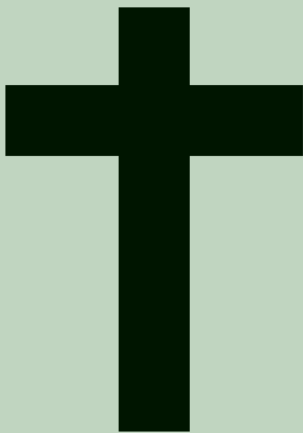

Kanuri Manga NT
Translation

Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

Kanuri Manga NT Translation

Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

copyright © 2018-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025
c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e

Contents

Matiyu	1
Markus	57
Luka	92
Yahaya	149
Kida Kəngayamba Isaye	189
Romanwu	239
1 Korintiwu	261
2 Korintiwu	282
Galatiyawu	296
Afisawu	304
Filibiwu	312
Kolosiwu	318
1 Tasalonikawu	323
2 Tasalonikawu	328
1 Timoti	331
2 Timoti	337
Titus	342
Filimon	345
Ibranawu	347
Yakuba	362
1 Biturus	368
2 Biturus	374
1 Yahaya	378
2 Yahaya	384
3 Yahaya	386
Yahusa	388
Wahayi Yahayaye	390

MATIYU

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu ruwujənədə Linjila Matiyuye

Kitawu Matiyuyedə Linjila kəntiloye wo. Matiyudə, tiro Lewi ye cani, koro kidanju akki mowoma. Amma Isa tia bowoyenniya, kidanju kolje Isaa ga badiyeno. Ti kəngayamba mewun yindin Isaye falnja. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada jamaro wuljəgənədəa fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-a amnju yauidiyaro ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanədə:

Tambo-a wuradu-a Isaye (1.1–2.23)

Dabbarɗa kida Isaye (3.1–4.11)

Kida Isaye cidi Galileyen (4.12–18.35)

Kida Isaye cidi Yahudiyayen (19.1–20.34)

Kida Isaye Jerujalemnin (21.1–25.46)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (26.1–28.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu ruwujənədə TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Kaariya Isaye (Luk 3.23-38)

¹ Akko kitawu* kaariya Isa Almasiwu tada† Mai Daudaye, ti ye tada Nawi Ibrahimbedəyedə:

² Ibrahim Isakua kembo, Isaku ye Yakubaa kembo, Yakuba ye Yahuda-a awaanawanju-aa kembo,

³ Yahuda ye Feres-a Jera-aa kembo, yanja Tamar, Feres ye Hesronna kembo, Hesron ye Aramba kembo,

⁴ Aram ye Aminadabba kembo, Aminadab ye Nashonna kembo, Nashon ye Salmonna kembo,

⁵ Salmon ye Bowossa kembo, ya Bowosse Rahab, Bowos ye Abidaa kembo, ya Abidaye Rut, Abida ye Yisaia kembo,

⁶ Yisai ye Mai Daudaa kembo.

Mai Dauda Sulemanaa kembo, calan ya Sulemanayedə kamu Uriyaye,

⁷ Sulemana ye Rehobowamba kembo, Rehobowam ye Abiyaa kembo, Abiya ye Asaa kembo,

⁸ Asa ye Yosafatta kembo, Yosafat ye Yoramba kembo, Yoram ye Wojiyassa kembo,

⁹ Wojiyas ye Yotamba kembo, Yotam ye Ahajua kembo, Ahaju ye Hejekiyassa kembo,

¹⁰ Hejekiyas ye Manasea kembo, Manase ye Amonna kembo, Amon ye Josiyassa kembo,

¹¹ Josiyas ye jaman yauidiyaa dunon cadane cidi Babilayero caadənədən Yekoniyas-a awaanawanju-aa kembo.

* 1:1 1.1 kitawu - Bam. † 1:1 1.1 tada - Kaduwu.

¹² Ngawo cidi Babilayero caadənayedəlan, Yekoniyas Sheyaltiyella kembo, Sheyaltiyel ye Jerubabella kembo,

¹³ Jerubabel ye Abihudda kembo, Abihud ye Aliyakimba kembo, Aliyakim ye Ajorra kembo,

¹⁴ Ajor ye Jadokka kembo, Jadok ye Akimba kembo, Akim ye Alihudda kembo,

¹⁵ Alihud ye Aliyasarra kembo, Aliyasar ye Matanna kembo, Matan ye Yakubaa kembo,

¹⁶ Yakuba ye Isuwua kembo, Isuwudə kwa Merambe, Meram ye Isa tia Almasiwulan bowojaidəa kembo.

¹⁷ Adəgaima Nawī Ibrahimlan tai har Mai Daudaro yadero am jamannja tiloa gadegade mewu deri dasaa, koro Mai Daudalan tai har jaman yaudiyaa cidi Babilayero caadənaro yadero mewu deri dasaa, koro jaman adən tai har tambo Almasiwuyero yadero mewu deri dasaa.

Tambo Isaye

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Akko lawar tambo Isa Almasiwuye. Yanju Meramdə təməji Isuwuye,[‡] amma kawu larusa cade rokko dasayiro, Ruhū Alaye cakke curoaro walyeno.

¹⁹ Isuwu təmajinjudə kam jirema, fuwu jamayen tia nanguro njakko cəraannidəro, asərlan tia kolduro nia ngoyeno.

²⁰ Adə karwunjun duwon, malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan tiro fəlediye: «Isuwu kaduwu Mai Daudaye, bare Meramba kamuro ngoduro rinəmmi, Ruhū Alayeman curoaro walyeno.

²¹ Tada kongwa cambi, ni ye tiro cu Isa[§] yakke, dalilnjudə jamanjua biwunjalan cəkkayi nangaro,» yeno.

²² Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyen wuljənədə wakkayeno.

²³ Tiye: «Akko fero kəlayakku kwa nojənni curo ngoje tada kongwa cambe tia Imanuwellan bowojai,»[†] cənna, maana Imanuwelledə Ala andi-a rokko.

²⁴ Kənəmlan fayenniya, Isuwu awo malaiya Kəmandeye tiro wuljəgənədəa cade Meramba kamuro ngoyeno.

²⁵ Amma tia kamuro nojənni duwon, har tada kongwa cambe Isuwu tiro cu Isa kekko.

2

Ilmuwu cidi adinnambe Isaro ambəttuwu

¹ Jaman Isa bəla Baitalami cidi Yahudiyayen tambənədən, Hirudus ti mai duwon, ilmuwu laa cidi adinnambe cijane Jerujalembo isane:

² «Nda ti Mai Yaudiyaye tambənədə? Sillowunju adinnamlan culuwuna ruiye tiro ambəttuwuro kadiye,» cane keworo.

³ Mai Hirudus adəa fangenniya, hangalnju caa ciyeno, am Jerujalembe samma ye ngai.

⁴ Daji wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a sammaa bowoje ndaran Almasiwu tambiro kiworənniya,

⁵ tiro: «Bəla Baitalami cidi Yahudiyayen, akko awo nawī kuren ruwujənədə:

[‡] **1:18 1.18** Meramdə təməji Isuwuye - Kəla ada yaudiyayen Meram kamu Isuwuye, amma fannjun ti-a rokko dəganni. **§ 1:21 1.21** Isa - Maana cu adəyedə Kəmande cəkkayi. [†] **1:23 1.23** Ish 7.14

6 «*Ni Baitalami cidi Yahudaye, curo bəlawə Yahudayedən darajanəm gana gəni, dalilnjudə curonəmlaman mai culuwi, mai duwon jamani Israyilayea cunodidə.*»†

7 Daji Mai Hirudus asər lan ilmuwudəa bowoje sa sillowudə tayiro fəledəgənadəa cuwore tabbatkeyeranniya,

8 tayia Baitalamiro cunode tayiro: «Lenowo hangallayen tadadəa manowo! Tia fanduwiya, lawar sukkudowo, wu ye lekko tiro ambətkəkko!» yeno.

9 Mana maidəyedəa fangeranniya, ilmuwudə jawal ngojane leyera. Ledu cadı duwon, akko sillowu adinnamlan culuwe carunadə fuwunjaro koje leje, har na tadadə dəganadəa nayeyenniya, tak dayeno.

10 Sillowudəa kerunniya, karwunja tai dajə kəjiyeno!

11 Daji fadodəro ngasaye tadadə-a yanju Meram-aa carune tungurum-jane tadadəro ambətkeyera. Ajanja kajane tiro dinar so, kaaji so, mir* so kedo.

12 Daji Kəmande kənnasimlan tayia galajə bare na Mai Hirudussero waldanni yenniya, jawal gade ngojane lardunjaro walladara.

Masarro kasəme ledu

13 Ngawo ilmuwudə saptanayen, malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan Isuwuro fəlediye: «Cine tadadə-a yanju-aa ngone Masarro kasowo lenowo, nadən har kawu mana njaddəkkiro nammowo, dalilnjudə Mai Hirudus tadadəa njejoro maji nangaro,» yeno.

14 Daji Isuwu cije buneman tadadə-a yanju-aa ngoje Masarro lejane,

15 nadən har karmo Mai Hirudussero napkera. Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyan wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Tadania Masarnin culuworo bowəkkəna,»† cənna.

16 Mai Hirudus ilmuwudə tia jambajanaro asuyenniya, fum gərgəje wada ce kəla sa ilmuwudə tiro tabbaccanayen tadawa kongwa kərwu yindia-a yindi cadənni-a bəla Baitalamiye-a bəladəyanju-alan dasaana sammaa roro keyeso.

17 Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljənadə wakkayeno. Tiye:

18 «*Bərni Ramayelan so lagaranne jauru fandi, Rahila diye yallanjuro cikkiri. Kanadi ta wajəna, bawo bawojana nangaro,*»† cənna.

Lardu Israyilawuyero waldu

19 Ngawo Mai Hirudus bawojənayen, Masarnin malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan Isuwuro fəlediye:

20 «Cine tadadə-a yanju-aa ngone lardu Israyilawuyero waldənowo, am duwon tadadəa roro njejoro majaidə sanuna nangaro,» yeno.

21 Daji Isuwu cije tadadə-a yanju-aa ngoje lardu Israyilawuyero waldadara.

† 2:6 2.6 Mik 5.2 * 2:11 2.11 mir - Cu kawudiye, jauru buwucci. † 2:15 2.15 Hos 11.1 † 2:18 2.18 Iri 31.15

22 Amma Mai Arkilawus cuju bawanju Mai Hirudussero cidi Yahudiyaya cunodidëro fangenniya, Isuwu nadëro ngaworo riyeno. Daji Këmande kënnasimlan tia galayenniya, cidi Galileyero leje

23 bëla laa Najarat canidën napkeno. Adägaima awo Këmande kuren ci nawiyaen wuljnadë wakkayeno. Tayiye: «Tia† kam Najarattelan bowojai,» canna.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu

(Mar 1.1-8; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

1 Jaman adën Nawi Yahaya Kasalama fëlediye karaa cidi Yahudiyayen jamaro kawuri cädde:

2 «Tëmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye* del karënjëna!» cëni kërga.

3 Tima kam duwon Këmande kuren ci Nawi Ishayayen këlanjun mana cädënadë wo. Tiye:

«Karaan kam laa kowo sapce:
 “Këmandero jawal dabbargënowo,
 koduramnju cëkko dewo!”
 cëne mawoji.»†

4 Yahayaye kajëmunjudë kanduri karimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerëna. Këmbonju ye kawi-a këmagën-a.

5 Daji am bërni Jerujalembe-a lardu Yahudiyaye sammaye-a cidi bërëm Jordaniye ngaye-a nanjuro isane

6 biwunja wuljane curo bërëm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

7 Yahaya Farisawa-a Sadusiya-a kada tayiro kasala tuwaye cëddoro nanjuro isairo kirunniya, tayiro: «Nayi kaduwu fusiyaeso! Wundu nayia ajawu isidëro kasoworo galanja?

8 Awo tuwa jireye fëlejisoa dewo!

9 Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kënduwonju dongur kauye anilan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

10 Akko kërmamaro bewodë fërdü këskayen gënaada. Këska fi duwon tada ngëla cakkiwawodëa caljane kannuro fijagai.

11 «Wudë tëmmuwwa nangaro ingilan nayiro kasala ngeddëkko, amma kam laa wua kënduwon kosëna sunonju tuluwoma tikkëni ngawonin isi. Tidë Ruhu Alaye-a kannu-alan nayiro kasala† njaddi.

12 Mukkonjun këmo laladuramba na wasturamnjuyero ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudëa culore bëralan gënjaji, amma kalariidëa kannu tëmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jëptuwu

(Mar 1.9-11; Luk 3.21-22)

13 Daji Isa cidi Galileyen cije bërëm Jordaniyero Nawi Yahaya tiro kasala cëddoro kadio.

† 2:23 2.23 tia - Almasiwu. * 3:2 3.2 nodo bargaa Mai Samemaye - Kërmai Alaye. † 3:3 3.3 Ish 40.3 † 3:11 3.11 kasala kannuye - Ajawu gënaduwu, bi bone nja, bi tayirro kalaktu.

14 Yahaya tiro daptuwuro maje: «A! Awiro gæle naniro isæmidæ? Ngælanjudæ, nima diye wuro kasala sæddæmi,» yeno.

15 Amma Isaye tiro: «Kærmadæ kasadde, dalilnjudæ awo jire sammaa diodæ andiro jussæna nangaro,» yenniya, Yahaya kasatkeno.

16 Tiro kasala cædde Isa ingidælan kiluwunniyama, same farakko færamde Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jærciyi kiro.

17 Koro samelan kowo nukce: «Adæma Tadani wo, tia raakkæna. Tiramnin jauro karwuni kæjjæna!» yeno.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(*Mar 1.12-13; Luk 4.1-13*)

1 Daji Yiwulis tia jarapcoro Ruhu Alaye Isaa simojiye karaa dæriro kiluwo.

2 Kawu fidewuro bune-a kausu-aro asem kidanniya, kæna tia kida.

3 Daji Jaraptumadæ nanjuro ise tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye aniro wulgæne kæmboro walja!» yeno.

4 Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: "Kam kæmbo baslan gæni, mana Ala wuljæna samman dægai,»† yeno.

5 Koro Yiwulis tia bæрни tayirro* cade loiloiram Fado Alayen gænayenniya,

6 tiro: «Ni Tada Alayea, sæktæne cidiro yukkure! Awoa kitawulan ruuwada: "Ala kælanæmnin malaiyawanjuro wada ce mukkonjan kam-njagai bare sinæm kauru gæmdægnæniro,»† yeno.

7 Isaye tiro: «A'a, kitawulan ruuwada: "Bare Ala Kæmandea ri-jammæmmi!"»† yeno.

8 Koro yaye Yiwulis tia kæla kau kuruwu fet laayero cade tiro larduwa duniaye samma-a darajanja-aa fæleyeyenniya,

9 tiro: «Ngunæme wuro sujada sæddæmia, ani sammaa niro njikki!» yeno.

10 Daji Isaye tiro kalakciye: «Nani kolle, Yiwulis! Kitawulan ruuwada: "Ala Kæmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambætkæne!"»† yeno.

11 Daji Yiwulis tia kolyeno, malaiyawa ye isane tiro kiskeyera.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(*Mar 1.14-15; Luk 4.14-15*)

12 Isa Nawi Yahayaa kosoro casakkænaro fangenniya, cidi Galileyero wallada.

13 Bæla Najarattea kolje leje bæрни laa Kafarnaam canilan napkeno, bæрни duwon ci bæramben cidi Jabulonne-a Naptaliye-alan† dæganadæ.

14 Adægaima awo Kæmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljænadæ wakkayeno. Tiye:

15 «Cidi Jabulonne-a Naptaliye-a kanji jawal bærambe na ci gade bæram Jordaniyen tiro Galile cidi kærdiyaye canidælan,

16 am curo duwuyen dasaanadæ nur kura laa caruna, koro tayi curo kaudi karmoyen dasaanadæ yea nur wassæna!»†

† 4:4 4.4 SK 8.3 * 4:5 4.5 bæрни tayir - Jerujalem. † 4:6 4.6 Jaw 91.11-12 † 4:7 4.7 SK 6.16

† 4:10 4.10 SK 6.13 † 4:13 4.13 Jabulon-a Naptali-a - Jiri yindi Israyilaye. † 4:16 4.15-16 Ish

¹⁷ Sa adən Isa jamaro kawuri kəji wulduwu badiyeno. Tiye: «Təmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye del karənjəna!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu

(Mar 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Yim laa Isa ci bərəm Galileyeya jəgai duwon, yaana yindi Siman tiro Biturus cani-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁹ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro[‡] njadəkki!» yeno.

²⁰ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

²¹ Koro nadən fuwuyenniya, yaana yindi gade ye Yakuba tada Jabadiyeya yanjugəna Yahaya-a bawanjan kundenno curo maarayen buni taramnja caassai kiro. Tayia bowoyenniyama,

²² cijane maaradə-a bawanja-aa koljane tia geya.

Jama kadaye Isaa ga

(Mar 3.7-12; Luk 6.17-19)

²³ Daji Isa bəla bəlaro leje dandalnjan jamaa alamje kawuri kəji nodo bargaa Alaye wuljiyi, am dondia kasuwanja jiri fi yayen isangajiyi ngai duwon, cidi Galileyeya sammaa diriyeno.

²⁴ Adəgainin lawarnju cidi Siriye ngaro tatargaada. Koro am larduyedə amnja kasuwaa-a kəndondi jiri jiriya-a karuwaa-a sedan koroyeya-a tiyi canaa-a sammaa Isaro cakkude isangayeyeno.

²⁵ Jama kada tia geya, laanja cidi Galileyeya, laa cidi Bəlamewuyeyə, laa bərnı Jerujələmbeyə, laa cidi Yahudiyeyə, laa ye ngawo bərəm Jordaniyeyə.

5

Jawawi Isaye kəla kau kuruwu laayen

(Luk 6.17-49)

¹ Isa jama kada kadami captairo kirunniya, kəla kau kuruwu laayero juwane napkeno. Fuwurawanju ye nanjuro kadira.

² Daji tayia alamdu badiyeno.

Am bargaasodə

(Luk 6.20-26)

³ «Barganja am karwulan talaawadə,^{*}
nodo bargaa Mai Samemayedə nuwanjadəro.

⁴ Barganja am kərma cesiridə,
fuwun simalonja bawodəro.

⁵ Barganja am rokura bawoadə,
fuwun dunia warasajaidəro.

⁶ Barganja am kərma kəna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadə,[†]
fuwun kuljaidəro.

⁷ Barganja am kanjimərimasodə,
fuwun kanjiməri cawandidəro.

⁸ Barganja am karwu bulladə,
fuwun Alaa caruidəro.

⁹ Barganja am kərma nanlewa cawudidə,

[‡] **4:19 4.19** kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə. ^{*} **5:3 5.3** am karwulan talaawadə - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojannin Alaa mərsajanadə. [†] **5:6 5.6** am kərma kəna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadə - Am duwon kowori cade awo Ala cəraanaa dioro majaidə.

*fuwun tadawa Alayelan*bowodaidəro.*

¹⁰ *Barganja am kəla jire dionjayen tayia basarjaidə, nodo bargaa Mai Samemayedə nuwanjadəro.*

¹¹ «Am wu nangaro nayia raranjane basarnjane diwindo jiri jiri wuljaiya, bargando!

¹² Kəji dama baworo fannowo, dalilnjudə samelan mukowando jauro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman nawiya kureye burwonjanadəa basaryera.

Manda-a nur-a

¹³ «Nayima manda duniaye wo. Amma mandadə kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Awimaro faidajiwawo, tia deyan yirjane am guguwaccai.

¹⁴ Nayima nur duniaye wo. Bəрни kəla kau kuruwuyen dəganadə gəradiwawo.

¹⁵ Wunduma fatəla wasse kəmon təmjiwawo. Kam fatəla wassiya, kəla gənaduramnjuyen gənaje fadodən wundusoro nur ci.

¹⁶ Adəgaima nayi ye kollowo nurndo fuwu amben wasso, awo ngəla diwidəa caro Bawando Mai Samemaro daraja cadoro!

Kəla Attaurayen

¹⁷ «Bare awo Attaura-a kitawuwa nawiyaye-alan ruwuwadadəa baworo dioro kadikkoro tamanuwwi. A'a, tayia baworo dioro gəni, tayi samma wakkajaro kadikko.

¹⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu same-a cidi-a baworo waljaimaro, arawu bi səkkal falma Attauralan baworo waljiwawo, sai tayi samma wakkajaiya duwon.

¹⁹ Wundu duwon wadawa aniye gananjaa ga waje am gade yea ngai alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja jauro ganaalan bowojai. Amma wundu duwon wadawa ania jəgane am gade yea jaaro alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja kuraalan bowojai.

²⁰ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, maləmba Attauraye-a Farisawaa jire diolan konuwawoo, təmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

Kəla gərgaduyen

²¹ «Amwurawande jaman kureyero: “Bare ro kambe tuluwummi, wundu duwon ro kambe cuttuluwunadəa shararo caadi,”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

²² Amma wu nayiro wulnjagakki, kam kamanjuro gərgajəgənadəa shararo caadi. Koro kam kamanjuro “Kam bowuye!” cəne rajənadəa majilis adinwuyero caadi. Koro kam duwon kamanjua waje tiro: “Batti!” cənnadəa kannu jaanamayero koljagai.

²³ «Adə nangaro na laya duwaduramben sadaa njəddoro isəmma duwon, awo kuftu laa kamanəmbo yiddəmmaa tangəmia,

²⁴ fuwu laya duwaduramdəyen sadaanəmdəa kolle lene ni-a kamanəm-a solodənowo duwon, daji waldəne are sadaanəm yidde.

‡ 5:9 5.9 *tadawa Alaye* - Alaa mərsajane awo ti caraanaa dioro majana nangaro, tayi am hal ngəlaa Alaye gairo waljai. † 5:21 5.21 NL 20.13; SK 5.17

25 «Shararambo lawalamanəm-a rokko ledu diwi duwon, kəla jawallen doiro kowori de tawaktəne, bare nia alkaliro sərənnjəgənni. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

26 Jiremaro niro wulnjəgəkki, nadən wufi njəgaidəa cotto rəmbəmmia, təmmaro luwumbawo!

Kəla kənjənayen

27 «Koro tayiro: “Bare kənjəna dimmi,”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

28 Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamua cure man-garjənadə, karwunjun kənjəna cədəna.

29 Simməm kəmboramdə njakke biwu dimia, tia kulaine gəmmə. Tiyinəm samma kannu jaanamayero fidiyidəroa, sim fal fuddəmmadəma niro ngalwo.

30 Koro mukkonəm kəmboramdə njakke biwu dimia, tia kamme gəmmə. Tiyinəm samma kannu jaanamayero fidiyidəroa, mukko fal fuddəmmadəma niro ngalwo.

Kəla kamu dəptayen

31 «Koro waldane tayiro: “Kam kamunjua dəpcidə tiro kakkadu kamu dəptaye co,”† cane wuljana.

32 Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dəpcənadə tia kənjənamaro cədəna. Koro wundu duwon kamu dəpkadaa niyājənadə, ti ye kənjəna cədəna.

Kəla kansi boyen

33 «Koro amwurawande jaman kureyero: “Bare bowuro kansi bummi, kansi Kəmandero yibbummadəa de!”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

34 Amma wu nayiro wulnjagakki, bare təmmaro kansi buwwi! Bare sameyen kansi buwwi, Alaye kurisnju kərmaie nangaro,

35 bi cidiyen, si gənədurəmju nangaro, bi Jerujalemben, bəрни Mai Kuraye nangaro.

36 Koro bare kəlandoyen kansi buwwi, ranguwe kanduri kəlandoye falmaa bul bi cələmbo diwwawo nangaro.

37 Ngəlanjudə “Aaa,” bi “A'a,” wullowo. Awi yaye adəa kojənadə na ti Kəladoyen§ kadio.

Kəla rəmboyen

38 «Koro tayiro: “Kam laa sim bi timi kamanjuye fal kittuluwoa, simnju bi timinju fal ye cattuluwo!”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

39 Amma wu nayiro wulnjagakki, bare kam kəlado wanuwwi. Kam laa fərinəm kəmboram mərin bakcia, wailadə yea tiro kalakkəne.

40 Koro kam laa gəmajənəm moworo nia shararo njadi cənia, kolle garinəmdə yea ngojo.

41 Kam laa dunodunon njakke na kilometər fallaro lenəmia, na kilo-metər yindiaro ti-a rokko lenowo.

42 Kam njuworənamadəro ye, koro kam nanəmnin tagari cəraanadəro bare dapkəmmi.

Kəla kəlado rawoyen (Luk 6.27-36)

† 5:27 5.27 NL 20.14; SK 5.18 † 5:31 5.31 SK 24.1-4 † 5:33 5.33 Lew 19.12; KI 30.2; SK 23.21

§ 5:37 5.37 Kəlado - Yiwulis. † 5:38 5.38 NL 21.24; Lew 24.20; SK 19.21

⁴³ «Koro tayiro: “Kəmaskinəmba raye,† kələdonəmba wane,” cane wuljaanadəa fannuwwa.

⁴⁴ Amma wu nayiro wulnjagakki, kələdowandoa rawowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo,

⁴⁵ ngainin tadawa Bawando Mai Samemayero walluwi. Dalilnjudə Ala cakke kəngal am ngəla-a diwi-aa wassi, koro ingi sameye ye jirewu-a jirenambuwu-aro cudduri nangaro.

⁴⁶ Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Akki mowomaso ye ngai gəna cadı?

⁴⁷ Koro kərəamiyando runjaa lewanuwia, awi gəle am gadesoyea kojəna diw? Kərđiya ye ngai gəna cadı?

⁴⁸ Adə nangaro Bawando Mai Samemadə kalkallo diomadə gai, nayi ye kalkallo diowuro wallowo!

6

Kəla sadaayen

¹ «Hangal gənanowo, bare kəndondo jireye federo jama nayia njaroro diwwi. Adə gənia, mukowa na Bawando Mai Samemayen fanduwawo.

² Adə nangaro sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mənafəkkaso gai am gadero awo dimmadəa wulgəmmi. Tayidə dandal so, farsam solan am tayia caro daraja cadoro sadaa cadı. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

³ Amma nidə sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mukkonəm waila awo mukkonəm kəmboram cədidəa nojənni,

⁴ sadaanəmdə asərlan tədo. Dajı Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

Kəla moduwayen

(Luk 11.1-4)

⁵ «Moduwa dimiya, bare mənafəkkaso cadidə gai dimmi. Tayidə dandal so, farsam solan daada am tayia caroro moduwa cadiya, caraana. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

⁶ Amma nidə moduwa dimiya, ngimməmbo ngaye cinnadəa jange Bawanəm turuiwawodəa kore. Dajı Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

⁷ Koro moduwa diwiya, bare kərđiyadə gai awo falla ngəwuro wuwul-luwwi. Mananja ngəwu nangaro Ala tayia fanjiro təmajai.

⁸ Bare tayi gairo walluwwi, dalilnjudə kawu tia koruwidəmaro Bawando mərəadundosodəa nojəna nangaro.

⁹ Akko ngainin moduwa dewo:

«*Bawande Mai Samema,
cunəmbo daraja tio!*

¹⁰ *Nodonəm bargaa iso!
Awo raamma dunian tədo,
jiři same yen tədidə gai!*

¹¹ *Andiro kəmbənde kuye sade.*

¹² *Biwunde gawursagane,
andi ye am biwu saddənadəa
gawurniyenadə gairo.*

¹³ *Bare kolsame jaraptiyende, Kɛladodɛro kasane. Nodo-a kɛnduwo-a daraja-a har abadaro kaanɛmdɛma. Amin."*

¹⁴ «Nonowo, am biwu njaddɛnadɛa gawurnuwia, Bawando Mai Samema nayi yea gawurnjai.

¹⁵ Amma tayia gawurnuwawoa, Bawando ye biwundo gawurjiwawo.

Kɛla asemɛben

¹⁶ «Asem diwiya, bare mɛnafɛkka cadidɛ gai fɛkkando dinuwwi! Tayidɛ am asemnja caroro fɛkkanja faljai. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandɛna.

¹⁷ Amma nidɛ asem dimiya, kɛlanɛm ye kɛndawulan samme, fɛkkanɛm ye lamme,

¹⁸ Bawanɛm turuiwaworo kajia, bare wunduma asem dimiro nojɛnniro. Daji Bawanɛm asɛrlan curuidɛ niro mukowa nji.

Kɛla arsiyi captayen

¹⁹ «Bare kɛlandoro arsiyi dunialan cammuwwi, na duwon kanam-a diwuram-a bannajai, barwuso ye faljane ngasaye ngojaida.

²⁰ Kɛlandoro arsiyi samelan cammowo, na duwon kanam-a diwuram-a bannajaiwawo, barwuso ye faljane ngasaye ngojaiwawodɛ.

²¹ Nonowo, na arsiyindo dɛganadɛman karwundo ye kɛrga.

²² «Simdɛ tima fatɛla tiyiye wo. Simmɛm ngaa, tiyinɛm samma ye nurraro walji.

²³ Amma simmɛm jaujia, tiyinɛm samma ye duwuro walji. To, nur nilan dɛganadɛ duwua, duwu adɛ jaumaro kura, diye!

²⁴ «Wunduma rakce wolodi kam yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cɛrayi, bi fal bɛrsɛmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.

Kɛla karwungai dioyen (Luk 12.22-34)

²⁵ «Adɛ nangaro nayiro wulnjagakki, bare kɛla awo rondoro buwi-a yawi-ayen bi kɛla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi. Rodɛ kɛmboɛ kojɛna, koro tiyidɛ ye kajɛmua kojɛna, gɛna?

²⁶ Ngudowa sameyea ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro nema ye jawulan capcawawo yaye, Bawando Mai Samema tayia ambaji. Nayidɛ jauro ngudowaa darajan konuwwa, gɛna?

²⁷ Wundundo gɛle rakce karwungainjulɛn sa fal kawunjuro cɛrgai?

²⁸ «Koro awiro kɛla kajɛmuyen karwungai diwi? Fɛreso karaaye jiri rijaidɛa ruiwo, ngɛnɛpcawawo, koro caa cadiwawo.

²⁹ Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauro darajaa yaye, ngal-tema kajɛmu fɛre aniye faln-tema nanshawan najɛgɛna cakkɛnni.

³⁰ Ala fɛreso ku karaan rijai bari kannuro fijagai ania ngai jakcidɛ, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambɛrse ganaadɛ!

³¹ «Adɛ nangaro bare kɛla awo aniyen karwungai diwwi, bare kɛlandoro: "Awi gɛle buiye?" bi "Awi gɛle yaiye?" bi "Awilan gɛle tiyinde jangiyɛ?" wulluwwi.

³² Kɛrdiyaso awo ania majai, amma Bawando Mai Samema nayi ye awo ani samman mɛradundoaro nojɛna.

³³ Attæroa, nodo bargaa Alaye-a jirenju-a manowo duwon, awo ani samma yea nayiro njadi.

³⁴ Adæ nangaro bare karwungai bariye diwwi, karwungai bariyedæ kuye gæni. Ku nguson suwol kaanjua.

7

Kæla ambo shara njæddoyen

(Luk 6.37-42)

¹ «Bare wundumaro shara yidduwwi,* nayi yero shara njæddiwawo.

² Jiri ambo shara yidduwidæ gai, nayi yero shara njæddi. Koro jiri ambo ngalgæwidæ gai, nayi yero ngalnægai.

³ «Awirow kalæm sim kamanæmben rumi duwon, karjæm curo simmæmben asunæmbawodæ?

⁴ Akko ni simmæmlan karjæmbadæ, awiawin gæle kamanæmbo: “Kolle kalæm simmæmbedæa tuluwukke,” næmi?

⁵ Mænafæk, karjæm simmæmbedæa tuluwumiya duwon, daji ngælaro rume kalæm sim kamanæmbedæa tuluwumi.

⁶ «Bare awo tayirdæa kæriyaro yiwwi, koro bare awondo darajaa fuwu aladeyayen kolluwwi. Kolluwiya, tayia guguwaccai, kæriya ye suwordane nayia njanjannjai.

Kæla koro-a madu-a cinna bakta-ayen

(Luk 11.9-13)

⁷ «Korowo njadi, manowo fanduwii, cinna bangowo kanægai.

⁸ Wundu duwon cuworimadæro cadi, kam majimadæ ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadæ yero kajægai.

⁹ «Wundundo tadanju tia burodiro cuworiya, dongur kauye cidæ?

¹⁰ Bi buniro cuworiya, kadi cidæ?

¹¹ Nayi diwiso awowa ngæla tadawandoro njo nonuwwaa, balle Bawando Mai Samema awowa ngæla am tia caworiro cidæ!

¹² Adæ nangaro awo duwon amso nayiro njæddiya raawwadæa nayi ye tayiro yiddowo! Adæma maana Attaura-a kitawuwa nawiyaye-aye wo.

Kæla ngaworam jækkadæyen

(Luk 13.24)

¹³ «Ngaworam jækkadæyen ngawowo, dalilnjudæ ngaworam farak, jawalnju ye kæskedæ, tima ngaworam kannuyedæ wo, koro am tiyen ngasayidæ kada.

¹⁴ Amma ngaworam jækka, jawalnju ye jaudæ, tima ngaworam ro sawisoyero cadimadæ wo, koro am tia cawandidæ ganama.

Kæla kæska-a tadanju-ayen

(Mat 12.33-37; Luk 6.43-45)

¹⁵ «Nawiya kattuwuyero hangal gænanowo! Tayidæ nandoro isaiya, alamanja dimi gai, amma karwunja jauru diwi bulduye gai.†

¹⁶ Tada casakkidælan tayia asunuwi. Inab coccorilan njækcai wa? Koro tarmu kolollan cadori wa?

¹⁷ Kæska ngæla nguson tada ngæla cakki, koro kæska diwi ye tada diwi cakki.

¹⁸ Kæska ngæladæ rakce tada diwi cakkiwawo, koro kæska diwidæ ye rakce tada ngæla cakkiwawo.

* **7:1 7.1** bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kælondæ sharawu am gadeyero ngonuwwi.

† **7:15 7.15** alamanja dimi gai, karwunja buldu gai - Curo dæla, ngawo kani.

¹⁹ Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai.

²⁰ Adə nangaro tadanjalan tayia asunuwi.

Kəla fuwura jireyen

(Luk 13.25-27)

²¹ «Am wuro: “Kəma! Kəma!” cani samma gəni nodo bargaa Mai Samemayero ngasayi, sai kam awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə.

²² Yim adən[‡] am ngəwu wuro: “Kəma, Kəma, cunəmlan nawinawi kidiye, cunəmlan sedanso duyeiye, koro cunəmlan awo ajabba kada ye kidiye, gəna?” cani.

²³ Daji wuye tayiro: “Ngaltema nayia nonjakkəni. Nayi diwi diomaso, wun kuruwunno lenowo!” nəkki.

Misal fado tandowu yindiye

(Luk 6.46-49)

²⁴ «Adə nangaro wundu duwon manani ania fanje jəganamadə, ti alama kam hangalla soronju kəla kauyen cədandənədə gai.

²⁵ Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, sorodə wurdənni, dalilnjudə fərdunju kəla kauyen tədandəna nangaro.

²⁶ Amma wundu duwon manani ania fanjəna jəgannimadə, ti alama kam hangal bawoa soronju kəla cidi kesayen cədandənədə gai.

²⁷ Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, wurde təgəmbo fiyada,» yeno Isaye.

²⁸ Isa mana ania cəde kerənniya, jama captanadə alamdunjudə ajapkera,

²⁹ dalilnjudə maləmbanja Attauraye gai gəni, kənduwoaro tayia alamji nangaro.

8

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mar 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Isa kəla kaudəyen jəpkenniya, am kada kadami tia geya.

² Kam barasua laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

³ Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

⁴ Daji Isaye tiro: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne, koro sadaa Nawi Musa wuljənədə de, jamaro shedaro waljo!»

Isaye soji kura Rombeye kareə isangaduwu

(Luk 7.1-10; Yah 4.43-54)

⁵ Isa bərni Kafarnaamero kərgaanniya, soji kura Rombe laa nanjuro ise tia lowoje:

⁶ «Kəma, kareani dondi fadon bowada, tiyinju nuna jauro basardi,» yeno.

⁷ Isaye tiro: «Ləkke tia isangagəkki,» yeno.

⁸ Amma soji kuradəye tiro: «Kəma, nia fannin sawo tikkəni. Biya wada ye, kareani ngaji.

[‡] 7:22 7.22 yim adən - Kiyama.

⁹ Wudæ cidiya kænduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjaro: "Lene!" nəkkiya, leji. Fal laaro: "Are!" nəkkiya, isi. Koro kəreaniro: "Adəa de!" nəkkiya, cədi.»

¹⁰ Isa adəa fangenniya, aɟapce jama tia jagaidəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayen kambərse kura adə gai fandəkkəni!

¹¹ Nayiro wulnjagakki, am kada adinnam-a fəde-alan* isane Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a rokko nodo bargaa Mai Samemayen masəna dioro napcai.

¹² Amma tadawa nodo bargaaɟedə† deyan curo duwu cələm pəttero ɟəpcagai, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,» yeno.

¹³ Daji Isaye soji kuradəro: «Lene, kambərse nəm nangaro, awo suworəmmadə niro wakkanjuwo!» yeno. Kəreanjudə sa adəman ngayeno.

Isaye am ngəwua isangaduwo
(Mar 1.29-39; Luk 4.38-44)

¹⁴ Isa fado Biturussero kadinniya, ya kəsai Biturusse kangea bowada kiro.

¹⁵ Isa mukkonju leyenniya, kangedə tia kolje, ti ye cije Isaa sosadu badiyeno.

¹⁶ Yim adəa kəngal kikkurənniya, bərnwudə karuwamaso kada na Isayero kewudo. Mananjulaman sedannadəa dujeno, koro am dondi samma isangayeyeno.

¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Kəndondinde kəlanjuro ngoje kasuwanden isangasey-era,»† cənna.

Isaa ga kəske ɟəni
(Luk 9.57-62)

¹⁸ Yim laa Isa jama kada tia dirijane kəljanadəa kirunniya, fuwurawan-juro wada bərəmdəa faldaye kaino.

¹⁹ Daji maləm Attauraye laa nanjuro ise tiro: «Sayinna, ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.

²⁰ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanja, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambedə‡ nanju tustuyema bawo,» yeno.

²¹ Koro fuwuranju laa ye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.

²² Amma Isaye tiro: «Wua səgai, kolle am sanuna amanja sanunadəa sittərāja!» yeno.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mar 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Isa curo maarayero kərgaanniya, fuwurawanju ye tia jaane kasar-gawo.

²⁴ Sadəman karuwa dunoa cije ingi bərəambe cambalje, har ingi maaradəro fiduwu badiyeno. Sadən Isa kənəm cədi.

²⁵ Fuwurwanjudə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Kəma, andia samoye, nuiye!» yera.

²⁶ Isaye tayiro: «Awiro yaayew, nayi kambərse ganaadə?» yeno. Daji cije karuwadə-a bərəmdə-aro kikkadənniya, dajane dunia ɟəmbo walyeno.

* **8:11 8.11** *am adinnam-a fəde-alan* - Am duwon fərdunja kərdiye koljane Alaa mərsajanadə.
† **8:12 8.12** *tadawa nodo bargaaɟedə* - Israyilawu duwon Alaa mərsajannidə. † **8:17 8.17** Ish 53.4 ‡ **8:20 8.20** *Tada Kambe* - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

²⁷ Fuwurawanjudə ajapcane: «A! Kam jiri fi attə? Karuwa-a bəram-ama mananju jagai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mar 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Isa bəramdəa falje koje cidi Gadarawuyero kadinniya, karuwama yindi kaurilalan caluwe tia kapkeyera. Tayidə jauru jau, har wunduma rakce jawaldəyen kojiwawo.

²⁹ Daji yiljane: «Awi lambonəm andiro, Tada Alaye? Sanju cədəninnİ andiro ajawu gənaduwuro wa kadim?» yera.

³⁰ Kuruwunjan alade kada newo cadi ye mbeji.

³¹ Daji sedannadə Isaa lowojane: «Dusamia, aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyo!» yera.

³² Isaye tayiro: «To, lenowo!» yenniya, sedannadə caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə samma ngəramjane kaulan jəpcane bəramdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³³ Səniya aladeyayedə cagase bəlaro lejane awo kəla karuwamaso aniyen wakkajənədəa ambo wulyeyera.

³⁴ Daji am bəlaye samma ye Isaa kaptuwuro caluwe kerunniya, cidinja koljoro tia lowoyera.

9

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwo

(Mar 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Daji Isa maaradəro ngaye bəramdəa falje koje bərninjaro* wallada.

² Am laa kam tiyi nunaa kəla bənaramben ngojane nanjuro kewudo. Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, bare təma kolləmmi, biwunəm gawurdəna,» yeno.

³ Daji maləmba Attauraye laa karwunjan: «Kam attə Alaa gaskajəna, diye!» yera.

⁴ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon niadiwi dəganadə?»

⁵ Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma?

⁶ Nonowo, Tada Kambedə nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro: «Cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

⁷ Kamdə cije fannjuro leyeno.

⁸ Jama captanadə adəa kerunniya, rijane Ala kənduwo adə gai ambo cinadəa kengoro.

Isaye Matiyua bowodu

(Mar 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Isa nadəa kolji duwon, kam laa tiro Matiyu cani kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁰ Isa fado Matiyuyelan masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye isane ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera.

¹¹ Farisawa adəa kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro maləmnđo akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

¹² Isa adæa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gænia, kam ngadæ lowotor majiwawo.

¹³ Lenowo, mana adæye maananju asunowo: “Bu fida gæni, kanjimariima raakko.”† Awoa jiremasoa gæni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kala asemben

(*Mar 2.18-22; Luk 5.33-39*)

¹⁴ Daji fuwurawa Nawi Yahayaye na Isayero isane tiro: «Awirow andi-a Farisawa-a asem‡ taiye, amma fuwurawanem asem cadaiwawodæ?» cane keworo.

¹⁵ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya karwunja kuttaji wa? A'a, amma sa ise mai larusayedæa dawunjan cattuluwiya, sa adæn duwon asem cadai.

¹⁶ «Wunduma guntu batta bærinne ingiro cakke captænni ngoje kajæmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cædia, batta bærindæ capte kardudæ cayemaro kuraro walji.

¹⁷ Koro wunduma diben bærin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cædia, satkidæ falde,§ diben ye cidiro fidiye, satki ye bannadi. A'a, amso diben bærindæa satki bærinno fijagai, adægainin tayi yindi samma kælewa dasayi,» yeno.

Kænduwo Isaye kala kændondi-a karmo-ayen

(*Mar 5.21-43; Luk 8.40-56*)

¹⁸ Isa tayiro manajiyi ngai duwon, fuwuma dandalle laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kærmama feroni bawoyeno. Are mukkonem tiro gæmagæne, roaro walji,» yeno.

¹⁹ Daji Isa cije fuwurawanju-a rokko kamdæa geya.

²⁰ Kamu laa ye nadæn mbeji, kærwu mewun yindinno bu fidunju* dajænni. Daji kamudæ ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedæa leyeno,

²¹ awoa karwunjun: «To, kajæmunju bas lekkia, ngakki,» cæni.

²² Isa suworde tia kirunniya, tiro: «Feroni, bare tæma kollæmmi! Kambærsenem nangaro njækkawo fandæmma!» yeno. Sadæman kamudæ ngayeno.

²³ Isa fado fuwuma dandalledæro ise algaidawu lagaranne-a jama captana kalala fijai-aa kirunniya,

²⁴ tayiro: «Luwowo lenowo! Ferodæ bawojænni, kænæm cædi,» yeno. Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

²⁵ Jamadæa deyaro kettuluwunniya, ngaye ferodæa mukkoyen cædane ciyeno.

²⁶ Lawar adæ cididæ ngaro tatargaada.

Isaye kambu yindia isangaduwu

²⁷ Isa nadæa kolje ledu cædi duwon, kambu yindi tia jaane kowo sapcane: «Isa Tada Mai Daudaye,† andia njunosane!» cani.

²⁸ Fado laaro kærgaanniya, kambuwadæ nanjuro kadira. Isaye tayiro: «Rangække adæa njaddækkiro mærsasuwwa wa?» cæne kiworo. Kambuwadæye: «Aaa, Kæma!» yera.

† 9:13 9.13 Hos 6.6 † 9:13 9.13 biwumasoa bowodu - Tuwa cado Alaa jaaro. ‡ 9:14 9.14 asem - Faral gæni, nafila. § 9:17 9.17 satkidæ falde - Diben bærin mojomolge kuraro walji nangaro, satki dinadæ faldi. * 9:20 9.20 bu fidunju - Salanambu. † 9:27 9.27 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidæ kaduwu Mai Daudaye.

²⁹ Daji Isa simnja leje tayiro: «Kambørsendo nangaro, nayiro wakkan-
jaa!» yenniya,

³⁰ sim kewando. Isa tayiro wada ce: «Fannowo, bare wunduma adæa
nojønni!» yeno.

³¹ Amma lejane lawar Isayedæa cididæ ngaro tataryeyera.

Isaye karuwama manajiwawoa isangaduwo

³² Tayi sim cawandænadæ sapkadaranniya, am gade karuwama laa rakce
manajiwawoa ngojane na Isayero kewudo.

³³ Isa sedandæa duyenniya, kamdæ manadu badiyeno. Daji jamadæ
ajapcane: «Ngaltæma awo adæ gai lardu Israyilayelan turunni!» yera.

³⁴ Amma Farisawadæye: «Kænduwo mai sedannayen sedannaa duji,»
yera.

Kala ngæwu, kidawu gana

³⁵ Daji Isa leje dandalnja jamaa alamje kawuri kæji nodo bargaa Mai
Samemaye wuljiye am dondia kasuwanja ngan isangajiyi ngai duwon,
bæla-a bæladæya-a sammaa giya.

³⁶ Jama kada captanadæa kirunniya, tayia njunoyeno, dalilnjudæ jæktane
hangalnja caa cijæna alama dimiya sæni bawoa gai nangaro.

³⁷ Daji fuwurawanjuro: «Kaladæ ngæwu, amma kidawudæ gana.

³⁸ Adæ nangaro Kæma kalayedæa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala
njæddoro cunodo!» yeno.

10

Isaye kængayamba mewun yindindæa galadu

(*Mar 3.13-19; Luk 6.12-16*)

¹ Isa fuwurawanju mewun yindindæa bowoje tayiro kænduwo sedan
dudæya-a am kasuwa so, kændondi so jiri fi yæya isangaduwaye-a kaino.

² Cuwa kængayambanju mewun yindindæyedæ tayima Siman kam tiro
Biturus canidæ, yanjugæna Andarawus, Yakuba tada Jabadiye, yanjugæna
Yahaya,

³ Filibus, Bartolomi, Toma, Matiyu akki mowoma, Yakuba tada Al-
fawusse, Tadawus,

⁴ Siman kam Kan'anaye,* Yahusa Iskariyot kam mukko kæladowayero
Isaa særættuwumadæ.

Jawawi Isaye kæla kida-a bone nja-ayen

Isaye mewun yindindæa nodo

(*Mar 6.7-13; Luk 9.1-6*)

⁵ Isa tayi mewun yindin aniro wada ce kinodo. Tayiro: «Bare na
kærdiyayero lenuwwi bi bælawæ Samariyawuyero ngawuwwi,

⁶ biya na jama Israyila tayi dimiya faccaanadæ gaiyero lenowo!

⁷ Lenuwilan, ambo: "Nodo bargaa Mai Samemaye del karænja!"
wulgænowo.

⁸ Am dondia isangagænowo, am sanunaa roaro kalangowo, am barasuaa
isangagænowo tayirro walja, sedanna dunowo. Dero kiwanduw, nayi ye
dero yowo.

⁹ «Bare kunguna dinarre, bi riwullaye, bi kulloye ngonuwwi,

¹⁰ koro bare ngærwu, bi gæmaje yindi, bi suno gade, bi ka ngonuwwi,
kidamaro ngænæwuramnju wajjpcægæna nangaro.

* **10:4 10.4** kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma.

11 «Bəla-a bələdeya-a fi yayero ngawuwiya, kam ngələma manowo fannjun jəmmowo nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

12 Fannjuro ngawuwiya, barga dəpkənowo.

13 Am fadodəye ngələro njamoyia, bargandodə tayilan dəga. Amma nayia mowo wanjaia, bargandodə nandoro waldo.

14 Wunduma nayia njamowonni bi manando ngojənnia, fadodəa bi bələdəa kolluwiya, katti sindoye kagangowo.†

15 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bəla adəyedə am bərnı Sodombe-a Gomorre-adəa‡ nanjaunin koji.

Bone nja mbeji

(Mar 13.9-13; Luk 21.12-17)

16 «Fannowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njan-odəkki. Adə nangaro kadi gai burwoaro wallowo, koro bullam gai biwu bawoaro dəgaiwo.

17 Amsoro hangal gənanowo, dalilnjudə nayia njadane fuwu majilissero njasade dandalnjasolan kowonjai,

18 koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyeru njasadi, tayi-a kərđiya-aro shedaro walloworo.

19 Shararo njasadiya, bare kəla jiri mananuwi bi awo wulluwiyen karwungai diwwi. Sadən awo wulluwidəa nayiro njadi,

20 dalilnjudə nayi gəni mananuwi, Ruhu Bawandoyedəma nayiyen manaji nangaro.

21 Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi.

22 Cuni nangaro§ am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero* dəganamadə njəkkawo cuwandi.

23 Bəla laan nayia basarnjaiya, bəla gadero kasowo lenowo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Tada Kambədə walde isidəro, bəlawə Israyilawuyə sammaa ga yeruwwawo.

24 «Fuwura maləmnjua kojiwawo, koro wolodi kəmanjua kojiwawo.

25 Fuwura maləmnju gairo waljiya, cədəna. Wolodi ye kəmanju gairo waljiya, jussəna. Kəma fadoyedəa Beljəbullan† bowoyeraa, balle am fannjuyə?

Kamba gəni, Alaa rinowo!

(Luk 12.4-12)

26 «Adə nangaro bare tayia rinuwwi. Awima jakkada federo culuwiwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə bawo.

27 Awo curo buneyen nayiro wulnjagakkənədəa kausulan wullowo, koro awo curo səmondoyen tatapcane fannuwwadə yea farsamlan kurungowo.

28 Am tiyi ceyesi ro rakcane cattuluwiwawodəa bare rinuwwi. Amma ti ro-a tiyi-a sammaa rakce kannu jaanamayen sijiyidəa rinowo!

29 Binaru yindi gursu tiloro caladi, gəna? Adə yaye Bawandoye nodunjun gənia, falnjama cidiro cukkuriwawo.

30 Nayidə, kanduri kələndoyema samma komgada.

31 Adə nangaro bare rinuwwi, binaru ngəwua darajan konuwwa.

† 10:14 10.14 katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai. ‡ 10:15 10.15 bərnı Sodombe-a Gomorre-a - Am bərnı aniyə jauro diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fiyiye siyeyeno. § 10:22 10.22 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. * 10:22 10.22 sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † 10:25 10.25 Beljəbul - Yiwulis, Mai sedannaye.

³² Wundu duwon fuwu amben wua kasansënamadë, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia kasaddëkki.

³³ Amma wundu duwon fuwu amben wua angërsënamadë, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia angërnëkki.

Nanlewa gëni, firda

(Luk 12.49-59)

³⁴ «Bare duniaro nanlewa kudoro kadikkoro tëmanuwwi. A'a, nanlewa gëni, kashagar‡ kudoro kadikko.

³⁵ Awoa amba firduro kadikko, tada këlado bawanjuyero walji, fero ye këlado yanjuyero walji, kamu tadaye ye këlado kësainjuyero walji.

³⁶ Adëgaima kambe waduwunjudë am fannjuyero waljai.

³⁷ Wundu duwon bawanju bi yanjua wumaa kojënaro cëraanamadë kakkeru waldu tinni. Wundu duwon tadanju bi feronjua wumaa kojënaro cëraanamadë kakkeru waldu tinni.

³⁸ Koro wundu duwon kësakanju karmoye ngoje wua sëgannimadë kakkeru waldu tinni.

³⁹ Kam duwon ronju fando cëraanamadë ronjudëa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkenamadë ronjudëa cuwandi.

Mukowa fando

⁴⁰ «Kam nayia njamowonamadë wumaa sëmowo, koro kam wua sëmowonamadë ye ti wua sunodënadëmaa cëmowo.

⁴¹ Kam duwon nawia ti nawi nangaro cëmowonamadë mukowa nawiye cuwandi, koro kam jiremaa ti jirema nangaro cëmowonamadë mukowa kam jiremaye cuwandi.

⁴² Wundu duwon tayi aniye gananja laaro ti fuwurani nangaro ingi kënjaye samsu cinamadë, jiremaro nayiro wulnjagakki, tëmmaro mukowanju fucciwawo,» yeno Isaye.

11

Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a

(Luk 7.18-35)

¹ Isa fuwurawanju mewun yindinno wada ce kerënniya, nadëa kolje bëla bëlaro leje jamaa alamje tayiro kawuri këji wulduwu badiyeno.

² Nawi Yahaya kosolan awo Almasiwu cëdidëa fangënniya, fuwuranju laa nanjuro cunode

³ tiro: «Nima wa fuwun isimadë wo,* ra gade gurenaye?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Waldënowo, awo fannuwwa-a ruwwa-aa Yahayaro wulgënowo:

⁵ Kambuwa sim cawandi, ngurdiyaya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri këjidëa fanjai.

⁶ Barganju kam wu nangaro taljiwawodë!» yeno.

⁷ Fuwurawa Yahayayedë sapkadaranniya, Isa këla Yahayayen jamadëro mana njëddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngëlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cëdi wa?

⁸ A'a. Awi gële kuroro leyew? Kam kajëmu shawa cakkënaa wa? A'a, am kajëmu shawa casakkënadë mairilan kasarga.

‡ 10:34 10.34 kashagar - Firda. * 11:3 11.3 fuwun isimadë - Almasiwu.

⁹ To, awi gæle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojæna.

¹⁰ Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadadə: “Nin fuwunno kəngayammi nodəkke, niro jawalnəm cassai.”†

¹¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna sammayen wunduma Yahaya Kasalamaa kojæna bawo. Amma curo nodo bargaa Mai Samemayen təngəridə tia kojæna.

¹² Jaman Yahaya Kasalamayen tamiya har kuro kudero nodo bargaa Mai Samemaye kiaddin fuwu juwui, am tiro fuwu bo dapcaanadə kənduwodəa dunodunon mowo majai.

¹³ Dalilnjudə kitawuwa nawiyaye-a Attaura Nawi Musaye-a nawinawi cadəna ngai duwon, har Yahaya kadio.

¹⁴ Manadəa ngodu kasadduwaa, tima Nawi Iliya fuwun isimadə wo.

¹⁵ Kam səmonjuamadə fanjo!

¹⁶ «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgəkki? Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro:

¹⁷ “Algaita nayiro funjagaiyena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,” cani gai.

¹⁸ To, Yahaya ise juwunni ye, canni ye, “Ti karuwama!” yera.

¹⁹ Koro Tada Kambedə ise juwui, cai, “Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!” yera. Amma nanrashidudə kəndonjulana asudi.»

Isaye am ansiya Alayea wusadu

(Luk 10.13-16)

²⁰ Daji Isa am bərnija curonjan awo ajabba ngəwu cədənədəyeya təmjanji nangaro wusadu badiyeno. Tiye:

²¹ «Kuttundo am bəрни Korajinne! Kuttundo am bəрни Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənasodə bəрни Tirre-a Sidonne-alan tədənaa, tən kuren amnja ajaja-a buwu-alan† napcane tuwa cadəna.

²² Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo am bəрни Tirre-a Sidonne-ayedəa‡ nanjaunin koji.

²³ Nayi ye am bəрни Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayew? A'a, kannuro kolnjagai. Ca awo ajabba ajabba nandon tədənadə bəрни Sodomben tədənaa, kua gairo dəgai.

²⁴ Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo bəрни Sodombədə§ nanjaunin koji,» yeno.

Na Isayen tustu fando

²⁵ Sa adən Isaye: «Bawa Kəma same-a dunia-aye, nia njungorəkki, dalilnjudə awo ania ilmuwu so, rashiduwa soro gəraame yallaro isanogəmna nangaro.

²⁶ Aaa, Bawa, adəma awo jauru raammadə wo.

²⁷ «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkəna. Ti gənia, wunduma Tadadəa nojənni. Koro wunduma Bawadəa nojənni, sai Tadadə-a am tayiro Tadadə isanojijiya cəraana-a.

²⁸ «Arowo naniro, nayi kare kurwowu ngowada yimbaruwwa samma, tustu njadəkki.

† 11:10 11.10 Mal 3.1 † 11:21 11.21 *ajaja-a buwu-a* - Noduwuram lagaranne. ‡ 11:22 11.22

bəрни Tirre-a Sidonne-a - Am bəрни aniye jauru diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno. § 11:24 11.24

bəрни Sodombe - Am bəрни adəye jauru diwi nangaro, Ala samelan tayiro kannu fijije siyeyeno.

29 Wudə rokuraa gəni, karwu ngəlaa nangaro, duini* daundoro ngogənowo, kolsənowo alamnjakko, karwundon tustu fanduwi.

30 Awoa duini ye kəske, kareni ye kamboi,» yeno.

12

Isa Kəma yim tustuye

(Mar 2.23-28; Luk 6.1-5)

1 Sa adən yim tustuyea Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəna fanjaidə, kəla algamaye ficcane ngəro badiyera.

2 Farisawa laa adəa kerunniya, tiro: «Akko rui, fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadi,» yera.

3 Isaye tayiro: «Sa Nawı Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədəa kitawulan kəranuwwi wa?»

4 Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje gigəro. Rimannaro kajia, ti-a amnju-aro burodi sadaaye ngərodə haram!†

5 Ra, rimanna curo Fado Alayen awo yim tustuyea kəndoro haram cadison,* biwunja bawodəa Attauralan kəranuwwi wa?

6 Nayiro wulnjagakki, awo laa† Fado Alayea kojəna nadən mbeji.

7 Alaye: “Bu fida gəni, kanjimarima raakko,”† cənna. Ca mana adəye maananju nonuwaa, am ayaunja baworo ayau gənaawwi.

8 Awoa Tada Kambedə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwwu

(Mar 3.1-6; Luk 6.6-11)

9 Isa kəla fuwunna leyenniya, dandalnjaro kərgawo.

10 Nadən kam laa mukko canaa mbeji. Farisawadə Isaro ayau gənaduwwu caraana nangaro, tiro: «Yim tustuyea kam isangaduwwudə halal wa?» cane tia keworo.

11 Isaye tayiro: «Wundundo diminju yim tustuyea bəlaaro cukkuriya, gərje cuttuluwiwawodə?»

12 Adəgəia, kam dimia darajan kojəna nangaro, yim tustuyea ngəla kəndo halal,» yeno.

13 Daji kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, ngaje kəlewa salai faldə gairo walyeno.

14 Farisawadə dandalnin keluwunniya, sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Wakkil Kəmaye

15 Isa adəa asuyenniya, nadəa kolyeno. Jama kada ye tia geya. Tayi sammaa isangajiye

16 bare tia isanojaganniro səmonja kaskeno.

17 Adəgəima awo Kəmande kuren ci Nawı Ishayayen wuljənadə wakkayeno. Tiye:

18 «Akko wakkilni kərenəkkənədə, tia raakkəna, tima karwuni jauru kajijəgəna wo.

Ruhuni tiro yakkəkke

jiredəa jama duniaye sammaro isanojiyi.

* 11:29 11.29 duini - Alamdu Isaye. † 12:4 12.4 1Sam 21.1-6 * 12:5 12.5 awo yim tustuyea kəndoro haram - Kida. † 12:6 12.6 awo laa - Isa kəlanjuma-a nodo bargaa Mai Samemaye-a.

† 12:7 12.7 Hos 6.6

¹⁹ *Kambiwu cædiwawo, yiljiwawo,
kowonju farsamlan fandiawawo.*

²⁰ *Caccaw rimjænaa namjiwawo,
fatæla no cædi yea cejiwawo,
har jiredæa kænnsarro cuwudiro.*

²¹ *Koro jama duniaye samma
cunjuro tæmanja casakki,»† cænna.*

*Kænduwo Isaye ndaran isi?
(Mar 3.20-30; Luk 11.14-23)*

²² Daji karuwama laa kambu ye, muwa ye kewudænniya, Isa tia isangajiye caye gai curui ye manaji yero walyeno.

²³ Jama samma ajapcane: «Kam adæ, tima gæni Tada Mai Daudayedæ wo?» yera.

²⁴ Farisawadæ adæa fangeranniya, tayiye: «Kænduwo Beljabul‡ mai sedannaye baslan sedannaa duji,» yera.

²⁵ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kærmai fi yaye kælanjuro yaktægænadæ dægaiwawo, koro bæla bi fado fi yaye kælanjuro yaktægænadæ ye dægaiwawo.

²⁶ To, Yiwulis sedannanjua dujia, kælanjuro yaktægæna. Ndayilan gæle kærmainjudæ dægai?

²⁷ Koro wudæ kænduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kænduwo wunduyen gæle sedannaa dujai? Adæmaro tayi sharawundoro waljai.

²⁸ Amma kænduwo Ruhu Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isæna, diye!

²⁹ «Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kændanju cæmoyiwawo, sai kam dunoadæa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kændanju cæmoyi.

³⁰ Nonowo, kam wuro kældægænnidæ lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyawowodæ tarduma.

³¹ Adæ nangaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiyi, amma Ruhu Alayea bastudæ gawurdiwawo.

³² Wundu duwon kæla Tada Kambedæyen manakuttu wuljidæ, tiro gawurdiyi. Amma wundu duwon kæla Ruhu Alayen manakuttu wuljidæ, dunia yen kal, leira yen kal, har abadaro gawurdiwawo.

*Kæska-a tadanju-a
(Mat 7.15-20; Luk 6.43-45)*

³³ «Kæskadæ ngælaa, tadanju ye ngæla. Kæskadæ diwia, tadanju ye diwi. Kæskadæ tadanjulân asudi.

³⁴ Nayi kaduwu fusiayeso! Nayi jairo diwidæ, awiawin gæle ranguwe awo ngæla mananuwi? Dalilnjudæ awo karwulan dæganadæmaa cidæ manaji nangaro.

³⁵ Kam ngæladæ awo ngæla karwunjulan dæganadæyen ngæla cædi, koro kam diwidæ ye awo diwi karwunjulan dæganadæyen diwi cædi.

³⁶ Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, Ala kæla mana faida bawoa kam manajæna sammayen tia cuwori.

³⁷ Awoa mananæmlan jiremaro wallæmi bi mananæmlan jirenambumaro wallæmi,» yeno.

Alama Nawi Yunusse
(Luk 11.29-32)

³⁸ Daji malamba Attauraye-a Farisawa-a laaye Isaro: «Sayinna, alama laa sameye fəlesagame ruiyeya, rayiyena,» cane tia keworo.

³⁹ Isaye tayiro: «Am ansiya Alaye jaman diwi adəyeso alama majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo.

⁴⁰ Jiři Nawi Yunus kuren curo buni mafəndiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dəganadə gai, Tada Kambedə ye curo cidiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dəgai.

⁴¹ Kiyama wakkajiya, am bəрни Niniweye cijane am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedajai, dalilnjudə tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadəna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojəna nadən mbeji.

⁴² Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anəmbedə ye cije am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedaji, dalilnjudə ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isəna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojəna nadən mbeji.

Waldu sedanne
(Luk 11.24-28)

⁴³ «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dəriyen na naptuye maji, amma cuwandiawawo.

⁴⁴ Daji kəlanjuro: “Nda fanni kolləkkənədəro waldəkke,” cəni. Waldiya, fadodəa bowu fat ye, tas fəraada ye, tassana ye najiji.

⁴⁵ Daji leje sedan tulur gade tia nandiwin kojana carpe cuwude ngasaye napcai. Adə nangaro naptu kam adəyedə cayemaa kojənarə kuttaji. Am jaman diwi adəye yero adəgai wakkajiyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a
(Mar 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Isa jamadəro mana cəddi duwon, yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane tiro mana caddo cane keworo.

⁴⁷ [Kam laaye tiro: «Akko yanəm-a yanəmgənaso-a deyan daada niro mana njəddoro majai,» yenniya,]

⁴⁸ Isaye kamdəro: «Wundu yanidə wo? Koro wunduso yanigənasodə wo?» § yeno.

⁴⁹ Daji fuwurawanjua mukkon fəleje: «Akko yani-a yanigənaso-adə!

⁵⁰ Wundu duwon awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigənaso-a wo!» yeno.

13

Jawawi Isaye kəla nodo bargaa Mai Samemayen

Misal kasuni jəjərdumaye
(Mar 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yim adəman Isa fadodən culuwe leje ci bərəmben napkenniya,

² am kada kadami nanjun captane, har cije maararo ngaye napkeno. Amdə samma ye ci bərəmben dajana ngai duwon,

³ awo kada misalnin tayiro wulduwu badiyeno. Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo.

§ 12:48 12.48 Wundu yanidə wo? Koro wunduso yanigənasodə wo? - Na Alayen nankəramidə buye gəni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

⁴ Jajərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.

⁵ Kasuni laa ye na kau kua katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman fiyeno.

⁶ Amma kəngal samero tatkenniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro rimje ngamgeno.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə riye algamadəa kimitkeyeno.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, riye nema kekko, laa tada mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku.

⁹ Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye

(Mar 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Daji fuwurawa Isaye nanjuro isane tiro: «Awi nangaro jamadəro misalnin managəmidə?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Mai Samemaye noduro amardəgəna, amma tayiro amardəgənni.

¹² Kam nanjun awoamadə,* tiro casargane ngəwuro walji, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi.

¹³ Akko dalil misalnin tayiro managəkkiidə: Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo, kəlanja yero ngayiwawo.

¹⁴ Ngaima kəlanjan awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənadə wakkaji. Tiye:

«“Ngəlaro fannuwi duwon,
kəlandoro təmmaro ngayiwawo.

Koro ngəlaro ruwi duwon,
təmmaro asunuwwawo.

¹⁵ Awoa karwu jama adəyedə kibbajəna,
kiaddin səmonja fanjai,

simnja yea jakcana,

bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,
koro karwunjan asujanniro.

Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade
taya isangagəkki,”† cənna.

¹⁶ «Amma simndo barganja, carui nangaro, səmondo ye, fanjai nangaro.

¹⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, jirewu so kada awo ruwwadəa kuroro jauru caraana, amma carunni. Koro awo fannuwwadəa fanduro caraana, amma fanjanni.

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(Mar 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ «To, maana misal kasuni jəjərdumayedəa fannowo!

¹⁹ Wundu duwon mana kəla nodo bargaadəyen fanje kəlanjuro ngaan-nimadə, Kəladodə ise mana karwunjun fidənadəa cotto cuttuluwi. Tima kasuni kəla jawallen fidənadə wo.

* **13:12 13.12** kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənaro asuji. † **13:12 13.12** kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi. † **13:15 13.14-15** Ish 6.9-10

²⁰ Kasuni na kauan fidɛnadɛ ye, tima kam manadɛa fanjiyama, karwu kɛjiaro cɛmoyidɛ wo.

²¹ Amma tilan fɛrdu bawo nangaro, tussiwawo. Kɛla manadɛyen kuttu caiya, bi am tia basarjaiyama, waje kolji.

²² Kasuni na ngiwian fidɛnadɛ ye, tima kam manadɛa fanjɛna duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so manadɛa kɛpcane tiro faidajiyiwa-wodɛ wo.

²³ Amma kasuni na katti ngɛlaan fidɛnadɛ, tima kam manadɛa fanje kɛlanjun rojɛna tiro faidajiyi, nema laa tadanju mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku cakkidɛ wo,» yeno.

Misal kasuni ngɛla-a diwi-aye

²⁴ Isa tayiro misal gade ye wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju kam kulonjun kasuni algamaye ngɛla jɛjɛrjɛnadɛ gai.

²⁵ Amma am samma kɛnɛm cadi duwon, kɛladonju ise curo algamadɛyero kasuni kajimbe jɛjɛrjiye sapkadan.

²⁶ Algamadɛ riye kɛla fitkenniya, kajimdɛ ye asudiro walyeno.

²⁷ Kidawudɛ isane banja ngimbaro: “Barganɛmmin, ni kasuni algamaye ngɛla gɛna kulonɛmlan jɛjɛrnɛm? To, ndayilan gɛle kajimbadɛ?” cane tia keworo.

²⁸ Banja ngimbaye tayiro: “Kɛlado laa adɛa cɛdo!” yeno. Daji kidawudɛye tiro: “Leniye tuluwiyeya, raamma wa?” cane keworɛnniya,

²⁹ tiye: “A’a, lenuwe kajimdɛa tuluwuwuya, algamadɛ yea mɛnguwɛ.

³⁰ Kollowo, har kalaro rokko rija. Biyilajiya, kalawudɛro kajimdɛa kamja kɛla kɛlaro cekkerɛ kannun warja duwon, daji algamadɛ yea capca bɛranilan gɛnaja nɛkki,» yeno.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye

(*Mar 4.30-34; Luk 13.18-21*)

³¹ Koro Isa walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju kasuni mutarre kam laa ngoje kulonjulɛn fijɛna gai.

³² Kasuni mutarredɛ, curo kasuniya sammayen tima tɛngɛri wo. Amma riye wurajiya, kɛskawa jɛrwulan sammaro kuraro walje, har ngudoso dɛlambanjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Koro walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kɛlje dije, har fum fujɛna gai,» yeno.

³⁴ Isa jama captanadɛro awo ani sammaa misalnɛn wulɛyeno. Misalnɛn gɛnia, awima tayiro wuljɛgɛna bawo.

³⁵ Adɛgaima awo Kɛmandɛ kuren ci nawiyen wuljɛnadɛ wakkayeno. Tiye: «Misalnɛn mananɛkki, awowa tɛn dunia alaktɛnaman gɛraadadɛa wullɛkki,»[†] cɛnna.

Maana misal kasuni ngɛla-a diwi-aye

³⁶ Daji Isa jamadɛa kolje fadodɛro kasargawo. Fuwurawanju ye nanjuro isane tiro: «Marne, andiro maana misal kajim kuloyedɛa fisarsagane,» yera.

³⁷ Isaye tayiro: «Kam kasuni ngɛla jɛjɛrjɛnamadɛ, tima Tada Kambedɛ wo,

³⁸ kulodɛ dunia, kasuni ngɛladɛ am nodo bargaadɛa kasaccanadɛ. Kajimdɛ am Kɛladodɛa jaanadɛ,

[†] 13:35 13.35 Jaw 78.2

³⁹ Kəlado kajimdəa jəjərjənamadə Yiwulis. Biyiladə cinowo duniaye, kalawusodə malaiyawa.

⁴⁰ Jiři kajimdəa capcane kannun warjaidə gai, dunia cijjiya, adəgai wakkaji.

⁴¹ Tada Kambədə malaiyawanjua juwaje lejane curo nodonju bargaaen am am gadea casakke biwu cadiso-a am diwi cadiso-a sammaa capcane

⁴² kannuro fijagai. Nadən so ye tədi, sheri ye naldi.

⁴³ Daji jirewudə curo nodo bargaa Bawanjayen kəngal gairo nurraro waljai. Kam səmonjuamadə fanjo!

Misal gadegade nodo bargaa Mai Samemaye

⁴⁴ «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju awo laa jaumaro tamanna kulolan rəpkada gai. Kam tia cuwandiya, caye gairo rəpce karwu kəjiaro leje kəndanju sammaa cəlade kulodəa ciwi.

⁴⁵ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju sawurma laa mursam ngəla maji gai.

⁴⁶ Mursam jauro tamanna laa cuwandiya, leje kəndanju sammaa cəlade mursamdəa ciwi.

⁴⁷ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju buni taram laa buni tawu tia bərəmbo gəpcagane buni jiři jiři cadai gai.

⁴⁸ Cəmbəronaro waljiya, gərjane ci bərəmbero cawude napcane ngəla ngələdəa kərejane joworo fijagai, amma batti battidəa wajane yirjai.

⁴⁹ Dunia cijjiya, adəgaima wakkaji. Malaiyawa isane jirenambuwua curo jirewuyen firjane

⁵⁰ kannuro fijagai. Nadən so ye tədi, sheri ye naldi,» yeno.

⁵¹ Isaye fuwurawanjuro: «Awo ani samma kələndoro ngaana wa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Aaa,» yera.

⁵² Daji tayiro: «Adəgaima maləm Attauraye fi yaye fuwura nodo bargaa Mai Samemayedəro waljənədə alamanju kəma fadoye ajaramnjun ləman dina-a bərin-a ngoje cuttuluwidə gai,» yeno Isaye.

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mar 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Isa misal ania cəde kerənniya, nadəa kolyeno.

⁵⁴ Bəla wurajənədəro leje dəndəljan jamaa alamdu badiyeno. Amdə tia ajapcane: «Nədan kam attə nanrashidu-a kənduwo-a ania kiwando?

⁵⁵ Ti gəna tada katako karomadəye wo? Yanjuye cunjudə Meram, gəna? Yanjugənasodə ye Yakuba-a Isuwu-a Siman-a Yahusa-a, gəna?

⁵⁶ Koro yanjugənawa ferowa samma-a rokko kərgaiye, gəna? To, nədan gəle ti adə awo ani sammaa kiwando?» cane

⁵⁷ tia kasatturo wayera. Amma Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjayə-a am fannjayə-aro kajia, darajanjua,» yeno.

⁵⁸ Kambərsenambunja nangaro, nadən awo ajabba ngəwu cədənni.

14

Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo

(Mar 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Sa adən Mai Hirudus lawar Isaye fangənniya,

² kowonawanjusoro: «Kam adə Yahaya Kasalama, tima roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» yeno.

³ Caman kəla lamar Ya Hirudiya kamu yanjugəna Mai Filibussen Mai Hirudus Yahayaa cədanə, cekkere kosoro kesakko,

⁴ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənanaye mowodə haram!» cəna nangaro.

⁵ Koro Mai Hirudus Yahayaa roro njejoro maji duwon, jamadəa riyeno, tia nawiro ngojana nangaro.

⁶ Ngaima duwon saanduri Mai Hirudus tambənanaye kidənniya, fero Ya Hirudiyaye ise fuwunjan bikke kirando. Karwu maidəye jauru kajije

⁷ tiro awi yaye ronju cəraanaa ci cəne wadu ngoje kansi giwo.

⁸ Ferodə ye leje yanju tiro gala ce walde maidəro: «Wuro na adən kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen se!» yeno.

⁹ Maidəye karwunju jauru kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro wada ce

¹⁰ amnju cunode lejane kosolan kəla Yahayaye kamgera.

¹¹ Daji kəlanjudəa buwurulan cawude ferodəro kedo, ti ye ngoje yanjuro kikkiado.

¹² Fuwurawa Yahayaye isane kaminnju ngojane caade sittərayera, koro lejane Isaro lawar adəa wulyeyera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mar 6.30-44; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

¹³ Isa awo wakkajənədəa fangenniya, ti runju maararo ngaye nadəa kolje karaa na wunduma baworo leyeno. Amma jamadə adəa fangeranniya, tayi ye bəlanjasolan caluwe silan Isaa geya.

¹⁴ Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanədəa cure tayia njunoje amnja dondia isangayeyeno.

¹⁵ Dunia ləmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna. Jamadəa salamme, bəladəyasoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

¹⁶ Amma Isaye tayiro: «A'a! Sai lejaiya gəni, nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno.

¹⁷ Tiro: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende,» yera.

¹⁸ Isaye: «Wuro tayia sukkudowo!» cəne

¹⁹ wada ce jamadə kəla kajimben napca yeno. Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce, tayi ye jamadəro kedo.

²⁰ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowo sammaa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

²¹ Am duwon kəmbo adəa jawunadə kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa alama dəwu uwu gai.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mar 6.45-56; Yah 6.16-24)

²² Sadəman Isa fuwurawanjudəa cakke tin fuwunno bəramdəa koja ci todəro lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno.

²³ Tayia saləmgenniya, ti runju moduwa dioro kəla kau kuruwuyero giwa. Nadən ti tilonju lok duwon, dunia ləmgəno.

²⁴ Koro sa adəlan karuwa dunoa cije ingi bərambedəa cambalje maaradəa babakce, har maaradə ci ingiyea kuruwunno leyeno.

²⁵ Sa yakku buneyen Isa kəla ingiyen silan nanjaro kadio.

²⁶ Fuwurawadē Isa kēla ingiyen silan ledu cēdidēa kerunniya, karwunja pēt kamde: «Kaime kam nunaye!» cane riduro burwu kesakko.

²⁷ Sadāman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Kēma, nimaa, amarsēgāne kēla ingiyen nanēmbo isēkko,» yeno.

²⁹ Isaye: «Are!» yenniya, Biturus curo maaradēyen culuwe tia naduwuro kēla ingidēyen silan ledu badiyeno.

³⁰ Amma karuwa dunoadaēa kirunniya, yaaje tia lēptu badiyeno. Daji kowo sapce: «Kēma, wua sēmoye!» yeno.

³¹ Sadāman Isa mukkonju sajiye tia cēdane: «Ni kambərse ganaadē, awiro shekku kekkēm?» yeno.

³² Daji maaradəro kasargaanniya, karuwadē gēm nēmgenō.

³³ Am curo maaradēyedē Isaro ambēcagane: «Jiremaro ni Tada Alaye!» yera.

³⁴ Daji bəramdēa faljane koyeranniya, cidi Genesaretten jəpkera.

³⁵ Am nadəye Isaa asuyeranniya, lawarnju cididē ngaro tatargaada. Amnja dondiso sammaa na Isayero cawude

³⁶ ci kalwunjuyedəmaa lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudəa lejana samma ngayera.

15

Ada amwurawaye

(Mar 7.1-13)

¹ Daji Farisawa-a malēmba Attauraye-a laa Jerujalemlan cijane na Isayero isane tiro:

² «Awiro fuwurawanēmdē ada amwurawandeyea koljane mukkonja tuljannin* kēmbō jawuidē?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Nayidē nda, awiro wada Alaye kolluwe adando gawidē?»

⁴ Awoa Alaye: “Bawanēm-a yanēm-aro daraja ye!”† Koro “Kam duwon bawanju bi yanjua rujənamadē, tia roro ceyeso!”† cənna.

⁵ Amma nayiye: “Kam bawanju bi yanjuro: ‘Awo nanin nuwandoro tēmanuwwadēa Alaro gənagəkkēna,’ cənia,

⁶ bare tilan bawanju-a yanju-aro ser cēdde daraja cinni,” nuwi. Adəgaima adando nangaro mana Alayedēa bowuro kalakkew.

⁷ Nayi mənafəkkaso, awo Nawi Ishayaye kəlondon wuljənadē jire. Tiye:

⁸ “*Jama adē cilan wuro daraja sadi, amma karwunjan nanin kuruwujana.*

⁹ *De sullo wuro ambənsagai, alamdunjadē wada kambe,*”† cənna.»

Tayir-a tayir gəni-a

(Mar 7.14-23)

¹⁰ Daji Isa jamadēa nanjuro bowoje tayiro: «Fənnowo, asunowo!

¹¹ Awo ci kambero ngayidē kamdēa tayir gəniro cədiwawo, amma awo cinjun culuwidē, tima kamdēa tayir gəniro cədi wo,» yeno.

* **15:2 15.2 mukkonja tuljannin** - Kēla ada yaudiyayen kam mukko tuljənnin kēmbō juwuia, tayir gəniro walji. † **15:4 15.4 NL 20.12; SK 5.16 † 15:4 15.4 NL 21.17; Lew 20.9 † 15:9 15.8-9 Ish 29.13**

¹² Daji fuwurawadæ nanjuro isane tiro: «Farisawadæ mana adæa kutturo fanjanaro nonæmma wa?» cane tia keworo.

¹³ Isaye tayiro: «Kæska fi duwon Bawani Mai Samema gæni kokcomadæ, færduyen tia mækcai.

¹⁴ Kollowo tayia, kambu kambua jedumaso! Kambu kambu kamanjua jejia, tayi yindi samma bælaaro casukkuri.»

¹⁵ Daji Biturusse tiro: «Misal adæa andiro fisarsagane,» cæne Isaa kiworænnya,

¹⁶ Isaye: «A! Nayi ye kuamison kæla jakkadaa wa?

¹⁷ Awi yaye ci kambero ngaanadæ curonjuro koje daji tiyinjuyen culuwiro nonuwwi wa?

¹⁸ Amma awo ci kamben culuwidæ curo karwunjuyen isæna, tima kamdæa tayir gæniro cædi wo.

¹⁹ Dalilnjudæ niadiwi so, kam njejo so, kænjenja so, jarawa so, nambarwu so, shedakambu so, adælæmdu so samma curo karwudæyeman caluwi,

²⁰ anisodæma kamdæa tayir gæniro cadidæ wo. Mukko tuljænnin bæri bodæ kamdæa tayir gæniro cædiwawo,» yeno.

*Kamu lardu kærdiyaye ser Alaye fando
(Mar 7.24-30)*

²¹ Daji Isa nadæa kolje lardu bæni Tirre-a Sidonne-ayero leyeno.

²² Kamu Kan'anama† cididæn dægana laa nanjuro ise kowo sapce tiro: «Kæma, Tada Mai Daudaye, wua njunosæne! Feroni jaumaro karuwaa,» yeno.

²³ Amma Isa tiro mana falma kalækcægænni. Daji fuwurawanju nanjuro isane tia lowojane: «Tia salamme lejo, kowo sapciaro andia sagai,» yera.

²⁴ Isaye: «Dimiya fattaana Israyilayero gænia, Ala wua wunduyemaro sunodænni,» yeno.

²⁵ Amma kamudæ ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kæma, wua banasægæne!»

²⁶ Isaye: «Kæmbo yallayedæa ngonæme kærisoro njodæ jussænni!» yenniya,

²⁷ kamudæye: «Aaa, Kæma. Adæ yaye kærisodæma kæmbo cidiro cukkurænadæa jawui,» yeno.

²⁸ Daji Isaye kamudæro: «Kambærsenæmdæ jauro kura, diye! Awo raammadæ wakkajo!» yeno. Sadæman feronjudæ ngayeno.

Isaye am kasuwa jiri jiria kada isangaduwu

²⁹ Daji Isa nadæa kolje leje ci bæram Galileye jægane kæla kau kuruwuyen juwane napkeno.

³⁰ Am kada kadami isane ngurdiyi so, kambu so, dungu so, muwa so, am dondi gade ngæwu soa nanjuro cawude fuwunjun gænajane tayia isangayeyeno.

³¹ Jamadæ muwaso manajai, dunguso ye ngaro waljana, ngurdiyiyi ye sinjan lejai, koro kambuwa ye sim cawandænaro kerunnya, ajapcane Ala jama Israyilayedæa jajakkera.

*Isaye am dæwu dewu ambadu
(Mar 8.1-10)*

³² Daji Isa fuwurawanjua nanjuro bowoje tayiro: «Jama adæa njunokkæna, dalilnjudæ ku wu-a rokko kawunja yakku, koro awima

† 15:22 15.22 Kan'anama - Kan'anada cu lardu Israyilaye jaman Nawi Musayen. Kan'anawu samma kærdaya, koro yauidya tayia wul wajana.

kəmboye nanjan bawo nangaro. Kənanjaa duwon tayia salamməkkiya, raakkəni, bare jawallan dunonja baworo waljənniyo,» yeno.

³³ Fuwurawanjudəye tiro: «Ndaran gəle karaa adən kəmbo sarai fandiye jama kada adəa ambaniye?» yera.

³⁴ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur buni sanana laa-a,» yera.

³⁵ Daji Isa jamadəa cakke cidin napkeranniya,

³⁶ burodi tulurdə-a buniyadə-a ngoje Alaro ardije fəsakce fuwurawanjuro ce, tayi ye jamadəro kedo.

³⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesəmbəro.

³⁸ Am duwon kəmbo adəa jawunadə, kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa dəwu dewu.

³⁹ Daji Isa jamadəa salammənniya, maararo ngaye cidi Magadannero leyeno.

16

Alama sameye mada (Mar 8.11-13)

¹ Farisawa-a Sadusiya-a isane Isaa rijapturo alama laa sameye tayiro fəlejuworo tia keworo.

² Isaye tayiro: «Kajirijiya, nayiye: “Kasam kəji fandiye, same kimejəna nangaro,» nuwi.

³ Koro dunia wajiya, nayiye: “Ku ingi cuduri, same keyera kime cittaro waljəna nangaro,» nuwi. Awo samən fəledidəa fisardu nonuwwa, amma awo jaman adən wakkajidəa fisardudə nayiro katkeroy!

⁴ Am ansiya Alaye jaman diwi adəyeso alama majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo,» yeno. Daji tayia kolje leyeno.

Yis Farisawa-a Sadusiya-aye (Mar 8.14-21)

⁵ Fuwurawadə bərəm faljane ci todəro koyeranniya, ngessane burodi ngojanniro asuyera.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gənanowo!» yeno.

⁷ Tayidə kattenjan: «Burodi ngoniyende nangaro ngai wulji,» cane mana badiyera.

⁸ Isa adəa asuje tayiro: «Nayi kambərse ganaaso, awiro kəla burodi nandon bawoyen kattendon mananuwidə?»

⁹ Ra, kua yaye asunuwwi wa? Burodi uwu am dəwu uwuro dagar-gaadadə-a jowo ndawu cammuwwa-adəa ngessuwwa wa?

¹⁰ Ra, burodi tulur am dəwu dewuro dagargaadadə-a jowo kalaram ndawu cammuwwa-adəa ngessuwwa wa?

¹¹ To, awiro gəle asunuwwidə? Wu kəla burodiyən gəni mananjagakki, yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gənanowo yekko!»

¹² Daji fuwurawadə yis burodiyero gəni, alamdu Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gənaja wuljəgənaroy asuyera.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu (Mar 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Isa cije cidi bərnı Kaisariya Filibiyero kadinniya, fuwuranjuro: «Wunduro Tada Kambedəa amsodə ngoyera?» cəne tayia kiworo.

¹⁴ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canı, laaye Nawi İliya canı, laaye Nawi İrimiya bi nawiya kureye falnja canı,» yera.

¹⁵ Tiye: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya,

¹⁶ Siman Biturusse: «Nima Almasiwu Tada Ala Kəndəgaimayedə* wo!» yeno.

¹⁷ Daji İsaye tiro: «Barganəm Siman tada Yunusse, dalilnjudə kam gəni, Bawani Mai Samema adəa isanonjəgəna nangaro.

¹⁸ Niro wulnjəgəkki, nima Biturus,† kəla kau adəyeman‡ jama wua gawu§ tandəkki, koro kənduwo kannuye kəlanjan kənnasar cuwandi-wawo.

¹⁹ Niro cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye* njikki. Awi duwon dunian gerəmidə same yen tikkerəna, koro awi duwon dunian wuinəmidə same yen wuidəna,» yeno.

²⁰ Daji İsa səmonja kasse tayiro bare wundumaro tima Almasiwudə woro wuljaganni yeno.

İsaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mar 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²¹ Kua adən fuwun İsa fuwuranjuro Ala kədarjəna Jerujalembə leje mukko amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-ayen kuttu tai daje cane tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cəne tayia aləndu badiyeno.

²² Daji Biturus tia səgəriro cuttuluwe jəkkədə: «A! Kəma, Ala nia adəro damnjuwo! Adə təmməro niro wakkanjiyiwwawo!» yeno.

²³ Amma İsa suworde Biturusso: «Nani kolle, Yiwulis! Jawalnilan takkallo walsəgəmma. Awo karwunəmlan tammədə Alaye gəni, kambe!» yeno.

²⁴ Daji İsaye fuwuranjuro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo kəskanju karmoye ngojo wua səga.

²⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamədə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu nangaro ronju cuwatkənamədə ronjudəa cuwandi.

²⁶ Kam dunia adə ngəa jəgənde ronju asarjiya, nda riwanju? Ra, awi gəle kam ce ronju cuwandi?

²⁷ Dalilnjudə Tada Kambədə curo daraja Bawanjuyen malaiyawanju-a rokko isiya, daji wundu yayero kəla awo cədənasoyen kalkallo ci nangaro.

²⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbəji, kawu kawunja dajidəro, Tada Kambe kərməinjun isi carui,» yeno.

17

İsaye darəjanjuə fəledu
(Mar 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ngəwo adəyen kawu arakkua İsa cije Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gəwa.

* **16:16 16.16** Almasiwu - Kaala İsaye. † **16:18 16.18** Biturus - Maana cu adəyedə kau. ‡ **16:18 16.18** kau adə - Awo Biturus wuljənədə. § **16:18 16.18** jama wua gawu - Jama İsa Almasiwuro kasaccanədə. * **16:19 16.19** cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye - Cuwuramma nodo Mai Samemaye njədəkki.

² Fuwunjan Isaye alamanju falde fækkanju kəngal gai tai daje yiyilyeno, koro kajəmunju ye nur gai bul fokko walyeno.

³ Sadəman Nawi Musa-a Nawi Iliya-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera.

⁴ Daji Biturusse Isaro: «Kəma, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Raammaa, ngurwo yakku na adən lamməkki: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno.

⁵ Manaji ngai duwon, fofou nurra ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Tima karwuni jauro kajijuwo. Mananju fannowo!» yeno.

⁶ Adəa fangeranniya, fuwurawadə fədəryero rəbət təmdane karwunja tai daje kamgada.

⁷ Amma Isa ise tayia leje: «Cinowo, bare rinuwwi!» yeno.

⁸ Kəla sapkeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isaye tayiro wada ce: «Bare awo ruwwa adəa wundumaro wulgəwwi, sai Tada Kambədə karmolan cijiya duwon,» yeno.

¹⁰ Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro gəle maləmba Attaurayədə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya ise awiso kalkallo kalakci.

¹² Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna duwon, tia asujanni, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo. Adəgaima Tada Kambədə ye mukkonjan kuttu cai,» yeno.

¹³ Daji fuwurawadə kəla Yahaya Kasalamayen tayiro mana cəddiro asuyera.

Isaye tada karuwaa isangaduwu

(Mar 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Na jama captanadəro kadiranniya, kam laa ise fuwu Isayen tungurumje

¹⁵ tiro: «Kəma, tademia njunone! Ti sedan koroyea jauro suwoljəna, koro ngəwuro kannu so, ingi soro cukkurəna.

¹⁶ Fuwurawanəmbo tia kikkidəkkəniya, tia isangaduwu tayiro katkero,» yeno.

¹⁷ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwu karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno.

¹⁸ Isa sedandəro kikkadənniya, tadadəa kolje culuwe sadəman ngayeno.

¹⁹ Daji fuwurawadə na Isayero isane runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo.

²⁰ Isaye tayiro: «Kambərsendo gana nangaro. Jiremaro nayiro wulnjagakki, ca kambərsendo mbejia, kasuni mutarre gai yaye, kau kuruwu adəro: “Cine na todəro lene!” wulluwiya, cije leji. Awima nayiro tiyeri bawo!

²¹ [Amma sedan jiri adəyedə culuwiwawo, sai moduwa diwe asem tawiya duwon.]»

Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mar 9.30-32; Luk 9.43b-45)

* 17:10 17.10 Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

²² Fuwurawanju cidi Galileyelan capkadaranniya, Isaye tayiro: «Tada Kambedæa mukko ambero særæccagane

²³ tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. Daji fuwurawadæ karwunja jauro kuttayeno.

Isaye akki Fado Alaye biyadu

²⁴ Bærni Kafarnaamero kadiranniya, akki Fado Alaye mowomaso na Biturussero isane tiro: «Malæmndodæ akki Fado Alayedæa biyajiwawo wa?» cane tia keworo.

²⁵ Biturusse: «A'a, biyaji,» yeno. Fadoro kadinniya, Isaye burwon tiro: «Siman, awi tæmanæm? Na wundusoyen maiya duniayesodæ akki camoyi? Na tadawanjayen ra na am gadesoyen?» cæne tia kiworo.

²⁶ Biturusse: «Na am gadesoyen,» yenniya, Isaye tiro: «Adægaia, tadawanjasodæ dawun bawo, diye!

²⁷ Adæ yaye bare yakkiye karwunja wajænniro, lene bæræmbo mui kolgæne buni burwon tammadæa ngone cinju kane. Kanæmiya, gursu fal fandæmi. Ngone yade akki mowomasodæro ye, wu-a ni-ayero,» yeno.

18

Jawawi Isaye kæla jama tia gawuyen

Wundunja kura wo?

(Mar 9.33-41; Luk 9.46-50)

¹ Sa adæn fuwurawadæ na Isayero isane tiro: «Curo nodo bargaa Mai Samemayen wundu kura wo?» cane tia keworo.

² Daji Isa tadaana laaa bowoje dawunjan isadajiye

³ tayiro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, karwundo falde tadawa sanana gairo walluwwia, tæmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

⁴ Adæ nangaro wundu duwon tadaana adæ gai kælænja awimaro ngojænnidæ, curo nodo bargaa Mai Samemayen tima kura wo.

⁵ «Koro wundu duwon tadaana adæ gaia cunilan* cæmowonamadæ, wumaa sæmowo.

⁶ Amma wundu duwon tadawa sanana wua mærsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu cædidæ, kamdæye daunjuro kau neduram mafændi lujagane bæræm kuruwuro gæpcaanama tiro ngalwo.

⁷ «Kuttunja am duniayeso, dalilnjudæ awowa tayia casakke taljane biwu cadi mbeji. Jaraptaso kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidæ!

⁸ Mukkonæm bi sinæm njakke tallæme biwu dimia, tia kamme nin kuruwunno gæmme! Mukko yindia bi si yindia kannu tæmmaro nuiwaworo ngawodæroa, maskin bi dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁹ Koro simmæm njakke tallæme biwu dimia, tia kulaine nin kuruwunno gæmme! Sim yindia kannu jaanamayedæro ngawodæroa, sim falla ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

Misal dimi faccægænaye

(Luk 15.1-7)

¹⁰ «Hangal gænanowo, bare tadawa sanana aniye falnjamaro rudu gæmagæwwi! Nayiro wulnjagakki, samelan malaiyawanja sawisoro fækka Bawani Mai Samemaye carui kasarga.

¹¹ [Awoa Tada Kambedæ awo faccægænasodæa manæme njækkaworo isæna.]

* 18:5 18.5 cunilan - Isaa kasattu nangaro.

12 Awi gæle tēmanuw? Kam laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filēgar lēgaridēa kērisolan kolje leje fal faccēgēnadēa maji, mare?

13 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiwandoa, karwukēji duwon kēla faldēyen cēdidē kēla filēgar lēgari faccaannidēyen cēdidēmaa kojēna.

14 Adēgaima Bawando Mai Samema ye tadawa sanana aniye falnjaye fattuwu cēraanni.

Kāramināmbē biwu niro njēddo

15 «Kāraminām biwu niro njēddia, lene katte nayi yindi rundoyen tiro biwunjudēa wulgēne. Mananām fanjia, kāramināmdēa mowomma.

16 Fanjiwawoa, kam fal bi yindi ngone kallo lenowo. Adēgainin mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiyi.

17 Tayi yea fanduro wajia, jama wua gawuro wulgēne. Koro yaye jama wua gawudēmaa fanduro wajia, kērdi bi akki mowoma gairo tia ngone.

18 Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi duwon dunian geruwidē same yen tikkerēna, koro awi duwon dunian wuinuwidē same yen wuidēna.

19 Koro nayiro wulnjagakki, dunian kamndo yindi kēla awi yayen ardijane Bawani Mai Samemaa caworia, tayiro ci.

20 Dalilnjudē na duwon kam yindi bi yakku cunilan captanadē, wu ye dawunjan,» yeno.

Misal kam gawurdu wadumaye

21 Daji Biturus na Isayero ise tiro: «Kēma, kāramini wuro biwu sēddiya, ndawuro tia gawurnākki? Har gadegade tulurro?» cēne tia kiworo.

22 Isaye tiro: «A'a, har gadegade tulurro gēni wulngeyekko, fitulur gadegade tulurro tia gawurne!

23 Adē nangaro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju mai laa wolodiyanju-a kēla kasunjayen balas dio cēraanadē gai.

24 Maidē balas dio badiyenniya, kam talanti† dēwu mewuro jēgaimaa tiro kekkudo.

25 Kamdē awonju rēmbōye bawodē, kēmanju wada ce ti-a kamunju-a yallanju-a kēndanju samma-aa calado kasudē tērēmbō yeno.

26 Amma kamdē fuwu kēmanjuyen tungurumje tiro: "Barganēmmin, kanadi tai, sammaa rēmbākki, diye!" yeno.

27 Daji kēma wolodidēye tia njunoje kasudēa wajiye tia kolje leyeno.

28 «Kiluwunniya, wolodi adē ye kamanju laa dinariyus‡ miaro jēgaimaa kiro. Tia dauyen rēpciye kimiljiye: "Awo nia njēgakkidēa rēmbē!" yeno.

29 Daji kamanjudē fuwunjun tungurumje tia lowoje: "Marne, kanadi tai, rēmbākki, diye!" yeno.

30 Amma waje tia kosoro cakke, har kasudēa cērēmbiro yeno.

31 «Wolodiya amanjudē awo wakkajēnadēa kerunniya, karwunja jairo bannade lejane kēmanjaro awo wakkajēna sammaa wulyeyera.

32 Daji kēmanjadē koro walde wolodidēa bowoje tiro: "Ni wolodi kēlado! Lowosēmma nangaro, kasunām adē sammaa wangeyekko.

33 Njunonjēkkēnadē gai, wolodi kamanēmba njunodudē niro wajim-njēgēna, gēna?" cēne

34 gērgaje tia mukko am tiro ajawu caddiyero cakke, har ti ye sammaa cērēmbiro yeno.

† 18:24 18.24 talanti - Ngali wuriye. Talanti faldē alama alwasi kida kērwu mewu wuriye gai.

‡ 18:28 18.28 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldē alwasi kida kawu falle.

³⁵ Adəgaima wundundo yaye karwunjun kamanjua gawurjiwawoa, Bawani Mai Samema ye tiro ngaidəmaa cəddi,» yeno Isaye.

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

19

Kambiwu kəla kamu dəptayen
(Mar 10.1-12)

¹ Isa mana ania cəde kerənniya, cidi Galileyea kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno.

² Jama kada kadami Isaa jaane nadən am dondia isangayeyeno.

³ Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kəla dalil fiyen yaye kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Ngaltema kitawulan adəa kəranuwwi wa? “Badiduramnin Alaktumadə tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

⁵ Koro tiye: “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərdiye tayi yindiso tiyi fallo waljai,† cənna.

⁶ Adəgaima kua adən fuwon tayidə yindi gəni, tiloro waljana. Adə nangaro awo Ala kəljənədə bare kam firjənni!» yeno.

⁷ Farisawadəye tiro: «To, awiro gəle Nawi Musa kam kamunjuro kakkadu dəptaye co duwon koljoro wada kaino?»† cane tia keworo.

⁸ Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa kamu dəpta nayiro amarngeyera, amma badiduramnin ngai gəni.

⁹ Nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dərpe gade niyājənədə kənjəna cədəna,» yeno.

¹⁰ Daji fuwurawanjuye tiro: «Adəma naptu kam kamunjuayea, niya dionambudəma ngalwo!» yera.

¹¹ Isaye tayiro: «Kam nguson gəni rakce mana adəa ngoji, sai am duwon tayiro tinamasodə.

¹² Dalilnjudə am laa curo yanjayeman adim tayia casambəna mbeji, am laa ye am tayia adimbo cadəna mbeji, koro am laa ye nodo bargaa Mai Samemaye nangaro kəlanja adimbo cadəna mbeji.* Kam mana adəa rakce ngojimadə ngojo!» yeno.

Isaye yalla sananaro barga dəptuwu
(Mar 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Daji am laa Isa mukkonju kəla yallanja sananayero gənajuwu moduwa cəddoro tayia nanjuro kewudənniya, fuwurawadə amdəa wusayera.

¹⁴ Amma Isaye fuwurawanjuro: «Yalla sananadəa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkəwwi! Nodo bargaa Mai Samemayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!» yeno.

¹⁵ Daji kəlanjaro mukko gənayeyenniya, nadəa kolje leyeno.

Gəriwu laaye ro sawisoye mada
(Mar 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Daji jairo laa ise Isaro: «Sayinna, awi ngəla dikke ro sawisoye† fandəkki?» cəne tia kiworo.

¹⁷ Isaye tiro: «Awiro kəla awo ngəlayen wua suworəmidə? Ti ngələdə tilo lon! Ro sawisoye fando raammaa, wadawadəa gai!»‡ yeno.

† 19:4 19.4 Bad 1.27; 5.2 † 19:5 19.5 Bad 2.24 † 19:7 19.7 SK 24.1-4 * 19:12 19.12 am laa kəlanja adimbo cadəna - Am laa kəlanja adim gairo ngojane kamu dio wajana. † 19:16 19.16 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə. ‡ 19:17 19.17 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruuwada.

18 Jairodāye: «Wada fiso?» cāne tia kiworēnniya, Isaye: «Bare ro kambe tuluwummi, bare kōnjēna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi,

19 bawanām-a yanām-aro daraja ye, koro kēmaskinām yea kēlanām gairo rayel!»† yeno.

20 Jairodāye: «Wada ani sammaa gakkēna, awi gāle wua mauso?» yeno.

21 Isaye: «Kalkal diomaro waldu raammaa, lene kēndanām lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandēmi. Daji are wua sēgai!» yeno.

22 Jairodā mana adēa fangenniya, ti jaurō gāriwu nangaro karwu kuttuaro sapkadan.

23 Daji Isaye fuwurawanjuro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, gāriwuye nodo bargaa Mai Samemayero ngawonju jaurō jau, diye!

24 Koro waldakke nayiro wulnjagakki, gāriwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudāro karīmoye cuwuri fiwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

25 Fuwurawadē adēa fangeranniya, jaurō ajapcane: «Assha! Adēgaia, wundu gāle njēkkawo cuwandi?» yera.

26 Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro awiso yoji!» yeno.

27 Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njēgaiyenadē, awi gāle fandiye?» yenniya,

28 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, leira wakkaje Tada Kambedē kurisnju kērmaiye darajaalan napciya, nayi wua sēgawwadē ye kuris kērmaiye mewun yindinlan nammuwe jiri Israyilaye mewun yindindēa noduwi.

29 Koro wundu duwon cuni nangaro§ fado, bi yeiya, bi kannā, bi bawā, bi ya, bi yalla, bi kulo koljēnadē mia mia cuwandi, koro ro sawisoye ye warasaji.

30 Amma am burwoye ngāwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

20

Misal kēma jērwu inabbe-a kidawunju-aye

1 «Nodo bargaa Mai Samemayedē alamanju kam laa suwā lēp jērwanju inabberō kidawu madaaro culuwuna gai.

2 Tayiro kidanja dabduyero dinariyus* fal fal biyaji cāne kasatkeranniya, tayia jērwanjuro kinodo.

3 Koro balde culuwe ci kasuwuyen am gade kida bawo napkada kiro.

4 Tayiro: “Nayi ye jērwanuro lenowo, awo kalkaldēa njadēkki,” yenniya,

5 cijane leyerā. Kausu dawu-a duwor-a ye culuwe caye gai kido.

6 Koro yaye asar kiluwunniya, ci kasuwuyen am gade napkada cuwande tayiro: “Awiro dabdu sērambo na adēn bowuro nammuwidē?” cāne tayia kiworo.

7 Tiro: “Wunduma kida sadēnni nangaro,” yera. Daji tayiro: “Nayi ye jērwanuro lenowo!” yeno.

8 «Dunīa kajiriyenniya, kēma jērwyedāye wakkilnjuro: “Kidawudēa bowone tayiro biyanja ye, am daryeyedēn badinēmiya burwoyedāro yadē,” yeno.

9 Am dunīa asar kida badijanadē kadiranniya, dinariyus fal fal kewando.

† 19:19 19.18-19 NL 20.12-16; Lew 19.18; SK 5.16-20 § 19:29 19.29 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. * 20:2 20.2 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldē alwasi kida kawu falle.

¹⁰ Daji am burwon kida badijanadē kadiranniya, awo am daryeyedāyēa kojōna cawandiro tēmajana duwon, ndasonja ye dinariyus fal fal kiwando.

¹¹ Kewandanniya, karwunja waje

¹² tiro: “A! Am daryeye ani sa fallo kida cadēna yaye, andi-a kalkallo kidēm! Andidē suwa lēp tawaniye dabdu sērambo kausu jau fit kēlandenna ngēnēptiyēna, diye!” yera.

¹³ Amma kēma jērwyedāyē falnjaro: “Sawa, awima diwi njēddēkkēni. Dinariyus fallo kida dabduye dioro kasaddēmma, gēna?”

¹⁴ Awo kaanēmdēa ngone lene, njikkēnadē gairo kam daryeye yero yikkiya, raakko.

¹⁵ Kēndanilan rangēkke awo roni cēraana dikkiwawo wa? Ra, karwuni ngēladēro, wua sim diwin surumi?” yeno.

¹⁶ Adēgaima am daryeyedē burwoyero waljai, koro burwoyedē ye daryeyero waljai,» yeno.

Isaye kēnyakkuyero kēla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mar 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Isa Jerujalembō ledū cēdi duwon, kēla jawallen fuwurawanju mewun yindindēa sēgēriro cuttuluwe tayiro:

¹⁸ «Fannowo, Jerujalembō leniye, Tada Kambedēa mukko wurawa rimannaye-a malēmba Attauraye-aro sērēccagane shara ro tuluwoye tiro cadde

¹⁹ mukko kērdiyayero casakke, tayi ye tia rujane kirwolan jajarjane kēskaro jajagane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye
(Mar 10.35-45)

²⁰ Daji ya tadawa Jabadiye tadawanju yindi-a kallo na Isayero isane fuwunjun tungurumje awo laa cērāwo cēne tia kiworo.

²¹ Isaye tiro: «Awi raam?» cēne tia kiworo. Kamudāyē tiro: «Marne, kērmānēm fandēmiya, kolle tadawani yindi ania napca, fal kēmborammēmlan, fal ye wailanēmlan!» yeno.

²² Isaye tayiro: «Awo koruwwadēmaa nonuwwi. Ranguwe kēnjaram† yakkidēn yawi wa?» cēne tayia kiworēnniya, tiro: «Aaa, rangiye!» yera.

²³ Isaye tayiro: «Jire, kēnjarammin yawi. Amma kēmborammilan so, wailanilan so naptadē, wu gēni kambo amargēkki, Bawani am kērējēnadēro tayia dabbarjēgēna,» yeno.

²⁴ Fuwurawa mewu gapcanadē adēa fangeranniya, yaana yindidēro gērgayeyera.

²⁵ Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, maiya kērdiyaye talaawanjaa jauro raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kēnduwo fēlejagai.

²⁶ Amma dawundon ngai gēni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cēraanamadē wolodindoro waljo!

²⁷ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cēraanamadē kārēandoro waljo!

²⁸ Adēgaima Tada Kambedē tiro nanwolodi caddoro gēni kadio, tidēma nanwolodi cēdo ronju co am ngēwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu yindia isangaduwu
(Mar 10.46-52; Luk 18.35-43)

† 20:22 20.22 kēnjaram - Kēnjaram bone njaye.

²⁹ Isa-a fuwuranju-a bəla Jerikoyelan keluwunniya, am kada kadami tia geya.

³⁰ Kambu yindi ci jawallen napkada duwon, Isa kojiro fangeranniya, kowo sapcane: «Kəma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

³¹ Jamadə tayiro jakkade mədək napca yera, amma cayeə kojənarə kowo sapcane: «Kəma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

³² Daji Isa daje tayia bowoje: «Awi nayiro njaddəkkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

³³ Tayiye: «Kəma, sim fandiyeə, rayiye!» yera.

³⁴ Daji Isa tayia njunoje simnja leyeno. Sadəman sim cawande Isaa geya.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

21

Isaye mai gai Jerujalembo ngawo

(Mar 11.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

¹ Jerujalemba karənjane bəla Baitfajeyero na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwuranjuə yindi cunode

² tayiro: «Bəla fuwundayedəro lenowo! Ngawuwiyama, koro laa kuttanjua tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo!

³ Kam laaye nayiro awo laa cənia, tiro: “Kəmadə tayilan mərədunjua,” wulğənowo! Sadəman tayia juwajiyi,» yeno.

⁴ Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiən wuljənadə wakkayeno.

⁵ Tiye: «Fero Siyonnero* wulłowo: “Akko mainəm nanəmbo kənde cədi, ti rokura bawoa kəla koroyən isi, kəla kuttayeman,»† cəna.

⁶ Fuwurawadə lejane awo Isa tayiro wuljəgənadəə kedo.

⁷ Daji korodə-a kuttanju-a na Isayero cawude kalwuwanja kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno.

⁸ Jama kada ye kalwuwanja kəla jawallen feryera, laa ye dəlam kəri kəskaye kamjane kəla jawallen saretkera.

⁹ Am fuwu gərjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna,† Tada Mai Daudayero daraja tio! Bargaa ti cu Kəmandeyən isimadə! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† canı.

¹⁰ Isa Jerujalembo kərgaanniya, am bəlaye samma hangalnja caa cijəna: «Wundu kam attə?» canə keworo.

¹¹ Jamadəye: «Tima Nawi Isa kam bəla Najarat cidi Galileyedə wo!» yera.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mar 11.15-19; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22)

¹² Daji Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-a sammaa duje tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-a aəmbalyeno.

¹³ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidəə fado moduwayelan bowojai,»† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

¹⁴ Daji Fado Alayen kambuwa-a ngurdiyiyə-a na Isayero isane tayia isangayeyeno.

* **21:5 21.5** *Fero Siyonne* - Am Jerujalembe, wotte jama Alaye. † **21:5 21.5** Jak 9.9 † **21:9 21.9** *Hosanna!* - Kalma tələm yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † **21:9 21.9** Jaw 118.25-26 † **21:13 21.13** Ish 56.7 † **21:13 21.13** Iri 7.11

¹⁵ Wurawa rimannaye-a malamba Attauraye-a awo ajabba ajabba Isa cædidæa carune, koro tadawa sanana ye Fado Alayen yiljane: «Hosanna, Tada Mai Daudayero daraja tio!» canidæa fangeranniya, jauro gærgajane

¹⁶ tiro: «Awo tadawa sanana ani wuljaidæa fannemma wa?» yera. Isaye tayiro: «Aaa, fakkæna. Ngaltema adæa kitawulan kæranuwwi wa? «Tadawa sanana-a timalla-aa yakkæme nia jajannjai!»[†] yeno.

¹⁷ Daji Isa tayia kolje bærnidæn culuwe bæla Baitaniyero leje boyeno.

Isaye ya tarmuye baskudu (Mar 11.12-14)

¹⁸ Wajænanjua suwa læp Isa bærniro waldi duwon, kæna tia kida.

¹⁹ Ci jawallen ya tarmuye kirunniya, nanjuro kadio, amma kalu gænia, awima cuwandænni. Daji Isaye tarmudæro: «Bare gadero tada yakkæmmi!» yeno. Sadæman tarmudæ ngau ngamgeno.

²⁰ Fuwurawadæ adæa kerunniya, ajarpane: «Awiawin tarmu adæ samdæn ngau ngamgeno?» cane keworo.

²¹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayi shekku bawoa kambærsendooa, ranguwe awo tarmudæro yiddækkænadæa diwi, koro adæa kojænaro kau kuruwu adæro: «Cine bæræmbo fidægæne!» wulluwiya, wakkaji.

²² Kambærsendooa, awi yaye moduwalan koruwiya, fanduwii,» yeno.

Kænduwo Isaye ndaran isi? (Mar 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Isa Fado Alayero kærgaanniya, jamaa alamji duwon, wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a nanjuro isane tiro: «Kænduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kænduwo adæa njo?» cane tia keworo.

²⁴ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddækki. Jaawudæa siwii, wu ye kænduwo filan awo ania dikkidæa nayiro wulnjagakki.

²⁵ Kasala Yahaya jamaro cæddænadæ, sameyen kadio ra kamben?» cæne tayia kiworo. Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyæa, andiro: “To, awiro gæle tia kasadduwwidæ?” cæne sawori.

²⁶ Amma “Kamben” wulliyæa, jamadæa riniiyena, dalilnjudæ am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

²⁷ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kænduwo filan awo ania dikkidæa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal tada yindiye

²⁸ «To, awi tæmanuw? Kam laa tadanju yindia. Yim laa na tada burwoyedæro leje tiro: “Tadani, ku lene jærwuni inabben kida de!” yeno.

²⁹ Tadadæye: «A'a, raakkæni!» yeno, amma ngawo adæyen tæmje leyeno.

³⁰ Koro bawadæ na tada yindiyedæro leyenniya, ti yero cayæ gai wulyeyeno. Tadadæye: “To, bawa, lekki,» yeno, amma lejænni.

³¹ Kærma tayi yindi aniyen wundunja awo bawanju cæraanadæa cædo?» cæne tayia kiworo. Tiro: «Burwoyedæma,» yeranniya, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, akki mowomaso-a jawarraso-a nayin burwonno nodo bargaa Alayero ngasayi.

³² Dalilnjudæ Yahaya nandoro ise jawal jireye fælengeyeranniya, tia kasadduwwi. Akki mowomaso-a jawarraso-adæ tia kasatkera, amma nayidæ, adæa kiruwwiya, tæmmuwe tia kasadduwwi.

[†] 21:16 21:16 Jaw 8.2

*Misal jærwu agæriduwu kæladowaye
(Mar 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ «Akko misal gade yea fannowo! Kam laa kæma jærwuyæ mbeji, jærwu inabbe cæde garje curodæn bælaa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jærwudæa jærwuwu laaro agærijyie bælawuroro sapkada.

³⁴ Sa færdoye karængenniya, nuwanju cuwandoro kæræawanju laaa na jærwuwudæyero kinodo.

³⁵ Amma jærwuwudæ kæræawanjudæa keda. Faldæa bakkeræ, faldæ yea roro keyeso, faldæ yero dongur kauye gægæpcagane kano.

³⁶ Koro walde cayemaa kojænaro kæræawa gade kinodænnya, cayæ gai tayi yero keddo.

³⁷ Darye kæma jærwudæyæ: “Tadaniro daraja cadi,” cæne tadanju nanjaro kinodo.

³⁸ Amma jærwuwudæ tadanjudæa kerunnya, kattenjan: “Adæma warasamadæ wo! Arowo tia yejiyo, warasanjudæa ngoniyoy!” yera.

³⁹ Daji tia cadane jærwudælan cattuluwe roro keyeso.

⁴⁰ To, kæma jærwuyedæ isiya, awi jærwuwu aniro cæddi?» cæne tayia kiworænnya,

⁴¹ tiro: «Am jauru kælado aniro ajawu jau fælejiyæ roro ceyesi, koro am gade sa færdoyen tiro nemanju cadimadæro jærwunjudæa agærijyiyi,» yera.

⁴² Daji Isayæ tayiro: «Ngaltæma awo kitawulan ruwuwada adæa kærænuwwi wa?

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadæ,
tima kau tandoye sammæro faidaaro waljænadæ wo.
Adæ kændo Kæmandeyæ,
andiro jauru ajabba!”†*

⁴³ «Adæ nangaro nayiro wulnjagakki, Ala nodonju bargæa mukkondon cæmoye mukko jama gade awo ti cæraana cadimadæyero cakki.

⁴⁴ [Nonowo, kam kæla kau adæyero cukkurænamadæ nanamdi, koro kaudæ kambo cukkuriya, kæluwuro kalakci,» yeno.]

⁴⁵ Wurawa rimannayæ-a Farisawa-a misallanju fangerannya, kælänjaman mana kidoro asuyera.

⁴⁶ Daji jawal tia tayæ majai duwon, jamadæa riyera, dalilnjudæ amdæ sammæ tia nawiro ngojana nangaro.

22

*Misal masæna larusayæ
(Luk 14.15-24)*

¹ Koro Isa walde misalnin tayiro wulyeyeno. Tiye:

² «Nodo bargæa Mai Samemayedæ alama mai laa tadanju nangaro masæna larusayæ dabbarjæna gai.

³ Maidæ wolodiyænanju laaa am masænaro dojænadæa bowoja isaro nanjaro kinodænnya, kændero wayera.

⁴ Koro walde wolodiya gadea cunode tayiro: “Am dokkænadæro wullowo: ‘Akko masænænidæ deyada. Dalowani so, kænawani kaisua so duwajana, awiso kærma dabbargada. Arowo masæna larusayero!’ ” yeno.

⁵ Amma am doƙɓanadɓa mananjudɓa awimaro ngojanni sapkadara. Laa kulonjaro, laa saniaramnjaro leyera.

⁶ Am gapcanasodɓe ye wolodiyadɓa cadane basarjane roro keyeso.

⁷ Maidɓe gɓrgɓe sojiyanju cunode kamceji ania roro ceyese bɓlanja kannun waryera.

⁸ Daji maidɓe wolodiyanjuro: “Akko masɓna larusayedɓe dabbargada, amma am dokkɓnadɓe martawa tia boye cadanni.

⁹ Adɓe nangaro lenowo lai laisolan am fanduwwa sammaa masɓna larusayero bowonowo isa!” yeno.

¹⁰ Daji wolodiyadɓe lejane lai lai jaane am cawandɓna sammaa ngɓlan diwin capcane isane, har larusaramdɓe damgeno.

¹¹ «Maidɓe am doƙɓanadɓa kuroro kɓrgaanniya, curonjan kam laa kalwu larusaye lujɓnni kiro.

¹² Maidɓe tiro: “Sawa, awiawin kalwu larusaye bawoa na adɓro kɓrgaam?” cɓne tia kiworɓnniya, kamdɓro awo wulduye katkero.

¹³ Daji maidɓe wolodiyanjuro: “Tia si-a mukko-aro gerowo deyan curo duwu cɓlɓm pɓttero gɓpkɓnowo, nadɓn so ye tɓdi, sheri ye naldi,” yeno.

¹⁴ Nonowo, am bowoƙɓnadɓe ngɓwu, amma tayi kɓreƙɓnadɓe gana,» yeno.

Kambiwu kɓla akki njoyen

(Mar 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Daji Farisawadɓe lejane sawardane jawal Isaro curo mananjuyen bɓlaa laduwuye mayera.

¹⁶ Fuwurawanja-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro canode tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, jawal Alaye kalkallo yikkɓrami yero noniyena, dalilnjudɓe wundumaa rinɓmmi ye, gayirɓmmi ye nangaro.

¹⁷ To, awi tɓmanɓm? Kaisarro* akki njodɓe halal ra haram?» cɓne tia keworo.

¹⁸ Amma Isa niadiwinjadɓa asuje tayiro: «Mɓnafɓkka, awiro wua rijamsuwi?

¹⁹ Wuri akkiyedɓa fɓlesɓgɓnowo!» cɓne dinariyus† tiro kekkudo.

²⁰ Tayiro: «Cu-a kɓla-a wunduye tilan dasaa?» cɓne tayia kiworɓnniya,

²¹ tiro: «Kaisarre,» yera. Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredɓa Kaisarro yowo, koro awo Alayedɓa Alaro yowo!» yeno.

²² Adɓa fangeranniya, tia jauro ajapcane koljane sapkadara.

Kambiwu kɓla cinowo duniayen

(Mar 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Yim adɓman Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidɓe, na Isayero isane tiro koro cadde:

²⁴ «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa tada bawoa bawoje kamu koljia, yanjugɓna kamunjudɓa niyajo tiro kaduwu majuwol!”† cɓnna.

²⁵ Akko curonden yaana tulur mbeji. Burwoyedɓe kamu ngoje tada cuwandɓnnin bawoje kamunjudɓa yanjugɓnaro kolyeyeno.

²⁶ Yindiyedɓe-a yakkuyedɓe-a yero ngai wakkajiye, har ti tulurredɓe kamudɓa cɓmoye bawoyeno.

²⁷ Ngawo adɓyen kamudɓe ye bawoyeno.

²⁸ To, tayi tulurso tia camowonadɓe, cinowo duniayen kamu wundun-jayero walji?» cɓne tia keworo.

* 22:17 22.17 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 22:19 22.19 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai. † 22:24 22.24 SK 25.5

²⁹ Isaye tayiro: «Nayidə fattəgəwəwə, dalilnjudə kitawu bi kənduwo Alaye nonuwwi nangaro.

³⁰ Cinowo duniayen am larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljal.‡

³¹ Koro karmolan cidudə, awo Ala kitawulan nayiro wulnjaanadəa kəranuwwi wa?

³² Tiye: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cənna. Ti Ala am sanunaye gəni, am roaye, diye!» yeno.

³³ Jamadə adəa fangeranniya, tai dajane alamdunjudəa ajapkera.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mar 12.28-34)

³⁴ Farisawadə Isa Sadusiyadəa manan yarcəgənarə fangeranniya, cap-tane nanjuro kadira.

³⁵ Curonjan maləm Attauraye laa tia rijapturo tiro:

³⁶ «Sayinna, wadawa curo Attaura Nawi Musayedən finja kura wo?» cəne tia kiworo.

³⁷ Isaye tiro: «“Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan raye!”†

³⁸ Adəma wada kura burwoye wo!

³⁹ Koro yindiyedə ye ti gai: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”†

⁴⁰ Wada yindi anima fərdə Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyaye-a sammaye!» yeno.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mar 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Farisawadə nadən captana duwon, Isaye tayiro:

⁴² «Awi kəla Almasiwudəyən təmanuw? Ti tada wunduye?» cəne tayia kiworo. Tiro: «Tada Mai Daudaye!»§ yera.

⁴³ Daji Isaye tayiro: «Adəgaimaa, ndayilan gəle Mai Dauda Ruhu Alayen tia Kəmalan bowoyeno? Tiye:

⁴⁴ “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəmba cidiya sinəmbəro yakkəkko!’ cənna.”†

⁴⁵ Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənadə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yenniya,

⁴⁶ wundunjama rakce tiro jaawu cinni. Koro adən fuwun wunduma gadero cinju mudu kaje tiro koro cəddənni.

23

Hal maləmba Attauraye-a Farisawaye-a

(Mar 12.38-40; Luk 20.45-47)

¹ Daji Isaye jamadə-a fuwurawanju-aro:

² «Maləmba Attauraye-a Farisawa-adə napturam Nawi Musayen* nap-kada.

³ Adə nangaro awo nayiro wulnjagai sammaa dewo gaiwo. Amma bare kəndonjadəa diwwi, dalilnjudə awo wuljanadəa cadiwawo nangaro.

‡ 22:30 22.30 malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 22:32 22.32 NL 3.6 † 22:37 22.37 SK 6.5 † 22:39 22.39 Lew 19.18 § 22:42 22.42 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye.

† 22:44 22.44 Jaw 110.1 * 23:2 23.2 napturam Nawi Musaye - Kənduwo jamaro mana Alaye alamduwu-a fisarduwu-aye.

4 Katkun kurwowu dama bawo cakkere ngawana ambero gənajagai, amma tayi kəlanja ngulondonjama casange tayia banajagaiwawo.

5 Kəndonja sammaa am tayia caroro cadī. Layanja[†] mana Alaye ye fatatallo cadī, gəsər kalwunjaye ye kuruwuro cadī.

6 Masəna kuralan na darajaa-a dandallan napturam fuwuyə-a caraana,

7 koro kasuwulan am tayiro lewa darajaye cadde tayia Sayinnalan bowojaiya, jaumaro caraana.

8 «Amma nayidə, bare Sayinnalan bowonjanni, dalilnjudə maləmnđo fal, nayi samma ye kərəmiya nangaro.

9 Koro dunia adən bare wundumaa Bawalan[‡] bowonuwwi, dalilnjudə Bawando fal, ti samelan dəganadə.

10 Koro bare fuwumalan bowonjanni, dalilnjudə fuwumando fal, ti Almasiwudə.

11 Kam curondon kuramadə wolodindoro walji.

12 Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakənamadə, tia awimaro ngojaiwawo. Koro wundu duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai.

Kuttunja maləmba Attauraye-a Farisawa-a!

(Luk 11.37-54)

13 «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Cinna nodo bargaa Mai Samemayero ngawoyedəa ambo jakkəwwa. Nayi kəlāndo ye ngawuwwi, koro am tiyen ngaworo majaidə yero dapkəwwa.

14 [Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa buwi ye, halndo gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərnuwi ye. Adə nangaro ajawundo leiran jairo kura!]

15 «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kərdi falla adinndoro kalakturo bərəm kura kura konuwe lardu lardu gawi. Təmjiya, tia kannuma nayimaa jairo konjanaro kalanguwi.

16 Kuttundo simoduwu kambuwaso! Nayiye: “Wundu duwon kəla Fado Alayelan kansi juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla dinar Fado Alayen dəganadəyelan kansi juwuiya, kansinju tia cədai!” nuwi.

17 Nayi kambuwa hangal bawoaso! Ndasonja gəle kura wo, dinardə ra Fado Alaye dinardəa tayirro kalakcidə?

18 Koro nayiye: “Wundu duwon kəla laya duwadurambelan kansi juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla sadaa laya duwaduramdən gənaadadəyən kansi juwuiya, kansinju tia cədai!” nuwi.

19 Nayi kambuwaso! Ndasonja gəle kura wo, sadaadə ra laya duwaduram sadaadəa tayirro kalakcidə?

20 Adə nangaro kam kəla laya duwaduramben kansi juwunamadə kəla laya duwadurambe-a awo kəlanjun gənaada samma-ayen kansi giwo.

21 Koro kam kəla Fado Alayen kansi juwunamadə kəla Fado Alaye-a ti curonjun dəganama-ayen kansi giwo.

22 Koro kam kəla sameyen kansi juwunamadə kəla kuris kərmaiye Alaye-a ti kəladən narpənama-ayen kansi giwo.

23 «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Karasu so, bulu kaskasi so, nana soman jakka tuluwuwu, amma awo

[†] 23:5 23.5 *laya* - Laya yaudiyaudi mana Alaye kəlan ruwuwada ngum-a ngasu-aro tudəganadə.

[‡] 23:9 23.9 *Bawa* - Bawa buye gəni, Ala Bawando Mai Samema.

Attauralan adæa nankuran kojënadæa kolluwwa: jire dio so, kanjimari fæledu so, aman roda so. Adæa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

²⁴ Nayi simoduwu kambuwaso! Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi!§

²⁵ «Kuttundo malæmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mænafækkaso! Nayi ngawo tasaye-a gæmdowolombe-adæa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curonjudæ kændæ am gadeye luwaptu so, kælæ rawo solan cæmbæfæna.

²⁶ Farisa kambu, burwon curo tasaye-a gæmdowolombe-adæa tulle duwon, ngawodæ ye tayirro waljo!

²⁷ «Kuttundo malæmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mænafækkaso! Nayi alama kauri garuda bullan cingada gai, ti ngawoyen kuroro shawa, amma curon silla am sanunaye-a awo tayirnambuye jiri jiri-an cæmbæfæna.

²⁸ Ngaima nayidæ, am ngawondo carune jirewuro ngonjai, amma curondodæ nanmænafæk-a nandiwi-an cæmbæfæna.

²⁹ «Kuttundo malæmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mænafækkaso! Kauriya nawiya kureye tanduwi, taktuwuram jirewuye ye janenuwi.

³⁰ Nayiye: “Ca jaman kaariyandesoyen kergaiyea, tayiro kældægæiye bu nawiyaedæa finiyende,” nuwi.

³¹ Ngainin nayima kaduwu am nawiyaedæa ceyesænaye nuwe shedanuwi.

³² To, kændo diwi amwurawandoyedæa tumogænowo!

³³ Nayi kadiya, kaduwu fusiyaeso, ndayilan gælæ ranguwe ajawu kannu jaanamayero kanuwi?

³⁴ Adæ nangaro wudæ nawiya-a rashiduwa-a malæmba Attauraye-a nayiro juwanjagakki. Laanja kaskaro jagæwe roro yejuwi, laanja yea dandallandon kirwolan kowonuwe bæla bælan tayia basarnuwi.

³⁵ Adæma nangaro jirewuye dunia adæye bunja samma kældoro cukkuri, bu duwon jaman Nawi Haabila jiremæyæn tamiya har jaman Nawi Jakariya tada Barakaye katte Fado Alaye-a laya duwadurambe-ayen ronju tuluwuwwadæyero kudero samma fidænadæ.

³⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awo ani samma am jaman adæyemaro wakkajiyi.

Karwukutta Isaye Jerujalemba

(Luk 13.31-35)

³⁷ «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyaedæa roro yejuwe am juwanjaanadæro dongur kauye gægæpkæwe sanuidæ! Alama kuwui tadawanju fefedowanjun jakcidæ gai, ngæwuro nayia nanin capturo raakkæna, amma wayew.

³⁸ Akko fannodo de sul kolnjaana.*

³⁹ Nayiro wulnjagakki, gædero wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kæmandeyen isimadæ!” wulluwiro.»

24

Jawawi Isaye kælæ wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mar 13.1-37; Luk 21.5-38)

§ **23:24 23:24** Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi! - Kandana-a karimo-adæ haram. Awo tængærima carune wayera yaye, awo jaumaro kura carune wajanni. * **23:38 23:38** fannodo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna.

¹ Isa Fado Alayen culuwuna leji duwon, fuwurawanju nanjuro isane tiro tando tando Fado Alayedaa foleduwuro badiyera.

² Amma Isaye tayiro: «Awo ani sammaa ruwwa, gəna? Jiremaro nayiro wulnjagakki, kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(*Mar 13.3-13; Luk 21.5-19*)

³ Isa kəla Kau Jaitunnen narɔcəna duwon, fuwurawanju runjan isane tiro: «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro sa kəndenəm-a sidu duniaye-aye cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni!

⁵ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma Almasiwudə wo!” cane am kadaa cawatki.

⁶ Kəriwu na karənso-a kuruwuso-alan nukcənaro fannuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.

⁷ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Kəna ye na naro ngayi, koro cidi ye na gadegaden lołoji.

⁸ Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Daji nayia njadane basarnjane roro njeyesi, koro cuni nangaro† jama duniaye samma wanjai.

¹⁰ Daji am ngəwu ye wua ganja koljai. Laa aman amanjaye jawui, laa gade yea wajai.

¹¹ Koro nawiya kattuwaye isane am kadaa jambajane cawatki.

¹² Kəla jirenambu tərɡanayen kərawo am ngəwuyə təgərđi.

¹³ Amma kam mərje har sa njerorambero‡ dəɡanamadə njəkkawo cuwandı.

¹⁴ Koro kawuri kəji nodo bargaa ye adə ye jama duniaye sammaro shedaro wulđiyi duwon, daji njeroramđə isi.

Bone kura

(*Mar 13.14-23; Luk 17.20-37; 21.20-24*)

¹⁵ «Adə nangaro sa duwon awo waada juro batti masiwa kudoma lawarnju Nawı Daniyel ruwujənadə na juro darajaan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!),

¹⁶ daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

¹⁷ Kam kəla soronjuyen dəɡanadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni!

¹⁸ Koro kam kulolan dəɡanadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni!

¹⁹ Yim anin kamu curoa so, nganji cambia sodə, kuttunja!

²⁰ Bare kasondo sa kakuyen bi yim tustuyen wakkajənniro Alaa korowo!

²¹ Dalilnjudə sadən bone juro kuttu mbeji, bone duwon sa dunia alaktənadən tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiwawo nangaro.

* **24:5 24.5** cunilan - Am ngəwu cu Almasiwuyə kəlanjaro ngojane awo ania canı. † **24:9 24.9** cuni nangaro - Isaa gawwa nangaro. ‡ **24:13 24.13** sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † **24:15 24.15** Dan 9.27; 11.31; 12.11

²² Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərejənədə nangaro kawudəa fuluji.

²³ Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cania, bare tia yasarawwi!

²⁴ Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama kura so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kərejənədəmaa jambajane cawatki.

²⁵ Akko kawu wakkajidəro, adəa nayiro wulnjagakkəna.

²⁶ Adə nangaro am laaye nayiro: “Towonju ti karaalan!” cania, bare lenuwwi. Bi “Akkonju ti curo ngimben!” cania, bare tayia yasarawwi.

²⁷ Jiri same adinnamlan har fədero cuwalde wassidə gai, kənde Tada Kambədə ye ngai.

²⁸ Na riwa dəganalan kowuwaso ye cəptai.

Kənde Tada Kambədəye
(Mar 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ «Sadəman ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo, sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauro lolojai.

³⁰ Daji alama Tada Kambədə samelan fəlediyi. Daji jama duniaye samma karwunja kuttaji, koro Tada Kambe kənduwəa-a jauro darajaa-a kəla fofou sameyen isi carui.†

³¹ Adəgaima malaiyawanjua naktu kura kangadiyen cunode talgəmo duniaye dewu samman tai ci dajiram sameyesoro yade amnju kərejənədəa capai.

Misal ya tarmuye
(Mar 13.28-31; Luk 21.29-33)

³² «Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu rijiya, nangəri karənjənarə nonuwwa.

³³ Ngaima awo ani samma wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənarə§ nonowo!

³⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

³⁵ Same-a cidia baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!
(Mar 13.32-37; Luk 21.34-38)

³⁶ «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidəa wunduma nojənni. Bawadəro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadə ye nojənni.

³⁷ Kənde Tada Kambədəye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

³⁸ Awoa jaman adən kawu ingi tufanaye isidəro, amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim ise Nawi Nuhu curo maaradəyero kərgawo.

³⁹ Nanjama nangi duwon, ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno. Kənde Tada Kambədəye ye adəgairo walji.

⁴⁰ Daji yim adən kongwa yindi kulolan duwon, fal ngojane fal koljai.

⁴¹ Koro kamu yindi ye nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

† 24:30 24.30 Dan 7.13-14 § 24:33 24.33 ti cinnalan - Kənde Tada Kambədə del karənjəna.

42 «Adə nangaro faadaro dəgaiwo, dalilnjudə yim Kəmando isidəa nonuwwi nangaro.

43 Amma adəa nonowo, ca kəma fadoyedə sa barwu bune fannjuro isidəa nojənaa, faadaro dəgane tia kolje fannjuro ngayiwawo.

44 Adəgaima nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa təmanuwwilan Tada Kambədə isi nangaro.

Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye
(Luk 12.35-48)

45 «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəreje wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa təraanan njoro galajənədə?

46 Kəjinju wolodi kəmanju walidiya, ngai cədi najiyidə!

47 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kəmadə kəndanju sammaa mukko wolodi adəyero cakki.

48 Amma wolodi adə ti kam batti duwon karwunjun: “Kəmani duwan isiwawo,” cəne

49 wolodiya amanjua babaktu badije mbalmaso-a kallo jawune casairo walyenoa,

50 daji wolodi adəye kəmanju yim təmajənni-a sa nojənni-alan ise

51 tia kirwolan jajarje curo mənafəkkayero cakki. Nadən so ye tədi, sheri ye naldi.

25

Misal kəlayakku mewuye

1 «Sa adən* nodo bargaa Mai Samemaye alamanju ferowa kəlayakku mewu fatəlanja ngojane mai larusayedəa kaptuwuro caluwunadə gai.

2 Curonjan uwu hangal bawoa, uwu ye hangalla.

3 Tayi hangal bawoadə fatəlanja ngoyeranniya, kəndawu ngojanni.

4 Amma tayi hangalladə fatəlanja-a kalwo curon kəndawu gadea-a ngoyera.

5 Mai larusayedə duwan isənnidə, tayi sammaa kənəm ngoyeno.

6 Dawu buneyen kowo laa nukce: “Akkonju mai larusayedə! Luwowo tia kapkənowo!” yeno.

7 Daji kəlayakku ani samma cijane fatəlanja dabbardu badiyera.

8 Amma tayi hangal bawoadəye hangalladəro: “Andiro kəndawu gana sadowo, fatələwande no cad!” yeranniya,

9 hangalladəye: “A'a, andi-a nayi-aa sadiwawo. Lenowo na ladomasoyen yuwowo!” yera.

10 Kəndawu njuworo ledu cad duwon, mai larusayedə kadio. Tayi dabbardanadə ti-a kallo na ngəməri larusayero ngasaye cinnadə jakkera.

11 Ngawo adəyen kəlayakku gapcanadə ye isane tiro: “Barganəmmin, barganəmmin, andiro cinnadəa fərəmsaganeye!” yera.

12 Amma mai larusayedəye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayia nonjakkəni,” yeno.

13 To, nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə yimnju bi sanju nonuwwi nangaro.

Misal wolodi yakkuye
(Luk 19.11-27)

* 25:1 25.1 sa adən - Sa Tada Kambədə duniaro walde isidən.

14 «Koro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju kam laa bəlawuro cədi cəne wolodiyanjua bowoje kəndanju mukkonjaro cakkənədə gai.

15 Wundunja yayero kəla raktunjuyen talanti† kaino. Kam fallo uwu ce, fallo yindi ce, fal yero fal kaino. Daji bəlawuroro leyeno.

16 Sadəman kam talanti uwu cəmowonamadə leje tayilan sawur cəde riwa uwuye kiwando.

17 Kam yindi cəmowonamadə ye adəgai cəde riwa yindiye kiwando.

18 Amma kam talanti fal cəmowonamadə leje bəlaa laje wuri kəmanjuye gərayeno.

19 «Ngawo kawu kadayen kəma wolodiya aniyedə bəlawuron kadin- niya, tayi-a balas kedo.

20 Kam talanti uwu cəmowonamadə ise gade uwu cuwude tiro: “Barganəmmin, talanti uwu simmadə, akko gade uwu riwaro fandəkkəna,” yeno.

21 Kəmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngəlama, amanma! Awo ganan aman dimmadə, awo ngəwu mukkonəmbo yakkəkki. Are kallo kəji fanniyo!” yeno.

22 Kam talanti yindi cəmowonamadə ye ise tiro: “Barganəmmin, talanti yindi simmadə, akko gade yindi riwaro fandəkkəna,” yenniya,

23 kəmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngəlama, amanma! Awo ganan aman dimmadə, awo ngəwu mukkonəmbo yakkəkki. Are kallo kəji fanniyo!” yeno.

24 Daji kam talanti fal cəmowonamadə ye ise tiro: “Barganəmmin, ni kam jauru nokkəna. Na nadəmmilan kalanəmi, koro na kasuni finəmmilan mowomi nangaro,

25 rinjəkke lekke bəlaa lakke wurinəmdəa gərayekko. Akko awonəm,” yeno.

26 Amma kəmanjuye tiro: “Ni wolodi kəlado, kam bowuye! Na nadəkkənilan kalanəkki, koro na kasuni finəkkənilan mowokkiro nonəmna, gəna?”

27 Ca wurinidəa bankilan gənanəmmaa, waldunidən wurini riwanjua mowokkəna.

28 To, talanti faldəa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadəro yowo!

29 Wundu duwon nanjun awoamadə,‡ tiro casargane ngəwuro walji, amma kam nanjun bawomadə,§ awo cədanadəmaa tilan camoyi.

30 Wolodi faida bawoa adəa deyan curo duwu cələm pəttero gəpkənowo, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,” yeno.

Jama duniaye sammaro shara kamduwu

31 «Sa Tada Kambedə darajanjua malaiyawa samman kundenno walde isiya, kəla kurisnju kərmaiey darajaayen napci.

32 Jama duniaye samma fuwunjun captai, jiri səni dimiya-a kaniya-aa firjidə gai, kam kamanju-aa firje tayia kəwu yindiro yakci.

33 Dimiyadəa kəmboramnjuro cakki, kaniyadə yea wailanjuro.

34 Daji maidəye tayi kəmboramnjuyedəro: “Nayi Bawani barga dəmnjaanadə, arowo nodo bargaa duwon kawu dunia alaktənayen nayiro dabbargaadadəa gandowo!

† 25:15 25.15 talanti - Ngal wuriye. Talanti faldə alama alwasi kida kərwu mewu wuriye gai.

‡ 25:29 25.29 wundu duwon nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. § 25:29 25.29 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

³⁵ Awoa kənanania duwon, awo kəmboye sew. Ngudunia yen, awo kənjaye sew. Wu kusotto yen, sisawuw.

³⁶ Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye sew. Wu dondi yen, kisseyew. Kosoro sasakkəna yen, naniro kadiw, cəni.

³⁷ Daji am jirewu aniye tiro: “Kəma, yimbi nia kənanəmba ngiruiye duwon, awo kəmboye ngeiye? Ra, ngudunəmba duwon, awo kənjaye ngeiye?”

³⁸ Yimbi kusottoro walyem duwon, njuruiye niro kiskeiye? Ra, kajəmənəm bawo duwon, awo jaktuye ngeiye?

³⁹ Yimbi ni dondi bi kosolan duwon, njuruiye nanəmbo kadiye?” cani.

⁴⁰ Maidəye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon kəramiyani aniye gananjaro ser yidduwiya, wumaro sidduw,” cəni.

⁴¹ «Daji maidəye tayi wilanjuhəyəro: “Nayi baskuwadadə, nani kollowo kannu təmmaro nuiwawo Yiwulis-a malaiyawanju-aro dabbar-jaanadəro ngawowo!”

⁴² Awoa kənanania duwon, awo kəmboye siwwi. Ngudunia yen, awo kənjaye siwwi.

⁴³ Wu kusotto yen, səsaawwi. Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye siwwi. Wu dondi yen, kosolan yen naniro isuwwi,” cəni.

⁴⁴ Daji tayi ye tiro: “Kəma, yimbi kənanəmba nia ngiruiye? Bi ngudunəmba, bi kusotto, bi kajəmənəm bawoa, bi dondi, bi kosolan duwon, nia njuruiye niro kistuwuro wayeiyey?” caniya,

⁴⁵ maidəye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon tayi aniye gananjaro ser njəddoro wanuwiya, wumaro njəddoro wanuw,” cəni.

⁴⁶ Daji tayidə ajawu sawisoyero ngasayi, amma jirewudə ro sawisoyero ngasayi,» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

26

Isaa roro njejoro mada

(Mar 14.1-2; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Isa mana ani sammaa cəde kerənniya, fuwurawanjuro:

² «Sala Laya Njəkkayirambero* kawu yindi gapcero nonuwwa, koro Tada Kambədəa mukko ambero sərəccagane kəskaro tia jajagane roro ceyesi,» yeno.

³ Daji wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a fado řiman kura tiro Kaifas caniyen captane

⁴ sawardane Isaa nangalan tame roro njejoye nia ngoyera.

⁵ Amma tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangənni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(Mar 14.3-9; Yah 12.1-8)

⁶ Isa bəla Baitaniyelən fado Siman dərimeyən†

⁷ masəna cədi duwon, kamu laa səndal curoñjun kawudi jauro taman-naa ngoje ise kawudidəa kəla Isayero fiyeyeno.

⁸ Fuwurawadə adəa kerunniya, kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidəa basarjidə?»

⁹ Ca adəa wuři kadaro calade wuřidəa talaawaro cadəna!» yera.

* 26:2 26.2 sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawı Musayen. † 26:6 26.6 Siman dərime - Ti calan dərime duwon ngəjənədə.

¹⁰ Isa adæa asuje tayiro: «Awiro kamu adæa suwolluwi? Wuro awo jauru ngæla sæddæna.

¹¹ Talaawasodæ sawisoro curondon mbeji, amma wudæ sawisoro gæni curondon dægakki.

¹² Kawudi adæa tiyiniro fiduwunjudæ, sittæraniro wua dabbarseyeno.

¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kæji adæa wuljai nguson, kamu adæa takturo awo sæddænadæ yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa særættuwuma

(*Mar 14.10-11; Luk 22.3-6*)

¹⁴ Daji mewun yindindæye falnja, kam tiro Yahusa Iskariyot canidæ, na wurawa rimannayero leje

¹⁵ tayiro: «Isaa mukondoro yakkækkia, awi wuro siwi?» cæne tayia kiworænnya, cungo riwullaye fiakku mukkonjuro kesakko.

¹⁶ Daji sa adæn Yahusa dama Isaa tayiro særættuwuye mada badiyeno.

Masæna sala Laya Njækkayirambe

(*Mar 14.12-21; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30*)

¹⁷ Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoaye kidænnya, fuwurawadæ na Isayero isane tiro: «Nðaran masæna layayedæa niro dabbarnjægæiye bumi?» cane tia keworo.

¹⁸ Isaye: «Bærnidæro ngawowo, na kam laayero lenowo tiro wullowo: “Sayinnaye niro sanju del karænjenja, fuwurawanju-a rokko masæna layayedæa fannæmlan cadi,» yeno.»

¹⁹ Daji fuwurawadæ jiri Isa tayiro wuljægænadæ gai kedo. Adægaima masæna layayedæa dabbaryera.

²⁰ Kængal kikkurænnya, Isa mewun yindindæ-a rokko masænaro napkera.

²¹ Masæna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kæladowayero særænsiyi,» yeno.

²² Karwunja jauru kuttaje fal fallen wundu yaye: «Kæma, wuma wa?» cæne tia koro badiyeno.

²³ Isaye tayiro: «Kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadæ, tima wua særættuwumadæ wo.

²⁴ Tada Kambedæ saptidæma, † jiri kælanjun kitawulan ruwuwadadæ gai, amma kam duwon Tada Kambedæa kæladowanjuro særæcciyidæ, kuttunju! Ca kam adæ tambænnima tiro ngalwo!» yeno.

²⁵ Daji Yahusa kam tia særættuwumadæye: «Sayinna, wuma wa?» yenniya, Isaye tiro: «Nimaye wullæmma,» yeno.

Masæna Kæmaye

(*Mar 14.22-26; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34*)

²⁶ Masæna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fæsakce fuwurawadæro ce: «Ngonowo buiwo, adæ tiyini,» yeno.

²⁷ Koro kænjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce: «Nayi samma yaiwo,

²⁸ dalilnjudæ adæma buni aman ndæptaye§ duwon biwu am kadaye gawurdu nangaro fidænadæ wo.†

²⁹ Nayiro wulnjagakki, na adæn fuwun gadero ingi inabbe* adæa

† 26:24 26.24 Tada Kambedæ sapti - Isa nui. § 26:28 26.28 bu aman ndæptaye - Bu Isaye duwon aman bærin katte Ala-a adamgana-ayeæ tabbacciyidæ. † 26:28 26.28 NL 24.8; Iri 31.31-34 * 26:29 26.29 ingi inabbe - Diben.

yakkiwawo, har yim nayi-a rokko nodo bargaa Bawaniyelan bərinno yakkiro,» yeno.

³⁰ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mar 14.27-31; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38*)

³¹ Daji Isaye fuwuranjuro: «Bune adəman nayi samma kəla wuyen ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiya bəriyedə tatar dai.”†

³² Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyero lekki,» yeno.

³³ Biturusse tiro: «Tayi samma kəla niyen ngaworo wal dai yaye, wudə təmmaro ngaworo wal dəkkiwawo!» yeno.

³⁴ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

³⁵ Amma Biturusse tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angər njəkkiwawo!» yeno. Fuwurawa samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(*Mar 14.32-42; Luk 22.39-46*)

³⁶ Isa fuwuranjanu-a na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, tayiro: «Na adən nammowo duwon, na todəro lekke moduwa dikke,» yeno.

³⁷ Daji Biturus-a tada yindi Jabadiyedə-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauru bannadu badiyeno.

³⁸ Tayiro: «Karwuni jauru kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro wu-a kallo dəgaiwo!» yeno.

³⁹ Gana laa kuruwuje fədəryero təmdə moduwa cəde: «Bawani, yojia, kənjaram† adəa wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno.

⁴⁰ Na fuwuranjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Biturusso: «Assha! Sa fallo ranguwe wu-a kallo faadaro dəgawwawo wa?

⁴¹ Bare jaraptuwwiro faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhu kambədə‡ cəraana, amma tiyinjudə duno kəskea!» yeno.

⁴² Koro walde yindiyero leje moduwa cəde: «Bawani, kənjaram adəa wulan ngonəmbawo sai yakkiyamaa, rawonəmdəma tado!» yeno.

⁴³ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro.

⁴⁴ Koro walde tayia kolje yakkuyero leje mananju cayədəlan moduwa kido.

⁴⁵ Daji na fuwurawadəyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Sadə cədəna, Tada Kambədəa mukko biwumaso yero sərəccaana.

⁴⁶ Cinowo, leniyoy! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

Isaa ta

(*Mar 14.43-52; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11*)

⁴⁷ Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

† 26:31 26.31 Jak 13.7 † 26:39 26.39 kənjaram - Kənjaram bone njaye. ‡ 26:41 26.41 Ruhu kambədə - Ro kambe.

48 Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kərawoye yiddəkkidə, tima! Tia taiwo!» cənna.

49 Sadəman Yahusa na Isayero ise: «Wuse, sayinna!» cəne tiro lewa kərawoye kiddo.

50 Isaye tiro: «Sawani, awo kəndoro isəmmadə de!» yeno. Daji amdə fuwujane Isaa mukkon dap keda.

51 Am na Isayen dajanadəye falnja mukko sajiye kashagar ficce wolodi rıman kurayea bakce səmonju tən kamgeno.

52 Daji Isaye tiro: «Kashagarnəmba fannjuro kalange! Wundu duwon kashagar ficcənamadə kashagarlaman nui.

53 Ra, nonəmmi wa rangəkke Bawania bowonəkke sadəman wuro malaiyawa kəwu mewun yindinmaa§ kojənaa juwasiyidə?

54 Amma ngairo walyenoa, jiri fin gəle awo Ala caman kadarje kitawulan wuljənadə wakkaji?» yeno.

55 Sa adən Isaye jamadəro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə? Yim nguson Fado Alayen napkada jamaa alamgəkki duwon, wua sədawwi.

56 Amma awowa nawiya kitawulan ruwujanasodə wakkajaro awo ani samma tadəna,» yeno. Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mar 14.53-65; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)

57 Daji am Isaa cadanadə tia na Kaifas rıman kuradəyero kesado, na duwon maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-a ye captanada.

58 Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado rıman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, awo wakkajidəa kuroro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

59 Wurawa rimannaye-a majiliswu samma-a Isaa roro njeoro sheda kattuwuye mayera,

60 amma shedawu kattuwuye kada isana yaye, cawandənni. Darye am yindi isane:

61 «Kam adəye rakce Fado Alayedəa wurje curo kawu yakkuyen cədandi cənna,» yera.

62 Daji rıman kuradə cije daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo.

63 Amma Isa cinju kajənni. Koro rıman kuradə walde tiro: «Ala Kəndəgaima nangaro, jire wulsagane! Nima wa Almasiwu Tada Alayedə wo?» cəne tia kiworo.

64 Isaye tiro: «Nima wulləm, wuma! Koro nayiro wulnjagakki, kua adən fuwun Tada Kambədə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno.

65 Daji rıman kuradə kalwunju karje:* «A! Ti Alaa gaskajo! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Nayi kələndo Alaa gaskadunjudəa fannuwwa.

66 Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Ronju tuluwoma jusso!» yera.

67 Daji laanja fəkkanjuro lallari təwatəwajagane tia babəkera, laanja ye marin bakcane

68 tiro: «Ha! Almasiwu, nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

§ 26:53 26.53 kəwu malaiyawaye - Malaiya dəwu arakku gai. † 26:64 26.64 Dan 7.13-14 * 26:65 26.65 kalwunju karje - Noduwuram karwukuttaye.

*Biturusse Isaa angərdu**(Mar 14.66-72; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18)*

⁶⁹ Biturus balballa fadoyedən napkada duwon, kir laa ise tiro: «Ni ye Isa kam cidi Galileye-a rokko kərgaw!» yeno.

⁷⁰ Amma Biturus fuwu tayi sammayen angərje: «Awo wulləmidəa nokkəni,» yeno.

⁷¹ Daji cinna ngaworambo kiluwunniya, kir gade tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye Isa kam Najaratte-a rokko!» yeno.

⁷² Koro Biturus walde tia angərje kansi juwe: «Tia nokkəni,» yeno.

⁷³ Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadə isane Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, təlamməmlan asungeiye,» yera.

⁷⁴ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam adəa nokkəni!» yeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

⁷⁵ Daji Biturus awo Isa tiro wulnjəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cənnə. Takkenniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

27*Isaa mukko Gomna Bilatussero njakko*

¹ Dunia wayenniya, wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a samma cinja kəljane Isaa roro ceyesi yera.

² Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

Karmo Yahusaye

³ Yahusa sərəttuwumanjudə shara karmoye Isaro caddənarə kirunniya, tuwaje leje cunjo riwullaye fiakkudəa wurawa řimannaye-a amwurawaro ce

⁴ tayiro: «Biwu dikkəna, kam biwunju bawoa sərənnjəgəkkəna,» yeno. Tiro: «Awi andia sasakko? Nima awonəm nonəm,» yeranniya,

⁵ Yahusa wuridəa Fado Alayero gərciye nadəa kolje leje kəlanju kəskaro rojiye kano.

⁶ Wurawa řimannayeso wuridəa capkeranniya, amanjaro: «Baitəmbal Fado Alayero fiduwunjudə haram, wuri buye nangaro,» yera.

⁷ Daji nia ngojane wuridən cidi duwurammaye casuwe kaurila kusotowayero kedo.

⁸ Adəma nangaro ku kundənno nadəa Kulo Buyelan bowojaidə.

⁹ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Cunjo riwullaye fiakku, wuri duwon jama Israyilaye taman kəlanjun kasaccanayedəa ngojane

¹⁰ cidi duwurammayedəa kesiwo, Kəmande wulsəgənadə gai,»† cənnə.

*Isa fuwu Gomna Bilatussen**(Mar 15.1-5; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a)*

¹¹ Isa fuwu Gomna Bilatussen dajəna duwon, gomnadəye tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

¹² Amma wurawa řimannaye-a amwurawa-a tia burwuyeranniya, awima tayiro kalakcəgənni.

¹³ Daji Bilatusse tiro: «Awo kadan burwunjanadəa fannəmmi wa?» cəne tia kiworo.

¹⁴ Amma Isa awima tiro kalakcəgənni, har gomnadə jauro ajapkəno.

Isaro shara karmoye kamduwu
(Mar 15.6-15; Luk 23.13-25; Yah 18.38b-19.16a)

15 Caman kærwu nguson sala adalan gomnadæ adanju jægane kosoma fal jama caraanadæ tayiro salamjiyi.

16 Sa adæn kosoma laa jauru nowada mbeji, cunju Barabbas.

17 Daji jama capkadaranniya, Bilatusse tayiro: «Wundua nayiro salamn-jagakkiya, rawuw? Barabbassa ra Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæa?»

18 Awoa nandærinja nangaro Isaa mukkonjuro særætkeyeraro nojæna.

19 Ngaima Bilatus kæla kurisnju sharayen napkada duwon, kamunju kam laa cunode tiro: «Bare kam jirema adæro awima yiddæmmi, kæla tiyen ku kænna-simlan jauru bone yakkæna nangaro,» yeno.

20 Amma wurawa rimannaye-a amwurawa-a jamadæa casakke Barabbassa tayiro salamjuwo Isaa roro cejo yera.

21 Koro gomnadæ walde tayiro: «Tayi yindi anilan wundunjaa nayiro salamn-jagakkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo. Tiro: «Barabbas!» yera.

22 Bilatusse tayiro: «Awi gæle Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæro yiddækki?» cæne tayia kiworo. Tayi sammaye: «Kæskaro tia jagæne no!» yera.

23 Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cædo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kæskaro tia jagæne no!» yera.

24 Bilatus curo lamar adæyen awima rakce cædiwawo ye, kalala ngæwuji yero kirunniya, ingi ngoje fuwunjan mukkonju tulje tayiro: «Bu kam adæyen mukkonni bawo, nayima awondo nonuw!» yeno.

25 Amma jama sammaye: «Bunju kæla andi-a kaduwunde-ayen dæga!» yera.

26 Daji Bilatus tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma sojiyanjudæa cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kæskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu
(Mar 15.16-20)

27 Daji sojiya gomnadæyedæ Isaa curo gomnariyero caade kæwunja sojiyaye sammaa fuwunjun capkera.

28 Tia ringeranniya, kalwu kime* tiro lujagane

29 ariawu kariyiye† kælejane kælanjuro gænajagane mukkonju kæmborambo ka kesakko. Daji fuwunjun tungurumjane tia rujane: «Ala ngæwuro, Mai Yaudiyaye!» yera.

30 Koro lallari tiro tæwajagane kadæa camoye tilan kælanju babakkeru.

31 Tiro rudu gænajagane keranniya, kalwu kimedæa rinjane kajæmunju cayedæa lujagane tia kæskaro jaduwo kesado.

Isaa kæskaro jaduwo
(Mar 15.21-32; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

32 Caluwuna lejai duwon, kam laa bæla Kuraneyey cunju Siman-a kæla kælyera. Sojiyadæ dunodunon tia casakke kæska Isayedæa ngoje

33 na tiro Golgota canidæro leyeru, Golgotayey maananjudæ Na Buwo Kælaye.

34 Isaro diben curonjun awo laa cæm fok‡ diyadaa caro kedo, amma cade kidambænniya, kænjaro wayeno.

* 27:28 27:28 kalwu kime - Kalwu maila. † 27:29 27:29 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. ‡ 27:34 27:34 awo laa cæm fok - Karwun tiyi jau næmdaye.

³⁵ Tia kəskaro jayeyeranniya, kajəmunju ngojane walawala cade kattenjan dagaryera.

³⁶ Daji nadən tia kuroro napkera.

³⁷ Kəlakəjinjudəro allo ayaunju kəlan ruwuwadadəa royeyera: TI ADƏMA ISA MAI YAUDIYAYEDƏ WO.

³⁸ Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

³⁹ Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalakcane

⁴⁰ tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə, nda kəlanəm moye! Ni Tada Alayea, kəskadən jəmmə!» canı.

⁴¹ Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a amwurawa-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro:

⁴² «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoyiwawo! Tima Mai İsrayilawuyedə woa, kəskadən kərmama jəpco, tia kasaddiye.

⁴³ Alaa mərsajəna. To, Ala tia cəraanaa, kərmama tia cəmowo, tiye: “Wu Tada Alaye,” cənna nangaro,» canı.

⁴⁴ Jiri adəgainin gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye İsaa rarayera.

Karmo İsaye

(*Mar 15.33-41; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37*)

⁴⁵ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

⁴⁶ Sa yakku kajiriyedə İsa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?»†

⁴⁷ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Nawi İliyaa bowoji!» yera.

⁴⁸ Sadəman falnja cəgase leje soso ngoje diben cəmcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiyə İsaro sayeyeno.

⁴⁹ Amma am gapcanadəye: «Nda kollowo, Nawi İliya ise tia cəkkayia, ruiyo!» yera.

⁵⁰ Daji İsa walde kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

⁵¹ Sa adən juwa curo Fado Alayen dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan.‡ Cidi ye loloyeno, kauwa ye fafalladara,

⁵² kauriya ye fərəmdane kamin muminnaye ro carəmbəna kada karmolan ciyera.

⁵³ İsa karmolan ciyenniya, kaurilan caluwe bəрни tayirro* ngasaye nadən am kataro fəleyaadara.

⁵⁴ Kajalladə sojiyanju İsa gurejaimadə-a rokko cidi loloje awo wakkajənaa kerunniya, karwunja kamde: «Jiremaro ti Tada Alayedəma!» yera.

⁵⁵ Kamuwa kada ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Cidi Galileyen İsa jaane banajagai.

⁵⁶ Curonjan Meram Magdala so, Meram Yakuba-a İsuwu-aye yanja so, tadawa Jabadiye yanja so mbeji.

Sittəra İsaye

(*Mar 15.42-47; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42*)

† 27:46 27.46 Jaw 22.1 § 27:51 27.51 juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan - Barga karmo İsayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. * 27:53 27.53 bəрни tayir - Jerusalem.

⁵⁷ Dunia kajiriyenniya, gariwu laa kam Arimatiyaye cunju Isuwu kadio, ti ye fuwura Isaye.

⁵⁸ Na Bilatussero leje kamin Isayedaa tiro cadoro kiworanniya, Bilatus wada ce kaminda tiro kaino.

⁵⁹ Daji Isuwu leje kaminda ngoje lowowon batta linnen kakarje

⁶⁰ kaurinju bariin curo kauyen lajanadaro cakke sanaje ci kauridayero kau kura tambaljiye leyeno.

⁶¹ Meram Magdala-a Meram fald-a ye fuwu kauriyedan napcana mbeji.

Kauri guredu

⁶² Yim dabbarduye† kojonaye wajananjua wurawa rimannaye-a Farisawa-a na Bilatussen captane

⁶³ tiro: «Barganemmin, jambama adɔ ronjulan: “Ngawo kawu yakkuro roaro wallakke cikki!” cennadɔa kɔlan taiyena.

⁶⁴ Adɔ nangaro wada ye sojiyanɔm kauridɔa kawu yakkuro gureja, bare fuwurawanjuso isane kaminjudɔa ndaljane ambo: “Karmolan cijɔna!” wuljanniro. Jamba daryeyedɔ burwoyedɔa koji,» yera.

⁶⁵ Bilatusse tayiro: «Sojiyaa ngonowo lenowo, jiri nonuwwadɔ gairo kauridɔa gureja!» yeno.

⁶⁶ Daji kauridɔro lejane kau kura ci kauriyedɔro tawaa bakcagane sojiyadɔa gadiro ganayera.

28

Karmolan cidu Isaye

(*Mar 16.1-8; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10*)

¹ Yim tustuye koyenniya, mawuye yim burwoyee* suwa lɔp Meram Magdala-a Meram fald-a kauridɔa kuroro leyera.

² Sadaman cidi loloyeno, malaiya Kamandeye laa samelan jɔpce kau kuradɔa tambalje keladen napkeno.

³ Camunonju mɔlɔkci gai, kajɔmunju ye bul fok.

⁴ Sojiyadɔ ridunju jauru lolojane am sanuna gairo walyera.

⁵ Amma malaiyadaye kamuwadaro: «Bare rinuwwi! Isa kam kɔskaro jajaanadɔa manuwiro nokkana.

⁶ Wuljanadɔ gai, ti na adɔn bawo, cijɔna! Arowo na tia sanajanadɔa ruiwo!

⁷ Daji duwan lenowo fuwurawanju: “Karmolan cijɔna. Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji, nadɔn tia ruwi,» wulganowo. Akko adɔa nayiro wulnjagakkana,» yeno.

⁸ Daji kamuwadɔ karwunja kamdɔna ye, jauru kɔji fanjai yero kauridɔn caluwe cagase lawardɔa fuwurawanju njadoro leyera.

⁹ Sadaman Isa tayia kapciye: «Wusowo!» yenniya, nanjuro isane sinjuro kamdagane tiro ambatkeyera.

¹⁰ Daji Isaye tayiro: «Bare rinuwwi! Lenowo karamiyaniro wulganowo cidi Galileyero leja, nadɔn wua sarui,» yeno.

Sojiya gureduwuye lawar njo

¹¹ Kamuwadɔ ledu cadi duwon, sojiya gureduwuye laanja barnidaro waldane wurawa rimannayedaro awo wakkejana sammaa wulyeyera.

† 27:62 27.62 yim dabbarduye - Jamma. Yim tustuyedɔ sɔbdu. * 28:1 28.1 mawuye yim burwoyee - Ladu.

¹² Tayi ye amwurawadæ-a rokko captane nia ngoyeranniya, wuri ngøwu sojiyadæro cade

¹³ tayiro: «Akko awo wulluwidæ: “Bune kænəm diye duwon, fuwurawan-juso isane kaminjudæa ndalyera.”

¹⁴ Koro gomnadæ awo adæa fanjia, tia lowoniye nayia njamoyiye,» yera.

¹⁵ Daji sojiyadæ wuridæa camoye lejane tayiro wuljaanadæ gai kedo. Adægaima ku kundenno mana adæ curo yaudiyayen tatargada.

Isaye fuwurawanjua nodo

(Mar 16.14-18)

¹⁶ Daji fuwurawa mewun tilondæ cidi Galileyero lejane kau kuruwu Isa tayiro wuljægænadæro kadira.

¹⁷ Tia kerunniya, tiro ambætkeyera, amma laanja dakkera.

¹⁸ Daji Isa nanjaro ise tayiro: «Kænduwo sameye-a cidiye-a sammaa wuro sadæna.

¹⁹ Adæma nangaro lenowo jama duniaye sammaa fuwurawaniro dewo, tayiro cu Bawadæye-a Tadadæye-a Ruhudæye-alan kasala yiddowo.

²⁰ Koro wadawa nayiro njadækkæna sammaa jaaro tayia alammowo. Nonowo, wu sawisoro nayi-a rokko, har cidu duniayero,» yeno.

MARKUS

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə Linjila Markusse

Kitawu Markussedə Linjila kənyindiye wo. Markusedə, ti kəlanju kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, ti sawa Biturus-a kəngayamba gadedə-aye, koro tayia jauru nojəna. Adə nangaru tayiyen kəla awo Isa cədəna-a awo ambo wuljəgəna-ayen fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo ania jama Isaa gawu bərni Rombero ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dabbarda kida Isaye (1.1-13)

Kida Isaye cidi Galileyen (1.14-9.50)

Kida Isaye cidi Yahudiyayen (10.1-52)

Kida Isaye Jerujalemnin (11.1-13.37)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (14.1-16.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə DABBARDA KIDA ISAYE

*Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mat 3.1-12; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)*

¹ Akko badiduram kawuri kəji Isa Almasiwu Tada Alayedə.

² Kuren curo kitawu Nawi Ishayayen ruwuwadadə gai:

*«Nin fuwunno kəngayammı nodəkke,
jawalnəm cassai.»[†]*

³ *Tidə kam laa karaan kowo sapce:*

*“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!”
cəne mawoji.»[†]*

⁴ Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaan jamaro kawuri kasala tuwaye biwuwa gawurduye cəddi kərga.

⁵ Adəgaima am lardu Yahudiyaye-a bərni Jerujalembe-a samma nanjuro isane biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁶ Yahayaye kajəmunjudə kanduri kərimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawi-a kəmagən-a.

⁷ Jamaro kawuri cədde: «Kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye ngunəme wuiduma tikkəni ngawonin isi.

⁸ Wudə ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma tidə Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,» yeno.

*Ruhu Alaye Isaro jəptuwu-a Yiwulisse Isaa jaraptu-a
(Mat 3.13-17; 4.1-11; Luk 3.21-22; 4.1-13)*

⁹ Yim anin Isa bëla Najarat cidi Galileyedən cije bërəm Jordaniyero ise Nawi Yahaya tiro kasala kiddo.

¹⁰ Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmde Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpciyi kiro.

¹¹ Koro samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jauro karwuni kəjjinə!» yeno.

¹² Sadəman Ruhu Alayedə tia cakke karaa dəriro kiluwo.

¹³ Karaadən kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Ti bundiya karaaye-a rokko, malaiyawa ye tiro kissagai.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badiu

(Mat 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴ Ngawo Nawi Yahayaa kosoro casakkənayen, Isa cidi Galileyero walde jamaro kawuri kəji Alaye wulduwu badiyeno.

¹⁵ Tiye: «Sadə cədəna, nodo bargaa Alaye del karənjəna! Təmmowo, kawuri kəji Alayedə kasaddowo!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu

(Mat 4.18-22; Luk 5.1-11)

¹⁶ Yim laa Isa ci bërəm Galileyeya jəgai duwon, Siman-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁷ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro* njadəkki,» yeno.

¹⁸ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

¹⁹ Koro gana fuwuyenniya, Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a curo maarayen buni taramnja caassai kiro.

²⁰ Sadəman tayia bowoje cijane bawanja Jabadi-a kidawunju-aa curo maaradəyen koljane tia geya.

Isaye kam karuwaa isangaduwu

(Luk 4.31-37)

²¹ Daji Isa-a fuwurawanju-a bərni Kafarnaambəro kadira. Yim tustuye† kidənniyama, Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

²² Jamadə alamdunjudə ajapkera, dalilnjudə alamdunjudə maləmba Attaurayedə gai gəni, kənduwoaro manaji nangaro.

²³ Sa adən curo dandalnjadəyen karuwama laa burwu cakke:

²⁴ «A! Awi lambənem andiro, Isa kam Najaratte? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!»‡ yeno.

²⁵ Amma Isa sedandəro jəkkadə mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno.

²⁶ Daji sedandə burwu dunoa cakke kamdəa jəjəkce kolje kiluwo.

²⁷ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə awi? Alamdu jiri bərin, diye! Kənduwoaro sedansoro wada ciya, jagai!» cani.

²⁸ Sadəman lawar Isaye cidi Galileye ngaro tatargaada.

Isaye am ngəwua isangaduwu

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-44)

²⁹ Dandaldən keluwunniyama, Isa-a Yakuba-a Yahaya-a rokko fado Simanne-a Andarawusse-aro leyerə.

* **1:17 1.17** kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə. † **1:21 1.21** yim tustuye - Səbdu.

‡ **1:24 1.24** Tayir Alayedə - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

³⁰ Ya kəsai Simannedə dondi bowada, kange tia cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya,

³¹ nanjuro leje mukkonju cədane tia kisango. Kangedə tia kolje, ti ye tayia sosadu badiyeno.

³² Yim adəa kəngal kikkurənniya, am dondi-a karuwamaso-a sammaa na Isayero kewudo.

³³ Am bərnidəye samma ci fadodəyen captana duwon,

³⁴ Isa am kada kasuwa jiri jiria isangayeyeno, koro sedanna kada duyeno. Amma sedannadəro manadu amarjəgənni, ti wunduro nojana nangaro.

³⁵ Wajənanjua suwa ləp Isa tawaje culuwe na wunduma baworo leje nadən moduwa kido.

³⁶ Siman-a amanju-a ye tia madaro keluwo.

³⁷ Kewandənniya, tiro: «Am samma nia manjai,» yera.

³⁸ Isaye tayiro: «Bəlawə gədəro leniyo, amnja yero mana Alaye yiddəkko! Adəma nangaro kadikko,» yeno.

³⁹ Adəgaima Isa bəla bəlaro leje dandalnjan ambo mana Alaye wuljiyi, sedanna ye duji ngai duwon, cidı Galileye sammaa diriyeno.

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Kam barasua laa na Isayero ise tungurumje tia lowoje: «Raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

⁴¹ Isa kamdəa njunoje mukko sajiye tia leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno.

⁴² Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

⁴³ Daji Isa tiro marmarea cədde tia salamgeno.

⁴⁴ Tiro: «Bare awima wundumaro wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

⁴⁵ Adə yaye kamdə leje ngəwuro manaje lawardəa ndarasoro tataryeyeno, har Isa bəla fimaro rakce federo ngayiwawo, sai karaa wunduma bawolan dəgai. Koro jama ndarason yaye nanjuro isai.

2

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Ngawo kawu ganayen Isa bəрни Kafarnaambero walladanniya, jamadə ti fadonno fangera.

² Am ngəwu isane captane, har cinnaman na baworo walyeno. Tayiro mana Alaye cəddi duwon,

³ am dewu kam tiyi nunaa laa ngojane isane nanjuro kewudo.

⁴ Amma jama captana nangaro rakcane Isaa karənjaiwawodə, daji sorodəro jawane kəla sorodəye na Isa dəganadən kajane kamdəa kəla bənarəmnjuyen sayeyera.

⁵ Isa kambərsənjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁶ Daji maləmba Attauraye laa nadən napkada karwunjan:

⁷ «Awiro kam attə ngai wulji? Alaa gaskajəna, diye! Ala gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» canı.

⁸ Sadəman Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon awo ania wulluwidə?»

⁹ Ndaso gəle kam tiyinju nuna adəro budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine bənaramməm ngone lene!” wulduma?

¹⁰ Nonowo, Tada Kambedə* nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro:

¹¹ «Niro wulnjəgəkki, cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

¹² Sadəman kamdə fuwu am sammayen cije bənaramnju ngoje leyeno. Tayi samma jairo ajapcane Alaa congorəne: «Awo adə gai ngaltema ruiyende!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Koro Isa walde ci bərəmbero kadio. Am kada kadami nanjuro isane tayia alamgeno.

¹⁴ Kodu cədi duwon, Lewi tada Alfawusse kidarəmnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁵ Isa fado Lewiyen masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera, tayi gai kada tia jaana nangaro.

¹⁶ Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa Isa biwumaso-a akki mowomaso-a rokko masəna cadiro kerunniya, fuwurawanju: «Awiro Isa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

¹⁷ Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo. Jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a asem‡ cadai duwon, am laa na Isayero isane tiro: «Awiro fuwurawa Yahayaye-a Farisawaye-a asem cadai, amma fuwurawanəm cadaiwawodə?» cane keworo.

¹⁹ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya asem cadai wa? A'a, mai larusaye dawunjan duwon, asem cadaiwawo.

²⁰ Amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

²¹ «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkuduwawo. Ngai cədia, batta bərinde dinadəyen capte kardudə cayemaro kuraro walji.

²² Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cədia, dibendə satkidəa falji.§ Diben ye bawo, satki ye bawo. A'a, amso diben bərindeə satki bərinno fijagai,» yeno.

Isa Kəma yim tustuye

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəla algamaye fifirdu badiyera.

²⁴ Farisawa laaye tiro: «Akko rui, awiro fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadidə?» yera.

* **2:10 2.10** *Tada Kambe* - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

† **2:17 2.17** *biwumasoa bowodu* - Tuwa cado Alaa jaaro. ‡ **2:18 2.18** *asem* - Faral gəni, nafila.

§ **2:22 2.22** *dibendə satkidəa falji* - Diben bərin mojolje kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji.

²⁵ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a këna fanjanadən, awo cədənədə ngaltema kitawulan kəranuwwi wa?

²⁶ Jaman Abiyatar rıman kurayedən curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»†

²⁷ Daji Isaye tayiro: «Ala kamdəa yim tustuye nangaro alakənni, yim tustuyədəa kam nangaro alakkeno.

²⁸ Adə nangaro Tada Kambedə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

3

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Koro Isa walde dandallo kərgawo. Nadən kam laa mukko canaa mbeji.

² Am laa ye Isaro ayau gənəduwu caraana nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeyaman kamdəa isangayeyenoaro.

³ Daji Isa kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno.

⁴ Koro jamadəro: «Yim tustuyea ngəla këndo ra diwi kəndoma halal wo? Ro njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» cəne kiworo. Amma gəm kedo.

⁵ Isa gərgəje kəla karwukibbanjayen karwunju jauro kuttaje tayia ninije kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kəlewa salairo walyeno.

⁶ Farisawadə dandaldən keluwunniyama, lejane am Mai Hirudusse-a rokko sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Jama kadaye Isaa ga

(Mat 4.23-25; Luk 6.17-19)

⁷ Daji Isa-a fuwurawanju-a cijane ci bərambero leyerə. Cidi Galileyen am kada kadami tia geya. Koro am lardu Yahudiyaye-a

⁸ Jerujalembe-a lardu Idumiyaye-a cidi adinnam bəram Jordaniye-a cidi bərnı Tirre-a Sidonne-alan kada kadami ye awo Isa cədisodə fanjane nanjuro kadira.

⁹ Adəgaima Isaye fuwurawanjuro bare am kada captanadə tia gəgərpəcaganniro maara tiro dabbarjaa yeno.

¹⁰ Isa am kada isangajəgəna nangaro, am kasuwaasodə tia lejaro gəgərpətagai.

¹¹ Sedanso ye tia caruiya, fuwunjun tungurunjane ngujane yiljane: «Ni Tada Alaye!» canı.

¹² Amma bare tia isanojaganniro tayiro jauro kikkado.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Daji Isa kəla kauyero juwane am tayilan mərədunjuadəa bowoje nanjuro kadira.

¹⁴ Curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. Nianjudə ti-a rokko napca, tayia cunodo leja kawurinjua jamaro wuljaa,

¹⁵ kənduwo sedan dudaye cawando.

¹⁶ Akko am mewun yindin galajənədə, tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənədə,

¹⁷ Yakuba tada Jabadiye, yanjugəna Yahaya-a, tayi yindi yero cu Bonaji cakkəna, maananjudə tadawa raduye,*

† 2:26 2.26 1Sam 21.1-6 * 3:17 3.17 tadawa raduye - Am ro doia.

18 koro Andarawus, Filibus, Bartolomi, Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, Siman kam Kan'anaye,†

19 Yahusa Iskariyot kam mukko kəladowayero Isaa sərəttuwumadə.

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(*Mat 12.22-32; Luk 11.14-23*)

20 Daji Isa fadoro wallada. Jama kada ye caye gai captane, har Isa-a fuwurawanju-aro masəna boro katkeru.

21 Kəramiyanju adəa fangeranniya, tia taro leyera, hangal tia maujəna cani nangaro.

22 Koro maləmba Attauraye Jerujalemlan isanadəaye: «Beljabul‡ tia cədana! Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

23 Daji Isa tayia bowoje misalnin tayiro wuljiye: «Awiawin Yiwulis rakce Yiwulissa duji?»

24 Kərmai duwon kəlanjuro yaktiyia, rakce dəgaiwawo.

25 Fado duwon kəlanjuro yaktiyia, fadodə ye rakce dəgaiwawo.

26 Yiwulis ye kəlanju lawalaje yaktiyia, rakce dəgaiwawo, dunonju cerəna.

27 Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəməyiwawo, sai kam dunoadəa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəməyi.

28 «Jiremaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiyi.

29 Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, təmmaro tiro gawurdiyiwawo. Biwu har abadaro gawurdiwawo cədo!» yeno.

30 Adəa wuldunjudə, ti karuwama cani nangaro.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a

(*Mat 12.46-50; Luk 8.19-21*)

31 Isaye yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane am tia bowojaro kenodo.

32 Am kada ye Isaa dirijane kəljane napcana duwon, tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan nia manjai,» yera.

33 Isaye tayiro: «Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?»§ yenniya,

34 am nadən napcanadəa ninije: «Akkə yani-a yanigənaso-adə!

35 Wundu duwon awo Ala cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigəna-adə wo!» yeno.

4

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(*Mat 13.1-9; Luk 8.4-8*)

1 Koro Isa walde ci bərəmben jamaa alamdu badiyeno. Am kada kadami nanjun captane, har maararu ngaye napkeno. Amdə samma ye cidilan ci bərəmdəyen dajana ngai duwon,

2 awo kadan misalnin jamaa alamgeno. Curo alamdunjuyen tayiro:

3 «Fannowo, kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo.

4 Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.

† 3:18 3.18 kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma. ‡ 3:22 3.22 Beljabul - Yiwulis. § 3:33 3.33 Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo? - Na Alayen nankaramidə buye gəni, mana Alayə ga so, rawonju dio soye.

⁵ Kasuni laa ye na kau kua katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman riyeno.

⁶ Amma kəngal samero tatkenniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro rimje ngamgenol.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə riye algamadəa kimicciye, kəla cakkənni.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, riye kəla ficce nema tai daje kekko, laa tada fiakku fiakku, laa firakku firakku, laa mia mia,» yeno.

⁹ Daji Isaye tayiro: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

*Dalil Isaye ambo misalnin manaduwiye
(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)*

¹⁰ Na Isayen wunduma gade baworo walyenniya, tayi mewun yindində-a amnju gade tia dirijane kəljanadə-a kəla misalladəyen tia keworo.

¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma tayi dawundon bawomasodəro awiso misalnin wuldiyi.

¹² Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cəriwawo. Adə gənia, Alaro waldane biwunja gawurdəna!”[†] yeno.

*Maana misal kasuni jəjərdumaye
(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)*

¹³ Koro Isa walde tayiro: «Misal adəa asunuwwi wa? Awiawin gəle misalla gade asunuwi?

¹⁴ Kasuni jəjərdumadə mana Alaye jəjərjo.

¹⁵ Kasuni kəla jawallen fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, sadəman Yiwulis ise mana tayilan fidənadəa cuttuluwidə wo.

¹⁶ Tayi na kauan fidanasodə ye, tayima am manadəa fanjaiyama, karwu kəjiaro camoyidə wo.

¹⁷ Amma tayilan fərdu bawo nangaro, tussaiwawo. Kəla manadəyen kuttu casaiya, bi am tayia basarjaiyama, wajane koljai.

¹⁸ Am laaso ye kasuni na ngiwian fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon,

¹⁹ karwungai dio so, arsiyi mangardu so, awo gade luwaptu so karwunjaro ngasaye manadəa kəpcane tayiro fəidajiyiwawodə wo.

²⁰ Amma tayi na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunjan rojana tayiro fəidajiyi, nema laa tadanju fiakku, laa firakku, laa mia mia casakkidə wo.»

*Misal fatəlaye
(Luk 8.16-18)*

²¹ Koro Isa walde: «Fatəladəa kəmon təmdaro ra cidiya dəgəllen gənəduro cawudi wa? A'a, tia kəla gənəduramnjuyen gənəjai.

²² Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

²³ Kam səmonjuamadə fanjo!»

²⁴ Koro tayiro: «Awo fannuwiro hangal gənanowo! Jiři ambo ngəlgəwwadə gai, nayi yero ngəlnjagai, koro adəa kojəna nayiro njasargai.

[†] 4:12 4.12 Ish 6.9-10

²⁵ Kam nanjun awoamadə,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi.»

Misal kasuni rinəme wuraduye

²⁶ Koro Isa walde: «Nodo bargaa Alayedə alamanju kam laa kasuni cidiro fijiyi gai. Fijiyiya,

²⁷ bune yen kal, kausu yen kal, bonewane cədi, kasunidə ye riye wuraji, amma jiri fin tədi nojənni.

²⁸ Kattidəma cakke nema culuwi. Burwon kal cədiya, kəla ficci. Kəla cuttuluwiya, sim cədi.

²⁹ Bafiyama, tayida ngoje cəwərdi, sa kalaye isəna nangaro.»

Misal kasuni mutarre

(Mat 13.31-35; Luk 13.18-21)

³⁰ Koro Isa walde: «Awiro nodo bargaa Alayea rattalgəiye? Misal fin gəle tia fisarniye?

³¹ Alamanju kasuni mutarre gai. Kasuni mutarredə, curo kasuniya am cidilan fijai sammayen tima təngəri wo.

³² Amma fijaiya, riye kəskawa jərwołan sammaro kura woro walje, dəlam kura kura cəde, har ngudoso rakkane kaudinjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Kəla raktunja fanduyen Isa tayiro mana Alayea misal kada jiri adəgainin wulyeyeno.

³⁴ Misalnin gənia, awima tayiro wuljəgənni. Amma sa nanjun jama baworo waljiya, fuwurawanjuro awiso fisarjiyi.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen

(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Yim adəa dunia ləmdu cədi duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» yeno.

³⁶ Daji jamadəa kolyeranniya, maaradən Isaa ngojane leyera. Maara gade ye rokkonjun mbeji.

³⁷ Daji karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje maaradəro fidiye, har maaradəa ləptu mayeno.

³⁸ Sadən Isa ngawo maaradəyen kəlanju birlan kənəm cədi. Fuwurawanjudə tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Sayinna, nuiye, ni lambonəm bawo wa?» yera.

³⁹ Isa cije karuwadəro jəkkade ingi bərəmbedəro: «Waldəne gəm bone!» yenniya, karuwadə daje dunia gəmbo walyeno.

⁴⁰ Daji Isaye tayiro: «Awiro yaayew? Kua yaye kambərsendo bawo wa?» yeno.

⁴¹ Fuwurawanjudə jauro rijane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

5

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Daji Isa-a fuwurawanju-a bərəmdəa faljane kojane cididə Gərasawuyero kadira.

* 4:25 4.25 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † 4:25 4.25 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawoda, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

² Isa maaradəlan jəpkenniyama, karuwama laa kaurilalan culuwe tia kapkeyeno.

³ Kamdə kaurilalan kərga, koro wunduma rakce tia cikkeriwawo. Saḡalaman tia geroro yojiwawo.

⁴ Calan ngəwuro sinju-a mukkonju-aro saḡa casakkəna yaye, kullum kəjan kəjanno kakamji. Wunduma rakce tia rojiwawo.

⁵ Bune-a kausu-a curo kaurila-a kauwa-ayen burwu cakke tiyinju kaunin rereji kərga.

⁶ Kamdə Isaa kuruwun kirunniya, cəgase ise fuwunjun tungurumje nguje

⁷ dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Fuwu Alayen lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno.

⁸ Adəa wuldunjudə, Isaye calan tiro: «Sedan, kamdəa kolle luwe!» cəna nangaro.

⁹ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Cuni Kəwu Sojiyaye,* andi kada nangaro,» yeno.

¹⁰ Bare tayia cididəlan dujənni Isaa ngəwuro lowoyeno.

¹¹ Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji.

¹² Koro sedannadə Isaa lowojane: «Aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiy!» yera.

¹³ Tayiro amarjiye caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə alama dəwu yindi gai ngəramjane kaulan jəpcane bəramdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

¹⁴ Səniya aladeyadə cagase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. Amdə ye awo wakkajənədəa kuroro keluwo.

¹⁵ Na Isayero isane kam duwon tilan kəwu sedannaye caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna napkada kerunniya, riyera.

¹⁶ Tayi lamar adəa carunadə awo karuwamadə-a aladeyadə-aro wakkajənədəa amdəro wulyeyera.

¹⁷ Daji amdə ye Isa cidinja koljoro tia lowodu badiyera.

¹⁸ Isa maaradəro ngayi duwon, kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokkonjun dəga yeno.

¹⁹ Isa tiro amarjəgənni, tiro: «Waldəne fannəmbo, ser kura Kəmande niro njəddənədə-a jiri nia njunonjənədə-a tayiro satkəne!» yeno.

²⁰ Daji kamdə leje cidi Bəlamewuyen ser kura Isa tiro cəddənədəa ambo wulduwu badiyeno. Tayi samma ajapkerə.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Koro Isa walde maaradən bəramdəa falje koyenniya, jama kada isane tia dirijane kəlyera. Isa ci bəramben duwon,

²² kam laa wurawa dandaldəye falnja jairus nadəro kadio. Isaa kirunniya, fuwunjun tungurumje

²³ tia jauru lowoje: «Feroni kəlayakku no cədi. Are mukkonəm tiro gənaḡəne, ngajo roaro dəgaro!» yeno.

²⁴ Isa cije kamdə-a rokko leyerə. Koro jama kada jaane tiro kəkəldagane tia gəgəpkeyera.

²⁵ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju† dajənni.

* 5:9 5.9 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai. † 5:25 5.25 bu fidunju - Salanambu.

26 Mukko karwunma ngəwusoyen jauro leiya cana, koro kəndanju sammaa cuwatkena yaye, kalkalnju cuwandanni, kasuwadə fuwu juwui.

27 Daji lawar Isayedəa fangenniya, kamudə ise ngawoyen susuje kalwunjudəa leyeno,

28 awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni.

29 Sadəman bu fidunju dayeno, koro nanlewa cuwandənarə tiyinjun fangeno.

30 Sadəman Isa ye kənduwo tilan culuwunaro asuje dawu jamadəyen suworde: «Wundu kalwuni lejo?» cəne kiworo.

31 Fuwurawanjudəye tiro: «A! Jamadə niro kəkəldagane gəgərəmnjaana rumma duwon, wundu nia lenjoro korəmidə?» yera.

32 Amma Isa memeje kam adəa cədənədəa kuroro mayeno.

33 Kamudə awo tiro wakkajəgənədəa nojona nangaro, rije lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro jiredə ngaa wulyeyeno.

34 Daji Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kələwan lene, nanlewa yade!» yeno.

35 Isa tiro manajiyi ngai duwon, am laa fado fuwuma dandalledəro isane tiro: «Feronəm bawojəna. Awiro maləmdəa gadero suwolləmi?» yera.

36 Amma Isa awo wuljaidəa fangenniya, fuwuma dandalledəro: «Bare rinəmmi, biya yasarai!» yeno.

37 Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a gənia, bare wunduma gade tia jəganni yeno.

38 Fado fuwuma dandalledəro kadiranniya, Isa jama captana kalala fijai kiro, laa so cadi, laa waiyo cani.

39 Kərgaanniya, Isaye tayiro: «Awiro kalala finuwi ye, so diwi yedə? Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno.

40 Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

Amdə sammaa deyaro kittuluwunniya, ferodəye bawo-a ya-a am tia casadduwunadə-aa ngoje na ferodəyero kasargawo.

41 Ferodəa mukkoyen kidanniya, tiro: «Talita kum!» yeno, maananjudə: «Feroma, niro wulnjəgəkki, cine!»

42 Sadəman ferodə cije dadadu badiyeno. Tidə kərwunju mewun yindin. Adəa kerunniya, jauro ajapkerə.

43 Daji Isa wada ce tayiro bare wunduma lawar adəa fanjənni yeno. Koro awo kəmbəyero ferodəro cado yeno.

6

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

1 Daji Isa nadəa kolje bəla wurajənədəro kadio. Fuwurawanju ye tia geya.

2 Yim tustuyea dandallan jamaa alamdu badiyeno. Am tia kəranjana ngəwuso ajapcane: «Ndarən kam attə awo ania kiwando? Nanrashidu tiro tina attə awi? Koro ndayilan awo ajabba ajabba mukkonjuyen tədi?»

3 Ti gəna katako karoma, tada Merambe, yeiya Yakubaye-a Josiye-a Yahusaye-a Simanne-adə wo? Koro yanjugənawa ferowadə-a rokko kərgaiye, mare?» cane tia kasatturo wayera.

4 Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a durnjuye-a am fannjaye-aro kaja, darajanju,» yeno.

⁵ Adə nangaro nadən awo ajabba ajabba rakce cədənni, sai am dondi gana laaro mukkonju gənajiye tayia isangayeyeno.

⁶ Adəgaima Isa kəla kambərsenambunjayen ajapkeno. Daji bəla bəlaro leje jamaa alamdu badiyeno.

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

⁷ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo kəla sedannayen ce tayia yindi yindiye nodo badiyeno.

⁸ Tayiro wada ce bəlawurodəro ka gənia, bare awima ngojanni: kəmbo, bi ngərwu, bi wuri,

⁹ koro suno casakko, amma bare gəmaje yindi ngojanni yeno.

¹⁰ Koro tayiro: «Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

¹¹ Amma ndaran yaye nayia njamowonni bi manando fandu wayeraa, nadəa kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

¹² Adəgaima kəngayambanjudə lejane ambo kawuri cadde tuwa cado yera.

¹³ Sedan kada duyera, koro am dondi kadaro kəndawu jaitunne fijagane samjagane tayia isangayeyera.

Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo

(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ Mai Hirudus lawar ani sammaa fangeno, dalilnjudə cu Isayedə ndarasoro tatardəgəna nangaro. Am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» cani.

¹⁵ Laaye: «Ti Nawi Iliya,» cani. Laaye: «Ti nawi, nawiya kureye falnja gai,» cani.

¹⁶ Amma Mai Hirudus adəa fangenniya, tiye: «Yahaya kam kəlanju kamməkkənədə roaro walje cijo!» yeno.

¹⁷ Caman Mai Hirudus Ya Hirudiyaa, ti kamu yanjugəna Mai Filibusse duwon, kamuro cəmwona. Ti nangaro, Mai Hirudus cakke Yahayaa cadane cekkere kosoro kesakko,

¹⁸ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənyaye mowodə haram!» cənna nangaro.

¹⁹ Koro Ya Hirudiyaa Yahayaa wul wajəna, har tia roro njejoro maji. Amma jawal cuwandənni,

²⁰ dalilnjudə Mai Hirudus Yahayadə jirema ye, kam Alaye yero asujiye tia riye cəriwi nangaro. Mai Hirudus tia kərənjiya, hangalnju ciji, adə yaye mananju fanduro cəraana.

²¹ Ngaima duwon Ya Hirudiyaye sanju kadio.† Saanduri Mai Hirudus tambənyaye kidənniya, Mai Hirudus wakkillanju-a kajallawanju-a amwu-rawa cidi Galileye-aro masəna kəji dabbaryeno.

²² Fero Ya Hirudiyaye ise bikke kirandənniya, Mai Hirudus-a kusottowanju-a ye karwunja jauru kəjiyeno. Maidəye ferodəro: «Awi yaye ronəm cəraanadəa suwore niro njikke!» yeno.

²³ Kansu juwune tiro: «Kore! Awodə reda cidiniyero walyeno yaye, niro njikki,» yeno.

* **6:11 6.11** katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai. † **6:21 6.21** Ya Hirudiyaye sanju kadio - Sanju kənnasar fandoye kadio.

²⁴ Daji ferodə culuwe yanjuro: «Yani, awiro tia korəkki?» yenniya, Ya Hirudiyaye: «Kəla Yahaya Kasalamaye!» yeno.

²⁵ Sadəman ferodə dəgalje na Maidəyero walde tiro: «Wuro kərmamaro kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen simiya, raakko!» yeno.

²⁶ Maidə karwunju jauru kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro ferodəro daptuwu cəraanni.

²⁷ Sadəman kowonanju laaro wada ce kəla Yahayayedəa cuwudo yeno. Kowonadə leje kosolan kəla Yahayaye kamje

²⁸ kəlanjudəa buwurulan cuwude ferodəro kaino, ti ye ngoje yanjuro kaino.

²⁹ Fuwurawa Yahayaye lawar adəa fangeranniya, isane kaminnju ngojane caade kauriro casakke sənayera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

³⁰ Kəngayambadə na Isayen captane awo cadəna-a jiri jamaa alamjana-a sammaa tiro wulyeyera.

³¹ Isaye tayiro: «Arowo runde karaa na wunduma bawo laaro leniyo, tussowo!» yeno, dalilnjudə am kada kadami nanjaro isane waldai, har dama masəna dioyemaa cawandənni nangaro.

³² Daji tayi runja maararo ngasaye karaa na wunduma baworo leyera. Amma ledu cadilan am kada tayia carune asujane bəla samman caluwe silan cagase tayin fuwunno nadəro leyera.

³⁴ Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoyeno, tayi alama dimiya səni bawoa gai nangaro. Daji awo kadan tayia alamdu badiyeno.

³⁵ Dunia ləmgənniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna.

³⁶ Jamadəa salamme, bəla-a bələdeya-asoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

³⁷ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Leniye kəmbo dinariyus[‡] yer yindia yuwiye tayiro yiye wa?» yera.

³⁸ Isaye: «Burodi ndawu taw? Lenowo ruiwo!» yeno. Lejane kerunniya, tiro: «Uwu buni yindi-a,» yera.

³⁹ Daji Isa wada ce jamadəa yakca kəwu kəwuro kəla kajim kəriyen napca yeno.

⁴⁰ Adəgai amdə yaktane laa mia mia, laa fiwu fiwuro napkera.

⁴¹ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera. Koro buni yindidə yea tayi sammaro dagaryeyeno.

⁴² Tayi samma jawune kulyera.

⁴³ Fuwurawadə gaptowo burodiye-a buniye-aa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

⁴⁴ Am kəmbo adəa jawunadə kongwa dəwu uwu.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Yah 6.16-24)

⁴⁵ Sadəman Isa fuwurawanjudəa cakke tin fuwunno bəramdəa koja ci todəro bəla Baitsaidayero lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno.

[‡] 6:37 6.37 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

⁴⁶ Tayia salamgenniya, moduwa dioro kɛla kau kuruwuyero giwa.

⁴⁷ Kɛngal kikkurɛnniya, maaradɛ dawu ingiyen, Isa ye ti tilonju lok kɛla kauyen.

⁴⁸ Karuwa dunoa nangaro fuwurawanju kiaddin fuwuro lejairo kirunniya, Isa sa yakku buneyen kɛla ingiyen silan nanjaro kadio. Karɛnnjayen kodu cɛraana duwon,

⁴⁹ Isa kɛla ingiyen silan ledu cɛdidɛa kerunniya, kaime kam nunaye cane burwu kesakko.

⁵⁰ Tayi samma tia caruna ye, karwunja kamdɛna ye. Sadɛman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

⁵¹ Daji tayiro kɛldiye maaradɛro kɛrgaanniya, karuwadɛ gɛm nɛmgɛno. Tai dajane ajapcana,

⁵² dalilnjudɛ maana lamar burodi uwuyedɛa asujanni, kɛlanja tikkerɛna nangaro.

⁵³ Daji bɛrɛmdɛa faljane koyerranniya, cidi Genesarettero isane maaradɛa kekkeero.

⁵⁴ Maaradɛn jɛpkerranniyama, am cididɛye Isaa asuyera.

⁵⁵ Adɛgaima amdɛ cagase cididɛ ngaro tatardagane amnja dondiso kɛla bɛnaramnjayen ngojane ndara yaye na ti mbeji fanjanadɛro njado badiyera.

⁵⁶ Bɛladɛya, bi bɛla, bi bɛla kuloye, biya ndara duwon na lejɛna ngasoro am dondisodɛa ngojane cawude ci kalwunjuye runju lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudɛa lejana samma ngayera.

7

Ada amwurawaye

(Mat 15.1-9)

¹ Farisawa-a malɛmba Attauraye laa-a Jerujalemlan isane na Isayen capkadaranniya,

² fuwurawanju laa mukkonja tayir gɛnin bɛri jawui kero, maananjudɛ mukkonja tuljanni.

³ Wotte Farisawadɛ-a yaudiya samma-a ada amwurawanjaye jaane mukkonja kalkallo tuljannia, kɛmbo jawuiwawo.

⁴ Kasuwulan isaiya, kasaldannia, kɛmbo jawuiwawo. Koro ada gade kada cadana cadi mbeji, gɛmdowolom so, tasa so, kulo so tulda gai.

⁵ Daji Farisawa-a malɛmba Attauraye-aye Isaro: «Awirowurawanɛmdɛ ada amwurawayedɛa koljane mukkonja tayir gɛnin kɛmbo jawuidɛ?» cane tia keworo.

⁶ Isaye tayiro: «Nayi mɛnafɛkkaso, awo Kɛmande kuren ci Nawi Ishayayen kɛlandon wuljɛnadɛ jire, kitawulan ruwuwadadɛ gai. Tiye:

*«Jama adɛ cilan wuro daraja sadi,
amma karwunjan nanin kuruwujana.*

*7 De sullo wuro ambɛnsagai,
alamdunjadɛ wada kambe,»† cɛnna.*

⁸ «Wada Alaye kolluwe ada kambe gawwa.»

⁹ Koro tayiro: «Fagat, wada Alaye wanuwe adando garo jauru nonuwwa!

† 7:7 7.6-7 Ish 29.13

¹⁰ Kuren Nawi Musaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† koro “Kam duwon bawanju bi yanjua rujənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna.

¹¹ Amma nayıye: “Kam bawanju-a yanju-aro: ‘Awo nanin nuwandoro təmanuwadəa Alaro gənağəkkəna,’ cənna,

¹² bare gadero bawanju-a yanju-aro banajəgənni,” nuwi.

¹³ Adəgaima adando tatarnuwe mana Alayedəa bowuro kalakkew. Koro awo kada jiri adə gai diwi,» yeno.

Tayir-a tayir gəni-a
(Mat 15.10-20)

¹⁴ Koro Isa walde jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Nayi samma fannowo, asunowo!

¹⁵ Awo deyalan curo kambero ngaye kamdəa tayir gəniro cədimə bawo, amma awowa curo kamben caluwidə, tayima kamdəa tayir gəniro cadi wo.

¹⁶ [Kam səmonjuamadə fanjo!]

¹⁷ Isa jamadəa kolje fadoro kərgaanniya, fuwurawanjudə kəla misal adəyen tia keworo.

¹⁸ Isaye tayiro: «A! Nayi ye kəla jakkadaa wa? Awi yaye deyalan curo kambero ngaanadə kamdəa tayir gəniro cədiwaworo nonuwwi wa?

¹⁹ Dalilnjudə karwunjuro gəni, curonjuro ngaye tiyinjuyen culuwi,» yeno. Adəgainin kəmbo samma halallo asuyeyeno.

²⁰ Isaye walde tayiro: «Awo curo kamben culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cadi wo.

²¹ Dalilnjudə niadiwi so, jarawa so, nambawu so, kam njejo so,

²² kənjəna so, mangar so, nankələdo so, curoyindi so, nanjane so, nandəri so, ngadar so, rokura so, hangalnambu so karwu kamedəman caluwi.

²³ Awo diwi ani samma curo karwudəyen caluwe kamdəa tayir gəniro cadi,» yeno.

Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando
(Mat 15.21-28)

²⁴ Daji Isa cije nadəa kolje lardu bəрни Tirre-a Sidonne-ayero* leyeno. Bare wunduma ti mbejiro asujənni fado laaro kərgawo, amma gəradunjudə yojənni.

²⁵ Kamu laa feronju kəlayakku karuwaa lawar Isaye fangenniya, ise fuwunjun tungurumgeno.

²⁶ Kamudə lardu Gəresse tia cidi Siri-Fenisiyelan kesambo. Daji Isa sedandəa feronjulən dujoro tia ngəwuro lowoyeno.

²⁷ Isaye tiro: «Kolle burwon yalla jawo kulja, kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yenniya,

²⁸ kamudə tiro kalakciye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo yalla koljane cidiro cukkurənədəa jawui,» yeno.

²⁹ Daji Isaye tiro: «Kəla mananəm adəyen lene, sedandə feronəmlən culuwuna,» yeno.

³⁰ Adəgaima kamudə fadoro walladanniya, feronju kəla dəgəllən bowada nayeyeno, koro sedandə tilən culuwuna.

Isaye kam muwa ye, kəgənji yea isangaduwi

† 7:10 7.10 NL 20.12; SK 5.16 † 7:10 7.10 NL 21.17; Lew 20.9 * 7:24 7.24 lardu bəрни Tirre-a Sidonne-aye - Lardu kərdiyaye.

³¹ Daji Isa lardu bærni Tirredæa kolje cidi bærni Sidonneyen koje bæræm Galilleye cidi Bælamewudæyero kadio.

³² Nadæn tiro kam laa muwa ye, kægænji ye cakkude Isaa lowojane mukkonju tiro gënjajuwo yera.

³³ Isa kamdæa dawu am captanayen sægæriro kittuluwunniya, ngulon-donju curo sæmo yindi kamdæyero cakke lallari tøjawe tælam kamdæyeya leyeno.

³⁴ Daji Isa kæla samero sapce captiye sinje: «Efata!» yeno, maana efatayedæ fææmdæne.

³⁵ Sadæman sæmo kamdæye fææmdæ, awo tælamnjuoro mana dapcægæna ye wuide, farakko manadu badiyeno.

³⁶ Isa amdæro wada ce bare wundumaro wuljaganni yeno. Amma wada ce sapciyi yaye, cayemaa kojænaro manajaidæma.

³⁷ Amdæ jauro na kojænaro ajapcane: «Awisoa kalkallo cædæna, har muwasoa fanjairo cædi ye, kægænjisoa manajairo cædi ye!» cani.

8

Isaye am dæwu dewu ambadu (Mat 15.32-39)

¹ Yim anin caye gai jama kada na Isayen mbeji, koro awima kæmboye nanjan bawo. Daji Isa fuwurawanjua nanjuoro bowoje tayiro:

² «Jama kada adæa njunokkæna, dalilnjudæ ku rokkonilan kawunja yakku, koro awima kæmboye nanjan bawo nangaro.

³ Kënanjaa duwon tayia fannjaro lejaro salammækkia, jawallan dunonja baworo walji, laanja kuruwun isana nangaro,» yeno.

⁴ Fuwurawadæye tiro: «Nðaran gæle karaa adæn kam rakce kæmbo cuwande jama ania ambaji?» yera.

⁵ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cæne kiworænniya, tiro: «Tulur,» yera.

⁶ Daji Isa jamadæa cakke cidin napkera. Burodi tulurdæa ngoje Alaro ardiyenniya, fæsakce fuwurawanjuoro ce fuwu jamadæyen gænaja cæne fuwunjan gænayera.

⁷ Buni sanana ye nanjan mbeji. Isa bunidæ yea ngoje Alaro ardiyenniya, fuwurawanjuoro ce fuwu amdæyen gænaja yeno.

⁸ Jamadæ jawune kulyera. Fuwurawadæ gaptowodæa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesæmbæro.

⁹ Nadæn am alama dæwu dewu gai mbeji. Daji Isa jamadæa salamgen-niyama,

¹⁰ ti-a fuwurawanju-a maararo ngasaye cidi Dalmanutayero leyeræ.

Alama sameye mada (Mat 16.1-4)

¹¹ Daji Farisawa laa isane kambiwu Isaro njøddo badiyera. Tia rijapturo alama laa sameye tayiro fælejuworo mayera.

¹² Amma Isa captiye sinje: «Awiro am jaman adæye alama majaidæ? Jire-maro nayiro wulnjagakki, alama fima am jaman adæyero fælediyiwawo,» yeno.

¹³ Daji tayia kolje maaradæro walde ngaye bæræm falje kanji todæro koyeno.

Yis Farisawa-a Mai Hirudus-aye
(Mat 16.5-12)

¹⁴ Fuwurawadē ngeṣṣane burodi ngojanni. Burodi fal curo maaradāyēn gēnia, nanjan awo kəmboye bawo.

¹⁵ Isa səmonja kasse tayiro: «Yis Farisawa-a Mai Hirudus-ayero hangal gənanowo!» yeno.

¹⁶ Tayidə kattenjan kəla burodinja bawoyen mana badiyera.

¹⁷ Isa adəa asuje tayiro: «Awiro kəla burodi nandon bawoyen man-
anuwidə? Ra, kua yaye ruwe asunuwwi wa? Nayi kəla tikkerənaa wa?

¹⁸ Simndoa duwon ruwwawo wa? Səmondoa duwon fannuwwawo wa?
Ra, nayi ngeskada?

¹⁹ Burodi uwu am dəwu uwuro fəsakkeyekkəniya, gaptowodən jowo
ndawu yimbəruw?» yeno. Tiro: «Mewun yindin,» yera.

²⁰ Isaye: «Koro burodi tulur am dəwu dewuro fəsakkeyekkəniya,
gaptowodən jowo kalaram ndawu yimbəruw?» Tiro: «Tulur,» yera.

²¹ Daji tayiro: «To, kua yaye asunuwwi wa?» yeno.

Isaye kambua isangaduwu

²² Isa-a fuwurawanju-a bəla Baitsaidayero kadiranniya, am laa kambu
laaa cawude Isaa lowojane kamdəa lejo yera.

²³ Daji Isa kambudəa mukkoyen cədane jeje ngawo bəlayero kittuluwo.
Simnjuro lallari təwajiye tiro mukko gənajiyē: «Awo laa rumi wa?» cəne
tia kiworo.

²⁴ Kambudə kəla sapce: «Aaa, am rukki, amma alamanja kəska dadajai
gai,» yeno.

²⁵ Koro Isa walde simnjuro mukko gənayeyenniya, ricce sim cuwande
awiso farakko curuiro walyeno.

²⁶ Daji Isaye: «Bare bəladəmaro waldəme ngaammi!» cəne kamdəa
salamje fadoro lejo yeno.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Isa-a fuwurawanju-a bəladeyaso cidi bərni Kaisariya Filibiyen
dasaanadəro leyera. Kəla jawallen duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Wun-
duro wua amsodə ngoṣera?» cəne tayia kiworo.

²⁸ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canī, laaye Nawi Iliya canī, laaye
nawiya kureye falnja canī,» yera.

²⁹ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia
kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwudə wol!» yeno.

³⁰ Amma Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro ti wunduro
wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Koro Isa fuwurawanjuro Ala kadarjəna Tada Kambedə kuttu tai
daje cane amwurawa-a wurawa fimmannaye-a maləmba Attauraye-a tia
wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cəne tayia alamdu
badiyeno.

³² Adəa federo tayiro wulyeyeno. Biturus tia səgəriro cuttuluwe tiro
njəkkado badiyeno.

³³ Amma Isa suworde fuwurawanjua kirunniya, Biturusso jəkkade:
«Nani kolle, Yiwulis! Awo karwunəmlan tammadə Alaye gəni, kambe!»
yeno.

³⁴ Daji Isa jamadê-a fuwurawanju-aa nanjuro bowoje tayiro: «Kam laa wua ga cêraanaa, mêradu kêlanjuye wajo kêskanju karmoye ngojo wua sêga.

³⁵ Dalilnjudê wundu duwon ronju riwo cêraanamadê ronjudêa cuwatki, amma wundu duwon wu-a kawuri kêji Alaye-a nangaro ronju cuwatkênamadê ronjudêa cêriwi.

³⁶ Kam dunia adê ngaa jêgande ronju asarjiya, nda riwanju?

³⁷ Awi gêle kam ce ronju cuwandi?

³⁸ Wundu duwon jaman am kênjêna so, awo diwi so dioye adên kêla wu-a manani-ayen nangujênamadê, Tada Kambedê ye daraja Bawanjuyen malaiyawa sameye-a rokko isiya, tia nanguji,» yeno.

9

¹ Koro Isa walde: «Jîremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adên daada mbeji, kawu kawunja dajidêro, nôdo bargaa Alaye kênduwoaro isi carui,» yeno.

Isaye darajanjua fêledu

(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Ngawo adêyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a runjaa ngojê kêla kau kuruwu laayero gewa. Fuwunjan Isaye alamanju falde

³ kajêmunju ye bul fok tai dajê yiyiljiro walyeno, jîri wunduma dunialan kare tuljê rakce buljiwawodê gai.

⁴ Koro Nawi Iliya-a Nawi Musa-a tayiro fêledagane Isa-a jandedu badiyera.

⁵ Daji Biturusse Isaro: «Sayinna, andi na adên mbejidê jauro ngêla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanêm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno.

⁶ Awo wuljidêmaa nojênni, tayi rijana nangaro.

⁷ Daji fofou ise tayia jakkeno. Curo fofodêyen kowo nukce: «Adêma Tadanî wo, tia jauro raakkêna. Mananju fannowo!» yeno.

⁸ Sadêman memeyeranniya, Isa tilonju lon gênia, wundumaa carunni.

⁹ Kêla kaudêyen jêpcai duwon, Isa tayiro sapciye bare awo caruna adêa wundumaro wuljaganni, sai Tada Kambedê karmolan cijiya duwon yeno.

¹⁰ Tayi ye lamar adêa curonjan royera, amma awi maana karmolan ciduyedê woro kattenjan tawori kasarga.

¹¹ Daji fuwurawadêye tiro: «Awiro malêmba Attaurayedê sai Nawi Iliya burwojê isi* canidê?» cane tia keworo.

¹² Isaye tayiro: «Jîremaro Nawi Iliya burwon ise awiso kalkallo kalakci. Awiro gêle kitawulan Tada Kambedê tai dajê kuttu cane am tia rujane wajai ruwuwadadê?

¹³ Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isêna, koro awiso kuttu ronja cêraanaa tiro keddo, jîri kêlanjun kitawulan ruwuwadadê gai,» yeno.

Isaye tada karuwaa isangaduwu

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Na fuwurawa gapcanadêyero kadiranniya, am kada kadami tayia dirijane kêljana, koro malêmba Attauraye ye tayiro kambiwu caddi kero.

¹⁵ Jamadê Isaa kerunniyama, tayi samma ajapcane cagase isane tia lewayera.

* 9:11 9.11 Nawi Iliya burwojê isi - Kawu Almasiwu Alaye isidêro, Nawi Iliya isi.

¹⁶ Daji Isaye fuwurawadəro: «Kəla awiyen tayi-a kambiwu diwi?» cəne tayia kiworo.

¹⁷ Curo jamadəyen kam laaye tiro: «Sayinna, tadani niro njukkudəkko. Ti karuwa, sedandə tiro mana dapcəgəna.

¹⁸ Ndaran yaye karuwadə tia cədaia, tia cidiro bəp gəpciye, cinju nga bilwua sheřinju nalje suji. Sedandəa dujaro fuwurawanəmba lowoyekkəniya, tayiro katkero,» yeno.

¹⁹ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwu, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno.

²⁰ Daji tadadəa tiro kekkudo. Sedandə Isaa kirunniyama, tadadəa bakce, kar kar loloje cidiro cure cinju nga bilwua fərwəryeno.

²¹ Isaye bawa tadadəyedəro: «Tən sawi gai adə tiro wakkajiji?» cəne tia kiworo. Kamdəye tiro: «Gananjun.

²² Tia njeoro ngəwuro kannu so, ingi soro gəpcəgəna. Rangəmia, marne njunosane andia sasane!» yeno.

²³ Daji Isaye tiro: «A! Rangəmia? Kam duwon mərsəjanamadəro awiso yoji!»

²⁴ Sadəman bawa tadadəye kowo sapce: «Mərsanjəkkəna, marne kambərsenambunin banasəgəne!» yeno.

²⁵ Isa am kada nadəro cəgase isairo kirunniya, sedandəro jəkkade: «Nima sedan muwa kəgənjima, wada njikki, tia kolle luwe, bare gadero tiro ngaammi!» yeno.

²⁶ Daji sedandə burwu cakke tadadəa tai daje bakce fərdakce kolje kiluwo. Tadadə alama kamin gairo walje, har am ngəwuyə: «Ti bawo, nuna!» yera.

²⁷ Amma Isa tia mukkoyen cədane sapkenniya, tadadə cije dayeno.

²⁸ Isa fadoro kərgaanniya, fuwurawanjuyə runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Moduwan gənia, jawal sedan jiri adəa duduyə bawo,» yeno.

Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

³⁰ Daji Isa-a fuwurawanju-a nadəa koljane cidi Galileyen koyera. Isa wunduma nojiya cəraanni,

³¹ dalilnjudə fuwurawanju alamji nangaro. Tayiro: «Tada Kambedəa mukko ambero sərəccagane tia roro ceyesi. Ngawo tia ceyesənayen kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

³² Amma fuwurawadə mana adəa asujanni, koro tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?
(Mat 18.1-9; Luk 9.46-50)

³³ Daji Isa-a fuwurawanju-a bəрни Kafarnaambəro kadira. Isa curo fadoyen duwon, tayiro: «Kəla awiyen jawallan kambiwu diwidə?» cəne tayia kiworo.

³⁴ Amma tayi cinja kajanni, dalilnjudə jawallan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadəna nangaro.

³⁵ Daji Isa napce tayi mewun yindindəa bowoje tayiro: «Kam laa fuwumaro waldu cəraanaa, jama sammaye ngawoma-a wolodinja-aro waljo!»

³⁶ Daji tadaana laaa ngoje dawunjan isadayeyeno. Tadadəa nganjiro ngoyenniya, tayiro:

37 «Wundu duwon tadaana adə gaia cunilan† cəmwonamadə, wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səmwonamadə, wua gəni, ti wua sunodənamadəa cəmowo,» yeno.

38 Yahayaye Isaro: «Sayinna, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeye!» yeno.

39 Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, dalilnjudə wunduma cunilan awo ajabba laaa cədidə rakce diwini wuljiwawo.

40 Awoa kam lawalamande gənidə kaande.

41 Wundu duwon nayi Almasiwuye nangaro ingi kənjaye gəmdowolom fal njadənamadə, jiremaro nayiro wulnjagakki, təmmaro mukowanju fucciwawo.

Awiso njakke biwu dimiro hangal gənane!

42 «Wundu duwon tadawa sanana wua mərsasanaso aniyə falnja cakke talje biwu cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bərəmbo gəpcaanama tiro ngalwo.

43 Mukkonəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Mukko yindia kannu jaanamaye təmmaro nuiwaworo ngawodəroa, maskin ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

44 [Curo jaanamayedən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.]

45 Koro sinəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Si yindia kannu jaanamayero nia gəptuwudəroa, dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

46 [Curo jaanamayedən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.]

47 Koro simməm njakke talləme biwu dimia, tia kulaine! Sim yindia kannu jaanamayero nia gəptuwudəroa, sim falla nodo bargaa Alayero ngaammama niro ngalwo.

48 Curo jaanamayedən kuri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.

49 «Wunduso kannulan mandaaro walji.‡

50 Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Adə nangaro nayi kəlando mandaaro wallowo, amando-a ye nanlewan dəgaiwo!»

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

10

Kambiwu kəla kamu dəptayen
(Mat 19.1-12)

1 Daji Isa nadəa kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno. Caye gai jama kada tiro captagane, koro walde tayia alamdu badiyeno.

2 Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

3 Isaye tayiro: «Awi Nawi Musa nayiro wadaro njado?» yeno.

4 Tiro: «Nawi Musa kakkadu kamu dəptaye ruwunəme tia koldu kwaro amarjəgəna,»† yera.

† 9:37 9:37 *cunilan* - Isaa kasattu nangaro. ‡ 9:49 9:49 *kannulan mandaaro walji* - Boneman kambarse kamedə kibbaji. † 10:4 10.4 SK 24.1-4

⁵ Isaye tayiro: «Kälakibbundo nangaro Nawi Musa wada adäa nayiro ruwungeyera.

⁶ Amma badiduramnin: “Ala tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

⁷ “Dalil adäyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kærdiye

⁸ tayi yindiso tiyi fallo waljai.”† Adägaima kua adän fuwun tayidä yindi gäni, tiloro waljana.

⁹ Adä nangaro awo Ala käljénadäa bare kam firjänni!» yeno.

¹⁰ Tayi fadon duwon, fuwurawanju këla mana adäyen tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Wundu duwon kamunjua döpce gade niyajénadä tiro biwu cädde känjéna cädäna.

¹² Koro kamu duwon kwanjua döpce gade niyajénadä, ti ye känjéna cädäna,» yeno.

Isaye yalla sananaro barga dæptuwu

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejero nanjuro cawudi duwon, fuwurawadä amdäa wusayera.

¹⁴ Isa adäa kirunniya, karwunju waje fuwurawanjuro: «Yalladäa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkæwwi! Nodo bargaa Alayedä am tayi gaiye nuwanja, diye!

¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedä kasaccännidä tæmmaro ngayiwawo!» yeno.

¹⁶ Daji yalladäa nganjuro ngoje këlanjaro mukko gänajiye tayiro barga dæpkeyeno.

Gariwu laaye ro sawisoye mada

(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Isa cije jawal kidanniya, kam laa cægase ise fuwunjun tungurumje tiro: «Malëm ngälama, awi dikke ro sawisoye* fandækki?» cäne tia kiworo.

¹⁸ Isaye tiro: «Awiro wua ngälaman bowosämi? Ala gänia, wunduma ngäla bawo.

¹⁹ Wadawadä† nonëmma: Bare ro kambe tuluwummi, bare känjéna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi, bare kamba jambanäme këndanju bummi, bawanäm-a yanäm-aro daraja ye!»† yeno.

²⁰ Kamdäyë: «Sayinna, tən gananiyan wada ani sammaa gakkäna,» yeno.

²¹ Isa tia ninije kirawo. Tiro: «Awo fal nia maunjéna. Lene këndanäm sammaa lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandämi. Daji are wua sägai!» yeno.

²² Kamdä mana adäa fangenniya, ti jauru gariwu nangaro fækkanju kärje karwu kuttuaro sapkadan.

²³ Isa memeje fuwurawanjuro: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauru jau, diye!» yeno.

²⁴ Fuwurawadä mana adäa ajapkera. Amma Isa walde tayiro: «Tadawani, nodo bargaa Alayero ngawodä jauru jau!

²⁵ Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudäro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

† **10:6 10.6** Bad 1.27; 5.2 † **10:8 10.7-8** Bad 2.24 * **10:17 10.17** ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tæmmaro ceriwawodä. † **10:19 10.19** wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † **10:19 10.19** NL 20.12-16; SK 5.16-20

²⁶ Fuwurawadə cayemaa kojənaro ajapcane amanjaro: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

²⁷ Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro gəni. Alaro awiso yoji!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya,

²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma cuni-a kawuri kəji Alayedə-a nangaro fado, bi yeiya, bi kannu, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljənədə

³⁰ dunia adəman fado, yeiya, kannu, ya, yalla, kulo gadegade mia mia kuttu-ason cuwandiawoma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi.

³¹ Amma am burwoye ngəwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

*Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)*

³² Isa-a fuwuranju-a jawal Jerujalembe ngojana duwon, Isa tayin fuwunno ledu cədi. Fuwurawadə ajapcana, koro am tia jagaisodə ye rijana. Koro Isa walde mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe awo tiro fuwun wakkajiyidəa tayiro wulduwu badiyeno.

³³ Tayiro: «Fannowo, Jerujalembo leniye, Tada Kambedəa mukko wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-aro sərəccagane shara ro tulwoyero tiro cadde mukko kərdiyayero casakke,

³⁴ tayi ye tia rujane tiro lallari təwajagane kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

*Lowo Yakuba-a Yahaya-aye
(Mat 20.20-28)*

³⁵ Daji tadawa Jabadiye Yakuba-a Yahaya-a na Isayero isane tiro: «Sayinna, awo njuworiyemadəa andiro saddəmiya, rayiye!» yera.

³⁶ Isaye tayiro: «Awi nayiro njaddəkkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

³⁷ Tiro: «Marne, kərməinəm darajaa fandəmiya, kolsane nammiyo, fal kəmborəmməlan, fal ye wailanəmlan!» yera.

³⁸ Isaye tayiro: «Awo koruwwadəmaa nonuwwi. Ranguwe kənjaram yakkidən yawi wa? Koro ranguwe kasala dikkidəa diwi wa?»[‡] cəne tayia kiworənniya,

³⁹ tiro: «Aaa, rangiye!» yera. Isaye tayiro: «Kənjaram yakkidən yawi ye, kasala dikkidəa diwi ye.

⁴⁰ Amma kəmborəmmilan so, wailanilan so naptadə, wu gəni kambo amərgəkki, na anidə am tayiro dabbargaadaye,» yeno.

⁴¹ Fuwurawa mewu gapcanadə adəa fangerənniya, Yakuba-a Yahaya-aro gərgayeyera.

⁴² Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, curo jama kərdiyasoyen am duwon jama tayia mayaro ngojanasodə talaawanjaa jairo raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kənduwo fəlejagai.

⁴³ Amma dawundon ngai gəni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cəraanamadə wolodindoro waljo!

⁴⁴ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cəraanamadə kərea nayi sammayero waljo!

[‡] 10:38 10:38 kənjaram-a kasala-a - Bone nja.

⁴⁵ Awoa Tada Kambedäma tiro nanwolodi caddoro gäni kadio, nanwolodi cädo ronju co am ngäwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu laa cunju Bartimawussa isangaduwu
(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Isa-a fuwurawanju-a bëla Jerikoyero kadira. Jama kada-a rokko Jerikolan keluwunniya, kambu laa cunju Bartimawus tada Timawusse ci jawallen napkada lowo cädi mbeji.

⁴⁷ Isa kam Najarattedä kojiro fangenniya, kowo saptu badije: «Isa, Tada Mai Daudaye,^S wua njunosäne!» yeno.

⁴⁸ Am ngäwu tiro jakkade mädäk napco yera, amma cayeä kojänaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosäne!» yeno.

⁴⁹ Daji Isa daje: «Tia bowonowo iso!» yeno. Kambudäa bowojane: «Bare täma kollämmi! Cine nia bowonji,» yera.

⁵⁰ Kambudä awonju jaktuye gäpce cije na Isayero kadio.

⁵¹ Isaye tiro: «Awi niro njöddäkkiya, raam?» cäne tia kiworo. Kambudäye: «Sayinna, sim fandäkkiya, raakko!» yeno.

⁵² Daji Isaye tiro: «Lene, kambärsenäm nangaro njäkkawo fandämma!» yeno. Sadäman sim cuwande jawallan Isaa ga badiyeno.

KIDA ISAYE JERUJALEMNI

11

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo
(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

¹ Jerujalemba karänjane gäre bëla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunnedäro kadiranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

² tayiro: «Bëla fuwundoyedäro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagäwi. Fërangowo kudowo!

³ Kam laaye nayiro: «Awiro adäa diwi?» cänia, tiro: «Kämädä tilan märadunjua, kärmama kalakci,» wulgänowo!»

⁴ Daji lejane kuttadä lailan ci fadoyen tuwada nayeyera. Kuttadä färakcai duwon,

⁵ am laa nadän daadaye tayiro: «Awi diwi? Awiro kuttadä fërangowi?» yera.

⁶ Jiri Isa tayiro wuljägänadä gairo jaawu cadäne amdä ye tayia kolyera.

⁷ Daji kuttadä* na Isayero cawude kalwuwanja këladäro ferjagane Isa juwane napkeno.

⁸ Jama kada ye kalwuwanja këla jawallen feryera, laa ye ngälai karaan kamjane jawaldälan säretkera.

⁹ Am fuwu gërjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kämandeyen isimadä!

¹⁰ Nodo bawande Mai Daudaye isimadäa bargaa! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† cani.

¹¹ Adägaima Isa Jerujalemba ise Fado Alayero kärgawo. Awiso kirunniya, dunia lëmjäna nangaro, tayi mewun yindindä-a rokko caluwe bëla Baitaniyero leyera.

^S 10:47 10.47 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidä kaduwu Mai Daudaye. ^{*} 11:7 11.7 kuttadäa - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kënde cädiyeda. [†] 11:9 11.9 Hosanna! - Kalma tälam yauidiyadiye, maananjudä «Alaa yungoriyo!» [†] 11:10 11.9-10 Jaw 118.25-26

*Isaye ya tarmuye baskudu**(Mat 21.18-22)*

12 Wajənanjua Isa fuwuranju-a bəla Baitaniyelən keluwunniya, kəna tia kida.

13 Kuruwun ya tarmuye kalunjua kirunniya, waneye tada cuwandi cəne nadəro kadio. Kadinniya, kalu gənia, awima cuwandənni, dalilnjudə sa tarmuye gəni nangaro.

14 Daji Isaye tarmudəro: «Bare wunduma gadero tadanəm juwunni!» yeno. Koro fuwuranju adəa fangera.

*Isa Fado Alayea tayirro kalaktu**(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22)*

15 Daji Isa-a fuwuranju-a Jerujalembə kadira. Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-aa dudu badiyeno. Tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa təmbalje

16 wundu yayero Fado Alayedəyen karea kodu dapkeyeno.

17 Daji jamadəa alanje tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidəa fado moduwaye jama dunia sammayelən bowojai,”† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

18 Wurawa rımannaye-a maləmba Attauraye-a adəa fangeranniya, jawal Isaa njejoye madu badiyera. Isaa rijana, dalilnjudə jama samma alamundudəa ajapcana nangaro.

19 Dunia ləmgenniya, Isa-a fuwuranju-a bərnidən keluwo.

Alamdu ya tarmuye ngamgadəye

20 Wajənanjua suwa ləp jawaldəyen kojai duwon, ya tarmuyedəa har fərdunjuro ngau ngamjəna kero.

21 Daji Biturus takce Isaro: «Sayinna, akko rui! Tarmu baskunəmmadə ngamjəna!» yeno.

22 Isaye tayiro: «Alaa mərsanowo!

23 Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kau kuruwu adəro: “Cine bərambo fidəgəne!” cəne karwunjun shekku baworo awo wuljənadə wakkajiro mərsajiya, wakkaji.

24 Adə nangaro nayiro wulnjagakki, awi yaye moduwalan koruwiya, tia fanduwwaro mərsanowo, kaandoji.

25 Moduwaro danuwwa duwon, kam laa karwun tawwaa, tia gawurnowo! Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai.

26 [Amma tia gawurnuwwia, Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagaiwawo.]»

*Kənduwo Isaye ndaran isi?**(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)*

27 Koro Isa-a fuwuranju-a waldane Jerujalembə kadira. Isa curo Fado Alayen dadaji duwon, wurawa rımannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

28 tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo awo ania dioyedəa njo?» cane tia keworo.

29 Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wuro jaawudəa sewo. Siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki.

30 Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben? Wuro jaawudəa sewo!» yeno.

³¹ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gæle tia kasadduwwidæ?” cæne sawori.

³² Amma “Kamben” wulliyee wa?» yera. Adæa wuldunjadæ, jamadæa rijana, dalilnjudæ am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.

³³ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kænduwo filan awo ania dikkidæa wulnjagakkiwawo,» yeno.

12

Misal jærwu agæriduwu kæladowaye
(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Daji Isa misalnin wurawa adinwuyesoro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Kam laa jærwu inabbe cæde garje curodæn bælæa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jærwudæa jærwuwu laaro agærijiye bælawuroro sapkada.

² Sa færdoye kidænnya, nuwanju cuwandoro kæræanju laa na jærwuwudæyero kinodo.

³ Amma jærwuwudæ tia cadane bakcane mukko dea duyera.

⁴ Koro walde kæræa gade kinodo. Ti yea cadane kælänju bakcane tia basaryera.

⁵ Koro walde kæræa gade kinodænnya, tia roro keyeso. Koro kæræawa gade kada kinodo. Laanja bakkeræa, laanja keyeso.

⁶ Kamnju falma tiro gapcuwo, tadanju jauru cæraanadæ. Darye tiye: “Tadaniro daraja cadi,» cæne tia nanjaro kinodo.

⁷ Amma jærwuwudæ kattenjan: “Adæma warasamadæ wo! Arowo tia yejiyo, warasadæ kaandero walji!” yera.

⁸ Daji tia cadane roro ceyese ngawo jærwudæyen gæpkera.

⁹ To, kæma jærwuyedæ awi cædi? Ise jærwuwu ania roro ceje am gadero jærwunjudæa ci.

¹⁰ Awo kitawulan ruwuwada adæa kæranuwwi wa?

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadæ,
tima kau tandoye sammaro faidaaro waljænadæ wo.*

*¹¹ Adæ kændo Kæmandeye,
andiro jauru ajabba!”†*

¹² Jawal tia taye majai duwon, jamadæa riyera, dalilnjudæ kælänjaman misaldæa kidoro asujana nangaro. Daji tia koljane sapkadara.

Kambiwu kæla akki njoyen
(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Daji wurawa adinwuyesodæ Isaro curo mananjuyen bælæa lajaa cane Farisawa laa-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro kenodo.

¹⁴ Kadirænnya, tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, wundumaa rinæmbawo yero noniyena, dalilnjudæ gayirnæmbawo, jawal Alaye kalkalloyikkærami nangaro. To, Kaisarro* akki njodæ halal ra haram? Yiye ra bare yiyende?» cane tia keworo.

¹⁵ Amma Isa nanmænafæknjadæa asuje tayiro: «Awiro wua rijamsuwi? Wuro dinariyus† sukkudowo rukke!» cæne

† 12:11 12.10-11 Jaw 118.22-23 * 12:14 12.14 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 12:15 12.15 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai.

¹⁶ dinariyus tiro kekkudo. Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Kaisarre,» yera.

¹⁷ Daji Isaye tayiro: «Awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno. Adəgaima tia jouro ajapkerə.

Kambiwu kəla cinowo duniayen

(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidə, na Isayero isane tiro koro cadde:

¹⁹ «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawoa ba-woje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənayədəa niyajo yanjugənarə kaduwu majuwo!”† ruwujəna.

²⁰ Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno.

²¹ Yindiyedə ye kamudəa niyaje tada cuwandənnin bawoyeno. Yakkuyedə ye ngai.

²² Adəgaima tayi tulur samma tada cawandənnin bawoyera. Darye kamudə ye bawoyeno.

²³ To, tayi tulurə tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundun-jayero walji?» cane tia keworo.

²⁴ Isaye tayiro: «Dalil nayi fattəgəwwayədə, kitawu bi kənduwo Alaye nonuwwi, mare?»

²⁵ Karmolan cijaiya, larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.‡

²⁶ Koro karmolan cidudə, Attaura Nawi Musayen kəranuwwi wa? Kitawulan na kannu dawu coccəri cambiyedən Alaye Musaro: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cəna.

²⁷ Ti Ala am sanunaye gəni, am roaye, diye! Nayidə tai danuwe fattəgəwwa!» yeno.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mat 22.34-40)

²⁸ Maləmba Attauraye falnja isəna kambiwunjadəa kəranji duwon, Isa tayiro jaawu ngəla cinaro asuyenniya, tiro: «Wadawa samman finja kura wo?» cəne tia kiworo.

²⁹ Isaye tiro: «Samməro kura wodə tima: “Jama Israyilaye, fannowo, Ala Kəmandədə ti tilonju lok.

³⁰ Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raye!”†

³¹ Koro yindiyedə: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† Wadawa aniro kura wo gade bawo!» yeno.

³² Maləm Attaurayedəye tiro: «Sayinna, jirenəm! Awo wulləmmadə fəgat: Aladə ti tilonju. Ti gənia, Ala gade bawo.

³³ Tia karwunəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raame kəmaskinəm yea kəlanəm gairo rawodə, layaso-a sadaaso-a samməro kura wo!» yeno.

³⁴ Isa maləmdə hangal kəjiaro juwəpcəgəna kirunniya, tiro: «Ni-a nodə bargaa Alaye-a kattendo kuruwu gəni!» yeno. Ngawo adəyen wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

† 12:19 12.19 SK 25.5 ‡ 12:25 12.25 malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 12:26 12.26 NL 3.6 † 12:30 12.29-30 SK 6.4-5 † 12:31 12.31 Lew 19.18

*Almasiwudə Tada Mai Daudəye**(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)*

³⁵ Fado Alayen Isa jamadəa alamdu cədi duwon, tayiro: «Ndayilan maləmba Attaurayedəye Almasiwudə Tada Mai Daudəye^S canidə?»

³⁶ Mai Dauda kəlanjuma Ruhu Alayen manaje: “Kəmandəye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəmba cidiya sinəmbero yakkəkko!’ cənna.”†

³⁷ Mai Dauda kəlanjuma tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno. Jama kadadə karwu kəjiaro tia kərənjai.

*Hal maləmba Attauraye**(Mat 23.1-12; Luk 20.45-47)*

³⁸ Curo alamdunjuyen Isaye: «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a

³⁹ dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaru caraana.

⁴⁰ Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniye ajawunja leiran jauru kura!» yeno.

*Sadaa kamu kwa faccəgənaaye**(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Isa kərən sanduwu sadaa fidaramben napkenniya, jamadə curo sanduwudəyero wuri fijagai lawarji duwon, arsiyiwu kada isane wuri ngəwu fijagai kiro.

⁴² Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye ise gursu kime* yindi fiyeyeno.

⁴³ Daji Isa fuwurawanjua bowoje: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə sadaa am gadəye sammaa kojənaro fijəgəna.

⁴⁴ Tayi sammaa arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon kəndanju sammaa fiyeyeno. Awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

13**Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen***(Mat 24.1-25.46; Luk 21.5-38)*

¹ Isa Fado Alayen luwo cədi duwon, fuwurawanjuyə fal tiro: «Sayinna, akko rui kau ani-a soro ani-a jaumaru ajabba!» yeno.

² Isaye tiro: «Soro mafəndi mafəndi ania rumma, gəna? Kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen garciwaworo walji,» yeno.

*Badiduram boneye**(Mat 24.3-14; Luk 21.5-19)*

³ Isa kəla Kau jaitunnen na Fado Alaye turuidən napcəna duwon, Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a Andarawus-a runjan isane tiro:

⁴ «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁵ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni!

⁶ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma ti wo!” cane am kadaa cawatki.

§ 12:35 12.35 *Tada Mai Daudəye* - Kaala Almasiwuyə. Tidə kaduwu Mai Daudəye. † 12:36 12.36

Jaw 110.1 * 12:42 12.42 *gursu kime* - Wuri yaudiyaye. Tamannju ganama. * 13:6 13.6 *cunilan*

- Am ngəwu cu Almasiwuyə kəlanjaro ngojane awo ania cani.

⁷ Kəriwu na karənso-a kuruwuso-alan nukcənaro fannuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.

⁸ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Cidi ye na gadegaden loloji, koro kəna ye na naro ngayi. Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Hangal gənanowo! Fuwu majilissero njasade dandalsolan kowonjai, koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyen danuwi, tayiro shedaro walloworo.

¹⁰ Adəgaima sai kawuri kəji Alayedə jama duniaye sammaro wuldiyiya duwon.

¹¹ Nayia njadane shararo njasadiya, bare kəla awo wulluwiyen karwun-gai diwwi. Awo wulduye Ruhu Alaye sadən nayiro njadidəa mananowo, dalilnjudə nayi gəni, tima manaji nangaro.

¹² Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi.

¹³ Cuni nangaro† am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

Bone kura

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ «Sa duwon awo waada jairo batti masiwa kudoma na tiro jussənnilan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!), daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

¹⁵ Kam kəla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni!

¹⁶ Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni!

¹⁷ Yim anin kamu curoa so, nганji cəmbia sodə, kuttunja!

¹⁸ Bare awo adə sa kakuyen wakkajənniro Alaa korowo!

¹⁹ Dalilnjudə yim anin bone jairo kuttu mbeji, bone duwon sa Ala dunia alakənayen tai kuro kudero ngaltema jirinjū tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro.

²⁰ Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərejənadə nangaro kawudəa fulujəna.

²¹ Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi!

²² Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kərejənadəmaa jambajane cawatki.

²³ Nayidə, hangal gənanowo! Kawu wakkajidəro, awo sammaa nayiro wulnjagakkəna.

Kənde Tada Kambədəye

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ «Amma ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo,

²⁵ sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jairo lolojai.

† 13:13 13.13 cuni nangaro - Isaa gawwa nangaro. ‡ 13:13 13.13 sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † 13:14 13.14 Dan 9.27; 11.31; 12.11

²⁶ Daji Tada Kambedə jauro kənduwoa-a darajaa-a curo fofouyen isi carui.†

²⁷ Adəgaima malaiyawanjua cunode talgəmo duniaye dewu samman ci dajiram duniayen tai ci dajiram sameyero yade amnju kərejənədəa carcai.

Misal ya tarmuye

(*Mat 24.32-35; Lük 21.29-33*)

²⁸ «Ya tarmuyen misal adə asunowo! Sa fəktu badije kalu rijiya, nangəri karənjənarə nonuwwa.

²⁹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənarə§ nonowo!

³⁰ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

³¹ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(*Mat 24.36-44; Lük 21.34-38*)

³² «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidəa wunduma nojənni. Bawadəro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadə ye nojənni.

³³ Hangal gənanowo, faadaro dəgaiwo, sanju nonuwwi nangaro.

³⁴ Alamanju kam bəlawuro cədi gai. Kənduwo fannjuro kistuwuyedəa wolodiyanjuro koljiye wundunja yayero kidanju ce cinna guredumaro faadaro dəga cəne sapkada.

³⁵ Adə nangaro faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa kəma fadoye isidəa nonuwwi nangaro, kajiri, bi bune, bi fajar, bi suwa,

³⁶ bare yekkinndo bəwo kənəm diwi nayia nanjaganni!

³⁷ Awo nayiro wulnjagakkənədəa wundusoro wulgəkki, faadaro dəgaiwo!» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

14

Isaa roro njejoro mada

(*Mat 26.1-5; Lük 22.1-2; Yah 11.45-57*)

¹ Sala Laya Njəkkayirambe-a* sala Burodi Yis Bawoaye-aro kawu yindi gapco. Koro wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a jawal Isaa nangalan tame roro njejoye majai.

² Tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangənni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittəranjuro dabbarduwo

(*Mat 26.6-13; Yah 12.1-8*)

³ Isa bəla Baitaniyelən fado Siman dərimayen† masəna cədi duwon, kamu laa səndal curonjun kawudi məndemi ye, jauro tamanna ye, cunju nardi ngoje ise səndaldəa dauyen namje kawudidəa kəla Isayero fiyeyeno.

⁴ Am laa awo adəa kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidəa basarjidə?

⁵ Ca kawudi adəa dinariyus‡ yer yakku kojənarə calade wuřidəa

† 13:26 13.26 Dan 7.13-14 § 13:29 13.29 ti cinnalan - Kənde Tada Kambedə karənjəna. * 14:1 14.1 sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawı Musayen. † 14:3 14.3 Siman dərima - Ti calan dərima duwon ngajənədə. ‡ 14:5 14.5 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

talaawaro cadëna!» cane tiro sariwu gënaduwu badiyera.

⁶ Amma Isaye tayiro: «Tia kollowo! Awiro tia suwolluwi? Wuro jauro ser sëddëna.

⁷ Talaawasodë sawisoro curondon mbeji, koro sawi yaye, raawwaa, ranguwe tayia banagëwi, amma wudë sawisoro gani curondon dëgakki.

⁸ Kamu adë awo rakcënadëa cëdo. Kawudi adëa tiyiniro fijiye sittëraniro wua dabbarseyeno.

⁹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kaji Alayedëa wuljai nguson, kamu adëa takturo awo sëddënadë yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa sërëttuwuma
(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Daji Yahusa Iskariyot mewun yindindëye falnja Isaa mukko wurawa rimannayero sërëttuwuro nanjaro leyeno.

¹¹ Adëa fangeranniya, karwunja kajiye tiro wuri cadi cane wadu ngoyera. Yahusadë dama Isaa tayiro sërëttuwuye mada badiyeno.

Masëna sala Laya Njëkkayirambe
(Mat 26.17-25; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

¹² Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngëlaro Laya Njëkkayirambedëa^S duwajaidë kidënniya, fuwurawanjuye tiro: «Ndaran leniye masëna layayedëa niro dabbarnjögëiye bumi?» cane tia keworo.

¹³ Daji Isa fuwurawanjuye yindi cunode tayiro: «Bërnidëro ngawowo, kam laa bule ingia ngojëna-a këla këlluwi. Tia gaiwo,

¹⁴ fado duwon ngaanaye këmadëro wulgënowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masëna layayedëa cadidë ndaran?”

¹⁵ Nayiro soro sameye ngim kura curon karea dabbargada fëlenjagai. Nadën masënadëa andiro dabbarsaganowo!» yeno.

¹⁶ Daji fuwurawadë lejane bërnidëro ngasaye jiri Isa tayiro wuljögënadë gai awiso kewando. Adëgaima masëna layayedëa dabbaryera.

¹⁷ Këngal kikkurënniya, Isa mewun yindindë-a rokko kadira.

¹⁸ Napcana masëna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndö fal wua mukko këladowayero sërënsiyi, rokkomaro masëna diye,» yeno.

¹⁹ Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Wuma wa?» cëne tia koro badiyeno.

²⁰ Isaye tayiro: «Curo mewun yindindëyen kërga, kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadë.

²¹ Tada Kambedë saptidëma,^{*} jiri këlanjun kitawulan ruwuwadadë gai, amma kam duwon Tada Kambedëa këladowanjuro sërëcciyidë, kuttunju! Ca kam adë tambënnima tiro ngalwo!» yeno.

Masëna Këmaye
(Mat 26.26-30; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34)

²² Masëna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fësakce tayiro ce: «Ngonowo, adë tiyini,» yeno.

²³ Koro kënjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce tilan tayi samma kesano.

²⁴ Isaye tayiro: «Adëma buni aman ndëptaye[†] duwon am kada nangaro

^S 14:12 14:12 ngëlaro Laya Njëkkayirambe - Ngëlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidë. ^{*} 14:21 14:21 Tada Kambedë sapti - Isa nui. [†] 14:24 14:24 bu aman ndëptaye - Bu Isaye duwon aman bërin katte Ala-a adamgëna-ayea tabbacciyidë.

fidēnadē wo.†

²⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe‡ yakkiwawo, har yim nodo bargaa Alayen bərinno yakkiro.» yeno.

²⁶ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mat 26.31-35; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38*)

²⁷ Isaye fuwurawanjuro: «Nayi samma ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiyadə tatar dai.”†

²⁸ Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyo lekki,» yeno.

²⁹ Biturusse tiro: «Tayi samma ngaworo waldai yaye, wudə ngaworo waldəkkiwawo!» yeno.

³⁰ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgakki, ku bune adəman kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

³¹ Amma Biturusse kowo dunoaro sapce tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnjəkkiwawo!» yeno. Tayi samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(*Mat 26.36-46; Luk 22.39-46*)

³² Na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Na adən nammowo duwon, moduwa dikke,» yeno.

³³ Daji Isa Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauru bannadu badiyeno.

³⁴ Tayiro: «Karwuni jauru kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro dəgaiwo!» yeno.

³⁵ Gana laa kuruwuje cidiro təmdiye, yojia, sa boneyedə tia cədanniro moduwa dio badiyeno.

³⁶ Tiye: «Abba, Bawa, awiso niro yoji. Kənjaram boneye adəa wulan ngone! Adə yaye awo wu raakkəna gəni, awo ni raammadəma!» yeno.

³⁷ Na fuwurawanjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Biturusso: «Siman, kənəm wa dimi? Assha! Sa fallo rangəme faadaro dəgambawo wa?

³⁸ Bare jaraptuwuwi faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhu kambədə§ cəraana, amma tiyinjudə duno kəskea!» yeno.

³⁹ Koro walde leje mana cayedəlan moduwa kido.

⁴⁰ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro. Awo tiro wulduwuyema nojanni.

⁴¹ Yakkuyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Cəra! Sadə cədəna, Tada Kambədəa mukko biwumasoyero sərəccaana.

⁴² Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

Isaa ta

(*Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11*)

⁴³ Sadəman Isa mana cadi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

† 14:24 14.24 NL 24.8; Iri 31.31-34 ‡ 14:25 14.25 ingi inabbe - Diben. † 14:27 14.27 Jak 13.7

§ 14:38 14.38 ruhu kambədə - Ro kambe.

44 Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kərawoye yiddəkkidə, tima! Tia taiwo, fərəstiwaworo yadowo!» cənna.

45 Daji Yahusa kadinniyama, na Isayero ise: «Sayinna!» cəne tiro lewa kərawoye kiddo.

46 Daji Isaa mukkon dap keda.

47 Am nanjun dajanadəye falnja kashagar ficce wolodi rıman kurayea bakce səmonju tən kamgeno.

48 Isaye tayiro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə?»

49 Yim nguson nandon Fado Alayen dəgaiye jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. Amma awo kitawulan ruwuwadadə wakkajo!» yeno.

50 Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

51 Jairo laa mayafi gənia, awima tiyinjun bawo Isaa jəgana mbeji. Amdə tia kedanniya,

52 mayafidəa kolje de sul kiyaso.

Isa fuwu majilis kura adınwuyen

(Mat 26.57-68; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)

53 Daji Isaa ngojane na rıman kurayero kesado. Nadən wurawa rımannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a samma ye cap-kadara.

54 Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado rıman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, kannu gəttoro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

55 Wurawa rımannaye-a majilisu samma-a sheda Isaa roro njeoro mayera yaye, cawandənni.

56 Am kada kəlanjun sheda bowuye cadəna, amma cinja tilojənni.

57 Daji am laa cijane sheda bowuye cade:

58 «Tiye: “Wudə Fado Alaye mukko kamben tədandəna adəa wurnəkke curo kawu yakkuyen mukko kamben gəni gade tandəkki,” ngai cəne fangeiye,» yera.

59 Amma kəla adəyeman cinja tilojənni.

60 Daji rıman kuradə cije dawunjan daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo.

61 Amma Isa cinju kaje jaawu cinni. Koro rıman kuradə walde tiro: «Nima wa Almasiwu Tada Ti Bargaayedə wo?» cəne tia kiworo.

62 Isaye: «Wuma! Koro Tada Kambədə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno.

63 Daji rıman kuradə kalwunju karje:* «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye?»

64 Alaa gaskadunjudəa fannuwwa. Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tayi samma tiro shara kamjagane ronju tuluwoma jusso yera.

65 Daji laanja tiro lallari təwatəwajagane simnju jakcane tia babaktu badiyera. Tiro: «Nawinawi de!» canı. Adəgaima gureduwudə ye tia cadane marin babakkera.

Bituruse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18)

† 14:62 14.62 Dan 7.13-14 * 14:63 14.63 kalwunju karje - Noduworam karwukuttaye.

⁶⁶ Biturus balballa fadoyedən duwon, kir rıman kuraye laa nadəro kadio.

⁶⁷ Biturus kannu jəgətti kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Ni ye İsa kam Najaratte-a rokko kərgaw!» yeno.

⁶⁸ Amma Biturus angərje: «Awo wulləmidəmaa nokkəni, asukkəni!» yeno. Daji cinna ngaworambo culuwe gudowom kokkore kekko.

⁶⁹ Kirdə walde tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye falnja!» yeno.

⁷⁰ Koro Biturus walde angəryeno. Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadəye Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, ni kam cidi Galileye nangaro!» yera.

⁷¹ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam kəlanjun mananuwi adəa nokkəni!» yeno.

⁷² Sadəman gudowom yindiyero kokkore kekko. Daji Biturus awo İsa tiro wuljəgənadəa takkeno. İsaye: «Kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna. Takkenniya, tai daje so ngoyeno.

15

İsa fuwu Gomna Bilatussen

(*Mat 27.11-14; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a*)

¹ Dünya wayennyama, wurawa rımannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a majiliswu samma-a ci tiloaro sawari kedo. Daji İsa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

² Bilatusse İsarı: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. İsaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

³ Wurawa rımannayedə awo kadan İsa burwuyera.

⁴ Daji Bilatus walde tiro: «Kalakkəmbawo wa? Awo kadan burwunjanadəa fannəmmi wa?» cəne tia kiworo.

⁵ Amma İsa kua yaye tiro kalakcəgənni, har Bilatus ajapkeno.

İsarı shara karmoye kamduwu

(*Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Yah 18.38b-19.16a*)

⁶ Caman kərwu nguson sala adəlan gomnadə kosoma fal jama ca-worənadəa tayiro salamjiyi.

⁷ Sa adən kam laa amanju-a tuwu cade kam ceyese kosolan rojana mbeji, cunju Barabbas.

⁸ Daji jama na gomnayedəro isane awo caman tayiro caddidəa njəddoro tia koro badiyera.

⁹ Bilatusse tayiro: «Mai Yaudiyayedəa wa nayiro salamnjagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

¹⁰ Awoa nandərinja nangaro wurawa rımannayedə İsa mukkonjuro sərətkeyeraro nojəna.

¹¹ Amma wurawa rımannayedə jamadəa casakke cuju İsayero Barabbassa tayiro salamjuwo yera.

¹² Bilatusse walde tayiro: «Awi gəle kam tia Mai Yaudiyayelan bowonuwidəro yiddəkki?» cəne tayia kiworo.

¹³ Kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

¹⁴ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cədo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

¹⁵ Daji Bilatus awo ronjaye cədiya cəraana nangaro, tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma cakke İsa kirwolən jajaryeranniya, tia kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

*Sojiyaye Isaa basardu**(Mat 27.27-31)*

¹⁶ Daji sojiyadē Isaa curo balballa gomnariyero caade kəwunja sojiyaye sammaa bowojane capkera.

¹⁷ Kalwu kime* tiro lujagane ariawu kariyiye† kəlejane kəlanjuro gənayeyera.

¹⁸ Daji tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» wulduwu badiyera.

¹⁹ Kalan kəlanju babakcane lallari tiro təwajagane fuwunjun tungurum-jane tiro daraja kedo.

²⁰ Tiro rudu gənajagane kərənnya, kalwu kimedəa rinjane kajəmunju cayedəa lujagane tia kəskaro jaduwuro kesado.

*Isaa kəskaro jaduwu**(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)*

²¹ Kam laa bəla Kuraneye mbeji, cunju Siman, tidə Aleksanda-a Rufus-aye bawanja. Karaan cijəna kodu cədi duwon, sojiyadə dunodunon tia casakke kəska Isayedəa ngoje leyerə.

²² Isaa na tiro Golgota canidəro kesado, Golgotaye maananjudə Na Buwo Kəlaye.

²³ Isaro diben curonjun awo laa mir cani‡ diyadaa caro kedo, amma kənjaro wayeno.

²⁴ Daji tia kəskaro jajagane kajəmunju ngojane wundunja yaye nuwanju cuwandoro walawala cade kattenjan dagaryera.

²⁵ Sa Isaa jajaanadə, sa ləgar suwaye.

²⁶ Allo ayaunju kəlan ruwuwadadə: MAI YAUDIYAYE.

²⁷ Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

²⁸ [Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Amso tia biwumaro ngoyera,»† cəna.]

²⁹ Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalacane tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə,

³⁰ nda kəskadən jəmme kəlanəm moye!» cani.

³¹ Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro: «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoiyawo!

³² Almasiwu Mai Israyilawuyedə kəskadən kərma jəpco, ruiyo tia kasaddiyo!» cani. Gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

*Karmo Isaye**(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37)*

³³ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

³⁴ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?»

³⁵ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Fannowo, Nawī Iliya bowoji!» yera.

³⁶ Daji falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpçiye cuttuluwe karo lassiyə Isaro sayeyeno. Tiye: «Nda kollowo, Nawī Iliya ise tia kəskadən cəsayia, ruiyo!» yeno.

* **15:17 15.17** kalwu kime - Kalwu maila. † **15:17 15.17** ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. ‡ **15:23 15.23** awo laa mir cani - Karwun tiyi jau nəmdaye. † **15:28 15.28** Ish 53.12

³⁷ Daji Isa kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

³⁸ Sa adən juwa curo Fado Alayen^S dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan.*

³⁹ Kajalla sojiyaye fuwu Isayen daadadə jiri Isa bawojənadəa kirunniya, tiye: «Jiremaro kam adə Tada Alayedəma!» yeno.

⁴⁰ Kamuwa laa ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Curonjan Meram Magdala-a Meram Yakuba Gana-a Josi-aye yanja-a Salomi-a.

⁴¹ Sa Isa cidi Galileyedən tia jaane banajagai. Koro kamuwa gade kada Isaa jaane Jerujalemba isana ye nadən mbeji.

Sittəra Isaye

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42)

⁴² Yim adə yim dabbarduye.[†] Wajiya yim tustuye nangaro, dunia kajiriyenniya,

⁴³ Isuwu kam Arimatiyaye, ti curo majiliswudəyen jairo kam kura ye, nodo bargaa Alayedəye kəndenju gureji ye, na Gomna Bilatussero ridu bawoaro leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworo.

⁴⁴ Bilatus Isa nagatto bawojənadəa ajapce kajalla sojiyayedəa bowoje Isa tussəna wa bawojənadəro kiworo.

⁴⁵ Kajalladəyen Isa bawojənaro asuyenniya, kaminnjudəa Isuwuro kaino.

⁴⁶ Daji Isuwu leje lowowon batta linne ciwe kamindəa kəskadəlan cəsaye battadən kəkərje kauri curo kauyen lajana laaro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbalyeyeno.

⁴⁷ Meram Magdala-a Meram Josiye yanju-a ye lawarjane na Isaa sənajanadəa kero.

16

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)

¹ Yim tustuye koyenniya, Meram Magdala-a Meram ya Yakubaye-a Salomi-a lejane kawudi kamin Isayedəro fidaaro kesiwo.

² Mawuye yim burwoyeya* suwa ləp kəngal kiluwunniya, kauridəro leyerə.

³ Kattenjan: «Wundu gəle ci kauridəyen kau kuradəa andiro təmbalji?» cani.

⁴ Amma kəla sapkeranniya, akko kau mafəndidə təmballada kero.

⁵ Kauridəro kasargaanniya, jairo laa kalwu bulla kəmboramnin napkada kero. Tia kerunniya, karwunja tai daje kamgada.

⁶ Jairodəye tayiro: «Bare karwundo kamdənni! Isa kam Najaratte ti kam kəskaro jajaanadəa manuwi. Ti na adən bawo, cijəna! Akko na tia sənajanadəa ruiwo!

⁷ Amma lenowo fuwurawanju-a Biturus-aro: “Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji. Nayiro wulnjaanadə gai, nadən tia ruwi,” wulgənowo,» yeno.

⁸ Daji karwunja kamdəna kar kar lolojaiaro kauridən caluwe cagase leyerə. Jairo rijana nangaro, wundumaro awima wuljaganni.

^S 15:38 15.38 *Fado Alaye* - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemnin kərga. * 15:38 15.38 *juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan* - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gerajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. [†] 15:42 15.42 *yim dabbarduye* - Jəmma.

Yim tustuyedə səbdu. * 16:2 16.2 *mawuye yim burwoyeya* - Ladu.

Isaye fuwurawanju laaro faleduwu

(Luk 24.36-49; Yah 20.19-23)

⁹ [Mawuye yim burwoyeya suwa læp karmolan ciyenniya, Isa burwon Meram Magdala kamu tilan sedan tulur dujənadəro fəleyaada.

¹⁰ Meram ye leje am calan Isa-a rokko dasaanadə karwukuttaro cesiridəa najiye tayiro wulyeyeno.

¹¹ Amma Isa roaro waljəna ye, Meram tia curuna yero fangeranniya, njasarairo wayera.

¹² Ngawo adəyen jiri gaden Isa amnja yindi karaaro ledu cadidəro fəleyaada.

¹³ Tayi yindidə ye waldane amnja gapcanadəro wulyeyera, amma tayi yea njasarairo wayera.

Isaye fuwurawanjua nodo

(Mat 28.16-20)

¹⁴ Koro fuwurawanju mewun tilondə masəna cadi duwon, Isa tayi yero fəlediye kəla njasarainambunja-a kəlakibbunja-ayen tayiro kikkado, dalilnjudə am ngawo cijənayen tia carunadəa njasarairo wayera.

¹⁵ Daji Isaye tayiro: «Dunia ngaro lenowo, kawuri kəji Alayedəa adamgəna sammaro wulgənowo!

¹⁶ Kam casarane tiro kasala cəddənamadə njəkkawo cuwandi, amma kam njasarairo wajənamadə wowom Alaye tia cə dai.

¹⁷ Am casaranamadə akko alama rakcane cadidə: Cunilan sedanna dujai, təlamba gade bərin manajai,

¹⁸ kadi mukkon ngojai. Sum casaia, tayia lorujiwawo. Mukkonja am dondiro gənajagaiya, nanlewa cawandi,» yeno.

Isaye samero ledu

(Luk 24.50-53)

¹⁹ Kəma Isa mana adəa tayiro cəddənaye ngawon, tia samero caade kəmboram Alayen napkeno.

²⁰ Tayi ye lejane ndara yayero kawuri kəji Alayedəa wuljagai adəgai duwon, Kəmadə tayia banajiye alama kadan manadəa jirero tabbacciya kərga.]

LUKA

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Luka ruwujənədə Linjila Lukaye

Kitawu Lukayedə Linjila kənyakkuye wə. Lukadə, ti lowotor ye, kam lardu Gəresse ye, koro sawa kəngayam Bulusse. Luka kəlanju kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, Ruhu Alaye tia cakke lawar Isaye tən badiduramnjun jəgane kəladən hangallayen kiworo. Awo ani sammaa fanjənaye ngawon, saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, tayia sawije kitawu adəa sawanju Tiyofalasso ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dəlwu kitawu adəa ruwuduye (1.1-4)

Tambo-a wuradu-a Isaye (1.5-2.52)

Dabbarda kida Isaye (3.1-4.13)

Kida Isaye cidi Galileyen (4.14-9.50)

Isa kəla jawal Jerujalemben (9.51-19.27)

Kida Isaye Jerujalemnin (19.28-21.38)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (22.1-24.53)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Luka ruwujənədə DƏLWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Tiyofalas, Ala ngəwuro! Amnde ngəwu gərgam kəla lamarra dawunden wakkajana aniyen ruwuduro ngəssana,

² jiri am duwon tən badiduramnjin awo ania simnjan caruna-a mana Alaye sattuwumasoro waljana-adə andiro isanosaanadə gai.

³ Barganəmmin, tən badiduramnjan awo ani sammaa gakke hangal-layen kokorəkke fakkəna nangaro, wu ye tayia sawinəkke niro kitawulan ruwunjəgəkki yekko.

⁴ Ngainin awowa niro njasakkərana sammaa tabbatto nonəmi.

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Lawar tambo Nawi Yahayaye

⁵ Jaman Mai Hirudus lardu Yahudiyaye cunodidən, rıman laa mbeji kəwu rımanna Abiyayen kərga, cunju Jakariya. Kamunju ye kaduwu Nawi Harunaye, cunju Alisabatu.

⁶ Tayi yindiso na Alayen jirewu, wada Kəmandeye sammaa taldu baworo jaana.

⁷ Tada cawandənni, Alisabatu rakce cambiwawo nangaro, koro tayi yindi kawu ngəwu jawuna.

⁸ Kəwu Abiyaye sanja dirije kidənniya, Jakariya ye kidanju nanrımanne fuwu Alayen badiyeno.

⁹ Kəla ada rımannayədən kamnja fal Fado Alaye na darajaaro ngawo kaaji cakkoro walawala cade Jakariyaa kəreyera.

¹⁰ Sa kaaji njakkoyen jama samma balballadən captana moduwa cadi duwon,

11 malaiya Kəmandeye laa kəmboram kaaji njakkoramben daada tiro fəleyaada.

12 Jakariya tia kirunniya, hangalnju jade karwunju pət kamgada.

13 Amma malaiyadəye tiro: «Jakariya, bare rinəmmi, Ala moduwanəm cəmwona. Kamunəm Alisabatu niro tada kongwa njəkkambi, tiro cu Yahaya yakke.

14 Tiramnin jauru karwunəm kəjiji, koro tambonjudəye am kada ye kəji fanjai.

15 Ti na Kəmandeyen kam darajaaro walji. Bare diben bi mbal fımaa canni,* kawu tambimaro Ruhu Alaye tilan dəgai.

16 Kaduwu Israyilaye kadaa jawal Ala Kəmanjayero kalakciyi.

17 Tidə ro-a kənduwo-a Nawi Iliayelan Kəmadəa burwoje ise bawaso-a tadawanjaso-a soloji, am ansiya Alaye ye hangal jirewuyero kalakciyi. Adəgaima Kəmadəro jamaa dabbarjiyi,» yeno.

18 Amma Jakariyaye malaiyadəro: «Awiawin mana adəa jirero nokki? Akko wu kiarinəkkəna, kamuni ye kəmurjojanədə,» yeno.

19 Daji malaiyadəye tiro: «Wuma Jibərilla fıwu Alayen dadumadə wo. Tima wua nanəmbo lawar kəji adəa njukkudəkkoro sunodo.

20 Amma manani yasarammidə, har awo ani wakkajaidəro, mədək namməme mana dimbaworo walləmi. Awo wulnjəgəkkəna adə sanju cədiya, tabbatto wakkaji.»

21 Jama Jakariyaa gurejai ngai duwon, na darajaadən jauru tussənədəa ajapkera.

22 Kiluwunniya, mana tayiro njəddo tiro tiyero. Jamadə awo ababba laa na darajaalan tiro fəledəgənarə asuyera. Muwamuwan gənia, tayiro rake manajiyiwawo, mədək napkeno.

23 Kida nanfimanne sanju kerənniya, fadoro wallada.

24 Ngawo kawu aniyen kamunju Alisabatu curo ngoyeno. Kəndawu uwuro kuwulero kəlanju cakke karwunjun:

25 «Akko ser Kəmande səddəna. Kawu anin kanjimarınju wuro fəlesiyə dawu amben nanguni cuttuluwuna,» yeno.

Lawar tambo Isaye

26 Alisabatu curo ngəjənaye kəndawu arakkua Ala malaiya Jibərillaa bəla Najarat cani cidi Galileyədəro cunode

27 na fero kəlayakku laa təmajinju† kaduwu Mai Daudaye laa cunju Isuwuyero leyeno. Ferodə cunju Meram.

28 Malaiyadə na Meramero ise tiro: «Wuse, ni Kəmande jauru barga dəmnjəgənamadə! Kəmadə ni-a rokko,» yeno.

29 Merambe hangalnju kəla lewa adəyen jauru cije awi maananjuro kəlanju cuwori duwon,

30 malaiyadəye tiro: «Meram, bare rinəmmi, Ala niro barga dəmnjəgəna.

31 Akko curo ngonəme tada kongwa yambəmi, tiro cu Isa yakke.

32 Ti kam darajaaro walje tia Tada Mai Samemayelan bowojai. Ala Kəmande tiro kərmai kaarınju Mai Daudayedəa ci.

33 Adəgaima jama Yakubayea‡ har abadaro cunodi, kərmainju ye təmmaro ceriwawo.»

* **1:15 1:15** bare diben bi mbal fımaa canni - Tidə Alaye, Ala tia jauru cədana nangaro. † **1:27 1:27** təmajinju - Kəla ada yaudiyayen Meram jiremaro kamu Isuwuyə, amma koro yaye ti-a rokko fannjun dəganni. ‡ **1:33 1:33** jama Yakubaye - Israyilawu.

³⁴ Daji Merambe malaiyadäro: «Awiawin attə yoji, wu ngaltema kwa nokkənädə?» cəne tia kiworo.

³⁵ Malaiyadəye tiro: «Ruhu Alaye kəlanəmbo jəpçiye kənduwo Mai Samemaye nia fofou gairo jannji. Adə nangaro tada tayir nilan tambidəa Tada Alayelan[§] bowojai.

³⁶ Akko kəraminəm Alisabatu ye nankəmurjonjun curo ngojəna. Kamu rakce cambiwawo canidə, kərma curonju kəndawu arakkuyea.

³⁷ None, awima Alaro tiyeri bawo!»

³⁸ Merambe: «Wu kanji Kəmandeye. Kəla mananəmben wakkajoj!» yeno. Daji malaiyadə tia kolje sapkadan.

Nangi rəpta Merambe Alisabaturu

³⁹ Yim anin Meram cije duwaduwan həla cidi Yahudaye curo kauwa kura kurayen dəgana laaro leje

⁴⁰ fado Jakariyayero ngaye Alisabaturu salamgeyeno.

⁴¹ Alisabatu salamduwunjudəa fangenniya, tada curonjuyedə moji kido. Ruhu Alaye Alisabaturu jəpçiye

⁴² kowo dunoaro sapce: «Curo kamuwayen nima bargaa wo, tada curonəmbədə ye bargaa!

⁴³ Koro awiro gəle Kəmande wuro ser sədde, har ya Kəmaniye naniro isidə?

⁴⁴ Akko salamduwunəmdəa fangekkəniya, tada curoniyedə karwukəjiro moji kido.

⁴⁵ Awo Kəmande niro wulnjəgənadə wakkajiro mərsanəmmədə, barganəm!» yeno.

Aiya Merambe

⁴⁶ Daji Merambe:

«Karwuni Kəmandea jajakci,

⁴⁷ roni Ala Njəkkayimanilan kəji fanji.

⁴⁸ Wu kanjinjudəa curo nantalaaniyen* surune ngurnosəna.

Na adən fuwun am jaman sammaye wua bargaalan bowosai,

⁴⁹ Mai Kənduwoma ser kura wuro səddəna nangaro.

Cunju darajaa.

⁵⁰ «Jaman kureyen tai jaman ngusoro kanjimarınju am tia rijanaro fəlejiyi.

⁵¹ Kəmande mukkonjun kərmai fəleje, am karwunjan rokuraa tarjəna.

⁵² Maiyaso kərmailan cəsaye səlje, talaawaso yea darajaaro cədəna.

⁵³ Am kənanjaasoa awo ngəlan ambaje, gərıwuwaso yea mukko dea dujəna.

⁵⁴ Kəmande kanjimarınju fəledu koljənni, kanjinju Israyilaa banajəgəna,

⁵⁵ amwurawande Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro har abadaro wuljəgənadə gai.»

§ 1:35 1.35 Tada Alaye - Kaala Almasiwuye.

* 1:48 1.48 nantalaani - Tidə talaa ye, kəlanjuu awimaro ngojənni ye.

⁵⁶ Meram fado Alisabatuyen kəndawu yakku gairo napkenniya, fannjuro wallada.

Tambo Nawi Yahayaye

⁵⁷ Alisabatu sanju njamboye kidənniya, tada kongwa kembo.

⁵⁸ Am fannjuye-a kəmaskiyanju-a ser kura Kəmande tiro cəddənədə fanjane karwukəjinja tiro fəleyeyera.

⁵⁹ Kawu wuskua jama kajanjuro kadiranniya, tiro cu bawanju Jakariyaye njakko mayera,

⁶⁰ amma yanjuye: «A'a, tia Yahayalan bowojai,» yeno.

⁶¹ Tayiye tiro: «Wunduma curo kəramiyanəmben cu adəa bawo!» yera.

⁶² Daji muwamuwan bawanjuro cu fi tadadəro cakkiya cəraworo keworo.

⁶³ Jakariya allo cuwore tilan «Cunju Yahaya» ruwuyeno, koro tayi samma ajapkerə.

⁶⁴ Sadəman Jakariya ci ye cuwande, təlamnju ye wuide, Alaa cungoriyo mana badiyeno.

⁶⁵ Daji kəmaskiyanja samma riyera, koro lawar adə cidinja Yahudiyaye kauwa kura kuraa samməro tatargaada.

⁶⁶ Jama adəa fanjana samma karwunjan rojana, amanjaro: «Tadaana adə, awiro gəle walji?» cani. Fagatto mukko Kəmandeyədə† tilan kərga.

Nawinawi Jakariyaye

⁶⁷ Daji Ruhu Alaye Jakariyaro jəpçiye nawinawi cəde:

⁶⁸ «Ala Kəma Israyilawuyədəa yungoriyo!

Nguwu jamanjuyero ngaye tayia merujəna,

⁶⁹ andiro curo kaduwu kanjinju Mai Daudayen Njəkkayima kənduwoa galasaana.

⁷⁰ Kəmande kuren ci nawiyanju kərejənyen wuljənədə gai,

⁷¹ mukko kəladowande-a waduwnde samma-ayen samoye

⁷² amannju bargaa koljənnilan amwurawandero kanjimarinju fəlejjiyi.

⁷³ Akko kansi duwon bawande Nawi Ibrahimbo jəbbunədə:

⁷⁴ Mukko kəladowandeyen andia samoyiya, andi ye ridu bawoaro rangiye tia gaiye

⁷⁵ fuwunjun nanmumin-a nanjire-alan kawunde samman tiro ambətkəiye.

⁷⁶ «Ni ye, tadani, nia nawi Mai Samənyen bowonjai.

Kəmadən fuwunno lenəme tiro jawal dabbəgəmi,

⁷⁷ jamanjuro biwunja gawurduyen njəkkawodəa isanogəmi.

⁷⁸ Ala Kəmande kanjimərima ye, serma ye nangaro,

cakke Nur Kudoma nandero samelan ise

⁷⁹ am duwu-a kaudi karmoye-alan dasaanədəa wassi,

koro andiro jawal nanlewəyədə fəlesagai.»

⁸⁰ Adəgaima tadadə wuraji ye, Ruhu Alayen dunoaji ye, har yim jama Israyilayero fəledəgənədəro karaan kərga.

† 1:66 1.66 mukko Kəmandeye - Kərməinju.

2

*Tambo Isaye
(Mat 1.18-25)*

1 Jaman adən Kaisar* Agustas wada ce am larduwanjuyeye sammaa komja yeno.

2 Sa kom burwoye adəa cadidən, Kəriniyus tima gomna cidi Siriye wo.

3 Daji am samma bəlanja bəlanjaro tayia komjaro leyera.

4 Ngaima duwon Isuwu ye, ti kaduwu Mai Daudaye nangaro, bəla Najarat cidi Galileyelan cije bəla Mai Daudaye Baitalami cani cidi Yahudiyayedəro leji cəne

5 təmajinju Meram curoadəa ngoje tayia komjaro kallo leyera.

6 Tayi Baitalamilan duwon, Merambe sanju njamboye kidənnya,

7 tada kongwa karuro kembo. Kusottoramnin† na jəpturam cawandənni nangaro, Meram tia jenen kəleje curo kalwo kəmboram ləmannayen sənayeno.

Səniya-a malaiyawa-a

8 Cidi adən səniya laa karaan dasaana ləmannanja bune gurejai duwon,

9 malaiya Kəmandeye laa tayiro fəlediye daraja Kəmandeye nur gai tayia wasse dirije kəlyenniya, tai dajane riyera.

10 Amma malaiyadəye tayiro: «Bare rinuwuwi, akko kawuri kəji nayiro wulnjagakki, kawuri duwon jama sammaye karwu kəjjiyida.

11 Ku bəla Mai Daudayen Njəkkayimando tambəna. Tima Almasiwu Kəmadə wo!

12 Akko awo nayiro naptu alamayero walnjagaidə: Timal jenen kəleyada curo kalwo kəmboram ləmannayen bowada nagəwi,» yeno.

13 Sadəman malaiyadəro malaiyawa kəriwuwu Kəmandeye kəldagane Alaa congorəne:

14 «Samelan Alaro daraja tio, dunia yen am ngurnoɲənarə nanlewa jəpuwo!» yera.

15 Malaiyawadə tayia koljane samero walladaranniya, səniyadəye kattenjan: «Ciniyo Baitalamiro leniyo, awo wakkaje Kəmande andiro isanosaana adəa ruiyo!» yera.

16 Daji duwaduwan lejane Meram-a Isuwu-a timal curo kalwo kəmboram ləmannayen bowadadə-aa nayeyera.

17 Tia kerunniya, tayi ye awo malaiyadə kəla tadadəyen tayiro wuljəgənadəa isanoyeyera.

18 Am lawar səniyadə tayiro wuljaanadəa fanjanadə nga ajapkera.

19 Meram ye awo ani sammaa karwunjun rojəna tayia takci kərga.

20 Daji awo malaiyadə tayiro wuljəgəna sammaa kalkallo fanjana ye caruna ye nangaro, səniyadə Alaa congorəne tiro daraja cadiaro karaanjarə walladara.

21 Kawu mawua yim tadadəa kajaduye kidənnya, tiro cu Isa kesakko, cu duwon malaiyadə kawu yanju curo ngojoro wuljənadə.

Isaa Kəmandero saduwu

22 Kəla Attaura Nawi Musayen sanja tayirro walduye‡ kidənnya, Isuwu-a Meram-a tadadəa ngojane Kəmandero saduwuro Jerujalembə kesado,

* 2:1 2.1 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 2:7 2.7 kusottoram - Jaman adən na kusottorambedən amdə soro sameyelan dasayi, koro ləmannadə cidiyalan dasayi. ‡ 2:22 2.22 sanja tayirro walduye - Tada kongwa tambənaye kawu fidewua, yanju Fado Alayero leje sadaa cədi.

23 Attauralan ruwuwadadə gai: «Tada kongwa karu tambəna nguson Kəmandeyero waljo!»†

24 Koro sadaa yea kəla awo Attauralan wuldənadəyen kedo: «Bullam yindi bi tattawar sanana yindi.»†

25 Sa adən Jerujalemlan kam laa mbeji, cunju Simiyon. Tidə jirema ye, adinma ye, sa simalo jama Israyilaye cinduyedəa gureji, koro Ruhu Alaye tilan kərga.

26 Caman Ruhu Alayedə tiro Almasiwu Kəmandeyedəa curunni duwon nuwawo wuljəgəna.

27 Ngaima duwon Ruhu Alayedə Simiyonna cakke balballa Fado Alayero kərgawo. Isuwu-a Meram-a awo Attaura wuljənədəa dioro Isaa kewudənniya,

28 Simiyon tia nganjiro ngoje Alaa cungere:

29 «*Kəmande, wuro wulsəgəmmadə gai, kərma wu kanjinəmba kolsəne kələwan nukko!*

30 *Akko njəkkawonəm simmin rukkəna,*

31 *njəkkawo duwon fuwu jama duniaye sammayen dabbarnəmmadə.*

32 *Adə jama kərdiyayero nur Alaye njukkudoma ye, jamanəm Israyilayero daraja njoma ye,*» yeno.

33 Bawanju-a yanju-a awo kəlanjun wuljənədəa fangeranniya, ajapkerə.

34 Simiyon tayiro barga dəpəciye Merambo: «Akko Ala kədarjəna tada adə nangaro curo jama Israyilayen am kada ye cijai, kada ye casuri. Ti naptu alama waadaye cədi,

35 awowa karwu am kadayen gəraada federo culuworo. Nidə ye, kashagar karwunəm sukci,» yeno.

36 Nadən nawi kamuye laa ye mbeji, cunju Hannatu. Ti fero Fanuwelle ye, kaduwu Asherre ye. Kawu ngəwu juwuna, kəlayakkun kwanju-a rokko kərwu tulurro napkenniya,

37 kwadə bawoyeno, ngawo adəyen runju napce, har kərwu fiskun lukko dewun kiwando. Ngaltəma Fado Alayedəa koljənni, asem-a moduwa-a cədilən bune-a kausu-a Alaro ambəcciyi kərga.

38 Sa adən Hannatu ye ise Alaro ardije kəla tadadəyen am duwon merudu Jerujalembə gurejai samməro mana kiddo.

39 Daji kəla wada Kəmandeyen awo samməa kədənniya, Isuwu-a Meram-a bəlanja Najaratte cidi Galileyero walladara.

40 Adəgaima tadadə wuraji ye, dunoaji ye, jauru rashiduji ye, koro barga Alaye tilan kərga.

Isa kərwu mewun yindinna Fado Alayen

41 Saa nguson Isaye bawanju-a yanju-a Jerujalembə sala Laya Njəkkayirambero lejai.

42 Ngai duwon Isa kərwunju mewun yindin§ kidənniya, kəla adayen kallo saladəro leyerə.

43 Ngawo sala kojənayen, fadoro waldai duwon, nojannilan tada Isadə Jerujalemnin napkeno.

44 Ti dawu jamadəyen cane ledu kawu falle kədənniya, curo kəramiyanja-a sawawanja-ayen tia madu badiyera.

† 2:23 2:23 NL 13.2, 12 † 2:24 2:24 Lew 12.6-8 § 2:42 2:42 *Isa kərwunju mewun yindin* - Kəla ada yaudiyayen kərwu adəman jairo yaudiyaye sammə rakcane ibada dio badijai.

⁴⁵ Cawandännidə, Jerujalembo tia maduro walladara.

⁴⁶ Ngawo kawu yakkuyen Isa Fado Alayen dawu maləmbayen napkada tayia kərənji ye, cuwori ye nayeyera.

⁴⁷ Am tia kərəndu cadi samma kəla hangalkəjinju-a jaawunju-ayen ajapcana.

⁴⁸ Bawanju-a yanju-a tia kerunniya, jauru ajapcane yanjuye tiro: «Tadani, awiro adəa andiro seddəm? Wu-a bawanəm-a hangalnde nga cijəna nia manjiye,» yeno.

⁴⁹ Isaye tayiro: «Awiro wua masew? Fado Bawaniyedən naptudə wuro wajpədəro nonuwwi wa?» yeno.

⁵⁰ Amma mananju adəa asujanni.

⁵¹ Daji Isa tayia jəgane kallo bəla Najarattero waldane mananja ngoji kərga. Yanju awo ani sammaa karwunjun royeno.

⁵² Adəgaima Isa wuraji ye, rashiduji ye, na Alaye-a ambe-an ardiya cuwandi ye kərga.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

*Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Yah 1.19-28)*

¹ Nodo Kaisar* Tiberiyasse saa kənmewu wuria Buntus Bilatus gomna cidi Yahudiyaye, Hirusus ye mai Galileye, awanjugəna Filibus ye mai cidi Ituriyaye-a Tarakunitisse-aye, Lisaniyas ye mai Abileneye,

² koro Annas-a Kaifas-a ye wurawa rimannaye. Jaman adən mana Alaye karaan Nawi Yahaya tada Jakariyayero jəpkeyeno.

³ Daji Yahaya cidi bəram Jordaniye sammaa jəgane jamaro kawuri cədde kasala tuwaye biwuwa gawurduye mawoji kərga.

⁴ Adəgaima awo Nawi Ishaya curo kitawunjuyen ruwujənədə wakkayeno. Tiye:

*«Karaan kam laa kowo sapce:
“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!*

*⁵ Ngorso rəpkadaro walja,
kəri-a kau-aso ye sanaadaro walja.
Jawal kəriyadaso cəkko walja,
batti ye tassa.*

*⁶ Ngainin adamgəna samma njəkkawo Alayedəa carui,”
cəne mawoji.»†*

⁷ Jama kada na Yahayayero tayiro kasala tuwaye cəddoro isai duwon, Yahayaye tayiro: «Nayi kaduwu fusiayeso, wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja?

⁸ Awo tuwa jireye fəlejisoa dewo! Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anilan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

⁹ Akko kərmamaro bewodə fərdu kəskayen gənaada. Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai,» yeno.

¹⁰ Daji jama captanadəye tiro: «Awi gəle diye?» cane tia keworo.

* 3:1 3.1 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 3:6 3.4-6 Ish 40.3-5

¹¹ Yahayaye tayiro: «Kam nanjun gɛmaje yindiadɛ kam cɛdanniro fal co, koro kam nanjun kɛmboadɛ ye ngai cɛdo!» yeno.

¹² Akki mowomaso ye tayiro kasala tuwaye cɛddoro nanjuro isane tiro: «Sayinna, awi gɛle diye?» cane tia keworo.

¹³ Tayiro: «Bare awo wowom wulnjaanadɛa kojɛnaro mowuwwi!» yeno.

¹⁴ Koro sojiya ye tiro: «Andi nda, awi gɛle diye?» cane tia keworɛnniya, tayiro: «Bare dunon bi jirenambun wuri kambe mowuwwi, amma kɛla biyandoyen danowo!» yeno.

¹⁵ Jamadɛ tɛmanjaa karwunjan Yahayama wa Almasiwudɛa woro cawori duwon,

¹⁶ Yahayaye tayi sammaro: «Wu ingilan nayiro kasala ngeddɛkko, amma kam laa wua kɛnduwon kosɛna je sunonjuye wuiduma tikkɛni isi. Tida Ruhu Alaye-a kannu-alan nayiro kasala njaddi.

¹⁷ Akko mukkonjun kɛmo laladuramba na wasturamnjuero ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudɛa culore bɛralan gɛnaji, amma kalaridɛa kannu tɛmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

¹⁸ Adɛgaima mana kadan Yahaya jamadɛa galaje tayiro kawuri kɛji Alayedɛa wulyeyeno.

¹⁹ Calan Yahaya Mai Hirudusso kamu yanjugɛnaye Ya Hirudiyaa kamuro cɛmowona-a awo diwi kada cɛdɛnadɛ-a nangaro jɛkkadɛna.

²⁰ Daji Mai Hirudus biwunjuro biwu gade cɛrgane Yahayaa kosoro kekko.

Ruhu Alaye Isaro jɛptuwu
(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11)

²¹ Jaman Nawi Yahaya jama sammaro kasala tuwaye cɛddidɛn, Isa yero kasala kiddo. Daji Isa moduwa cɛdi duwon, same farakko fɛrɛmde

²² Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jɛpciye samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njeraakkɛna. Niramnin jauro karwuni kɛjjɛna!» yeno.

Kaariya Isaye
(Mat 1.1-17)

²³ Isa kɛrwunju fiakku gai duwon, kidanju badiyeno. Jamadɛ tia tada Isuwuyero ngoyera. Isuwudɛa tada Eliye,

²⁴ Eli ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye, Lewi ye tada Malkiye, Malki ye tada Jannaye, Janna ye tada Isuwuye,

²⁵ Isuwu ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Amosse, Amos ye tada Nahumbe, Nahum ye tada Esliye, Esli ye tada Naggaiye,

²⁶ Naggai ye tada Maatte, Maat ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Semeyinne, Semeyin ye tada Yosakke, Yosak ye tada Yodaye,

²⁷ Yoda ye tada Yohanaye, Yohana ye tada Resaye, Resa ye tada Jerubabelle, Jerubabel ye tada Sheyaltiyelle, Sheyaltiyel ye tada Neriye,

²⁸ Neri ye tada Malkiye, Malki ye tada Addiye, Addi ye tada Kosambe, Kosam ye tada Almadamaye, Almadama ye tada Yeriye,

²⁹ Yeri ye tada Yoshuwaye, Yoshuwa ye tada Aliyejerre, Aliyejer ye tada Yerimaye, Yerima ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye,

³⁰ Lewi ye tada Simiyonne, Simiyon ye tada Yahudaye, Yahuda ye tada Isuwuye, Isuwu ye tada Jonamiye, Jonami ye tada Aliyakimbe,

³¹ Aliyakim ye tada Malayaye, Malaya ye tada Mannaye, Manna ye tada Mattataye, Mattata ye tada Natanne, Natan ye tada Mai Daudaye,

³² Mai Dauda ye tada Yisaiye, Yisai ye tada Abidaye, Abida ye tada Bowosse, Bowos ye tada Salmonne, Salmon ye tada Nashonne,

³³ Nashon ye tada Aminadabbe, Aminadab ye tada Adaminne, Adamin ye tada Arambe, Aram ye tada Hesronne, Hesron ye tada Feresse, Feres ye tada Yahudaye,

³⁴ Yahuda ye tada Yakubaye, Yakuba ye tada Isakuye, Isaku ye tada Nawī Ibrahimbe, Nawī Ibrahim ye tada Tarahuye, Tarahu ye tada Nahorre,

³⁵ Nahor ye tada Serukke, Seruk ye tada Rewuye, Rewu ye tada Felekke, Felek ye tada Abiruye, Abiru ye tada Shelaye,

³⁶ Shela ye tada Kenanne, Kenan ye tada Arfajadde, Arfajad ye tada Samuye, Samu ye tada Nawī Nuhuye, Nawī Nuhu ye tada Lamekke,

³⁷ Lamek ye tada Matusalembe, Matusalem ye tada Idārisaye, Idārisa ye tada Jaredde, Jared ye tada Mahalalelle, Mahalalal ye tada Kenanne,

³⁸ Kenan ye tada Yenosse, Yenos ye tada Shituye, Shitu ye tada Nawī Adambe, Nawī Adam ye Alaye.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

¹ Ruhū Alaye Isalan dægana duwon, Isa bærəm Jordaniye kolje Ruhū Alaye tia simojiiye karaa dæriro culuwe

² kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kærġa. Yim anin Isa awima juwunni, ngawo adæyen kæna tia kida.

³ Daji Yiwulisse tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye adæro wulġæne kæmboro waljo!» yeno.

⁴ Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: "Kam kæmbo baslan gæni dægai,"»† yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia na tœri laaro cade samdæn tiro larduwa duniaye sammaa fæleyeyenniya, tiro:

⁶ «Kænduwo-a daraja-a larduwa ani sammayedæa niro njikki. Awo ania wuro sadæna, wu ye kam raakkænaro tayia yikki.

⁷ Wuro sujada sæddæmia, ani samma kaanæmbo waljai,» yeno.

⁸ Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: "Ala Kæmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambætæne!"»† yeno.

⁹ Koro yaye Yiwulis tia Jerujalemba cade loiloiram Fado Alayen gænayenniya, tiro: «Ni Tada Alayea, na adæn sæktæne cidiro yukkure!

¹⁰ Awoa kitawulan ruuwada: "Ala malaiyawanjuro wada ce nia njariwi,"

¹¹ koro: "Nia mukkonjan kamnjagai bare sinæm kauro gæmdægænniro,"»† yeno.

¹² Isaye tiro kalakciye: «A'a, kitawuye wuljæna: "Bare Ala Kæmandea rijammæmmi!"»† yeno.

¹³ Tia jarapce kerænniya, Yiwulis tia har sa gade laaro kolyeno.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Mar 1.14-15)

¹⁴ Daji Isa kænduwo Ruhū Alayea cidi Galileyero wallada. Lawarnju ye lardu sammaro tatargaada.

¹⁵ Dandal dandallo leje jamaa alamgenniya, wunduso tia jajakkeno.

*Am bəla Najaratte Isaa wadu**(Mat 13.53-58; Mar 6.1-6)*

¹⁶ Ngai duwon Isa Najarat bəla wurajənadəro kadio. Kəla adanjuyen yim tustuyea dandallo ngaye jamadəro kəra njəddoro cije dayeno.

¹⁷ Tiro kitawu Nawi Ishayaye cade kayenniya, na adə ruwuwadadəa kiwando. Tiye:

¹⁸ «Ruhu Kəmandeye wulan kərga,
tima kawuri kəji talaawaro wulgəkkoro
wua galasəna nangaro.

*Am cadane kərearo waljanaro
nankam kəlaye cawandi,
kambuwa yero sim cawandi wulduwuro
wua sinodo.*

*Koro am curo jəktuyen dasaanaye asərnja jakturo
wua sinodo.*

¹⁹ Ngaima “*Sa ser Kəmandeye fandoye cədəna!*”
jamaro wulgəkke mawoduro kadikko,»† yeno.

²⁰ Daji kitawudəa jakce kistuwwadəro kalakciye napkeno.* Am samma dandaldən tiro sim fijaana duwon,

²¹ tayiro: «Kuma awo kitawulan ruwuwada səmondon fannuwwa adə wakkajəna,» yeno.

²² Tayi samma kəla mana serra cinjun culuwuna adəyen ajapcane tia jajakcane amanjaro: «A! Kam attə tada Isuwuyedəma, gəna?» cəni.

²³ Daji Isaye tayiro: «Fagatto karau adəa sədduwe: “Karwunma, kəlanəm isangaane! Awo ajabba ajabba bəрни Kafarnaamben dimma fanniyenadəa bəlande yen de, ruiye!” nuwi.

²⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, nawi fimaa bəla wurajənalalan kasaccanni.

²⁵ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren jaman Nawi Iliyaen lardu Israyilayen kamuwa kwa faccaanaa kada mbeji, koro kərwu yakku redaaro ingi duro waje lardu sammaro kəna kura kərgawo.

²⁶ Adə yaye kamu kwa faccəgənaa laa bəla Sarepta lardu Sidonnedəro† gənia, Ala Nawi Iliya na wundunjamayero cunodənni.

²⁷ Koro jaman Nawi Iliyasayen lardu Israyilayen am barasua kada mbeji. Adə yaye Naaman kam lardu Siriyea‡ gənia, Nawi Iliyasaa wundunjamaa isangajəgənni,» yeno.

²⁸ Adəa fangeranniya, am dandalnin dasaana samma tiro fum gərgayeyera.

²⁹ Cijane tia cadane ngawo bəlayero cattuluwe ci kau kura bəlanja kəladən garjanadəyero kesado. Nadən tia cidiyaro gəptuwu majai duwon,

³⁰ Isa dawunjayen reje koje leyeno.

*Isaye kam karuwaa isangaduwwu**(Mar 1.21-28)*

³¹ Daji Isa bəрни Kafarnaambe cidii Galileyero kadio. Yim tustuye kidənniya, dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

³² Jamadə alamdunjudəa ajapkera, kənduwoaro manaji nangaro.

† 4:19 4.18-19 Ish 61.1-2 * 4:20 4.20 napkeno - Sayinna napcəna duwon, jamadəa alamji. † 4:26 4.26 lardu Sidonne - Lardu yaudiyaye gəni, kərdiyaye. ‡ 4:27 4.27 lardu Siriye - Lardu kərdiyaye.

³³ Curo dandaldäyen karuwama laa mbeji, kamdä burwu dunoaro cakke:

³⁴ «A! Isa kam Najaratte, awi lambönəm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjëkkëna, nima Tayir Alayedä wo!»[§] yeno.

³⁵ Amma Isa sedandëro jëkkade mana dapciye: «Cinëm jange kamdëa kolle luwe!» yeno. Sedandë kamdëa dawunjan cidiro yapkeyenniya, tia lorujënnin kolje kiluwo.

³⁶ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attë mana jiri fi? Kënduwoaro sedansoro wada ciya, caluwi!» cani.

³⁷ Lawar Isaye cididë ngaro tatargaada.

Isaye am ngəwua isangaduwa
(Mat 8.14-17; Mar 1.29-39)

³⁸ Isa dandaldən kiluwunniya, fado Simannero leyeno. Ya kəsai Simannedə dondi, kange tia jauru cədana. Daji Isaro lawarnju wulyey-eranniya,

³⁹ ise tiro ngujiye kangedəro kikkado. Kangedə tia kolje, ya kəsai ye sadəman cije tayia sosayeno.

⁴⁰ Kəngal kikkurənniya, amnja dondi kasuwa jiri jiria samma na Isayero kewudo. Wundunja yayero mukko gənajiye isangayeyeno.

⁴¹ Sedanna ye am ngəwun caluwe yiljaiaro: «A! Ni Tada Alaye!» cani. Amma Isa tayiro jëkkade manadu amarjəgənni, ti Almasiwuro nojana nangaro.

⁴² Wəjənanjua suwa ləp Isa cije culuwe na wunduma baworo leyeno. Am ngəwu tia madaro kəluwo. Kewandənniya, bare tayia koljənniro tia roduro mayera.

⁴³ Amma Isaye tayiro: «Dole bəlawə gadero lekke kawuri kəji nodo bargaa Alayedəa wulgəkki. Adəma nangaro Ala wua sinodo,» yeno.

⁴⁴ Adəgaima cidi Yahudiyaye yen dandalnjan jamaro kawuri kəjidəa wulyeyeno.

5

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu
(Mat 4.18-22; Mar 1.16-20)

¹ Yim laa Isa ci bərəm Genesaretten daada, am ngəwu ye mana Alaye fanduro gəgərəptagane tia kimiccagai ngai duwon,

² maara yindi ci ingidəyen tuwada kiro. Buni tawudə jəpcana, karenja buni taye tuldu cadi.

³ Daji Isa leje maara Simannedəro ngaye tiro: «Ci ingidəyen ganaro lene!» yeno. Ngai kidənniya, Isa ci maaradəyen napce koro yaye jamadəa alamdu badiyeno.

⁴ Mana cəde kerənniya, Simanno: «Maaradəa na kuruwuro yade, buni taramndo figənowo buni taiwo!» yeno.

⁵ Simanne tiro: «Maləm, bune farai ngənəptiye diyenason, awima taiyende! Amma wulsəgəmmadəro, buni taramdəa ingidəro figəkki,» yeno.

⁶ Fiyeyeranniya, buni kada kadami cadane, har buni taramnjadə kakamdu badiyeno.

[§] 4:34 4.34 *Tayir Alayedä* - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

⁷ Daji amanja maara toyedaa mukkon cəgarpane isa tayia banajaaro bowoyera. Isane maara yindi sammaa bunin kek casəmbəre, har maara yindiso ləpturo mayera.

⁸ Siman tiro Biturus canidə adəa kirunniya, fuwu Isayen tungurumje: «Kəma, marne nani kolle! Wu biwuma, diyel!» yeno.

⁹ Awoa ti-a am rokkonjuye-aso kəla buni ngəwu cadanadəyen ajapkera.

¹⁰ Koro sawawanju kidaye Yakuba-a Yahaya-a tadawa Jabadiye ye ajapkera. Daji Isaye Simanno: «Bare rinəmmi, kua adən fuwun kam tamaro* walləmi!» yeno.

¹¹ Maaranja ci ingiyero kewudənniya, awonja sammaa koljane tia geya.

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹² Isa bəla laan duwon, kam laa tiyinju ngan barasua mbeji. Isaa kirunniya, fədəryero təmde tia lowoje: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

¹³ Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolyeno.

¹⁴ Daji Isa tiro wada ce: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene rımandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

¹⁵ Adəson lawar Isaye cayeə kəjənarə ndarasoro tatargaada. Am kada kadami tia kərəndu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro capkadara.

¹⁶ Amma Isa ngəwusoro karaa wunduma baworo leje moduwa cədi.

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁷ Yim laa Isa fado laan jamaa alamdu cədi duwon, Farisawa-a maləmba Attauraye-a nadən napkada ye mbeji. Tayidə bəlawə samma cidi Galileye-a Yahudiyaye-a bərnı Jerujələmbə-alan isana, koro na Isayen kənduwo Kəmandeye am dondi isangaduwwye mbeji.

¹⁸ Daji am laa kam tiyi nunaa kəla bənarəmben ngojane kadira. Kamdəa cawude fuwu Isayen gənajai cane mayerason,

¹⁹ jama captana nangaro rakcane nanjuro isaiwawodə, daji sorodəro jawane kajane kamdəa kəla bənarəmnjuyen dawu jamayen fuwu Isayero sayeyera.

²⁰ Isa kambərsənja kirunniya, kamdəro: «Kam, biwunəm gawurdəna,» yeno.

²¹ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-adə karwunjan: «Wundu gəle kam Alaa gaskajəna attə? Ala gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» canı.

²² Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon ngai wulluwidə?»

²³ Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma?

²⁴ Nonowo, Tada Kambədə† nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro: «Niro wulnjəgəkki, cine bənarəmməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

²⁵ Sadəman kamdə fuwu jamadəyen cije bənarəmnju ngoje Alaa cingoriaro fannjuro leyeno.

* **5:10 5.10** kam tama - Kam duwon am gade Isaa nojaro majidə. † **5:24 5.24** Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

²⁶ Tayi samma jauro ajapcane rijane Alaa congorane: «Ku awo ajabba ajabba ruiyena!» yera.

Isaye Lewia bowodu
(*Mat 9.9-13; Mar 2.13-17*)

²⁷ Ngawo adāyen Isa culuwe akki mowoma laa cunju Lewi kidaramnjun napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua sēgai!» yenniya,
²⁸ cije kare sammaa kolje tia giya.

²⁹ Daji Lewi fannjun Isaro masēna kura dabbarayeyeno. Akki mowomaso-a am gadeso-a kada ye Isa-a fuwuranju-a rokko masēna dioro napkera.

³⁰ Farisawa-a malēmbanja Attauraye-a adāa kerunniya, karwunja waje fuwuranjuro: «Awiro akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masēna diwidā?» yera.

³¹ Isaye tayıro: «Kam dondi gēnia, kam ngadē lowotor majiwawo.

³² Jiremasoa gēni, biwumasoa bowokke tuwa cadoro kadikko,» yeno.

Kambiwu kēla asemben
(*Mat 9.14-17; Mar 2.18-22*)

³³ Am laaye Isaro: «Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a ngēwusoro asem[‡] cadai ye, moduwa cadı ye, amma kaanēm jawuı ye, casai ye,» yera.

³⁴ Isaye tayıro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiyaa yakkuwe asem cadai wa?

³⁵ A'a, amma sa ise mai larusayedāa dawunjan cattuluwiya, sa adēn duwon asem cadai.»

³⁶ Koro walde tayıro misal adāa cēdde: «Wunduma kajēmu bērin karje guntu ngoje kajēmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cēdia, kajēmu bērin ye kardēna, guntu bērin ye dinadēro candēnni.

³⁷ Koro wunduma diben bērin ngoje satki dinaro fijiyyiwawo. Ngai cēdia, diben bērindē satkidēa falje[§] cidiro fidiyi, satki ye bannadi.

³⁸ A'a, amso diben bērindēa satki bērinno fijagai.

³⁹ Koro wunduma diben dina canadē bērindēa majiwawo, tiye: “Diben dinadē kēji,“ cēni nangaro.»

6

Isa Kēma yim tustuye
(*Mat 12.1-8; Mar 2.23-28*)

¹ Yim tustuyea laa Isa-a fuwuranju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadē kēla algamaye ficcane mukkonjan kēmāssane ngēro badiyera.

² Farisawa laaye tayıro: «Awi nangaro awo yim tustuyea kēndoro haramdēa diwidā?» yera.

³ Isaye tayıro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kēna fanjanadēn, awo cēdēnadēa kitawulan kēranuwwi wa?

⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodı sadaaye ngoje jēgēre amnju yero ce gewo. Rimannaro gēnia, am gadero burodı sadaaye ngērodē haram!»[†]

⁵ Daji Isaye tayıro: «Tada Kambedā Kēma yim tustuye, diye!» yeno.

[‡] 5:33 5.33 asem - Faral gēni, nafila. § 5:37 5.37 diben bērindē satkidēa falje - Diben bērin mojojolge kuraro walji nangaro, satki dinadēa falji. † 6:4 6.4 1Sam 21.1-6

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu

(Mat 12.9-14; Mar 3.1-6)

⁶ Koro yim tustuyea laa Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. Nadən kam laa mukkonju kəmboram canaa mbeji.

⁷ Maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a Isaro ayau gənaduwu majai nangaro hangaln̄jayen tia ninijai, yim tustuyeam̄an kamdəa isangayeyenoaro.

⁸ Amma Isa awo karwunjaye asuje kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno. Kamdə cije dayenniya,

⁹ Isaye jamadəro: «Nayia njaworəkki, yim tustuyea ser dio ra niadiwi dioma halal wo? Ro kambe njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?»

¹⁰ Isa memejiaro tayi sammaa curui duwon, kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kələwa salairo walyeno.

¹¹ Maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a jaurō gərgajane sawardane awo Isaro njəddoye mayera.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu

(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

¹² Yim anin Isa leje kəla kauyero juwane bune farai moduwa kido.

¹³ Dunia wayenniya, fuwurawanjua bowoje curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno.

¹⁴ Tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənadə, yanjugəna Andarawus, Yakuba, Yahaya, Filibus, Bartolomi,

¹⁵ Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro kam lardunju rawoma canidə,

¹⁶ Yahusa tada Yakubaye, Yahusa Iskariyot kam fuwun aman bomaro waljnadə.

Jawawi Isaye faya laan

(Mat 5.1-7.29)

¹⁷ Isa kəngayambanju-a rokko kaudəlan jəpce faya laan na fuwurawanju kada captanalan dayeno. Koro jama gade jaurō ngəwu bərn̄ni Jerujalembe-a lardu Yahudiyaye samma-a bərn̄niya ci tekuye T̄ir so, Sidon so-alan ye

¹⁸ mananju kərəndu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro kadira. Am duwon karuwa tayia basarjaidə ngayera.

¹⁹ Jama samma Isaa leduro mayera, dalilnjudə kənduwo tiyinjun culuwe tayi sammaa isangajiyi nangaro.

Barga-a kuttu-a

(Mat 5.3-12)

²⁰ Daji Isa fuwurawanjua niniyenniya, tayiro:

«Bargando nayi talaawadə,*
nodo bargaa Alayedə nuwandodəro.

²¹ Bargando nayi kərma kənandoadə,
fuwun kulluwidəro.

Bargando nayi kərma yiruwidə,
fuwun kaasu diwidəro.

²² «Am Tada Kambedə nangaro nayia wanjane dunjane raranjane diwindo wuljaiya, bargando!

* **6:20 6:20** *nayi talaawadə* - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojannin Alaa mərsajanadə.

23 Sa adən kəji fannowo, bikke ye farnowo, dalilnjudə samelan mukowando jauro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman amwurawanja kureyeso nawiyaro keddo.

24 «*Kuttundo nayi gariwuwadə, nuwando dunialan fanduwwadəro.*

25 *Kuttundo nayi kərma kulluwwadə, fuwun kəna fannuwidəro.*

Kuttundo nayi kərma kaasu diwidə, fuwun karwukutta nayia njadane yiruwidəro.

26 «Am samma ngəlando wuljaiya, kuttundo! Nonowo, adəgaiman amwurawanja kureyeso nawiya kattuwuyero keddo.

*Kəladonəm rawo
(Mat 5.43-48)*

27 «Amma nayi manani fannuwidəro wulnjagakki, kəladowandoa rawowo, waduwendoro ser yiddowo,

28 am nayia baskunjanadəro barga dəpkənowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo.

29 Kam fərinəm mərin bakcia, fəri faldə yea fəlegəne. Koro kam kalwunəm gari ngojia, bare gəmajədəa dapkəmmi.

30 Wundu duwon njuworənadəro ye, koro bare kam karenəm ngojənadəa yukkorəmmi.

31 Jiri am nayiro njaddiya raawwadə gai, nayi ye tayiro yiddowo!

32 «Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye am tayia caraanadəa caraana.

33 Am nayiro ser njaddiro ser yidduwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye ngai cadı.

34 Am nayiro njakkərəmbiro kasu yiwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye tayiro kalkal kalakcaaro amanjaro kasu cadı.

35 Amma nayidə, kəladowandoa rawowo, ser yiddowo, kasu yiwiya, bare awima fanduwiwo təmanuwwi. Daji mukowando ngəwuro walje, nayi ye tadawa Mai Samemayero walluwı, dalilnjudə ti am kəladowa so, sernambuwo soye serma nangaro.

36 Bawando kanjimərimadə gai, nayi ye amba njunonowo!»

*Bare wundumaro shara yidduwwi!
(Mat 7.1-6)*

37 «Bare wundumaro shara yidduwwi,† nayi yero shara njaddiwawo. Bare wundumaro ayau gənagəwwi, nayi yero ayau gənanjagaiwawo. Gawurnowo, nayi yea gawurnjai.

38 Yowo, nayi yero njadi, jakka kek cəmbəřəna, har fidun fidi gairo nayiro njadi. Jiri ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnjalai.»

39 Daji Isa tayiro misal adəa ce: «Kambu kambu kamanjua jeji wa? Tayi yindi samma bəlaaro casukkuri, mare?»

40 Fuwura maləmnjua kojənni. Amma fuwura fi yaye ngəlaro alam-gadaro waljiya, maləmnju gairo walji.

41 «Awiro kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə?»

† 6:37 6.37 bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kəlandoa sharawu am gadeyero ngonuwwi.

⁴² Akkoni simmæmlan karjæmbadæ, awiawin gæle kamanæmbo: "Sawani, kolle kalæm simmæmbedæa tuluwukke," næmi? Mænafæk! Karjæm simmæmbedæa tuluwumiya duwon, daji ngælaro rume kalæm sim kamanæmbedæa tuluwumi.

Kæska-a tadanju-a
(Mat 7.15-20; 12.33-37)

⁴³ «Kæska ngæla tada diwi cakkiwawo, koro kæska diwi ye tada ngæla cakkiwawo.

⁴⁴ Kæska fi yaye tadanjulân asudi. Tarmu kolollan cadoriwawo, koro inab ye coccořilan njakcawawo.

⁴⁵ Kam ngæladæ awo ngæla karwunjulân dægana nangaro ngæla cædi, koro kam diwidæ ye awo diwi karwunjulân dægana nangaro diwi cædi. Adægaima awo karwulan dægana dæmaa ci manaji.

Misal fado tandowu yindiye
(Mat 7.24-29)

⁴⁶ «Awiro wua Kæma, Kæmalan bowosuwi, amma awo wullækkænadæa diwwawodæ?

⁴⁷ Wundu duwon naniro ise manani fanje jægana madæ, nayiro camunonju fælenjagakki:

⁴⁸ Ti alama kam soro cædandi cæne leje kuruwuro laje færdudæa kæla kauyen gænæjænadæ gai. Ingi bæræmbe ngæwuje fala tarje sorodæa babakkenniya, wurjænni, dalilnjudæ sorodæ ngælaro tædandæna nangaro.

⁴⁹ Amma kam duwon manani fanjæna jæganimadæ, ti alama kam soro færdu bawo cidilan cædandænadæ gai. Ingi bæræmbe ngæwuje fala tarje sorodæa bakkenniya, wurgada. Wurdy sorodæye jauru diwi,» yeno Isaye.

7

Isaye soji kura Rombeye kareæ isangaduwu
(Mat 8.5-13; Yah 4.43-54)

¹ Isa mananju samma jamaro cædde kerænnya, bærni Kafarnaambero leyo.

² Nadæn soji kura Rombe laa kareanju jaumaro cæraana dondi no cædi mbeji.

³ Soji kuradæ lawar Isaye fangenniya, amwurawa yaudiyaye laa nanjuro cunode tia lowoja iso kareanju isangajuwo yeno.

⁴ Na Isayero kadiranniya, tia jauru lowojane: «Marne, adæa tiro yiddæmiya jussæna,

⁵ dalilnjudæ jamande yaudidæa cæraana, har dandal andiro settando,» yera.

⁶ Daji Isa tayi-a rokko leyera. Isa fadodæa karængenniya, soji kuradæ sawawanju laa na Isayero cunode tiro: «Soji kuraye yeno: "Kæma, bare suwuldæmmi, nia fannin sawo tikkæni.

⁷ Nanæmbo kændema ye tikkæni. Biya wada ye, kareani ngaji.

⁸ Wudæ cidiya kænduwo amben kærgakko, færduni yen sojiya takkæna. Falnjaru: 'Lene!' nækkiya, leji. Fal laaro: 'Are!' nækkiya, isi. Koro kareaniro: 'Adæa de!' nækkiya, cædi.»

⁹ Isa adæa fangenniya, ajapce suworde jama tia jagaidæro: «Nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayeman kambæse kura adæ gai fandækkæni!» yeno.

10 Daji am soji kura cunodanadə fadodəro walladaranniya, kareadəa kələwanju salai nayeyera.

Isaye tada kamu kwa faccəgənaayea roaro kalaktu

11 Ngawo adəyen tussənni Isa bəla laa Nayin canidəro leyeno. Fuwurawanju-a am ngəwu-a ye tia casadduwe leyerə.

12 Ngaworam bələyedəa karənjana duwon, kam laa nuna ngojana kaurilaro caadi. Yanjudə tada gade cədanni, kwanju ye faccəgəna, koro jama kada bələdəye yadəa casadduwi.

13 Kəmadə tia kirunniya, njunoje tiro: «Bare yirəmmi!» yeno.

14 Balangardəa karənje leje am tia ngojanadə gəm dayera. Isaye: «Jairo, niro wulnjəgəkki, cine!» yenniya,

15 kam nunadə cije napce mana badiyeno. Daji Isa tia yanjuro kalakkeyeno.

16 Am samma rijane Alaa congorəne: «Fagat, nawi kura curonden culuwuna, Ala jamanjua banaduwo isəna!» yera.

17 Lawar Isaye adə cidi Yahudiyaye-a larduwa tia dirijane kəljana-a samməro tatargaada.

*Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a
(Mat 11.1-19)*

18 Fuwurawa Nawi Yahayaye awo ani sammaa tiro wulyeyera. Daji Yahaya curonjan yindi bowoje

19 na Kəma Isayero koro adəa njəddoro kinodo: «Nima wa fuwun isimadə wo,* ra gade gureniye?»

20 Na Isayero kadiranniya, tiro: «Yahaya Kasalama andia nanəmbo koro adəa njəddoro sanodo: “Nima wa fuwun isimadə wo, ra gade gureniye?”» cane tia keworo.

21 Sa adən Isa am kəndondia-a kasuwaa-a karuwaa-a kada isangajiyi, koro kambuwa ngəwua simbaro cədi.

22 Daji Isaye fuwurawa Yahayayero: «Waldənowo, awo ruwwa-a fannuwwa-aa Yahayaro wulgənowo: Kambuwa sim cawandi, ngurdiyaya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kəjidəa fanjai.

23 Barganju kam wu nangaro taljiwawodə!» yeno.

24 Fuwurawa Yahayayedə sapkadaranniya, Isa kəla Yahayayen jamadəro mana njəddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngəlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cədi wa?»

25 A'a. Awi gəle kuroro leyew? Kam kajəmu shawa cakkənaa wa? A'a, am kajəmu shawa casakke curo larasuyen dasaanadə mairilan kasarga.

26 To, awi gəle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojəna.

27 Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadadə: “Nin fuwunno kəngayammi nodəkke, niro jawalnəm cassai.”†

28 Nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna samməyen wunduma Yahayaa kojəna bawo. Amma curo nodo bargaa Alayen təngəridə tia kojəna.»

29 (Jama samma akki mowomason kundenno caman kawuri Yahayaye fanjanadə, Alaa jiremaro asujane kasaccane tayiro kasala tuwaye kiddo.

* 7:19 7.19 fuwun isimadə - Almasiwu. † 7:27 7.27 Mal 3.1

³⁰ Amma Farisawa-a malamba Attauraye-a awo Ala tayiro niajægənadəa wajane kasala tuwaye Yahayayedəa kasaccanni.)

³¹ «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgækki? Awi gəle tayi-a camun wo?»

³² Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro: «Algaita nayiro funjagaiyena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,» cani gai.

³³ To, Yahaya Kasalama ise kəmbo ye juwunni, diben ye canni, «Ti karuwama!» yew.

³⁴ Koro Tada Kambədə ise juwui, cai, «Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!» yew.

³⁵ Amma nanrashidudə kəndonju ngan asudi.»

Isaye kamuro biwunju gawurduwu

³⁶ Farisa laa Isaa masəna dioro doyenniya, Isa fannjuro ngaye masənarə napkeno.

³⁷ Bəladən kamu biwuma laa mbeji. Isa fado Farisadəyen masəna cədiro fangenniya, səndal curonjun kawudi tamanna ngoje ise

³⁸ ngawo Isayen dajə ciriaro si Isayero simalo kokoljiye kanduri kəlanjuyen cinje ka cinjuye gənjaiye kawudidəa fijiye samgeyeno.

³⁹ Adə kirunniya, Farisa Isaa dojnədə karwunjun: «Ca kam adə nawia, kamu tia lejidə biwumaro noji,» yeno.

⁴⁰ Isaye tiro kalakciye: «Siman, awo laa niro wulnjəgækkiya, raakkəna,» yenniya, tiye: «Sayinna, wulle!» yeno.

⁴¹ Isaye: «Am yindi kam laayen wuri tagariyera. Faldə kasuro dinariyus† yer uwu ngoyeno, faldə ye dinariyus fiwu ngoyeno.

⁴² Cawande carəmbənnidə, kamdə kasudəa tayi yindi sammaro wayeyeno. Wundunja gəle tia jaumaro cərayi?» cəne tia kiworo.

⁴³ Simanne: «Təmanidən kam tiro ngəwu wajəgənadəma,» yenniya, Isaye: «Jire wulləm,» yeno.

⁴⁴ Daji Isa kanji kamudəyero suworde Simanno: «Kamu adəa rumma, gəna? Fannəmbo ngaakkənadən, ingi si tuldaye sukkudəmmi, amma kamu adə simalonju siniro kokoljiye kanduri kəlanjuyelan cingeno.

⁴⁵ Kaptuwu darajaa ye səddəmmi, amma ngaakkənaman, ti wuro sinilan kərawo fəleduwu koljənni.

⁴⁶ Ni kəlaniro kəndawu jaitunnema figəmmi, amma ti siniro kawudi tamanna fijiye samgeyeno.

⁴⁷ Adə nangaro niro wulnjəgækki, biwunju ngəwu gawurdənarə kərawo kura wuro fəlesəgəna, amma kam biwu ganaa gawurdənadə kərawo ganama fəleji.»

⁴⁸ Daji Isaye kamudəro: «Biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁴⁹ Am masəna dioro ti-a kallo napcanadəye amanjaro: «Wundu kam biwu gawurduma attə?» yera.

⁵⁰ Daji Isaye kamudəro: «Kambərsənəm nangaro njəkkawo fandəmma, kəlewan lene!» yeno.

8

Kamuwa laa njadduwowu Isaye

† 7:41 7.41 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

¹ Ngawo adāyen tussənni Isa bəla kuran ganansoa jəgane jamaro kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulyeyeno. Fuwurawanju mewun yindində-a

² kamuwa laa karuwa so, kasuwa son isangajəgəna-a tia kesadduwo. Kamuwadə tayima Meram kamu tilan sedan tular caluwuna tia Magdalan bowojai-a

³ Yanna kamu Ba Kuja cuwuramma Mai Hirudusse-a Susanna-a kamu gade ngəwu-a. Koro kamuwa laa gade ngəwu kəndanjalan Isa-a fuwurawanju-aa banajagai kasarga.

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(*Mat 13.1-9; Mar 4.1-9*)

⁴ Am kada kadami bəla bəlan isai duwon, jama ngəwu na Isayen capkadaranniya, tayiro misal adəa wulyeyeno.

⁵ Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji am koduwu guguwaccane ngudowa isane cotto gewo.

⁶ Kasuni laa ye na kau kauan fiyada. Riyenniya, nosonambu nangaro rimje ngamgeno.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə ti-a kallo riye algamadəa kimitkeyeno.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, riye tada mia mia kekko,» yeno. Isa adəa wulyenniya, kowo sapce: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwyue

(*Mat 13.10-17; Mar 4.10-12*)

⁹ Fuwurawanju maana misal adəyedəa keworənniya,

¹⁰ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma am gadesodəro misalnin wuldiyi. Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo.”†

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(*Mat 13.18-23; Mar 4.13-20*)

¹¹ «Akko maana misaldəye: Kasunidə mana Alaye.

¹² Kasuni kəla jawallen fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, bare kasaccane njəkkawo cawandənniro, Yiwulis ise manadəa karwunjan cuttuluwidə wo.

¹³ Kasuni na kauan fidanasodə, tayima am manadəa fanjaiya, karwu kəjiaro camoyidə wo. Amma tayilan fərdu bawo nangaro, kawu ganaro kasaccai yaye, kəla manadəyen kuttu casaiya, wajane koljai.

¹⁴ Kasuni na ngiwian fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so, duniaram so karwunjara ngasaye kun bərin manadəa kəpcane tayiro fəidajiyiwawodə wo.

¹⁵ Amma kasuni na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunja ngəlan rojana tayiro fəidajiyi, kanadin nema laa casakkidə wo.

Misal fatəlaye

(*Mar 4.21-25*)

¹⁶ «Wunduma fatəla wasse kəmon təmjiwawo bi cidiya dəgəllen gənəjiwawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənəduramnjuyen gənəji.

† 8:10 8.10 Ish 6.9

17 Awima gæraada federo culuwawodæ bawo, koro awima aserre isanodiawodæ ye bawo.

18 Adæ nangaro jiri manani fannuwiro hangal gænanowo! Kam nanjun awoamadæ,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadæ,† awo cædana tæmajænadæmaa tilan camoyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugænaso-a
(Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)

19 Daji Isaye yanju-a yanjugænaso-a nanjuro kadira, amma jama ngæwu nangaro rakkane tia gærejanni.

20 Am laaye tiro: «Yanæm-a yanæmgænaso-a deyan daada nia manjai,» yeranniya,

21 Isaye tayiro: «Nonowo, yani-a yanigænaso-adæ,‡ tayima am mana Alayne fanjane jagaidæ wo!» yeno.

Kænduwo Isaye kæla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)

22 Yim laa Isa fuwurawanju-a rokko curo maarayero ngasaye tayiro: «Leniyo bææmdæa falliyo ci ingiye todæro koniyo!» cæne ledu badiyera.

23 Lejai duwon, kænæm Isaa ngoyeno. Daji karuwa dunoa cije ingi maaradæa læptu maje, har masiwa tayia fando karængeno.

24 Fuwurawadæ isane tia kænæmnin kesangæranniya, tiro: «Malæm, malæm, nuiye!» yera. Isa cije karuwadæ-a cambaldu ingiyedæ-aro kikkadænniya, dajane dunia gæmbo walyeno.

25 Daji Isaye tayiro: «Nda kambærsendodæ?» yeno. Fuwurawanjudæ rijane ajapcane amanjaro: «A! Wundu gæle kam attæ? Karuwa-a ingi-amaro wada ciya, jagai!» yera.

Kænduwo Isaye kæla sedannayen
(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

26 Daji Isa-a fuwurawanju-a bææmdæa faljane kojane cidi Gærasawuye fuwu cidi Galileyero kadira.

27 Isa maaradælan jæpkenniyama, karuwama laa bæladæn ise tia kapkeyeno. Tussæna kamdæ kajæmu ye lujænni, fado yen napcænni, kaurilalan kærga.

28 Kamdæ Isaa kirunniya, burwu cakke fuwunjun tungurumje nguje dunonjuro yilje: «Awi lambonæm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Lowonjækkæna, bare wuro ajawu gænasægæmmi!» yeno.

29 Adæa wuldunjudæ, Isa burwoje sedandæro wada ce kamdæa koljo culuwo cænna nangaro. Calan ngæwuro sedandæ kamdæa cædana. Mukkonju-a sinju-a sargasolan tikkeræna yaye, tayia tæn kakamje sedandæ tia karaaro cuttuluwi.

30 Daji Isaye tiro: «Wundu cunæm?» cæne kiworænniya, tiye: «Kæwu Sojiyaye,»§ yeno, sedan kada tiro ngasaana nangaro.

31 Bare tayia na ajawuyedæro dujægænniwo sedannadæ Isaa lowoyera.

32 Nadæn alade kada kæla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji. Koro sedannadæ Isaa lowojane tayia koljo curo aladeyadæyero ngasaworo. Tayiro amarjiye

* **8:18 8.18** kam nanjun awoamadæ - Kam mana Isaye fanjidæ, nodunju cærgane caye kojænaro asuji. † **8:18 8.18** kam nanjun bawomadæ - Kam mana Isaye fanjiawodæ, nodunju ganadæmaa tilan camoyi. ‡ **8:21 8.21** yani-a yanigænaso-a - Na Alayen nankæramidæ buye gæni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye. § **8:30 8.30** Kæwu Sojiyaye - Soji dæwu arakku gai.

³³ kamdæn caluwe curo aladeyadæyero kasargawo. Daji aladeyadæ ngræmjane kaulan jœpcane bæræmdæro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³⁴ Sæniya aladeyayedæ awo wakkajænadæa kerunniya, cagase lejane bæladæ-a karaanju-alan lawardæa ambo wulyeyera.

³⁵ Daji amdæ ye awo wakkajænadæa kuroro keluwo. Na Isayero isane kam duwon tilan sedanna caluwunadæ kajæmunju ye lujæna, hangalnju ye kalkaljæna fuwu Isayen napkada nayeyeranniya, riyera.

³⁶ Am lamar adæa carunadæ jiri karuwamadæ nanlewa cuwandænadæa tayiro wulyeyera.

³⁷ Karwunja jauru kamdæna nangaro, am cidi Gærasawuye samma Isa cidinja koljoro tia lowoyera. Daji ci bæræmbe todæro walduro Isa maaradæro kergawo.

³⁸ Kam tilan sedanna caluwunadæ ye Isaa lowoje kasacco rokko leja yeno. Amma Isa tia salamje:

³⁹ «Waldæne fannæmbo, ser kura Ala niro njæddænadæa tayiro satkæne!» yeno. Daji kamdæ leje bælænja samman ser kura Isa tiro cæddænadæa ambo wulyeyeno.

Kænduwo Isaye kæla kændondi-a karmo-ayen
(*Mat 9.18-26; Mar 5.21-43*)

⁴⁰ Isa cidi Galileyero walladanniya, jamadæ cijane mukko yindin tia kemowo, tayi samma tia gurejai nangaro.

⁴¹ Daji fuwuma dandalle laa cunju Jairus na Isayero ise fuwunjun tungurumje fannjuoro isoro tia jauru lowoyeno,

⁴² dalilnjudæ feronju tok tilo kærwu mewun yindinna gai no cædi nangaro. Isa ledu cædi duwon, jamadæ jauru tiro kækældagane tia gægærpkeyera.

⁴³ Kamu laa ye nadæn mbeji, kærwu mewun yindinno bu fidunju* dajænni. Koro kændanju sammaa karwunmasoyen cuwatkæna yaye, wunduma tia rakce isangajægænni.

⁴⁴ Daji kamudæ ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedæa leyeno. Sadæman bu fidunju dayeno.

⁴⁵ Isaye: «Wundu wua les?» cæne kiworo. Wundu yaye ti gæni yenniya, Biturusse: «Malæm, jamadæ nia dirinjane kælnjana gægæræmnjagai, diye!» yeno.

⁴⁶ Amma Isaye: «Kam laa wua lesæna, kænduwo wulan culuwunaro asunækkæna,» yeno.

⁴⁷ Kamudæ rakce gæradiwaworo kirunniya, lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro fuwu jama sammayen dalil tia lejæna-a jiri nanlewa sadæman cuwandæna-adæa wulyeyeno.

⁴⁸ Isaye tiro: «Feroni, kambærsenæm nangaro njækkawo fandæmma! Kælewan lene!» yeno.

⁴⁹ Isa manaji ngai duwon, kam laa fado Jairussen ise tiro: «Feronæm bawojæna, bare gædero malæmdæa suwollæmmi,» yeno.

⁵⁰ Amma Isa adæa fangenniya, tiro: «Bare rinæmmi, biya yasarai, ngaji,» yeno.

⁵¹ Fadodæro kadiranniya, Isaye Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ferodæye bawa-a ya-a ani gænia, bare wunduma ti-a rokko ngaanni yeno.

⁵² Sa adæn am samma kæla ferodæyen karwukuttaro cesiri. Daji Isaye tayiro: «Bare yiruwwi. Ferodæ bawojænni, kænæm cædi,» yeno.

* **8:43 8.43** bu fidunju - Salanambru.

⁵³ Amma ferodə nuna nojanadəro, tia rujane tiro kaasu keddo.

⁵⁴ Daji ferodəa mukkoyen cədane kowo sapce: «Feroma, cine!» yeno.

⁵⁵ Ferodə ro cuwande sadəman ciyeno. Isaye awo kəmboye ferodəro cado yeno.

⁵⁶ Bawanju-a yanju-a jauru ajapkera. Amma Isa wada ce tayiro bare wundumaro awo wakkajənədəa wuljaganni yeno.

9

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

¹ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo sedan sammaa dudaye-a am kasuwaa isangaduwaye-a ce

² tayiro leja kawuri kəji nodo bargaa Alaye jamaro wuljaa am dondi yea isangajaa yeno.

³ Tayiro: «Bəlawurodəro bare awima ngonuwwi: ka, bi ngərwu, bi kəmbo, bi wuri, bi gəmajə yindi.

⁴ Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

⁵ Amma ndaran yaye nayia njamowonnidə, bəlanja kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

⁶ Adəgaima kəngayambanjudə saptane bəla bəlaro lejane kawuri kəji Alaye jamaro wulyeyera, koro ndarasolan am dondi isangayeyera.

Mai Hirudusse hangal cidu

(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29)

⁷ Mai Hirudus awo wakkajəna sammaa fangenniya, hangalnju caa cijəna, dalilnjudə am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo!» cani,

⁸ laaye: «Nawi Iliya ambo walde fəleduwo!» cani, laaye: «Nawiya kureye falnja roaro walje cijo!» cani.

⁹ Mai Hirudusse: «Wuma kəla Yahayayedəa kamməkko. Wundu gəle kam awo kada kəlanjun fakki attə?» yeno. Adəgaima Isaa kuroro maji.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Yah 6.1-15)

¹⁰ Kəngayambadə walladaranniya, awo cadəna sammaa Isaro wulyeyera. Daji tayi runjaa ngoje karaa bəla laa Baitsaida canidəyero leyerə.

¹¹ Amma jama adəa asuyeranniya, tia geya. Isa jamadəa cəmoje tayiro mana kəla nodo bargaa Alayen wuljiye amnja dondidəa isangayeyeno.

¹² Dunia ləndu badiyenniya, tayi mewun yindində isane tiro: «Na dəgaiyenadə karaa. Jamadəa salamme, bəladəya-a bəla-asoro leja bənaram-a kəmbo-a maja!» yera.

¹³ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende. Leniye kəmbo jama ani sammaro yikkiwiye wa?» yera.

¹⁴ Nadən kongwa alama dəwu uwu gai mbeji. Isaye fuwurawanjuro: «Jamadəa yakkowo, kəwu fiwu fiwuyero napca.» yeno.

¹⁵ Adəgai cade am samma napkera.

¹⁶ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera.

* 9:5 9.5 katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

¹⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu
(Mat 16.13-20; Mar 8.27-30)

¹⁸ Yim laa Isa runju moduwa cədi, fuwurawanju ye rokkonjun duwon, tayiro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cəne tayia kiworo.

¹⁹ Tayiye: «Am laa nima Yahaya Kasalama wo cani, laaye Nawı Iliya cani, laaye nawiya kureye falnja roaro waljo cani,» yera.

²⁰ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwu Alayedə wo!» yeno.

²¹ Amma Isa səmonja kasse tayiro wada ce bare wundumaro adəa wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Mar 8.31-9.1)

²² Koro Isa walde tayiro: «Ala kadarjəna Tada Kambedə kuttu tai daje cane amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

²³ Daji Isaye tayi sammaro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo wajisoro kəskanju karmoye ngojo wua səga.

²⁴ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəriwi.

²⁵ Kam dunia adə ngaa jəgənde ronju asarjiya, nda riwanju?

²⁶ Wundu duwon kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambedə ye darajanju-a daraja Bawadəye-a malaiyawanjuye-aa isiya, tia nanguji.

²⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye carui,» yeno.

Isaye darajanju fəledu
(Mat 17.1-13; Mar 9.2-13)

²⁸ Ngawo Isa awo ania wuljənayen kawu wuskua gai, moduwa dioro cije Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa.

²⁹ Moduwa cədi duwon, alama fəkkənjuyə falde kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno.

³⁰ Sadəman am yindi Isa-a jəndəjai mbeji, tayima Nawı Musa-a Nawı Iliya-a.

³¹ Jauro nurra fəledane kəla karmo Isaye Jerujəlemnin wakkajiyen manajai.

³² Biturus-a amanju-aa kənəm dama bawo ngojəna duwon, fayeranniya, Isaye darajanjudə-a am yindi nanjun daadadə-aa kero.

³³ Sa am yindidə nanjun saptaidən, Biturusse Isaro: «Maləm, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawı Musaye, fal ye Nawı Iliyaye,» yeno, amma awo wuljidəmaa nojənni.

³⁴ Manaji ngai duwon, fofou ise tayia jakkeno. Fofou tayia jakcənaro kerunniya, riya.

³⁵ Daji curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia kərənəkkəna. Mananju fannowo!» yeno.

³⁶ Kowodə nəmgenniya, Isaa tilonju lon kero. Yim anin wundumaro awo carunadəa wuljaganni gəm napkera.

Isaye tada karuwaa isangaduwa
(*Mat 17.14-21; Mar 9.14-29*)

³⁷ Wajonanjua Isa-a fuwuranju yakkudə-a kaudən jəpkeranniya, am kada kadami nanjuro isane tia kapkeyera.

³⁸ Daji curo jamadəyen kam laa kowo sapce: «Sayinna, nia lowonjəkkəna, tadanian njunone! Ti gənia, gade takkəni.

³⁹ Sedan tia cədaiya, sadəman burwu cakke cinju nga bilwua kar kar loloji. Tussənaro basarjənnia, tia koljiwawo.

⁴⁰ Sedandəa dujaro fuwuranəmba lowoyekkəniya, tayiro katkero,» yeno.

⁴¹ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwa karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dəgakke nayia rannjakki?» yenniya, kamdərə: «Tadanəm kude!» yeno.

⁴² Tada də kəndə cədi duwon, sedandə tia babakce cure fərdaktu badiyeno. Amma Isa sedandəro jəkkade tadasəa isangajiye bawanjuro kalakkeyeno.

⁴³ Jama samma kənduwo Alayedəa juro ajapkerə.

Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(*Mat 17.22-23; Mar 9.30-32*)

Jamadə awo Isa cədi ngaa ajapcana duwon, Isaye fuwuranjuro:

⁴⁴ «Awo kərma wulnjagakkidəa ngəlaro kəlandon taiwo, Tada Kambedəa mukko ambero sərəccagai,» yeno.

⁴⁵ Amma fuwurawadə mana adəa asujanni, maananju tayiro gəraaada, koro kəla mana adəyen tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?
(*Mat 18.1-9; Mar 9.33-41*)

⁴⁶ Daji kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen ciyeno.

⁴⁷ Isa awo karwunjaye asuje tadaana laa ngoje gərənjun isadajiye

⁴⁸ tayiro: «Wundu duwon cunilan[†] tada adəa cəwəwənamadə, wu-maa səwəwo. Koro wundu duwon wua səwəwənamadə, ti wua sunodənamadə cəwəwo. Awo kam curondon ganadə, tima kura wo,» yeno.

⁴⁹ Yahayaye Isaro: «Maləm, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendəya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeyi!» yeno.

⁵⁰ Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, awo kam lawalamando gənide kaando,» yeno.

ISA KƏLA JAWAL JERUJALEMBEN

Am cidi Samariya Isaa saworo wadu

⁵¹ Isaye sanju samero saptaye karəngenniya, nia Jerujalembo leduye tai dajə ngoyeno.

⁵² Kəngayamba tin fuwunno cunode tiro jəpturam dabbarduwuro lejane bəla laa cidi Samariyaero kasargawo.

⁵³ Amma Jerujalembo leji nangaro, am bəladəye tia saworo wayera.[‡]

⁵⁴ Fuwuranju Yakuba-a Yahaya-a adəa kerunniya, tiro: «Kəma, wada yiye samelan kannu jəpce tayia juwuiya, raamma wa?» cane tia keworo.

⁵⁵ Amma Isa suworde tayiro kikkado.

⁵⁶ Daji bəla gadero koyera.

[†] 9:48 9.48 cunilan - Isaa gawwa nangaro. [‡] 9:53 9.53 am bəladəye tia saworo wayera - Am cidi Samariyaedə yaudi, amma ngalongawuri. Yaudiya ye tayia wayera, tayi ye yauidyadəa wayera.

Isaa ga kəske gəni
(Mat 8.18-22)

⁵⁷ Jawalnin lejai ngai duwon, kam laaye Isaro: «Ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.

⁵⁸ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanjaa, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambədəye nanju tustuyema bawo,» yeno.

⁵⁹ Isaye kam laaro: «Wua səgai!» yenniya, kamdəye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.

⁶⁰ Amma Isaye tiro: «Kolle am sanuna amanja sanunadəa sittərāja! Amma nidə, lene nodo bargaa Alayedəa ambo satkəne!» yeno.

⁶¹ Koro kam laaye Isaro: «Kəma, nia njəgakki, amma amarsəgəne lekke jamanja alakələwakkiiya duwon,» yeno.

⁶² Daji Isaye tiro: «Kam barero ngujəna duwon ngawo curuimadə, nodo bargaa Alayedən faidanju bawo,» yeno.

10

Isaye fuwurawanjuye fitulur yindin nodo

¹ Ngawo adəyen Kəmadə curo fuwurawanjuyen am fitulur yindin gade kərəje tayia yindi yindiyan cunode bəla so, bələdeya so, na leji sammaro tin fuwuranno leyerə.

² Tayiro: «Kaladə ngəwu, amma kidawudə gana. Adə nangaro kəma kalayedəa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njəddoro cunodo!

³ Lenowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodəkki.

⁴ Bare wuri, bi ngərwu, bi suno gade ngonuwwi, koro bare kəla jawallen danuwe wundumaa lewanuwwi.

⁵ Fado fi yayero ngawuwiya, burwon ambo: “Fado adə bargə cuwando!” wulgənowo.

⁶ Kam nanlewaye nadən mbejia, bargandodə tilan dəgai. Amma bawoa, bargandodə nandoro waldi.

⁷ Fado adən jəmmowo nammowo, awo njadənadəa buiwo yaiwo, kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna nangaro. Bare fado adəa kolluwe fado fadoro lenuwwi.

⁸ Bəla fi yayero ngawuwe nayia njamoyiya, awo njadənadəa buiwo,

⁹ amnja dondi nadən isangagənowo, koro jamadəro: “Nodo bargaa Alayə nayia karənnjana!” wulgənowo.

¹⁰ Amma sa bəla laaro ngawuwe nayia mowo wajaiya, farsambo luwowa tayiro:

¹¹ “Katti bəlandoye sinderə tandəgənədəmaa cinniye nayiro kolnjagayə! Amma adəa nonowo, nodo bargaa Alayə karənjəna!” wulgənowo.

¹² Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bəla adəyedə am bərnə Sodombea* nanjaunin koji.

Isaye am ansiya Alayea wusadu
(Mat 11.20-24)

¹³ «Kuttundo am bərnə Korajinne! Kuttundo am bərnə Baitsaidayə! Ca awo ajabba ajabba nandən tədənasodə bərnə Tirre-a Sidonne-alan† tədənaa, tən kuren amnja tuwa cade ajaja-a buwu-alan‡ napcana.

* **10:12 10.12** *bərnə Sodombe* - Am bərnə adəyedə jauro diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fijiye siyeyeno. † **10:13 10.13** *bərnə Tirre-a Sidonne-a* - Bərnəniya kərdiyaye. ‡ **10:13 10.13** *ajaja-a buwu-a* - Noduwuram lagaranne.

14 Amma kiyama wakkajiya, wowomndo am bərne Tirre-a Sidonne-ayedəa§ nanjaunin koji.

15 Nayi ye am bərne Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayew? A'a, kannuro kolnjagai.

16 «Kam manando ngojənamadə mananimaə ngojo. Kam nayia wanjanamadə wumaa waso. Koro kam wua wasənamadə ye ti wua sunodənadəmaa wajo,» yeno.

Fuwurawa fitulur yindindəye waldu

17 Fuwurawanju fitulur yindində karwu kəjiaro walladaranniya, Isaro: «Kəma, cunəmlan sedannama manande jaana,» yera.

18 Isaye tayiro: «Yiwulis radu gai samelan curi kirukko.

19 Fannowo, nayiro kənduwo kadi so, kəlanji so guwattuye njadəkkəna, koro kənduwo kəla duno kəladodəye sammayen njadəkkəna. Awima njawandiawawo.

20 Adə yaye bare sedanna manando jagaidəro karwundo kəjijənni, cundo samelan ruwuwadadəro kəjijo!»

Isaye karwunju kəjidu

21 Sa adən Ruhu Alaye cakke karwu Isaye tai daje kəjije: «Bawani, Kəma same-a dunia-aye, wusenjəkkəna, dalilnjudə awo ania rashiduwa so, ilmuwu soro gəraame tadawa sananaro isanogəmma nangaro. Aaa, Bawa, adəma awo raamma wo.

22 «Bawani awo sammaa mukkoniro cakəna. Ti gənia, wunduma Tadadəə nojənni. Koro wunduma Bawadəə nojənni, sai Tadadə-a am tayiro Tadadə isanojiiya, cəraana-a,» yeno.

23 Isa suworde fuwurawanju runjaro: «Sim duwon awo ruwwadəə caruidə, barganja!

24 Nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, maiya so kada awo ruwwadəə kuroro caraana, amma carunni. Koro awo fannuwwadəə fanduro caraana, amma fanjanni,» yeno.

Misal kam kanjimarima cidi Samariyaye

25 Maləm Attauraye laa Isaa rijapturo cije tiro: «Sayinna, awi dikke ro sawisoye* fandəkki?», yenniya,

26 Isaye tiro: «Awi curo Attaurayen ruwuwadadə? Ndayiro tia kərayem?» yeno.

27 Tiye: «“Ala Kəmandəə karwunəm ngan, ronəm ngan, dunonəm ngan, hangalnəm ngan raye!† Koro kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† yeno.

28 Isaye: «Kalkallo wulyem. Adəə de, ro fandəmi,» yeno.

29 Amma maləm Attaurayədə ti jiremaro fəleduwuro maje Isaro: «To, wundu gəle kəmaskini wo?» yeno.

30 Daji Isaye tiro: «Kam laa Jerujalemnin cijəna bəla Jerikoyero leji duwon, jawalkorjimaso tia kapcagane řinjane babakcane tia nuna gai koljane leyerə.

31 Adəgai duwon, riman† laa jawaldəyen ise kamdəə kirunniya, səgərije koje leyeno.

§ 10:14 10.14 bərne Tirre-a Sidonne-a - Am bərneya aniyədə jauru diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno.

* 10:25 10.25 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə. † 10:27 10.27 SK 6.5

† 10:27 10.27 Lew 19.18 † 10:31 10.31 řiman - Kaduwu Nawi Harunaye. Kidanja Fado Alayen cadəna.

³² Lewi‡ laa ye nadəro ise tia kirunniya, səgərije koje leyeno.

³³ Kam cidi Samariyaye laa ye bəlawuro cədi duwon, nadəro kadio. Tia kirunniya, jauru njunoje

³⁴ ise tunowanjuro kəndawu-a diben-a karwunno fijiye kələkələyeno. Daji tia koronjuro dam gənajiye kusottorambo cuwude tiro kiskeyeno.

³⁵ Wajənanjua dinariyus yindi cuttuluwe kəma kusottorambero ce tiro: “Kam adəro kiskəne. Waldəkkiya, wuri kojənarə yejəmma sammaa niro kalannjəgəkki,” yeno.

³⁶ «To, maləm, niyen wa curo am yakku aniye wundunja kəmaski kam jawalkorjimaso kapcaanadəye wo?» cəne tia kiworo.

³⁷ Maləm Attauraye: «Kam tia njunojənadəma,» yenniya, Isaye tiro: «Ni ye lene, ti gai de!» yeno.

Marta-a Meram-a

³⁸ Isa-a fuwuranju-a lejai duwon, bəla laaro kadiranniya, kamu laa cunju Marta tia fannjun kisawo.

³⁹ Yanjugəna cunju Meram fuwu Kəmadəyen napkada mananju kərəndu cədi duwon,

⁴⁰ Martaro kida sosaye ngəwujiye hangalnju jauru jaada. Daji Marta na Isayero ise tiro: «Kəma, yanigəna wua kolsəna runi kida dikkidə, ni lambonəm gəni wa? Tiro wulgəne wua banasuwo!» yeno.

⁴¹ Kəmadəye tiro: «Marta, Marta, awo ngəwuro hangalnəm jadi,

⁴² amma awo faidaadə falma, diye! Meram awo ngalwodəa kərəjo, koro wunduma nanjun cəmoiyawo.»

11

Isaye kəla moduwayen alamdu

(Mat 6.9-15; 7.7-12)

¹ Yim laa Isa na laan moduwa cəde kerənniya, fuwuranjuyə falnja tiro: «Kəma, andiro moduwa dio sakkarai, jiri Yahaya fuwuranjuro cəkkəranadə gai,» yeno.

² Isaye tayiro: «Sa moduwa diwiya, ngai wullowo:

«*Bawa, cunəmbo daraja tio!*

Nodonəm bargaa iso!

³ *Yimbi yayə kəmbonde sade.*

⁴ *Biwunde gawursagane,*

andi ye am biwu saddənadəa gawurniye nangaro.

Bare kolsame jaraptiyende.»

⁵ Koro Isa walde tayiro: «Kamndo laa sawanjua duwon dərdu fannjuro leje tiro: “Sawa, burodi yakku tagarisəgəne.

⁶ Kərmama sawani laa curo bəlawuroyən duwon, nanin jəpkəno, koro wu ye awima tiro yikke juwui bawo,» yenniya,

⁷ sawanjudə curo fadodəyən tiro: “Kolsəne, bare suwolsəmmi! Cinna ye jakkada, koro wu-a yallani-a ye boniyəna. Rangəkke cikke njikkiwawo,» cəni.

⁸ Nayiro wulnjagakki, nansawanja nangaro gəni, amma dolero cije awo cəraana sammaa ci. Dalilnjudə kamdə nangujənni tia cuworiya, cuwori nangaro.

‡ 10:32 10.32 Lewi - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidə banawu rimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadəna.

9 «Koro nayiro wulnjagakki, korowo njadi, manowo fanduwi, cinna bangowo kanjagai.

10 Wundu duwon cuworimadëro cadì, kam majimadë ye cuwandi, koro kam cinna baccimadë yero kajagai.

11 Bawa fi curondon tadanju tia buniro cuworiya, cujunjuro kadi cidë?

12 Bi ngëwullo cuworiya, këlanji cidë?

13 Nayi diwiso awowa ngëla tadawandoro njo nonuwmaa, balle Bawa Mai Samema Ruhunjudëmaa am tia caworiro cidë!» yeno.

Kënduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Mar 3.20-30)

14 Yim laa Isa sedan kam laa muwaro cëdënaa duje kiluwunniya, kamdë mana badiyeno. Jamadë ajapkera,

15 amma laaye: «Kënduwo Beljabul* mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

16 Laanja ye tia rijapturo alama laa sameye tayiro fëlejuworo mayera.

17 Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Këрмаi fi yaye këlanjuro yaktëgënadë dëgaiwawo, koro fado duwon këlanjuro yaktëgënadë dëgaiwawo.

18 Wu sedannaa kënduwo Beljabullen dukki nuwua. To, Yiwulis ye këlanjuro yaktiyia, ndayilan gële kërmainjudë dëgai?

19 Koro wudë kënduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kënduwo wunduyen gële sedannaa dujai? Adëmaro tayi sharawundoro waljai.

20 Amma kënduwo Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isëna, diye!

21 «Kam dunoa mukkon bërimia fannju gurejiya, këndanju samma këlewa.

22 Amma kam laa tia dunon kojëna ise tia lawalaje nasardiya, bëriminju ardijënadë cëmoye këndanju sammaa ngoje dagarji.

23 Nonowo, kam wuro këldëgënnidë lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodë tarduma.

Waldu sedanne

(Mat 12.43-45)

24 «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dëriyen na naptuye maji, cuwandiawodë, daji këlanjuro: “Nda fanni kollëkkënadëro waldëkke,» cëni.

25 Waldiya, fadodë tas fëraada ye, tassana ye najiyi.

26 Daji leje sedan tulur gade tia nandiwın kojana capce cuwude ngasaye narpai. Adë nangaro naptu kam adëyedë cayëmaa kojënaro kuttaji,» yeno.

27 Isa manaji ngai duwon, kamu laa curo jamadëyen kowo sapce: «Bargaa kamu nia njambe tëgam njinadë!» yeno.

28 Isaye: «Attëroa, barganja am mana Alaye fanjane jaanadë!» yeno.

Alama Nawi Yunusse

(Mat 12.38-42)

29 Jamadë na Isayen cacaptai adëgai duwon, Isaye: «Am jaman adëye jauru diwi. Alama laa sameye majai, amma alama Nawi Yunusse gënia, alama fima tayiro fëlediyawo.

* 11:15 11.15 Beljabul - Yiwulis.

³⁰ Jiri Nawi Yunus kuren am bærni Niniweyero alamaro waljénadé gai,† Tada Kambédé ye am jaman adəyero alamaro walji.

³¹ Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anəmbédé cije am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedaji, dalilnjudé ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isəna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojəna nadən mbeji.

³² Kiyama wakkajiya, am bærni Niniweye ye cijane am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedajai, dalilnjudé tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadəna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojəna nadən mbeji.

Misal fatəla-a nurnju-aye

(Mat 5.16; 6.22-23)

³³ «Wunduma fatəla wasse na turuiwawolan bi kəmon təmjiwawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənaduramnjuyen gənaji.

³⁴ Simməmdə tima fatəla tiyinəmbe wo. Simməm ngaa, tiyinəm samma ye nurraro walji. Amma simməm kuttua, tiyinəm samma ye duwuro walji.

³⁵ To, hangal gənane, bare nur nilan dəganadə duwuro waljənniro!

³⁶ Tiyinəmlan ndarama duwu bawo samma nurraa, alama fatəla nurnjulən nia wasnjidə gai kərgam.»

Kuttunja Farisawa-a maləmba Attauraye-a!

(Mat 23.13-36)

³⁷ Isa mana cədi ngai duwon, Farisa laa fannjuro tia masəna dioro døyeno. Leje fadodəro ngaye masənaro napkera.

³⁸ Farisadə kəla Isa mukkonju tulje tayirro cədənnin masənaro napcənayen ajapkeno.

³⁹ Daji Kəmaye tiro: «Nayi Farisawadə ngawo tasaye-a gəmdowolombədəa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curondodə kənda am gadeye luwaptu so, niadiwi dio solan cəmbəreəna.

⁴⁰ Nayi hangal kuttua! Ti ngawodəa alakcənadə curodə yea alakcənni wa?

⁴¹ Karwu tiloaro sadaa yowo, daji awiso nayiro tayirro walnjagai.

⁴² «Kuttundo nayi Farisawa! Bulu kaskasi so, nana so, kərijuwo samma solan jakka‡ tulluwuwi, amma jire dio so, Alaa rawo soa kolluwwa. Tayidəa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

⁴³ Kuttundo nayi Farisawa! Dandallan napturam fuwuye-a kasuwulan lewa darajaa-a raawwa.

⁴⁴ Kuttundo, nayi alama kauri noduram bawoa§ am nojannilan tia guwaccane kojaidə gai,» yeno.

⁴⁵ Maləmba Attauraye falnjaye tiro: «Sayinna, adəgai wulləmiya, andi yea rasamma, diyə!» yeno.

⁴⁶ Daji Isaye tiro: «Nayi ye kuttundo, maləmba Attauraye! Katkun kurwowa dama bawo ambo gənagəwi, amma nayi ngulondoma sanguwe tayia banagəwwawa.

⁴⁷ Kuttundo! Kauriya nawiya kureye tanduwi, koro amwurawandodəma tayia ceyeso!

† 11:30 11.30 Nawi Yunus gai - Jiri Nawi Yunus kawu yakkuro curo buni mafəndiyen dəganadə gai, kamin Isayedə ye kawu yakkuro curo kauriyen dəgai. ‡ 11:42 11.42 jakka - Jire dio so, Alaa rawo sodə jakka kaluyedəa faidan kojana. § 11:44 11.44 kauri noduram bawoa - Jiri kauri guwattudə amba tayir gənriro kalakcidə gai, Farisawa-a adanja-adə ye amba na Alayen kuruwunno kalakcai.

⁴⁸ Ngainin awowa amwurawando cadəna sammaa kasadduwwaro shedanuwi, dalilnjudə tayi nawiya ceyesəna, nayi ye kauriyanja tan-duwwa!

⁴⁹ Adə nangaro nanrashidunjulan Alaye: “Nawiya-a kəngayamba-a tayiro juwagəkki. Laanja ceyesi, laanja yea basarjai,” cəna.

⁵⁰ Adəma nangaro bu nawiya sammaye kawu dunia alaktənaman am jaman adəyero cukkuri,

⁵¹ bu duwon jaman Nawi Haabilayen tamiya har jaman Nawi Jakariya katte laya duwadurambe-a Fado Alaye-ayen bawojənadəyero kudero samma fidənadə. Ai, nayiro wulnjagakki, kəla am jaman adəyemaro cukkuri.

⁵² Kuttundo, maləmba Attauraye! Awoa cuworam ilmuye ngonuwwa, nayi kəlando ye ngawuwi, koro am tiro ngaworo majaidə yero dapkəwwa.»

⁵³ Isa nadəa kolyenniya, maləmba Attauraye-a Farisawa-a tiro jauru gərgajagane koro kəla awo ngəwuyelan tia jəkcane

⁵⁴ jawal mananjulan tia taye madu badiyera.

12

Yis Farisawaye

¹ Sa adən am kada kadami isane captane, har amanjaa guguwaccai duwon, Isa burwolan fuwuranjuro manaduwi badiyeno. Tayiro: «Farisawadəro hangal gənanowo, nanmənafəkknja yis gai.

² Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

³ Adəgaima awo curo buneyen wulluwwadəa kausulan fanjai, koro awo curo ngimben tatapkwəwadəa farsamlan kurukcai.

Kamba gəni, Alaa rinowo!

(Mat 10.26-31)

⁴ «Sawawani, nayiro wulnjagakki, bare am ro kambe cattuluwe ngawo adəyen awima gadə rakcane cadiwawodəa rinuwwi.

⁵ Amma ti rinuwimadəa nayiro fəlenjagakki: Ti duwon ngawo ro kambe cuttuluwunayen kənduwo tia kannu jaanamayero njakkoye cədanadəa rinowo. Aaa, nayiro wulnjagakki, Alaa rinowo!

⁶ Binaru uwu gursu yindiro caladi, gəna? Adə yaye Ala falnjamaa cəpciyiwawo.

⁷ Nonowo, kanduri kəlandoyema samma komgada. Bare rinuwwi, binaru ngəwua darajan konuwwa.

Almasiwua fuwu amben kasattu

(Mat 10.32-33)

⁸ «Nayiro wulnjagakki, wundu duwon fuwu amben ti kakke cənnamadə, Tada Kambədə ye fuwu malaiyawa Alayen kamdə kaanju cəni.

⁹ Amma kam duwon fuwu amben wua angərsənamadə fuwu malaiyawa Alayen angərđi.

¹⁰ Wundu duwon kəla Tada Kambədəyən manakuttu wuljidə, tiro gawurđiyi. Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, tiro gawurđiyiwawo.

¹¹ Sa nayia dandallo, bi shararambo, bi mairiro njasadiya, kəla awo wulluwiyen bi jiri kəlando mowuwiyen bare hangalndo cijənni,

¹² dalilnjudə sa adən Ruhu Alaye awo wulduyədəa nayiro njakkərai nangaro,» yeno.

Misal gariwu hangal bawoaye

¹³ Curo jamadāyen kam laaye Isaro: «Sayinna, yeiyaniro wulgāne, curo warasandeyen nuwani sio!» yenniya,

¹⁴ Isaye tiro: «A! Wundu wua shara kamdamandoro bi warasa dagardumandoro sado?» yeno.

¹⁵ Daji jamadāro: «Hangal gānanowo! Arsiyi luwapturo kanowo, kam ləman ngəwu jəgandəna nangaro gəni roa dəgai,» yeno.

¹⁶ Daji tayiro misal cədde: «Gariwu laa kulonju nema jairo kekkənniya,

¹⁷ kəlanjuro: “Na nemani adəa camməme njakkoye bawodə, awi gəle dikki?” yeno.

¹⁸ Daji walde: “Akko awo dikkidə: Jawuwanisoa wurnəkke gade kura kura tandəkke curonjan algamani-a awo gade gandəkkəna samma-a camməkke yakkəkki.

¹⁹ Daji wuye karwunin: ‘Akko kəmboso kərwu kadaye takkəna. Garal namməkke bukke yakke, kəji fakki!’ nəkki.”

²⁰ Amma Alaye tiro: “Ni hangal bawoa! Bune adəman kawunəm daje numi! Daji awo ani kəlanəmbo capkəmmadə, wundu gəle tayia jəgandi?” yeno.

²¹ Ngaima kam kəlanjuro arsiyi capcəgəna, amma na Alayen gariwuro waljənnimadə, ti yero wakkajiyi,» yeno.

Bare karwungai diwwi!

(Mat 6.25-34)

²² Daji Isaye fuwurawanjuro: «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, bare kəla awo rondoro buwiyen bi kəla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi.

²³ Rodə kəmboa kojəna, koro tiyidə ye kajəmuə kojəna.

²⁴ Ngawusoa ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro ngajiram-a jawu-a ye cadanni yaye, Ala tayia ambaji. Nayidə jairo ngudowaa darajan konuwwa, diye!

²⁵ Wundundo gəle rakce karwungainjulana sa fal kawunjuro cərgai?

²⁶ To, ranguwe awo kəske adəmaa diwwawoa, awiro gəle kəla awowa gadedəyen karwungai diwi?

²⁷ «Fəreso jiri rijaidəa ruiwo, ngənəpcaiwawo, koro caa cadiwawo. Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jairo darajaa yaye, ngaltema kajəmu fəre aniye falnəja nanshawan najəgəna cakkənni.

²⁸ Ala fəreso ku karaan rijai bari kannuro fijagai ania ngai jakcidə, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambərsə ganaada!

²⁹ Bare awo buwi-a yawi-aa manuwwi, bare karwungai diwwi.

³⁰ Jama duniaye samma awo ania majai, amma Bawando nayi ye awo anin məradundoaro nojəna.

³¹ Attəroa, nodonju manowo duwon, awo ani yea nayiro njadi.

³² «Nayi jama gana, bare rinuwwi, Bawando nodonju bargaa nayiro njoro cəraana nangaro.

³³ Kəndando ladowo, wuridəa talaawaro yowo. Kəlandoro aritta dinjiwawo yikkududowo, arsiyindo samelan har abadaro ceriwawo, na duwon barwu ye lejiwawo, kanam ye juwuiwawodə.

³⁴ Nonowo, na arsiyindo dəganadəman karwundo ye kərga.

Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye

(Mat 24.45-51)

³⁵ «Canjando ye gerowo, fatəlawando ye waskada kollowo!

³⁶ Wolodiya waldu kəmanjaye gurejai gairo dabbardənowo. Sa kəmanja larusaramlan ise cinnadəa bakciyama, tiro kajagai.

³⁷ Barganja wolodiya kəmanja ise tayia faada najiyidə! Jiremaro nayiro wulnjagakki, dabbarde tayia cakke masəna dioro napcane ise ti kəlanju kəmbo tayiro sajiyi.

³⁸ Bune dərdu bi dərdu kojənaman kadioro walyenoa, tayia faada najiyia, barganja!

³⁹ Amma adəa nonowo, ca kəma fadoyedə sa barwu fannjuro isidəa nojənaa, tia kolje fannjuro ngayiwawo.

⁴⁰ Nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa təmanuwwilan Tada Kambedə isi nangaro,» yeno.

⁴¹ Daji Biturusse: «Kəma, misal adəa andiro wa wulsagami, ra jama sammaro?» cəne tia kiworo.

⁴² Kəmaye tiro: «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəreje wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa təraanan njoro galajidə?

⁴³ Kəjinju wolodi kəmanju waldiya, ngai cədi najiyidə!

⁴⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kəmadə kəndanju sammaa mukko wolodi adəyero cakki.

⁴⁵ Amma wolodi adə karwunjun: “Kəmani duwan isiwawo,» cəne wolodiya amanjua kamun kwan babaktu badije juwe diben cane sagarandi kərgaro walyenoa,

⁴⁶ daji wolodi adəye kəmanju yim təməjənni-a sa nojənni-alan ise tia kirwolān jajarje curo aman bowuyero cakki.

⁴⁷ Wolodi mərədu kəmanjuye nojəna duwon dabbarduro bi mərədu kəmanjuyedəa galduro wajənamadə, jairo tia kowojai.

⁴⁸ Amma wolodi awo kəmanju cəraana nojənni duwon awo tiro wowom gənaduwaye cədənamadə, tia ganamaro kowojai. Wundu duwon tiro awo ngəwu cadənadə, nanjun ngəwu cawori. Koro kam mukkonjuro awo jairo ngəwu casakkənadə, nanjun ngəwudəmaa kojəna cawori.

Nanlewa gəni, firda

(Mat 10.34-36)

⁴⁹ «Kannu duniaro njəttaro kadikko. Kannudə kərmaman cambənaa, jairo raakko!

⁵⁰ Wuro kasala laaa* saddi mbeji. Kawu ceridəro, kasala adəye kurwəwunju jairo jau fakki.

⁵¹ Duniaro nanlewa wa kudoro kadikkoro təmayew? A'a, nayiro wulnjagakki, nanlewa gəni, firda.

⁵² Na adən fuwun fado falnin kam uwu firdai, yakkudə kəlado am yindiyero waljai, yindidə ye kəlado am yakkuyero waljai.

⁵³ Adəgaima firdai, bawa kəlado tadanjuero walji, tada ye bawanjuero, ya kəlado feronjuero walji, fero ye yanjuero, ya kəsai kəlado kamu tadanjuero walji, kamu tadaye ye kəsainjuero.»

Sheda jamannedəa fisardu

(Mat 5.25-26; 16.2-3)

⁵⁴ Daji Isaye jamadəro: «Keyera fəden cijəna ruwiya, sadəman nayiye: “Ingi fandiye,» nuwi, adəgaima wakkaji.

⁵⁵ Koro karuwa anəmbe cijəna ruwiya, nayiye: “Ku jairo kausuaro walji,» nuwi, adəgaima wakkaji.

* 12:50 12.50 kasala laa - Bone cane nui.

⁵⁶ Nayi mēnafəkkaso, awo same-a cidi-alan fəledidəa fisardu nonuwwadə, awiro gəle awo jaman adən wakkajidəa fisardu nonuwwidə?

⁵⁷ «Awi nangaro nayidə kəlandoro kommuwe awo dioye jussənadəa nonuwawodə?»

⁵⁸ Sa lawalamanəm-a rokko shararambo lenuwiya, kəla jawalledəman kowori de tawaktəne, bare nia fuwu alkaliyero njadənniro. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

⁵⁹ Niro wulnjəgəkki, nadən təmmaro luwumbawo, sai wuridəa cotto rəmbəmiya duwon,» yeno.

13

Tuwa dewo!

¹ Sa adən am laa na Isayero isane lawar am cidi Galileye bu fida cadi duwon, Gomna Bilatus cakke tayia ceyesənayedəa tiro kekkudo.

² Isaye tayiro: «Galilewu ani bone ngai casana nangaro, Galilewu gade sammaa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?»

³ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.

⁴ Ra, am mewun wuskun soro kuruwu lakka Silowambe wurde kəlanjaro cukkure sanunadə, am gade Jerujalemnin dasaanadəa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?»

⁵ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.»

Misal ya tarmuye tada bawoaye

⁶ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Kam laa curo jərwunju inabben ya tarmuye kokcəna duwon, tada madaro kadinniya, cuwandənni.

⁷ Daji jərwu njattomadəro: “Akko ku kərwu yakku kəska adən tada madaro isəkkiya, awima fandəkkiwawodə. Calle tia! Awiro bowuro na cəmoyi?”

⁸ Amma jərwu njattomadəye tiro: “Bani ngimba, kasadde kəməne adə tia kolle, fərdunju tamməkko mufi figəkko.

⁹ Bariminna tada kekkoa, ngəla. Bawoa, calləmi,» yeno.

Isaye kamu karuwaa isangaduwu

¹⁰ Yim tustuyea laa Isa dandalnin jamaa alamji duwon,

¹¹ kamu laa nadən mbeji, karuwa tia leje maskinno cədəna kərwu mewun wuskunno nguwada rakce cəkko dajiwawo.

¹² Isa tia kirunniya, bowoje tiro: «Ya, nanmaskinnəm-a faiduwwa!» yeno.

¹³ Tiro mukkonju gənayeyenniyama, kamudə cije cəkko daje Alaa jajaktu badiyeno.

¹⁴ Amma Isa yim tustuyea kamudəa isangajəgəna nangaro, kura dandaldəye gərgəje jamaro: «Curo mawuyen kawu arakku kidaye kambo amardəgəna. Yim tustuyea gəni, yim animaa arowo isanganjaa!» yeno.

¹⁵ Kəmaye tiro kalakciye: «Mənafəkka, wundundo yaye yim tustuyea dalonju bi koronju wuije cade catti, gəna?»

¹⁶ To, kamu adə, kaduwn Nawī Ibrahimbe duwon Yiwulis kərwu mewun wuskunno tia cikkerənadə nda? Yim tustuyea tia wuidu wuro wajimsəgənni wa?» yeno.

¹⁷ Adəa wulyenniya, waduwnju sammaa nangu kida, amma jama gade samma awo ajabba ajabba cədidəye kəji fanjai.

*Misal kasuni mutarre-a yis-aye**(Mat 13.31-35; Mar 4.30-34)*

¹⁸ Daji Isaye: «Nodo bargaa Alayedə, awi camunonju wo? Awiro tia rattalgækki?»

¹⁹ Alamanjudə kasuni mutarre kam laa ngoje jərwunjulən fiye riye kəska kuraw walje, har ngudoso dəlambanjun fannja cadandənədə gai,» yeno.

²⁰ Koro Isa walde tayiro: «Awiro nodo bargaa Alayedəa rattalgækki?»

²¹ Alamanjudə yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kəlje dije, har fum fujənədə gai,» yeno.

*Cinna jəkkayen ngawowo!**(Mat 7.13-14, 21-23)*

²² Isa jawal Jerujalembə jəgaialan bəla kuran ganansolan jamadəa alamji ngai duwon,

²³ kam laaye tiro: «Kəma, am ganama wa njəkkawo cawandi?» cəne tia kiworo. Isaye jamaro:

²⁴ «Cinna jəkkadəyen jəktənowo ngawowo, nayiro wulnjagakki, am kada ngaworo majai, amma rakcaiwawo.

²⁵ Fannowo, sa kəma fadoye cije cinnadəa kərəp jakciya, nayi deyan daadadə cinna banguwe: “Kəma, kasagane!” nuwi, amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro,” cəni.

²⁶ Daji nayi ye: “A! Ni-a kallo buiyena ye, yaiyena ye, koro farsamndesolan jamaa alamməmma, diye!” nuwi,

²⁷ amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro. Wun kuruwunno lenowo, nayi diwi diomaso!” cəne kalannjagai.

²⁸ «Nadən so ye tədi, sheri ye naldi, sa adən Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a nawiya gade samma-a nodo bargaa Alayen ruwi, amma nayi kəlandodəa deyarə gəmnjagai.

²⁹ Am laa adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane* tayi ye nodo bargaa Alayen masəna dioro napcai.

³⁰ Adəgaima am laa daryeyədə burwoyero waljai, koro laa burwoyədə ye daryeyero waljai,» yeno.

*Karwukutta Isaye Jerujalembə**(Mat 23.37-39)*

³¹ Sa adən Farisawa laa na Isayero isane tiro: «Lene, na adəa kolle! Mai Hirudus nia njejoro manji,» yera.

³² Isaye tayiro: «Lenowo, dəla jambamadəro: “Akko ku-a bəri-a sedanna dukki, am yea isangagækki, kawu yakkua kidanidəa tumogækki,» wulgənowo.

³³ Fagatto ku-a bəri-a waare-a jawalni gækki. Jerujalemlən gənia, na gaden nawi fimaa ceyesiwawo,» yeno.

³⁴ Koro Isa walde: «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyadəa roro yejuwe am juwanjaanadəro dongur kauye gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwui tadawanju fefedowanjun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin capturo raakkəna, amma wayew.

³⁵ Akko fannodo de sul kolnjaana.† Nayiro wulnjagakki, wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

* 13:29 13.29 am adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane - Kərdiya. † 13:35 13.35 fannodo de sul kolnjaana - Ala nguwunjan culuwuna.

14

Isaye kam dondia isangaduwu

¹ Yim tustuyea laa Isa masəna dioro fado Farisawaye kuranja laayero leyenniya, amdə jauro Isaa ninijai duwon,

² kam laa tiyinju nga fuwadaa fuwunjun kiro.

³ Isaye malamba Attauraye-a Farisawa-aro: «Yim tustuyea kamba isangaduwwa halal ra haram?» cəne tayia kiworo.

⁴ Gəm kedənniya, Isa kamdəa cədane isangajiye salamje leyeno.

⁵ Daji tayiro: «Wundundo tadanju bi dalonju yim tustuyea barambo cukkuriya, sadəman cuttuluwiwawodə?» yeno.

⁶ Koro mana tiro kalaktuwuye tayiro katkero.

Alamdu kəla sosama-a kusotto-ayen

⁷ Isa am masəna dioro dojanadə na darajaa kərejane narcai kirunniya, tayiro misal cədde:

⁸ «Kam laa masəna larusayero nia donjiya, bare na darajaadən namməmmi, dalilnjudə wəneye sosamanəm kam nia darajan konjəna laaa dojəna.

⁹ Adəgaia, sosamandodə nanəmbo ise niro: “Cine nadəa tiro kolgəne!” cəni. Daji nangunəmbaro cinəme lenəme na daraja bawodəlan namməmi.

¹⁰ Amma kam laa nia donjiya, lene na daraja bawolan namme. Daji sosamanəmdə isiya, niro: “Sawani, are na darajaan namme!” cəne fuwu jama dojəna sammayen daraja fandəmi.

¹¹ Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənamadə, tia awimaro ngojaiwawo. Koro kam duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai.»

¹² Daji Isaye sosamanjudəro: «Ngəməri masəna kausuye bi lesaye dabbarnəmiya, bare sawawanəm, bi yanəmgənawa, bi kəramiyanəm, bi kəmaskiyanəm gəriwua donəmmi. Adəgai kidəmba, tayi ye nia donjane njakkərəmbi.

¹³ Amma ngəməri masəna dioye dabbarnəmiya, ngudiya so, maskinna so, ngurdiyiyə so, kambuwa soa done.

¹⁴ Adəgainin bargaarə walləmi, tayi rakcane niro njakkərəmbiwawo nangaro. Yim cinowo jirewuyea Ala niro njakkərəmbi.»

Misal masəna ngəməriye

(Mat 22.1-14)

¹⁵ Curo masənawuyen falnja adəa fangenniya, Isaro: «Barganju kam nodo bargaa Alayen masəna juwuudə!» yeno.

¹⁶ Isaye tiro: «Kam laa masəna ngəməriye cədi cəne am kada doyyeno.

¹⁷ Sa masənayədə kidənniya, wolodinju cunode am dojənədəro: “Arowo, awiso kərma dabbargada!” yeno.

¹⁸ Amma tayi samma wajane fal fallen gawara koro ngəskera. Burwoyədə tiro: “Lowonjəkkəna kanadi tai, kulo yuwukkəna dolero lekke rukki,” yeno.

¹⁹ Fal ye: “Lowonjəkkəna kanadi tai, dalo bareye mewu yuwukkəna lekke tayia rijamməkki,” yeno.

²⁰ Faldə ye: “Bəřinmaro larusa kidəkkə. Adəmaro rangəkke lekkiwawodə,” yeno.

²¹ Daji wolodidə na kəmanjuyero walde awo ani sammaa wulyeyeno. Adəa fangenniya, kəma fadoyədə gərgəje wolodinjudəro: “Duwan luwe

bəlaye farsam farsam so, lai lai so gai, talaawa-a maskinna-a kambuwa-a ngurdiyaya-a sammaa mane kude!”

²² Daji wolodidə walde tiro: “Kəmani, awo wulləmmadə tədəna, amma koro yaye na gapcəna mbeji,” yeno.

²³ Koro kəmadəye wolodinjuro: “Bəlan luwe jawal kuran gananso gai amba yakke isa, fanni cappo təmbəro!”

²⁴ Nayiro wulnjagakki, am burwon dokkənədəye falnjama masənani juwuiwawo, diye!”»

Fuwura Isayero waldu

²⁵ Am kada kadami Isaa casadduwuna kallo ledu cadi duwon, Isa suworde tayiro:

²⁶ «Kam laa naniro ise bawanju-a yanju-a, kamunju-a yallanju-a, yeiyawanju-a kannawanju-a, har ronjudəmaa wajənnia, rakce fuwuraniro waljiwawo.

²⁷ Koro wundu duwon kəskanju karmoye njoje wua səgannimadə, rakce fuwuraniro waljiwawo.

²⁸ Wundundo gəle soro sameye tando cəraana duwon, dunonju koji ra kojiwaworo nojoro napce wuri ceji sammaa burwon komjənni tando badijidə?

²⁹ Ngai gənia, fərdudəa gənaje rakce sorodəa tumojəgənniro walyenoa, am caruna samma rudu tiro gənajagane:

³⁰ “Ruiwo, kam adə soro tando badijəna duwon, tumoduwu tiro katkero!” cəni.

³¹ Koro mai laa amnju dəwu mewua duwon mai kamanju am dəwu findiaro kəriwu njəkkado majia, burwon napce rakce tayia kəriwun juwui ra juwuiwawodəa curui, mare?

³² Tia jawuiri kiroa, lawalamanju kuruwunin duwon, naptu nanlewaye kororo am cukkunodi.

³³ Adəgaima kam duwon kəndanju ngaa wajənnidə rakce fuwuraniro waljiwawo.

³⁴ «Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji?

³⁵ Manda kəlamdə kattiro bi mufiro fiduwuro faidaa gəni, tia deyan yirjai. Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

15

Misal dimi faccəgənyə

(Mat 18.10-14)

¹ Yim laa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a Isaa kərənduro nanjuro isai duwon,

² Farisawa-a maləmba Attauraye-a adəa kutturo carune kattenjan: «Kam adə biwumaso kasacce, har tayi-a rokko masəna cadi,» yera.

³ Daji Isa tayiro misal adəa cədde:

⁴ «Kamndo laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filəgar ləgaridəa karaalan kolje leje fal faccəgənadəa maje, har cuwandi, mare?

⁵ Cuwandiya, karwu kəjiaro ngawanan njoje

⁶ fannjuro waldi. Daji sawawanju-a kəmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukəjinde kallo fəleniyo, dimini faccəgənadəa fandəkkəna nangaro,» cəni.

7 Nayiro wulnjagakki, adəgaima samelan karwukəji duwon kəla biwuma fal tuwa cədənayen tədīdə, kəla jirewu filəgar ləgari jawallan caluwunnidəmayen kojənaro tədi.

Misal cunگو faccəgənayə

8 «Koro kamu laa cunگوnju mewua duwon, fal fatkeyenoa, fatəla wasse fadodəa fərajə hangallayen kulasse, har cuwandi, mare?

9 Cuwandīya, koiyanju-a kəmaskīyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukəjinde kallo fəleniyo, cunگوni faccəgənadəa fandəkkəna nangaro,” cəni.

10 Nayiro wulnjagakki, adəgaima biwuma fal tuwa cədiya, malaiyawa Alaye ye kəji fanjai.»

Misal tada faccəgənayə

11 Koro Isa walde: «Kam laa tada yindia duwon,

12 təngərimadəye tiro: “Bawa, nuwani warasaye se!” yenniya, bawadə tayiro kəndanju dagaryeyeno.

13 Ngawo kawu ganayen təngərimadə awonju sammaa capce lardu kuruwu laaro leje nādən nanjairo cəde kəndanju basaryeno.

14 Wuxinju sammaa ceje cot kerənniya, kəna jau lardudəro ngaye lambimaro walyeno.

15 Daji cije kam larduye laaro napciye aladeya neworo kulowanjuo tia kinodo.

16 Tada kəskəye aladeya jawuidən curonjun njəmbəfəroo jairo mangarjəna, amma wunduma tiro cinni.

17 «Daji kəla naptunju adəyen tuwore karwunjun: “Kai! Kidama bawaniye fi yaye kəmbo juwe, har kulji, amma akko wua na adən kənaye sesi.

18 Kolle cikke bawaniyero lekke tiro: ‘Bawa, Mai Samema yero biwu yiddəkkəna, ni yero biwu njəddəkkəna.

19 Kua wua tadanəmlan bowoduro yittəkkəni. Marne, kasadde ki-dawunəmbe falnja gairo walləkko!’ nəkki.”

20 Daji cije na bawanjuero leyeno. Amma bawanjudə kuruwun tia kirunniya, jairo njunoje cəgase daunjuo kamdiye lewa kərawoye tiro kiddo.

21 Daji tadadəye tiro: “Bawa, Mai Samema yero biwu yiddəkkəna, ni yero biwu njəddəkkəna. Kua wua tadanəmlan bowoduro yittəkkəni,” yeno.

22 Amma bawadəye wolodīyanjuo: “Duwan lenowo, kalwu gari ngalwodəa kudowo tiro luwunowo. Ngulondonjuo kulum yakkowo, sinju yero suno yakkowo.

23 Koro kəna kaisuadəa kudowo duwanowo. Bəri ngəməriye buiyo, bikke diyo,

24 dalilnjudə tadani adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandəkko nangaro,” yeno. Daji karwunja jairo kəjije ngəməri badiyera.

25 «Sa adən tada kuramadə kulon. Fado karəngenniya, ganga-a algaita-a nukcai fangeno.

26 Wolodi laaa bowoje awo wakkajənədəa kiworo.

27 Tiye: “Kannanəm diye walde iso. Bawanəm tia kəlewa salai cuwandəna nangaro, kəna kaisuadəa duwajəna,” yeno.

²⁸ Daji tada kuramadə gərgaje fadodəro ngawo wayeno. Bawanju cije culuwe tia lowodu ngəskeno.

²⁹ Amma tiye bawanjuro: “Akko kərwu kadaro karea gairo ngənəptəkke niro kida njəddəkki, koro sawiso mananəm ngokki yaye, ngaltema wuro kani təngərima sime sawawani-a ngəməri diyende.

³⁰ Amma tadanəm adə, arsiyinəm sammaa jawarraro rəməs cikkeje basarje walde kadinniyama, tiro kənna kaisuadəa duwayeyem!”

³¹ Daji bawadəye tiro: “Tadani, ni sawiso nanin kərgam, koro awo kakke samma kaanəm.

³² Ngəməri dio-a kəji fanda-a ani andiro wajimsaana diye, dalilnjudə kannanəm adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandiye nangaro,” yeno.»

16

Misal wakkil nangaaye

¹ Koro Isa walde fuwurawadəro: «Gəriwu laa wakkilnjua duwon, am nanjuro isane wakkilnjudəa ngadarjane arsiyinju basarji yera.

² Gəriwudə tia bowoje: “Awi kəlanəm lan wuljai fakkənədə? Balas sədde, kua adən fuwun ni wakkilni gəni,” yeno.

³ Daji wakkildəye karwunjun: “Bani ngimba nanwakkilnin wua sutuluwunadə, awi gəle dikki? Dunoni bareye bawo, koro lowo dio ye wuro nangua.

⁴ To, awo wua kidanin suttuluwiya dikke am fannjan samoyidəa nokkəna,” yeno.

⁵ «Daji am duwon banju ngimba kasuro jəgai sammaa tilo tiloyen bowoje burwoyedəro: “Ndawuro bani ngimba nia njəgai?” cəne tia kiworo.

⁶ Tiye: “Kəndawu jaitunne tonon miaro,” yenniya, wakkildəye tiro: “Kakkadunəm kasuye ngone duwan namme fiwu ruwune.”

⁷ Koro kam gadero: “Ni nda, ndawuro nia njəgai?” yeno. “Algama buwu miaro,” yenniya, wakkildəye: “Kakkadunəm ngone fisku ruwune,” yeno.

⁸ Banju ngimbadə wakkil jire bawoadəa kəla nanganju adəyen kingoro, dalilnjudə am duniaye arsiyinjalan nanga kam fandoyen am nurrea kojana nangaro.

⁹ Nayiro wulnjagakki, arsiyi dunia adəyelan sawawa fandowo. Sa dajənalalan, nayia kəndəgairam sawisoyen ngəlaro njamoyi.

¹⁰ «Kam awo ganon jireadə, ngəwu yen jirea. Koro kam awo ganon jire bawoadə, ngəwu yen jire bawoa.

¹¹ Arsiyi dunia adəyen jirenambu diwwaa, wundu gəle arsiyi jireye sameyedəa mukkondoro kakki?

¹² Koro ləman kaando gənidəlan jirenambu diwwaa, wundu gəle nayiro nuwa kaando njadi?

¹³ Wolodi fima rakce wolodi kəma yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cərayi, bi fal bərsəmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.»

Attaura Nawi Musaye-a nodo bargaa Alaye-a

¹⁴ Farisawa tayi wuri rawowu nangaro awo ani sammaa fangeranniya, Isaro rudu gənayeyera.

¹⁵ Isaye tayiro: «Nayi fuwu amben kelandoa jirewuro ngonuwuwa, amma Ala awo karwundoye nojəna. Awo fuwu amben ngəlaro jajakcaidə na Alayen waada.

¹⁶ «Attaura-a kitawuwa nawiyaye-adə dasaana duwon har jaman Yahaya Kasalamaye kadio. Tən sa adən kawuri kəji nodo bargaa Alaye ambo wuldiyi, koro wundu yaye tiro ngaworo maldı.

¹⁷ Adə yaye səkkal fal Attauraye baworo waldudəro same-a cidi-a baworo walduma budu wo.

¹⁸ Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənadə kənjəna cədəna. Koro kam duwon kamu dəpkadaa niyajənadə, ti ye kənjəna cədəna.

Misal gariwu laa-a Lajarus-aye

¹⁹ «Gariwu laa mbeji, yim nguson kajəmu kime so, kare linne ngalwo so luji ye, kullum tamtam-a daraja-alan napci ye.

²⁰ Cinna fannjuyen ngudi laa ye bowada tiyinju samman tunoa mbeji, cunju Lajarus.

²¹ Kənanjuadəro, kəmbo tewur gariwudəyen cidiro fidənadəa boro mangarji kərga, koro kəriyama isane tunowanjudəa məməlaccai.

²² Ngudidə bawoyenniya, malaiyawa tia ngojane gəre Nawı Ibrahimbero kesado. Gariwudə ye bawoje tia sittərayera.

²³ «Curo kannuyen ajawu jauru cai duwon, kəla sapkenniya, kuruwun Nawı Ibrahimba gərənjun Lajaruska kiro.

²⁴ Daji yilje: “Bawa Ibrahim, wua njunosəne Lajaruska node ci ngulondonjuye ingiro ləpcuwo təlammı samjo, curo kannu adəyen jauru bone yakki, diye!” yeno.

²⁵ Amma Nawı Ibrahimbe tiro: “Tadani, tange sa dunialan jauru kəji yamidə, Lajarus ye jauru kuttu caidə. Amma kərma ti na adən ronju bowada, ni ye curo bəneyen kərgam.

²⁶ Koro ngawo adəyeman kattenden bəlaa kura kuruwu fetta, bare nanden wunduma cije nandoro lejənni, bi nando yen wunduma nandero isənni nangaro!” yeno.

²⁷ Tiye: “Marne, Bawa, lowonjəkkəna, Lajaruska fado bawaniyero node, ²⁸ yaanani uwu mbeji. Tayia galajo, bare tayi ye na ajawuye adəro isanniro!”

²⁹ Amma Nawı Ibrahimbe tiro: “Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a nanjan mbeji. Kolle tayia fanja!” yeno.

³⁰ Koro tiye: “Aa, Bawa Ibrahim! Amma kam laa karmolan cije nanjaro leyenoa, tuwa cadi,” yenniya,

³¹ Nawı Ibrahimbe: “Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a fanduro wayeraa, kam nuna roaro walje cijənama kasaccaiwawo.”»

17

Bare kamba karwulan tawwi!

¹ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Awowa casakke am taljane biwu cadidə kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidə!

² Kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bərəmbo gəpcaanama tiro ngalwo, tadawa sanana aniye falnjaa cakke talje biwu cədidəro.

³ Hangal gənanowo! Kərəminəm biwu niro njəddia, tiro wulgəne. Təmjiya, tia gawurne.

⁴ Curo kawu fallen turluro biwu ngiddo yaye, turluro walde ise niro: “Təmməkkəna,” cənia, tia gawurne.»

⁵ Daji kəngayambadəyə Kəmadəro: «Kambərsendedəa yirgai!» yeraniya.

⁶ Kəmaye tayiro: «Ca kambərsendo mbejia, kasuni mutarre gai təngərima yaye, ranguwe kəska kura adəro: “Məktəne, curo bərəmben kəktəne!” wulgəwiya, manando jəgai.

⁷ «Kamndo laa kərəanju kulo baredu bi ləman neworo leje karaan walde isiya, tiro: “Duwan are namme bəri bui!” cəni wa? A'a!

⁸ Tiro: “Bəri desəgəne, kajəmunəm kadawu bawoa yakkəmiya, are kəmboni kude fisəgəne. Bukke yakkiya duwon, ni ye bui yai,” cəni.

⁹ Koro kərəanju awo tiro wuljəgənadəa cədəna nangaro, tia wuseji wa? A'a!

¹⁰ To, nayi ye awo Ala wulnjaana sammaa diwe ceriya, adəgai wullowo: “Andi kərəawa faida bawoa, awo wajimsaana bas kidiye!”»

Isaye am barasua mewu isangaduwu

¹¹ Isa bərni Jerujalembəro ledu cədi duwon, karangi katte cidi Samariyaye-a Galileye-aa giya.

¹² Bələdeya laa karəngenniya, kongwa barasua mewu tia kapkeyera. Kuruwun dajane

¹³ kowo sapcane tiro: «Sayinna Isa, marne andia njunosane!» yera.

¹⁴ Isa tayia kirunniya, tayiro: «Lenowo, rimannadəro fəledəgənowo!» yeno. Lejai ngai duwon, ngajane tayirro walyera.

¹⁵ Falnja ngajənarə asuyenniya, kowo sapce Alaa cunqoriaro walde

¹⁶ fuwu Isayen tungurumje ngumnju cidin gənjaje tia wuseyeno. Tidə kam Samariyaye.

¹⁷ Daji Isaye: «Tayi mewu sammaa ngajana, mare? To, nda tayi ləgardə?

¹⁸ Kusotto adəro kajia, wundunjama walde Alaa wuseji bawo wa?»

¹⁹ Daji kamdəro: «Cine lene! Kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma,» yeno.

Kənde nodo bargaa Alaye

(Mat 24.15-28, 36-44; Mar 13.14-23, 32-37)

²⁰ Yim laa Farisawaso Isaro kəla yimbi nodo bargaa Alaye duniaro isiyen keworənniya, tayiro: «Nodo bargaa Alaye asuduramsolan gəni isi,

²¹ koro wundumaye: “Akko ti!” bi “Towo ti!” wuljiwawo. Nonowo, nodo bargaa Alayedə dawundoman kərga,» yeno.

²² Daji Isaye fuwurawadəro: «Sa ise kawu fal yayero Tada Kambedəa kuroro jauro raawwa, amma tia ruwwawo.

²³ Amsoye nayiro: “Akkonju!” bi “Towonju!” caniya, bare lenuwe tayia gawwi.

²⁴ Jiri same ci fallan har todəro cuwalde wassidə gai, yim kəndenjuyedən Tada Kambedə ye ngai.

²⁵ Amma Ala kədarjəna, sai jauro bone cane am jaman adəyedə tia wajaiya duwon.

²⁶ «Jaman Tada Kambedəye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

²⁷ Sadən amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim Nawi Nuhu maaradəro ngaye ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno.

²⁸ Koro alamanjudə jaman Nawi Lutuye gai. Amso jawui ye, casai ye, kasuwun luwa so, lado so cadi ye, kulo barejai, fado cadandi ye kasarga.

²⁹ Daji yim Nawi Lutu bərni Sodomben culuwunadən, dələwu kannuyə-a kauwa kannuaye-a samən cudure tayi sammaa siyeyeno.

30 Yim duwon Tada Kambedə fələdiyidən adəgaima wakkaji.

31 «Yim adən kam duwon kəla soronjuyen karenju ye curo soroyen dəganadə bare jəpce kare ngoje leji cəne curo sorodəyero ngaanni! Koro kam kulolan dəganadə ye bare fadoro waldənni!

32 Tangowo kamu Lutuyea!

33 Wundu duwon ronju riwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon ronju cuwatkenamadə ronjudəa cəriwi.*

34 Nayiro wulnjagakki, yim adən bune am yindi dəgəl tilon bowada duwon, fal ngojane fal koljai.

35 Koro kamu yindi ye kallo nedu cadı duwon, fal ngojane fal koljai.

36 [Kongwa yindi ye kulon duwon, fal ngojane fal koljai.]»

37 Daji fuwurawanjuye tiro: «Kəma, ndaran awo adə wakkaji?» cane tia keworənniya, tayiro: «Na riwa dəganalan kowuwaso ye captai.» yeno.

18

Misal kamu kwa faccəgənaa-a alkali-aye

1 Daji Isa fuwurawanjuro kəla sawiso təma koljannilan moduwa cadoyen misal adəa kiddo.

2 Tayiro: «Bəla laan alkali laa Ala yea rijənni, kam yea nangujənni mbeji.

3 Koro curo bəla adəyen kamu kwa faccəgənaa laa ye mbeji. Kullum na alkalidəyero ise tia lowoje: “Wuro shara kəla kəladoniyen sədde!” cəni.

4 Tussəna sonju cəmowonni, amma ngawo adəyen alkalidə karwunjun: “Ala yea rikkəni, kam yea nangunəkkəni yaye,

5 kamu adə kullum wua suwolsəna nangaro, tiro shara yiddəkki, bare kənde ngəwunjudən karwuni təgəmbə jadənniro!” yeno.»

6 Daji Kəmadəye: «Awo alkali jirenambuma adə wuljənədəa fannowo!

7 To, Ala nda, am kərəjəna bune-a kausu-aro tiro sonja caddidəro shara kəla kəladowanjajen cəddiwawo wa? Ra, kawu kadaro tussəna duwon, tayia banajiyi?

8 Nayiro wulnjagakki, duwaman sharanja kamji. Adə yaye sa Tada Kambedə duniaro walde isiya, koro yaye kambərse dunialan cuwandi wa?»

Misal Farisa-a akki mowoma-aye

9 Daji Isa am tayi kəlanjaa jirewuro ngojane am gadea rujanaro misal adəa kiddo:

10 «Am yindi moduwa dioro Fado Alayero lejane kasargawo. Kam faldə Farisa, faldə ye akki mowoma.

11 Farisadə cije daje karwunjun moduwa cəde: “Ala, wu am gade-a gade nangaro wusenjəkkəna. Wu barwu gəni, diwi dioma gəni, kənjənama gəni, bi akki mowoma adə gai gəni.

12 Wudə curo mawuyen yindiro asem dikki, koro awo fandəkkəna ngan fal curo mewuyen sadaaro yikki,” yeno.

13 Amma ti akki mowomadə, ngawolan daada kəlama səcənnin nganjınju bakciaro:* “Ala, wu biwuma, wua njunosane!” yeno.

14 Nayiro wulnjagakki, Farisadəa gəni, akki mowomadəa Ala jiremaro ngojo. Nonowo, wundu duwon kəlanjaa jajəkənəmadə, tia awimaro

* 17:33 17.33 ro riwo bi fattuwa - Kam rakce ronju cəriwiwawo, amma kam duwon Isa nangaro ronju dunian cuwatkenamadə na Alayen tia cəriwi. * 18:13 18.13 nganji bakta - Noduwuram karwukuttaye.

ngojaiwawo. Koro kam duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai,» yeno.

Isaye yalla sananaro barga dəptuwu

(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

¹⁵ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejoro nanjuro cawudi duwon, fuwurawadə adəa kerunniya, amdəa wusayera.

¹⁶ Amma Isa yalla sananadəa bowoje fuwurawanjuro: «Yalladəa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkəwwi! Nodo bargaa Alayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!

¹⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedəa kasaccənnidə təmmaro ngayiwawo!» yeno.

Kam kura laaye ro sawisoye mada

(Mat 19.16-30; Mar 10.17-31)

¹⁸ Kam kura laaye Isaro: «Maləm ngələma, awi dikke ro sawisoye fandəkki?» cəne tia kiworo.

¹⁹ Isaye tiro: «Awiro wua ngələman bowosəmi? Ala gənia, wunduma ngəla bawo.

²⁰ Wadawadəa† nonəmma: Bare kənjəna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambawu dimmi, bare shedakambu dimmi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!»† yeno.

²¹ Kamdəye: «Tən gananiyan wada ani sammaa gakkəna,» yeno.

²² Isa adəa fangenniya, tiro: «Koro yaye awo fal nia maunjəna. Kəndanəm sammaa lade talaawaro dagargəne, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

²³ Kamdə adəa fangenniya, ti juro gariwu nangaro karwukutta tia tai dajə kida.

²⁴ Isa karwukuttanjudəa kirunniya, tiye: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju juro jau, diye!

²⁵ Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

²⁶ Am adəa fanjanadəye tiro: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

²⁷ Isaye: «Awo kambo yojiwawodə Alaro yoji!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akkonde awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya,

²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma nodo bargaa Alaye nangaro fado, bi kamu, bi yaana, bi bawa, bi ya, bi yalla koljanadə,

³⁰ dunia adəman awo koljanadəmaa ngəwuro kojəna cuwandiwawodəma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi,» yeno.

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)

³¹ Isa mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe tayiro: «Fannowo, Jeru-jalembə leniye, koro awo nawiyaso kəla Tada Kambedəyen ruwujana samma wakkaji.

³² Am tia cadane mukko kərdiyayero casakke, tayi ye tia rujane rarajane tiro lallari təwajagane

³³ kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro waljə ciji,» yeno.

† 18:20 18:20 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruuwada. † 18:20 18:20 NL 20.12-16; SK 5.16-20

34 Amma fuwuwurawadæ awima asujanni. Maananju tayiro gæraaada nangaro, awo wuljænadæa nojanni.

Isaye kambua isangaduwu
(Mat 20.29-34; Mar 10.46-52)

35 Isa bæla Jerikoye karængenniya, kambu laa ci jawallen napkada lowo cædi mbeji.

36 Jama kojairo fangenniya, awi wakkajoro kiworo.

37 Tiro: «Isa kam Najaratte kodu cædi,» yera.

38 Daji kowo sapce: «Isa Tada Mai Daudaye,‡ wua njunosæne!» yeno.

39 Am fuwu gærjana lejaidæ tiro jakkade mædæk napco yera, amma cayea kojønaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosæne!» yeno.

40 Daji Isa daje tia nanjuro cawudo yeno. Kewudænnya, tiro:

41 «Awi niro njæddækkiya, raam?» cæne tia kiworo. Tiye: «Kæma, sim fandækkiya, raakko!» yeno.

42 Daji Isaye tiro: «Sim fande! Kambærsenæm nangaro nanlewa fandæmma,» yeno.

43 Sadæman sim cuwande Alaa cungoriaro Isaa giya. Jama samma adæa kerunniya, tayi ye Alaa jajaktu badiyera.

19

Isa-a Jakaya-a

1 Isa bæla Jerikoyero ngaye reje kodu badiyeno.

2 Bæladæn kam laa mbeji, cunju Jakaya. Ti kura akki mowomasoye ye, jauru gariwu ye.

3 Wundu ti Isa wo cæne tia kuroro maji, amma kæla jama kadayen rangæme kuroro tiro katkero, ti kori nangaro.

4 Daji Isaa kuroro cægase fuwuro leje na Isa kojidæyen kæla tarmu laayero tatkeno.

5 Isa nadæro kadinniya, kæla sapce tiro: «Jakaya, duwan jæmme, ku sai fannæmlan jæmmækkiya!» yeno.

6 Jakaya ganje jæpce karwu kæjiaro tia kapciye sosayeno.

7 Jamadæ adæa kerunniya, karwunja waje: «Fado biwumayen jæpcæna!» cani.

8 Amma Jakaya cije daje Kæmadæro: «Kæma, reda kændaniyedæa talaawaro yikki. Koro kam laayen wufi cukkowonaro mowokkænæa, kawak dewu tiro kalakkækki,» yeno.

9 Daji Isaye: «Ku fado adæn njækkawo jæpcæna, daliilnjudæ kam adæ ye kaduwu Nawî Ibrahimbe* nangaro.

10 Nonowo, Tada Kambedæ am faccaanaa maje njækkaworo kadio,» yeno.

Misal mai-a wolodiyanju-aye
(Mat 25.14-30)

11 Jamadæ awo ania kærænjai ngai duwon, Isa tayiro misal wulduwu badiyeno, daliilnjudæ Jerujalæmba kærænjàna ye, koro tayidæ nodo bargaa Alaye sadæman duniaro jæpciyiro tæmajana ye nangaro.

12 Tayiro: «Maina laa lardu kuruwu laaro leje kærmai lardunjuye cuwande walde isi cæne sapturo ciyeno.

‡ 18:38 18:38 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidæ kaduwu Mai Daudaye. * 19:9 19:9 kaduwu Nawî Ibrahimbe - Nawî Ibrahim gai, Jakaya ye Alaa mærsaje na Alayen njækkawo kiwando. Adægainin tidæ kaduwu jireye Nawî Ibrahimbe.

13 Daji wolodiyanju mewu bowoje wundunja yayero mina[†] fal fal ce tayiro: “Kawu waldække isækkiro tilan sawur dewo,” yeno.

14 Amma am lardudäye tia wajane, har ngawonjun am canode: “Kam adä maidero waljiro rayiyende!” yera.

15 «Maije kadinniya, wada ce wolodiyanju tayiro wuri cinadäa bowoja isa awiso sawurlan cawandoro nojo yeno.

16 Burwoyedä ise tiro: “Barganämmin, akko mina simmadän mina gade mewu fandækko,” yeno.

17 Maiye tiro: “Wuse, wolodi ngälama! Awo ganan aman dimma nangaro, nia lawan bëla mewuyero galanjækki,” yeno.

18 Yindiyedä ye ise tiro: “Barganämmin, mina simmadän gade uwu fandækko,” yenniya,

19 Maiye: “Nia lawan bëla uwuyero galanjækki,” yeno.

20 Daji wolodi gade ye ise tiro: “Barganämmin, akko minanäm. Tia kesolan kärnække dam gänayekko.

21 Ni kam jau nangaro, ringekko. Awo gänanäm midäa ngonämi, awo nadämmidä yea kalanämi,” yeno.

22 Maiye tiro: “Mana cinämbän shara njäddækki, wolodi kälado! Wu kam jau, awo gänakkäni ngokki, koro awo nadökkäni kalanækkiro nonämma, gäna?”

23 To, awiro gäle wurinidäa bankilan gänanäm midäa? Ca ngai dimmaa, waldunidän wurini riwanjua mowökkäna,” yeno.

24 Daji maiye am nadän daadadäro: “Minadäa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadäro yowo!” yeno.

25 Tayiye: “A! Barganämmin, nanjun mewu mbëji, diye!” yeranniya,

26 Maiye: “Nayiro wulnjagakki, wundu duwon nanjun awoamadä,[‡] tiro casargai, amma kam nanjun bawomadä,[§] awo cädanadämaa tilan camoyi.

27 Käladowani mainjaro wallækkiro wajanadäa kudowo fuwunin roro yejowo!” yeno.»

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Yah 12.12-19)

28 Ngawo Isa adäa wuljänayen, koro walde këla fuwunna Jerujalemba ledu badiyeno.

29 Gäre bëla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunne canidäa karängeranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

30 tayiro: «Bëla fuwundoyedäro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagäwi. Fërangowo kudowo!

31 Kam laaye: “Awiro fëranguwu?” cäne nayia njaworia, tiro: “Këmadä tilan mărădunjua,” wulgänowo!»

32 Daji am tayia cunodänadä lejane Isa tayiro wuljägänadä gai nayeyera.

33 Kuttadäa fërakcai duwon, këmanjusoye tayiro: «Awiro fëranguwu?» yeranniya,

34 tayiye: «Këmadä tilan mărădunjua,» yera.

35 Daji kuttadäa* na Isayero cawude kalwuwanja käladäro ferjagane tia

[†] 19:13 19.13 *mina* - Ngal wurkiye. Mina faldä alama alwasi kida kawu miaye. [‡] 19:26 19.26 *wundu duwon nanjun awoamadä* - Kam mana Isaye fanjidä, nodunju cërgane caye kojänaro asuji.

[§] 19:26 19.26 *kam nanjun bawomadä* - Kam mana Isaye fanjiwawodä, nodunju ganadämaa tilan camoyi. * 19:35 19.35 *kuttadäa* - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewalan rokura bawoa kënde cadiyeda.

ngoyeyera.

³⁶ Leji adəgai duwon, am kalwuwanja kəla jawallen feryera.

³⁷ Na jawal Kau Jaitunnedən jəpəcidaə karəngenniya, fuwurawanju samma karwu kəjiaro kowo sapcane kəla awo ajabba ajabba carunayen Alaa njungoro badiyera.

³⁸ Tayiye: «Bargaa mai cu Kəmandeyen isimadə! Kərma duwon katte Ala-a amnju-ayen nanlewa kərga, Mai Samemaro daraja tio!»† cani.

³⁹ Curo jamadəyen Farisawa laaye Isaro: «Sayinna, fuwurawanəmbo wulgəne gəm cado!» yeranniya,

⁴⁰ tiye: «Nayiro wulnjagakki, nəmgeraa, dongur kauyesoma burwu casakki,» yeno.

Isaye Jerujalemba njikkiro

⁴¹ Isa Jerujalemba del karənje bərnidəa kirunniya, tiro kikkiro.

⁴² Bərnidəro: «Kai! Ca ku awo nanlewa njukkudidəa nonəmmaa, amma kərma nodu adə niro gəraaadaro waljəna.

⁴³ Adə nangaro yim laa ise kəladowanəm dirinjane kəlnjane kanji fi yayen kikiminjagane garunəmbo cidi capcagane tiyen kojane

⁴⁴ ni-a am curonəmlan dasaana-a sammaa təgəmbo sinjagai, har kau falma kəla kamanjuyen gənaada baworo cadi, dalilnjudə sa Kəmande amnjua cəkkayiye isənaro nonəmmi nangaro,» yeno.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(*Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Yah 2.13-22*)

⁴⁵ Daji Isa balballa Fado Alayero kərgaanniya, kare ladomasoa dudu badiyeno.

⁴⁶ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidə fado moduwaye!”† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

⁴⁷ Yim nguson Isa Fado Alayen jamaa alamdu cədi duwon, wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-a tia njejoro majai,

⁴⁸ amma jawal cawandənni, dalilnjudə jama samma hangalnja nanjun tia fanjana nangaro.

20

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(*Mat 21.23-27; Mar 11.27-33*)

¹ Yim laa Isa Fado Alayen jamaa alamje tayiro kawuri kəji Alayedəa wuljiyi duwon, wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

² tiro: «Andiro wulsagane, kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo adəa njo?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wulsəgənowo!

⁴ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben?» cəne tayia kiworo.

⁵ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori.

⁶ Amma “Kamben” wulliyea, jama samma andiro kau gəgəmsagane seyesi, dalilnjudə Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

⁷ Daji Isaro ndaran kadiomaro nojanni yera.

8 Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakki-wawo,» yeno.

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye
(Mat 21.33-46; Mar 12.1-12)

9 Daji Isa misal adəa jamaro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde jərwuwu laaro agərijiye bəlawuro kawu kadayero sapkada.

10 Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwandoro kəreanju laaa na jərwuwudəyero kinodo. Amma jərwuwudə tia cadane bakcane mukko dea duyera.

11 Koro walde kəreə gade kinodo. Ti yea cadane bakcane basarjane mukko dea duyera.

12 Koro walde kəreə yakkuye kinodənniya, caye gai ti yea lorujane duyera.

13 Daji kəma jərwudəye: “Awi gəle dikki? Tadani raakkənədəmaa nodəkki. Waneye tiro daraja cadi,» yeno.

14 Amma jərwuwudə tadanjudəa kerunniya, kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Tia yejiyo, warasadə kaandero waljo!” yera.

15 Daji tia cadane jərwudəlan cattuluwe roro keyeso.

«To, kəma jərwuyedə awi cədi?»

16 Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci,» yeno. Jamadə adəa fangeranniya, tayiye: «Suwana! Bare ngairo waljənni!»

17 Amma Isa tayia ninije: «To, awi maana awo kitawulan ruuwada adəye?»

*«Kau duwon fado tandomaso wajanamadə,
tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.»†*

18 «Nonowo, kam kəla kau adəyero cukkurənamadə nanamdi, koro kaudə kambo cukkuriya, kəluwuro kalakci,» yeno.

19 Mələmba Attauraye-a wurawa rimannaye-a jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro.

Kambiwu kəla akki njoyen
(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)

20 Daji wurawa adinwuye ani Isaa məlastu badijane curo mananjuyen cada mukko gomnayero casakkoro am laa jirewu gairo kəlanja kalakcanaa nanjuro kenodo.

21 Tiro: «Sayinna, mana wuldunəm-a jamaa alamdunəm-a samma jirero noniyena, koro wundumaa gayirnəmbawo ye, jawal Alaye kalkallo yikkərami ye.

22 To, Kaisarro* akki njodə, andiro halal ra haram?» cane tia keworo.

23 Amma Isa niadiwinjadəa asuje tayiro:

24 «Wuro dinariyus† fəlesəgənowo rukke! Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cane tayia kiworənniya, tiro «Kaisarre,» yera.

25 Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno.

† 20:17 20:17 Jaw 118.22 * 20:22 20:22 Kaisar - Gomna kura Rombe † 20:24 20:24 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai.

²⁶ Adəgaima rakcane fuwu jamayen Isaa curo mananjuyen cadanni. Jaawunjudəa jauro ajapcane mədək napkera.

Kambiwu kəla cinowo duniayen

(*Mat 22.23-33; Mar 12.18-27*)

²⁷ Sadusiya laa, tayi cinowo duniayea kasaccannidə, na Isayero isane

²⁸ tiro koro cadde: «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawoa bawoje kamu koljia, kamu yanjugana faccəgənayədəa niyajo yanjugənaro kaduwu majuwo!”† ruwujəna.

²⁹ Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno.

³⁰ Yindiyedə ye kamudəa niyayenniya, ngai.

³¹ Yakkuyədə ye ngai. Adəgaima tayi tulur samma tada cawandənnin bawoyera.

³² Ngawo adəyen kamudə ye bawoyeno.

³³ To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundun-jayero walji?» cane tia keworo.

³⁴ Isaye tayiro: «Am jaman adəye larusa so, niya so cadı,

³⁵ amma am duwon leira-a karmolan cidu-aa cawandənadə larusa so, niya so cadiwawo.

³⁶ Karmolan cidudən nuwanjaa nangaro, tayidə tadawa Alaye, malaiyawa gai‡ rakcane gadero sanuiwawo.

³⁷ Koro Nawi Musa kəlanjuma kitawulan na kannu dawu coccori cambiyədən am bawojana cijaidəa tabbaccəgəna. Tidə Kəmandəa Ala Ibrahimbe-a Ala Isakuye-a Ala Yakubaye-alan bowoyeno.†

³⁸ Kəmandədə Ala am sanunaye gəni, am roaye, nanjun tayi samma ronjaa nangaro,» yeno.

³⁹ Daji maləmba Attauraye laaye tiro: «Sayinna, jaawunəmdə kalkal!» yera,

⁴⁰ Adəgaima wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(*Mat 22.41-46; Mar 12.35-37*)

⁴¹ Daji Isaye tayiro: «Ndayilan Almasiwudə Tada Mai Daudaye§ canidə?

⁴² Mai Dauda kəlanjuma kitawu Jawurayelan manaje: “Kəmandeyə Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon,

⁴³ kəladowanəmbe cidiya sinəmbero yakkəkko!’ cənna.”†

⁴⁴ Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənadə, ndayilan gələ Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno.

Hal maləmba Attauraye

(*Mat 23.1-12; Mar 12.38-40*)

⁴⁵ Jama samma tia kərənjai duwon, Isaye fuwurawanjuro:

⁴⁶ «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana.

⁴⁷ Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniye ajawunja leiran jauro kura!» yeno.

† 20:28 20.28 SK 25.5 ‡ 20:36 20.36 malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 20:37 20.37 NL 3.6 § 20:41 20.41 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. † 20:43 20.42-43 Jaw 110.1

21

Sadaa kamu kwa faccəgənaaye

(Mar 12.41-44)

¹ Isa kəla sapkenniya, arsiyiwu laa curo sanduwu sadaa fidarambedəro wuri fijagai kiro.

² Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye gursu kime* yindi fijiyi kiro.

³ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə tayi sammaa kojənaro fijəgəna.

⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen
(Mat 24.1-25.46; Mar 13.1-37)

Wurdu Fado Alaye

(Mat 24.3-14; Mar 13.3-13)

⁵ Fuwurawanju laaye kəla jiri Fado Alayedəa kauwanju shawa shawa-a sadaa Alaro sadakcaana-alan janejanadəyen manajai duwon, Isaye:

⁶ «Awo ruwi anidə, sanja cəde kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

⁷ Tayiye: «Sayinna, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁸ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! Am ngəwu cunilan† isane: “Wuma ti wo!” koro “Sadə cədəna!” cani. Bare tayia gawwi!

⁹ Kəriwu so, hangalsango soye lawar fannuwiya, bare yaanuwwi! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.»

¹⁰ Koro Isa walde tayiro: «Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai.

¹¹ Cidi ye na gadegaden jauru loloji, wowa-a kəna-a ye na naro ngasayi. Koro awowa riduye-a alama ajabba ajabba-a ye samelan fəledai.

¹² Amma kawu awo ani samma wakkajaidəro, nayia njadane basarnjane dandalnin sərənnjagai, kosoro njasakki, koro cuni nangaro‡ fuwu mai so, gomna so yero njasadi.

¹³ Ngainin dama shedaro walduye fanduwi.

¹⁴ Adə nangaro kawudəro nia ngonowo, bare kəla awo kəlando moworo wulluwiyen karwungai diwwi,

¹⁵ dalilnjudə wuma awo kalkal wulluwidəa njadəkki, koro curo waduwendoyen wundunjama rakce nayia kambiwunjaiwawo.

¹⁶ Bawando-a yando-a so, yaanawando so, kəramiyando so, sawawando so nayia njadane laandoa roro ceyesi.

¹⁷ Cuni nangaro am samma nayia wanjai,

¹⁸ amma kanduri kəlandoyema facciyiawo.

¹⁹ Nedduwiya, njəkkawo fanduwi.

Wurdu Jerujalembe

(Mat 24.15-28; Mar 13.14-23)

* **21:2 21.2** *gursu kime* - Wuri yauidiyaye. Tamannju ganama. † **21:8 21.8** *cunilan* - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani. ‡ **21:12 21.12** *cuni nangaro* - Isaa kasattu nangaro.

20 «Sa kəwuwə kəriwuyə isane bərnī Jerujalembea dirijane kəljana ruwiya, wurdunju karənjənarə nonowo.

21 Sa adən am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kaurə cagaso leja! Am curo bərnidəyən dasaanadə ye caluwo, koro am karaalan dasaanadə ye bare bərnidəro ngasaanni!

22 Dalilnjudə adəma sa ajawu gənaduwyedə wo, ngainin awo kitawulan ruwuwada samma wakkajai.†

23 Yim anin kamu curoa so, nğanji cəmbia sodə, kuttunja! Masiwa kura lardudəro ngayi, Ala jama adəro gərgajəgəna nangaro.

24 Laanja kashagarsolan ceyesi, laanja yea cadane kareə gai larduwa gade samməro caadi. Kərdiyadə Jerujalembea guguwaccəi, har sa Ala tayiro kədarjəgənadə cədiya.

Kənde Tada Kəmbədəye
(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

25 «Saməlan alamasə kəngal-a kumbal-a sillowuwa-alan tarui, dunia yelan nuktu tekuyə-a cambaldunju-a casakke jama larduwayə hangalnja ciji.

26 Kəla awo dunialan wakkajiyen ambe karwunja kamde, har muwajai, kənduwowa sameyē jaurə lolojai nangaro.

27 Daji Tada Kəmbədə kənduwoa-a jaurə darajaa-a curo fofouyən isi carui.†

28 Awo ani wakkadu badijaiya, danowo kələndə sangowə, sa nayia meruduyə karənjəna nangaro.»

Misal ya tarmuyə
(Mat 24.32-35; Mar 13.28-31)

29 Daji Isa tayiro misal adəə cədde: «Akko ya tarmuyə-a kəska gadesə samma-a ruiwo!

30 Sa kaluwanja řidu badijana ruwiya, nayi kələndə nangəri karənjənarə nonuwwa.

31 Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, nodə bargaa Alayə karənjənarə nonowo!

32 Jiremarə nayiro wulnjagakki, am jaman adəyē sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwən.

33 Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmməro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!
(Mat 24.36-44; Mar 13.32-37)

34 «Hangal gənanowo! Bare curo njəmbəro so, sagarandə so, duni-asuwəl so hangalndə ngojane yim adə isə kel gai tadu bawo nayia rəp njadanni.

35 Nonowo, yim adə am dunialan dasaana samməro cukkuri.

36 Faadaro dəgaiwo, duno awo wakkajai samməro kanuwe fuwu Tada Kəmbədəyən daduyə fandoworo sawisoro Alaa korowə,» yeno Isayə.

37 Adəgaima yim nguson kausu Isa Fado Alayən jamaa alamji, bune bərnidən culuwe leje na Kau Jaitunne canidəyən wajj.

38 Koro jama samma tawajane tia kərənduro Fado Alayero isai kasarga.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

22

*Isaa roro njejoro mada**(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Yah 11.45-57)*

¹ Sala Burodi Yis Bawoaye tia sala Laya Njèkkayiramben* bowojaidè karənjəna.

² Koro wurawa řimannaye-a maləm̄ba Attauraye-a jawal Isaa njejoye majai, amma jamadəa rijana.

*Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma**(Mat 26.14-16; Mar 14.10-11)*

³ Daji Yiwulis Yahusa kam tiro Iskariyot cani mewun yindindəye falnjaro kərgawo.

⁴ Yahusa leje wurawa řimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a rokko jande kəla jawal Isaa mukkonjaro sərəttuwuyen kedo.

⁵ Karwunja jauru kəjije tiro wuri cadi yeranniya,

⁶ Yahusa kasacce dama Isaa tayiro jama nojannilan sərəttuwuye mada badiyeno.

*Masəna sala Laya Njèkkayirambe**(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Yah 13.21-30)*

⁷ Sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngəlaro Laya Njèkkayirambedəa† duwajaidè kidənniya,

⁸ Isa Biturus-a Yahaya-aa cunode tayiro: «Lenowo, masəna layayedəa andiro dabbarsaganowo, buiyo!» yeno.

⁹ Tiro: «Ndaran tia dabbarniyeya, raam?» cane tia keworo.

¹⁰ Isaye tayiro: «Akko bərnidəro ngawuwiya, kam laa bule ingia ngojəna-a kəla kəlluwi. Fado ngayidəro tia gaiwo ngawowo,

¹¹ kəma fadoyedəro wulgənowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa cadidə ndaran?”

¹² Nayiro soro sameye ngim kura curon karea fəlenjagai. Nadən masənadəa dabbarnowo!» yeno.

¹³ Daji fuwurawadə lejane jiri Isa tayiro wuljəgənadə gai awiso kewando. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

*Masəna Kəmaye**(Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1Kor 11.23-34)*

¹⁴ Sa kidənniya, Isa kəngayambanju-a rokko masənaro napkera.

¹⁵ Isaye tayiro: «Caman masəna Laya Njèkkayirambe adəa kawu bone yakkidəro nayi-a rokko buiyeya, jaumaro raakkəna.

¹⁶ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun tia bukkiwawo, sai jiremaro nodo bargaa Alayelan maananju wakkajiya duwon,» yeno.

¹⁷ Kənjaram curon dibenna ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro: «Kənjaram adəa taiwo, wundundo yaye ca!

¹⁸ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun ingi inabbe‡ yakkiwawo, har nodo bargaa Alaye napciro,» yeno.

¹⁹ Daji burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» yeno.

* **22:1 22.1** sala Laya Njèkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen. † **22:7 22.7** ngəlaro Laya Njèkkayirambe - Ngəlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidə. ‡ **22:18 22.18** ingi inabbe - Diben.

20 Adəgai koro ngawo masənayen kənjaram ngoje tayiro ce: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada, § bu duwon nayi nangaro fidənadə.

21 Kam duwon wua sərənsiyidə, akkonju wu-a rokko masəna diye.

22 Tada Kambədə saptidəma,* jiri Ala kadarjənadə gai, amma kam duwon tia sərəcciyidə, kuttunju!»

23 Daji kattenjan kəla wundunja awo adəa dioma woyen koro badiyera.

Wundunja kura wo?

24 Daji fuwurawadə kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadi duwon,

25 Isaye tayiro: «Maiya dunia adəye talaawanjaa raccagai, koro am tayiro serma canidə ye kənduwonja fələjai.

26 Amma nayidə, ngai gəni. Kuramandodə təngəri gairo waljo, koro kam nayia njanodimadə wolodi gairo waljo!

27 Wundu gəle kura wo? Kam masənarə napcənamadə ra wolodinjudə? Kam masənarə napcənamadə, mare? Amma wudə curondon wolodindo gai.

28 «Curo jaraptani sammayen nayima gərenin nammuw.

29 Jiri Bawani wuro kərmai sinadə gai, wu ye nayiro njadəkke

30 curo kərmainiyen wu-a rokko buwe yawe, koro kuris kərmaiyen nammuwe jiri mewun yindin Israyilawuyero shara yidduwi.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Yah 13.36-38)

31 «Siman, Siman, fanne! Yiwulis jiri am argəm lalajaidə gairo nayia laladuro† Alaa cuworəna,

32 amma bare kambərsənəm kolləmmiro Alaa ngikkorəkko. Ni ye waldəmiya, kəramiyanəmdəa isadunoagəne!»

33 Biturusse tiro: «Kəma, koso bi karmoro dabbardəkkəna, ni-a rokko leniyo!» yenniya,

34 tiye: «Biturus, niro wulnjəgəkki, gudowom ku kokkore cakkiwawo, sai yakkuro wua angərsəmiya,» yeno.

35 Koro Isa walde tayiro: «Sa nayia wuri bawoa, ngərwu bawoa, suno gade ye bawoa njanodəkkənadən, awo laa maunjana wa?» cəne tayia kiworənniya, «Mausanni,» yera.

36 Daji tayiro: «To, amma kərma kam wuwinjadə ngojo, kam ngərwinjuadə ye ngai, koro kam kashagarnju bawoadə ye kalwunju gari cəladə fal ciwo.

37 Nayiro wulnjagəkki, sai awo kitawulan ruwuwada adə wulan wakka-jiya: “Amso tia biwumaro ngoyera.”† Aaa, awo kəlanin ruwuwadadə wakkaji,» yeno.

38 Tiro: «Kəma, akko kashagar yindi,» yeranniya, tayiro: «Kollowo, cədəna,» yeno.

Moduwa Isaye

(Mat 26.36-46; Mar 14.32-42)

39 Isa bərnilan culuwe cayedə gairo Kau Jaitunnero leyeno, fuwurawanju ye tia geya.

40 Nadəro kadinniya, tayiro: «Bare jaraptuwwiwo moduwa dewo!» yeno.

§ 22:20 22.20 aman bərin bunilan ndəpkada - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyidə. * 22:22 22.22 Tada Kambədə sapti - Isa nui. † 22:31 22.31 nayia laladu - Yiwulis tayia rijapturo cəraana. † 22:37 22.37 Ish 53.12

⁴¹ Daji tayia kolje gana laa kuruwuje tungurumje moduwa dio badiyeno.

⁴² Tiye: «Bawa, kasaddemmaa, kənjaram adə[‡] wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno.

⁴³ [Daji malaiya laa samelan ise tiro fəlediye karwunju kibbayeyeno.

⁴⁴ Isa jəktu dama baworo fanji duwon, cayeə kojənaro tai daje moduwa kido, har kəmuwunju bu cidiro fidiyi gairo tok tok fiyadan.]

⁴⁵ Ngai moduwa kidənniya, cije na fuwurawanjuyero walde ise tayia karwukuttaro casambarəna kənəm cadi najiye

⁴⁶ tayiro: «Awiro kənəm diwidə? Cinowo, bare jaraptuwuwiro moduwa dewo!» yeno.

Isaa Ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Yah 18.1-11)

⁴⁷ Isa mana cədi ngai duwon, jama kada kam tiro Yahusa cani mewun yindindəye falnja fuwu gərjiaro kadira. Yahusadə Isaro lewa kərawoye njəddoro tia karəngenniya,

⁴⁸ Isaye tiro: «Yahusa, lewa kərawoyelan wa Tada Kambədə sərətkəmi?» yeno.

⁴⁹ Am nanjuyedə awo wakkajidə kerunniya, tiro: «Kəma, kashagarlan tayia cacalliyea, nda!» cane

⁵⁰ falnja wolodi řiman kurayea bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno.

⁵¹ Amma Isaye tayiro: «Danowo! Cədəna!» yenniya, səmonju leje isangayeyeno.

⁵² Daji Isaye wurawa řimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a amwurawə jamaye-a tia taro isanadəro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro kadiw?»

⁵³ Yim nguson nayi-a rokko Fado Alayen dəgaiye duwon, wua sədawwi. Amma adəma sando wo, sa duwon duwu kərmainju cunodidə.»

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Yah 18.15-18)

⁵⁴ Daji Isaa cadane balballa fado řiman kurayedəro kesado. Biturus ye katte kaskadaaro tayia giya.

⁵⁵ Dawu balballayen kannu fujane napkeranniya, Biturus ye dawunjan napkeno.

⁵⁶ Daji kir laa Biturussa nur kannuyedən napkada kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Kam adə ye Isa-a rokko,» yeno.

⁵⁷ Amma Biturus angərje: «Feroma, wu tia nokkəni!» yeno.

⁵⁸ Gana sam kidənniya, kam laa ye tia cure: «Ni ye falnja!» yeno. Biturusse: «Kai! Wu gəni!» yeno.

⁵⁹ Alama sa fal gai cəde kam laa gade: «Fəgatto kam adə ye Isa-a rokko, ti ye kam cidi Galileye nangaro!» yenniya,

⁶⁰ Biturusse tiro: «Kam, awo wulləmidəa nokkəni!» yeno. Sadəman manaji ngai duwon, gudowom kokkore kekko.

⁶¹ Daji Kəmadə suworde Biturussa niniyeno. Biturus ye awo Kəma tiro wuljəgənədəa takkeno. Kəmaye: «Ku kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna.

⁶² Takkenniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

⁶³ Adəgai duwon am Isaa gurejaidə tia ruruwane babaktu badiyera.

⁶⁴ Simnju jaccane tiro: «Nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

[‡] 22:42 22.42 kənjaram adə - Kənjaram bone njaye.

⁶⁵ Koro radu kada tiro keddo.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen
(*Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Yah 18.12-14*)

⁶⁶ Dunia wayenniya, amwurawa jamaye-a wurawa rimannaye-a malamba Attauraye-a majilisan captane casakke Isaa fuwunjaro kewudo.

⁶⁷ Tiro: «Nima wa Almasiwudə wo? Andiro wulsagane!» cane tia keworo. Amma Isaye tayiro: «Wulnjagakkia, kasadduwawwo.

⁶⁸ Koro njaddakkia, jaawu siwwawo.

⁶⁹ Amma kua adən fuwun Tada Kambədə mukko kəmboram Ala Kənduwomayen napkada dəgai,»[†] yeno.

⁷⁰ Daji tayi sammaye tiro: «Nima gəle Tada Alayedə wo?» yeranniya, tayiro: «Nayima wulluw, wuma!» yeno.

⁷¹ Daji tayiye: «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Andi kəlande mana cinjulan culuwuna adəa fanniyena,» yera.

23

Isa fuwu Gomna Bilatussen
(*Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Yah 18.28-38a*)

¹ Daji majilisuw samma cijane Isaa fuwu Gomna Bilatussero caade

² ayau gənaduwwu badiyera. Tayiye: «Kam adə jamandea tuwu cadoro təmbaljiyi nayeyeiye. Kaisarro akki njo dapciyi, koro tima Almasiwu maidə wo cəni,» yera.

³ Bilatusse tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

⁴ Daji Bilatusse wurawa rimannaye-a jama captanadə-aro: «Kam adəlan ayau fima fandəkkəni,» yeno.

⁵ Amma amdə cayeə kojənarə kowə sapcane: «Alamdunjun jamandə cidi Yahudiyaye sammaa jawallan cuttuluwi, cidi Galileyen badije har na adəro kadio,» yera.

Isa fuwu Mai Hirudussen

⁶ Bilatus adəa fangenniya, Isa kam Galileye waro kiworo.

⁷ Isa kam Galile cidi duwon Mai Hirudus cunodidəyero asuyenniya, cakke Isaa na Maidəyero kesado, sa adən ti ye Jerujalemnin nangaro.

⁸ Mai Hirudus Isaa kirunniya, karwunju jaurə kəjiyeno. Tussəna ti-a tado caraana, dalilnjudə calan lawarnju fanjəna, koro alama laa sameye tiyen kuroro təmajəna nangaro.

⁹ Koro kada tiro kiddo, amma Isa awima tiro kalakcəgənni.

¹⁰ Wurawa rimannaye-a malamba Attauraye-a ye nadən daada tia jaurə burwujai.

¹¹ Mai Hirudus ye sojiyanju-a rokko tiro rudu gənajagane rarayera. Daji kalwu darajaa tiro lujagane na Bilatussero kalakkerə.

¹² Caman Mai Hirudus-a Gomna Bilatus-aye kattenja kuttu duwon, yim adəman kəjjijane sawaro walyera.

Isaro shara karmoye kamduwu
(*Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Yah 18.38b-19.16a*)

¹³ Daji Gomna Bilatus wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a jamadə-aa bowoje

[†] 22:69 22.69 Dan 7.13-14

14 tayıro: «Kam adə jamadəa tıru cadoro təmbəljiyi nuwe nanıro kiwudu. Fuwundon tiro koro kiddəkkəniya, ayau tiro gənağəwwadən falma fandəkkəni.

15 Koro Mai Hirudus ye cuwandənni nangaro, cakke tia kalakkerə. Akko awıma tia roro njejoye cədəna bawo.

16 Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

17 [Caman kəla adayen sala adən kosoma fal tayıro salamjiyi.]

18 Daji jama samma ci tiloaro kowo sapcane: «A'a! Kam adəye ronju tuluwe! Barabbassa andiro salamsagane!» yera.

19 Ti Barabbasdə, bərnılan tıru cade kam laa ceyesənədəro, tia kosoro casakkəna.

20 Bilatus İsaə salamduro cəraanadə, walde tayıro manayeyeno,

21 amma kowo sapcane: «Kəskaro tia jəgəne! Kəskaro tia jəgəne no!» canı.

22 Yakkuyədən walde tayıro: «Awıro? Ayau awıye cədo? Awıma roro njejoye tilan fandəkkəni. Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

23 Amma jamadə caye baworo kowo sapcane İsaə kəskaro jajuwo no cane, har kowonjan nasargadara.

24 Daji Bilatus şara kamje awo caworənədə tədi yeno.

25 Kam tia caworəna, kam duwon tıru-a kam njejo-a nangaro kosoro casakkənədəə salamgeno, amma İsaə awo cəraanadəə cadoro mukkonjaro kekko.

İsaə kəskaro jaduwu

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Yah 19.16b-27)

26 Sojiya İsaə caadi duwon, kam laa bəla Kuraneye cunju Siman karaan isidəa cadane kəska karmoyədəə ngoje ngawo İsaye jəgəne leyerə.

27 Curo jama tərəm ngawonju jəgəidəyən kamuwa kada ti nangaro karwukuttaro nganji bakcai ye, cesiri ye mbeji.

28 Daji İsaə suworde tayıro: «Kamuwa Jerujələmbe, bare wu nangaro yıruwwı! Kələndo-a njuıyando-aro yıkkırowo!

29 Nonowo, sa laa cəde ambe: “Barganja kamuwa rakcane casambiwa-wodə! Barganja kamuwa ngaltəma casambəne təgam cədənnidə!” canı.

30 Sadən kauwa kuruwuro: “Kələndəro yukkurowo!” koro kəriso yero: “Andia jansanowo!” wuldu badijai.

31 Awoa kəska kəridəro ngai caddia, awi gəle kəska ngamdudəro wakkajiyi?»

32 Sojiyədə gəndewu yindi yea ti-a rokko njejoro kesado.

33 Na tiro Buwo Kəlaye canidəro kadiranniya, nədən İsaə kəskadəro jayeyera. Gəndewu yindidə yea jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

34 Daji İsaye: «Bawa, tayia gawurne, awo cadi nojanni nangaro,» yeno. Sojiyədə kəjəmunju ngojane walawala cade dagaryera.

35 Jamadə nədən daada carui ngai duwon, amwurawadə tiro rudu gənağəgane: «Am gadea cəkkaana. Tima Almasiwu Ala kərəjənaa, nda kəlanju cəmowo!» canı.

36 Sojiyədə ye tia rujane nanjuro isane tiro diben comcom sağəgane:

37 «Ni Mai Yaudiyədəə, kəlanəm moye!» canı.

38 Kələkajınjun adə allolan ruuwada: TI ADƏMA MAI YAUDIYAYE WO.

39 Gəndewu yindi jajaanadəye falnja İsarə manakuttu cədde: «Nıma gəna Almasiwudə wo? Nda kəlanəm moye, andi yea sakkəye!»

⁴⁰ Amma faldə ye kamanjuro jəkkade: «A! Ni yero shara ro tuluwoye njaddənama, Alaa rinəmbawodə?»

⁴¹ Kaandedə jussəna, diwi diyena nangaro ajawu gənasaana, amma kam adə awima diwi cədənni,» yeno.

⁴² Daji walde: «Isa, kərməinəm fandəmiya, wua kəlan sədai,» yenniya,

⁴³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kumaro wu-a rokko jannalan dəgaiye,» yeno.

Karmo Isaye

(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Yah 19.28-37)

⁴⁴ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yaku kajiriyero kiado,

⁴⁵ kəngal ye wasturo wayeno. Sa adən juwa curo Fado Alayen* dəganadə farak yindiro kargadan.†

⁴⁶ Daji Isa kowo dunoaro sərpe: «Bawa, roni curo mukkonəmbero yakkəkki,» yenniya, ro kirəmbo.

⁴⁷ Kajalla sojiyayedə awo wakkajəna sammaa kirunniya, Alaa jajakce: «Fagatto kam adə jirema!» yeno.

⁴⁸ Jama kada na lamar adəyen captanadə ye awo wakkajəna sammaa kerunniya, karwukuttaro nganji bakcaiaro walladara.

⁴⁹ Amma am Isaa nojanadə-a kamuwa tia cidi Galileyen jaane isanadə-a samma kuruwunin daada awo ania lawarjai kasarga.

Sittara Isaye

(Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Yah 19.38-42)

⁵⁰ Kam laa nadən mbeji, cunju Isuwu. Tidə kam ngələma ye, jirema ye,

⁵¹ kam Arimatiya cidi Yahudiyaye, koro nodo bargaa Alayedəa gureji. Ti majiliswudəye falnja yaye, awo amanju niajane Isaro caddənadəa kasaccənni.

⁵² Daji Isuwu na Gomna Bilatussero leje kamin Isayedəa kiworo.

⁵³ Kamindəa kəskadəlan cəsaye lowowon batta linnen kəkərje kauri duwon curo kauyen lajana laa wundumaa casakkənniro cakke sənayeno.

⁵⁴ Yimdə yim dabbarduyə,‡ koro yim tustuyə badidunju del kərənəna.

⁵⁵ Kamuwa duwon Isa-a rokko cidi Galileyen isanadə ye jaane kauridəa lawarjane jiri kaminnju sənajanadəa kero.

⁵⁶ Daji waldane kawudi-a kəndawu-a dabbaryera. Yim tustuyea kəla wadayen tuskera.

24

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Yah 20.1-10)

¹ Mawuye yim burwoyey* suwa ləp kamuwadə kawudi-a kəndawu-a dabbarjanadəa ngojane kauridəro leyeranniya,

² kau kuradə ci kauriyedən təmballada nayeyera.

³ Kasargaanniya, kamin Kəma Isayedəa cawandənni.

⁴ Kəla adəyen hangalnja cijəna duwon, kongwa yindi kajəmu yiyiljia gərənjan daada tayiro fəleyaadara.

* 23:45 23.45 Fado Alaye - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemnin kərga. † 23:45 23.45 juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. ‡ 23:54 23.54 yim dabbarduyə - Jəmma.

Yim tustuyedə səbdu. * 24:1 24.1 mawuye yim burwoyey - Ladu.

⁵ Karwunja kamde kēla cidiyaro kesakkəranniya, kongwawadēye tayiro: «Awi nangaro kam roa curo am sanunayen manuwidə?»

⁶ Ti na adən bawo, cijəna! Awo Isa sa ti cidi Galileyen nayiro wulnjaanadəa tangowo:

⁷ “Ala kadarjəna, Tada Kambedəa mukko biwumasoyero casakke kəskaro jajagane ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji.”»

⁸ Daji mananjudəa takkera.

⁹ Kauridən walladaranniya, awo ani sammaa mewun tilondə-a fuwura gadesodə-aro wulyeyera.

¹⁰ Kamuwa awo ania kəngayambadəro wuljaanadə tayima Meram Magdala-a Yanna-a Meram ya Yakubaye-a kamuwa gadeso-a wo.

¹¹ Amma mananjadəa kēla bawoaro ngojane tayia njasarairo wayera.

¹² Adə yaye Biturus cije cəgase kauridəro leyeno. Nguje lotkeyenniya, batta linne gənia, awima gade curunni.† Daji awo wakkajənadəa jaurō ajapce fadoro walladan.

Isaye fuwuranjuyə yindiro fəleduwu

¹³ Yim adəman fuwuranjuyə yindinja cijane bəla laa Imawus cani kilometər mewun yindin gai Jerujalemlan dəganadəro lejai duwon,

¹⁴ kēla awo wakkajana ani sammayen jandə badiyera.

¹⁵ Jandəjane gasipcai duwon, Isa kəlanju karənje tayi-a rokko leyera.

¹⁶ Amma simnjan tia carunama, ti wunduro asuduro dapkaada.

¹⁷ Isaye tayiro: «Kēla awiyen jawallan jandənmanuwidə?» cəne tayia kiworənniya, karwu kuttua gəm dəyera.

¹⁸ Falnja cunju Kəleyofas tiro: «Curo kusottowa Jerujalembe sammayen ni tilonəm awo kawu anin wakkajənadəa nonəmmi wo?» yeno.

¹⁹ Tayiro: «Awi gəle wakkajo?» yenniya, tiro: «Awo Isa kam Najarattero wakkajəgənadə! Ti nawi kura fuwu Ala-a jama samma-ayen awo cədi-a manaji-a samma kənduwoa duwon,

²⁰ wurawande fimmannaye-a amwurawande-a wowom karmoye tiro gənajaaro tia sərəccagane kəskaro jayeyera.

²¹ Amma tima kam duwon jama Israyilayea merujimadə woro təmaniyəna. Akko awo ani wakkajanadə ku kawu yakku.

²² Koro kamuwa laa curonden lawar ajabba andiro sakkudəna. Ku suwa ləp kauridəro leyeranniya,

²³ kaminjudəa cawandənni. Daji waldane isane andiro malaiyawa tayiro nadən fəledagane ti ronjua cane wulseyera.

²⁴ Adəgaima amnde laa ye kauridəro leyeranniya, kamuwadə wuljanadə gai, awo sammaa kalkallo nayeyera, amma tidəa carunni!»

²⁵ Daji Isaye tayiro: «Am hangal bawoa! Kua yaye awo nawiyaso wulnjaanadəa njasarairo wanuwawa.

²⁶ Ala kadarjəna, ti Almasiwudə bone adəa cane duwon daraja na Alayen cuwandiawo wa?» yeno.

²⁷ Daji Attaura Nawi Musayen tamiya har kitawuwa nawiyaye gadedəro kudero awo kəlanjun kitawu samman ruwuwadadəa tayiro fisaryeyeno.

²⁸ Bəla lejaidəa karəngeranniya, Isa fuwuro koji gairo kido.

²⁹ Amma tia lowojane: «Marne, andi-a rokko jəmmyo! Kəngal njukkuro cədi, dunia ləmdu maji,» yeranniya, ngaye tayi-a rokko jəpkera.

† 24:12 24.12 awima gade curunni - Kamin Isayedəa curunni.

³⁰ Masëna dioro napkeranniya, burodi ngoje Alaro ardije fësakce tayiro kaino.

³¹ Daji këlänja fërämde tia asuyera, amma tayiro fatkeyeno.

³² Kattenjan: «Këla jawallen mana sadde kitawu Alaye fisarsagai duwon, karwunde tai daje kējijënni wa?» yera.

³³ Sadëman cijane Jerujalemba waldane këngayamba mewun tilondë-a amanja gade-a captana nayeyeranniya,

³⁴ jamaye tayiro: «Jiremaro Këmadë karmolan cijëna, har Simanno fëledëgëna!» yera.

³⁵ Daji tayi yindidë ye awo këla jawallen wakkajëna-a jiri burodi fësakce dagarjënalän tia asujana-adëa wulyeyera.

*Isaye fuwurawanju sammaro fëleduwu
(Mar 16.9-13; Yah 20.19-23)*

³⁶ Fuwurawadë këla awo aniyen jande cadì ngai duwon, Isa këlänju dawunjan daje tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

³⁷ Kaime kam nunaye laa caro cane karwunja pët kamgada.

³⁸ Amma Isaye tayiro: «Awiro hangalndo cijënadë? Awi nangaro këla wuyen danguwi?»

³⁹ Akko mukkonì-a sini-a ruiwo, wu këlänima! Lesënowo ruiwo, kaimelan silla-a da-a bawo, amma wu takkënarò ruwi,» yeno.

⁴⁰ Adëa wulyenniya, mukkonju-a sinju-a tayiro fëleyeyeno.

⁴¹ Daji karwunja tai daje kējijëna yaye, ajapcane tia mërsajännidë, Isaye: «Na adën awo laa këmboye mbeji wa?» cëne tayia kiworo.

⁴² Njango buni wargadaye tiro kekkudëranniya,

⁴³ cëmoye fuwunjan gigëro.

⁴⁴ Daji Isaye tayiro: «Akko manani sa dawundon dëgakkënadën nayiro wulnjagakkënadë: “Ala kädärjëna, awowa duwon këlänin curo Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiya-a Jawura-ayen ruwuwadadë sai wakkajaiya,» yeno.

⁴⁵ Daji Isa këlänja fërämje kitawuwadëa tayiro bayinduwu badiyeno.

⁴⁶ Tayiro: «Akko awo kitawulan ruwuwadadë: “Almasiwudë bone cai, kawu yakkua karmolan ciji,

⁴⁷ koro Jerujalemnin tamiya har jama duniaye sammaro kudero cunju-lan kawuri tuwa dio-a gawara fando-ayedëa wuljagai.”

⁴⁸ Nayima shedawu awo aniye wo.

⁴⁹ Wudë awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cënnadë‡ juwanjagakki. Nayi ye bërni adën nammowo duwon, har samelan kënduwo nayiro jëmñjagairo,» yeno.

*Isaye samero ledu
(Mar 16.19-20)*

⁵⁰ Daji Isa tayia bërnidën cuttuluwe karën bëla Baitaniyero ki-wudënniya, mukkonju yindi sapce tayiro bargä dëpkeyeno.

⁵¹ Tayiro bargä dëpciya ngai duwon, nanja kolje tia samero kesado.

⁵² Tiro ambëtkeyeranniya, karwukëji dama bawoa Jerujalemba wal-ladara.

⁵³ Adëgaima kullum Fado Alayen Këmandëa congori kasarga.

‡ 24:49 24:49 awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cënnadë - Ruhu Alaye.

YAHAYA

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənədə Linjila Yahayaye

Kitawu Yahayayedə Linjila kəndewuye wo. Yahayadə, ti Nawi Yahaya Kasalama gəni, kəngayamba mewun yindin Isaye falnja, koro tiro fuwura Isa tia jauro cəraanaa cani. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada ambo wuljəgənədə fangeno. Saa fiwu bi firakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-aa ambo ruwuyeyeno. Amma kitawunjudə kitawuwa Matiyu-a Markus-a Luka-aye gai gəni, gadegade. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasanədə:

Badiduram (1.1-18)

Kida Isaye dunialan (1.19-12.50)

Kida Isaye dawu kəngayambanjuyen (13.1-17.26)

Bone-a daraja-a Isaye (18.1-21.25)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənədə BADIDURAM

Isa Kalma Alaye

¹ Badiduramnin Kalma, Kalmadə Ala-a rokko, Kalmadə Ala kəlanjudəma.

² Badiduramnin Ala-a rokko kasarga.

³ Awiso tiyelan alaktəna. Curo awo alaktəna sammayen, tiyen gənia, awo alaktəna falma bawo.

⁴ Tilan ro kərga,* rodə tima nur kambe wo.

⁵ Nurdə curo duwuyen yiyilji, amma duwudə tia cəmowonni.

⁶ Kam laa Ala cunodəna mbeji, cunju Yahaya.†

⁷ Tidə shedaro kadio. Am samma tiyelan kasaccaro, nurdəa shedajoro kadio.

⁸ Ti kəlanju gəni nurdə wo, amma nurdəa shedajoro kadio.

⁹ Nur adə tima nur jireye wo, duniaro ise am samma wassimadə.

¹⁰ Tidə dunialan duwon, duniadə ye tiyelan alaktəna yaye, duniadə tia nojənni.

¹¹ Na jamanjuyero kadio, amma jamanju tia camowonni.

¹² Amma am duwon tia camoye cunju kasaccanamasodəro kənduwo tadawa Alayero walduye kaino.

¹³ Tayidə buyen gəni, bi kərawo tiyiyen gəni, bi kərawo kamben gəni, Alayen katambəra.

¹⁴ Kalmadə kambo walje dawunden napkeno. Ti jauro serra ye, jirea ye. Koro darajanja ruiyena, daraja duwon daraja Tada tilo lok na Bawayen isənayedə gai.

* **1:6 1.4** tilan ro kərga - Kalmadə tima fərdü roye wo. † **1:6 1.6** Yahaya - Nawi Yahaya Kasalama.

15 Yahaya tia shedaje kowo sapce: «Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,” wulləkkənədə.»

16 Barga dəptuwunju dama bawodəro andi samma ser cinju bawo kiwandiye.

17 Wadadə Nawi Musayen kadio, amma ser-a jire-adə Isa Almasiwuyen kadira.

18 Wunduma ngalte Alaa curuna bawo, amma Tada tilo lok, tidə Ala ye, na Bawayen dəganama ye, tima Aladəa andiro isanosaa.

KIDA ISAYE DUNIALAN

Sheda Nawi Yahayaye

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Luk 3.1-20)

19 Sa yaudiya Jerujalemnin na Yahayayero rimanna-a Lewiya-aa‡ ti wunduro kororo canodənadən, akko sheda Nawi Yahayayedə.

20 Angəɾjənnin federo wulje tayiro: «Wu gəni Almasiwudə wo!» yeno.

21 Daji tiro: «Ni wundu gəle? Nima wa Nawi Iliya wo?» cane tia keworo. Tayiro: «A'a, wu gəni,» yeno. Tiro: «Ni nawidə wa?» yeranniya, tayiro: «A'a,» yeno.

22 Daji tiro: «To, ni wundu gəle? Jaawu am andia sanodənadəro yadiyoro, awi gəle kəlanəmlan wulləmi?» cane keworo.

23 Yahayaye tayiro: «Wuma “kam karaan kowo sapce: ‘Jawal Kəmandeye cəkko dewo!’ cəni,»† Nawi Ishaya wuljanadə gai,» yeno.

24 Curo kəwu Farisawaye yen am laaa canodəna.

25 Tayiye Yahayaro: «Ni Almasiwu gəni, Nawi Iliya ye gəni, nawidə ye gəni, awiro gəle ambo kasala§ yiddəmi?» cane tia keworo.

26 Tayiro: «Wudə ingilan ambo kasala kiddəkko, amma dawundon kam laa daada nonuwwi mbeji,

27 tidə kam je sunonjuye wuiduma tikkəni ngawonin isi,» yeno.

28 Awo ani bəla Baitani ci bəɾəm Jordaniye todən na duwon Yahaya ambo kasala cəddidən wakkayera.

Isa Tama Alaye

29 Wajənanjua Nawi Yahaya nanjuro Isa kəndə cədi kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye* biwu duniaye ngojimadə!

30 Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,” wulləkkənədə.

31 Wu kəlani tia nokkəni, amma ingilan ambo kasala njəddoro kadikko, ti jama Israyilayero fəleduworo.»

32 Yahaya shedaje: «Ruhu Alaye alama bullam gai samelan jəpce kəlanjun napci kirukko.

33 Wu kəlani tia nokkəni, amma Ala wua ingilan ambo kasala yiddəkkoro sunodənadəye wuro: “Ruhudə samelan jəpce kəla kam laayen napci rumi. Tidə Ruhu Alayen ambo kasala cəddi,» cənna.

34 Wu kəlani rukkəna ye, shedanəkkəna ye, tima Tada Alayedə wo!» yeno.

Fuwurawa burwoye Isaye

‡ **1:19 1.19** *Lewi* - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidə banawu rimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadəna. † **1:23 1.23** *Ish* 40.3 § **1:25 1.25** *kasala* - Kasala tuwaye. * **1:29 1.29** *Tama Alaye* - Ngəlaro Laya Njəkkayirambe.

³⁵ Wajənanjua Nawi Yahaya fuwurawanjuye yindi-a rokko nadən dajana duwon,

³⁶ Yahaya Isa koji kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye!» yeno.

³⁷ Fuwurawa yindidə mana adəa fanjane Isaa geya.

³⁸ Isa suworde tia jagai kirunniya, tayiro: «Awi manuwi?» cəne kiworo. Tiro: «Rabbi, ndaran kərgam?» cane tia keworo. Maana rabbiyedə sayinna.

³⁹ Isaye tayiro: «Arowo ruiwo!» cəne lejane na dəganadəa carune nadən ti-a rokko dabduyera. Sadə ye sa dewu kajiriye gai.

⁴⁰ Tayi yindi mana Yahayayedəa fanjane Isaa jaanadəye falnjaye cunju Andarawus, yaana Siman Biturusse.

⁴¹ Burwon leje yaananju Simanna maje tiro: «Almasiwudəa fandiye!» yeno. Maana Almasiwuyedə kam tiro Kəristi cani.

⁴² Daji Simanna na Isayero kiwudo. Isa tia kirunniya, tiro: «Nima Siman tada Yahayaye, na adən fuwun nia Kefaslan bowonjai,» yeno. Maana Kefassedə Biturus.†

⁴³ Wajənanjua Isa cidi Galileyero leduro nia ngoyeno. Filibussa kiwandənniya, tiro: «Wua səgai!» yeno.

⁴⁴ Filibusdə kam Baitsaidaye bəla Andarawus-a Biturus-aye.

⁴⁵ Daji Filibus ye leje Nataniyella maje tiro: «Kam duwon kəlanjun Nawi Musa curo Attaurayen ruwuje nawiya kitawulan ruwuwanadəa fandiye!» Tidə Isa kam Najaratte, tada Isuwuye,» yeno.

⁴⁶ Nataniyelle tiro: «A! Najaratlan awo laa ngəla culuwi wa?» yenniya, Filibusse: «Are rui!» yeno.

⁴⁷ Isa Nataniyel nanjuro kənde cədi kirunniya, kəlanjun manaje: «Akko Israyilama jireye, tilan awo jirenambuye bawo!» yeno.

⁴⁸ Nataniyelle tiro: «Ndayin wua nosem?» cane tia kiworo. Isaye tiro: «Kawu Filibus nia bowonjimaro, ni cidiya tarmuyen duwon, njurukkəna,» yeno.

⁴⁹ Daji Nataniyelle tiro: «Sayinna, nima Tada Alayedə wo! Nima Mai Israyilawuyedə wo!» yeno.

⁵⁰ Isaye tiro: «Cidiya ya tarmuyen njurukkəna niro wulnjəgəkkənədəro wa wua kasansəm? Awo ania kojana rumi,» yeno.

⁵¹ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, same kaada malaiyawa Alaye kəla Tada Kambəyən‡ taccai ye, jəpcai ye ruwi,» yeno.

2

Isaye ingia dibenno kalaktu

¹ Yimbe yakkua bəla Kana cidi Galileyen larusa kedo. Ya Isaye nadən mbeji,

² koro Isa-a fuwurawanju-a yea larusadəro dojana.

³ Diben cotto kerənniya, ya Isaye tiro: «Diben bawo cerəna,» yeno.

⁴ Amma Isaye: «Yani, awiro naniro kadim? Sani koroma cədənni, diye!» yeno.

⁵ Yanjuye wolodiyədəro: «Awi yaye nayiro wulnjagaidəa dewo!» yeno.

⁶ Nadən gəmdo kauye arakku gənaada mbeji. Yaudiyaye adanja tayirro walduyero faidada, gəmdo fi yaye alama bule yindi bi yakku gai ngoji.

† 1:42 1.42 Biturus - Maana cu adəyedə kau. ‡ 1:51 1.51 Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajija, kəlanjuman manaji.

⁷ Daji Isaye wolodiyadëro: «Gëmdowadëa ingilan yimbërowo!» cëne tayia fer ferro kesëmbëro.

⁸ Isaye tayiro: «Kërma kurummowo, këma ngëmëriyedëro yadowo!» cëne kurumjane kekkiado.

⁹ Këma ngëmëriyedë ingi dibenno waljënadëa kidambënniya, ndaran kewudomaro nojënni, amma wolodiya ingidëa kurumjanadë nojana. Daji mai larusayedëa bowoje

¹⁰ tiro: «Wundu yaye burwon diben këji con ci, sagarandaiya, diben burwoyedëa najëgënni ci. Amma nidë har kërmaro diben këji condëa gënyëm!» yëno.

¹¹ Adëma awo Isa bëla Kana cidì Galileyëlan cëdënadë, tima alamanju ajabba burwoye wo. Adëgainin darajanju fëlejiye fuwuranju tia kasatkera.

¹² Ngawo adëyen ti-a yanju-a yanjugënaso-a fuwuranju-a rokko bërni Kafarnaamero lejane kawu ganaro nadën napkera.

Isaye Fado Alayea tayirro kalaktu

(*Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Luk 19.45-48*)

¹³ Sala yauidiyaye Laya Njëkkayirambe sanju karëngënniya, Isa Jeru-jalembo leyëno.

¹⁴ Curo Fado Alayen am dalo so, ngëlaro so, tattawar so caladi ye, canjimaso napkada yë nayeyëno.

¹⁵ Daji Isa jëlan kirwo catte tayi sammaa ngëlaro-a dalo-an kundenno Fado Alayëdën duyëno. Koro wuri canjimasoyedëa cidiro fijiye tewurn-jadëa tëmbalje

¹⁶ tattawar ladomasodëro: «Ngënowo ani ngëa na adën tuluwowo! Bare Fado Bawaniyedëa kasuwuro kalanguwwi!» yëno.

¹⁷ Daji fuwuranjudë awo kitawulan ruwuwada adëa takkera: «Rawo fannëmbedë kannu gai wua sesi.»†

¹⁸ Daji yauidiyadëye* tiro: «Awo ania dionëmdë, alama fi andiro fëlesagami?» canë tia keworo.

¹⁹ Isaye tayiro: «Fado Alayë adëa wurnowo, wu ye curo kawu yakkuyen waldëkke tia tandëkki.» yëno.

²⁰ Daji yauidiyadëye tiro: «A! Fado Alayë adëa tandoro kërwo fidewun arakkun cado duwon, ni curo kawu yakkuyen waldëme tandëmi?» yëra.

²¹ Amma fado duwon Isa këlanjun mana cëdënadë tiyinju.

²² Adë nangaro Isa walde karmolan cijënaye ngawon, fuwuranju ye mana adëa wuljënadëa takcane awo kitawulan ruwuwadadë-a mana Isayedë-aa kasatkera.

Isa karwu am sammaye nodu

²³ Adëgaima Isa sala Laya Njëkkayirambero Jerujalemnin dëgana duwon, am kada alama ajabba ajabba cëdidëa carune tia kasatkera.

²⁴ Amma Isa am sammaa jauru nojëna nangaro, tayia mërsajënni.

²⁵ Koro këla kamben shedaro wundumaa majënni, ti këlanju awo karwu kambedëa nojëna nangaro.

3

Isa-a Nikodimus-a

¹ Këwu Farisawayen kam laa kura yauidiyaye mbeji, cunju Nikodimus.

† 2:17 2.17 Jaw 69.9 * 2:18 2.18 yauidiyadë - Wurawa adinwu yauidiyaye.

² Curo buneyen na Isayero ise tiro: «Sayinna, nidə maləm na Alayen kadimbo noniyena, dalilnjudə wunduma Ala-a rokko gənia, rakce alama dimi ania cədiwawo,» yeno.

³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon bərinno tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəa curuiwawo,» yeno.

⁴ Nikodimusse: «Ndayin gəle kam kiarijənədəa rakcane casambi? Curo yanjuyero wa walde yindiyero ngaye tia cambi?» yeno.

⁵ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon ingi-a Ruhu Alaye-alan tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəro ngayiwawo.

⁶ Awo kamben tambənamadə kəmdəma, amma awo Ruhu Alayen tambənamadə ruhudəma.

⁷ Bare ajamməmmi kəla “Sai bərinno tambuwiya,” wulnjəgəkkəna adəyen.

⁸ Karuwa cijiya, na cəraanaro fuji. Kowonju fannəmi, amma na culuwuna-a na leji-adəa nonəmmi. Adəgaima kam duwon Ruhu Alayen tambənamadə ye.»

⁹ Nikodimusse tiro: «Jiri filan attə yoji?» cəne kiworo.

¹⁰ Isaye tiro: «Ni maləm nowada Israyilawuye duwon awo ania nonəmmi?»

¹¹ Jiremaro niro wulnjəgəkki, andi awo noniyena mananiye, koro awo ruiyena shedaniye, amma nayi kua yaye shedandedəa kasatturo wanuwwa.

¹² Nayiro awowa duniayeso wulnjagəkkəna kasadduwwi duwon, sameyesodəa wulnjagəkkia, ndayilan gəle kasadduwi?»

¹³ Wunduma samero lejənni, Tada Kambe samelan jəpcənədə gənia.

¹⁴ Jiri Nawi Musa karaan kadi rojəgənədə gai, sai ngairo Tada Kambədə yea rojagaiya,

¹⁵ kəla adəyen wundu duwon tia kasaccənamadə ro sawisoye* cuwandi.

¹⁶ «Awoa Ala duniadəa jaumaro cəraye Tadanju tilo lok kaino, wundu duwon tia kasaccənamadə bare fəccəgənni, amma ro sawisoye cuwando nangaro.

¹⁷ Ala duniaro shara njəddoro gəni Tadanjudəa kinodo, amma tiyen duniadəa cəkkaworo.

¹⁸ Wundu duwon tia kasaccənamadə, tia shara cədaiwawo, amma wundu duwon tia kasaccənnimadə, caman tia shara cədana, dalilnjudə cu Tada tilo lok Alayedəa kasaccənni nangaro.

¹⁹ Adəma sharadə wo: Nurdə duniaro isəna, amma am nurdəa wajane duwudəa kerawo, kəndonjaso diwi nangaro.

²⁰ Diwi dioma fi yaye nurdəa waje na nurdəyero isiwawo, bare kəndonju diwidəa am federo carunniro.

²¹ Amma jire diomadə na nurdəyero isi, kəndonjudə Alayen tədoro fəledi nangaro.»

Isa-a Nawi Yahaya-a

²² Ngawo adəyen Isa-a fuwurawanju-a cidi Yahudiyayero lejane kawu ganaro tayi-a rokko napce ambo kasala kiddo.

²³ Nawi Yahaya ye na Aion cani karən bəla Salimben ambo kasala cəddi, nadən ingi ngəwu mbeji nangaro. Am nanjuro isane tayiro kasala cəddi.

²⁴ Sadən Yahayaa kosoro casəkkənni duwon.

* 3:15 3:15 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawoda.

25 Daji fuwurawa Yahayaye laa-a yaudi laa-a kɛla tayirro walduyen kambiwu badiyera.

26 Na Yahayayero isane tiro: «Sayinna, kam ni-a rokko ci bɛrɛm Jordaniye todɛyen, koro kɛlanju shedanɛmmadɛ, akkonju ambo kasala caddi, koro am samma nanjuro lejai,» yera.

27 Yahayaye tayiro: «Kam rakce awima cuwandiawo, awo samelan tiro tinadɛ gɛnia.

28 Nayi kɛlandoma wu adɛa wullɛkkɛnaro shedasuwi: “Wu gɛni Almasiwudɛ wo, amma wu kam Ala tin fuwunno cunodɛnadɛ.”

29 Kam njuadamadɛ tima mai larusayedɛ wo. Koro sawa gɛrenjun daada tia kɛrɛnjimadɛ kowo sawanjuye fanjiya, karwunju jauru kɛjiji. Adɛ nangaro karwukɛjini adɛ kalkallo waljɛna.

30 Sai tidɛ kuraje, wu ye tɛngɛrinakkiya.

31 «Kam duwon samelan isɛnamadɛ sammaa kojɛna. Kam duwon cidilan dɛganamadɛ cidiyedɛma, koro awo cidiyedɛmaa manaji. Kam duwon samelan isɛnamadɛ sammaa kojɛna.

32 Awo curuna-a fanjɛna-aa shedaji, amma wunduma shedanju kasacciwawo.

33 Kam duwon shedanju kasaccɛnamadɛ Alaa jiremaro tabbaccɛgɛna.

34 Awoa kam Ala cunodɛnamadɛ mana Alaye manaji, Ala tiro Ruhunju dadu bawoaro cina nangaro.

35 Bawadɛ Tadadɛa cɛraana, koro awo sammaa mukkonjuro cakkɛna.

36 Kam Tadadɛa kasaccɛnamadɛ ro sawisoye cuwandɛna. Amma kam Tadadɛa kasattu wajɛnamadɛ ro cuwandiawo, gɛrgadu Alaye tilan dɛgai,» yeno.

4

Isa-a kamu cidi Samariyaye-a

1 Isa Yahayaa kojɛnaro fuwurawa cuwande tayiro kasala caddidɛa Farisawa fanjanaro Isa asuyeno.

2 Adɛ yaye Isa ti kɛlanju gɛni, fuwurawanju ambo kasala caddi.

3 Daji cidi Yahudiyaye kolje cidi Galileyero wallada.

4 Amma sai cidi Samariyayen reje kojiya duwon.

5 Adɛgaima Isa bɛla laa cidi Samariyaye tiro Sakar canɛ karɛn kulo Nawi Yakuba tadanju Nawi Isuwuro cinadɛro kadio.

6 Nadɛn baram Yakubaye mbeji, koro kausu kɛla dawu, Isa ye bɛlawuroro cɛmbarɛna, ise ci baramdɛyen napkeno.

7 Kamu Samariyaye laa ingi gudoro kadio. Isaye tiro: «Ingi se yakke!» yeno.

8 Sa adɛn fuwurawanju awo kɛmboye njuworo bɛlaro lejana.

9 Amma kamu Samariyayedɛye tiro: «Ni yaudi, wu ye kamu Samariyaye, awiawin wua ingi kɛnjayero suworɛmi?» Awoa caman yauidiya-a Samariyawu-a tawaktaiwawo.

10 Isaye tiro: «Ca kɛnjo Alayea-a wundu ingi kɛnjayero njuworɛnaa-a nonɛmmaa, nima tia korɛme ingi roye niro nji,» yeno.

11 Kamudɛye tiro: «Kɛma, karwi ye tammi, baram ye kuruwu. Ndaran ingi roye adɛa fandɛmi?»

12 Ra, nidɛ kaarinde Nawi Yakuba ti duwon andiro baram adɛa sade ingi ti kɛlanju cane tadawanju-a lɛmannanju-a ye casanadɛmaro wa kura wo?»

13 Isaye tiro: «Wundu duwon ingi adɛa canadɛ nangadɛmbo ngudu fanji,

14 amma wundu duwon ingi tiro yikkidëa canadë tëmmaro ngudu fanjiwawo. Ingi tiro yikkidë curonjun sim ingi royero walje har ro sawisoyero bəlbəldi.»

15 Kamudəye tiro: «Kəma, ingi adəa wuro se, kua adən fuwun bare ngudu fakke ingi gudoro na adəro waldəkke isəkkəniro.» yeno.

16 Isaye tiro: «Lene kwanəm bowone, na adəro arowo!» yeno.

17 Kamudəye: «Kwa takkəni,» yenniya, Isaye tiro: «“Kwa takkəni,» nəmmadə, jirenəm.

18 Amma kwa uwu dim, koro ti kərma rokko dəgawwadə kwanəm gəni. Awo wulləmmadə jire,» yeno.

19 Daji kamudəye tiro: «Kəma, ni nawiro asunəkkəna.

20 Kaariyandeso* kəla kau kuruwu adəyen Alaro ambətkeyera, amma nayidə† na Alaro ambəttuwuyedə sai Jerujalemnin nuwi.»

21 Isaye kamudəro: «Wua sasarai, sa laa ise Bawadəro kəla kau kuruwu adəyen gəni bi Jerujalemlan gəni ambətkəwi.

22 Nayidə awo nonuwiro ambətkəwi. Andidə awo noniyenaro ambətkəiye, awoa njəkkawodə yaudiyayen isi.

23 Amma sadə isi har isənama, ambəttuwuwu jireyedə Bawadəro curo ruhu-a jire-ayen ambəccagai, dalilnjudə Bawadə am jiri anima tiro ambəccaaro maji nangaro.

24 Aladə Ruhu, am tiro ambəccagaidə sai curo ruhu-a jire-ayen ambəccaa!»

25 Kamudəye tiro: «Almasiwu kam tiro Kəristi canidə isiro nokkəna. Isiya, andiro awo sammaa isanosagai,» yeno.

26 Daji Isaye tiro: «Wu niro mananjəgəkkidə, wuma ti wo!» yeno.

27 Sa adən fuwurawanju isane Isa kamuro mana cəddidəa ajapkera, amma wundunjama kamudəro: «Awi raam?» bi Isaro: «Awiro tiro managəmi?» wuljənni.

28 Daji kamudə bulenju kolje bəlaro walde ambo:

29 «Arowo, kam awo dikkəna sammaa wulsəgənaa ruiwo! Waneye tima Almasiwudə wo?» yeno.

30 Jamadə na Isayero leduro bəladən kəluwo.

31 Sa adən fuwurawadə tia lowojane: «Sayinna, masəna de!» cani.

32 Amma tayiro: «Kəmboni nonuwwi mbeji,» yenniya,

33 fuwurawadə kattenjan: «Kam laa tiro kəmbo cukkudəna wa?» cani.

34 Isaye tayiro: «Kəmbonidə tima awo ti wua sunodənamadə cəraanadəa dio-a kidanju tumoduwu-adə wo.

35 Nayiye: “Kaladəro kəndawu dewu gapco,» nuwi, gəna? Wu nayiro wulnjagakki, kəla sammowo kulowadə kaladəro basawunaro ruiwo!

36 Kam kalajimadə alwasi cuwande nema ro sawisoyero capciyi. Adəgaima kam cənadimadə-a kam kalajimadə-a rokko karwunja kəjiji.

37 Kəla adəyen awo wuldənadə jire: “Kam laa cənadi, kam laa ye kalaji.”

38 Nayia awo kidanuwwi kaladuro ngenodəkko. Am gade kidadəa cado, nayi ye barga kidanjaye kiwanduw.»

39 Samariyawu bəla adən dasaana kada Isaa kasatkera, kamudəye shedaje: «Awo dikkəna sammaa wulsəgəna!» cənna nangaro.

40 Nanjuro kadiranniya, nanjan napcoro tia lowojane Isa kawu yindiro napkeno.

* 4:20 4.20 kaariyandeso - Am cidi Samariyayedə yaudi, amma ngalongawuri. † 4:20 4.20 nayidə - Yaudiya.

41 Mananju nangaro am kada ye cayemaa kojənaro tia kasatkera.

42 Daji kamudəro: «Kərma awo wulləmmadə gəni nangaro tia kasatkeiye. Andi kəlandema ye tia fanniyena, koro jiremaro tima Njəkkayima duniayedə woro noniyena!» yera.

Isaye kowonaye tada isangaduwu

(Mat 8.5-13; Luk 7.1-10)

43 Ngawo kawu yindiyen Isa bəladəa kolje cidi Galileyero leyeno.

44 Caman Isa kəlanjuma nawi bəlanjan daraja cədanni cənna.

45 Cidi Galileyero kadinniya, am cididəye tia ngəlaro sosayera. Tayidə awo Isa Jerujalemnin sa salayen cədəna sammaa caruna, dalilnjudə tayi ye saladəro lejana nangaro.

46 Daji Isa walde bəla Kana cidi Galileye na ingia dibenno kalakcənadəro kadio. Bəрни Kafarnaambelan kowona laa mbeji, tadanju dondi.

47 Kowonadə Isa cidi Yahudiyayea kolje Galilero isənaro fangenniya, nanjuro leje tia lowoje iso tadanju no cədidəa isangajuwo yeno.

48 Isaye tiro: «Alama so, awo ajabba so kiruw gənia, təmmaro yasarawwawo!» yeno.

49 Kowonadəye tiro: «Kəma, kawu tadani nuiro are!» yeno.

50 Isaye tiro: «Lene, tadanəm ronjua!» yenniya, kamdə mana Isa tiro wuljəgənadəa kasacce leyeno.

51 Ledu cədi duwon, wolodiyanju tia kapcagane tiro: «Tadanəm ronjua,» yera.

52 Sa tadanju ngajənadəa kiworənniya, tiro: «Bikka sa fal kausuyen kangedə tia kolyeno,» yera.

53 Bawadə sa adəman Isaye tiro: «Tadanəm ronjua!» cənnadəro asuyeno. Daji ti-a am fannjuye samma-a Isaa kasatkera.

54 Adəma alama ajabba yindiye Isa ngawo cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyero isənayen cədənadə wo.

5

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

1 Ngawo adəyen ngəməri yaudiyaye laa kidənniya, Isa Jerujalembə leyeno.

2 Jerujalemlan karən Ngaworam Dimiyayedən falwu ingiye* ngurwo uwua mbeji, təlam yauidyudin tiro Baitsata cani.

3 Ngurwo anin am dondi kada bəwada mbeji: kambuwa so, ngurdiyaya so, am tiyinja nuna so. [Ingidəye bəljəmdunju gurejai,

4 dalilnjudə sa laa sa laan malaiya Kəmandəye jəpce ingidəa bəljəmjji nangaro. Wundu duwon ingi bəljəmjənadəro burwon ngaanamadə, kəndondi jiri fi tilan dəga yaye, ngaji.]

5 Nadən kam laa kərwu fiakkun wuskunno dondi mbeji.

6 Isa kamdəa bəwada kirunniya, koro nadən jauru tussənarə nojənadə, tiro: «Ngadu raamma wa?» cəne kiworo.

7 Kam dondidəye tiro: «Kəma, sa ingidə bəljəmjjiya, kam nanin wua ingidəro sakki bəwo. Koro ledu dikki duwon, kam gade wua burwose ngayi,» yeno.

8 Isaye tiro: «Cine bənaramməm ngone lene!» yeno.

* 5:2 5.2 *falwu ingiye* - Bəlaa kura cidin laada curon ingi raia, cidiyanju kaulan tədandəna, koro tiro butturam cani.

⁹ Sadəman kamdə ngaje bənarəmnju ngoje ledu badiyeno.

Yim adə yim tustuye.

¹⁰ Adə nangaro yaudiyadəye kam ngəjənədəro: «Yim tustuyea bənarəmməm ngodu niro amardəgənni,» yera.

¹¹ Tayiro: «Kam duwon wua isangasəgənədə, tima wuro: «Bənarəmməm ngone lene!» yeno.

¹² Tayiye tiro: «Wundu kam duwon niro bənarəmməm ngone lene cənnədə?» cane keworo.

¹³ Amma kam ngəjənədə ti wundumaro nojənni, Isa curo jamadəyero kəldəgəna nangaro.

¹⁴ Ngawo adəyen Isa kamdəa Fado Alayen najiye tiro: «Akko ngənəmma! To, biwu dio kolle, bare awo laa jauru diwi adəa kojəna nia njuwandənni,» yeno.

¹⁵ Daji kamdə leje yaudiyadəro Isama tia isangajuwo yeno.

¹⁶ Isa awo ania yim tustuyea cədəna nangaro, yaudiyadə tiro niadiwi fəleduwu badiyera.

¹⁷ Amma Isaye tayiro: «Bawani ku kundenno kida cədi, wu ye kida dikki,» yeno.

¹⁸ Adə nangaro yaudiyadə cəyemaa kojənarə tia roro njejoro mayera. Yim tustuyea awo dioro dapkada runju gəni cədo, koro Aladəma Bawanju wo cəne Alaa gaskayeno.

Kənduwo Tadadəye

¹⁹ Daji Isaye yaudiyadəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Tadadə kəlanju awima rakce cədiwawo, sai awo Bawadə cədi curunədəa. Koro awi yaye Bawadə cədidəa Tadadə ye cədi.

²⁰ Awoa Bawadə Tadadəa cəraana awo ti kəlanju cədi sammaa tiro fəlejiji. Koro kəndo animaa kojəna tiro fəlejiji, nayi ye jauru ajamoworo.

²¹ Jiri Bawadə am sanunaa cəsange tayiro ro cidə gai, Tadadə ye kam cəraanaro ro ci.

²² Bawadə wundumaro shara cəddiwawo, amma shara sammaa mukko Tadadəyero cakkəna,

²³ am nga Tadadəro daraja cado, jiri Bawadəro daraja cadidə gai. Kam Tadadəro daraja ciwawomadə Bawa tia cunodənədəro daraja ciwawo.

²⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam manani fanje ti wua sunodənədəa kasaccənədə ro sawisoye cuwandəna. Shara tia cədiwawo, amma karmoro kaje ro cuwandəna.

²⁵ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, sadə isi har isənəma, sa duwon am sanuna kowo Tada Alayədəa fanjai, koro tayi fanjanamadə roa dasayi.

²⁶ Jiri Bawadə fərdu royedə gai, ngaima cakke Tadadə ye fərdu royero waljəna.

²⁷ Koro kənduwo shara kamdaye tiro cina, dalilnjudə tima Tada Kambedə wo nangaro.

²⁸ Bare adəa ajammuwwi, sa ise am kaurilan samma kowonju fanjane

²⁹ caluwi. Am duwon awo ngəla cədənəmasodə roaro cijai, amma am duwon awo diwi cədənəmasodə shararo cijai.

³⁰ «Wu runi awima rangəkke dikkiwawo. Jiri fakkidə gai, shara dikki. Koro sharani ye jire, dalilnjudə awo raakkəna gəni, awo ti wua sunodənədəa cəraanaa dioro makki nangaro.

Shedawu Isaye

³¹ «Wu kəlanin kəlani shedamaro walyekkoa, shedanidə jire gəni.

32 Shedamani gade mbeji, koro sheda kəlanin cədidə jirero nokkəna.

33 Yahayaro am yikkunoduwwa, ti ye jiredəa shedajo.

34 Wudə kamben gəni sheda makki, amma njəkkawo fandoworo awo ania wulləkki.

35 Yahayadə fatəla waskada nur ci. Sa ganaro karwukəjia curo nurnjuyen nammuwwa.

36 Amma shedani sheda Yahayayea nankuran kojəna, dalilnjudə kəndo Bawadə wuro tumogəkkoro sinadə, wotte kəndo dikkidəma Bawadə wua sunodənaro kəlanin shedasi nangaro.

37 Koro Bawa wua sunodənadə, tima kəlanin shedajo. Amma nayidə ngaltəma kowonju fannuwwi, fasalnju ye ruwwi,

38 koro mananju ye karwundon napcənni, dalilnjudə kam cunodənadəa kasadduwwi nangaro.

39 Kitawuwadəa kəla hangallayen kəranuwi, tayilan ro sawisoye fan-duwiro təmanuwwa nangaro, amma kitawu anima kəlanin sheda cado!

40 Adə yaye naniro isuwe ro sawisoye fandro wayew.

41 «Amben gəni daraja makki.

42 Amma nayia nonjakkəna, kərawo Alaye karwundon bawo.

43 Cu Bawaniyen kadikko, amma wua moworo wasew. Kam gade cu kəlanjuyen kadioa, tia mowuwi.

44 Nayi daraja kattendon manuwi, amma daraja Ala runjuyen isidəa manuwawodə, ndayilan gəle ranguwe wua sasarawi?

45 Bare wuma nayia na Bawadəyen ngadarnjakkiro təmanuwwi. Ngadarmandodə tima Nawi Musa wo, kam duwon təmando tiro yakuwwadə.

46 Ca Nawi Musaa jiremaro yasarawwaa, wu yea sasarawi, kəlanin ruwujəna nangaro.

47 Amma awo ruwujənadəa yasarawwia, ndayin gəle manani yasarawi?» yeno.

6

Isaye am dəwu uwu ambadu

(*Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Luk 9.10-17*)

1 Ngawo adəyen Isa bərəm Galileye tia bərəm Tiberiyasselan bowo-jaidəye cinju todəro koyeno.

2 Jama kada ye tia geya, alama ajabba ajabba kəla am dondiyen cədi caruna nangaro.

3 Daji Isa kəla kau kuruwu laayero juwane fuwurawanju-a rokko napkera.

4 Akko sala Laya Njəkkayirambe sala yaudiyayedə karənjəna.

5 Isa kəla sapce jama kada nanjuro isairo kirunniya, Filibusso: «Ndaran burodi yuwiyə am ani jagaroro?» cəne kiworo.

6 Adəa wuldunjudə, Filibussa rijapturo, dalilnjudə Isa kəlanjuma awo cədidəa nojəna nangaro.

7 Daji Filibusse tiro: «Wundunja yaye burodi gana laa cuwandro dinariyus* yer yindima cədiwawo!»

8 Fuwurawadəye falnja Andarawus yaana Siman Biturusse tiro:

9 «Akko na adən tadaana laa burodi sayirre uwu-a buni yindi-a cədana mbeji, amma am ngəwu aniro awi cəddi?» yeno.

* 6:7 6.7 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

¹⁰ Isaye tayiro: «Jamadæa yakkowo napca,» yeno. Nadæn kajim kæri tænas mbeji nangaro, amdæ napkera. Tayi kongwadæ alama dæwu uwu gai.

¹¹ Daji burodidæa ngoje Alaro ardiyenniya, am napkadadæro dagaryeyeno. Bunidæ yen ngai cæde, har mæradunja galyeno.

¹² Jawune kulyeranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Njongowa gapcanadæa cammowo, bare awima faccægænni,» yeno.

¹³ Adægaima njongo burodi uwu sayirre am jawune koljanayedæa capcane jowo mewun yindin kesæmbæro.

¹⁴ Jamadæ alama ajabba Isa cædænadæa kerunniya, tayiye: «Jiremaro kam adæ tima nawi duniaro isimadæ† wo!» cani.

¹⁵ Adæ nangaro isane tia dunodunon cadane mairo cadiro asuyenniya, Isa tayia kolje runju tok kæla kaudæyero walde giwa.

*Isaye kæla ingiyen silan ledu
(Mat 14.22-36; Mar 6.45-56)*

¹⁶ Dunia kajiriyenniya, fuwurawa Isayedæ ci bæræmbero jæpcagane

¹⁷ maararo ngasaye kanji bærni Kafarnaamero faljane kodu badiyera. Dunia løjæna, Isa ye koroma tayia najægænni.

¹⁸ Karuwa dunoa cije fuje, har bæræmdæ jauro camballadan.

¹⁹ Kilometær uwu bi arakku gairo ledu kedænniya, Isa kæla ingiyen silan leje maaradæa karænji kero. Kerunniya, jauro riyera.

²⁰ Amma Isaye tayiro: «Wuma, bare rinuwwi!» yeno.

²¹ Daji fuwurawadæ karwu kæjaro curo maaradæyen tia camoye kærgaanneyama, maaradæ na lejaidæro kadio.

²² Wajænánjua jama ci bæræmbe todæn napcanadæ maara falma nadæn dægæro asuyera. Koro Isa maaradæro fuwurawanju-a rokko ngaanni, amma runja leyeraro nojana.

²³ Daji maarawa gade bæla Tiberiyasselan karæn na Kæma Isa Alaro ardije burodi jagærænadæyero kadira.

²⁴ Jamadæ Isa ye bawo, fuwurawanju ye baworo kerunniya, daji maarawadæro ngasaye bærni Kafarnaamero tia maduro leyeræ.

Isa kæmbo ro fandoye

²⁵ Jamadæ ci bæræmbe todæn Isaa kewandænniya, tiro: «Sayinna, sawi na adæro kadim?» cane keworo.

²⁶ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama ajabba ajabba ruwwa nangaro gæni, burodi ngæruwe kulluwwa nangaro wua masuwi.

²⁷ Bare kæmbo njæpci adæro kida diwwi, amma kæmbo ro sawisoyero kida dewo, kæmbo duwon Tada Kambedæ nayiro njadidæ, awoa Ala Bawadæ tawa kænduwonjuyedæa Tada Kambedæro gænajægæna.»

²⁸ Daji tiro: «Kida Alayedæa dioro awi gæle diye?» cane keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Kida Alayedæ tima kam cunodænadæa kasaddowo!» yeno.

³⁰ Tiro: «Alama ajabba jiri fi dime ruiye nia kasannjiye? Awi gæle dimi?»

³¹ Kaariyande kæmbo tiro man‡ canidæa karaalan jawuna, kitawulan ruwuwadadæ gai: “Tayiro kæmbo samelan isænadæa jaworo kaino.”†

³² Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Nawi Musa gæni kæmbo samelan isænadæa njado, amma Bawanima nayiro kæmbo jireye sameyedæa njadi.

† 6:14 6.14 nawi duniaro isimadæ - Almasiwu. ‡ 6:31 6.31 man - Kæmbo samelan isænadæ. † 6:31 6.31 Neh 9.15

33 Awoa kəmbo Alayedə, tima kam samelan jəpce duniaro ro sawisoye cimadə wo!»

34 Daji tiro: «Kəma, sawisoro kəmbo adəa andiro sadəne!» yera.

35 Isaye tayiro: «Wuma kəmbo ro fandoyedə wo! Kam naniro isənamadə təmmaro kəna fanjiwawo, koro kam wua mərsasənamadə ye təmmaro ngudu fanjiwawo.

36 Amma nayiro wulnjagakkəna, wua suruwwa duwon, njasarairo wayew.

37 Am duwon Bawadə wuro sina samma naniro isai, koro kam naniro isənadəa təmmaro wakkiwawo.

38 Awo karwuni cəraana gəni, awo ti wua sunodənadə cəraana dioro samelan jəpkekko.

39 Awo ti wua sunodənadə cəraanadə tima am wuro sinadəye falmaa fuddəkkiwawo, amma yim daryeyea[§] tayia karmolan sangəkki.

40 Akko awo Bawani cəraanadə, wundu duwon Tadadəa cure kasaccənadə ro sawisoye cuwandi, koro yim daryeyea wu ye tia karmolan sangəkki,» yeno.

41 Tima kəmbo samelan isənadə wo cəna nangaro, yauidiyadə karwunja waje:

42 «Ti adə Isa tada Isuwuye, gəna? Bawanju-a yanju-aa noniyena, gəna? Ndayin gəle samelan kadikko cəni?» yera.

43 Isaye tayiro: «Bare karwundo wəjənni!

44 Wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawa wua sunodənamadə tia gərjijiyi. Wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

45 Akko awo curo kitawuwa nawiyayen ruwuwadadə: “Tayi sammaa Ala alamji.”† Wundu duwon Bawadəa fanje asujənamadə naniro isi.

46 Ti Alayen isənadəro kajia, wunduma Bawadəa curunni. Tidə Bawadəa curuna.

47 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua mərsasənamadə ro sawisoye cuwandi.

48 «Wuma kəmbo ro fandoyedə wo!

49 Kaariyando kəmbo tiro man canidəa karaan jawuna, koro sanuna.

50 Amma kam duwon kəmbo samelan isidəa juwuidə, nuiwawo.

51 Wuma kəmbo ro fandoye samelan isənadə wo. Kam kəmbo adəa juwuia, sawisoro dəgai. Kəmbo duwon duniaro ro sawisoye cawandoro yikkidə, tima da tiyiniye wo.»

52 Adə nangaro yauidiya kattenjan kambiwu cade: «Ndayin gəle rakce da tiyinjuyə sade ngəriyo?» canı.

53 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, da tiyi Tada Kambədəa ngəruwwawoa, bunju ye yawwawoa, nayilan ro bawo.

54 Kam duwon dani jəgəre buni caimadə ro sawisoye cuwandəna, koro wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

55 Dani ye kəmbo jireye, buni ye kənja jireye.

56 Kam dani jəgəre buni caimadə wulan dəgai, wu ye tilan dəgakki.

57 Jiri Bawa Kəndəgaima wua sunode ti nangaro wu ye roa dəgakkidə gai, kam duwon wu kəmbonju womadə, wu nangaro ti ye roa dəgai.

58 Adəma kəmbo jireye samelan isənadə wo, jiri kaariyandoso jawune sanunadə gai gəni. Kam kəmbo adəa juwunamadə sawisoro dəgai,» yeno.

⁵⁹ Curo dandal bærni Kafarnaamben jamadæa alamji duwon, Isa awo ania wulyeyeno.

Mana ro sawisoye

⁶⁰ Fuwurawa Isaye ngəwunja adæa fangeranniya, tayiye: «A! Mana adæ jauru jau! Wundu gæle rakce tia fanji?» yera.

⁶¹ Isa karwunja mana adæa wajiro asuyenniya, tayiro: «Adæ cakke talluwi wa?»

⁶² To, Tada Kambedæ nanju caye dəganadæro walde leji ruwia, nda?

⁶³ Ruhu Alaye tima ro njomadæ wo, kænduwo kambedæ awimaro faidajiwawo. Mana nayiro wulnjagakkænadæ ruhu ye, ro ye.

⁶⁴ Amma curondon am laa kasaccanni mbeji,» yeno. Tæn badiduramnin Isa am tia kasaccannidæ-a kam tia səræcciyidæ-aa nojæna.

⁶⁵ Daji Isaye: «Adæma nangaro nayiro wulngeyerakko, wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawadæ tiro amarjiyiya duwon,» yeno.

⁶⁶ Kæla adæyen fuwurawa Isaye ngəwunja tia ga koljane ngaworo walladara.

⁶⁷ Daji Isaye mewun yindindæro: «Nayi ye wua kolsuwiya, raawwa wa?» cæne tayia kiworo.

⁶⁸ Siman Biturusse tiro: «Kæma, na wunduyero gæle leniye? Nima mana ro sawisoyea wo!»

⁶⁹ Yasaraiyena ye, noniyena ye, nima Tayir Alayedæ* wo!» yeno.

⁷⁰ Isaye tayiro: «Wu gæna nayi mewun yindindæa kərenjakko? Amma kamndo fal sedan!» yeno.

⁷¹ Adæa kæla Yahusa tada Siman Iskariyotten wulyeno, dalilnjudæ tima mewun yindindæye falnja mukko kæladowayero Isaa səræcciyidæ wo.

7

Kasattunambu yaanawa Isaye

¹ Ngawo adæyen Isa cidu Galileyen didiriyeno. Cidu Yahudiyayen didiridu cæraanni, yaudiydæ tia roro njejoro majai nangaro.

² Ngəmæri Leimaye sanju karəngenniya,

³ yaanawa Isaye tiro: «Na adæn cine cidu Yahudiyayero lene, fuwurawanəmsodæ ye kida dimidæa caroro.

⁴ Kam nowadaro waldu cæraanamadæ awo cædidæa gəræjiwawo. Awo ania dimia, duniaro fæledəgəne!» yera.

⁵ Ase, yaananjudæma tia kasaccanni.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Sani koroma cædənni, amma sandodæ sawiso dabbargada.

⁷ Duniadæ rakce nayia wanjaiwawo, amma wua wasæna, dalilnjudæ kændonju diwi wullækki nangaro.

⁸ Nayidæ na ngəmæridæyero lenowo, wudæ ngəmæri adæro lekkiwawo, sani koroma cædənni nangaro,» yeno.

⁹ Awo ania tayiro wulyeyenniya, cidu Galileyen napkeno.

Isa Ngəmæri Leimayen

¹⁰ Amma yaanawanjudæ na ngəmæridæyero leyeranniya, Isa ye federo gani, asəræn cije leyeno.

¹¹ Yaudiydæ na ngəmæridæyen tia majane: «Ti ndaran?» cani.

* 6:69 6.69 Tayir Alayedæ - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

12 Koro curo jamadäyen am kada kəlanjun kambiwu kedo. Laaye: «Ti kam ngəla,» canı, laa ye: «A'a, amba cuwatki,» canı.

13 Amma wunduma kəla Isayen federo mana cədiwawo, yaudiyadəa rijana nangaro.

14 Daji ngəməridə dawunjun duwon, Isa Fado Alayero ngaye jamaa alamdu badiyeno.

15 Yaudiyadə ajapcane: «Kam adə ngaltema kərajənnidə, ndayin kitawudəa nøyeno?» canı.

16 Isaye tayiro: «Alamdunidə wuye gəni, ti wua sunodənadəye.

17 Kam awo Ala cəraanadəa dio cəraanaa, alamdudə wuye gəni, Alayero noji.

18 Kam ngumñjun mana cədimadə daraja kəlanjuyə maji, amma kam tia cunodənadəye daraja majidə, tidə jirema, koro tilan jirenambu bawo.

19 Nawı Musa nayiro Attauradəa njadəna, gəna? Amma wundundoma wadawanjudəa jəgaiwawo. Awıro wua roro njejoro manuwı?» yeno.

20 Jamadə tiro: «Ni karuwama! Wundu nia njejoro maji?» yera.

21 Isaye tayiro: «Awo ajabba fal kidəkkəniya, nayı samma ajapkew!

22 Nawı Musa wada kajaduyə njadəna, adə yaye kajadə tiyen gəni, kaariyadəyen kadio, koro yim tustuyea kam kajanuwı.

23 Bare wada Nawı Musaye ganambu tədənnıro yim tustuyea kam kajanuwıa, awıro gəle kəla yim tustuyea kam səramba isangagəkkənayen wuro gərgasəgəwı?

24 Bare kuro simben shara diwwı, amma kəla jireyen shara dewo!» yeno.

Isama Almasiwu Alayedə wo?

25 Daji am Jerujalembe laaye: «Tima gəna kam duwon tia roro njejoro majaidə?

26 Akkonju federo mana cədi duwon, awıma tiro wuljaganni. Ra, jıremaro wurawandədə tia Almasiwuro asujana wa?

27 Na kam adə isənadəa noniyena. Amma Almasiwudə isıya, wunduma na isənadəa nojiwawo,» yera.

28 Daji Isa Fado Alayen jamadəa alamdu cədi duwon, kowo sapce: «Wua nosuwwa, koro na isəkkənadə yea nonuwwa. Ngumnin gəni kadikko, amma ti wua sunodənamadə jirema. Tia nonuwwi.

29 Wu tia nokkəna, dalilnjudə nanjun kadikko, koro tima wua sunodo,» yeno.

30 Adə nangaro Isaa taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənajəgənnı, sanju koroma cədənnı nangaro.

31 Curo jamadəyen ngəwunja tia kasaccane: «Almasiwu isıya, alamaso kam adə cədənadəa kojəna cədi wa?» canı.

Gureduwuyə Isaa taro madu

32 Farısawa jamadə awo ania kəla Isayen wuljai fangeranniya, wurawa řımannaye-a Farısawa-a Isaa taro gureduwu Fado Alayea juwayera.

33 Isaye tayiro: «Kawu ganaro nayı-a rokko dəgakki, ngawo adəyen na ti wua sunodənadəyero waldəkki.

34 Wua masuwı, amma suwanduwawo. Na dəgakkiro ranguwe isuwawo.»

35 Daji yaudiyadə kattenjan: «Ndara leji na duwon rangıye tia fandiye-wawodə? Ra, yaudiya curo am lardu Gəressero tatardəanadəyero wa leje am Gəressedəa alamji?

³⁶ Awi maana awo wuljənadəye? “Wua masuwi, amma suwan-duwwawo. Na dəgakkiro ranguwe isuwawo.”

Ingi ro fandoye bərəm gai

³⁷ Yim daryeye yim kura ngəmərīdəyea Isa cije daje kowo sapce: «Kam duwon ngudunjuamadə, naniro iso ca!

³⁸ Kam wua kasansənamadə, kitawulan ruwuwadadə gai: “Ingi ro fandoye bərəm gai karwunjun culuwe falalaji!”

³⁹ Adəa wuldunjudə, kəla Ruhu Alaye am tia kasaccanamadə fuwun cawandiyen wulyeno. Amma sa adən Ruhudə koroma tinni, dalilnjudə Isa koroma darajanjuro ngaanni nangaro.

Yaktu jamaye kəla Isayen

⁴⁰ Jamadə mana ania fangeranniya, laanjaye: «Kam adə tima jiremaro nawidə wo!» canī.

⁴¹ Laaye: «Kam adə tima Almasiwudə wo!» canī. Amma laaye koro: «Almasiwudə cidi Galileyen wa isi?

⁴² Ra, kitawulan Almasiwudə ti kaduwu Mai Daudaye, koro bəla Baitalami na Mai Dauda dəganadən isi† cəna, gəna?»

⁴³ Adəgaima kəla Isayen jamadə kəwu yindiro yakkadara.

⁴⁴ Curonjan laanja tia taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənajəgənni.

Kasattunambu wurawa yaudiyaye

⁴⁵ Gureduwu Fado Alaye walladaranniya, wurawa řimannaye-a Farisawa-a tayiro: «Awiro Isaa kuduwwidə?» cane keworo.

⁴⁶ Gureduwuye: «Ngalte wunduma kam adə gairo mana cədənni!» yera.

⁴⁷ Daji Farisawaye tayiro: «Nayi yea jambanjana wa?

⁴⁸ Wurawa adinwuye* bi Farisawaye kam laa tia kasaccəna mbeji wa?

⁴⁹ Amma jama Attaura Nawi Musaye nojanni adə baskuwada!» yera.

⁵⁰ Daji Nikodimus, ti duwon Farisawaye falnja na Isayero calan lejənadə, tayiro:

⁵¹ «Kəla wadandeyen kambe cinjun fanniye awo cədidəa noniyendelan tiro shara yiddiyewawo, gəna?» cəne kiworo.

⁵² Amma tiro: «Ni ye kam Galileye wa? Kitawudəa kərane rui, nawi fima cidi Galileyen culuwunni!»

Kamu kənjəna cədilan ta

⁵³ [Daji wundu yaye fannjuro walladan.

8

¹ Isa Kau Jaitunnero leyeno.

² Suwa ləp koro walde Fado Alayero leyeno. Am samma nanjuro isai duwon, napce tayia alamdu badiyeno.

³ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-a kamu laa kənjəna dio cədi cadanaa cawude dawunjan tia casakke dayeno.

⁴ Tayiye Isaro: «Sayinna, kamu adə kənjəna dio cədi duwon, tia keda.

⁵ Attauralan Nawi Musaye andiro wada sade jiri aniro kau gəgəpkəiyo tayia roro yejiyo cəna.† To, ni nda, awi wulləm?» cane tia keworo.

⁶ Adäa wuldunjadä, Isaa rijapturo awo laa tia burwuduye cawandoro. Amma Isa nguje ngulondon cidi kurda badiyeno.

⁷ Tiro dama baworo koro caddi duwon, cije tayiro: «Kam curondon biwu bawomadä kamudäro burwon kau gäpcuwo!» yeno.

⁸ Koro walde nguje cidi kurda badiyeno.

⁹ Adäa fangeranniya, kuran tamiya ganaro kudero fal fallen saptane, har Isa runju kamu fuwunjun daadadäa kolyera.

¹⁰ Isa cije dayenniya, kamudäro: «Näaran tayi? Wunduma niro wowom gänanjägänni wa?» cäne tia kiworo.

¹¹ Tiye: «Käma, wunduma wowomsänni,» yeno. Daji Isaye tiro: «Wu ye niro wowom gänanjägäkkiwawo. Lene, amma adän fuwun bare gadero biwu dimmi!» yeno.]

Isa nur duniaye

¹² Koro Isa walde jamadäro mana cädde: «Wu nur duniaye. Wundu duwon wua säganamadä tämmaro curo duwuyen lejiwawo, nur roye cuwandi,» yeno.

¹³ Färisawaye tiro: «Ni kälänämflan kälänäm shedanämi nangaro, shedanämdä jire gäni,» yera.

¹⁴ Isaye tayiro: «Sheda kälaniye dikki yaye, shedanidä jire, dalilnjudä na isäkkäna-a na lekki-adäa nokkäna nangaro. Amma nayidä na isäkkäna-a na lekki-adäa nonuwwi.

¹⁵ Nayidä ambo shara kuro kamben yidduwi, amma wu kam fimaro shara yiddäkkiwawo.

¹⁶ Amma shara dikki yaye, sharanidä jire, dalilnjudä wu runi gäni, Bawa wua sunodänadä-a rokko sharaniye nangaro.

¹⁷ Wadandoman ruuwada sheda kam yindiyedä jire.†

¹⁸ Wuma sheda kälaniye dikki, koro Bawa wua sunodänadä ye kälänin sheda cädi,» yeno.

¹⁹ Daji tiro: «Bawanämdä ndaran?» yeranniya, Isaye: «Wua nosuwwi, Bawani yea nonuwwi. Ca wua nosuwwaa, Bawani yea nonuwwa,» yeno.

²⁰ Isa Fado Alayen alamdu cädi duwon, na sadaa fidaramben mana ania wulyeno. Amma wunduma tia cädanni, sanju koroma cädänni nangaro.

²¹ Koro Isa walde tayiro: «Wu lekki, koro wua masuwi, koro curo biwundayen nuwi. Na lekkidäro nayidä ranguwe lenuwwawo,» yeno.

²² Käla adäyen yauidiyädäye: «Kälänju ceji wa? Adämaro wa: “Na lekkidäro nayidä ranguwe lenuwwawo,» cänidä?» yera.

²³ Isaye tayiro: «Nayi cidiye, amma wu sameye. Nayi dunia adäye, amma wu dunia adäye gäni.

²⁴ Adäma nangaro nayiro curo biwuwandoyen nuwi wulngeyerakko. Wuma ti woro kasadduwwia, curo biwuwandoyen nuwi,» yeno.

²⁵ Tiro: «Ni wundu?» cane keworänniya, Isaye tayiro: «Awo tən badiduramnän wulnjagakkänadäma.

²⁶ Awo ngäwu käländon wuldäye-a sharadäye-a takkäna, amma ti wua sunodänadä jirema, koro awo tiyen fakkänadämaa duniaro wulgäkki,» yeno.

²⁷ Amma käla Bawadäyen tayiro manajjiydäro asujanni.

²⁸ Daji Isaye tayiro: «Tada Kambädä kaskaro rogäwiya, wuma ti woro nonuwi, koro awima käläniro dikkiwawo, amma Bawa wua alamsänadä gai, awo ania wulläkkiro nonuwi.

† 8:17 8.17 SK 19.15

29 Ti wua sunodanadē wu-a rokko. Wua runi kolsənni, dalilnjudē sawisoye awowa cəraanadēa dikki nangaro,» yeno.

30 Sa Isa adēa wuljidən, am kada tia kasatkera.

Tadawa jireye Nawi Ibrahimbe

31 Daji Isaye yaudiya tia kasaccanamadəro: «Manani gawia, nayi jiremaro fuwurawani.

32 Jiredēa nonuwi, jiredē ye nayiro nankam kəlaye njadi,» yeno.

33 Tiro: «Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe, koro karea wunduyemaro ngaltema walliyende! Ndayin nankam kəlaye fandiye nəmi?» yera.

34 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon biwu cədimadē karea biwuye.

35 Kareadē sawisoro gəni fadon dəgai, amma tadadē sawisoro dəgai.

36 Adē nangaro Tadadē nankam kəlaye njadiya, nankam kəlayedēa fanduwī, diye!

37 Nayi kaduwu Nawi Ibrahimbero nokkəna, amma wua njejoro manuwī, dalilnjudē karwundoro manani ngayiwawo nangaro.

38 Wu awo na Bawaniyen rukkənadēa wulləkki, amma nayi awo bawandoyen fannuwwadēa diwi,» yeno.

39 Tiro: «Bawandedē tima Nawi Ibrahimdē wo!» yera. Isaye tayiro: «Ca nayi kaduwu Nawi Ibrahimbea, kəndo Nawi Ibrahim cədənadēa diwi.

40 Kərma wu nayiro jire Alayen fakke wulnjagakkəna duwon, wua njejoro manuwī. Nawi Ibrahim ngaltema adēa cədənni!

41 Nayi kəndo bawandoyedēa diwi,» yenniya, tiro: «Andia ngəriwu gəni sesambo, bawande tilo Ala kəlanjudəma!» yera.

42 Isaye tayiro: «Ca Ala bawandoa, wua sərəaawi, dalilnjudē akkoni na Alayen kadikko. Kəlani nangaro gəni kadikko, tima wua sunodo.

43 Awirowo awo nayiro wulnjagakkidēa asunuwwawodē? Dalilnjudē mananidēa ranguwe fannuwawo nangaro.

44 Bawando tima Yiwulis wo, awo bawando cəraanadēa diwiya, raawwa. Tən badiduramnin ti kamceji, koro kəla jireyen dajənni, tilan jire bawo nangaro. Kattuwu kamjiya, halnju fəleji, dalilnjudē ti kattuwuma, koro bawo kattuwuye nangaro.

45 Amma wudē jire wulləkkidəro, wua kasansuwawo.

46 Wundundo biwu dikkənaro shedaji? Jire wulləkkia, awirowo kasansuwawo?

47 Kam Alayedē mana Alayedēa fanji. Dalil nayi fannuwawoyedē, nayi Alaye gəni nangaro,» yeno.

Isa-a Nawi Ibrahim-a

48 Daji yaudiyadəye tiro: «Ni kam Samariyaye karuwama niyenadē, jirende, gəna?» yera.

49 Isaye tayiro: «A'a, wulan sedan bawo. Bawaniro daraja yikki, amma nayi wuro daraja njo wanuwwa.

50 Kəlaniro darajadēa magəkkiwawo, amma Fal laa tia maji mbeji, tima sharamadē wo.

51 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon mananidēa ngojənamadē təmmaro nuiwawo,» yeno.

52 Yaudiyadəye tiro: «Kərma nilan sedannaro noniyena! Nawi Ibrahim nuna, nawiya gade ye sanuna, amma niye: “Kam mananidēa ngojənamadē təmmaro nuiwawo!” nəmi.

⁵³ Ni bawande Nawi Ibrahimdæa konemma wa? Ti nuna, nawiya gade ye sanuna. Ni wunduro kəlanəm ngoyem?» yeranniya,

⁵⁴ Isaye: «Kəlaniro daraja yikkia, darajani faidanju bawo. Bawani daraja wuro si, ti duwon tiro Alando nuwidə.

⁵⁵ Tia ngaltema nonuwwi, amma wu tia nokkəna. “Tia nokkəni,” wulləkkia, kattuwuma nayi gairo walləkki. Amma tia nokkəna, koro mananju ngokki.

⁵⁶ Bawando Nawi Ibrahim karwu jauro kəjiaro jamanni kuroro cəraana. Tia cure karwunju kəjjəna,» yeno.

⁵⁷ Daji yaudiyadəye tiro: «Kərwu fiwuma tammi duwon, Nawi Ibrahimba rumma?»

⁵⁸ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Nawi Ibrahim tambimaro, wu mbeji!» yeno.

⁵⁹ Adə nangaro dongur kauye tiro gəptuwuro ngoyera, amma Isa gərade Fado Alayen kiluwo.

9

Isaye kam kambu tambənaa isangaduwu

¹ Isa kodu cədi duwon, kam laa kambu tambənaa kiro.

² Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, wundu biwu cəde kam adə kambu katambo? Tima ra bawanju-a yanju-a?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Biwunju nangaro gəni bi biwu bawanjuye-a yanjuye-a nangaro gəni, Ala tilan kəndonju fəlejoro kam adə kambu katambo.

⁴ Kausu duwon, dole kida ti sunodənadəyedəa diyo! Bunejiya, wunduma rakce kida cədiwawo.

⁵ Wu dunialan dəgakki duwon, wu nur duniaye,» yeno.

⁶ Awo ania wulyenniya, kanduri cidiro təwajije dije ngoje sim kambudəyero cingeyeno.

⁷ Isaye tiro: «Lene, falwu ingi Silowamben* lamdəne!» yeno. Maana Silowambədə tunodəna. Daji kambudə leje lamgadanniya, sim cuwande walladan.

⁸ Kəmaskiyanju-a am calan tia lowo cədi caruna-adəye: «Tima gəna kam napkada lowo cədidə?» cane keworo.

⁹ Laaye: «Tima!» canı, laa ye: «A'a, ti gəni, camunonju,» canı. Amma kamdəye: «Wuma, diye!» cəni.

¹⁰ Adə nangaro tiro: «Ndayin gəle sim kiwandəm?» cane keworo.

¹¹ Tayiro: «Kam tiro Isa canidə cidi dije simmiro cinjiye wuro: “Lene, Silowamlan lamdəne!” yeno. Daji lekke lamgadakkəniya, sim kiwandəkko!» yeno.

¹² Tiro: «Kam attə ndaran?» yeranniya, tayiro: «Nokkəni,» yeno.

Farisawaye kambu sim cuwandənadəro koro njəddo

¹³ Daji kam calan kambudəa na Farisawayero kewudo.

¹⁴ Yim duwon Isa cididəa dije sim kambudəye kajənadə yim tustuye.

¹⁵ Koro Farisawadə waldəna kamdəa jiri fin sim kiwəndoro keworo. Tayiro: «Cidi dije simmiro cinjiye lamgadakkəniya, rukki,» yeno.

¹⁶ Farisawadəye laanjaye: «Kam adə Alayen gəni kadio, yim tustuyero daraja cinni nangaro,» canı. Amma laanjaye: «Awiawin biwuma rakce alamaso ngai cədi?» canı. Daji tayi kəwu yindiro yakkadara.

* **9:7.9.7 falwu ingi Silowambe** - Bəlaa kura cidin laada curon ingi raia, cidiyanju kaulan tədandəna, koro tiro butturam canı.

17 Koro Farisawadē waldane kambudəro: «Awi kəla kam simməm kajənədəyən wulləmi?» cane keworənniya, tiye: «Ti nawi,» yeno.

18 Amma yaudiyadē ti kambu duwon curuiro waljənədəa njasarairo wajane har bawanju-a yanju-aa bowoyera.

19 Tayiro: «Adə tadando wa? Ti kambu katambo nuwidə? To, awiawin kərma curuiro walyeno?» cane keworo.

20 Bawanju-a yanju-aye: «Ti tadande ye, kambu katambo yero noniyena.

21 Amma jiri fin kərma curuiro bi wundu simnju kajoro noniyende. Ti tadaana gəni, tia korowo! Cinjuman wulji,» yera.

22 Bawanju-a yanju-a adəa wuldunjadə, yaudiyadəa rijana nangaro. Caman tayidə wundu duwon Isa Almasiwuro kasaccidəa dandallan cattuluwi canna.

23 Adəma nangaro bawanju-a yanju-adəye: «Ti tadaana gəni, tia korowo!» yera.

24 Koro caye baworo waldane yaudiyadə kam calan kambudəa bowojane tiro: «Alaro daraja ye!† Noniyena, kam adə biwuma,» yera.

25 Tayiro: «Ti biwuma bi biwuma gəniro nokkəni. Awo fal nokkəna, wu kambu duwon kərma rukki,» yeno.

26 Daji tiro: «Awi niro njəddo? Ndayin simməm kayeno?» cane keworənniya,

27 tayiro: «Wulnjagakkənəma, fannuwwi. Awiro gademinno fandu rawuw? Nayi ye fuwurawanjuro wa waldu rawuw?» yeno.

28 Tia rarajane tiro: «Nima fuwuranju wo, amma andidə fuwurawa Nawi Musaye!

29 Ala Nawi Musaro mana cəddənarə noniyena, amma ti adə ndaran kadiomarə noniyende!» yera.

30 Kamdəye tayiro: «Simmi kajənəma, ndaran kadioro nonuwwidə juro ajabba!

31 Ala biwuwua kərənjiwaworo noniyena, amma wundu duwon Alaro daraja ce awo cəraanaa cədimadə, Ala tia kərənji.

32 Tən dunia alaktənəyeman wunduma kam kambu tambənaye sim kajənədəa ngalte fanjənni.

33 Kam adə Alayen gəni kadioa, awima rakce cədiwawo!» yeno.

34 Tayiye tiro: «A! Ni curo biwuyen tambəmma duwon andia alamsami!» cane tia deyaro kettuluwo.

Kambuwa jireye

35 Isa kamdəa dandaldən cattuluwunaro fangeno. Ti-a kattadəranniya, tiro: «Tada Kambədəa kasaddəmma wa?» yeno.

36 Kamdəye: «Kəma, wundu ti wo duwon tia kasaddəkkidə?» cəne kiworo.

37 Isaye tiro: «Tia rumma, koro tima niro mananjijidə wo!» yenniya,

38 daji kamdəye: «Kəma, kasaddəkkəna,» cəne tiro ambətkeyeno.

39 Daji Isaye: «Shara kamduro dunia adəro kadikko, am caruiwawom-adə caroro, koro am caruimadə kamburo waljaro!» yeno.

40 Farisawa nanjun dasaana laa mana adəa fangeranniya, tiro: «A! Andi ye kambu wa?» yera.

41 Isaye tayiro: «Ca nayi kambua, biwundo bawo, amma kərma: «Ruiye!» nuwi nangaro, biwundoa dəgawi,» yeno.

† 9:24 9.24 Alaro daraja ye! - Jire wulle!

10

Misal bəri dimiyaye

¹ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon bəri dimiyayero cinnayen ngayiwawo na gadeyen tacce ngayimadə, ti barwu ye, jawalkorjima ye.

² Amma kam cinnayen ngayimadə, tima səni dimiyadəyedə wo.

³ Cinna guredumadə tiro kajiji, dimiyadə ye kowonju fanjai. Dimiya kaanjua cunjalan bowoje cuttuluwi.

⁴ Kaanju sammaa cuttuluwiya, fuwunjaro koje dimiyadə tia jagai, kowonju nojana nangaro.

⁵ Təmmaro kusotto jagaiwawo, tin kuruwunno ngərəmjai, kowo kusot-towaye nojanni nangaro,» yeno.

⁶ Isa tayiro misal adəa wulyeyeno, amma maananjudəa asujanni.

Isa səni ngələma

⁷ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wuma cinna dimiyayedə wo.

⁸ Am burwosane isanadə samma barwuso ye, jawalkorjimaso ye, amma dimiyadə tayia fanjanni.

⁹ Wudə cinna. Kam wuyen ngayia, njəkkawo cuwandi. Ngaye culuwi, səniram ye cuwandi.

¹⁰ Barwudə ndaldu so, njejo so, bannadu soro gənia, awima gade dioro isiwawo. Amma wudə am ro har tayilan gapcəna cawandoro kadikko.

¹¹ «Wu səni ngələma. Səni ngələmadə dimiya nangaro ronju ci.

¹² Kidamadə səni gəni, dimiyadə ye kaanju gəni. Buldu kənde cədi curuiya, dimiyadəa kolje cəgasi, daji buldudə ise tayia cədane tatarji.

¹³ Tidə kidama nangaro, dimiyadəro lambonju bawo.

¹⁴ «Wu səni ngələma. Dimiyanidəa nokkəna, tayi ye wua nosana,

¹⁵ jiri Bawa wua nosəna, wu ye tia nokkənadə gai. Dimiyadə nangaro roni yikki.

¹⁶ Koro dimiya gade bəri adəye gəni takkəna. Tayi yea dole kudəkki, koro kowoni fanjai. Daji bəri fal ye, səni fal yero waljai.

¹⁷ Bawadə wua sərəana, roni yikkiya, waldəkke mowokki nangaro.

¹⁸ Wunduma rakce roni ngojiwawo, amma rawonin tia yikki. Kənduwo nanin tia njoye mbeji, koro kənduwo nanin tia mowoye mbeji. Adəma wada Bawaniyen fandəkkənadə,» yeno.

¹⁹ Kəla mana aniyen yaudiyadə caye baworo kəwu yindiro yakkadara.

²⁰ Ngəwunjaye: «Kai! Ti karuwama, jori! Awiro tia kərənnuwi?» cani.

²¹ Am laaye: «Adə mana karuwamaye gəni. Karuwama rakce kambuye sim kaji wa?» cani.

Isa Ngəməri Barga Dəptuwuyen

²² Binəm Jerujalemnin Ngəməri Barga Dəptuwuye* cadi duwon,

²³ Isa balballa Fado Alayen tiro Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canilan dadaji.

²⁴ Daji yaudiyadə tia dirijane kəljane tiro: «Har sawiro andia curo duwuyen kolsami? Nima Almasiwudə woa, federo wulsagane!» yera.

²⁵ Isaye tayiro: «Nayiro wulnjagakkəna, amma wua kasansuwwi. Kəndo cu Bawaniyen dikkidə wua shedasi.

* **10:22 10:22** *Ngəməri Barga Dəptuwuye* - Saanduri duwon yim Israyilawu kənnasar kəla Siriwuyen cawandə waldane sadaa so, laya so Alaro caddənyədə.

²⁶ Amma wua kasansuwwawo, nayi curo dimiyaniyen bawo nangaro.

²⁷ Dimiyanidə kowoni fanjai. Tayia nokkəna, wua sagai.

²⁸ Tayiro ro sawisoye yikki, koro təmmaro sanuiwawo. Wunduma tayia mukkonin cəmoiyawo.

²⁹ Bawani tayia wuro sinadə awo sammaa nankuran kojəna. Wunduma rakce tayia mukko Bawadəyen cəmoiyawo.

³⁰ Wu-a Bawadə-a tilo,» yeno.

³¹ Daji yaudiyadə tia roro njejoro waldane dongur kauye tiro gəgəptuwuro ngyera.

³² Isaye tayiro: «Kəndo ngəla kada Bawaniye nayiro fəlenjagakkəna. Finja nangaro wuro dongur kauye gəgəmsuwe sesuwi?» cəne kiworo.

³³ Yaudiyadəye tiro: «Kəla kəndo ngəlayen gəni, kəla Alaa gaskadunəmben njejiye. Ni kam duwon kəlanəm Alaro ngonəmidə!»

³⁴ Isaye tayiro: «Kitawundon ngai ruwuwada, gəna? "Wuye: Nayi alawa!"† cənna.

³⁵ Kitawu Alayedə rakce baworo tədiwawo. Ala am duwon tayiro mananju cinadəro alawa cənnaa,

³⁶ awiro wu duwon Ala kərəse duniaro sunodənadəro Alaa gaskanəkkəna nuwi, wu Tada Alaye nəkkənədəro?

³⁷ Kəndo Bawaniyedəa dikkiwawoa, bare wua kasansuwwi.

³⁸ Amma tayia dikkia, kasansuwwawo yaye, kəndodəa kasaddowo, nonowo asunowo Bawadə wulan kərga, wu ye Bawadən kərgakkoro.»

³⁹ Koro waldane tia taro mayera, amma mukkonjan kiluwo.

⁴⁰ Koro Isa walde ngawo bəram Jordaniyen na Nawi Yahaya kasala tuwaye cədənədəro leje napkeno.

⁴¹ Daji am kada nanjuro isane: «Nawi Yahaya awo ajabba falma cədənni, amma awo kəla kam adəyen wuljəna samma jire!» yera.

⁴² Adəgaima am kada nadən Isaa kasatkera.

11

Karmo Lajarusse

¹ Curo bəla Baitaniyen na Meram-a yanjugəna Marta-a dasaanadən kam laa dondi mbeji, cunju Lajarus.

² Ti Lajarusdə yanjugəna Meram kamu duwon kawudi si Kəmayədəro fijiye kanduri kəlanjuyen cinjənədəye.

³ Yaana yindidə kam laa na Isayero canode: «Kəma, kam raammadə dondi,» yeno.

⁴ Adəa fangenniya, Isaye: «Kəndondi adəye njeroramnju karmo gəni, Alaro daraja ci, koro Tada Alaye ye tiyen daraja cuwandoro!» yeno.

⁵ Isa Marta-a yanjugəna-a Lajarus-aa cəraana.

⁶ Daji Lajarus dondiro fangenniya, na dəganadən koro kawu yindiro napkeno.

⁷ Ngawo adəyen Isaye fuwurawanjuro: «Ciniyo, cidi Yahudiyayero waldiyo!» yeno.

⁸ Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, tussənni yaudiyadə nia dongur kauyen njejoro mangera, koro nadəro waldəmi?» yera.

⁹ Isaye tayiro: «Dabdulan sa mewun yindin dəga, mare? Kam kausu lejia, taljiwawo, nur dunia adəyedəa curui nangaro.

¹⁰ Amma kam bune lejia, talji, tilan nur bawo nangaro,» yeno.

11 Adəa wulyenniya, Isaye tayiro: «Sawande Lajarus kənəm cədi, lekke tia sangəkki,» yeno.

12 Fuwurawadəye tiro: «Kəma, kənəm cədia, ngaji,» yera.

13 Isa kəla karmo Lajarussen manajəna, amma tayidə kəla kənəmben manajiro təmayera.

14 Daji Isaye federo tayiro: «Lajarus nuna.

15 Nayi nangaro wu nadən bawodəro kəji fakki, wua kasansoworo. Cinowo nanjuro leniyo!»

16 Daji Toma kam tiro Kawu canidə fuwurawa gadedəro: «Andi ye leniyo Isa-a rokko nuiyo!» yeno.

Isa kəma cinowo duniaye-a ro sawisoye-aye

17 Isa kadinniya, ase Lajarus kawunju dewu rai curo kauriyen.

18 Bəla Baitaniyedə karən Jerujalemben, kattenja alama kilometər yakku gai,

19 koro yaudiya kada na Marta-a Meram-ayero kəla karmo yanjagənayen tayia tajiduro isana.

20 Marta Isa kəndə cədiro fangenniya, cije tia kapkeyeno, amma Meram fadon napkeno.

21 Martaye Isaro: «Kəma, ca ni na adəna, yanigəna bawojənni.

22 Amma kərmamaro awi yaye Alaa korəmiya, Ala njiro nokkəna,» yeno.

23 Isaye tiro: «Yanəmgəna karmolan walje ciji,» yeno.

24 Martaye: «Yim daryeye yim cinowo duniaye karmolan walje cijiro nokkəna,» yeno.

25 Isaye tiro: «Wuma cinowo duniaye-a ro-adə wo! Kam wua kasansənamadə, bawoji yaye, roa dəgai.*

26 Koro wundu duwon roa dəgane wua kasansənamadə təmmaro nuiwawo. Adəa yasaramma wa?» yenniya,

27 tiro: «Aaa, Kəma, nima Almasiwu Tada Alaye duniaro isənədə woro kasaddəkkəna,» yeno.

28 Adəa wulyenniya, Marta leje yanjugəna Meramba bowoje asər lan tiro: «Sayinna isəna, nia bowonji,» yeno.

29 Meram adəa fangenniya, nagatto cije nanjuro leyeno.

30 Isadə bəlaro ngaanni, kuamison na Marta tia kapcəgənadən kərga.

31 Yaudiya duwon curo fadoyen tia tajijanadə Meram nagatto cije culuwunaro kerunniya, tia geya. Kauriro so dioro lejiro təmayera.

32 Daji Meram na Isa dəganadəro ise tia kirunniya, fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, ca ni na adəna, yanigəna bawojənni,» yeno.

33 Isa Meram-a yaudiya ti-a rokko isanadə-a cesiri kirunniya, karwunju kuttaje hangalnju caa ciyeno.

34 Tayiro: «Ndararo tia kekkuw?» cəne kiworənni, tayiye tiro: «Kəma, are rui!» yera.

35 Daji Isa so ngoyeno.

36 Yauidiyaye: «Jiri tia cəraanadəa ruiwo!» yera.

37 Amma laanjaye: «Ti kambuye sim kajənadə rakce Lajarussa karmoro cəkkayiwawo wa?» yera.

Isaye Lajarussa karmolan sango

38 Koro Isa karwunju juro bannadəna duwon, kauridəro leyeno. Kauridə kul kauye, koro cinju kau kuralan jakkada.

* 11:25 11.25 roa dəgai - Ro sawisoye cuwandi.

³⁹ Isaye: «Kaudæa tuluwowo!» yeno. Marta yaana kam bawojenadæye tiro: «Kæma, jauru kinaji. Bawojenadæ, kawunju dewu rai, diye!» yeno.

⁴⁰ Isaye tiro: «Wulnjogækkæni wa? Yasarammaa, daraja Alaye rumi,» yeno.

⁴¹ Daji kaudæa kettuluwo. Isa kæla samero sapce: «Bawa, wua kærænsæmmadæro wusenjækkæna.

⁴² Sawiso wua kærænsæmiro nokkæna, amma jama na adæn dajanadæ nangaro adæa wulyekko, nima wua sunodæmbo kasaccaro,» yeno.

⁴³ Adæa wulyenniya, kowo dunoaro sapce: «Lajarus, luwe!» yeno.

⁴⁴ Daji kam bawojenadæ kiluwo, si-a mukko-a batta linnen tikkeræna, fækka ye batta linnen jakkada. Isaye tayiro: «Tia wuinowo, lejo!» yeno.

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Adæ nangaro yauidiya kada na Merambero isana duwon awo Isa cædænaa carunadæ tia kasatkera.

⁴⁶ Amma curonjan laa na Farisawayero lejana awo Isa cædænadæa tayiro wulyeyera.

⁴⁷ Daji wurawa rimannaye-a Farisawa-a majilisdæa capcane tayiro: «Kam adæ alama ajabba ajabba kada cædidæ, awi gæle diye?»

⁴⁸ Tia kolliye adægai cædia, wundu yaye tia kasacci. Daji Romanwudæ isane nande-a jamande-a sammaa camoyi,» yera.

⁴⁹ Daji falnja cunju Kaifas, tima saa adæn rïman kura wo, tayiro: «Awima nonuwwi.

⁵⁰ Jamadæ samma sanuiro kam fal nunama nayiro ngalworo asunuwwi wa?» yeno.

⁵¹ Mana adæa ngumnjun gæni wulyeno, amma saa adæn ti rïman kuradæ, nawinawi cæde Isa fuwun jamadæ nangaro nui yeno,

⁵² koro jamadæ runju gæni nangaro, tadawa Alaye tatardanadæa capce fallo waljaro.

⁵³ Daji tæn yim adæn nia Isaa roro njejoye ngoyera.

⁵⁴ Adæma nangaro Isa federo fuwu yauidiyayen culuwuwawo, amma cidi karæn karaayedæro leje bæla laa Ifærayim canidæn fuwurawanju-a rokko napkeno.

⁵⁵ Ngæmæri yauidiyaye sala Laya Njækkayirambedæ karængenniya, am kada bæladeyalan cijane Jerujalembu kælanja tayirro kalakcaro leyera.

⁵⁶ Fado Alayen dajana Isaa majai duwon, kattenjan: «Awi tæmanuw?» cani.

⁵⁷ Caman wurawa rimannaye-a Farisawa-a wada cade kam laa na Isa dæganadæa nojænaa, iso tayiro wuljuwo tia cada canna.

12

Merambe Isaa sittæranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Mar 14.3-9)

¹ Sala Laya Njækkayirambero kawu arakku gapcoa, Isa bæla Baitaniye na Lajarus kam duwon karmolan cæsangænadæ dæganadæro leyeno.

² Nadæn Isaro masæna dabbaryeyera. Marta masænadæa dagarji, Lajarus ye am Isa-a rokko masæna boro napcanadæye falnja.

³ Daji Meram sændal curonjun kawudi jauru tamanna cunju nardi ngoje si Isayero fijiye kanduri kælanjuyen cinje, har buwuttu kawudidæyedæ fado ngæa kimowo.

⁴ Fuwurawanjuye falnja Yahusa Iskariyot cani kam duwon tia fuwun kəladowanjuro sərəcciyidəye:

⁵ «Awiro kawudi adəa dinariyus* yer yakkuro calade wuridəa talaawaro cadənnidə?» yeno.

⁶ Adəa wuldunjudə, talaawaro kissəgəna gəni, ti barwu, koro arittanja ye mukkonjun awo curodəro casakkidəa ndalji nangaro.

⁷ Isaye tiro: «Tia kolle! Kawudi adəa gənadunjudə, yim sittəranियero wua dabbarduuro adəa kido.

⁸ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki,» yeno.

Lajarusso roro njeoro mada

⁹ Jama yauidya kada kadami Isa nadən mbejiro fangeranniya, cijane ti runjua gəni, Lajarus kam karmolan cəsangənədə yea kuroro kadira.

¹⁰ Daji wurawa rimannaye nia Lajarus yea roro njeoye ngoyera,

¹¹ dalilnjudə yauidya kada kəla tiyen tayia koljane Isaa kasaccana nangaro.

Isaye mai gai Jerujalembo ngawo

(*Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Luk 19.28-40*)

¹² Wajənanjua jama kada ngəmərīdəro isanədə Isa Jerujalembo isiro fangeranniya,

¹³ ngəlai diwinoye ngojane tia kaptuwuro keluwo. Kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə! Bargaa Mai Israyi-layedə!»† cani.

¹⁴ Daji Isa kutta koroye cuwande juwane kəlanjun napkeno, kitawulan ruwuwadadə gai:

¹⁵ «Fero Siyonne,‡ bare rinəmmi! Akko mainəm kəla kutta koroyen§ napkada kəndə cədi.»†

¹⁶ Fuwurawanju awo ania awimaro burwon asujanni, amma Ala Isaro daraja kenniya, daji awo ani kəlanjun kitawulan ruwudəna ye, tiro caddəna yea takkera.

¹⁷ Jama duwon Isa-a rokko sa Lajarusso curo kauriyen bowoje karmolan cəsangənədən dasaanadə sheda cadi.

¹⁸ Dalil jama kada tia kaptuwuro caluwunayedə alama adəa cədəna fanjana nangaro.

¹⁹ Daji Farisawaye kattenjan: «Ruwi wa? Awima ranguwe diwwawo. Akko dunia nga ngawonju jaana!» yera.

Am lardu Gəresse laaye Isaa madu

²⁰ Curo am Alaro ambəttuwuro sa ngəməriye Jerujalembo isanədəyen am lardu Gəresse laa ye mbeji.

²¹ Na Filibus kam Baitsaida cidi Galileyero isane tiro: «Maləm, Isaa kuroro maniye,» yera.

²² Filibus leje Andarawusso wuljiye, Andarawus-a Filibus-a ye na Isayero lejane tiro wulyeyera.

²³ Isaye tayiro: «Sa cədəna, sa duwon Tada Kambe daraja cuwandidə.

* **12:5 12.5** *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle. † **12:13 12.13** *Hosanna!* - Kalma təlam yauidyauidye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † **12:13 12.13** *Jaw 118.25-26* ‡ **12:15 12.15** *Fero Siyonne* - Am Jerujalembe, wotte jama Alaye. § **12:15 12.15** *kəla kutta koroyen* - Noduwuram Isa Mai Yauidyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kəndə cadiyedə. † **12:15 12.15** *Jak 9.9*

24 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kasuni algamaye cidiro cure nuiwawoa, runju napci. Amma nuia, nema kada cakki.

25 Kam duwon ronju cëraanamadë ronjudëa cuwatki, koro kam duwon dunia adën ronjua wajënamadë tia har ro sawisoyero cëriwi.

26 Kam laa nanwolodi wuro sëddia, wua sëga! Koro na dëgakkënadën wolodini ye dëgai. Kam laa nanwolodi wuro sëddia, Bawadë daraja tiro ci.

27 «Kërma karwuni kuttu. Awi gële wullëkki? Bawa, sa adëro* wua sëkkaye? A'a, adëma nangaro sa adëro kadikko.

28 Bawa, cunëmbo daraja ye!» yeno. Daji kowo samelan nukce: «Tiro daraja yikkëna, koro yaye daraja yikki,» yeno.

29 Jama nadën daadadë kowodëa fangeranniya, gërdü keyeraye cani, laaye: «Malaiya laa tiro mana cëddo,» cani.

30 Isaye tayiro: «Kowo adë wu nangaro gëni, nayi nangaro nukkeno.

31 Kërmama dunia adëro shara kamdiyi, kërma mai dunia adëyedëa† dujane culuwi.

32 Wudë, wua rosëgëwiya, am sammaa naniro gërgëkki,» yeno.

33 Adëa wuldunjudë, karmo jiri fin fuwun nuidëa fëleyeno.

34 Daji jamadëye tiro: «Curo Attaurayen Almasiwudë sawisoro dëgairo fanniyena.† Ndayin gële Tada Kambedëa këskaro rojagai nëmi? Wundu Tada Kambe adë?» yera.

35 Daji Isaye tayiro: «Nurdë koro yaye dawundon sa ganaro mbeji. Nur tawwa duwon, dadanowo, bare duwu nayia njawandënniro. Kam duwon curo duwuyen lejimadë na leji nojënni.

36 Nurdëa tawwa duwon, nurdëa kasaddowo, tadawa nurrero wal-loworo,» yeno. Isa awo ania wulyenniya, nadëa kolje tayilan gëraadan.

Kasattunambu yauidiyaye

37 Isa fuwu jamayen alama ajabba ajabba kada cëdëna yaye, tia kasaccanni.

38 Adëgëima awo Nawi Ishaya kitawulan wuljënadë wakkayeno. Tiye: «Këmande, wundu kawurinde kasacco? Koro wunduro Këmande mukkonju kënduwoa fëlejuwo?»† cënnä.

39 Adëma nangaro rakcane kasaccaiwawo. Koro yaye Nawi Ishayaye:

40 *«Ala simnja jakce këlanja kibbajëgëna,
bare simnjan carunni, koro karwunjan asujanniro.
Ngai gënia, naniro waldane tuwa cade,
tayia isangagëkki,»† cënnä.*

41 Nawi Ishaya daraja Isaye curuna ye, këlanjun manajëna ye nangaro, awo ania wulyeno.

42 Adë yaye curo wurawa yauidiyadëyen ngëwu Isaa kasaccana. Amma Farisawa nangaro federo wuljaiwawo, bare Farisawadë tayia dandallan cattuluwunniro,

43 awoa daraja kambedëa Alayemaa kojënarö caraana.

44 Daji Isaye kowo sapce: «Kam wua kasansënamadë, wua gëni, ti wua sunodënadëa kasacco!

* 12:27 12:27 sa adëro - Këska Almasiwuyedë sa bone njaye, amma nanngëla Alaye nangaro, sa adë sa daraja fandoye yero waljëna. † 12:31 12:31 mai dunia adëyedë - Yiwulis. † 12:34 12:34 Jaw 110:4; Ish 9:7; Ejk 37:25; Dan 7:14 † 12:38 12:38 Ish 53:1 † 12:40 12:40 Ish 6:10

⁴⁵ Koro kam wua suruimadə ti wua sunodənadəa curui.

⁴⁶ Wu duniaro nur gai kadikko, wundu duwon wua kasansənamadə, bare kuro duwuyen dəganniro.

⁴⁷ Kam duwon manani fanje ngoduro wajənamadə, wu gəni shara tiro yiddakki, dalinjudə am duniayero shara njəddoro gəni, duniadəa njəkkaworo kadikko nangaro.

⁴⁸ Kam duwon wua wase manani ngoduro wajənamadə sharamanju mbeji. Mana wulləkkənadə yim daryeyea tia sharaji.

⁴⁹ Kəlanin gəni mana kidəkko, amma Bawa wua sunodənadə awo wulləkkidə-a jiri tia wulləkkidə-aye wada wuro sina.

⁵⁰ Koro wadanjudə ro sawisoyero nokkəna. Adəma nangaro awo wulləkkidə, jiri Bawa wulsəgənadə gairo wulləkki,» yeno.

KIDA ISAYE DAWU KƏNGAYAMBANJUYEN

13

Isaye si fuwurawanjuye tuldu

¹ Kawu sala Laya Njəkkayirambedəro,* Isa sanju dunia adəa kolləme na Bawanjuyero leduye cədanaro nojəna duwon, jamanju dunia adəyeya cəraana nangaro, tayiro kərawonju cotto fəleyeyeno.

² Yiwulis calan nia Isaa sərəttuwuye curo karwu Yahusa Iskariyot tada Simannero cakkəna. Bəri lesayelan,

³ Isa Bawadə awo sammaa mukkonjuro cakkəna ye, na Alayen kadio na Alayero waldi yero nojəna duwon,

⁴ daji cije kajəmunju gənaje batta laa ngoje canjanjuro kikkero.

⁵ Ngawo adəyen ingi tasaro fiijiye si fuwurawanjuyedəa tuldu badije batta canjanjuro cikkerənadən cinji ngai duwon,

⁶ na Siman Biturussero kadinniya, Biturusse tiro: «Kəma, nima wa sini tulləmi?» yeno.

⁷ Isaye tiro: «Awo dikkidəa kərma asunəmbawo, amma fuwun asunəmi,» yeno.

⁸ Biturusse tiro: «A'a, təmmaro sini tulləmbawo!» yenniya, Isaye: «Tulnjəkkənia, nanilan nuwanəm bawo,» yeno.

⁹ Siman Biturusse: «Kəma, sini runju gəni, mukkonni-a kəlani-a yea tulle!» yeno.

¹⁰ Isaye tiro: «Kam kasaldənadə, sinju tulda gənia, kadawu tilan bawo. Nayi tayir, amma nayi samma gəni,» yeno.

¹¹ Isa sərəttuwumanjudəa nojəna, adəma nangaro tiye: «Nayi samma gəni tayir wo,» yeno.

¹² Sinja tulje kerənniya, Isa kajəmunju ngoje luje walde napce tayiro: «Awo njəddəkkənadəa asunuwwa wa?»

¹³ Wua sayinna-a Kəma-alan bowosuwi, jirendoa, wuma ti wo nangaro.

¹⁴ Daji wu Kəmando ye, sayinnando ye duwon sindo tulləkkənadə, si amandoye tulda nayi yero wajimnjaana.

¹⁵ Nayiro misal ngeddəkko, nayi ye jiri njəddəkkənadə gai amandoro yiddowo!

¹⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wolodi banju ngimbaa kojiwawo, koro kadunoma ye kam duwon tia cunodənadəa kojiwawo.

¹⁷ Awo ania nonuwwadə, tayia diwia, bargando.

* **13:1 13.1** sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen.

18 Kæla nayi sammayen gæni mananækki, am kærenekkenadæa nokkæna. Amma dole sai awo kitawulan ruwuwadadæ wakkajiya: «Kam wu-a rokko masana diyedæ kælodoniro waljæna.»†

19 Kærma kawu wakkajiyo nayiro wulnjagakki, sa wakkajiya, wuma ti woro kasaddoworo.

20 Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kam nodækkænadæa cæmowonadæ wumaa sæmowo. Koro wundu duwon wua sæmowonadæ ti wua sunodænamaa cæmowo,» yeno.

Masæna sala Laya Njækkayirambe

(*Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Luk 22.7-13*)

21 Awo ania wulje kerænnya, Isa hangalnju jauru cije: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo laa wua mukko kæladowaniyero særænsiyi,» yeno.

22 Fuwurawadæ kattenjan ninidane kæla wunduyen manajimaro nojanni.

23 Falnja ti duwon Isa jauru cæraanadæ gære Isayen giriskada mbeji.

24 Daji Siman Biturusse kæla wunduyen manajiro tia cuwororo bælaana kam giriskadæro kiddo.

25 Daji Isaa karænje tiro: «Kæma, wundu?» cæne kiworo.

26 Isaye: «Kam duwon tiro burodi adæa yigapække yikkimadæ, tima!» yeno. Burodidæa kigapkeniya, Yahusa tada Siman Iskariyottero kaino.

27 Njangodæa kimowonnya, Yiwulis karwunjuro kergawo. Isaye tiro: «Awo dimidæa duwan de!» yeno.

28 Amma curo am masænaro napcanayen falnjama awiro adæa tiro wulyeyenoro asujænni.

29 Yahusa arittadæ mukkonjun nangaro, laanja Isaye tiro lejo kare ngæmariyedæa cuwo bi awo laa talaawaro co wuljoro tæmayera.

30 Yahusa njangodæa kimowonnyama, kiluwo. Sadæ bune.

Wada bærin

31 Yahusa kiluwunnya, Isaye: «Kærma duwon Tada Kambedæ daraja cuwandi, koro Ala ye tiyen daraja cuwandi.

32 Tiyen Ala daraja cuwandia, Ala kælänju ye tiro daraja ci, koro sadæman tiro daraja ci.

33 Tadawani sanana, sa gana laaro curondon dægakki. Wua masuwi, koro yaudiyaro wulgækkænadæ gai nayi yero kærma wulnjagakki, na lekkidæro ranguwe lenuwwawo.

34 Nayiro wada bærin njadækki: Amandoa rawowo! Jiri nayia njaraakkænadæ gai, nayi ye amandoa rawowo!

35 Amandoa raawwaa, adægainin am samma nayi fuwurawaniro nojai,» yeno.

Isaye Biturusse tia angærji wuldu

(*Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Luk 22.31-38*)

36 Siman Biturusse tiro: «Kæma, ndararo lenæmi?» cæne kiworænnya, Isaye tiro: «Na lekkidæro rangæme kærma wua sægambawo, amma fuwun sægami,» yeno.

37 Biturusse tiro: «Kæma, awiro kærma rangække njægakkiawodæ? Ni nangaro roni yikki,» yeno.

38 Isaye tiro: «Wu nangaro ronæm yimi? Jiremaro niro wulnjægækki, ku kawu gudowom kokkore cakkidæro, wua yakkuro angærsæmi,» yeno.

14

Isa jawal Alaye

¹ «Bare karwundo kuttajenni. Alaa kasaddowo, wu yea kasansenowo!

² Fado Bawaniyen na naptuye kada mbeji. Adə gənia, wulnjagakkiwawo. Lekke nayiro na dabbarnjagakki.

³ Lekke na dabbarnjagakkiya, waldəkke isəkke naniro njasadəkki, na wu dəgakkidən nayi ye dəgaiworo.

⁴ Koro jawal na lekkiyedəa nonuwwa,» yeno.

⁵ Tomaye tiro: «Kəma, na lenəmidəa noniyende. Ndayilan rangiye jawaldəa noniye?» yeno.

⁶ Isaye tiro: «Wuma jawaldə wo, wuma jiredə wo, wuma rodə wo. Wuyen gənia, wunduma na Bawadəyero isiwawo.

⁷ Wua nosuwaa, Bawani yea nonuwi. Na adən fuwun tia nonuwwa ye, ruwwa ye,» yeno.

⁸ Filibusse tiro: «Kəma, Bawadəa fəlesagane, adə mərədunde galji,» yenniya,

⁹ Isaye tiro: «Filibus, wu tussəna nayi-a rokko duwon, koroma wua nosəmmi? Kam wua surunadə Bawadəa curuna. To, ndayin gəle Bawadəa fəlesagane nəmi?

¹⁰ Wu Bawadəlan kərgakko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddəmmi wa? Mana wu wulnjagakkidəa ngummin gəni wulləkki, amma Bawa wulan dəganadə kəndonju cədi.

¹¹ Wu Bawadəlan kərgakko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddowo, bi kəndodə nangaro kasaddowo!

¹² «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua kasansənamadə ye kəndo dikkidəa cədi. Koro kəndo animaa kojəna cədi, na Bawadəyero lekki nangaro.

¹³ Awi yaye cunilan koruwiya, dikki, Bawadə Tadađən daraja cuwandoro.

¹⁴ Awo laaro cunilan wua suworuwia, dikki.

Kənsio Ruhu Alaye

¹⁵ «Wua sərəawaa, wadawani gawi.

¹⁶ Daji Bawadəa korəkke nayiro Banama gade nayi-a rokko sawisoro dəgaro njadi.

¹⁷ Tima Ruhu jireyedə wo. Duniadə rakce tia cəməyiawawo, tia carunni bi nojanni nangaro. Amma nayidə tia nonuwwa, dalilnjudə nayi-a rokko kərga, koro karwundon dəgai.

¹⁸ «Nayia ngəni kolnjakkiwawo, waldəkke nandoro isəkki.

¹⁹ Sa gana cədiya, duniadə gadero suruiwawo, amma nayi wua suruwi. Wu roa dəgakki nangaro, nayi ye roa dəgawi.

²⁰ Yim adən wu Bawadəlan kərgakko nonuwi, nayi ye wulan kərgaw, wu ye nayin kərgakko nonuwi.

²¹ Kam wadawani ngoje jəgaimadə, tima kam wua sərəanadə wo. Koro kam wua sərəanadəa Bawani cərayi, wu ye tia raakce tiro fəledəgəkki,» yeno.

²² Yahusa tada Iskariyotte gənidə tiro: «Kəma, ndayilan duniadəro gəni, andiro fəledəgəmi?» cəne kiworo.

²³ Isaye tiro: «Kam laa wua sərəanaa, manani jəgai. Bawani tia cərayi, nanjuro isiyə ti-a rokko nammiye.

²⁴ Kam wua sɛraanimadɛ manani jɛgaiwawo. Koro mana fannuwidɛ kakke gɛni, Bawa wua sunodɛnadɛye.

²⁵ «Awo ania wu curondon dɛgakkɛna duwon nayiro wulngeyerakko.

²⁶ Banamadɛ, Ruhu Alaye ti duwon Bawa cunilan cunodidɛ, nayiro awisoa alamnjagai, koro awo wulnjagakkɛna sammaa isatannjagai.

²⁷ Nanlewa kolnjagakki, nanlewani nayiro njadɛkki. Jiri dunia cidɛ gainin gɛni nayiro njadɛkki. Bare hangalɛdo cijɛnni bi rinuwwi!

²⁸ Nayiro: “Wu lekki, koro waldɛkke nandoro isɛkki,” wulnjagakkɛnadɛa fannuwwa. Wua sɛraawwaa, na Bawadɛyero lekkiro kɛji fannuwi, Bawadɛ wua kosɛna nangaro.

²⁹ Kɛrma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakkɛna, sa wakkajɛnadɛn, kasaddoworo.

³⁰ Ngɛwuro nayiro mananjagakkiwawo, mai dunia adɛyedɛ* kɛnde cɛdi nangaro. Kɛlanin kɛnduwo cɛdanni.

³¹ Amma duniadɛ Bawadɛa raakkɛnaro nojoro awo Bawadɛ wua sakkɛnadɛa dikki. Cinowo, leniyo!» yeno.

15

Isa ya inabbe jireye

¹ «Wuma ya inabbe jireyedɛ wo, Bawanidɛ tima jɛrwumadɛ wo.

² Dɛlam wulan tada cakkiwawo fi yayea calji, koro dɛlam tada cakki fi yayea tada kada cakko sɛrakki.

³ Nayidɛ mana wulnjagakkɛnadɛ nangaro kɛrɛmadɛma tayirro waluwwa.

⁴ Wulan dɛgaiwo, wu ye nayilan dɛgakki. Jiri dɛlam runju ya inabbero tandɛgɛnnin rakɛe tada cakkiwawodɛ gai, nayi ye wulan dɛgawwawoa, ranguwe tada yakkuwawo.

⁵ Wuma ya inabbedɛ wo, nayima dɛlambadɛ wo. Kam wulan dɛgana koro wu ye tilan dɛgakkɛnamadɛ tada kada cakki, dalilɛjudɛ wulan gɛni kɛrgawwa, awima ranguwe diwwawo nangaro.

⁶ Kam duwon wulan dɛgannimadɛ, tia dɛlam gai deyaro gɛpcagane ngamji. Daji tayia capcane kannuro fijagane warjai.

⁷ Amma nayi wulan dɛgawe manani ye nayilan dɛgaia, awo raawwaa korowo, fanduwi.

⁸ Akko awo Bawaniro daraja cidɛ: Tada kada yakkuwiya, adɛgainin nayi fuwurawani jireyero walluwi.

⁹ Jiri Bawadɛ wua sɛraanadɛ gai, wu ye njaraakkɛna. Curo kɛrawoniyen dɛgaiwo!

¹⁰ Wadawani gawia, curo kɛrawoniyen dɛgawi, jiri wu ye wadawa Bawaniye gakke curo kɛrawoniyen dɛgakkɛnadɛ gai.

¹¹ Karwukɛjini nayilan dɛga, karwukɛjindo ye kalkallo waljoro adɛa nayiro wulnjagakkɛna.

¹² «Akko wadanidɛ: Amandoa rawowo, jiri wu ye nayia njaraakkɛnadɛ gai.

¹³ Sawawanju nangaro ronju njodɛ, kɛrawo adɛa nankuran kojɛna bawo.

¹⁴ Wada nayiro njadɛkkɛnadɛa gawia, nayi sawawani.

* 14:30 14.30 mai dunia adɛyedɛ - Yiwulis.

15 Nayia wolodiyalan gadero bowonjakkiwawo, wolodi awo banju ngimba cædidæa nõjænni nangaro. Amma nayia sawawalan bowonjakki, awo Bawaniyen fakkæna sammaa isanonjagakkæna nangaro.

16 Nayi gæni wua kæresuw, wuma nayia kærenjakke lenowo tada yakkowo tadando dægaro galangerakko. Daji awi yaye cunilan Bawadæa koruwi ngæa nayiro njadi.

17 Akko wada nayiro njadækkænadæ: Amandoa rawowo!

Duniaye jama Isayea wadu

18 «Duniadæ nayia wanjanaa, wumaa nayin burwonno wasoro nonowo!

19 Ca nayidæ duniayea, duniadæ kaanjudæa cærayi. Amma nayi duniaye gæni, curo duniayen nayia kærenjakkæna nangaro, duniadæ nayia wanjana.

20 Mana wulnjagakkænadæa tangowo: “Wolodi banju ngimbaa kojiwawo.” Wua basarsanaa, nayi yea basarnjai. Manani jaanaa, kaando yea jagai.

21 Amma awo ani sammaa kæla cuniyen nayiro njaddi, ti wua sunodænadæa nõjanni nangaro.

22 Ca isække mana tayiro yiddækkænïa, biwunja bawo. Amma kærma dalil biwunja bawo caniye bawo.

23 Kam wua wasenamadæ Bawani yea wajæna.

24 Ca kændo wunduma gade cædænni curonjan dikkænïa, biwunja bawo. Amma kærma wu-a Bawani-aa saruna ye, wasana ye,

25 mana wadanjalan ruwuwadadæ wakkajoro: “Dalil bawoalan wua wasera.”†

26 «Banama na Bawadæyen nayiro njakkunodækkidæ, tima Ruhu jireye na Bawadæyen isidæ wo. Isiya, kæla wuyen sheda ci.

27 Nayi ye kæla wuyen sheda yiwi, dalilnjudæ tæn badiduramnïn wu-a rokko dægawwa nangaro.

16

1 «Bare talluwuwo awo ania wulnjagakkæna.

2 Dandallan nayia njattuluwi. Ai, sa ise wundu duwon nayia roro njeysesidæ kida Alaye cædoro tæmaji.

3 Bawadæa nõjanni bi wua nosanni nangaro ngai cadi.

4 Amma awo ania nayiro wulduwunidæ, sanja cædiya, tayia wulnjagakkænaro tangowo.

Kida Ruhu Alaye

«Badiduramnïn awo ania nayiro wulnjagakkænï, wu-a nayi-a rokko dægaiye nangaro.

5 Amma kærma na ti wua sunodænadæyero waldækki, koro wundundoma wuro: “Ndararo lenæmi?” cæne suworænni.

6 Amma awo ania wulnjagakkæna nangaro, karwundo ngaso kuttajæna.

7 Adæ yaye jire wulnjagakki, waldækkænama nayiro ngalwo. Waldækkiwawo, Banama nandoro isiwawo. Amma waldækkia, tia nayiro juwanjagakki.

8 Isiya, duniadæro kæla biwu-a jire-a shara-ayen kændonja diwiro tabbacciyi.

9 Kæla biwuyen, wua kasansanni nangaro.

10 Kæla jireyen, na Bawadæyero waldækki, koro gadero suruwawo nangaro.

† 15:25 15.25 Jaw 69.4

11 Kəla sharayen, mai dunia adəyedəro* shara kamdəgəna nangaro.

12 «Koro yaye awo kada nayiro wulduwuye takkəna, amma kərmadəro ranguwe tayia ngonuwawo.

13 Ruhu jireye isiya, nayia jawal jireye sammaro simonjagai. Ti ngumnjun gəni manaji, awo fanjəna runju manaji, koro awo fuwun wakkaji ye nayiro wulnjagai.

14 Wuro daraja si, dalilnjudə awo kakke ngoje nayiro isanonjagai nangaro.

15 Awo Bawaye samma kakke. Adəma nangaro awo kakke ngoje nayiro isanonjagai yekko.

Karwukutta fuwurawaye karwukəjiro waldu

16 «Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

17 Daji fuwurawanjuye laanja kattenjan: «Awi maana awo wulsagaiyedə wo? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» koro “Na Bawadəyero waldəkki nangaro,» yera.

18 Daji tayiye: «Awi maana awo wulji adəye wo? “Gana tussiya,» kəla awiyen manajimaro noniyende!» yera.

19 Isa kəla adəyen tia koro caraanaro asuje tayiro: «Kəla adəyeman wa amandoa kokoruwi? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

20 «Jiremaro nayiro wulnjagakki, yiruwi ye, njəmmuwi ye, amma duniadə kəji fanji. Karwundo kuttaji, amma karwukuttando karwukəjiro walji.

21 Kamu tada cambiya, jauru leiya cai, sanju cədəna nangaro. Amma tadadəa cambiya, leiya canadəa takciwawo, karwukəji tada tambənadəye nangaro.

22 Nayi ye kərma karwundo kuttaji. Amma gademinno nayia njarukkiya, karwundo jauru kəjiji, koro wunduma karwukəjindo adəa cuttuluwawo.

23 Yim adən awimaro wua suworuwawo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi yaye Bawadəa cunilan koruwwadəa nayiro njadi.

24 Koroma awima cunilan koruwi. Korowo fanduwi, karwukəjindo kalkallo waljo!

25 «Awo ania misalnin wulnjagakəkəna. Sa ise nayiro misalnin wulnjagakkiwawo, amma federo kəla Bawadəyen wulnjagakki.

26 Yim adən cunilan koruwi, koro nayiro Bawadəa njakkorəkki nəkkiwawo,

27 awoa Bawa kəlanju nayia njaraana, dalilnjudə wua səraawwa ye, wu Alayen kadikkoro kasadduwwa ye nangaro.

28 Bawadəyen isəkke duniaro kadikko, koro duniadəa kolləkke na Bawadəyero waldəkki,» yeno.

29 Daji fuwurawanjuye tiro: «Akko kərma misalnin gəni, federo wulləmi.

30 Kərma awisoa nonəmma ye, koro kam niro koro njəddoro mərədunəm bawo yero noniyena. Adəmaro Alayen kadimbo kasadiyena,» yera.

31 Isaye tayiro: «Kərma kasadduwwa wa?

* 16:11 16.11 mai dunia adəyedə - Yiwulis.

³² Akko sa isi har isənama, sa duwon nayia tatarnjane wundundo yaye fannjuro leje wua runi kolsidə. Amma wudə runi gəni, Bawadə rokkonin nangaro.

³³ Awo ania nayiro wulnjagakkəna, wulan nanlewa fandoworo. Dunialan bone yawi, amma karwundo gerowo! Kəla duniayen kənnasar fandəkkəna,» yeno.

17

Moduwa Isaye fuwurawanjuro

¹ Isa awo ania wulyenniya, kəla samero sapce: «Bawa, sadə cədəna. Tadanəm daraja niro njoro tiro daraja ye,

² awoa am tiro yimma sammaro ro sawisoye coro, tiro kənduwo kəla adamgəna fiye yayen kem.

³ Ro sawisoyedə, tima ni Ala jireye tok tilodəa nodu, koro Isa Almasiwu ti nodəmmadə yea nodu.

⁴ Kida dioro simmadəa tumogəkkilan dunialan daraja njikkəna.

⁵ To, Bawa, daraja duwon ni-a rokko kawu dunia alaktənaman takkənadəa wuro se!

⁶ «Am dunia adən wuro simmadəro cunəm isanogəkkəna. Tayi kaanəm, tayia wuro sime mananəm jaana.

⁷ Kərma awo wuro simma samma nanəmnin kadioro nojana.

⁸ Mana wulsəgəmmadəa tayiro wulgəkkəna. Manadəa camoye wu nanəmnin kadikkoro jiremaro nojana, koro nima wua sunodəmbo kasacana.

⁹ Tayiro moduwa yiddəkki. Duniadəro gəni, tayi duwon wuro simmadəro moduwa yiddəkki, tayi kaanəm nangaro.

¹⁰ Awo kakke samma kaanəm, awo kaanəm samma ye kakke. Koro tayilan daraja fandəkkəna.

¹¹ Wudə dunialan gadero dəgakkiwawo, amma tayidə koro yaye dunialan dasayi, koro wu ye nanəmbo isəkki. Bawa Tayir,* cunəmlan tayia rone, cu duwon wuro simmadə! Tayi tiloro walja, jiri andi tilodə gai.

¹² Sa wu tayi-a rokkodə, cunəm duwon wuro simmalan tayia royekko. Tayia rokkəna, koro awo kitawulan ruwuwadadə wakkajoro ti faccəgənamadəro kajia, falnjama faccəgənni.

¹³ Amma kərma nanəmbo isəkki, koro karwukəjini jauro tayilan dəgaro awo ania curo duniayen wulləkki.

¹⁴ Tayiro mananəm yikkəna. Duniadə tayia wayeno, tayi duniaye gəni nangaro, jiri wu ye duniaye gənidə gai.

¹⁵ Tayia dunialan tuluwero gəni njuworəkki, amma tayia ti Kəladolan† kanero njuworəkki.

¹⁶ Tayi duniaye gəni, jiri wu ye duniaye gənidə gai.

¹⁷ Jirelan tayia tayirro kalange.‡ Mananəmdə tima jiredə wo.

¹⁸ Jiri wua duniaro sunodəmmadə gai, wu ye tayia duniaro kinodəkko.

¹⁹ Tayi nangaro kəlania niro njikkəna, tayi ye jirelan tayirro waljaro!

²⁰ «Tayi runjaro gəni, koro tayi duwon mananjalan wua kasansaidə yero moduwa yiddəkki.

* **17:11 17.11** Bawa Tayir - Biwubawoma, am-a gade. † **17:15 17.15** Kəlado - Yiwulis. ‡ **17:17 17.17** jirelan tayia tayirro kalange - Jirelan tayia biwu bawoa ye, am gade-a gade yero kalange.

²¹ Bawa, tayi samma tiloro walja, jiri ni wulan, wu ye nilandə gai. Tayi ye andilan tiloro walja, duniadə nima wua sunodəmbo kasaccoro.

²² Koro daraja wuro simmadəa tayiro yikkəna, tayi tiloro walja, jiri andi tilodə gai.

²³ Wu tayilan, ni ye wulan. Adəgainin tiloro walja, duniadə nima wua sunodəm ye, koro jiri wua səraammadə gai tayia raamma yero nojoro.

²⁴ Bawa, tayi wuro simmadə yea wu-a rokko na dəgakkənadən napcaiya, raakko. Adəgaima darajani carui, daraja duwon wuro simma, kawu dunia alaktiman wua səraamma nangaro.

²⁵ Bawa Jirema, duniadə nia nonjənni. Amma wu nia nonjəkkəna, koro tayi ani nima wua sunodəmbo nojana.

²⁶ Cunəm tayiro isanogəkkəna, koro fuwun isanogəkki, kərawo tilan səraammadə curonjan dəgaro, wu ye tayilan dəgakkoro,» yeno Isaye.

BONE-A DARAJA-A ISAYE

18

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Luk 22.47-53)

¹ Isa awo ania wulyenniya, fuwurawanju-a rokko cijane ngawo ngor tiro Kidəron caniyen na duwon jərwu laa mbejidəro lejane kasargawo.

² Yahusa sərəttuwumanjudə ye nadəa nojəna, Isa-a fuwurawanju-a nadən ngəwuro captana nangaro.

³ Daji Yahusa kəwu laa sojiyaye-a gureduwu wurawa rimannaye-a Farisawaye-aa ngoje jərwudəro fatəla so, ka cambi so, bərimi so mukkonna kadira.

⁴ Daji Isa awo tiro wakkajiyi ngaa nojənadə karənje tayiro: «Wundua manuwi?» yeno.

⁵ Tiro: «Isa kam Najarattea,» yeranniya, tayiro: «Wuma,» yeno. Yahusa tia sərəccəganamadə ye tayi-a rokko daada.

⁶ Isaye tayiro: «Wuma,» yenniya, ngawosəsəm cade cidiro kesuro.

⁷ Koro Isa walde tayiro: «Wundua manuwi?» cəne kiworənniya, tiro: «Isa kam Najarattea,» yera.

⁸ Isaye tayiro: «Wuma ti woro wulnjagakkəna. Wumaa masuwia, am ania kollowo leja!» yeno.

⁹ Adəgaima mana wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Curo am wuro simmadəyen falma yuwatkəkkəni,» cənna.

¹⁰ Daji Siman Biturus mukkon kashagarra ficce wolodi rīman kuradəyee bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno. Wolodidəyee cunju Malkus.

¹¹ Amma Isaye Bituruso: «Kashagarnəmba fannjuro kalange! Kənjaram Bawadə wuro sinadən yakkiwawo wa?» yeno.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Luk 22.66-71)

¹² Daji kəwu sojiyayedə-a kajallanja-a gureduwu yaudiyayedə-a Isaa cadane kekkeero.

¹³ Burwon tia na Annas ba kəsai Kaifassero kesado. Saa adən Kaifasdə rīman kura,

¹⁴ koro tima yaudiyadəro gala ce kam fal jamadəro nunama tayiro ngalwo cənnadə wo.

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Luk 22.54-65)

15 Daji Siman Biturus-a fuwura gade-a Isaa geya. Riman kuradə fuwura adəa nojəna nangaro, ti ye Isa-a rokko balballa fado řiman kuradəyero kasargawo,

16 amma Biturus deyan cinna fadoyedən dayeno. Daji fuwura duwon řiman kura tia nojanadə walde kir cinna guredumadəro manajiye Biturussa fadodəro kekko.

17 Kir cinna guredumadəye Biturusso: «Ni ye fuwurawa kam adəye falnja gəni?» yenniya, tiye: «A'a, wu gəni!» yeno.

18 Dunia kakua nangaro, wolodiya-a gureduwu-a kannu fujane nadən daada jagatti. Biturus ye tayi-a rokko daada kannu jəgətti.

Riman kuradəye Isaro koro njəddo

19 Daji řiman kuradə Isaro kəla fuwurawanju-a alamdunju-ayen koro njəddo badiyeno.

20 Isaye tiro: «Federo duniadəro wulgəkkəna. Kullum dandalla-a Fado Alaye-alan na yaudiya samma captaidən alamməkkəna. Awima asərlan wulləkkəni.

21 Awiro koro səddəmi? Am kərənsanaro kəla awo tayiro wulgəkkənayen koro yidde! Ai, awo wulləkkənadəa nojana,» yeno.

22 Awo ania wulyenniya, gureduma laa nadən daada Isaa məřin bakce tiro: «Adəgainin řiman kuradəro jaawu kalakkəmi?» yeno.

23 Isaye tiro: «Awo wulləkkənadə diwia, kəla diwidəyən shedane. Amma jire, awiro wua bansəmi?» yeno.

24 Daji Annas Isaa tikkerəna na Kaifas řiman kuradəyero juwayeyeno.

Biturusse waldəme Isaa angərdu

25 Siman Biturus nadən daada kannu jəgətti duwon, tiro: «Ni ye fuwurawanjuye falnja gəni?» yera. Biturusse angərje: «Wu gəni!» yeno.

26 Wolodiya řiman kuraye falnja kərəmi kam duwon Biturus səmo kamjənadəye tiro: «Curo jərwudəyən ti-a rokko njarukkəni wa?» yenniya,

27 koro Biturus walde angəryeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Daji suwa ləp Isaa fado Kaifassen cattuluwe gomnariro kesado. Tayi kəlanja gomnaridəro ngsaanni, bare tayir gəniro waljane masəna salayedəa tayiro bo tiyerənniro.

29 Adəma nangaro Gomna Bilatus culuwe nanjaro ise tayiro: «Awi burwundo kəla kam adəyən?» yeno.

30 Tiro: «Kam adə diwi dioma gənia, tia niro sərənnjiyewawo!» yera.

31 Daji Bilatusse tayiro: «Nayi kəlandoma tia taiwo, wadandolan tiro šara yiddowo!» yeno. Yaudiyadəye tiro: «Andiro kam roro njeřoro amardəgənni,» yera.

32 Adəgaima mana Isa kəla jiri nuiyen wuljənadə jirero walyeno.

33 Koro Bilatus walde gomnariro ngaye Isaa bowoje tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» yeno.

34 Isaye tiro: «Ni kəlanəm adəa wulləm ra am laa kəlanin adəa wulngeyera?» yeno.

35 Bilatusse: «Wu yaudi wa? Am lardunəmbe-a wurawa řimannaye-a nia mukkoniro ngesakko. To, awi gəle dim?» yeno.

³⁶ Isaye: «Nodoni bargaadē dunia adāye gāni. Ca nodoni dunia adāyea, wolodiyani cijane bare wua mukko yaudiyayero sasakkänniro lawala cadēna. Amma nodoni dunia adāye gāni,» yeno.

³⁷ Daji Bilatusse tiro: «Adəgaimaa, ni mai?» yenniya, Isaye tiro: «Nima wulləm, wu mai. Dalil tamboni-a duniaro kəndeni-adə jiredəa sattuwuro. Wundu duwon jiredəyedə kowoni fanji,» yeno.

³⁸ Bilatusse tiro: «Awi jiredə wo?» yeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Luk 23.13-25)

Bilatus adəa wulyenniya, koro walde na yaudiyadayero culuwe tayiro: «Ayau fima kam adən fandəkkəni.

³⁹ Amma kəla adandoyen kosoma fal sala Laya Njəkkayirambedən nayiro salamn jagakki. Mai Yaudiyayedəa wa nayiro salamn jagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

⁴⁰ Koro waldane yiljane: «A'a, ti gāni, Barabbas!» yera. Ti Barabbasdə jawalkorjima.

19

¹ Daji Bilatus cakke Isaa kirwolān jaryera.

² Sojiyadə ariawu kariyiye* kəlejane kəlanjuro gənajagane kalwu kime† tiro luyeyera.

³ Daji nanjuro isane tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» cəne marin babakkerā.

⁴ Koro Bilatus walde na yaudiyadayero culuwe tayiro: «Akko tia nandoro tuluwukki, ayau fima tilan fandəkkəniro nonowo!» yeno.

⁵ Daji Isa ariawu kariyiyedə-a kalwu kimedə-a luwadaa kiluwunniya, Bilatusse tayiro: «Akko kamdə!» yeno.

⁶ Wurawa rimannaye-a gureduwudə-a tia kerunniya, kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» yera. Bilatusse tayiro: «Nayi kəlando tia ngonowo, kəskaro jagənowo! Wudə ayau tilan fandəkkəni,» yeno.

⁷ Yaudiyadəye tiro: «Wadande mbeji, kəla wadadəyen karmo tiro wajirpəgəna, ti kəlanjua Tada Alayero ngojəna nangaro,» yera.

⁸ Bilatus mana adəa fangenniya, cəyēa kojənarō riyeno.

⁹ Koro gomnariro walde ngaye Isaro: «Ndarān kadim?» cəne kiworo. Amma Isa awima tiro kalakpəgənni.

¹⁰ Daji Bilatusse tiro: «Wuro manasəgəmbawo wa? Nanilan kənduwo nia kolduye-a kənduwo nia kəskaro jaduwyue-a mbejiro nonəmmi wa?» cəne kiworo.

¹¹ Isaye tiro: «Sameyen njadənnia, kənduwonəm kəlanin bawo. Adəmaro kam niro sərənsəgənadəye biwunju kaanəmdəa kojəna,» yeno.

¹² Sa adən fuwun Bilatus Isaa salamdu mayeno, amma yaudiyadə kowo sapcane: «Kam adəa salamməmia, ni sawa Kaisarre gāni! Wundu duwon kəlanjua mairo ngojənamadə Kaisarra wajəna,» yera.

¹³ Mana adəa fangenniya, Bilatus deyaro Isaa cuttulūwe kəla kurisnju sharayen na farsam kaulan tədəna təlām yaudiyaudin tiro Gabbata canidən napkeno.

¹⁴ Yimdə yim dabbardu sala Laya Njəkkayirambe, kausu kəla dawu gai. Bilatusse yaudiyadəro: «Akko maindō!» yeno.

* 19:2 19.2 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. † 19:2 19.2 kalwu kime - Kalwu maila.

15 Amma kowo sapcane: «Ronju tuluwe! Ronju tuluwe! Kəskaro tia jagəne!» yera. Bilatusse tayiro: «A! Maindoa kəskaro jagəkki?» yenniya, wurawa řimannaye tiro: «Kaisar gənia, mainde gade bawo!» yera.

16 Daji Bilatus Isaa kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Isaa kəskaro jaduwu

(*Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Luk 23.26-43*)

Daji Isaa cadane kesado.

17 Isa kəlanjuma kəskanju karmoye ngoje na tia Buwo Kəlayelan bowojai təlam yauidiyudin tiro Golgota canidəro leyeno.

18 Nadən ti-a am gade yindi-a rokko kəskaro jayeyera, səgəri fi yayen kam fal fal, ti Isadə dawunjan.

19 Bilatus kəla alloyen ruwuje kəskadəro royeyeno. Akko awo ruwuwadadə: ISA KAM NAJARATTE, MAI YAUDIYAYE.

20 Yauidiya kada awo allo adən ruwuwadadəa kərayera, na Isaa kəskaro jajaanadə karən bərnidəyen, koro awo adəa təlam yauidiyaye-a Rombe-a Gəresse-alan ruwujana nangaro.

21 Daji wurawa řimanna yauidiyaye Bilatusso: «Bare “Mai Yauidiyaye” ruwunəmmi, “Kam adəye wu Mai Yauidiyaye cənna,” yera.

22 Bilatusse tayiro: «Awo ruwunəkkənədəa ruwunəkkəna,» yeno.

23 Sojiyadə Isaa kəskaro jayeyeranniya, kajəmunju ngojane ci dewuro yakcane soji fi yaye nuwanju ngoyeno. Kalwunju kuruwu tududənni samən tai cidiyaro yadero caaadadə yea ngoyera.

24 Sojiyadəye kattenjan: «Bare karniyende, walawala diyoye, kam cuwandidəa ruiyo!» yera. Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Kajəmunni kattenjan yakkera, koro kalwuniro walawala kedo,»† cənna. Akko awo sojiyadə cadənadə.

25 Karən kəska Isayedən yanju-a yaana yanjuyeyə-a Meram kamu Kəlofasse-a Meram Magdala-a daada mbeji.

26 Isa yanju-a fuwura jauru cəraanadə-a nadən daada kirunniya, yanjudəro: «Yani, akko tadanəm!» yeno.

27 Daji fuwuradəro: «Akko yanəm!» yeno. Tən sa adən fuwuradə tia fannjuro kiwudo.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Luk 23.44-49*)

28 Ngawo adəyen awo samma kərma cəranaro asuyenniya, awo kitawulan ruwuwada wakkajoro, Isaye: «Ngudu fakki,»† yeno.

29 Nadən kalwo curonjun dibe comcom mbeji. Daji sojiyadə soso ngojane dibendəro ləpcagane cattuluwe karo lassagane cinjuro sayeyera.

30 Isa cujungenniya, tiye: «Cədəna!» yeno. Daji kəla cidiyaro cakke ro kirəmbo.

31 Yim adə yim dabbarduyeyə,‡ koro wajənanjua yim tustuyeyə kura. Bare kaminnə kəla kəskayen yim tustuyeyə dasaanniro, yauidiyadə siyelnjadəa nanamja kaminnədəa caadoro Bilatussa keworo.

32 Daji sojiyadə isane kam burwoyeyə ti-a rokko kəskaro jajaanadəye siyelnju namgera, yindiyədəye ye ngai.

33 Na Isayero kadiranniya, siyelnju namjanni, ti bawo bawojənarə caruna nangaro.

† 19:24 19.24 Jaw 22.18 † 19:28 19.28 Jaw 69.21 ‡ 19:31 19.31 yim dabbarduyeyə - Jəmma. Yim tustuyədə səbdu.

³⁴ Amma sojiyadaye falnja sisinjua kajaalan sukkeno. Sadəman bu-angi-a kəluwo.

³⁵ Kam awo adəa curunadə nayi ye kasaddoworo sheda cədəna. Shedanju jire, koro awo wuljənadəa jirero nojəna.

³⁶ Adəgaima awo ani wakkajana, kitawulan ruwuwadadə gai: «Sillanju falma namjaiwawo,»†

³⁷ koro na gade yen kitawulan ruwuwada: «Ti sukcanadəa carui,»† cəna.

Sittəra Isaye

(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Luk 23.50-56*)

³⁸ Ngawo adəyen Isuwu kam Arimatiyaye leje kamin Isayedəa ngojoro Gomna Bilatussa kiworo. Ti ye fuwura Isaye, amma asərlan, yaudiyadəa rijəna nangaro. Daji Bilatus amari tiro kenniya, ise kamindəa ngoyeno.

³⁹ Nikodimus kam calan na Isayero bune isənadə ye ise kawudi laa mir-aš alus-a kəllaada kilo fiakku gai kiwudo.

⁴⁰ Daji kamin Isayedəa ngojane kəla adanja sittəra yaudiyadən kawudidə-a rokko batta linnen kəleyera.

⁴¹ Na Isaa kəskaro jajaanadəyen jərwu laa mbeji, koro curo jərwudəyen kauri bərin laa curonjuro wundumaa casakkənni mbeji.

⁴² Yimdə yim dabbarduye, koro kauridə karənnin dəgana nangaro, curonjuro Isaa kesakko.

20

Karmolan cidu Isaye

(*Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Luk 24.1-12*)

¹ Mawuye yim burwoyeyə* fajar Meram Magdala kauridəro leje kau kuradə ci kauridəyen təmballada kiro.

² Daji cəgase na Siman Biturus-a fuwura gade Isa jauru cəraanadə-ayero leje tayiro: «Kəmadəa kauridən ngojana, koro na casakkənadəa noniyende!» yeno.

³ Daji Biturus-a fuwura gadedə-a kəla kauridəna leyera.

⁴ Tayi yindi samma cəgasi lejai ngai, amma fuwura faldə Biturussa ngəramnin koje burwoje kauridəro kadio.

⁵ Nguje lotkeyenniya, batta linnedəa nadən gənaada kiro, amma curodəro ngaanni.

⁶ Daji Siman Biturus tia jəgaidə ye ise kauridəro kərgawo. Batta linnedəa nadən gənaada kiro,

⁷ koro batta duwon kəla Isayero casakkənadə batta gade-a rokko gəni, na gaden kəriyada.

⁸ Daji fuwura duwon burwon isənadə ye kauridəro ngaye cure kasatkeno.

⁹ Amma Ala kədarjəna Isa karmolan cijidəa kitawulan ruwuwadadə gairo koroma asujanni.

¹⁰ Daji fuwurawadə fannjaro walladara.

Isaye Meram Magdalaro fəleduwu

¹¹ Meram deyan ci kauridəyen daada so badiyeno. Ciri ngai duwon, nguje kauridəa lotkeyenniya,

† 19:36 19.36 NL 12.46; KI 9.12; Jaw 34.20 † 19:37 19.37 Jak 12.10 § 19:39 19.39 mir - Cu kawudiye, jauru buwucci. * 20:1 20.1 mawuye yim burwoyeyə - Ladu.

12 malaiya yindi kajemu bulla na calan kamin Isaye gənanadən napkada kiro, faldə kəlakajinjulan, faldə ye sinjulan.

13 Tayiye: «Kamu, awiro yirəmi?» cane tia keworo. Tiye: «Kəmania ngojana, koro na tia casakkənədəə nokkəni nangaro,» yeno.

14 Adəa wulyenniya, suworde Isaa nadən daada kiro, amma tiro asujənni.

15 Isaye tiro: «Kamu, awiro yirəmi? Wundua manəmi?» cəne kiworo. Amma ti jərwumadəəro təmajə tiro: «Maləm, nima tia ngonəmbo walyenoa, na tia yakkəmmədəə wulsəgəne, wu ye tia ngokki,» yeno.

16 Isaye tiro: «Meram!» yenniya, kanji Isaye suworde təlam yauidyaudin: «Rabbuni!» yeno, maananjudə Sayinna.

17 Isaye tiro: «Bare rosəmmi, koroma na Bawadəyəro waldəkkəni nangaro. Amma lene kəramiyaniro: “Na Bawani-a Bawando-ayero, Alani-a Alando-ayero waldəkki,” wulgəne!» yeno.

18 Daji Meram Magdala na fuwurawadəyəro leje tayiro: «Kəmadəa rukkəna!» cəne awo tiro wuljəgənədəə tayiro wulyeyeno.

Isaye fuwurawanjuro fəleduwu (Mar 16.9-13; Luk 24.36-49)

19 Yim adə yim burwoye mawuye dunia kajiriyenniya, cinna na fuwurawa dasaanayedə yauidyadəə riduro cuwurammn jakkada duwon, Isa ise dawunjan dajə tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

20 Adəa wulyenniya, tayiro mukkonju-a sisinju-a fəleyeyeno. Fuwurawadə kəla Kəmadəa carunadəyən karwunja jaurə kajiyeno.

21 Koro Isa walde tayiro: «Salam aleikum! Bawadə wua sunodənədəə gai, wu ye nayia njanodəkki,» yeno.

22 Adəa wulyenniya, tayiro kasam fujiye: «Ruhu Alayedəa mowowo!

23 Am tayiro biwunja gawurnuwia, biwunja gawurdəna. Am tayiro biwunja gawurdu wanuwia, biwunja gawurdənni,» yeno.

Isaye Tomaro fəleduwu

24 Fuwurawa mewun yindindəyē falnja cunju Toma kam tiro Kawu canidə sa Isa isənadən ti nanjan bəwo.

25 Daji fuwurawa gadedəyē tiro: «Kəmadəa ruiyena!» yera. Amma Tomayə tayiro: «Balo kusayə mukkonjun rukke ngulondoni curo balo kusayədəro yakkəkke mukkonni ye sisinjuro yakkəkəkəni, təmmaro kasaddəkkiwawo,» yeno.

26 Ngawo kawu wuskuyen fuwurawa Isaye caye gai curo fadodəyən duwon, Toma ye tayi-a rokko mbeji. Cinna fadoyədə cuwurammn jakkada yaye, Isa ise dawunjan dajə tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

27 Daji Tomaro: «Ngulondonəm na adəro yakke, mukkonni rui, mukkonəm sane sisiniro yakke! Bare shekku dimmi, kasadde!» yeno.

28 Tomayə tiro: «Kəmani ye, Alani ye!» yeno.

29 Isaye tiro: «Wua surumma nangaro, kasatkem? Barganja am carunni kasaccanamadə!» yeno.

30 Isa fuwu fuwurawanjuyen alama kada kitawu adən ruwudənni kido.

31 Amma dalil awo ani ruwudənayedə, Isadə tima Almasiwu Tada Alayedə woro kasaddowo, kasadduwilan ro sawisoye cunjulan fadowo nangaro.

1 Ngawo adøyen Isa koro walde fuwurawanjuro ci bëräm tiro Tiberiyas canidøyen* fäleayaada. Akko jiri tayiro fäledägänadä:

2 Sadän Siman Biturus-a Toma kam tiro Kawu canidä-a Nataniyel kam Kana cidid Galileyedä-a tadawa Jabadiye-a fuwura Isaye gade yindi-a rokko mbeji.

3 Siman Biturusse tayiro: «Buni taro lekki,» yenniya, tiro: «Andi ye ni-a rokko leniye!» yera. Daji caluwe maararo kasargawo, amma bune adän awima cadanni.

4 Dunia wayenniya, Isa ci bërämdayen dayeno, amma fuwurawadä ti Isaro asujanni.

5 Daji Isaye tayiro: «Tadawa, buni tawwa wa?» cäne kiworänniya, tiro: «A'a,» yera.

6 Tayiro: «Buni taramdäa kəmboram maaradayero gəpkənowo, fan-duwi,» yeno. Gəpkeyeränniya, nanngəwu bunidəyedəro tuluwo tiyero.

7 Daji fuwura Isa tia jairo cəraanadəye Biturusso: «Tima Kəmadə wo!» yeno. Siman Biturus ti Kəmadə woro fangenniya, ringada nangaro kalwunju luje səkte bërəmdəro gəpkaadano.

8 Fuwurawa gəpcanadə tayi ci ingiyen kuruwun gəni metər mia gai nangaro maaradän taram buniadəa gərjane kadira.

9 Cidiro jəpkeränniya, nadän kannu kanduwalle buni kəlanjun gənaada-a burodi-a mbeji kero.

10 Isaye tayiro: «Buni kərma tawwadəye laanja kudowo!» yeno.

11 Daji Siman Biturus juwane buni taramnja bunin cap cəmbəranadəa cidiro gəryeno. Curodän buni kura kura mian fiwun yakkun mbeji. Buni kada kadami yaye, buni taramdä kardänni.

12 Isaye tayiro: «Arowo buiwo!» yeno. Wundunjamaye tiro: «Ni wundu?» cäne cuworänni, ti Kəmadəro asujana nangaro.

13 Daji Isa ise burodidəa ngoje tayiro kaino, buni ye ngai.

14 Isa karmolan cijənaye ngawon, adəma yakkuyero fuwurawadəro fəleduwunjudə wo.

Isa-a Biturus-a

15 Gewunniya, Isaye Siman Biturusso: «Siman tada Yahayaye, tayi ania kojənarə wua səraamma wa?» cäne kiworo. Biturusse tiro: «Aaa, Kəma. Nia njəraakkənarə nonəmma,» yeno. Isaye tiro: «Dimiyania ambane!» yeno.

16 Koro Isa kənyindiyero tiro: «Siman tada Yahayaye, səraamma wa?» cäne kiworo. Tiye: «Aaa, Kəma. Nia njəraakkənarə nonəmma,» yeno. Isaye: «Dimiyaniro kiskəne!» yeno.

17 Koro Isa kənyakkuyero tiro: «Siman tada Yahayaye, səraamma wa?» cäne kiworänniya, Biturusse karwu kuttayeno, Isa kənyakkuyero tiro: «Səraamma wa?» cənna nangaro. Tiye: «Kəma, ni awi yaye nonəmma, nia njəraakkənarə nonəmma,» yenniya, Isaye tiro: «Dimiyania ambane!»

18 Jiremaro niro wulnjəgəkki, gənanəmlan ni kəlanəmbo kalwu lügəme na raamməro lenəmi. Amma kiarinəmiya, mukko sagəme kam gade kalwu lunjiye na raammiro njadi,» yeno.

19 Isa adəa wuldunjudə, karmo jiri fiyen Biturus daraja Alaro cidəa tiro fəleyeyeno. Adəa wulyenniya, Isaye tiro: «Wua səgai!» yeno.

Isa-a fuwuranju jairo cəraana-a

* 21:1 21.1 bëräm tiro Tiberiyas cani - Bëräm Galileye.

²⁰ Biturus suworgadanniya, fuwura Isa jauro cəraanadə tayia jəgai kiro, ti duwon sa masəna cadidən karənje Isaro: «Kəma, wundu nia sərənnjiyi?» cəne cuworənədə.

²¹ Biturus tia kirunniya, Isaro: «Kəma, ti adə ye nda?» yeno.

²² Isaye tiro: «Kawu waldəkke isəkkiro roa dəgaro raakkənaa, awi lambonəm? Ni wua səgai!» yeno.

²³ Adəma nangaro lawar fuwura adə nuiwawoye kəramiyadəro tatar-gaada. Adə yaye Isaye Biturusso kamdə nuiwawo cənni, amma tiye: «Kawu waldəkke isəkkiro roa dəgaro raakkənaa, awi lambonəm?» cənnədə.

²⁴ Fuwura adəma kam kəla awo aniyen sheda ce kitawulan ruwujənədə wo. Koro shedanju jirero noniyena.

²⁵ Awo gade kada Isa cədəna ye mbeji. Ca fal fallen ruwujaiia, təmakəkəna duniama rakce kitawuwa ruwudənədəa ngojiwawo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE
Kida duwon kəngayamba Isa Almasiwuye
kənduwo Ruhu Alayen cadənədə
Badiduram

Luka, ti lowotor lardu Gəresse, sawanju Tiyofalasso Linjila kənyakkuye tiro Luka canı ye, kitawu adə tiro Kida Kəngayamba Isaye canı yea ruwujəgəna. Linjilanjudəa alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro tussənni ngawon kitawu adəa ruwuyeno. Linjilanjun lawar kəla kəndəgai-a karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro kitawu adən lawar kəla kəngayamba Isaye-a Ruhu Alayə-a kawuri kəji ndaran yaye ambo wulduwu-ayen ruwuyeno. Kəla kawuri kəjidəyen kam biwunju wulje təmje Isama Almasiwudə woro kasaciyə, Ala tiro biwunjudəa gawurjiye Ruhunjua ci, koro Isa nangaro ro sawisoye cuwandi.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dəlwu kitawu adəa ruwuduyə (1.1-26)

Kida kəngayamba Isaye Jerujalemnin (2.1-8.1a)

Kida kəngayamba Isaye cidi Yahudiyayə-a Samariyayə-alan (8.1b-12.25)

Kida kəngayamba Isaye larduwa kərdiyayen (13.1-20.38)

Kida kəngayamba Isaye Romnin (21.1-28.31)

Kida duwon kəngayamba Isa Almasiwuye
kənduwo Ruhu Alayen cadənədə
DƏLWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Wuse, Tiyofalas! Curo kitawuni burwoyedəlan kəla awo Isa dio-a alamdu-a badijəna sammayen ruwungeyekko,

² har yim duwon Ruhu Alayen kəngayambanju kərejənədəro wada ce tia samero caadənədəro.

³ Ngawo bone cane nunayen, kawu fidewuro tayiro fəlediye mana kəla nodo bargaa Alayen cədi. Adəgaima fudu kadan tayiro roaro tabbaciye fəleyaada.

Wadu Ala Ruhunjua njoye

⁴ Isa kəngayambanju-a rokko duwon, tayiro wada ce: «Bare Jerujalem-lan saptuwwi, awo Bawadə njadi cəne wulnjagakkənədəa gurenowo!

⁵ Awoa Yahayadə ingilan kasala tuwaye ambo kiddo, amma kawu ganaa Ruhu Alayen kasala nayiro njaddi,» yeno.

Isaye samero ledu

⁶ Daji tayi nanjun captanədəye tiro: «Kəma, sa adən wa jama Israyilayero kərmaidəa kalakkəmi?» cane keworo.

⁷ Isaye tayiro: «Yim bi sa Bawadə kənduwonjun kədarjənədəa nodudə kaando gəni.

⁸ Amma sa Ruhu Alayə nayiro jəmñjagaiya, kənduwo fanduwe Jerujalem-a cidi Yahudiyayə samma-a cidi Samariyayə-a har ci dajiram duniyayə-alan shedawuniro walluwı,» yeno.

⁹ Adəa wulyenniya, tia carui ngai duwon, samero caade fofou laa kuronjan tia kimowo.

¹⁰ Same na lejidəa carui duwon, akko am yindi kajəmu bulla gərenjan dajane

¹¹ tayiro: «Am cidi Galileye, awiro danuwwa same ruwidə? Isa kam nandon samero camowona adə, jiri samero lejəna ruwwadə gaiman walde isi,» yera.

Cuju Yahusayero kəngayam kərəda

¹² Daji kəngayambadə kau duwon tiro Kau Jaitunne cani Jerujalemba karən ledu yim tustuyelan* dəganadən waldane bərnidəro kasargawo.

¹³ Kasargaanniya, soro sameye na napcanadəro gewa. Tayima Biturus, Yahaya, Yakuba, Andarawus, Filibus, Toma, Bartolomi, Matiyu, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro lardunju rawoma cani, Yahusa tada Yakubaye.

¹⁴ Tayi ani samma kamuwadə-a Meram ya Isaye-a yanjugənaso-a rokko karwu tiloaro moduwa cadi kasarga.

¹⁵ Yim anin kəramiya Isaa gawudəye nanngəwunja alama mian findin gai duwon, Biturus dawunjan daje tayiro:

¹⁶ «Kəramiya, mana duwon Ruhu Alaye kuren ci Nawu Daudayen kəla Yahusa jeduma am Isaa cadanayedəyen cəde kitawulan ruwwadadə sai wakkajiya.

¹⁷ Yahusadə kəngayam dawunden kərga, ti ye nuwanju kidandedən cuwandəna.

¹⁸ Calan kam adə alwasi jirembuyelan kulo ciwe fədəryero cure curonju falde kaləmnju samma fiyada.

¹⁹ Am Jerujalemba samma lamar adəa fangeranniya, təlamnjan kulo adəa Akeldamalan bowoyera, maananjudə Kulo Buye.

²⁰ Awoa kitawu Jawurayelan ruwwada: "Fannju de sul napco, bare wunduma curonjun dəganni,"† koro "Kaalanjudəa kam gadero cado."†

²¹ «Adə nangaro dole curo am andi-a rokko kərgaiyedəyen sa Kəma Isa dawunden dəgana samman,

²² kasala Yahayayelan tai har yim Isaa nanden camowonadəro kudero, falnja andiro kəlduwo, ti ye shedama karmolan cidu Isayero waljo,» yeno.

²³ Am yindi kesangera, tayima Isuwu kam duwon tia Barsabaslan bowojai koro tiro Justus canidə-a Matiyas-a.

²⁴ Daji tayi samma moduwa cade: «Kəma, ni karwu am sammaye nodumadə, tayi yindi anilan kam kərenəmmadəa isanosagane

²⁵ nuwanju kida nankəngayam adəyen cuwando, kida duwon Yahusa nanju kadargəmmaro lejoro koljənadə,» yera.

²⁶ Walawala kədənniya, kəla Matiyassero kikkuro. Daji tia kəngayamba mewun tilondəro kəlyeyera.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE JERUJALEMNIN

2

Jəptuwu Ruhu Alaye

¹ Yim ngəməri tiro Fentikos* canidə kidənniya, Isaa gawudə samma na tilon captana duwon,

² sadəman awo laa karuwa jauro cəgasi gai samelan nukce fado na napcanadə sammaa kimowo.

* **1:12 1.12** *ledu yim tustuye* - Kilometər fal gai. † **1:20 1.20** Jaw 69.25 † **1:20 1.20** Jaw 109.8

* **2:1 2.1** *Fentikos* - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənyaye kawu fiwua.

³ Awo laa alama təlamba kannuye gai tayiro fəledagane fafaidane kəla wundunja yayen napkeno.

⁴ Ngainin Ruhū Alaye tayi sammaro jəpçiye cakke təlamba gadegaden manadu badiyera.

⁵ Sa adə yen yaudiya muminna laa larduwa dunia sammaye Jerujalembo isane dasaana mbeji.

⁶ Nuktu adəa fangeranniya, jama isane captane hangalnja ciyeno, dalilnjudə wundunja yaye təlamnjun jandejai fanjəna nangaro.

⁷ Jaumaro ajapcane kattenjan: «Am jandejai ani samma am cidi Galileye, gəna?»

⁸ To, jiri fin gəle wundunde yaye awo wuljaidəa təlamnju tamboyeman fanjidə?

⁹ «Curonden am Fartiyaye-a Mediyaye-a Elambe-a mbeji. Laande ye Mesofotamiya-a Yahudiya-a Kafadokiya-a Fantus-a Asiya-a†

¹⁰ Firijiya-a Bamfiliya-a Masar-a kərye Libiye kanji bəla Kuraneyen-a bərnī Rombe-alan kasarga.

¹¹ Gadende yaudi yen kal, kərdi duwon yaudio walyeno yen kal, Kəret-a Arabiya-alan kadira. Təlamnnden awo ajabba ajabba Ala cədənədəa am ani wuljai fanniye!»

¹² Tayi samma jaumaro ajapcane hangalnja cije wunduye kamanjuro: «Awo attə, awi maananju wo?» cəni.

¹³ Amma laa ye tayia rujane: «Diben lele diye casane sagarandana!» canī.

Jawawi Biturusse kəla karmolan cidu Isa Almasiwuyen

¹⁴ Daji Biturus kəngayamba mewun tilondə-a rokko cije daje kowo sapce jamadəro: «Am lardu Yahudiyaye-a nayi Jerujalemlan dəgawwa samma-a manani fannowo, awo adəa asunowo!

¹⁵ Am ani sagarandanaro təmanuwwa duwon, ngai gəni, kərmədə sa ləgar suwaye.

¹⁶ Amma adəma awo Ala ci Nawi Yowellen wuljənədə:

¹⁷ «“Jaman daryeyen adamgəna sammaro Ruhunidəa figəkke tadawando-a ferowando-a nawinawi cade, jairowando ye wahayi†carui, kiariyando ye kənnasim cadi.

¹⁸ Yim anin har kanjiyani kwa-a kamu-aro Ruhunidəa figəkke nawinawi cadi.

¹⁹ Awo ajabba ajabba samelan dikki, alamaso ye cidilan dikki: bu-a kannu-a kange cələm samero cirijiya-a.

²⁰ Kəngal ye cələmbo walji, kumbal ye buro walji.

Ngawo adəyen yim kura darajaa Kəmandeyədə§isi.

²¹ Daji wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.”†

† 2:9 2:9 Asiya - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. ‡ 2:17

2:17 wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənnin curuidə. § 2:20 2:20 yim kura darajaa Kəmandeyədə - Kiyama. † 2:21 2:17-21 Yow 2.28-32

22 «Jama Israyilaye, mana adəa fannowo! Nayima dam nonuwwa, Ala Isa kam Najaratdədalan kənduwo so, awo əjabba so, alama so dawundon cədiaro tia ardiɣənaro fəleyeno.

23 Nodunjun caman tagənasso kadarjənədə gai, timaa mukkondoro sərəccagane, nayi ye mukko am diwiyelan tia kəskaro jawuwe kejuw.

24 Amma Ala tia əjawu karmoyero cəkkaye roaro kisango, karmodə təmmaro rakce tia rojiwawo nangaro.

25 Awoa Nawi Dauda kəla tiyen adəa wulyeno:

«*Kullum Kəmandea fuwunin rukki,
ti kəmborammin dəgana nangaro awima loloduro sakkiwawo.*

26 *Adəma nangaro karwuni kəjji,
cini yelan aiya yekki.*

Tiyini ye təmaa dəgai,

27 *daliɣnjədə roni kannulan kolləmbawo,*

Ti Tayirnəmdəa yakkəme njərciwawo nangaro.

28 *Jawal ro fandoye isanosəgəmma,*

koro fuwunəmnin karwukəji dadu bawo simi.»†

29 «Kəramiyani, kəla kaarinde Nawi Daudayen nayiro farakko wulɣjakki, bawoɣe tia sittərayera, kaurinju ye kumaro nanden kərga.

30 To, ti nawi duwon, koro Ala tiro kaduwunju fal mairo galajiro kansı jəbbunadəa nojənədə,

31 caman karmolan cidu Almasiwuyedəa cure kəladən tiye kannulan tia koljənni, tiyinju ye njəpcənni cənna.

32 Ti Isa adəmaa Ala roaro kalakco, kəla adəyen andi samma shedawu.

33 Tia kəmboram Alayero sapcane, Ruhu Alaye duwon Bawadə ci cəne wadu ngojənədə cəmowona adə, awo ruwwa-a fannuwwa-adəa fiyeyeno.

34 Awoa Nawi Dauda samero lejənni, amma ti kəlanjuye: «Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammin duwon,

35 kəladowanəmba si gənaduramməmba dikki!’ cənna.»†

36 Adə nangaro jama Israyilaye samma adəa fagatto noja: Isa kam kəskaro jajagəwwadə, Ala timaa Kəma ye, Almasiwu yero cədo!» yeno Biturusse.

37 Jamadə adəa fangeranniya, karwunja kamde Biturus-a kəngayamba gadedə-aro: «Kəramiyandeso, awi gəle diye?» cane keworo.

38 Biturusse tayiro: «Təmmowo, biwundo cindoro wundundo yayero cu Isa Almasiwuyen kasala caddo, ngainin Ala Ruhunjudəa njadi.

39 Awoa wadu adəmadə kaando ye, kaduwundoye ye, am kuruwun dasaana sammaye ye, wotte wundu duwon Ala Kəmande bowojidəye.»

40 Biturus mana gade ngəwulan səmonja kasse gala cədde: «Jaman diwi adəlan kəlandoa yəkkawowo!» cəni.

41 Daji am mananju ngojanədəro kasala keddo. Yim adən alama am dəwu yakku gai Isaa gawudəro kəllaadara.

Kəndəgai jama Isaa gawuye

42 Sawiso karwu tiloaro Isaa gawudə alamdu kəngayambayedəa kəranjai, naptu nanyaanaye cadi, burodi fəsakcane kallo jagari, moduwa ye rokko cadi kasarga.

⁴³ Mukko kəngayambadəyən awo ajabba so, alama so kada tadi nangaro, am samma riyera.

⁴⁴ Isaa gawu samma na tilon dasaana, awonja sammaa kallo cadai,

⁴⁵ koro kəndanja calade wuriđəa dagarjane məradu wunduye yaye galjai.

⁴⁶ Yimbi yaye karwu tiloaro Fado Alayen captai, fado fadolan burodi fəsakcane karwu kəjiaro rokura bawoalan kəmbonjadəa kallo jawui,

⁴⁷ Alaa congori, koro na jama sammayen ardiya cawandi kasarga. Yim nguson Kəmande am njəkkawo cawandidəa tayiro kəljiyi.

3

Cu Isa Almasiwuyen ngurdiyi isangaduwu

¹ Yim laa Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero moduwa sa yakku kajiriyero lejai duwon,

² ngaworam Fado Alaye tiro Cinna Shawa canidən kam laa tən tambonjuyen ngurdiyi mbeji. Am Fado Alayero ngasayidəa sadaaro cuworo yim nguson tia cawude cinnadən gənajai.

³ Kamdə Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero ngawo cadi kirunniya, tayia sadaaro kiworo.

⁴ Amma Biturus-a Yahaya-a simnin tia cappo carune Biturusse tiro: «Sarui!» yenniya,

⁵ kamdə tayia cəkko kiro, awo laa tayilan təmajəna nangaro.

⁶ Biturusse: «Riwulla so, dinar so takkəni, amma awo takkənədəa njikki. Cu Isa Almasiwu kam Najaratten cine dadane!» yeno.

⁷ Daji ngurdiyidəa mukko kəmboramben cədane kisangənniyama, sinju-a dau sinjuye-a dunoaro waljane

⁸ wup cije daje ledu badiyeno. Leji ye, səkti ye, Alaa cungori ye ngai duwon, tayi-a rokko Fado Alayero kasargawo.

⁹ Daji jama samma ti dadaji ye, Alaa cungori yedəa kero.

¹⁰ Tima kam duwon Cinna Shawadən napkada lowo cədidəro asuyeran-niya, awo tiro wakkajəgənədəa tai dajane ajapkera.

Jawawi Biturusse balballa Fado Alayen

¹¹ Kamdə Biturus-a Yahaya-aro kərdəgəna ngai duwon, ajapkadaro jama samma nanjaro cagase na duwon Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canidəro isane capkadara.

¹² Biturus adəa kirunniya, tayiro: «Jama Israyilaye, awiro kəla adəyən ajammuwidə? Awiro kənduwonden bi nanmumindən kam adəa yakkiye lejiro təmanuwe andia ninisawidə?»

¹³ Ala kaariyandeye, Ala Nawi Ibrahimbe-a Nawi Isakuye-a Nawi Yakubaye-adə wakkilnju Isaro daraja cina, ti duwon Gomna Bilatus koldu niajənama, fuwu gomnadəyən tia wanuwe sərətəkəwwadə.

¹⁴ Nayidə ti tayir ye, jirema yedəa wanuwe kamceji nayiro salamnjaaro kiworuw.

¹⁵ Kəma royedəa kejuw, ti duwon Ala karmolan cəsangənədə. Kəla adəyən andi ye shedawu.

¹⁶ Cu Isayen kambərsenjua nangaro kam ruwi ye, nonuwwa ye adə duno kiwando. Kambərse adəmadə fuwu nayi sammayen cakke nga cirro walyeno.

¹⁷ «To, kəramiyani, nayi-a wurawando-a nodunambulan adəa diwwaro nokkəna,

18 amma ngainin awo Ala kuren ci nawiya sammayen wuljənadə wakkajəna. Tiye sai Almasiwunju bone caiya, cənna.

19 Adə nangaro tammowo, Alaro waldəgənowo, biwuwando cinjoro,

20 sa kasam fandoye ye na Kəmandeyen isoro, koro Isa kam duwon Almasiwuro galanjaanadə yea nayiro juwanjaaro.

21 Ala kuren ci nawiyanju tayirren wuljənadə gai, Almasiwudə dolero samelan napci, har sa awo samma sawiyadaro waljidəro.

22 Ngaima Nawi Musaye: “Ala Kəmande curo kəramiyandoyen nawi laa wu gai nayiro njasangi. Awo nayiro wulnjagai samman tia kərənnowo!”

23 Wundu duwon nawi adəa kərənjiwawodə curo jamadəyen sulat baworo walji,”† cənna.

24 Koro Nawi Samailayen tamiya har tayi ngawonju jaanaro kudero, nawiya manajana samma ye kawu ania mawojana.

25 Nayima tadawa nawiya dəye, koro warasawu aman duwon Ala kaariyando-a ndəpcanadəye wo. Tiye Nawi Ibrahimbo: “Kaduwnəmben jama duniaye sammaro barga dəpkəkki,”† cənna.

26 Daji tia wakkilnjuro galayenniya, nayimaro duwon juwangeyera, barga dəmnjaa, wundundəa yaye jawalnju diwilan cuttuluworo,» yeno Biturusse.

4

Biturus-a Yahaya-a fuwu majilissen

1 Biturus-a Yahaya-a jamadəro manajai ngai duwon, řimanna-a kura Fado Alaye gureduwuye-a Sadusiya-a* nanjaro isane

2 jauro gərgəjana, dalilnjudə Biturus-a Yahaya-a jamadəa alamjai ye, Isa cijənadə gai karmolan cidu mbeji mawojai ye nangaro.

3 Kadiranniya, tayia cadane dunia ləmjəna nangaro kosoro casakke koljane wayera.

4 Adə yaye am manadəa fanjanadəye ngəwunja kasaccane, am Isaa gawudə alama dəwu uwu gairo walyera.

5 Wajənanjua fuwuwu-a amwurawa-a maləmba Attauraye-a Jeru-jalemnin capkadara.†

6 Curonjan Annas riman kura-a Kaifas-a Yahaya-a Aleksanda-a am gade fado riman kuraye samma-a mbeji.

7 Biturus-a Yahaya-a casakke dawunjan dayeranniya, tayiro: «Kənduwo fin bi cu wunduyen awo adəa kiduw?» cane keworo.

8 Daji Ruhu Alaye Biturussa cakke tayiro: «Nayi fuwuwu jamaye-a amwurawa-a,

9 ku ser ngurdiyiro njəddo-a jiri fin kam adə ngajəna-aye kəlan andia saworuwia,

10 nayi-a jama Israyilaye samma-a ngəlaro nonowo, cu Isa Almasiwu kam Najaratte, kam duwon nayi kəskaro jaawe Ala ye tia karmolan cəsangənadə, ti nangaro kam adə kəlewa salai fuwundon daada.

11 Isadə tima kau duwon nayi fado tandomaso wanuwe kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.†

† 3:23 3.22-23 SK 18.15, 18-19 † 3:25 3.25 Bad 12.3; 22.18 * 4:1 4.1 Sadusiya - Kəwu laa wurawa adinwu yauidiyaye. † 4:5 4.5 Jerujalemnin capkadara - Majilis duwon Jerujalemnin dəganadən capkadara. † 4:11 4.11 Jaw 118.22

¹² Tilan gənia, na wunduma gadeyen n̄jəkkawo fando bawo! Dunia ngaman cu gade ambo amardəgəna tilan n̄jəkkawo fandiye də bawo!» yeno.

¹³ Biturus-a Yahaya-aye karwukibbanjadəa carune tayidə ilmuwu gəni, talaawaro asuyerranniya, ajapkerə. Koro tayi Isa-a rokkoro asuyera.

¹⁴ Amma kam ngajənədə gərə Biturus-a Yahaya-ayen daadaa carui nangaro, awo kalaktuwuyə tayiro katkerə.

¹⁵ Daji majilisdən tayiro caluwo cane sawardane kattenjan:

¹⁶ «Awi gəle am aniro yiddiye? Tabbat, am Jerujalemnin dasaana samma alama ajabba tayiyen tədənədəa dam nojana, andi ye rangiye kattuwu niyewawo.

¹⁷ Bare lawar adə jama sammaro tatardəgənniro tayia wusaniyo, kua adən fuwun bare wundumaro cu adəyen mana cadənni,» yera.

¹⁸ Daji tayia bowojane bare jandə bi alamdu fimaa cu Isayen cadənni yera.

¹⁹ Amma Biturus-a Yahaya-aye tayiro kalakcagane: «Alayedənna, n̄ayia ga ra Alaa gadəma kalkal woro sharanowo!

²⁰ Andidə kəla awo ruiyena-a fanniyena-ayen rangiye nəmmiyewawo,» yera.

²¹ Koro nangadembo majiliswudə tayia wusayeranniya, kolyera. Jawal tayiro wowom gənaduwyə cawandənni, dalilnjudə jama samma kəla awo wakkajənədəyen Alaa congori nangaro.

²² Kam tiro alama adə tədde ngajənədə kərwinju fidewumaa kojəna.

Moduwa jama Isaa gawuyə

²³ Biturus-a Yahaya-aa kolyeranniya, lejane amnjaro awo wurawa rimannaye-a amwurawa-a tayiro wuljaana sammaa wulyeyera.

²⁴ Adəa fangeranniya, kəla tilonna kowo sapcane Alaro: «Kəma, nima same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa alangəm!

²⁵ Nima Ruhunəmlan ci wakkilnəm kaarinde Nawi Daudayen wulyem:

*«Awiro jama kərdiyaso hangalsango cadəna,
jama duniaye ye bowuro sawardanədə?»*

²⁶ *Maiya duniaye dabbagadara, fuwuwuso ye capkadara,
Kəmande-a Almasiwunju-aro turu caddi yera.»†*

²⁷ «Jiremaro curo bərni adəyen Mai Hirudus-a Gomna Buntus Bilatus-a am larduwa gadesoye-a jama Israyilaye-a Isa wakkilnəm tayir galanəmmadəro turu caddi cane capkadara.

²⁸ Ngaima awo calan kənduwonəmnin kadarnəmma sammaa kedo.

²⁹ Kəma Kəmande, marmareanjadəa rui, andi kərəəwanəmdəro manənəm karwukibbuaro wulduro sade!

³⁰ Mukkonəm ye sane, cu wakkilnəm tayir Isayen am isangaduwu so, alama so, awo ajabba so wakkaja!» yera.

³¹ Alaa lowojane keserənniya, na captanədə loloje Ruhu Alaye tayi sammaro jəpciye karwukibbuaro mana Alayedəa wuldu badiyera.

Hangaltilo jama Isaa gawuyə

³² Jama Isaa gawudə samma karwunja ye tilo, hangalnja ye tilo. Wunduma kəndanju ti runjuyə cəniwawo, amma awonja sammaa kallo cadai.

† 4:26 4.25-26 Jaw 2.1-2

³³ Kəngayambadə kənduwo dama bawoaro sheda kəla karmolan cidu Kəma Isayen cadı, koro ser kura tayi sammalan dəgai.

³⁴ Ngaima curonjan kam curo lambiyen dəgana falma bawo. Am samma kuloso bi fadoso cadanadə calade wuri dəa cawude

³⁵ mukko kəngayambayero casakki, tayi ye wundu yayero kəla məradunjuyen daga rjagai.

³⁶ Adəgaima kam laa kaduwu Lewiye cuku Kuwirussen tambəna tiro Isuwu canı mbeji. Kəngayambadə tia Barnabaslan bowojai, maananjudə kowori njoma.

³⁷ Kulo cədana laa cəlade wuri dəa cawude mukko kəngayambayero kekko.

5

Ananiya-a Safiratu-a

¹ Amma kam laa cunju Ananiya kamunju Safiratu-a rokko kulo cəlade

² nodu kamunju yelan wuri dəye laa roje laa cawude mukko kəngayambadəyero kekko.

³ Daji Biturusse tiro: «Ananiya, awiro Yiwulissa kolləme karwunəmbo ngaye har Ruhı Alayero kattuwu kamgəme wuri kulodəye laa royem?»

⁴ Kawu ladəmidəro kulodə kaanəm, gəna? Koro ladəmmaye ngawon, wuri də ye mukkonəmnin, mare? Awiro gəle karwunəmlan nianəme awo adəa kidəm? Kambo gəni, Alaro diye kattuwu kamgeyem!»

⁵ Ananiya mana adəa fangenniyama, bəp cure kano. Am lawar adəa fanjanadə samma jauro riyera.

⁶ Daji jairowa laa isane kaminnjudəa jalcane ngojane caade sittərayera.

⁷ Sa yakku gai kojənaye ngawon, kamunju awo wakkajənadəa nojənnin kadio.

⁸ Biturusse tiro: «Wulsəgəne, wuri adəmaro wa kulodəa kiladuw?» cəne kiworənniya, kamudəye: «Aaa, wuri adəmaro,» yeno.

⁹ Daji Biturusse tiro: «Awiro Ruhı Kəmandeyea rijapturo citilo kiduw? Akko am kwanəmba sittərajanadə cinnalan, ni yea njasadi!» yeno.

¹⁰ Sadəman fuwu Biturussen bəp cure kano. Jairowadə kasargaanniya, nuna najagane caade gəre kwanjuyen sittərayera.

¹¹ Jama Isaa gawudə-a am lawar adəa fanjana samma-a jauro riyera.

Kəngayamba Isaye awo ajabba ajabba dio

¹² Kəngayambadə dawu jamayen alama so, awo ajabba so kada cadı.

Koro Isaa gawudə samma Ngurwo Nawi Mai Sulemanayen* karwu tiloaro captai.

¹³ Amma curo am gapcanadəyen wunduma kowori cəde tayiro kəldəgənni, adə yaye amdə tayiro daraja cadı.

¹⁴ Cayemaa kojənaro am Kəmaa kasaccana kwan kamun kada kadami jamanjuro kəldagai.

¹⁵ Adə cakke bərnıwu am dondi lairo cattuluwe kəla dəgəl so, buji soyen gənajai. Ngaima Biturus kojiya, waneye kaudinju am aniye laanjaa jakci.

¹⁶ Am kada ye bəlamaskiya Jerujaləmben isane amnja dondi-a karuwamaso-aa cawude tayi samma nanlewa cawandi.

Kəngayamba Isaye ta

* 5:12 5.12 Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye - Ngurwo adə balballa Fado Alayen kərga.

17 Daji řiman kura-a am ngawonjuye kəwu Sadusiyaye-a nandəri tayia kek cədana duwon cijane

18 kəngayambadəa mukkon cadane kosoro kesakko.

19 Amma bune malaiya Kəmandeye laa cinna kosorambədəa kaje kəngayambadəa cuttuluwe tayiro:

20 «Lenowo, Fado Alayen danowo, jamaro kawuri ro fando adəye mananju sammaa wulgənowo!» yeno.

21 Adəa fangeranniya, suwa ləp Fado Alayero ngasaye alamdu badiyera.

Riman kura-a am ngawonjuye-a majilisso kadiranniya, majilisuwa-a amwurawa jama Israyilaye samma-aa capcane kəngayambadəa kudoro gureduwu Fado Alayea kosorambo kenodo.

22 Amma gureduwudə leyeranniya, tayia najaganni. Daji waldane lawar cawude

23 majilisuwədoro: «Kosoramdə ye kərəp jakkada, gureduwudə ye cinnalan daada nayeyeiye. Amma kayeyiyendeya, curon wundumaa fandiyyende!» yera.

24 Kura gureduwu Fado Alaye-a wurawa řimannaye-a adəa fangeranniya, kala tayiyen awi wakkajiro hangalnja caa cijəna duwon,

25 kam laa ise tayiro: «Akko am kosoro yakkuwadə Fado Alayen daada jamadəa alamdu cadi,» yeno.

26 Daji kura gureduwu Fado Alayedə sojiyanju-a lejane tayia kewudo, amma dunodunon gəni, dalilnjudə jamaa rijana bare tayiro kau gəgəpcagane ceyesənniro.

Kəngayamba Isaye fuwu majilissen

27 Tayia kewudənniya, fuwu majilisuwuyero casakke dajane řiman kuradə tayia koro badiyeno.

28 Tayiro: «Nğəlamaro nayiro cu adəlan alamdu damnjagaiyena, gəna? Akko alamdu Jerujalem sammaro tatargəwwa, koro bu kam adəye andiro gərduwu manuwi!»

29 Amma Biturus-a kəngayamba gadedə-aye tayiro: «Kam gəni, Alaa ga andiro wajimsaa!

30 Ala Kəma kaariyandeyedə Isa kam duwon kəskaro jaawe yejuwwadəa karmolan cəsange

31 kəmboramnjulan sapce jama Israyilaye tuwa cado biwunja cinjoro tia Mai ye, Njəkkayima yero kido.

32 Kəla lamar aniyen andi ye shedawu, Ruhu duwon Ala am tia jaanaro cinadə ye shedama,» yera.

33 Majilisuwudə adəa fangeranniya, jauru gərgajane tayia njejoro mayera.

34 Amma Farisa laa cunju Gamaliyel goni Attauraye jama samma tiro daraja cadənadə dawu majilissen cije wada ce amdəa sa ganaro cattuluwo yeno.

35 Daji majilisuwədoro: «Jama Israyilaye, awo am aniro yidduwidəro hangal gənanowo!

36 Tussənnin Taudas ise kəlanjua kam laaro ngoje am yer dewu gai ngawonjuro kasargawo. Amma awimaro waljənni, tia roro ceyese am tiro kəldaana samma tatargadara.

37 Ngawo tiyen Yahusa kam Galileye jaman kom jamayen ise am laaa cakke ngawonju geya. Amma ti ye bawoje am tia jaana samma tatargadara.

38 To, nayiro wulnjagakki, bare am aniro suwolduwwi, kollowo leja! Nia adə bi kəndo adə kamben kadioa, baworo walji.

39 Amma Alayen kadioa, tayia ranguwawo. Bare duwunwu Alayero walluwwi,» yeno.

Majiliswudə gala Gamaliyelledəa ngojane

40 kəngayambadəa bowoyeranniya, tayia babakcane wada cade bare cu Isayen manajanni cane tayia koljane leyerə.

41 Majilisdən sapkadaranniya, Ala tayiro kəla cu Isayen martawa nangu njaye cinaro karwunja kəjiyeno.

42 Yim nguson Fado Alayen kal, fado fadolan kal, kawuri kəji jamaro Isadə tima Almasiwu woro wuljagane alamjai kasarga.

6

Banawu tulur kərəda

1 Yim anin nanngəwu fuwurawadəye tərgai duwon, curonjan am təlam Gəresse manajaidə kamuwanja kwa faccəgənaa dagar wajisoyen cəpcəgai cane kəla am təlam yaudiyaye manajaidəyen kesiro.

2 Kəngayamba mewun yindində fuwurawa sammaa capkeranniya, tayiro: «Mana Alaye wuldu kolləme dagar kəmboyero kistuwudə andiro jussənni.

3 Adə nangaro, kərəmiyandə, curondon am rashidu, amanna, Ruhu Alayea tulur kərənowo, kida adəa mukkonjaro yakkiyo,

4 andi ye moduwa-a kidandə kawuri Alaye wuldu-alan fuwu buiye,» yera.

5 Jama captana samma awo wuljanadəye kəjinju fanjane, daji Istifanus kam jauru kambərsea koro Ruhu Alayea, Filibus, Burokorus, Nikanor, Timon, Barminas, Nikolas kam bərnə Antakiyaye fərdunju kərdi duwon yaudiro waljənadəa kəreyera.

6 Daji tayia fuwu kəngayambayero cawude moduwa cade tayiro mukko gənayeyera.*

7 Mana Alaye cayeə kojənarə tatarde fuwurawadə Jerujalemnin jauru ngəwujane, koro rımanna kada ye kambərsədəa kasatkera.

Istifanussa ta

8 Istifanusdə jauru ser-a kənduwo-aa awo əjabba so, alama so kada dawu jamayen cədi.

9 Daji yaudiya laa dandal tiro Kərəawa Nankam Kəlaye Cawandəna canidəye Istifanussa kambiwudu badiyera. Am aniye laanja bəla Kuraneye-a bərnə Aleksandariyaye-a, laanja ye cidi Kilikiyaye-a Asiyaye-a.

10 Amma nanrashidu-a Ruhu-alan manaji nangaro rakcane tia yapcəgai-wawo.

11 Daji am laaa asərlan casakke tayiye: «Istifanus Nawi Musa-a Ala-aa bassi fanniyena!» cane

12 jama-a amwurawa-a maləmba Attauraye-aye hangal kesango. Daji isane tia dunodunon cadane majilisso kesado.

13 Shedawu kattuwuye yea cawude tayiye: «Kam adə dadu baworo mana kuttu kuttu kəla na tayir adə-a† Attaura-ayen cədi.

14 Tiye Isa kam Najarattedə na adəa wurje ada Nawi Musa sadənadəa falji cəne fanniyena,» yera.

* 6:6 6.6 moduwa cade tayiro mukko gənayeyera - Kəndo aniyen am tulur ania kida Alayero tagənasso kəreyera. † 6:13 6.13 na tayir adə - Fado Alaye.

¹⁵ Tayi majilislən napkada samma simnin Istifanusca cəppo kerunniya, fəkkənjudəa fəkkə malaiyaye gairo kero.

7

Jawawi Istifanusse

¹ Dajı rıman kuradəye Istifanusso: «Awo kəlanəmlən wuljaidə jire wa?» cəne kiworo.

² Tiye: «Kəramiyani so, bawani so, fannowo! Kaarinde Nawi İbrahim cidi Mesofotamiyayen duwon, kawu bəрни Harannen dəgaidəro, Ala Darajayedə tiro fəlediye:

³ “Lardunəm-a kəramiyanəm-aa kolle, lardu niro fəlenjəgəkkidəro lenel!”† yeno.

⁴ Adəgaima Nawi İbrahim cidi Kaldiyawuyea* kolje leje Haranlan napkeno. Ngawo bawanju bawojənayen, Ala tia lardu na ku dəgawwa adəro kiwudo.

⁵ Amma Ala cididən tiro warasa guwattu falma cinni. Adə yaye Ala tiro wadu ngojiye cididəa ti-a kaduwunju-aro ci cənna. Sa adən tada fımaa cambənni.

⁶ Dajı Alaye tiro: “Kaduwunəm lardu gadero lejane sikudoro waljai. Nadən kərearo waljane saa yer dewuro tayia basarjai.

⁷ Amma wudə jama tayia kəreanjaro cadənədəro wowom gənağəkki. Ngawo adəyen lardudən caluwe isane na adən wuro ambənsagai,”† yeno.

⁸ Dajı Nawi İbrahimbo aman kajaye kaino. Adəgaima Nawi İbrahim Isakua cambe kawu wuskua kajayeno, Nawi Isaku ye tadanju Yakubaa, Nawi Yakuba ye kaariya mewun yindin İsrayilawuyea.

⁹ «Kaariyadə Nawi Isuwuro nandəri cadde calade lardu Masarero kesado. Amma Ala tia koljənni,

¹⁰ curo bonenju sammayen tia kittuluwo. Ala cakke jauru rashiduro walje Fira'auna Mai Masarredə tia kasacce, har wajirinjuro galaje Masar-a mairi samma-a cunodiro walyeno.

¹¹ Dajı kəna so, bone kura so lardu Masarre-a Kan'anaye-a sammaro ngasaye, kaariyandero awo kəmboye fandoro katkero.

¹² Nawi Yakuba Masarnin algamaaro fangenniya, kaariyandedəa kinodo. Adə ledunja burwoye.

¹³ Ledunja yindiyedən Nawi Isuwu awaanawanjuro asudiye, Fira'auna ye fərdü Isuwuye noyeno.

¹⁴ Dajı Nawi Isuwu cunode bawanju Nawi Yakuba-a jamanju samma-a bowoyera. Nanngəwunja am fitulur lukko uwun.

¹⁵ Adəgaima Nawi Yakuba Masarro leje ti-a kaariyande-a nadən bawoyera.

¹⁶ Tayia bəрни Sikembero cawude kauri duwon Nawi İbrahim wuřinjun na kaduwu Hamorren Sikemnin cuwənadən sittərayera.

¹⁷ «Wadu Ala Nawi İbrahimbo ngojəgənadəye sanju karəngenniya, jamadə Masarnin tasargane ngəwujai kasarga duwon,

¹⁸ har mai gade Nawi Isuwua ti wunduro nojənni Masarnin kərmai kiwando.

¹⁹ Jamandero nanga cadde kaariyandea basarje cakke timallanja koljane kasuno.

† 7:3 7.3 Bad 12.1 * 7:4 7.4 cidi Kaldiyawuye - Cidi Mesofotamiyaye. Bərninja kuradə Babila.

† 7:7 7.6-7 Bad 15.13-14

20 Jaman adən Nawi Musa katambo, tidə jauro shawa. Kəndawu yakkuro fado bawanjuyen tia keriwu.

21 Kolyeranniya, fero Fira'aunaye tia ngoje tadanju gairo kiriwu.

22 Ngaima Nawi Musaa ilmu Masarwuye samman alamjane mananju-a kəndonju-alan kənduwoaro walyeno.

23 «Kərwunju fidewua duwon, Nawi Musa amnju Israyilawudəa kuroro nia ngoyeno.

24 Kam Masarre laa falnjaa basarji kirunniya, kam jəktənədəa banajiye nguwunjuro ngaye Masarmadəa bakke kejo.

25 Amnjudə Ala tayia mukkonjuyen cəkkayiro asujai təmayeno, amma asujanni.

26 Wajənanjuja Israyilawu yindi lawala cadi nayeyenniya, tayia soloduro maje: “Kəramiyani, nayidə jirindo tilo. Awiro gəle kattendon basar-duwidə?” yeno.

27 Amma kam kamanjuja basarjidə Nawi Musaa təmbalje tiro: “Wundu nia fuwumandə-a alkalində-aro galanjo?”

28 Ra, bikka kam Masarredəa yejəmmadə gai, wu yea roro njejoro masəmi?”

29 Kəla mana adəyən Nawi Musa cəgase leje cidi Midiyannen sikudoro walje napkeno. Nadən tada yindi kəmbo.

30 «Kərwu fidewu kojənyə ngawon, malaiya laa karaa dəri kau kuruwu Sinaiyen dawu kannu coccori cambiyədən tiro fəleyaadan.†

31 Nawi Musa adəa kirunniya, ajapkeno. Kuroro karənji duwon, kowo Kəmandeyə nukce:

32 “Wuma Ala kaariyanəmbe, Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-adə wo,” yeno. Nawi Musa loloje riduro curunni.

33 Daji Kəmandeyə tiro: “Sunonəm sinəmlan fidde, na danəmmadə cidi tayir nangaro.

34 Ajawu jamani Masarnin casaidəa fəgat rukkəna, njəmdunja ye fakkəna. Tayia njəkkaworo jəpkekko. Kərna are, nia Masarro njun-odəkke!”†

35 «Nawi Musa adə, kam duwon Israyilawu wajane tiro: “Wundu nia fuwuma-a alkali-aro galanjo?” wuljaanadə, tidəmaa Ala mukko malaiya dawu coccoriyen tiro fəledəgənədəyən fuwuma-a meruduma-a gairo cunodo.

36 Tima lardu Masarre-a Bərəm Maliyaye-a karaa dəri-alan kərwu fidewuro awo ajabba so, alama so cədiaro tayia cuttuluwo.

37 Koro ti Nawi Musa adəma jama Israyilayero: “Ala curo kəramiyandoyen nawi laa wu gai nayiro njasangi,”† cəne wuljuwo.

38 Sa jama karaan captanadən, tima‡ kaariyandə-a malaiya kəla kau Sinaiyen tiro manajəgənədə-a rokko dasaanadə wo. Koro kawuri ro fandoye andiro isansaaro kiwando.

39 «Amma kaariyandeso tia fandu wajane təmbaljane karwunjan Masarro waljane

40 Nawi Harunaro: “Andiro sənəmbe fuwunde gərjai sattandə! Musa andia lardu Masarren sattuluwuna adə, awo tia cuwandəna noniyende,”† yera.

† 7:30 7.30 malaiya laa dawu kannu coccori cambiyədən tiro fəleyaadan - Istifanus waduwa duwon Ala jamanjuro ngojəgəna-a jiri tayia Masarnin cuttuluwuna-adəa wulji. Lamar adə curo Aman Cayen kərga. † 7:34 7.32-34 NL 3.1-10 † 7:37 7.37 SK 18.15 ‡ 7:38 7.38 tima - Nawi Musa. Tidə soloma katte Ala-a jamadə-ayen. † 7:40 7.40 NL 32.1, 23

41 «Yim anin kənna laa gumkiro cagare tiro bu fida cadde kəndo mukkonjaye kəjinju fangera.

42 Daji Ala tayiro ngawo ce sillowusoro ambəccaaro tayia salamgeno, kitawuwa nawiyayen ruwuwadadə gai: “Jama Israyilaye, wu nangaro wa saa fidewuro curo karaa dəriyen bu fida so, sadaa so kiduw?”

43 A'a, leima Molekke-a sillowu sənəm tiro Refan caniyee-aa ngonuwe kallo dadayew, sənəmba duwon nayima tayiro ambəttuwuro tan-duwwadə. Adə nangaro wu ye nayia ngawo bərnı Babilayero dunja-gakki!”†

44 «Kaariyande karaan leima shedaye§ cadana, jiri Ala Nawi Musaro wada ce tia kəla fasalnju curunayen kalkallo cədadənaro wuljəgənadə gai.

45 Jaman Nawi Yoshuwayen sa duwon Ala fuwunjan jamasoa duje lardunja camowonadən, kaariyande ye leimadəa ngojane na adəro kewudo, har jaman Nawi Mai Daudayero kudero.

46 Nawi Mai Daudadə ardiya Alaye cuwande amari kəndəgairam Ala Kəma jama Israyilayero yittandoye cuworəna,

47 amma Nawi Mai Sulemanama fadodəa Alaro cəttando.

48 «Adə yaye Ala Mai Samema fadowa mukkon tadandənalın gəni kərga. Nawi wuljənadə gai:

49 «“Kəmandeye: Samedə kurisni kərmaiye, cididə ye si gənadurammi.

Fado jiri fi gəle wuro səttanduwi?

Ndara gəle nani tustuyero walji?

50 Wuma gəna mukkoniyen awo ani sammaa alangəkko?”† cənna.

51 «Nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadannidə,* kullum Ruhı Alaye-a məlduwi! Nayidə kaariyandoso gai!

52 Nawiyadəyen finjaa kaariyando basarjanni wo? Koro am kuren kəla kənde ti jiremayen manajanadə yea roro keyeso. Kəma nayi ye ti jiremadəye sərəttuwumanjusı ye, kamcejinjuso yero walayew,

53 nayi duwon malaiyawayen Attauraa fanduwwa, amma kasatturo wanuwwadə!»

Ro tuluwo Istifanusse

54 Majiliswudə awo ania fangeranniya, karwunjan Istifanusso fum gərgajane sherinja gegaro.

55 Amma Istifanus, Ruhı Alaye tia simojiji duwon, simnju samero fiijiye daraja Alaye-a Isa kəmboramnjun daada-a kirunniya,

56 tiye: «Akko same kaada-a Tada Kambe kəmboram Alayen daada-aa rukki!» yeno.

57 Amma kowo dunoaro sapcane səmonja jakcane tayi samma kəla tilonna tiro fidagane

58 ngawo bəlayero cattuluwe tia njejoro kaulan gəgəptu badiyera. Shedawudə kalwuwanjaa na jairo laa tiro Shawulu canidəyen gənyera.

59 Tiro kau gəgəpcagai duwon, Istifanus moduwa cəde: «Kəma Isa, ronı moye!» yeno.

† 7:43 7.42-43 Amo 5.25-27 § 7:44 7.44 leima shedaye - Na Ala-a tadoye. † 7:50 7.49-50 Ish

66.1-2 * 7:51 7.51 nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadannidə - Tayi duwon rawo Alaye-a mananju-aa səmolın fanjaiwawo bi karwulan camoyiwawodə.

⁶⁰ Daji tungurumje kowo dunoaro sapce: «Kəma, kəla biwu adəyən bare tayia korəmni!» yeno. Adəa wulyenniya, ro kirəmbo.

8

¹ Shawulu Istifanusse ro tuluwo ardiyeno.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE CIDI YAHUDIYAYE-A SAMARIYAYE-ALAN

Shawuluye jama Isaa gawua basardu

Yim adən basari kura kəla jama Isaa gawu Jerujalemlan dasaanadəyən ciyeno. Kəngayambadəro kajia, tayi samma cidi Yahudiyaye-a Samariyaye-aro tatargaadara.

² Muminna laa Istifanusse sittärajane tai dajane ti nangaro kesiro.

³ Amma Shawuludə jama Isaa gawudəa baworo dio majialan, fado fadoro leje tayia kwan kamun cədane kosoro cakkı.

Jama cidi Samariyaye Isaa kasattu

⁴ Ngai duwon am tataradanadə bəla bəlaro lejane kawuridəa wuljai,

⁵ Filibus ye bərni laa cidi Samariyayero leje Almasiwudəa tayiro manaduwu badiyeno.

⁶ Jamadə samma awo Filibus wuljidəa fanjane alama ajabba ajabba cədidəa kerunniya, karwu tiloaro hangalnja gənaada tia kərənjai.

⁷ Sedanso burwu dunoaro casakkiaro karuwama kadan caluwi, am tiyi nunaa so, ngurdiyi so kada ye ngajana.

⁸ Adəgaima bərnidən karwunja jauru kəjiyeno.

⁹ Kam laa tiro Siman canı mbeji. Calan bəladən sagawu cəde am cidi Samariyaye tia ajapcai, koro kəlanjua kam kuraro ngoji.

¹⁰ Tayi samma kuran ganan hangal gənaadaaro tia kərənjane: «Tima kənduwo Alaye tiro Kura canidə wo!» canı.

¹¹ Tussəna kəla sagawunjuyen tia ajapcana nangaro, hangalnja samma kanjinjulən.

¹² Amma kawurı kəji duwon Filibus tayiro kəla nodo bargaa Alaye-a cu Isa Almasiwuye-ayen wuljəgənədəa kasatkeranniya, Filibus kwan kamunno tayiro kasala kiddo.

¹³ Siman kəlanjuma kawurı kəjidəa kasacce tiro kasala keddənniya, Filibusso kəldiye alama so, awo ajabba so tədidedə ajapkeno.

¹⁴ Kəngayambadə Jerujalemlan duwon, am cidi Samariyaye mana Alaye kasaccanaro fangeranniya, tayiro Biturus-a Yahaya-aa juwayeyera.

¹⁵ Kadiranniya, Ruhu Alaye cawandoro tayiro moduwa keddo,

¹⁶ dalilnjudə tayiro cu Kəma Isayen kasala caddəna yaye, Ruhu Alaye wundunjamaro koroma jəpcəgənni.

¹⁷ Daji tayiro mukko gənajagane Ruhu Alaye kewando.

¹⁸ Simandə Ruhu Alaye mukko gənada kəngayambayen tinadəa kirunniya, wuri ci cəne

¹⁹ tayiro: «Kənduwo adəa wu yero sewo, wundu duwon tiro mukko gənagəkkənədə Ruhu Alayea cuwando!» yeno.

²⁰ Amma Biturusse tiro: «Kənjo Alaye kungunalan moworo təmanəmna nangaro, ni-a wurinəm-a kannuye njawo!

²¹ Lamar adən nuwanəm ye bawo, lambonəm ye bawo, karwunəm na Alayen kalkal gəni nangaro.

²² Təmme niadiwinəm adəa kolle Kəmandea lowone, waneye awo karwunəmbe gawurnjiyi.

²³ Nidə, karwunəm cələm fədək, koro biwun tikkerəmmaro ngirukko,» yeno.

²⁴ Koro Siman walde tayiro: «Alaa wuro sukkorowo, bare awo wulwulwa adəye falma wua suwandənni!» yeno.

²⁵ Daji sheda cade mana Kəmaye ambo satkeyeranniya, Biturus-a Yahaya-a kawuri kəjidəa bəla kada Samariyawuyen wuljaiaro Jerujalemba walladara.

Filibus-a adim lardu Habashaye-a

²⁶ Malaiya Kəmandeye laa Filibusso: «Cine kəla anəmninna lene jawal Jerujalemlan culuwe bəрни Gajayero lejidəa gail!» yeno. Jawal adə karaa dəri.

²⁷ Daji cije jawal kidanniya, akko adim laa lardu Habashaye. Tidə kowona kura Kandatu Mai kamuye Habashawuye ye, baitəmbalmanju ye. Jerujalemba Alaro ambəttuwuro isəna duwon,

²⁸ amalenkenju kəmbayen napkada waldu cədi, koro kitawu Nawu Ishayaye kəraji.

²⁹ Daji Ruhu Alaye Filibusso: «Lene amalenkedəa nəgəne!» yeno.

³⁰ Filibus cəgase tia nəyeyenniya, kitawu Nawu Ishayaye kəraji fanje tiro: «Awo kəranəmidəa asunəmi wa?» cəne tia kiworo.

³¹ Tiye: «Kam laa gəni bayinsuwoa, awiawin rangəkki?» cəne Filibusso juwa rokko napcaro doyenə.

³² Curo kitawuyen na kərajidə tima:

*«Dimi duwarambo caadi gai,
koro tama fuwu gərəptawunjuyen nukciwawo gai,
tidə ye mədək cinju kajənni.*

³³ *Nanguro casakke jirenju dapkeyera.
Wundu rakce kaduwunjuye mana cədi?
Awoa ronju dunian cattuluwuna.»†*

³⁴ Adim Habashayedə Filibusso: «Marne, wulsəgəne kəla wunduyen nawidə mana adəa cədi? Kəlanjun ra kəla kam gadeyen?»

³⁵ Daji Filibus cinju kaje awo kitawulan ruwuwada adən tiro kawuri kəji Isaye wulduwu badiyeno.

³⁶ Ledu cadi duwon, na laa ingiario kadiranniya, adimdə Filibusso: «Akko ingi! Awi wuro kasala njəddoro damsiyi?» yeno.

³⁷ [Filibusse: «Karwunəmnin kasaddəmmaa, yoji,» yenniya, tiye: «Isa Almasiwuma Tada Alayedə woro kasaddəkkəna,» yeno.]

³⁸ Daji wada ce amalenke dajo yenniya, Filibus-a adimdə-a tayi yindi samma jəpcane ingiro ngasaye Filibus tiro kasala kiddo.

³⁹ Ingilan keluwunniya, Ruhu Kəmandeye Filibusso na gadero kiado. Adimdə gadero tia curunni, amma karwu kəjiaro jawalnju jəgane leyeno.

⁴⁰ Filibusdə bəрни Ajotussen duwon bəla bəlaro leje kawuri kəji wulji, har bəрни Kaisariyayero kadio.

9

Shawuluye Isaa gamaro waldu

¹ Shawuludə kua yaye fuwurawa Kəmayero yikkado-a njejo-a majiario na riman kurayero leje

² wotiya dandalla bərnı Damasselan dasaanaro ruwujaaro kiworo. Nianjudə nadən am Jawaldə* jaana, kwa yen kal, kamu yen kal kiwandoa, tayia tikkerəna Jerujalemba kudo.

³ Jawal cədanə Damassa karənjəna duwon, sadəman nur samelan yiyilje tia dirije kəlyeno.

⁴ Daji cidiro bəp cure kowo laa tiro: «Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə?» cəne fangeno.

⁵ «Kəma, ni wundu?» cəne kiworənniya, tiye: «Wuma Isa basarsəmidə wo.

⁶ Cine bərnıro ngaye, nadən kam laa niro awo dimidəa wulnjıyi,» yeno.

⁷ Am tia casadduwunadə gəm dayera. Kowodəa fanjana duwon, wundumaa carunni.

⁸ Shawulu cidin ciyenniya, simnju kaada yaye, awima curuiwawo. Daji tia jejane Damasso kasargawo.

⁹ Kawu yakkuro ti kambu, koro awima juwunni ye, canni ye.

¹⁰ Damaslan fuwura laa Ananiya canı mbeji. Kəmadə wahayilan† tiro: «Ananiya!» yenniya, tiye: «Akkoni, Kəma!» yeno.

¹¹ Kəmaye tiro: «Cine lai tiro cək canidəro lene fado Yahusayen kam laa bərnı Tarsusse Shawulu canı kore! Tidə moduwa cədi,

¹² koro wahayilan kam laa Ananiya canı ngaye sim cuwandoro mukko tiro gənajıyi curuna,» yeno.

¹³ Ananiya kalakıye: «Kəma, kəla kam adəyen, jiri kuttu kada Jerujalemnin mummınanəmbo cəddənədə am ngəwuyen fakkəna.

¹⁴ Koro na adən kənduwo mukko wurawa rımannayen am cunəmba bowojaimaso sammaa geroye cuwandəna.»

¹⁵ Amma Kəmaye tiro: «Lene, fuwu jama kərdiya-a maiya-a jama Israyilaye-ayelan cunidə mawojoro tia kidamanıro kərənəkkəna.

¹⁶ Wu kəlani bone cuni nangaro cai sammaa tiro fəlegəkki,» yeno.

¹⁷ Daji Ananiya leje fədədəro kərgaanıya, Shawuluro mukko gənajıye tiro: «Kəramıni Shawulu, Kəma Isa duwon niro kəla jawal tilan isəmmadəyen fəledəgənədə sim fandəme Ruhu Alaye jəmnjuworo wua sunodo.»

¹⁸ Sadəman awo laa kaskasi buniye gai simnju casure sim kiwando. Daji cije tiro kasala keddo.

¹⁹ Ngawo adəyen kəmbo juwe duno kiwando.

Shawuluye Isama Almasiwudə woro bərnı Damasselan wuldu

Shawulu bərnı Damasselan fuwurawadə-a rokko kawu ganaro napkenıniyama,

²⁰ dandal dandallo leje Isama Tada Alayedə wo cəne kawurınju wuldu badiyeno.

²¹ Am tia fanjana samma ajarpəne: «Tima gəna kam Jerujalemnin am cu adə bowojaimaso‡ basarjıdə wo? Koro tayia tikkerəna wurawa rımannayero njadoro na adəro isəna, gəna?» canı.

²² Amma Shawulu cayemaa kəjənaro duno cuwande, har yaudiya Damaslan dasaanədəro mana tiro kalaktuwuye katkero. Tabbat Isama Almasiwudə woro tayiro isanojıyi.

* **9:2 9.2** *Jawaldə* - Jama Isaa gawudə kambərselan ro fando adəro jawal ro fandoye canı. † **9:10 9.10** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənam cədənınnı curuidə. ‡ **9:21 9.21** *am cu adə bowojaimaso* - Jama Isaa gawu.

²³ Ngawo kawu kadayen yaudiyadə sawardane nia Shawulua njejoye ngoyera,

²⁴ amma Shawulu nianjadəa fangeno. Bune-a kausu-a tia njejoro cinnawa bərniiyedəa gurejai,

²⁵ amma bune fuwurawanju tia ngojane curo jowoyen garuyen talaryera.

Shawulu Jerujalemnin

²⁶ Shawulu Jerujalemba kadinniya, fuwurawadəro kəlduwuro mayeno, amma tayi samma tia riyera, dalilnjudə tia fuwuraro mərsajanni nangaro.

²⁷ Daji Barnabas tia na kəngayambayero cuwude tayiro jiri kəla jawallen Kəma tiro fəlediye mana cəddəna ye, koro Damaslan ridu bawoaro cu Isayen manajəna yedəa isanoyeyeno.

²⁸ Sa adən Shawulu tayi-a rokko Jerujalemnin lenəmare cadi, cu Kəmayen ridu bawoaro manaji.

²⁹ Koro yaudiya təlam Gəresse jandejaidəro mana cədde kambiwu cadi, amma tayidə tia njejoro majai.

³⁰ Daji kəramiyadə adəa fangeranniya, tia bəрни Kaisariyayero caade bəрни Tarsussero juwayeyera.

³¹ Adəgaima jama Isaa gawu cidi Yahudiyaye-a Galileye-a Samariyaye-a samma dunoajane naptu nanlewaye cadi, koro Kəmaa ridanja-a bana Ruhu Alaye-alan fuwu jawune ngəwujai kasarga.

Biturusse kam tiyi nunaa isangaduwu

³² Biturus lardu sammaa diriji duwon, na muminna bəla Liddayen dasaanadə yero kadio.

³³ Bəladən kam laa cunju Iniyas tiyinju nga nuna kərwu wuskuro kəla bujiyen bowada mbeji.

³⁴ Biturusse tiro: «Iniyas, Isa Almasiwu nia isanganjəgəna. Cine bujinəm kərine!» yeno. Sadəman Iniyas wup ciyeno.

³⁵ Am samma bəla Liddaye-a faya Saronne-alan dasaanadə Iniyassa kerunniya, Kəmaa gawuro walyera.

Biturusse kamu nunaa roaro kalaktu

³⁶ Bəрни Yafayelan fuwura laa kamuye Tabita cani mbeji, təlam Gəresselan cunju Dokas. § Surro ser ngəwu cədi ye, talaawaa banajiyi ye.

³⁷ Yim anin kasuwa laa tia cədane bawoyeno. Tia kasalyeranniya, curo soro sameyen gənayera.

³⁸ Bəla Liddayedə karən bəрни Yafayelan nangaro, koro fuwurawadə Biturus bəladən mbejiro fangeranniya, am yindi juwajagane tia lowojane: «Nəndero duwan are!» yera.

³⁹ Daji Biturus cije tayi-a rokko leyerə. Kadiranniya, tia soro sameyedəro kesado. Kamuwa kwa faccaanaa samma cesiriaro gərenjun dajane tiro kalwu so, gəmajə so Dokas sa tayi-a rokkodəlan cududənaa fəfəlejagai.

⁴⁰ Biturus jamadəa ngimdən cuttuluwe tungurumje moduwa kido. Daji kamindəro suwordiye: «Tabita, cine!» yeno. Sim kaje Biturussa kirunniya, cije napkeno.

⁴¹ Biturus mukkoynen tia cədane kisango. Daji kamuwa kwa faccaanaadə so, muminna gadedə soa bowoje tia ronjua tayiro kalakkeyeno.

⁴² Lawar adə bəрни Yafaye ngaro tatardiye am ngəwu Kəmaa kasatkera.

43 Daji Biturus bərnidən fado məndəlma laa tiro Siman canidəyən jəpce kawu kadaro napkeno.

10

Biturus-a Korneliyus-a

1 Bəрни Kaisariyayelan kam laa cunju Korneliyus, ti soji kura Rombe curo kəwu Italiyaye caniyen kərga.

2 Ti-a am fannjuye-a adinwu ye, Ala ridawu ye. Sadaa ngəwu jamaro ci, koro sawiso Alaa lowoji.

3 Yim laa kanji sa yakku kajiriyen wahayilan * malaiya Alaye laa nanjuro ise tiro: «Korneliyus!» cəni kiro.

4 Tia riyadaro simnin cappo cure tiro: «Kəma, awi?» yenniya, malaiyadəye: «Moduwanəm-a sadaanəm-a awo taktuyero fuwu Alayero isana.

5 To, kərma am bəрни Yafayero juwagəne, kam laa Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

6 Fado məndəlma laa Siman caniyen jəpcəna. Fannjudə ci tekuyen.»

7 Malaiya tiro jandəjəgənadə sapkadanniya, Korneliyus curo wolodiyanyuyen yindi-a koro curo sojiyanju tiro kida caddiyen mumin fal-aa bowoyeno.

8 Tayiro awo wakkajəna sammaa wuljiye bəрни Yafayero kinodo.

Wahayi Biturusse

9 Wajənanjua dunia kausu dawu gai am Korneliyus cunodənadə kəla jawallen bərnidəa karənjana duwon, Biturus moduwa dioro kəla sorodəyero tatkeno.

10 Daji kəna fanje masəna dio kirawo. Kəmbə dejai duwon, wahayi laa tia kida.

11 Akko same fərəmdə awo laa alama batta kura-a camun talgəmonju dewuyen tədana cidiyaro jəpci kiro.

12 Curoñjun ləmanna si dewua so, nganjin gərdawu so, ngudowa so jiri nguson mbeji.

13 Kowo laa nukce tiro: «Biturus, cine! Duwane ngəre!» yeno.

14 Amma Biturusse: «A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so bukkəni,» yeno.

15 Koro kowodə walde tiro: «Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!» yeno.

16 Adə yakkuro wakkayenniya, sadəman battadə kəla samənnaro ciyeno.

17 Biturus kəla maana wahayidəyən hangalnju caa cijəna duwon, akko am Korneliyus cunodənadə fado Simanne cawore cawande cinnadən dajane

18 kowo sapcane: «Siman kam tiro Biturus canidə na adən wa kərga?» cane keworo.

19 Biturus kua yaye kəla wahayidəyən juwula cədi duwon, Ruhu Alaye tiro: «Akko am yakku nia manjai.

20 Cine jəmmə shekku bawoaro tayi-a rokko lenowo, wu kəlani tayia nodəkkəna nangaro,» yeno.

21 Daji Biturus jəpce tayiro: «Wuma kam manuwidə wo. Awi njawudo?» cəne kiworənniya,

* 10:3 10.3 wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənnin curuidə.

²² tayiye: «Soji kura Rombe cunju Korneliyus kam duwon jirema ye, Ala ridama ye, koro na jama yaudiya sammayen darajaadə, malaiya Alaye laa tiro nia fannjuro njuwudo mananəm fanjo yeno.»

²³ Daji Biturus tayia fadodən cəsaye sosayeno. Wayenniya, cije kallo leyera. Koro kəramiya bərnı Yafaye laa ye tia kesadduwo.

²⁴ Wajənanjua bərnı Kaisariyayero kadio. Korneliyusdə calan am fannjuye-a sawawanju-aa bowoje captana tayia gurejai.

²⁵ Biturus kadinniyama, Korneliyus tia kapciye fuwunjun nguje tiro sujada kiddo.

²⁶ Amma Biturus tia cəsange: «Cine! Wu ye adamgəna, diye!» yeno.

²⁷ Jandeyiyaro fadodəro ngaye am kada cakpada nayeyeno.

²⁸ Tayiro: «Yaudiro kam jiri gadero kəlduwu-a fannjuro ngawo-a haramdə nayi kələndo nonuwwa, amma Ala wuro bare wundumaa tayir gəni bi harambo ngokkəniro isanosəgəna.

²⁹ Adə nangaro sa wua bowosuwwadəman garda bawoaro kadikko. To, nayia njaworəkki, awi dəlwu bowodundoye wo?» cəne kiworo.

³⁰ Korneliyusse tiro: «Ku kawu dewu sa adə gai fannin moduwa sa yakkuye dikki duwon, kam laa kajəmu yiyiljia fuwunin fəledəne

³¹ wuro: “Korneliyus, Ala moduwanəm ye fanjəna, sadaanəm ye takcəna.

³² Bərnı Yafayero am node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso! Ci tekuyen fado Siman məndəlmayen jəpkəno,” yeno.

³³ Sadəman niro am njukkunodəkko, ni ye kasaddəme isəmmadə, jauru ngəla. Adə nangaro kərma andi samma fuwu Alayen awo Kəmande wulsagane cəna sammaa fanduro captiyena,» yeno.

Jawawi Biturusse fado Korneliyussen

³⁴ Daji Biturus cinju kaje tayiro: «Jiremaro Ala amba gayirduma gəni,

³⁵ curo jama fiye yayen kam duwon tia riye jire cədidəa ardjiro asunəkkəna.

³⁶ Ala mananju jama Israyilayero cədde Isa Almasiwuyen kawuri kəji nanlewaye tayiro wulyeyeno. Isama Kəma am sammaye wo!

³⁷ Ngawo Nawi Yahaya kawuri kəla kasala tuwayen jamaro cəddənayen, awo duwon cidi Galiləyen badije cidi Yahudiyaye ngaro tatardəgənədə nayi kələndo nonuwwa:

³⁸ Ala Isa kam Najarattea galaje tiro Ruhunju-a kənduwo-a kekko. Ala ti-a rokko nangaro dadaje ser cəde am dondi kənduwo Yiwulissen dasaana sammaa isangayeyeno.

³⁹ Awo cidi yaudiyayen-a Jerujalemnin-a cədəna sammaye andima shedawu wo. Kəskaro jajagane keyeso yaye,

⁴⁰ kawu yakkua Ala tia cəsange cakke fəleyaadan,

⁴¹ amma jama sammaro gəni, andi Ala calan shedawuro kəresanədəro, andi duwon ngawo Ala tia karmolan cəsangənayen ti-a rokko buiyena ye, yayiyena yedə.

⁴² Isaye andiro wada sade jamaro kawuriŋju yiddiyo, tayiro timaa diye Ala sharama am roaye-a sanunaye-aro galajənədə wodəa satkəiyo yeno.

⁴³ Caman nawiya samma kələnjun shedajane wundu duwon tia kasaccənamadə cunjulan gawara biwuwanjuye cuwandi canna.»

Ruhu Alaye kərdiyaro jəptuwu

⁴⁴ Biturus mana ania wulji ngai duwon, Ruhu Alaye am kawuridəa fanjai sammaro jəpkəyeno.

⁴⁵ Yaudiya Isaa gawu kajanjaa Biturus-a kallo isanadə ajəpkera, dalil-njudə Ala Ruhunjudəa kərđiya yero cina nangaro.

⁴⁶ Awoa təlam gadegaden mana cade Alaa congoridəa fangera. Daji Biturusse:

⁴⁷ «Am ani ye andi gai Ruhu Alaye cawandənədə, wundu gəle tayiro kasala ingilan njeđdo dapciyi?» cəne

⁴⁸ wada ce cu Isa Almasiwuyen tayiro kasala keddo. Daji Biturussa kawu ganaro dawunjan napcoro lowoyera.

11

Bayin Biturusse Jerujalemnin

¹ Kəngayambadə-a kəramiya cidi Yahudiyayelan dasaanadə-a kərđiya ye mana Alaye kasaccanaro fangera.

² Biturus Jerujalembo kadinniya, kəwu am kajaadayədə* tiro jakkade:

³ «Jəmbələmbayero ngaame, har tayi-a rokko masəna kiduw!» yera.

⁴ Daji Biturus lamardəa sawije tayiro wulduwu badije:

⁵ «Wu bəрни Yafayelan moduwa dikki duwon, wahayi laaa kirukko. Akko awo laa batta kura gai talgəmonju dewuyen tədana samən naniro jəpkeno.

⁶ Hangal gənaadaro kirukkəniya, curonjun ləmanna si dewua so, nganjin gərdawu so, bundiya karaaye so, ngudowa so mbeji.

⁷ Daji kowo laa nukce wuro: “Biturus, cine! Duwane ngəre!” cəni fangekko.

⁸ Amma wuye: “A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so ciniro ngaanni!” yekko.

⁹ Koro kowodə walde samən nukce: “Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!” yeno.

¹⁰ Adə yakkuro wakkayenniya, awo samma walde kəla samənnaro ciyeno.

¹¹ «Sadəman am yakku bəрни Kaisariyayelan naniro canodənədə fado dəgaiyenədəro kadira.

¹² Ruhu Alaye wuro shekku bawoaro tayi-a rokko leniyo yeno. Daji kərami arakku ani wua sasadduwe fado kamdəyero kərgayiye.

¹³ Jiri malaiya laa fannjun daada curunadəa andiro wulseyera. Malaiyadəye tiro: “Am laa Yafaro node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

¹⁴ Mana duwon tilan ni-a am fannəmbe samma-a njəkkawo fənduwidəa niro wulnjiyi,” cəna.

¹⁵ Ngaima mana dio ngəssəkkəna duwon, Ruhu Alaye andiro burwon jəmsaanadə gai, tayiro jəpkeyeno.

¹⁶ Daji mana Kəmaye adəa takkekkə: “Yahaya ingilan ambo kasala kiddo, amma Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,” cəna.

¹⁷ To, Ala kənjo duwon andi Kəma Isa Almasiwua kasaddiyənədəro sadənədə gairo tayi yero kalkallo cinadə, wu wundu duwon rangəkke Alaro dapkəkkidə?»

¹⁸ Adəa fangeranniya, karwunja fəsse Alaa congorəne: «Ala kərđiya yero amarjiye tuwa cade ro cawandi, diye!» yera.

Jama Isaa gawu bəрни Antakiyayen

* 11:2 11.2 kəwu am kajaadayədə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

¹⁹ Tayi duwon kəla basari Istifanus nangaro cijənayen tatardanadə har lardu Fəniyiye-a cuku Kuwirusse-a bərnı Antakiyaye-aro leyerə. Yaudiyarə kajia, kam gadero mana Alaye wuljaganni.

²⁰ Adə yaye amnja laa cuku Kuwirusse-a bəla Kuraneye-adə bərnı Antakiyayero leyeranniya, am təlam Gəresse manajaidə yero kawuri kəji kəla Kəma Isayen wulyeyera.

²¹ Kənduwo Alaye tayilan kərga nangaro, am kada kasaccanadə Kəmaa gawuro waljera.

²² Jama Isaa gawudə Jerujalemlan lamar adə fangeranniya, Barnabassa bərnı Antakiyayero kenodo.

²³ Bərnidəro ise ser Ala tayiro cəddənədə kirunniya, karwunju kəjije tayi sammaro kowori ce karwu tiloaro Kəmaa jaa yeno.

²⁴ Barnabasdə kam ngələma, Ruhu Alaye-a kambərsə-a tilan kasarga. Koro am gənagəni Kəmaro kəllaadara.

²⁵ Ngawo adəyen Barnabas Shawulua madaro bərnı Tarsussero leyeno.

²⁶ Nayeyenniya, tia bərnı Antakiyayero kiwudo. Saa fal latto jama Isaa gawudəro kəldagane am kadaa əlamgera. Bərnı Antakiyayelaman fuwurawadə kəristalan bowodu badiyera.

²⁷ Yim anin nawiya laa Jerujalemlan bərnı Antakiyayero kadira.

²⁸ Falnja Agabus canı cije Ruhu Alaye tia cakke kəna kura laa dunia ngaro ngayı yeno. Kənədə jaman Kaisar Kələdiyussen wakkayeno.

²⁹ Fuwurawadə nia ngojane wundunja yaye kəla raktunjuyen bana laaa kəramiya cidi Yahudiyayen dasaanadəro juwajiyi yera.

³⁰ Ngainin kənjonja mukko Barnabasse-a Shawuluyə-aro casakke amwu-rawadəro juwayeyera.

12

Mai Hirudusse jama Isaa gawua basardu

¹ Jaman adən Mai Hirudus jama Isaa gawuyə laanja basardu badije

² Yakuba yaana Yahayayea kashagarlan roro kejo.

³ Yaudiya adə caraanaro kirunniya, Biturus yea kida. Adə sa sala Burodi Yis Bawoayen wakkayeno.

⁴ Kidanniya, kosoro cakke tia gureduro mukko kəwu dewu soji dewu dewuyero kekko. Nianjudə ngawo sala Laya Njəkkayiramben tia fuwu jamayen burwudu.

⁵ Biturussa kosolan rojana ngai duwon, jama Isaa gawudə ti nangaro tai dajane Alaa lowojai kasarga.

Malaiyaye Biturussa kosolan tuluwo

⁶ Yim wajiya Mai Hirudus tia cuttuluwidəyə bunenjua Biturus katte soji yindiyen sarga yindilan tikkerəna kənəm cədi. Koro cinnalan kosoram gureduwu ye mbeji.

⁷ Sadəman malaiya Kəmandəyē laa gərenjun dajə nur sullurudə waskeno. Biturussa sisilan bakce cəsange tiro: «Duwan cine!» yeno. Sərgawadə mukkonjun fiyadara.

⁸ Dajı malaiyadəyē tiro: «Kajəmunəm lune, sunonəm yakke!» yeno. Ngai kidənniya, walde tiro: «Barmusnəm lune, wua səgai!» yeno.

⁹ Biturus culuwe tia giya. Awo malaiyadə cədənədə jirero ngojənni, wahayi curuuro təmayeno.

¹⁰ Daji kəwu gureduwu burwoye-a yindiye-aa koyeranniya, cinna suye bərnidəa wujidəro kadira. Cinnadə kəlanjuman fərəmde caluwe lai fal geya. Sadəman malaiyadə tiro fatkeyeno.

¹¹ Biturus hangalnjuero walladanniya, karwunjun: «Kərma Kəmande malaiyanju cunode wua mukko Mai Hirudusse-a niadiwi jama yaudiyaye samma-alan suttuluwunadəa jiremaro nokkəna.»

¹² Biturus adəa asuyenniya, fado Meram ya Yahaya tiro Markus caniyero leyeno. Fadodən am kada captana Alaa lowojai.

¹³ Biturus cinna ngaworambədəa bakkenniya, fero kidama laa Roda cani kaduro kadio.

¹⁴ Kowo Biturusse asuyenniya, jauro kəji fanje cinnadəa kajənnin nğərəmje jamadəro: «Biturus cinnan daada!» yeno.

¹⁵ Tayiye tiro: «Jərinəmma!» yera. Amma kəladən dajə ngaima yenniya, daji tayiye: «Malaiyanjuero walji,» yera.

¹⁶ Biturusdə baktu koljənni. Kayeranniya, tia carune ajapkerə.

¹⁷ Daji gəm cadoro mukko sapce tayiro jifi Kəmande tia kosolan cuttuluwunadəa wulyeyeno. Koro walde: «Yakuba-a kəramiyadə-aro awo ania wulgənowo!» cəne culuwe na gədoro leyeno.

¹⁸ Dunia wayenniya, dawu sojiyadəyən hangalsango gənağəni kəla awi Biturussa cuwandoyən ciyeno.

¹⁹ Mai Hirudus tia maji cuwandənnidə, kosoram gureduwudəro koro cədde wada ce tayia roro ceyeso yeno. Daji Mai Hirudus cidi Yahudiyayelan cije bəрни Kaisariyayero leje napkeno.

Karmo Mai Hirudusse

²⁰ Mai Hirudus am bəрни Tirre-a Sidonne-aro jaumaro gərgajəgəna. Tayidə karwu tiloaro fuwunjuro isane bana kowonanju Bilastus caniyə kewandənniya, naptu nanlewaye keworo, dalilnjudə cidi maiyedə cidinjaa ambaji nangaro.

²¹ Sardu kamdəgənadə kidənniya, Mai Hirudus kalwunju maila cakke kuris kərmaiye nıpce tayiro jawawi kiddo.

²² Jamadə kowo sapkadaaro: «Kowo kambe gəni, ala laaye!» canı.

²³ Alaro darajadəa cinni nangaro, sadəman malaiya Kəmandeye laa tia bakkeno. Daji kuriso jawune rə kirəmbo.

²⁴ Mana Alayedə fuwu juwe cayemaa kojənarə tatarđiyi kərga.

²⁵ Barnabas-a Shawulu-a kidanja bana kudoye Jerujalemnin kəsərənniya, Yahaya tiro Markus canidəa ngojane walladara.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE LARDUWA KƏRDIYAYEN

13

Barnabas-a Shawulu-aa galanəme nodo

¹ Curo jama Isaa gawu bəрни Antakiyayelan dasaanadəyən nawiya-a maləmba-a mbeji, tayima Barnabas, Siman tiro Cələm canidə, Lusiyaş bəla Kuraneye, Manayi kam Mai Hirudus-a ganənan rokko cijana, Shawulu.

² Asem cadana Kəmandero ambəccagai duwon, Ruhu Alaye tayiro: «Barnabas-a Shawulu-aa galasəgənowo, kida duwon ti nangaro tayia bowokkənadəa cado!» yeno.

³ Daji asem-a moduwa-a cade tayiro mukkonja gənayeyəranniya, salamgerə.

Barnabas-a Shawulu-a cuku Kuwirussero ledu

⁴ Ruhu Alaye Barnabas-a Shawulu-aa cunodənadəro, bəla Salukiyaero lejane nadən maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyerə.

⁵ Bərni Salamissero kadiranniya, dandalla yauidiyayen mana Alaye jamaro wulduwu badiyera. Yahaya* ye rokkonjan tayiro banajiji.

⁶ Cukudə sammaa rejane kojane har bəla Bafossero kadiranniya, kam laa sagawuma nawi kattuwuyə yauid tiro Bar-Isa cania nayeyera.

⁷ Tidə gomnadə-a rokko. Gomnadə hangalla cunju Sarjiyus Bulus. Mana Alaye fandu cəraana nangaro, Barnabas-a Shawulu-aa bowoyeno.

⁸ Amma Bar-Isa tiro Alimas ye cani maananju sagawumadə tayia wayeno, gomnadəa kambərsədələn suwordu maji nangaro.

⁹ Daji Ruhu Alaye Shawulu tiro Bulus ye canidəa cakke tia simnin cappo cure

¹⁰ tiro: «Ni tada Yiwulisse, jire wadama, nanga so, jamba so sammalan təmbəřəmmadə, jawal jireye Kəmandeyədəa kattuwuyero kalaktu kolləmbawo wa?

¹¹ Akko kərma mukko Kəmandeyə kələnəmnin, kamburo walləme kawu ganaro kəngal rumbawo!» yeno. Sadəman bandəgəne so, duwu so tiro jəpcagane fofomje jeduma mayeno.

¹² Gomnadə awo wakkajəna adəa kirunniya, Isaa kasatkeno, alamdu kəla Kəmayədəa ajəpcəna nangaro.

Jawawi Bulusse bərni Antakiya cidi Bisidiyayen

¹³ Daji Bulus-a am tia casadduwuna-a bəla Bafossen maararo ngasaye bəla Fərga lardu Bamfiliyayero leyerə. Nadən Yahaya tayia kolje Jerujələmbo wallada.

¹⁴ Tayidə Fərgayen kojane bərni Antakiya cidi Bisidiyayero kadira. Yim tustuyəa dandallo ngasaye napkera.

¹⁵ Curo Attaura Nawi Musayə-a kitawuwa nawiya-ayen kərayəranniya, wurawa dandalledə tayiro: «Kəramiya, mana galgaldaye laa jamaro njəddoye tawwaa, wullowo!» yera.

¹⁶ Daji Bulus cije mukkonju sapce tayiro: «Jama Israyilayə-a nayi Ala ridawu-a, fannowo!

¹⁷ Ala Kəma jama Israyilayə kaariyandea kəreje sa Masarnin naptu nansikudoye cadidən tayia isangəwujijə dunoaro cəde mukko kənduwoalan tayia lardudən kittuluwo.

¹⁸ Kəla halnjayen kərwu fidewu gairo karaa dərilan kanadi kida.

¹⁹ Jama gadegade tulur lardu Kan'anayen siyeyenniya, cidinjadəa warasaro tayiro kaino.

²⁰ Awo ani samma kərwu yer dewun fiwun gainin wakkayeno.

«Ngawo adəyən tayiro alkaliya kaino, har jaman Nawi Samailayero.

²¹ Daji mai keworənniya, Ala tayiro Shawulu tada Kisse jiri Biliyaminuyədəa ce kərwu fidewuro tayia kinodo.

²² Daji tia səlyenniya, Nawi Daudaa mairo galaje kələnjun shedaje: «Dauda tada Yisaiyəa fəndəkkəna, tima kam karwuni cəraanadə wo, awo raakkəna sammaa cədi,»† yeno.

²³ Wadu ngojənədə gai, Ala kaduwu kam adəyən jama Israyilayero Njəkkayima kisango. Tima Isa wo.

²⁴ Kawu isidəro, Nawi Yahaya jama Israyilayə samməro kawuri kasala tuwayə mawoyeyeno.

* 13:5 13.5 Yahaya - Tiro Markus ye cani. † 13:22 13.22 Jaw 89.20

²⁵ Kidanju njero cədi duwon, tiye: “Wunduro wua ngosew? Wu gəni ti wo! Nonowo, ti duwon je sunonjuye wuiduma tikkənida ngawonin isi,” yeno.

²⁶ «Kəramiyani, nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe-a nayi Ala ridawu-a, fannowo! Andimaro Ala kawuri njəkkawo fandoye adəa isanoseyera.

²⁷ Am Jerulemnin dasaana-a amwurawanja-a Isaa Njəkkayimadəro asujanni, mana nawayaye yim tustuye fin yaye dandalnin kərajaidə yea asujanni. Adə nangaro tiro shara karmoye cadde ngainin casakke awowa nawiya ani wuljanadə wakkayera.

²⁸ Ayau roro njejoye tilan cawandənni yaye, Gomna Bilatusa lowojane tia cejo yera.

²⁹ Daji awo kəlanjun ruuwada sammaa cade keserənniya, tia kəskadən casaye curo kauriyen gənayera.

³⁰ Amma Ala tia karmolan cəsange

³¹ kawu kadaro Isa am cidi Galileyelan Jerulembo tia casadduwu-nadəro fəleyaada. Tayi ye kərma jamaro shedawu.

³² Andi ye nayiro kawuri kəji wadu duwon Ala kaariyandəro ngojəgənadəye wulnjagaiye.

³³ Kərma Ala andi kaduwunjadəro Isaa karmolan sangoyen wadu adəa saddana. Kitawu Jawuraye sura yindiyen ruuwadadə gai: “Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna!”†

³⁴ «Tia karmolan cəsange təmmaro walde njəpəcawwodə, Alaye ngai cənna: “Barga duwon Daudaro waduro ngogəkke tabbatkəkkənadəa nayiro dəmnjagakki.”†

³⁵ Koro Jawuralan sura gaden tiye: “Ti Tayirnəmdəa yakkəme njəpəcawwo,”† cənna.

³⁶ To, ti Nawi Daudadə jamannjun kida Ala tiro kadarjəgənadəa cəde tumoyeyenniya, ro cərəmbe gəre kaarinjusoyen sittərajane kaminnju njəpkeno.

³⁷ Amma ti Ala cəsangənadə təmmaro njəpəcənni.

³⁸ «Kəramiyani, adəa ngəlaro nonowo! Kam adəyen kawuri gawara biwuwandoye nayiro njaddiyena.

³⁹ Tilaman diye kam tia kasaccənamadə gawara biwuye duwon wada At-taura Nawi Musaye gawilan ranguwe fanduwawwodəa cuwande jiremaro walji.

⁴⁰ Adə nangaro hangal gənanowo! Bare kolluwe awo kitawuwa nawayayen ruuwadadə nayiro wakkanjaganni:

⁴¹ “Nayi rudu gənaduwumasodə, ruiwo! Ajammowo, nuiwo! Dalilnjudə kəndo laa jamannond dikki, kəndo duwon kam laa wulnjaanaman, yasarawwawo!”†

⁴² Bulus-a Barnabas-a dandalnin luwo cadi duwon, amdə yim tustuye fuwuyen awo ania tayiro wuljaaro lowoyera.

⁴³ Jamadə sapkadaranniya, yaudiya-a adinwu yauidiyaro waljana-a kada Bulus-a Barnabas-aa geya. Tayi ye tayiro gala cadde curo ser Alayen dasaa yera.

Bulus-a Barnabas-aye kərdiyaro kawuri Alaye wulduwu

⁴⁴ Yim tustuye dirije kadinniya, bərnwudəye ngəwunja kawuri Kəmandeyea fanduro cakpadara.

45 Yaudiya adə jama kada kadamidəa kerunniya, nandəri tayia cədanə awo Bulus wuljidəa kambiwujane tia rarayera.

46 Amma Bulus-a Barnabas-a ridu bawoaro tayiro: «Burwon nayiro mana Alayə njəddodə wəjipco, amma tia wanuwe martawa ro sawisoye fandoye yittuwiro nayi kəlandəa ngonuwadəro, akko kanji kərdiyayero suwordiyel!

47 Akko wada Kəmande sadənədə: “Nia kərdiyaro nur njukkudomaro njədəkkəna, dajiram duniayero njəkkawo yadəmiro.”†

48 Kərdiyadə adəa fangeranniya, kəjinju fanjane mana Kəmandeyero daraja njo badiyera. Am duwon Ala tayia ro sawisoye kədarjəgəna samma kasatkera.

49 Mana Kəmandeyə cididə ngaro tatargaada.

50 Amma yaudiya hangal kamuwa darajaa Ala ridawu-a fuwuwu bərnidəyeyə-casange Bulus-a Barnabas-aa basarjane tayia cidinjan duyera.

51 Daji Bulus-a Barnabas-a tayiro katti sinjaye kagakcane† bəрни İkoniyayero leyera.

52 Fuwurawadə karwunja jauru kəji ye, Ruhu Alayə tayilan kərga ye.

14

Bulus-a Barnabas-a bəрни İkoniyayelan

1 Bəрни İkoniyayə yen Bulus-a Barnabas-a dandal yaudiyaero ngasayə mana cade har yaudiya-a am Gəressə-a kada kadami İsaə kasatkera.

2 Amma yaudiya kasattu wajənədə hangal kərdiyayəa casange casakke kəramiyadəa ngukkera.

3 Ngai duwon, kawu ngəwuro napcane ridu bawoaro kənduwo Kəmandeyən kawuri kedo. Kəmande ye alama so, awo əjabba so dio tayiro amarjiye mananju ser fandoyədəa jirero tabbacciyi kərga.

4 Amma bərnwudə yaktane laa yaudiyaadəa gəya, laa ye kəngayambadəa gəya.

5 Daji kərdiya so, yaudiya so fuwuwunja-a rokko sawardane tayia basarjane dongur kauyen ceyesi yera.

6 Kəngayambadə adəa fangeranniya, cagase bərnिया cidi Likoniyayə Listəra-a Darbə-a bəlamaskiyənja-aro leyera.

7 Na ani yen kawuri kəjidəa ambo wulyeyera.

Bulus-a Barnabas-a bəрни Listərayelan

8 Bəрни Listərayelan kam laa si canaa mbeji. Tən tambənayən ti ngurdiy, koro ngaltema sinjun lejənni.

9 Kamdə mana Bulusseə kəranji duwon, Bulus tia simnin cəppo cure kambərsənju ngaduyəa kirunniya,

10 kowo sapce tiro: «Cine, sinəmlan cəkko danə!» yenə. Sadəman kamdə wup cije dadadu badiyeno.

11 Jamadə awo Bulus cədənədəa kerunniya, təlamnja Likoniyayən kowo sapcane: «Akko alawa laa camuno kambən saməlan jəmsaana!» canə

12 Barnabassa Jewuslan bowojane Bulus yəa Hermeslan* bowoyera, tima mana diomadə wo nangaro.

† 13:47 13.47 Ish 49.6 † 13:51 13.51 tayiro katti sinjaye kagakcane - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai. * 14:12 14.12 Jewus-a Hermes-a - Cuwa sənəmbanjayə. Jewusdə sənəm kura, koro Hermesdə wakkilnju.

13 Daji řiman Jewusse ti duwon fado sənəmñjuye fuwu bəlayen dəganadə dalowa-a fəreya-a ngaworam bərnidəyero kiwudo, ti-a jamadə-a rokko bu fida dio caraana nangaro.

14 Amma kəngayamba Barnabas-a Bulus-adə adəa fangeranniya, kalwunja karjanə† dəgaljane dawu jamadəyero ngasaye kowo dunoaro sapcane

15 tayiro: «Jama, awiro awo ania diwi? Andi ye am nayi gai, diye! Koro nayiro kawuri kəji wulduwuro kadiye. Awo bowu ania kollowo, Ala Kəndəgaima ti same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa aləkcənədəro təmdəgənowo!

16 Jaman kureyen jama sammaa kolje jawalnja caraanaa ngoyera.

17 Adəson sawiso awo ngəla cədidə shedanjuro waljəna. Ngaima samelan ingi cudduri, koro nemadəa sanjulan fanduwi. Kəmbo njade karwundo kəjiji,» yera.

18 Mana ania caddima, kiaddin jama capkadadəro bu fida adəa tayi nangaro dio dapkeyera.

19 Daji yaudiya laa bərni Antakiyaye-a Ikoniyaye-alan isane jamadəa kaanjaro kedənniya, Bulusso dongur kauye gəgərcəgane nuna cane gərjane ngawo bəlayen kolyera.

20 Amma fuwurawadə isane tia dirijane kəlyeranniya, cije walde bərnidəro kərgawo. Wajənanjua Barnabas-a rokko bərni Darbeyero leyera.

Bulus-a Barnabas-aye bərni Antakiya cidi Siriyero waldu

21 Bulus-a Barnabas-a kawuri kəjidəa bərni Darbeyelan wuljane am kada Isaa gawuro walyeranniya, bərni Listəraye-a Ikoniyaye-a Antakiyaye-aro walladara.

22 Karwu fuwurawadəyero duno casakke kambərsenjan fuwu jaworo kowəri cade tayiro: «Sai jauru bone yayeyə duwon, nodo bargaa Alayero ngayiyə,» yera.

23 Curo jama Isaa gawu fiye yayen amwurawa galayeranniya, moduwa-a asem-a cade tayia mukko Kəma mərsajanadəyero kesakko.

24 Daji cidi Bisidiyayeə rejane kojane lardu Bamfiliyayero leyera.

25 Bəla Fərgayelan kawuridəa wulyeranniya, bəla Attaliyayero koyera.

26 Nadən maararo ngasaye bərni Antakiya cidi Siriyero kadira. Caman bərnidən Isaa gawudə tayiro kida kərma tumoĵaanadəro ser Alaye cakkorəna.

27 Kadiranniya, jama Isaa gawudəa capcane awo Ala tayi yindiye cədəna samma-a ĵiri kərdiyaro cinna kambərse fandoye kajəgəna-aa tayiro wulyeyera.

28 Bulus-a Barnabas-a kawu kadaro dawu fuwurawadəyen napkera.

15

Sawari Jerujalemlan

1 Am laa cidi Yahudiyayen bərni Antakiyayero isane kəramiyadəa alamdu badiyera. Tayiro: «Ada Nawi Musaye gawe nayia kəjanjannia, ranguwe njəkkawo fanduwwawo,» yera.

2 Bulus-a Barnabas-a mananjadəa kasatturo wajane kambiwu jau fit kedənniya, jama sawardane Bulus-a Barnabas-a amnja gade laa-a

† 14:14 14.14 kalwunja karjane - Noduwram karwukuttaye.

Jerujalemba na kəngayamba-a amwurawa-ayero leja kəla mana adəyen gasipca yera.

³ Jama Isaa gawudə tayia kenodənniya, lardu Fenisiye-a Samariyaye-a rejane kojai duwon, kəramiyadəro lawar Alaro waldu kərdiyayedəa wuljagane tayi samma jauro kəji fangera.

⁴ Jerujalemba kadiranniya, jama Isaa gawu-a kəngayamba-a amwurawa-adə tayia mukko yindin kemowo. Daji awo Ala tayiyen cədəna sammaa wulyera.

⁵ Amma Isaa gawu kəwu Fərisawaye laa cijane tayiro: «Sai tayia kajajane Attaura Nawī Musayea jaaro tayiro wada cadiya duwon,» yera.

⁶ Daji kəngayambadə-a amwurawadə-a kəla lamar adəyen sawariro capkadara.

⁷ Ngəwuro gasipkeranniya, Biturus cije tayiro: «Kəramiya, tussəna Ala wua curondon kəresəna kərdiyaso cinilan kawuri kəji fanja kasaccaro nayi nonuwwa.

⁸ Koro Ala ti karwu nodumadə Ruhunju andiro sadənadə gai, tayi yero ce tayia ardiyənadəa shedayeno.

⁹ Andi-a tayi-a gayirsanni, kambərsenja nangaro karwunjaa tulje tayirro walyera.

¹⁰ To, awiro Alaa rijammuwe kurwowu duwon bi kaariyandema bi andima rangiye ngoniyendedəa fuwurawa aniro gənagəwidə?

¹¹ A'a! Tayi ser Kəma Isayen njəkkawo cawandənadə gai, andi ye ngaiman fandiyanaro kasaddiyena.»

¹² Jama captanadə samma gəm cadəna kərənjai duwon, Barnabas-a Bulus-a alama so, awo ajabba so Ala tayiyen dawu kərdiyayen cədəna sammaa tayiro wulyeyera.

¹³ Mananja cade keseranniya, Yakubaye tayiro: «Kəramiya, manani fannowo!

¹⁴ Siman jiri Ala burwoman kərdiyaa njunoje curonjan am jamanjuro waljaro kərəjənadəa wulsaana.

¹⁵ Koro mana nawayaye ye adəa tabbaccana, akko awo kitawulan ruwuwadadə:

¹⁶ "Alaye: 'Ngawo adəyen isəkke leima Daudaye curənadəa waldəkke tandəkki. Awo wurdənadəa bərinno səgapkəkke tandəkki.

¹⁷ Adəgaima adamgəna gapcanadə, har kərdiya samma duwon tayia cunilan bowojaidə, wu Kəmanjaa masai,' yeno Kəmande awo ania cəde

¹⁸ tən kuren ambo isanojəgənadə."†

¹⁹ «Adəma nangaro, kəramiyani, wuyenna, bare am jama kərdiyaye Alaa gawuro waldu cadidəa suwollyende,

²⁰ amma sai da sənəmbo tina ngəro so, kənjəna dio so, ləman duwadənni ngəro so, bu nja soa wajaro tayiro ruwuniyo.

²¹ Awoa tən jaman kureyen yim tustuye nguson bərnī fin yaye dandalnin Attaura Nawī Musayədəa jamaro kərajagane alamjai.»

Kəramiya fərdunja kərđiro wotiya juwaduwu

²² Daji kəngayamba-a amwurawa-a jama Isaa gawu samma-a am curonjan kərənəme Bulus-a Barnabas-aro kəlgəme bərnī Antakiyayero juwaduwuro ngəlaro kero. Am jamadəlan darajaa Yahusa tiro Barsabas canī-a Silas-aa kərəjane

† 15:18 15.16-18 Amo 9.11-12

²³ wotiya ngai ruuwada mukkonjaro kesakko: «Andi kəramiya kəngayamba-a amwurawa-a nayi kəramiyande fərdundo kərdi bəрни Antakiyaye-a cidi Siriye-a Kilikiyaye-aro, salam!

²⁴ Am laa amari yiyende duwon curonden caluwe alamdunjan nayia suwolnjane hangalndo casangənadəa fanniyena nangaro,

²⁵ andi samma ci tiloaro am laaa kərenəme sawawande Barnabas-a Bulus-a jairo rayiyenadəro kəlgəme nandoro juwaduwuro ngəlaro kiruiye,

²⁶ tayi duwon cu Kəmande Isa Almasiwuye nangaro ronja caladənədə.

²⁷ Adə nangaro Yahusa-a Silas-aa kinodiye, tayi ye awo ruwuniyenədəa cinjalan wulnjagai.

²⁸ Ruhu Alaye-a andi-a kurwowu gade nayiro gənanjagaiyewaworo ngəlaro ruiyena, sai awo nayiro wajip ani, tayima

²⁹ da sənəmbə tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wanowo! Awo aniro kanuwia, ngəla diwwa. Kəlewan dəgaiwo!»

³⁰ Daji jama tayia salamgeranniya, bəрни Antakiyayero lejane jama Isaa gawudəa capcane tayiro wotiyadəa kedo.

³¹ Kərayeranniya, kowəri njodəro kəji fangera.

³² Yahusa-a Silas-a tayi kəlanjama nawiyadə kəramiyadəro kowəri cade mana kadan karwunjaro duno kesakko.

³³ Kawu ganaro bərnidən napkeranniya, kəramiyadə na jama tayia juwajaanayədəro waldaro tayia alakəlewayera.

³⁴ [Amma Silas nadən napci yeno, Yahusa runju Jerujalembo walladan.]

³⁵ Bulus-a Barnabas-a bəрни Antakiyayelan napcane am gade ngəwu-a rokko kawuri kəji kəla mana Kəmandeyen alamjane wuljai kasarga.

Bulus-a Barnabas-aye firda

³⁶ Ngawo kawu ganayen Bulusse Barnabasso: «Wal-diyo, kəramiya bəlawə na mana Kəmandeye wulliyena sammayədəa dalliyo, naptunja ruiyo!» yeno.

³⁷ Barnabasdə Yahaya tiro Markus canidə yea ngojane rokko lejaiya, cəraana,

³⁸ amma Bulusse kam tayi-a rokko kidaro lejai duwon cidi Bamfiliyayen tayia koljənədəa bare ngojanni yeno.

³⁹ Kambiwu jau fit cade, har firgadara. Barnabas Markussa ngoje maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyera.

⁴⁰ Bulus ye Silassa kəreje kəramiyadə Kəmandeyen tayiro ser cakkorəne alakəlewajane leyera.

⁴¹ Daji Bulus larduwa Siriye-a Kilikiyaye-aa jəgane jama Isaa gawudəye karwunjaro duno cakki kərga.

16

Timotiye Bulus-a Silas-aro kəlduwu

¹ Bulus bəрни Darbeye-a Listəraye-aro leyeno. Nadən fuwura laa cunju Timoti mbeji. Ti tada kamu laa yaudi Isaa gamaye, amma bawanjudə kam lardu Gəresse.

² Kəramiya bəрни Listəraye-a Ikoniya-alan dasaanədə Timotiye ngəlanju wuljai.

³ Bulus ti-a kallo lejaro cəraye yaudiya na anin dasaana samma bawanju kam Gəressero nojana nangaro tia kajayeno.

⁴ Bərni bərniro lejai duwon, sawari kəngayamba-a amwurawa-a Jeru-jalemnin dasaanaye kamjanadəa tayiro cadəne jaa yera.

⁵ Adəgaima jama Isaa gawu kambərsenjan duno cawande yim nguson nannəwunja tərgai kərga.

Wahayi Bulusse

⁶ Ruhu Alaye Bulus-a Silas-aro cidi Asiyayelan mana Kəmaye wuldu dəpəcəgnadə, larduwa Firijiyaye-a Galatiyaye-ayen rejane koyera.

⁷ Kərən cidi Misiyayero kadiranniya, cidi Bitiniyayero ledu mayera, amma Ruhu Isaye tayiro amarjəgənni.

⁸ Daji cidi Misiyayen kojane bərni Taruwassero leyera.

⁹ Curo buneyen Bulusso wahayi fəlediye, kam laa lardu Makidoniyyaye daada tiro: «Are Makidoniyyaro, andiro banasagane!» cəne tia lowoji kiro.

¹⁰ Wahayidəa kirunniyama, Makidoniyyaro ledu mayeiyə, Ala tayiro kawuri kəjidəa wulduwuro bowosanaro noniyena nangaro.

Kamu fərdu kərđiye Isaa gamaro waldu

¹¹ Daji bərni Taruwassen maararo ngaiyie cuku Samotəraki caniyero cəkko leyeiyə. Wəjənanjua bərni Niyabolissero kadiyendeya,

¹² nədən bərni Romanwuyə duwon bərni kura lardu Makidoniyyaye Filibi canidəro isiye kawu ganaro napkeiyə.

¹³ Yim tustuyəa ngaworam bərnidəyən luwiye ci bərəmbe na moduwa cadi təmaniyanadəro leyeiyə. Napkeiyendeya, kamuwa captanadəro manaduwu badiyeiyə.

¹⁴ Kamu Ala ridama laa batta kime ladoma bərni Tiyatiraye tiro Lidiya cani manadəa kərənji, Ala awo Bulus wuljidəa kasatturo karwunjuro kekko.

¹⁵ Ti-a am fannjuyə-aro kasala kiddiyendeya, andia lowosane: «Wu Kəmaa mərsadumaro ngosuwaa, arowo fannin jəmmowo!» cəne andia sasakke leyeiyə.

Gureduma kosorambe-a am fannjuyə-ayə Isaa gawuro waldu

¹⁶ Yim laa na moduwa dioyədəro ledu diye duwon, kir laa karuwama ise andia kamsəyera. Sedandə tia cakke kuro cəde ngainin kəmwənjuro wuri kada cukkudi.

¹⁷ Daji Bulus-a andi-aa ga ngəsse kowo sapce: «Am ani kadunowu Ala Kəma Saməmaye, nayiro jawal njəkkawo fandoyədəa wulnjagai,» cəni.

¹⁸ Kawu kadaro ngai cədidə, kəla Bulussen njən culuwe suworde sedəndəro: «Cu Isa Almasiwuyən niro wulnjəgəkki, tia kolle luwe!» yeno. Sadəman tia koljeno.

¹⁹ Amma kəmwənjudə təmanja wuri fandoye baworo waljənaro asuyəranniya, Bulus-a Silas-aa cadane gərjane farsambo na fuwuwuyero kesado.

²⁰ Daji fuwu alkaliyayero kewudənniya, tayiro: «Am ani yaudiya, bərnindəro fitəna cawudi,

²¹ adə duwon kasattunju bi ganju wowom andi Romanwuro damsaanaa cakkarai.»

²² Jamadə ye Bulus-a Silas-aro capkaadara. Daji alkaliyadə kajəmu Bulus-a Silas-ayea dunon rinjane wada cade kalan bakkerə.

²³ Ngəwuro tayia bakkeranniya, kosoro casakke guredumadəro wada cade fərəstaiwəworo rojo yera.

²⁴ Wada adəa kiwandənniya, tayia curo kosoramben sulluru daryeyədəro cakke sinjaa dəmbəllə tuyeyeno.

²⁵ Bune dərdu Bulus-a Silas-a moduwa cadi Alaro aiya njungoroye yejagai, kosowu gade ye tayia kəranjai ngai duwon,

²⁶ cidi dama baworo loloje fərdu kosoramdəye moji badiyeno. Sadəman cinnaso samma fərəmdane sargə kosowu sammaye wuiyadara.

²⁷ Guredumadə kənəmnin cije cinna samma kaada kirunniya, kosowu nga cagasəna cəne kəlanju njejoro kashagar fitkeno.

²⁸ Amma Bulus kowo sapce: «Bare kəlanəm lorunəmmi! Andi samma menna,» yeno.

²⁹ Guredumadə fatəla cuwore gangadaro ngaye lolojiaro fuwu Bulus-a Silas-ayen tungurumje nguyeno.

³⁰ Tayia deyaro cattuluwe: «Maləmba, awi dikke njəkkawo fandəkki?» cəne kiworənniya,

³¹ tiro: «Kəma Isaa mərsane, ni-a am fannəmbe samma-a njəkkawo fanduwi,» yera.

³² Daji ti-a am fannjuye samma-aro kawuri Kəmayea wulyeyera.

³³ Bune sa adəman tayia cade tunonjaso tulyeno. Tulyenniyama, Bulus-a Silas-adə ti-a am fannjuye samma-aro kasala* keddə.

³⁴ Tayia fannjuro kiwudənniya, masəna tayiro kaino, koro Alaa mərsajəna nangaro ti-a am fannjuye-aye karwunja jaurə kəjiyeno.

³⁵ Dunya wayenniya, alkaliyadə sojiya canode: «Am ania kolle leja!» yera.

³⁶ Daji guredumadə mana ania Bulusso wuljiye tiro: «Alkaliyaye nayia kolnjakko canna. Adə nangaro luwowo, kəlewan lenowo!» yeno.

³⁷ Amma Bulusse tayiro: «A! Andi Romanwu duwon, shara saddənnin fuwu jamayen bansane kosoro sesakko! Kərma asərən andia koldu majai wa? Suwana! Tayi kəlanjama isa kolsa!» yenniya,

³⁸ sojiyadə waldane alkaliyadəro mana Bulussedəa wulyeyera. Alkaliyadə ye Bulus-a Silas-aa Romanwuro fangeranniya, rijane

³⁹ isane nanjan gawara cawore kosolan cattuluwe tayia lowojane bərnidən caluwo yera.

⁴⁰ Bulus-a Silas-a kosolan keluwunniya, fado Lidiyayero leyera. Nadən kəramiya-a tade tayiro kowori cade sapkadara.

17

Hangalsango bərni Tasalonikayelan

¹ Bulus-a Silas-a bərni Amfibolis-a Aboloniya-ayen rejane koyeranniya, Tasalonika bərni duwon curonjun dandal yauidiyaye laa dəganadəro kadira.

² Kəla adanjuyen Bulus nanjaro ngaye yim tustuye gadegade yakkuro awo kitawulan ruwuwadadəa tayiro fisarjiye

³ Ala kədarjəna Almasiwudə bone cane nune karmolan ciji adəa bayinje tabbacciye tayiro: «Isa kam kəlanjun mana njaddəkkiyə, tima Almasiwudə wo!» yeno.

⁴ Yauidiyadəye laanja-a am Gəresse Ala ridawu kada-a kamuwa darajaa gənagəni-a mananjudəa kasaccane Bulus-a Silas-aro kəllaadara.

⁵ Amma yauidiya laa kandurijane kələdowa am bowuye farsamnin majane təmbaljagane hangalsango bərnidən casange Bulus-a Silas-aa fuwu jamayero kudoro fado Jasonnero cagase leyera.

* **16:33 16.33** *kasala* - Noduwuram biwulan sanune Almasiwuro kəldagane roaro cijanaye.

⁶ Tayia najagannidə, Jason-a kərəmiya gade laa-aa fuwu fuwuwu bərnidəyero gərjane kowo sapcane: «Am dunia ngan hangalsango cadidə na adə yero isane,

⁷ Jason ye tayia fannjun cəsaana. Tayi samma wowom Kaisarre* ga wajane mai gade Isa canı wuljai,» yera.

⁸ Jama-a fuwuwudə-a adəa fangeranniya, hangalnja ciyeno.

⁹ Jasonsoyen beli kemowonniya, koljane leyera.

Bulus-a Silas-a bərni Biriyaşelan

¹⁰ Dünya ləmgənniyama, kərəmiyadə Bulus-a Silas-aa casakke bərni Biriyaşero leyera. Kadiranniya, dandal yaudiyayero kasargawo.

¹¹ Yaudiya ani am bərni Tasalonikayedəro kəla fərəmgadaa wo. Kawuridəa mukko yindin camoye, har awo ani jire waro noduro yim nguson kitawudəa fəsanjane carui.

¹² Adə nangaro amnja ngəwu Isaa kasatkera, koro curo am Gəressedən kamuwa darajaa-a kongwawa-a gənağəni ye kasatkera.

¹³ Amma yaudiya Tasalonikayedə Bulus Biriya şelan mana Alaye wuljidəa fangeranniya, na adə yero isane jamaa təmbalşagane fitəna kewudo.

¹⁴ Sadəman kərəmiyadə Bulusso ci tekuyedəro lejo cane sapkadan, amma Silas-a Timoti-a nadən napkera.

¹⁵ Am Bulussa casadduwunadə tia har bərni Atinayero kesado. Daji Bulus tayiro wada ce Silas-a Timoti-a nanjuro duwaduwan isa yenniya, sapkadara.

Jawawi Bulusse bərni Atinayelan

¹⁶ Bulus bərni Atinayen Silas-a Timoti-aa guredu cədi duwon, bəladən ndaran yaye gumkiyaaro curunadə, karwunju kuttayeno.

¹⁷ Adə nangaro Bulus curo dandalle yen yaudiya-a Ala ridawu-a manadai, farsam yen yim nguson am taididə-a ngai cadi.

¹⁸ Koro ilmuwu laa kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a[†] ye ti-a jandedu badiyera. Laanjaye: «Kam kalala ngəwua adə, awi gəle wulji?» canı, laa ye: «Alamanju sənəmba lardu gadeye mawoduma,» canı. Adəa wuldunjadə, Bulus kawuri kəji kəla Isa-a karmolan cidu-ayen wulji nangaro.

¹⁹ Daji tia ngojane fuwu majilis na duwon tiro Kəri Arasaye[‡] caniyedəro caade tiro: «Nda awo bərin alamməmidəa andiro wulsagane, ngəlaro fanniyo!

²⁰ Ilmu yikkərami kaande-a gade adəye maananju noduro maniye,» yera.

²¹ Awoa am bərni Atinaye samma-a kusottowa bərnidən dasaana-adə ilmu bərin wuldu-a fandu-a gənia, awima gade cadiwawo.

²² Daji Bulus cije dawu majilisdəyən daje tayiro: «Am bərni Atinaye, nayi jiri fin yaye jauro adinwuro rukkəna.

²³ Bərnindon dadanəkke gumkiyando rukki duwon, curonjan har laya duwaduram laa kəlanjun adə kurgadaa kirukko: “Ala laa nodənniye.” Awo nonuwwilan ambətkəwi adə, timaa isanonşagakki.

* **17:7 17.7** *Kaisar* - Gomna kura Rombe. † **17:18 17.18** *kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a* - Kəwuwa ilmuwuye. Abikuriyadə kəji fanda majai, koro Sitokiyadə kəla riwo majai. ‡ **17:19 17.19** *Kəri Arasaye* - Majilis kureye bərni Atinaye. Tidə jauro nowada, koro kəla kəri laa tiro Kəri Arasaye caniyen kərga.

²⁴ Ala duwon dunia-a awowa curonjun dasaana samma-aa alakənadə, ti Kəma same-a cidi-aye nangaro, curo fadowa kam cədadənayen gəni kərga.

²⁵ Koro mərədunju bawo nangaro, mukko adamgənayen gəni kistiya, tima wundu yayero ro-a sindu-a awo gade samma-aa njoma wo.

²⁶ Kam falnin jama gadegade sammaa alakkeno, duniaye ndaranjun yaye dasaaro. Jama sammaro jaman kəndəgainjaye kamjiye koro cidinjaro karangi kiddo.

²⁷ Adəa dionjudə, farafaraja tia maja, yoyenoa, cawandoro. Jiremaro katte ti-a wundundeye-a kuruwu gəni.

²⁸ Manawundo laasomaye cannadə gai: "Tiyen ro kiwandiye, dadaniye, kərgaiye," koro: "Andi ye kaduwunju."

²⁹ «To, andi kaduwunjudə, bare tia gumki dinarre so, riwullaye so, kauye so awo duwon anso ilmunja-a nangoninja-anin cadandənadəye camunno ngoniyedə.

³⁰ Jaman nodunambuyen Ala wowom gənaduwo wajəna yaye, kərmadə am samma ndaran kasarga yaye tuwa cado yeno,

³¹ dalilinjudə kam shara diomaro galajənayen duniaro yim falnin shara jireye cəddi cəne sardu kamjəgəna. Nianju adəa wundu yayero tabbattuwuro kamdəa karmolan kisango.»

³² Mana kəla karmolan ciduyedən fangeranniya, laanja rudu gənayera, amma laa ye: «Gademinno kəla adəyen nia kərənnjiye,» yera.

³³ Daji Bulus nanjan sapkadan.

³⁴ Amma am laa tiro kəldagane Isaa kasatkera. Curonjan Diyonisiyas tima majilisma-a kamu laa Damaris cani-a am gade-a.

18

Bulus bəрни Korintiyelan

¹ Ngawo adəyen Bulus bəрни Atinayedəa kolje bəрни Korintiyero leyeno.

² Nadən yaudi laa cidi Fantussen təmbəna Akila cani-a kattado. Ti-a kamunju Bilkisu-a tussanni lardu Italiyayen isana, Kaisar Kələdidiyus wada ce yaudiya samma bəрни Rombea kolja cəna nangaro. Daji Bulus nanjaro leje,

³ tayi samma sanianja tilo leima tandodə, tayiro kəldiye fannjan napce rokko kida kedo.

⁴ Yim tustuye nguson Bulus dandallan jama-a manadai, yaudiya-a am Gəresse-a Isaa gawuro waljaro maji.

⁵ Daji Silas-a Timoti-a lardu Makidoniayen kadiranniya, Bulus mana Alaye sattuwuro kəlanju ce yaudiyaro Isadə tima Almasiwu wo cəne shedaji kərga.

⁶ Amma yaudiya-də tia wajane rarayeranniya, kajəmunju kagakce* tayiro: «Ala bundo kəlandoro kalakuwo, wu dawun bawo! Kua adən fuwun na kərdiyayero lekki,» yeno.

⁷ Daji nadən sapte fado kam laa Ala ridama tiro Titus Justus caniyero leyeno. Fannjudə gəre dandaldəyen kərga.

⁸ Kərifus kura dandaldəye-a am fannjuye samma-a Kəmaa kasatkera. Koro Korintiwu kada ye fangeranniya, kasaccane tayiro kasala keddo.

⁹ Bune laa wahayilan Kəmaye Bulusso: «Bare rinəmmi! Manane, bare gəm dimmi!

* 18:6 18.6 kajəmunju kagaktu - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

¹⁰ Wu ni-a rokko. Wunduma nia lenje basarnjiwawo, bəla adən ammi ngəwu mbeji nangaro,» yeno.

¹¹ Daji kərwu fal redaaro napce curonjan mana Alayea alamji kərga.

¹² Jaman Gomna Galiyo lardu Akayaye cunodidən, yaudiyadə citilo cade Bulussa cadane shararambo caade

¹³ tiro: «Kam adə jiri wowom amarjəgənnin amba Alaro ambəttuwuro təmbaljiyi,» yera.

¹⁴ Bulus cinju kaji duwon, Gonnaye yaudiyadəro: «Ca ayau laa bi biwu kura laaro walyenoa, dalil nayi yaudiyadəa kərənduye menna.

¹⁵ Amma lamar kalma so, cu so, wadando so wujənədə, nayima awondo nonuw! Wudə alkali awo aniyero waldu wakkəna,» cəne

¹⁶ shararamdəlan tayia duyeno.

¹⁷ Daji tayi samma Sastanisu fuwuma dandalledəa cadane fuwu shararamdəyeman babakkera, amma Gonnaye kistuwunjuma cuwudənni.

Bulusse bərni Antakiya cidi Siriyero waldu

¹⁸ Bulus kawu kadaro bərni Korintiyelan napkenniya, cije kəramiyadəa alakələwaje Ya Bilkisu-a Akila-a rokko cidi Siriyero leduro maararo kasargawo. Bəla Kankariyayen Bulus kansı juwuna nangaro kəlanju kilaro.

¹⁹ Bərni Afisayero kadiranniya, Bulus tayia nadən kolje ti kəlanju dandallo ngaye yaudiya-a kəla mana Alayen manaadara.

²⁰ Tia kawu kadaro napcoro lowoyeranniya, waje

²¹ tayiro: «Alaye cədia, nandoro waldəkke isəkki,» cəne maararo ngaye bərni Afisayedəa kolyeno.

²² Bərni Kaisariyayen jəpce Jerujalembə leje jama Isaa gawua lewayenniya, bərni Antakiyayero koyeno.

²³ Antakiyanin kawu ganaro napkenniya, cije bəla bəlaso lardu Galatiyaye-a Firijiyaye-a jəgane fuwurawadəye karwunjaro duno kekko.

Ya Bilkisu-a kwanju Akila-a Afolus-a bərni Afisayelan

²⁴ Adəgaima yaudi laa bərni Aleksandariyayelan tambəna tiro Afolus canı bərni Afisayero kadio. Tidə manama kura, koro kitawuwa Alayedəa ngəlaro nojəna.

²⁵ Jawal Kəmaye ga cərəna, koro jaurə karwu kəjiaro kalkallo kəla awowa Isaa wujanayen amba alamji, amma kasala Nawi Yahayaye runjuma nojo.

²⁶ Daji ridu bawoaro dandallan mana badiyeno. Ya Bilkisu-a Akila-a tia fangeranniya, tia ngojane cayea kəjənaro kalkallo jawal Alayea bayingeyera.

²⁷ Afolus lardu Akayayero ledu mayenniya, kəramiyadə tiro koworı cade fuwurawa cididəyero wotiya ruwujagane tia ngəlaro sosaja yera. Kadiniya, am duwon ser Alayen Isaa gawuro waljanadəa jaurə banayeyeno,

²⁸ awoa Isama Almasiwudə woro kitawuyen tabbacciye fuwu jamayen yaudiyadəa kənduwoaro manan yapkeyeno.

19

Bulus bərni Afisayelan

1 Afolus bərni Korintiyelan duwon, Bulus cidi kau kaua koje bərni Afisayero kadinniya, fuwurawa laaa najiye

² tayiro: «Sa Isaa kasadduwwadən, Ruhu Alaye jəmnjaana wa?» cəne kiworo. Tiro: «A'a, andi Ruhu Alaye mbejimarə fanniyende,» yera.

³ Bulusse: «Kasala fi gəle nayiro njaddo?» cəne kiworənniya, tayiye: «Kasala Nawi Yahayaye,» yera.

⁴ Daji Bulusse: «Nawi Yahaya ambo kasala tuwaye cədde tayiro kam ngawonjun isidəa kasacca jaa cəni. Kamdə tima Isa wo.»

⁵ Adəa fangeranniya, cu Kəma Isayen tayiro kasala keddo.

⁶ Daji Bulus tayiro mukko gənayeyənniya, Ruhu Alaye tayiro jəpciye təlamba gadegaden manajane nawinawi dio badiyera.

⁷ Am ani, tayi alama kongwa mewun yindin gai.

⁸ Bulus dandallo ngəye kəndawu yakkuro ridu bawoaro kambiwuje kəla nodo bargaa Alayen jamaa alamje kasaccaro maji.

⁹ Amma laanja kəlakibbu cade kasattu wajane fuwu jamayen Jawaldəro rudu gənayeyeranniya, Bulus tayia kolje fuwurawadəa ngoje leje yim nguson alamduram kam tiro Tiranus caniyen tayia alamji kərga.

¹⁰ Kərwu yindiro alamji ngai duwon, am cidi Asiyayen dasaana samma mana Kəmadəye fangera, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal.

Tadawa tulur Sibaye

¹¹ Ala mukko Bulussen awo jaurə ajabba ajabba cəde

¹² har batta so, kajəmu so tia lejanadəa cawude am dondiro gənajagaiya, kasuwanjan ngajai, sedanso ye tayilan caluwi.

¹³ Yaudiya sedan dudawu dadajaiso laa ye cu Kəma Isayen sedanna dudu majane tayiro: «Cu Isa kam Bulus mawojidəyen wulnjagakki, luwowo!» canı.

¹⁴ Riman kura laa tiro Siba caniye tadawanju tulur ngai cadi duwon,

¹⁵ sedandəye tayiro: «Isadəa nokkəna, Bulus yea nokkəna, amma nayidə wunduso?» cəne

¹⁶ karuwamadə kəlanjaro səktiye dunonja koje nasarje, har de sul loruwada cagase fadodəlan keluwo.

¹⁷ Am bərni Afisayelan dasaana samma, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal, lawar adəa fangeranniya, tayi samma rijane cu Kəma Isayero daraja kedo.

¹⁸ Am Isaa kasaccanadəye ngəwunja isane awo diwi diwi cadənadəa fuwu jamayen wulyera,

¹⁹ koro am ngəwu sagawu cadənadə ye kitawunja cawude capcane fuwu jama sammayen kannu ketta. Tamannja isapkeranniya, cunɡo riwullaye dəwu fiwu.

²⁰ Adəgaima mana Kəmaye tatardiye kənduwoaro walji kərga.

Hangalsango bərni Afisayelan

²¹ Ngawo awo ani wakkajanayen, kənduwo Ruhu Alayen Bulus nia larduwa Makidoniya-a Akaya-ayen renəme konəme Jerujalembə leduye ngoje kəlanjuro: «Ngawo na aniro lekkənayen, sai bərni Rombe yea dukkiya!» yeno.

²² Daji banawunjuye yindi Timoti-a Erastus-aa lardu Makidoniyayero kinodo, amma ti kəlanju kawu ganaro cidi Asiyayen napkeno.

²³ Jaman adən hangalsango kura Jawaldə nangaro ciyeno.

²⁴ Riwulla karoma laa tiro Dimitəriyus canı mbeji. Tidə fado sənəm Ya Artimasse riwullan cədande saniawuro riwa gənagəni cukkudi.

²⁵ Daji saniawudə-a am kidanja kaanja-a camun-aa capce tayiro: «Jama, saniande adən fəndinde diyero nonuwwa.

²⁶ Ruwe fannuwwadə gai, bərnı Afisaye runjun gəni, na ganaro kajia, Asiya samman Bulus adə gumkiya mukkon tagarənədə alawa jireye gəni cəne am ngəwu mananju ngojane jawallan caluwuna.

²⁷ Adə cakke saniandero diwi wulduwu runju gəni, har sənəm kura Ya Artimas ti duwon am Asiyaye so, dunia ngaye so samma ambəccagaidəye fannju ye awima gəniro walji, darajanju ye baworo walji.» yeno.

²⁸ Adəa fangeranniya, tai dajane gərgajane kowo sapcane: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

²⁹ Daji hangalsangodə bərnı ngaro tatargaada. Jamadə Gayus-a Aristarkus-a am lardu Makidoniyaeye Bulussa casadduwunədəa cadane kəla tılonna farsambo gangadaro kesado.

³⁰ Bulus curo cammodəyero ngawo cəraana duwon, fuwurawadə tiro dapkeyera,

³¹ koro fuwuwu kura kura cidi Asiyaye laa tayi duwon sawawanjudə tiro am cakkunode bare farsamdəro lejənnıro lowoyera.

³² Am captanadəye hangalnja cijəna nangaro, laanja awo laa yiljane wuljai, laadə ye awo gade yiljane wuljai. Koro ngəwunja awiro capkadaramaro nojanni.

³³ Daji yaudiyadə Aleksandaa təmbaljacane am laa jamadəye tia casakke fuwuro koje dayenniya, mukko sapce jamadəro jawawi cəddi yeno.

³⁴ Amma ti yaudio asuyeranniya, tayi samma kəla tılonna sa yindi gairo yiljaiaro: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

³⁵ Kakkaduma bərnıdəye jamadəa cakke nəmgeranniya, tayiro: «Am bərnı Afisaye, wundu gəle bərnı Afisaye tima gureduma fado Ya Artimas darajaadəye-a gumkinju kauye samelan cürənədəye-a nojənnıdə?»

³⁶ To, wunduma awo ania rakce angərjiwawodə, kədək nammowo, bare hangal bawolan awima diwwı.

³⁷ Am ania na adəro kuduwwa, amma awima diwi fado Ya Artimassen cadənnı ye, tia rajanni ye.

³⁸ Dimitəriyus-a saniawu amanju-a kəla kam laayen sonjaa, shararam menna, alkaliya ye menna. Kattenjan burwuda!

³⁹ Koro manando gade laa menna, jama majilisso captaiya, lamardəa sharajai.

⁴⁰ Hangal gənanowo, awo ku wakkajəna adə hangalsango cane burwusaiya, rangiye dəlwu jussəna falma cammonde adəye yiyewawo.»

⁴¹ Adəa wulyenniya, jamadəa salamgeno.

20

Bulus larduwa Makidoniyaeye-a Gəressə-alan

¹ Ngawo hangalsangodə cərənayen, Bulus fuwurawadəa bowoje karwunjaro koworı ce tayia alakəlewayenniya, lardu Makidoniyaeyero leduro sapkadan.

² Lardudəa jəgane mana kadan tayi yero koworı kenniya, lardu Gəressero leje

³ kəndawu yakkuro napkeno. Cidi Siriyero maaralan ledu maji duwon, yauidiya laa tiro niadiwi caddi cane ci kəlyera. Daji lardu Makidoniyaeyen renəme koduro nia goyeno.

4 Am tia casadduwunadə tayima Sofata tada Firusse kam bərni Biriyaie, Aristarkus-a Sakundus-a bərni Tasalonikaye, Gayus kam bərni Darbeie, Timoti, koro Tikikus-a Tarofimus-a cidi Asiyaie.

5 Tayi ani andin fuwunno lejane bərni Taruwasselan guresera.

6 Andidə ye ngawo sala Burodi Yis Bawoayen bərni Filibiyen maararo ngayiye sapkadaiye. Ngawo kawu uwuyen tayia Taruwasnin nagəiye mawuro napkeiye.

Bulus bərni Taruwasselan

7 Mawuye yim burwoyeyə* burodi fəsakturo capkadaiyendeya, har dərdu Bulus jamadəro kuruwuro jandeyeyeno, dalilnjudə wajija leji cənna nangaro.

8 Soro sameye na captiyenadən fatəla kada waskada duwon,

9 jairo laa cunju Yutikus kəla takayen napkada kənəm dio badiyeno. Bulus manaji manaji duwon, kənəm jairodəa cotto ngoje soro sameye kənyakkuyen cidiro kikkuro. Kesangəranniya, ro bawo nuna.

10 Daji Bulus jəpce ngujiye tia ngoje nganjiro fakciye tayiro: «Bare hangalndo cijənni, ronjua, diyel!» yeno.

11 Bulus walde tacce burodi fəsakce gigərənniya, ngəwuro manajiyi duwon, har dunia waje sapkadan.

12 Jairodəa ronjua caade karwunja jauru kəjiyeno.

Bulusse amwurawa Afisayea alakələwadu

13 Andidə fuwuniye bəla Assossero leduro maararo kərgəyiye. Bulus calan wuljənədə gal, nadən tia ngoniye niye, ti silan leji cənna nangaro.

14 Andia Assoslan naseyeranniya, tia maaradən ngoniye bərni Mitilejero leyeiye.

15 Nadən ciyeiyendeya, wajənanjua gərə cuku Kiyossero kadiye. Waarenjua cuku Samossen koniye, waarendonjua duwon bərni Militussero isiye jəpkeiye.

16 Bare cidi Asiyayen tussənniro Bulus caman bərni Afisayelan dajənnin koji cəne nia ngojəna. Gandunju adə, yojia, ngəməri Fentikosse† tia Jerujalemlan najiyi cərawo.

17 Bulus bərni Militusselan duwon, am cunode amwurawa jama Isaa gawu bərni Afisayedəa bowoja isa yeno.

18 Kadiranniya, tayiro: «Tən yim burwoyən cidi Asiyayero isəkkənadən naptu curondən kullum dikkənədəa nonuwwa.

19 Kida Kəmaye rokura bawoalan dikke har soma dikkəna, koro yaudiya laa wuro citilo saddənədəro leiya ye yakkəna.

20 Koro nayiro awima gəranjagakkənniro awi yaye nayiro faidaa wulnja-gakke farsam yen, fado fado yen alamnjakkənarə nonuwwa.

21 Ai, wuye yaudiya-a am Gəresse-a samməro Alaro walda tuwa cadə Kəmande Isaa mərsajaro wulgəkke shedanəkkəna yero nonuwwa.

22 «Akkə kərma Ruhə Alayə wua sakke Jerujalembə lekki, awo nadən wua suwandidəa nokkəni,

23 sai bərni fin yaye Ruhə Alayə wuro koso-a leiya nja-a guresaidəa tabbansiye kərgə.

24 Adə yaye ronidəa awiməro ngokkəni, nanin tamannju bawo, sai kida duwon Kəma Isa wuro sina, wotte kawuri kəji ser Alayə shedadudəa tumogəkkiya bas, raakko!

* 20:7 20:7 mawuye yim burwoyeyə - Ladu. † 20:16 20:16 ngəməri Fentikosse - Sala kalayə. Tida sala Laya Njəkkayirambe kojənyə kawu fiwua. KKI 2.1 mane.

²⁵ «To, nayi duwon dawundolan dəgakke kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulləkkənədə samma wua gadero suruwaworo nokkəna.

²⁶ Adəma nangaro ku nayiro shedanəkki, bu wundundoyema kəlanin bawo.[‡]

²⁷ dalilnjudə nia Alaye sammaa falma gəranjagakkəniro wulnja-gakkəna.

²⁸ Kəlando-a bəri duwon kəlanjun Ruhu Alaye nayia səniyarə galanjanədə samma-a ngələro ronowo! Jama Alaa gawuro kiskənowo, jama duwon bunjulən kaanjuro cədənədə.

²⁹ Ngawo saptəkkənayen, buldu diwi diwi curondoro ngasaye bəridəa basarjairo nokkəna.

³⁰ Koro curondoman am laa cijane fuwurawaa ngawonjan gərduro jiredəa kattuwuro kalakcai.

³¹ Adə nangaro faadaro dəgaiwo! Saa yakkuro bune-a kausu-aro har simmin simaloaro wundundoyema səmo kasta kolləkkənədə tangowo!

³² «To, kərma nayia mukko Ala-a mananju ser fandoye-ayero njasakkəkkəna, mana duwon rakce nayia isawuranjagai[§] ye, curo am Ala kaanjuro cədəna sammayen warasa njadi yedə.

³³ Riwulla, bi dinar, bi kajəmu wunduyemaa luwamməkkəni.

³⁴ Nayi kələndoma nonuwwa, mukkonin kida dikke wu-a am rokko leniye-aye mərədunde galyekko.

³⁵ Curo awo aniyen nayiro dole ngənəptowo kida dewo talaawaa bananoworo fəlenjagakkəna. Mana Kəma Isa ti kəlanju wuljənədə tangowo: “Njoma moworo bargaa wo.”»

³⁶ Bulus awo ania wulyenniya, tungurumje tayi samma-a rokko moduwa keddo.

³⁷ Cesiriyo Bulusso kərdagane lewa kərawoye keddo.

³⁸ Bulusse mana wulje tia gadero caruiwawo cənnədəro, karwunja jaumaro kuttayeno. Daji tia na maaradəyero kesadduwo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE ROMNIN

21

Bulusse Jerujalembu waldu

¹ Ngawo tayia alakələwaniiyenayen, maararo ngayiye cəkko cuku Kossəro leyeiye. Wajənanjua cuku Rudassəro koniye nadən bərnə Fatarayero kadiye.

² Fataralan maara lardu Fenisiyero leduma laa kiwandiyendeya, tiro ngayiye sapkadaiye.

³ Cuku Kuwirusse ruiye wailanden kolyeyendeya, cidi Siriyo leniye bərnə Tirren jəpkeiye, nadən kare maarayedəa casayi nangaro.

⁴ Fuwurawa laaa fandiye nanjan mawuro napkeiye, tayidə Ruhu Alayen Bulusso bare Jerujalembu lejənnə yera.

⁵ Adə yaye sande ciduye kidənniye, ciyeiye. Tayi samma kamuwanja-a yallanja-a andia har ngawo bərnidəyero sasadduwo. Ci tekuyen tungurummiye moduwa kidiyendeya,

⁶ alakələwadaiye. Daji andi maararo ngayiye, tayi ye fannjaro walladara.

[‡] 20:26 20.26 bu wundundoyema kəlanin bawo - Laando fuwun yeskəraa, wu dawun bawo.

[§] 20:32 20.32 nayia isawuranjagai - Njasakke kambərsəlan fuwu buwi.

7 Bəlawuronde bərnı Tirren kərənniya, bərnı Tolemayissen jəmmiye kərəmiyadəə lewaniye kawu fallo nanjan napkeiye.

8 Wajənanjua saptiye bərnı Kaisariyayero kadiyendeya, fado Filibus kawuri kəji Alaye wuldumadəyen jəpkeiye. Tidə am tuldəyə falnja.*

9 Ferowanju dewu ngaltema kwa nojanni nawinawi cadi mbeji.

10 Kawu ngəwuro nammiyena duwon, nawi laa tiro Agabus canı cidi Yahudiyayen kadio.

11 Nəndero ise ngiri Bulusse cəməye ti kəlanju si-a mukko-aro cikkere andiro: «Akko awo Ruhı Alaye wuljənədə: “Adəgainin yaudiya Jerujalemlan kəma ngiri adəyedəə cakkere mukko kərdiyayero sərəccagai,”» yeno.

12 Adəə fangeiyendeya, andi-a am nadəyə-a Bulussa bare Jerujalembə lejənniro lowəyeiye.

13 Dajı Bulusse andiro: «Attə awi diwidə? Sondolan dauni namdu wa rawuw? Cu Kəma Isaye nangaro, wudə koso runju gəni, karmoma Jerujalemlan kasaddəkkəna,» yeno.

14 Rangiyə tia jawalndero yakkiyaworo kiruiyendeya, manadəə kolliye: «Awo Kəma cəraanadə tədo!» yeiye.

15 Ngawo kawu aniyen dabbardiye Jerujalembə leyeiye.

16 Fuwurawa bərnı Kaisariyaye laa ye andia sasadduwe fado Manason kam cuku Kuwirusselan jəmmiyoro nanjuro seado. Manasondə fuwurawa burwoyedəyə falnja.

Bulusse Yakuba-a amwurawa-aa daldı

17 Jerujalembə kadiyendeya, kərəmiyadəə andia karwu kəjiaro semowo.

18 Wajənanjua Bulus andi-a rokko na Yakubayero† leyeiye, amwurawa samma ye capkadara.

19 Bulus tayia lewayenniya, awo Ala kidanjuyen dawu kərdiyayen cədənədəə fal fallen tayiro wulyeyeno.

20 Adəə fangeranniya, Alaa kengoro. Dajı Bulusso: «Kərəmi, yaudiya kada kadami Isaa kasaccanaro rumma, koro tayi samma karwu tiloan Attauraa jaana.

21 Amma nidə yaudiya larduwa kərdiyayen dasaana sammaa alamməme wada Nawi Musaye ga kolja, bare tadawanjaa kajajanni bi adadəə jaanni nəmiro fangera.

22 To, awi gəle diye? Ni na adəro isəmmadəə fagatto fanjai.

23 Ngo awo wulnjəgəiye adəə de. Curonden am dewu Alaro kansı‡ jabbuna mbeji.

24 Am ania ngone lamar tayirro walduyədəə tayi-a rokko dewo, wufinjadəə biyane kəlanja calaroro. Adəgainin tayi samma awo kəlanəmlan wuldidə awima gəni, ni yea Attauraa gamaro nonjai.

25 Amma kərdiya Isaa kasaccanadə, nia ngoniye tayiro da sənəmbə tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wajaro wotiya ruwugəiyena.»

26 Wayenniya, Bulus am dewudəə ngoje lejane lamar tayirro walduyədəə kallo kedo. Dajı Fado Alayero ngaye sardu yimnja tayirro waljai ye, sadaa wundunja yayero caddidə yea isanoyeyeno.

* **21:8 21.8** *tidə am tuldəyə falnja* - Calan am tulur Jerujalemlan kəmbə dagarduwuro galajanadəyə falnja. KKI 6.1-7 mane. † **21:18 21.18** *Yakuba* - Yaana Yahayaye gəni, yaana Isaye.

‡ **21:23 21.23** *kansı* - Kansınja tayirro walduye nangaro kəla laro so, sadaa so cadi.

Bulussa Fado Alayen ta

²⁷ Kawu tulurdə njeronju del karənjəna duwon, yaudiya laa cidi Asiyaye Bulussa Fado Alayen kerunniya, jama sammaa casange tia cadane

²⁸ yiljane: «Jama Israyilaye, banasaganowo! Akko kam duwon alamdunjun ndaran yaye jamande-a Attaura-a na adə-a sammaro rudu gənajije, har kərdiyamaa Fado Alayero cuwude nadəa tayir gəniro cədənədə!» yera.

²⁹ Awoa Tarofimus kam Afisaye ti-a kallo bərnidən carune Bulus tia Fado Alayero cuwudənarə təmayera.

³⁰ Hangal bəрни sammaye caa cije, jama cagasiaro isane Bulussa cadane gərjane Fado Alayen kettuluwunniyama, cinnadəa jakkera.

³¹ Tia njejoro majai duwon, kajalla sojiya Rombe lawar hangalsango Jerujalem ngan cijənayədəa fangeno.

³² Sadəman kəwuwa sojiyaye-a kuranja-aa ngoje jamadəyero ngərəmbaro kadira. Jamadə tayia kerunniya, Bulussa baktu kolyera.

³³ Daji kajalladə karənje tia cədanə wada ce tia sərğa yindin cakkero yeno. Ti wundu, koro awi cədo cəne kiworo.

³⁴ Curo jamadəyən laanja awo laa yiljane wuljai, laa ye awo gade yiljane wuljai. Hangalsangodəro awima rakce asujiwawodə, wada ce Bulussa sojidiro caado yeno.

³⁵ Bulus kəmbaramdəro kadinniya, gərgadu jamadəye nangaro sojiyadə tia samero ngoyera.

³⁶ Jama samma yiljaiaro: «Yeje tia!» cane tayia geya.

Bulusse kəla mowo fuwu cammo yauidiyayen

³⁷ Sa Bulussa sojidiro casakkidən, kajalladəro: «Amarsəgəne, awo laa wulnjəgəkke,» yeno. Tiro: «Ase, təlām Gəresse nonəmna wa?»

³⁸ Ni gəni wa kam Masarre tussənni tuɾu cəde karaaro kamceji dəwu dəwu cədənədə?» cəne kiworo.

³⁹ Bulusse: «Wu yauidi bəрни Tarsus cidi Kilikiyaye, kam bəladəyaye gəni. Lowonjəkkəna, kolsəne jamaro jandegəkke,» yeno.

⁴⁰ Amari kenniya, Bulus kəmbaramdəlan dajə jamaro mukko sapkeyeno. Tayi samma gəm kedənniya, təlām yauidiyəudin tayiro:

22

¹ «Kəramiya so, bawani so, awo kəlani moworo kərma wulnjagakkidəa fannowo!» yeno.

² Təlām yauidiyəudin tayiro jandəjiyiro fangeranniya, cayemaa kəjanaro gəm kedo. Daji Bulusse tayiro:

³ «Wu yauidi, bəрни Tarsus cidi Kilikiyayen katambəkko, amma bəрни adən wurayekko. Fuwura Gamaliyello* walləkke wadawa kaariyandeye sammaa taldu bawoaro ga kirəkko. Caman wuye Alaa kasattuni dama bawo, ku nayi diwidə gai.

⁴ Am jawal Isayea jagaidəa basarnəkke har laa sanuna, laa yea kwan kamun gerəkke kosoro kekkəkko,

⁵ řiman kura-a majilisu samma-a ye kəlānin shedajaidə gai. Nanjan wotiyawa kəramiya yauidiyaro ruwuwada kimowokkəniya, tayi bəрни Damassen dasaana yea Jerujalembə tikkerəna kudəkke ajawu tayiro gənajajai nəkke jawal kidakko.

* **22:3 22.3 Gamaliyel** - Farisa goni Attauraye jama samma tiro daraja cədənədə. KKI 5.34 mane.

Bulusse kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

⁶ «Kausu dawu gai ledu dikki duwon, Damassa kərengəkkəniya, sadəman nur kura sameye laa yiyilje wua dirise kəlseno.

⁷ Cidiro bəp yurukke kowo laa nukce wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə?” cəne fangekko.

⁸ Wuye: “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, tiye: “Wuma Isa kam Najaratte basarsəmidə wo,” yeno.

⁹ Am wua sasadduwidə nurdəa caruna, amma kowo ti wuro jan-desiyidəyedəa fanjanni.

¹⁰ Daji wuye: “Awi gəle dikki, Kəma?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye wuro: “Cine Damasso lene, na todən awo Ala niro kadarnjəgəna dimi sammaa wulnjagai,” yeno.

¹¹ Nur kuradə cakke har rukkiwaworo walləkkəna nangaro, am wua sasadduwidə mukkoyen jesane Damasso kadikko.

¹² «Damaslan kam laa tiro Ananiya cani mbeji. Tidə Attaura Nawī Musayelan mumin, koro yaudiya bərnidən dasaana samma ngəlanju wuljai.

¹³ Daji naniro ise daje: “Kəramini Shawulu, sim fande!” yeno. Sadəman sim fandəkke tia kirukko.

¹⁴ Koro walde wuro: “Ala kaariyandeyedə rawonjua none, Jiremadəa rui, koro kowo cinjuyedəa fannero nia kərenjəna,

¹⁵ dalilnjudə shedamanjuro walləme adamgəna sammaro awo rumma-a fannəmma-aa wulgəmi nangaro.

¹⁶ Kəma, awi gurenəmi? Cine, cunju bowonəmiaro kasala njaddo, biwuwanəm tuljai!” yeno.

Bulusse na kərdiyayero nodo

¹⁷ «Jerujalembə walladakkəniya, Fado Alayen moduwa dikki duwon, wahayi laa wua sədane

¹⁸ Kəmaye wuro: “Jəktəgəne, duwaduwan Jerujalemlan luwe, shedanəm kəla wuyen ngojaiwawo nangaro,” cəni kirukko.

¹⁹ Wuye: “Kəma, calan wudə dandal dandalnin am nia kasannjanaa kosoro yakkəkke kowonəkkidəa tayi kəlanjama nojana.

²⁰ Koro sa Istifanus shedamanəmdəye bunju fjanadən, wu ye nanjan danəkke kasaddəkke, har kalwu am tia ceyesiyedəa gureyekko.”

²¹ Daji Kəmaye wuro: “Lene, kuruwuro na kərdiyayero njunodəkki!” yeno.»

Bulus sojidilan

²² Jamadə Bulussa kəranjai ngai duwon, mana kəla kərdiyayen wu-yenniya, kowo sapcane yiljane: «Yeje, tia dunian sigəne! Tia roa koldu jussənni!» yera.

²³ Yiljane kalwunja gəpcane katti samero yiyirjagai ngai duwon,

²⁴ dalil jamadə kəlanjun yiljaidəa nodu cəraana nangaro, kajalladə wada ce sojiyadə tia cada sojididəro casakko kowoja yeno.

²⁵ Tia kowojarə kekkerənniya, Bulus soji kura fuwunjun daadadəro: «Wowom Rombe amarnjagane shara yidduwwilan kam Rombea kowonuwi wa?» cəne kiworo.

²⁶ Soji kuradə adəa fangenniya, leje kajalladəro: «Awi dio manəmi? Kam adə kam Rombe, diye!»

²⁷ Daji kajalladə na Bulussero ise tiro: «Wulsəgəne, ni kam Rombe wa?» cəne kiworənniya, tiro: «Aaa,» yeno.

²⁸ Kajalladəye: «Wu wuři kadan kam Rombero walyekko,» yenniya, Bulusse: «Wudə, kam Rombe katambəkko!» yeno.

²⁹ Sadəman am tia kororo dabbardanadə koljane sapkadara. Kajalladə ye riyeno, dalilnjudə ti kam Rombe, koro tia cikkerəna nangaro.

Bulus fuwu majilissen

³⁰ Wayenniya, kajalla Rombədə dalil yaudiya Bulusso ayau gənajaanadəyea tabbato noduro maji nangaro, wurawa řimannaye-a majiliswu samma-aro wada captuye ce Bulussa wuije caade fuwunjan dayeno.

23

¹ Bulus majiliswudəa ninije tayiro: «Kəramiyani, har kuro karwunin sariwu bawoaro fuwu Alayen kərgakko,» yeno.

² Riman kura Ananiya am gərə Bulussen daadadəro cinju bakca yeno.

³ Daji Bulusse tiro: «Ala nia bannji, ni garu garuda bullan cingadadə!»* Attauraa gamilan shara səddero napkadanəw, wua bansa nəme Attaura ga wayem!»

⁴ Am nadən daadadəye tiro: «Riman kura Alayedəa ranəmi wa?» yeranniya,

⁵ Bulusse: «Kəramiyani, tima řiman kura woro nokkəni, kitawulan ruwuwada: “Bare kəla fuwuma jamanəmben manakuttu wulləmmi!”† yeno.

⁶ Bulus laanja Sadusiya, laa ye Farisawaro asuyenniya, majilislən kowo sapce: «Kəramiya, wu Farisa, tada Farisawaye. Kəla karmolan cidu mbəjiro təmakkanəyen wuro shara saddi,» yeno.

⁷ Adəa wulyenniya, katte Farisawa-a Sadusiya-ayen kambiwu cije majilisdə yakkadan.

⁸ Awoa Sadusiyadə cinowo ye bawo, malaiya so, jinni so ye bawo canı, amma Farisawadə awo ani samma mennaro kasaccana.

⁹ Daji kalala ngəwu ciyeno. Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa cijane mana jau cade: «Kam adən awima diwi fandiyyende. Jinni bi malaiya laa tiro jandəjəgənaa, nda?» yera.

¹⁰ Kambiwudə tai dajə jaujənarə walyenniya, kajalladə Bulussa njanjak-cairo rijəna nangaro, wada ce kəwu sojiyyaye ngasawo tia dawunjan cada sojididəro kalakca yeno.

¹¹ Buneyenniya, Kəma gərənjun dajə tiro: «Karwunəm gere! Jeru-jalemnin kəlanin shedanəmmadə gai, sai bərnı Rombe yen shedanəmiya!» yeno.

Bulussa roro njejoro mada

¹² Wayenniya, yaudiya laa ci kəljane awima jawuiwawo casaiwaworo kansı jawune sai Bulussa roro ceyesiya duwon yera.

¹³ Am ci kəlda adəa cadənadə tayı fidewumaa kojəna.

¹⁴ Daji na wurawa řimannaye-a amwurawa-ayero lejane tayiro: «Awima buiyewawo yaiyewaworo kansı jau buiyena, sai Bulussa roro yejiyyaya duwon!

¹⁵ To, kərma nayidə majiliswu-a rokko lamarnju kalkallo koruwi gairo kajalladəro tia nandoro cuwudo wullowo. Andi ye kawu isimaro, tia njejoro dabbardiyena,» yera.

* 23:3 23.3 ni garu garuda bullan cingadadə! - Curo dəla, ngawo kani. † 23:5 23.5 NL 22.28

16 Amma Bulusse tadanju tiro rawama wo ci kəlda adəa fangenniya, sojididəro leje ngaye Bulusso wulyeyeno.

17 Daji Bulus sojiya kuraye falnja bowoje tiro: «Jairo adəa kajalladəyero yade, awo laa tiro wulduwuye cədana,» yeno.

18 Daji sojidə tia ngoje na kajalladəyero cade tiro: «Bulus kosoma wua bowose jairo adəa nanəmbo kudəkko yeno, awo laa niro wulnjiyi mbeji nangaro.»

19 Kajalladə jairodəa mukkoyen cədane səgəriro cuttuluwe tiro: «Awi wuro wulduwuye tam?» cəne kiworo.

20 Tiye: «Yauidiya laa kəla Bulussen kalkallo cawori gairo bəri majilisso yadero njawori cane cinja kəljana.

21 Amma bare tayia kasaddəmmi, curonjan am fidewumaa kojana cinja kəlJane tia ceyesənnin awima jawuiwawo casaiwaworo kansı jawuna. Kərmadə tayi dabbardana, amarınəm bas gurejai,» yeno.

22 Daji kajalladə jairodəro: «Bare wundumaro awo ania wulsəgəmmaro wulgəmmi!» cəne tia kolje leyeno.

Bulussa mukko Gomna Felissero njakko

23 Kajalladə soji kura yindi bowoje tayiro: «Soji yer yindi-a soji fərwu fitulur-a soji kajaa yer yindi-a cammowo, sa ləgar buneyen bərni Kaisariyayero leduro dabbardənowo!

24 Fər kəmbaye ye dabbarnowo, Bulus tiro juwa kəlewa salainin tia na Gomna Felissero yadowo!» cəne

25 wotiya ngai ruwuyeno:

26 «Barganəmmin Gomna Felis, ngəwuro dəgai! Wuma Kələdiyus Lisiyas.

27 Kam adəa yauidiya cadana roro ceyesi duwon, ti kam Rombero fangekkəniya, wu-a sojiyani-a isiye tia mukkonjalan kimowokko.

28 Ayau fi tiro gənajagaidəa nokkoro tia majilisnjaro kiadəkko.

29 Kəla mana laa wadanjayan ayau gənajaaro asuyekko, amma ayaunju fima karmo bi kosoro njakkoye wajipcənni.

30 Kəlanjun ci kəlda mbejiro fangekkəniya, sadəman tia juwanjəgəkke am tiro ayau gənajaanadə yero fuwunənnin sonja njaddo yekko.»

31 Daji sojiyadə wadanja jaane Bulussa ngojane curo buneyen bərni Antifatirissero kesado.

32 Wəjananjua fərwoodə tia casadduworu koljane sojididəro walladara.

33 Soji fərwoodə bərni Kaisariyayero isane wotiyadəa Gonnaro kedənniya, Bulus yea mukkonjuro kesakko.

34 Gomna wotiyadəa kərayenniya, Bulusso ti lardu fiye cəne kiworo. Ti lardu Kilikiyayero fangenniya,

35 tiye: «Am niro ayau gənəjanadə isaiya, mananəm fakki,» yeno. Daji Bulussa mairi Mai Hirudussero caado gureja yeno.

24

Bulusso ayau gənaduwu

1 Ngawo kawu uwuyen rıman kura Ananiya-a amwurawa laa-a goninja sharaye tiro Tartulus cani-a bərni Kaisariyayero isane sonja kəla Bulussen Gonnaro keddo.

2 Bulussa kewudənniya, Tartulus tiro ayau gənaduwu badiyeno. Gonnaro: «Barganəmmin, kərmənləman naptu nanləwayen kərgaiye.

Curo nanrashidunəmben awowa bərin nianəme jamandero yiddəmmədə casakke kəjiro lardu adə tai daje fuwu juwuna.

³ Ndaran yaye sa fin yaye, Gomna, awowa dimma ani nga nangaro nia jumaro wusenjiyena!

⁴ Barganəmmi, manani kuruwujiwawo. Adə nangaro marne lowonjəkkəna, kanadinəmbə kanadi yirgai, gana laaro kərensane.

⁵ Kam adəa fitənəma kuraro kiruiye, dunia ngan curo yauidiyayen hangalsango cəsangi, koro ti kəwu adin kattuwuye tiro Najaratwu* canidəye fuwuma.

⁶ Fado Alayedəmaa tayir gəniro dio majəna duwon, tia kidaiye. [Kəla wadandeyen tiro shara njəddoro kiraiye,

⁷ amma Lisiyas kajalladə ise duno bul foknin tia mukkonde cəməye

⁸ am tiro ayau gənaəanədəro nanəmbə isa yeno.] Tia korəmia, ni kəlanəmma awo kəlanjun wulliyena sammaa nonəmi.»

⁹ Yauidiyadə ye ayaudəro duno cade jirero tabbatkeyera.

Bulusse kəla mowo fuwu Gomna Felissen

¹⁰ Daji Gomna tiro manajoro alama kenniya, Bulusse: «Ku kərwu kada jama adəro shara yiddəmi nokkənədəro, karwu kəjiaro fuwunəmmi kəlanə mowokki.

¹¹ Barganəmmi, rangəme tabbatto nonəmidə gai, ku kawu mewun yindin kojənni Jerujalembə Alaro ambəttuwuro lekkəna.

¹² Fado Alayen, bi curo dandallayen, bi curo bərnien kambiwu wunduma-a diye ye sarunni, jamaa yakkəkke hangalsango cadı ye nasaganni.

¹³ Koro awo kərma kərsaənədə rakcane fuwunəmmi tabbaccagaiwawo.

¹⁴ Amma adəa federo wulnjəgəkki, Ala kaariyandeyero ambətkəkke Jawal duwon tayi adin jireye gəni canidəa gakkı. Awo Attaura-a kitawuwa nawiya-əlan ruwuwada sammaa kasaddəkkəna.

¹⁵ Koro cinowo jirewu-a jirembuwu-a sammaye mbejiro Alalan təmania, təma duwon tayi kəlanja kasaccanadə.

¹⁶ Adə nangaro sawi yaye kowərinəkke karwunin sariwu bawoaro fuwu Ala-a jama-ayen kərgakko.

¹⁷ «Ngawo kərwu kadayen wuri sadaaye jamandero kudəme bu fida Alaro njəddoro waldəkke kadıkkə.

¹⁸ Ngaima duwon, Fado Alayen lamar tayirro walduye dikkənaye ngawon naseyera. Nanilan jama ye bawo, hangalsango ye bawo.

¹⁹ Amma yauidiya laa cidi Asiyaye mbeji. Awo laa wuro kərduwuye cadanaa, ngəlanjudə tayima nanəmbə isa wuro kərsaa.

²⁰ Bi am animə sa fuwu majilissen dakkənədən ayau wulan cawandənədə wulja.

²¹ Ra, fuwunjan danəkke kowo dunoaro samməkke mana fal adəa dikke: «Kəla cinowo am sanunayen ku sharasuwı,» wulləkkənədə?»

²² Daji Gomna Felis Jawaldəa ngəlaro nojənədə, manadəa fuwuro gərje tayiro: «Yim Lisiyas kajalladə isiya, shara njaddəkki,» cəne

²³ soji kura laaro wada ce Bulussa kosoramlan roja, amma tiro kasam cado koro bare amnjuro isəme meradunju galdu dapcaganni yeno.

Bulus fuwu Gomna Felis-a kamunju Durusila-ayen

* 24:5 24.5 Najaratwu - Jama Isaa gawu.

²⁴ Ngawo kawu ganayen Gomna Felis kamunju yaudi tiro Durusila cani-a rokko kadinniya, cunode Bulussa cawude tia kəla Isa Almasiwua kasattuyen manaje kərəngeno.

²⁵ Kəla jire dio so, kəla riwo so, shara Alaye fuwun isi soyen jandeyjiyi ngai duwon, Gomna riye tiro: «Kərma kolle lene, dama fandəkkiya, bowonjəkki,» yeno.

²⁶ Sa adə yen Bulus tiro wuri ciro təmajəna nangaro, ngəwuro tia bowoje jandejai.

²⁷ Kərwu yindi kidənniya, Gomna Felis jəpce cujunjuro Fəkiyus Festus giwa. Yaudiyadəro ser njəddo cəraana nangaro, Gomna Felis Bulussa curo kosoyen kolyeno.

25

Bulus fuwu Gomna Festussen

¹ Gomna Festus lardudəro isənaye kawu yakkua, bərni Kaisariyayen cije Jerujalemba leyeno.

² Wurawa rimannaye-a fuwuwu yaudiyaye-a nanjuro isane Bulusso ayau gənajagane lowojane

³ tayiro ser laa cəddo Bulussa Jerujalemba kalakcoro keworo, tia jawallan kapkəgəme njejoye nia ngojana nangaro.

⁴ Amma Gommaye tayiro: «Bulussa bərni Kaisariyayen rojai, koro wu kəlanı tussəkkiwawo bərnidəro waldəkki.

⁵ Fuwuwundo laa wua saa leniyo, kamdən awo laa diwi mennea, tia burwuja!» yeno.

⁶ Gomna dawunjan kawu wusku bi mewua kojənniwo napkenniya, bərni Kaisariyayero walladan. Wajənanjua shararambo leje napce Bulussa cawudo yeno.

⁷ Kewudənniya, yaudiya Jerujalemlan isanadə tia dirijane kəljane ayau kada jau fit gənayeyera, amma tayiro tabbattuwo katkero.

⁸ Bulusse kəlanju moworo: «Wada yaudiyayero, bi Fado Alayero, bi Kaisarro biwu fimaa yiddəkkanı!» yeno.

⁹ Gomna yaudiyaro ser njəddo cəraana nangaro, Bulusso: «Jerujalemba lenəme na todən kəla awo adəyen shara njəddəkki raamma wə?» cəne tia kiworo.

¹⁰ Bulusse: «Akkoni shararam Kaisarren daada, na adəman sharani kamduma jussəna wo. Awima diwi yaudiyaro yiddəkkanıwo ni kəlanəm dam nonəmma.

¹¹ Jireni bawoa, bi awo laa diwi shara karmoye dikkənaa, karmoro kadəkkiwawo. Amma ayau am ani wuro gənasaanadə jire gənia, wundumaro wua mukkonjaro njakko amardəgənni. Kaisar wuro shara səddo!» yeno.

¹² Daji Gomna Festus galawunju-a sawargadaranniya, tiro: «Kaisar niwo shara njəddiya, raam? To, na Kaisarero lenəmi!» yeno.

Sawari Gomna Festus-a Mai Agarifa-aye kəla Bulussen

¹³ Kawu gana koyenniya, Mai Agarifa-a Mairam Baniyatı-a lewa Gomna Festussero bərni Kaisariyayero kadira.

¹⁴ Bərnidən kawu kədaro napcana duwon, Gomna Festus awo Bulussa wujənaa maidəro wuljiye tiro: «Na adən curo kosoyen kam laa Gomna Felis koljəna mbeji.

¹⁵ Jerujalemba leyekkəniya, wurawa rimannaye-a amwurawa yaudiyaye-a kəlanjun sonja sakkude tiro shara karmoye kekoro.

16 Wuye tayiro kam burwujanadə fuwu am tia burwujanayen kəlanju moworo sonjaye kəlan dama mana dioye cuwandənnin sharanju kamdudə ada am Rombe gəni yekko.

17 «Daji bəрни adəro kadiranniya, wəjənanjua dəgalləkke shararambo lekke namməkke kamdəa cawudo yekko.

18 Am burwujanadə mana dioro dayeranniya, ayau jau təmakkənadə gəni gənajaa,

19 biya kəla adinnja-a kam laa cunju Isa nuna duwon Bulusse ti roa cəni-ayen kambiwudai.

20 Wu ye jiri dikke awo ania kokorəkkiro nokkənidə, Bulusso Jeru-jalembə leje na todən tiro shara yiddəkki cəraana wa nəkke tia kiworəkko.

21 Amma waje Bargaanju Kaisar sharanju cəddoro tia roja yenniya, har kawu na Kaisarrero juwagəkkiro tia kosolan roja yekko.»

22 Mai Agarifaye: «Wu ye kam adə kərənnəkkiya, raakko,» yenniya, Gomna Festusse tiro: «Bari tia kərənnəmi,» yeno.

23 Wəjənanjua Mai Agarifa-a Mairam Baniyatu-a ngawomaila jaurə dara-jaalan isane tayi-a kajallawa-a fuwuwu bərnidəye-a soro kura majlissəro kasargawo. Gomna Festus wada kenniya, Bulus yea kewudo.

24 Daji Gomnaye: «Mai Agarifa-a nayi captuwwa samma-a, akko kam kəlanjun jama yaudiya samma Jeru-jalemnin kal, bəрни adən kal lowosane dunoaro kowo sapcane dunian baworo waljiya, jusso cannadəa ruwi.

25 Wudə, awima tia roro njejoye cədənniro asunəkkəna. Amma Bargaanju Kaisar tiro shara cəddiya cərawo cənnadəro, nia ngokke tia nanjuro juwagəkki yekko.

26 Mana kibbu kəlanjun kəmaniro ruwudu wuye takkəni. Adəma nangaro tia fuwundoro kiwudəkko, tagənasso fuwunəmbə, Mai Agarifa, tia kokoriyeya, awo ruwuduye fandəkkoro,

27 dalilnjudə kosoma ayaunju ruwudənni duwon juwaduwudə jussənniro kirukko.»

26

Bulusse kəla mowo fuwu Mai Agarifayen

1 Daji Mai Agarifaye Bulusso: «Kəlanəmnin mana dioro niro amardəgəna,» yenniya, Bulus mukko sapce kəlanju moworo mana badiyeno:

2 «Barganəmmmin, ku kəla ayau yaudiya gənasaana sammayen kəlani moworo fuwunəmlan mana dikkidə, kəji fakki,

3 tagənasso ada so, kambiwu so yaudiyaye ngaa ngəlamaro nonəmmadəro. Adə nangaro lowonjəkkəna, marne wua kanadilan kərənsəne.

4 «Yaudiya samma tən gananiyan dawu jamandeye yen, Jeru-jalem yen kəndəgaini dikkənadəa nojana.

5 Tussəna wua nosanadə, caraanaa, wu kəwu adinnde jau fit Faris-awayedəa gakkənarə rakcane shedasai.

6 Koro kərma wadu duwon Ala kaariyandero ngojəgənadəyən təmania nangaro, shara kamsagai.

7 Jirinde mewun yindin ye wadu adən təmanjəa bune-a kausu-a dadu baworo Alaro ambəccagai. Barganəmmmin, wadu adəma nangaro yaudiya wuro ayau gənaseyera!

8 A! Awiro gəle nayiye Ala amba karmolan cəsangidəro təmmaro yojiwawo nuwidə?

⁹ «Calan wu kəlanidə cü Isa kam Najarattea baworo dioro awo ngəwu dikkoro ngəlaro kirukko.

¹⁰ Adəmaa Jerujalemlan dikko. Na wurawa řimannayen amari fandəkke muminna kada kosoro kekkəkkə. Koro sa tayia roro ceyesənədən, wu ye kasaddəkkəna.

¹¹ Dəndal samman ngəwuro Isaa bassaro tayiro wowom gənağəkki. Karwuni tayia wul wajəna nangaro, har bərnिया lardu gadeyero lekke tayia basarnəkki.

Bulusse waldəme kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

¹² «Adəgaima kənduwo-a amari-a wurawa řimannayealan bərnī Damassero lekki duwon,

¹³ Barganəmmin, kausu kəla dawu gai jawallan nur sameye laa kəngalma yiyildun kojəna wu-a am sasadduwi-aa wasse dirisane kəlsana kirukko.

¹⁴ Andi samma cidiro kikkuruiyendeya, kowo laa təlam yauidiyəudin wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə? Ka satəran baktu* niro jau,” cəne fangekko.

¹⁵ “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye: “Wuma Isa basarsəmidə wo.

¹⁶ Kua cine, dane! Dalil niro fələdəğəkkənayədə, tima kadunomani ye, shedamani awo ku rumma-a fuwun fəlenjəğəkki-aye yero njeđəkkoro.

¹⁷ Mukko jamanənd-a jama kərdiyaye-ayen nia njəmowokki. Kərdiyadəyero juwanjəğəkke

¹⁸ simnja kanəmi, tayia curo duwuyen tuluwume nurro yakkəmi, koro tayia kənduwo Yiwulissen tuluwume Alayero kalakkəmi. Adəgaima gawara biwuye cawandi, koro curo am duwon kambərsenja nangaro tayiro waljanadəyən nuwanja ye cawandi.”

¹⁹ «Barganəmmin, adə nangaro wahayi sameye adəa ga wakkəni,

²⁰ amma burwon am Damassero mana Alaye wulyeyekko, daji am Jerujaləmbə-a cidī Yahudiyaye sammaye-aro, har jama kərdiyaro wulyeyekko. Tayiro təmjə, na Alayero walda, koro kəndo tuwa jireye fəlejisoa cado yekko.

²¹ Adəma nangaro yauidiya laa Fado Alayen wua sadane njejoro masera.

²² Amma har kumaro bana Alaye fandəkkəna, nədən danəkke am kuran ganam sammaro shedəğəkki. Awima gade wulləkkiwawo, sai awo Nawi Musa-a nawiya gade-a wakkaji cannadə:

²³ Almasiwu bone cai, tima burwon karmolan ciji, koro amnde-a jama kərdiya-aro nur mawojji.»

Bulusse Mai Agarifaa Isaa garo dodu

²⁴ Bulus awo ania kəlanju moworo wuldu cədi ngai duwon, Gomna Festus kowo sapce tiro: «Bulus, ni jori! Kəranəm ngəwu nia njakke jorinəmma!» yenniya,

²⁵ Bulusse tiro: «Barganəmmin Gomna Festus, wu jori gəni. Hangalnia cor jire bas makki.

²⁶ Mai Agarifa awo ani sammaa nojəna, koro tiro ridu bawoaro jandəğəkki. Asərramben gəni wakkajanadəro, awo maidə nojənni falma baworo nokkəna.

²⁷ Barganəmmin Mai Agarifa, nawiyađəa kasaddəmma wa? Kasaddəmmaro nokkəna!»

* 26:14 26:14 ka satəran baktu - Awo Ala cəraanaa dioro wadu.

28 Daji maidəye Bulusso: «A! Sam falnin wa wua kəristaro sədəmi təmanəm?» yenniya,

29 Bulusse tiro: «Sam falnin yaye, ngəwun yaye, ni runəm gəni, am ku wua kərənsai samma sarğa aniro kajia, wu gairo waljaro Alaa korəkki.»

30 Daji maidə-a gomnadə-a Mairam Baniyatu-a am tayi-a rokko napkada-a cijane

31 keluwunniya, kattenjan: «Kam adə awima karmo bi kosoro njakkoye wajipcəna cədi bawo,» canı.

32 Daji Mai Agarifaye Gomna Festusso: «Ca Kaiser tiro shara cəddo cənnia, rangiye tia kolliye,» yeno.

27

Bulusse bəрни Rombero ledu

1 Lardu Italiyayero maaran leniyero nia ngoyeranniya, Bulus-a kosowu gade laa-a mukko Juliyus soji kura laa kəwu sojiya Kaisarrero kesakko.

2 Maara bəрни Adəramitiyaye laa bəрниya jarara cidi Asiyaye jəgairo ngayiye leyeiye. Curonden kam laa bəрни Tasalonika lardu Makidonyaye tiro Aristarkus canı mbeji.

3 Wajənanjua bəрни Sidonnero kadiyendeya, Juliyus nanngəla Bulusso fəlejiye tia kolje sawawanjuyero mərəduju galjaro leyeno.

4 Na adən sapkadaiyendeya, karuwa ledu damsagaidəro, kanji karuwa duno bawoa cuku Kuwirussen gaiye koyeiye.

5 Daji kanji lardu Kilikiyaye-a Bamfiliyaye-a kaduniyero tekudəa falliye koniye bəрни Mira lardu Lisiyayero kadiye.

6 Nadən soji kuradə maara laa bəрни Aleksandariyaye lardu Italiyayero leji cuwande andia curonjuro sesakko.

7 Kawu kadaro yila yilayen fuwuniye duwon, kiaddin bəрни Kinidusse karəngeiye. Karuwa kolsane kəla fuwunna leniyewawodə, kanji karuwa duno bawoa cuku Kərettero leniye niye fuwu bəla Salmoniyen diriniye koyeiye.

8 Jararadəa gaiyero kiaddin fuwuro leniye duwon, na tiro Daduram Ngəla Maara Ingiye canı karən bəрни Lasiyayero kadiye.

9 Bəlawuronde kawu ngəwu juwe asemdə kojəna* nangaro maaran ledudə juro masiwaaro walyeno. Adə nangaro Bulus am ti-a kallo lejaiye səmo kasse

10 tayiro: «Jama, bəlawurodə maara-a kare-a runja gəni, rondemaro banna so, asar kura so cukkuđiro rukki.»

11 Amma soji kuradə awo Bulus wulji yayero mana kura maara kəriduwuye-a kəma maaramaye-ayedəmaa ardijo.

12 Nangəřilan daduram maaraye adən naptudə kəji gəni nangaro, amdəye ngəwunja nadən saptuye nia ngoyera. Yojia, Fenisso lejane nadən nangəři kojai yera, Fenisdə daduram maaraye cuku Kərette anəmfədə-a yalafədə-aro ci.

Karuwa dunoa tekuye

13 Kasam laa anəmbə fudu badiyenniya, maarawudə awo majaidəa cawandəna cane sunu ingilan cattuluwe jarara cuku Kərette jaane leyera.

14 Amma sam kidənniya, karuwa dunoa tiro Karuwa Yalagədimi canı kanji cukudəyen tai daje fuje

* 27:9 27.9 asemdə kojəna - Asem kojija, sa karuwayedə isi, koro maaran ledudə juro jau.

15 maaradəa dap kida. Kanji karuwadəyero suwordu tiyero nangaro, kolliye karuwadə andia seado.

16 Cuku təngəri laa tiro Kauda canidəye kanjinju karuwa gana fu-ludənədəro koyeyiyendəye, kiaddin maara ganadəa kanjindəro gərniye

17 maaradəro isatkeyeyiye, maarawudə jalan maara kuradəa cidiya samennaro dirijane kəljane mit kekkeero. Bare Sirtisdəro† gəmdaganniro batta maara judaramdəa casaye koljane karuwadə maaradəa təmbalyeno.

18 Karuwadə jaumaro bansaidə, dunia wayenniya, kare curo tekuyero gəptuwu badiyera.

19 Koro yimbe yakkuwa kare kidaye maaradəyeyə mukkonjaman ingidəro gəpkeyera.

20 Keyera dama bawodəro kawu kadaro kəngal bi sillowu ruiyende, har təmande njəkkawoye sammaa kolyeyiye.

21 Tussəna kəmbo jawunnidə, Bulus dawunjan dajə tayiro: «Jama, ca manani bare cuku Kərette kolliyendedəa ngonuwəwaa, banna-a asar-a ani ngaro kaniyena.

22 Amma kərma marnowo, karwundo gerowo! Wundundoma nuiwawo, maaradə runjumaa fuddiye.

23 Fannowo, bune adəman malaiya Ala duwon wu kaanju ye, gakkı yedəye gərenin dajə

24 wuro: «Bulus, bare rinəmmi! Dole fuwu Kaisarren danəmi, koro akko Ala njunonje njadduwowunəm sammaye ro cəkkəyi,» yeno.

25 To, jama, karwundo gerowo! Wulsəgənədə gai kalkallo wakkajiro Alaa mərsanəkkəna.

26 Amma sai cuku laaro gəmdiyiyeyə,» yeno.

27 Kawu mewu deri kidənniya, bunenjua karuwa dunoədə andia kəla teku Adariyayen təmbaldu cədi duwon, dərdu yindi gai maarawudə cidi karənniyenaro təmayera.

28 Nankuruwu ingiye ngalyeranniya, nğanji findi kewando. Gana fuwujane gademinno ngalyeranniya, mewu wuri kewando.

29 Maaradə kauwasoro gəgəmdiyiro rijanədə, sunu dewu ngawo maaradəyən ingiro talarjagane wadu duniaye waryera.

30 Dajı maarawudə kəlanja njəkkaworo gərinjagane fuwu maaradəyən sunuwa ingiro talarjagai cane maara ganadəa ingiro kolduwu badiyera.

31 Wulusse soji kuradə-a sojiyadə-aro: «Maarawu ani maaradən napcaiwəwə, ranguwe rondo yikkawuwəwə!»

32 Dajı sojiyadə je maara ganayədəa kamjane koljane kikkuro.

33 Fajar Bulus kəmbo jaworo tayi sammaa lowoje: «Akko ku kawundo mewu deri awima buwwi awo wakkajı gurenuwidə!»

34 To, lowonjakkəna, nanlewəndoro buiwo! Ai, kanduəri kəla wundundoyema facciyiwawo.»

35 Adəa wulyenniya, Bulus burodi ngoje fuwu tayi sammayen Alaro ardije fəsakce ngəro badiyeno.

36 Dajı tayi samma ye duno cawande gewo.

37 Curo maaradəyən andi am yer yindin fitulurnin lukko arakkun.

38 Jawune kulyeranniya, maaradə kamboijoro algamadəa tekuro fiyeyera.

Ləptu maaraye

† 27:17 27.17 Sirtis - Curo tekuyen na duwon ingidə kuruwu gəni, koro cididə rakce maarawaa cadane gadero fuwu jawuiwawoda.

³⁹ Dunia wayenniya, maarawudə cididəa nojanni, amma ci bərəmbe na laa kattia kero. Rakcaia, maaradəa nadəro njadoro majai yera.

⁴⁰ Daji sunuwadəa suwuccane tekun kolyera. Sadəman je kəriduramsodəa rojənaa wuijane batta maara judaramdəa karuwaro casangiye na kattiadəro gərdü badiyera.

⁴¹ Amma na laa ingi kuruwu gəniro isane maaradəa cidiro gəmgeranniya, fuwunjudə kak daje, ngawonjudə ye duno təmbariyaye cakke nanamdu badiyeno.

⁴² Bare wundunjama kambi cəde ngərəmjənni, sojiyadə kosowu sammaa njeoro nia ngoyera.

⁴³ Amma kuranjadə Bulussa njəkkawo cəraana nangaro, tayiro awo niajanadəa dapkeyeno. Am kambi nojanadəro wada ce burwon səkta ingiro gəpta a kambi cado ci tekuyero leja cəne

⁴⁴ am gadedə ye katako so, njongo maaraye soyen kəlan leja yeno. Adəgainin wundu yaye kəlewa salainin ci tekuyero kadio.

28

Bulus cuku Malitayen

¹ Kəlewa salainin kadiyendeya, cukudəro Malita canı fangeiye.

² Am nadən dasaanadə andiro ser dama baworo fəlesejera. Ingi cuduri koro kakua nangaro, kannu fujane andi sammaa sosasera.

³ Bulus kəska kəla fal capce kannuro fiyeyenniya, fusi laa kannu fanje culuwe mukkonjua calje tangaadan.

⁴ Am nadəyedə kadi mukkonjuro tangaada talarji kerunniya, kattenjan: «Jiremaro, kam adə kamceji! Tekun ronju kajəna yaye, shara roa koljiwawo!» yera.

⁵ Daji Bulus kadidəa secce kannuro gəpciye kuttu fima tia cuwandənni.

⁶ Fuji bi ro bawoa bəp curiro təmajana duwon, ngəwuro gurejane awima tia cuwandənnidə, kuronja faljane ti sənəm canı badiyera.

⁷ Karən na adəyen cidi laa lawan cukudəye Faliyus caniye mbeji. Tida andia kəjiro kamsagane fannjun kawu yakkuro sosasera.

⁸ Bawa Faliyussedə dondi bowada, kange-a njarwo-a tia cadana. Bulus nanjuro leyenniya, mukko gənəjiye moduwa cəde isangayeyeno.

⁹ Ngawo adəyen am dondi cukudəye gapcana isane tayi ye ngayera.

¹⁰ Adə nangaro andiro jauru bərsəm sade har sa cidundeye kidənni, awo maradundero faidaa sammaa sedo.

Bulusse bəрни Rombero kənsio

¹¹ Ngawo kəndawu yakkuyen maara laa bəрни Aleksandariyaye cukudən nangəri kojəna kəlanjun alama Kawuwa Sənəmbe cəgarənadəro ngayiye sapkadaieye.

¹² Bəрни Sirakussero kadiyendeya, kawu yakkuro napkeiye.

¹³ Nadən jararadəa gaiye duwon, tekudəa falliye bəрни Rigiumbero kadiye. Wəjənənjua karuwa anəmbe fudu badiyenniya, kəla fuwunna ciniye kawu yindin duwon bəрни Futiyoli canidəro isiye jəpkeiye.

¹⁴ Nadən kəramiya laaa nayeyeiye. Andia dosane dawunjan mawuro napkeiye. Adəgainin bəрни Rombero leyeiye.

¹⁵ Kəramiya Rombedə isiyero fangeranniya, andia kaptuwuro har Kasuwu Afiyusse-a Kusottoram Yakku-aro kadira. Bulus tayia kirunniya, Alaro ardije karwunjun duno kiwando.

16 Rombo kadiyendeya, koljane Bulus runju soji gadimanju-a rokko napkeno.

Bulusse kawuri nodo bargaa Alaye bərni Romben alamdu

17 Ngawo kawu yakkuyen Bulus fuwuwu yauidiyayea bowoje capkadaranniya, tayiro: «Kəramiya, awima diwi jamande-a ada kaariyandeye-aro yiddəkkəni yaye, Jerujalemlan kosoma gai wua sadane mukko am Rombero sərənseyera.

18 Koro seddəranniya, ayau fima njejoye wulan bawo nangaro wua koldu kerawo.

19 Amma yauidiyadə wajanadəro, ayau jamaniro gənaduwwuye takkəni yaye, dolenirowo sai Kaisar wuro shara səddiya yekko.

20 Adəmaro nayia njarukke mana njaddəkke nəkke bowongerakko. Nonowo, təma Israyilawuye nangaro wu sargə adəlan tikkerəkkənədə!»

21 Daji tayiye tiro: «Andidə, wotiya falma lardu Yahudiyaye kəlanəmlan fandiyyende, koro curo kəramiyande na todən isanayen wunduma diwinəm wulji fanniyende.

22 Amma niyen awo təmanəmma fanduro rayiyena, dalilnjudə ndaran yaye kəwu adəa wajanaro noniyena,» yera.

23 Daji Bulusso sardu kamgeyeranniya, tayi nanngəwun cayemaa kəjənaro nanjoro kadira. Suwan tai har kajirirowo kude, Bulus nodo bargaa Alayea shədəje Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyye-alan njuttiye awo Isaa wujənaa kasaccaro tayiro kawuri kiddo.

24 Awo wuljənədəa laanja kasatkera, laa ye kasattu wayera.

25 Fandannin duwon, kawu lejaidəro Bulusse tayiro mana fal cədde: «Awo Ruhu Alaye ci Nawi Ishayayen kaariyandoro wuljəgənədə jire.

26 Tiye:

«*Lene, jama adəro wulle:
Ngəlaro fannuwi duwon,
kəlandoro təmmaro ngayiwawo.
Koro ngəlaro ruwi duwon,
təmmaro asunuwwawo.*

27 *Awoa karwu jama adəyedə kibbajəna,
kiaddin səmonja fanjai,
simnja yea jakcana,
bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,
koro karwunjan asujannirowo.
Ngai gənia, nanirowo waldane tuwa cade
tayia isangagəkki.»†*

28 «To, fannowo, lawar njəkkawo Alaye adə jama kərdiyayero juwadəgəna. Tayidə fanjai!»

29 [Adəa wulyenniya, yauidiya kattenjan kambiwu cadiaro sapkadara.]

30 Kərwu yindi latto Bulus fannju agəriyen napce, am tia kuroro isai sammaa mukko yindin kapciye,

31 wunduma tiro dapcəgənnin tayiro federo kawuri nodo bargaa Alaye cədde awo Kəma Isa Almasiwuwa wujənaa alamji kərga.

ROMANWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni

Rombero ruwujægänadä

Badiduram

Bulus, ti kängayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Rombero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya Bulusse samman ti adä kuruwu wo, koro curonjun käla njäkkawo Alayedäyen federo ruwujäna. Akko isäp laa tayiro Jawal Romanwuye cani: Am samma biwu cadäna ye, daraja Alaye najaganni ye (Rom 3.23); Alwasi biwuyedä karmo, amma känjo Alayedä Kämände Isa Almasiwuyen ro sawisoye (Rom 6.23); Ala andiro këräwonju ngainin fälesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano (Rom 5.8); Cinämlan «Isama Kämädä wol!» nème karwunämlan Ala tia karmolan cäsängänaro kasatkemma, njäkkawo fandämi (Rom 10.9).

Akko nashawa curo wotiya adäyen dasaanadä:

Lewa (1.1-17)

Adamgäna samma biwuwu (1.18-3.20)

Kambärselan jiremaro waldu (3.21-5.21)

Ser Alaye biwuro cadi wa? Jaawu Bulusse (6.1-8.39)

Ser Alaye wadunju bowuro kalakci wa? Jaawu Bulusse (9.1-11.36)

Kändägai jama Isaa gawuye (12.1-15.13)

Lewa daryeye (15.14-16.27)

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni

Rombero ruwujægänadä

LEWA

¹ Wuma Bulus wolodi Isa Almasiwuye ye, kängayambo walduro bowowada ye, kawuri käji Alaye wulduro galaada ye,

² kawuri käji duwon Ala kuren nawiyanjuyen kitawuwa* darajaalan ci cäne wadu ngojädä.

³ Kawuri käjidä käla Tadanjuyen, ti duwon naptunju adamgänayen kaduwu Nawi Daudaye,

⁴ koro käla Ruhu Alayen karmolan cidunju nangaro känduwoaro Tada Alayero tabbaccänadä, tima Kämände Isa Almasiwu wo.

⁵ Tilaman ser-a nanäkängayam-aa kiwandiye, cunju nangaro amso curo kärdiya sammayen tia kasacca jaaro.

⁶ Curonjan nayi ye jama Isa Almasiwuyero walduro bowowada.

⁷ Nayi duwon Ala njaraana ye, mumunno walduro bowonjana ye bærni Romben dägawwa sammaro: Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Bulusse Isaa gawu bærni Rombea kuroro rawo

⁸ Burwo sallammin Isa Almasiwuyen nayi samma nangaro Alania wusenäkki, mana kambärsendoye dunia ngalan cadidäro.

⁹ Ala shedamani, ti duwon ronilan ambätkäkke kawuri käji Tadanjuyea mawonäkkidä, dadu baworo nayia tannjakke

* **1.2 1.2 kitawuwa** - Kitawuwa darajaa yauidiyaye. Tayia Aman Caye yelan bowojai.

¹⁰ kullum moduwa njaddækki, koro Alaye cædia, dama nandoro leduye fandækkoro tia korækki.

¹¹ Nayia kuroro jairo raakkæna, kænjo serre Ruhu Alayen karwundoro duno njoma laa nayiro njaddækkoro,

¹² wotte kattenden kambærse kaando-a kakke-ayen andi samma duno fandiyyoro.

¹³ Kæramiya, adæa nonuwiya, raakko: Kærðiya larduwa gadeyen gai, curondo yen nema laa fandækkoro ngæwuro nia nandoro leduye ngokkæna, amma har kuro fandække lekkæni.

¹⁴ Am kæla færmgada yen kal, færmðænni yen kal, ilmuwu yen kal, ilmuwu gæni yen kal, tayi sammaro kawuri kæji wulduwuro kælaro ngokkæna.

¹⁵ Adæma nangaro nayi bærne Romben dægawwadæ yero kawuri kæji wulduwu jairo raakænadæ.

Kænduwo kawuri kæjiye

¹⁶ Kæla kawuri kæjidæyen nangukkæni, tima kænduwo Alaye kam tia kasaccænama fi yayero njækkawo kudomadæ wo, burwon yaudiyaroro, koro yaudiya gæni yero.

¹⁷ Curo kawuri kæjidæyen nanjire Alaye fæledi, nanjire duwon kambærseyen isi ye, kambærsero simojiiyi yedæ, kitawulan ruwuwadadæ gai: «Kam jiremædæ kambærseyen roa dægai.»[†]

ADAMGÆNA SAMMA BIWUWU

Kærðiya na Alayen biwuwu

¹⁸ Gærgadu Alaye samæn kæla awo nanmuminne gæni so, jirenambu so samma am jirenambulan jiredæa gæræjidæyen fæledi,

¹⁹ dalilnjudæ awo kæla Alayen nodidæ tayiro farak, Ala tayiro isanojægæna.

²⁰ Tæn dunia alaktænayen awowa Alaye taruiwawodæ nowada, awo alaktænadæyeman federo tarui nangaro, tayima kænduwonju sawisoye-a naptunju Alaye-a wo. Adægaima amdæye dalilnja Alaa nodunambuye bawo,

²¹ dalilnjudæ Alaa nojana yaye, tiro daraja cadænni bi tia wusejanni, amma hangalnja ye bowuro walje karwunja hangal bawoadæ ye duwuro waljæna nangaro.

²² Hangal kæjiaro kælanjaa ngoyera, amma joriyaroro waljane

²³ daraja Ala tæmmaro nuiwawoyedæa gumkiya adamgæna so, ngudowa so, læmanna si dewua so, nganjin gærdawu soye camunolan falyera.

²⁴ Adæ nangaro mangar diwi karwunjayen Ala tayia curo tayirnambuyen kolje tiyinjan faidadane awo nangua kattenjan kedo.

²⁵ Jire Alayedæa kattuwulan faljane Alaktuma yayero awo alaktænaro ambæccagane sujada keddo. Ala Alaktumadæmaro har abadaro njungoro tio! Amin.

²⁶ Adæmaro Ala tayia curo jarawa nanguayen kolyeno. Kamuwanja kændo kalkaldæa awo kalkal gænilan falyera,

²⁷ koro jiri adægainin kongwawa ye kamuwa-a kændo kalkal koljane mæradu kamanjaye jairo cadane katte kongwawayen awo nangua cade ajawu jawallan luwonjaye wajipcænadæ kælanjaro kikkuro.

²⁸ Alaa nodudæa awo ngælaro ngoduro wajana nangaro, Ala tayia hangal yeskadaro awo jussænni cadoro kolyeyeno.

[†] 1:17 1.17 Hab 2.4

²⁹ Karwunjadə jirenambu so, nankəlado so, mangar diwi so, niadiwi so samma yen cəmbəʁəna, mandəna so, kam njejo so, lawala so, curoyindi so, awo diwi diwi so yen rapkada. Tayi tarwawu,

³⁰ ngadarwu, kələdowa Alaye, am jau, rokurawu, kəla fələduwu, diwi dioro masku, amwurawanjaa ganambuwu,

³¹ hangalnja bawo, nan'adal so, kərawo so, kanjimari so ye bawo.

³² Shara Alaye duwon am kəndo aniso gai cadimadəro wowom karmoye wajipcəgənədəa dam nojana yaye, tayi runjua gəni cadi, koro am cadidə yea ardiyai.

2

Shara Alaye jire

¹ Adə nangaro, ni duwon ambo shara yiddəmidə, wunduro walyem yaye, dalilnəm adəa dioye falma bawo, dalilnjudə ni am gadero shara yiddəmiya, kəlanəm sharanəmi, awo cadidəmaa dimidəro.

² Shara Alaye kəla am kəndo ania cadimadəyedə jirero noniyena.

³ Ni kam, am awo ania cadimadəro shara yiddəmi duwon ni ye tayi gai dimidə, wowom Alayero kanəmi wa təmanəm?

⁴ Ra, Alaye nanngəlänju-a afunju-a kanadinju-a tərəmdəa ruyem? Nanngəlänjudə tuwa dioro simonjiyidəa nonəmmi wa?

⁵ Kəlakibbunəm-a tuwanambu karwunəmbe-a nangaro yim gərgadu Alaye-a sharanju jireye fələdidə-aro ajawu jau fit kəlanəmbo capkəgəmi.

⁶ Ala wundu yayero kəla kəndonjuyen kalkallo ci:

⁷ Am duwon kəndo ngəla diolan neccane daraja-a bərsəm-a ro njəpəcıwawodə-aa majaimadəro ro sawisoye ci,

⁸ amma am duwon kəla rawon jiredəa wajane jirenambu jagaimadəro gərgadu-a karwujau-a fəlejiyi.

⁹ Wundu duwon awo diwi diomadə, basari-a bone-a tia cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi,

¹⁰ amma daraja-a bərsəm-a nanlewa-a ti ngəla diomadəa cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi.

¹¹ Nonowo, Ala amba gayirjiwawo.

¹² Am samma Attauraa nojannin biwu cadimadə Attaura bawolan sanui, koro am samma fərdu kənduwo Attaurayen duwon biwu cadimadə, Attauralan tayia sharajai.

¹³ Attauraa kərəndumaso fuwu Alayen jirewu gəni, amma Attauraa gamasoma jirewuro waljai wo.

¹⁴ Awoa kərđiya Attaura cadanni duwon halnja tayia simojiye awo Attarayə amarjənədəa cadiya, cadanni yaye, awo cadidə naptu wadanjayero walji.

¹⁵ Naptunjayen awo Attaura amarjənədə karwunjan ruwuwadaro fəlejai, halnja ye ngai shedaji, koro karwunja sa laan tayia sariwuji, sa laa yen jirewuro asujiyi.

¹⁶ Kəla kawuri kəji mawonəkkidəyen yim duwon Ala Isa Almasiwuyen asər ambea sharajidən awo ani wakkajai.

Yaudiya na Alayen biwuwu

¹⁷ To, ni kəlanəmbo yaudi nəmidə, Attauraro njuttəgəmi, Alalan awulo bumi,

¹⁸ rawo Alayedəa nonəmma, Attauradəa kəranəmma nangaro awo ngələdəa gayirnəmi,

19 nima tabbatto kambuwaye jeduma woro nonəmma, nima koro am curo duwuyen dasaanaro nur kudoma,

20 am hangal bawoaye alamduma, yallaye maləm woro nonəmma, ni Attauralan ilmu-a jire-a sammaa kalkallo tammadə,

21 to, am gadero yikkərami duwon, kəlanəmbo yikkərambawo wa? Ni duwon bare nambarwu cadənni wulləmidə, nambarwu dimbawo wa?

22 Ni duwon bare kənjəna cadənni nəmidə, kənjəna dimbawo wa? Ni duwon gumkiyaa haramgadaro ngonəmidə, kare fadowa sənəmbe ndalləmbawo wa?

23 Ni kəla Attaurayen awulo bumidə, ganambunəmlan Alaro daraja njo wanəmi.

24 Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nayi nangaro kərđiya cu Alayedəa bassai.»†

25 Wada Attauraye gamia, kajadə* faidaa, amma Attauraa ganambumaro walləmia, kajanəmdə kajanamburo waljəna.

26 Ngaima jəmbələm wada Attauraye jəgaia, kajanambunju kajaro ngojaiwawo wa?

27 Koro kam tiyilan jəmbələm duwon awo Attauraye amarjənədə cədidə nia sharanji, ni kitawu so, kaja so tamma duwon Attauraa ganambumadə.

28 Yaudidə kam deyan yaudiro fəlediyi gəni, koro kaja jireyedə awo tiyiye turui gəni,

29 amma yaudidə kam curon yaudi wo, koro kajadə ye awo karwuye wo, arawuyen gəni, Ruhu Alayen kadio. Njungoronju na amben gəni, na Alayen wo.

3

Adamgəna samma na Alayen biwuwu

1 Adə nangaro naptu yaudiyedə awi faidanju wo? Awi kajadəye riwanju wo?

2 Jiri fin yaye ngəwu mbeji. Kuranjudə, mukko yaudiyadəyero kawurɪ Alaye casakkəna.

3 To, nda? Laanja kasaccannia, kasattunambunjadə aman Alaye baworo cədi wa?

4 A'a, təmmaro ngai gəni! Kam fi yaye kattuwumaro walji yaye, Aladə jirema dəgai, kitawulan ruwuwadadə gai:

«Mananəmlan jiremaro nonjai ye, sharanjaiya, kənnasar fandəmi ye.»†

5 Amma jirenambundedə nanjire Alaye fəleja, awi wulliyə? Ala ajawu gənəduwumadə jirenambuma wa? Kəla mana kamben manayekko.

6 A'a, təmmaro ngai gəni! Adə gənia, ndayin gəle Ala am duniayea sharaji?

7 Kattuwunilan jire Alaye ngəwuro tərgane Alaro daraja cadia, awiro gəle koro yaye wua biwumaro sharasai?

8 Koro awiro gəle har ngai wuldiwawodə: Nda diwi diyo, ngəla isoro? Am laa manande cadi adəmaa yikkəraiye cani. Tayidə, wowomnja jussəna!

† 2:24 2.24 Ish 52.5 * 2:25 2.25 kajadə - Noduwuram aman caye katte Ala-a jamanju yaudiya-ayennedə. † 3:4 3.4 Jaw 51.4

Jirema falma bawo

⁹ Awi gäle? Andi yauidiyadē am gadero wa ngalwo? A'a, təmmaro ngai gəni! Yauidiya-a kərđiya-a samma fərdu kənduwo biwuyen dasaanaro calan fəleniyena.

¹⁰ Kitawulan ruwuwadadē gai:

«*Jirema bawo, falma bawo,*

¹¹ *kam asujəna bawo, Alaa madama bawo.*

¹² *Tayi samma jawal koljana, kəla tilonna faida baworo waljana, kam ngəla dioma bawo, falma bawo.*†

¹³ *Ngowoljonja kauri kaada gai, təlamnjan amba jambajai.*†

Fərdu ka cinjajen dawi fusiyea.†

¹⁴ *Cinja baskudu-a manakuttu-an cəmbəřəna.*†

¹⁵ *Sinja kam njeoro doi,*

¹⁶ *jawalnjan masiwa-a kudəra-aa,*

¹⁷ *koro jawal nanlewaye nojanni.*†

¹⁸ *Adəgaima Ala rida karwunjan bawo.*»†

¹⁹ Awi yaye Attaura wuljidē, am fərdu kənduwo Attaurayen dasaanaro wuljiyro noniyena, ngainin ci wunduye yaye gəm cədo, dunia sammaa shara Alayero caado.

²⁰ Ai, nodu biwuyedē Attaurayen isi, adə nangaro wunduma wada Attauraye galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawo.

KAMBƏRSELAN JIREMARO WALDU*Wada Attaurayen gəni, kambərselan*

²¹ Amma kərmadē nanjire Alaye wada Attauraye galan gəni tuwandi, Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a tia shedajana.

²² Nanjire Alayedē Isa Almasiwuye mərsaduyen am kasattuwo sammaro isi, gayirdu bawo.

²³ Tayi samma biwu cadəna ye, daraja Alaye najaganni ye,

²⁴ amma merudu Isa Almasiwulan tuwandidəyən dero sernjulan jirewuro waljai.

²⁵ Ala nanjirenju fəlejoro, Almasiwua laya fastu gərgadunjuyero kaino, koro ngainin tia bunjuyen* kambərselan kasaccane jirewuro waljai. Awoa Ala afunju nangaro biwuwa kureye wowomjənni.

²⁶ Adəa dionjudē, jaman kərmayen nanjirenju fəlejoro, ngainin Al-adəma jire ye, kam Isaa kasattumadəa jiremaro cədima ye wo.

²⁷ Nda gäle awulo bodə? Bawo! Kəla wada jiri fiyen? Kəla wada kidayen? A'a, kəla wada kambərselen.

²⁸ Nonowo, kam wada galan gəni, kambərselan jiremaro waljiro tabbatkeyeiye.

²⁹ Ra, Aladē Ala yauidiya runjaye wa? Kərdiyaye ye, gəna? Aaa, kərdiyaye ye,

³⁰ Aladē falma nangaro, ti duwon am kajaadaa kambərselen jirewuro cədi, koro jəmbələmba yea kambərselen jirewuro cədidə.

† **3:12 3.10-12** Jaw 14.1-3; 53.1-3 † **3:13 3.13** Jaw 5.9 † **3:13 3.13** Jaw 140.3 † **3:14 3.14** Jaw 10.7 † **3:17 3.15-17** Ish 59.7-8 † **3:18 3.18** Jaw 36.1 * **3:25 3.25** *bunjuyen* - Karmonju kəla kəskayen nangaro.

31 Adə nangaro kəla kambərseyen Attauradəa baworo diye wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Attauradəa tabbatkeyeiyē.

4

Misal Nawi Ibrahimbe

1 To, kaarinde Nawi Ibrahimdə, awi gəle wulliye? Naptunju adamgənayen, kəla kambərseyen awi asujo?

2 Ca Nawi Ibrahim kida diolan jiremaro walyenoa, dalil awulo boye cədana, amma fuwu Alayen gəni.

3 To, awi kitawu wuljo? «Nawi Ibrahim Alaa mərsajəna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno.»†

4 Kam kida cədidəro biyanjudə kənjə gəni, alwasi.

5 Adə yaye kam duwon kida cədiwawo, amma Ala am diwia jirewuro diomaa mərsajidə, kambərseju nangaro tia jiremaro ngoji.

6 Nawi Dauda ye kam duwon Ala tia kidanju gəni nangaro jiremaro ngojidəye barganju wuljənədə gai:

7 «Barganja am ayauwanja ye gawurdəna, biwuwanja ye jakkadadə.

8 Barganju kam Kəmande tiro

biwunju təmmaro gənajiyiwawodə.»†

9 Barga adə am kajaada runjayema wa? Ra, jəmbələmba ye cawandi? Kambərse Nawi Ibrahimbe nangaro Ala tia jiremaro ngojənarə wulliye.

10 Dəlwu filan tia jiremaro ngoyera? Kajanjulan ra jəmbələmlan? Sa ti kajaadalan gəni, jəmbələmdələman.

11 Kajadəa alama gairo kiwando, alama duwon sa kajadənnin kambərseju nangaro nanjire cuwandənədə tabbacciyidə. Ngainin Nawi Ibrahim bawa am kambərsea jəmbələm dasaana sammayero walyeno, tayi yea kambərseja nangaro jirewuro ngojaro.

12 Koro bawa am kajaadaye yero walyeno, tayi duwon kajaada runju gəni, jawal kambərseye bawande Nawi Ibrahim sa jəmbələmlan jəganədə yea jagaidə.

Wadu Alaye-a kambərse kame-a

13 Ala Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro warasama duniayero walji cəne wadu ngoyeno, wadu duwon wada Attauraye galan gəni, nanjire kambərsejan isidəyen tiro cinadə.

14 Ca wada galan amso warasawuro walyeraa, kambərseadə ye bowu fat, wadudə ye faidanju baworo waljəna,

15 wadadə gərgadu Alaye cuwudi nangaro. Na wada bawolan wada ganambu ye bawo.

16 Adəma nangaro wadudə awo kambərseye wo. Dalil wadu serlan isidə, tima kaduwu sammaro tabbaccuworo, kam wada jəganama runjuro gəni, kam kambərse Nawi Ibrahimbea jəganama yero, ti duwon bawa andi sammayedə.

17 Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nia bawa jama kada kadamiyero ngidəkko.»† Tidə Alaa kasaccəna, Ala duwon am sanunaro ro cakke awo bawoa mennaro cədidə.

18 Təma bawo yaye, Nawi Ibrahim təmajə Alaa mərsajə ngainin bawa jama kadayero walyeno, Alayə tiro: «Kaduwwunəm ngəwujai,»[†] cənnadə gai.

19 Ti kərwunju mia gai duwon, kiarijəna ye, koro Saratu ye cambiworo curuna yaye, kambərsenju duno baworo waljənni.

20 Wadu Alayə shekku bawoalan kasacce kambərsenjulən dunoaro walyeno, koro Alaro daraja kaino,

21 awo Ala cədi cənnadəə cədiro tabbatto mərsajəna nangaro.

22 Ngainin kambərsenju nangaro Ala tia jiremaro ngoyeno.

23 Mana ruwuwada adə: «Tia jiremaro ngoyeno,» ti runjuo gəni,

24 andi yero ruwuwada. Ala andi yea jirewuro ngosai, ti duwon Kəmande İsa karmolan cəsangənadəə mərsaniyena nangaro.

25 İsadəə biwuwandə nangaro sərəcəgane kano, koro jirewuro walliyoro karmolan ciyeno.

5

Nanlewa Alayə fando

1 Adə nangaro, kambərselan jirewuro walliyenadə, Kəmande İsa Almasiwuyən katte andi-a Ala-ayən naptu nanlewayə.

2 İsa nangaro jawal kambərseyən ser curonjun dəgəiyənə adəro ngawo fandiynə, koro karwunde curo təma daraja Alayən kəjjənə.

3 Koro adəə kəjənaro curo boneyəman karwunde kəjjənə, bonədə kanadi cuwudiro noniyenadəro.

4 Kanadidə ye hal ngələ cuwudi, koro hal ngələdə ye təma cuwudi.

5 Təmadə tiyisəm cuwudiwawo, Ala karwundero Ruhunju sadənayən kərawonju cakkənadəro.

6 Awima rangiyənə bawoalan Almasiwu am Alaa ga wajana nangaro sa kalkalnin kano.

7 Kiaddin kam laa kam jirema nangaro ronju ci, waneyə kam laa kam ngələ nangaro rakce ronju ci.

8 Amma Ala andiro kərawonju ngainin fəlesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano.

9 To, andi kərma bunjuyen* jirewuro walliyenadəro, adəə kəjənaro tiyən gərgadu Alayero kaniyē.

10 Sa andi kələdowadən karmo Tada Alayən Ala-a solodiyənə, adəə kəjənaro solodiyenadə ronjuyen njękkawo fandiye.

11 Koro adə runju gəni, Kəmande İsa Almasiwuyən na Alayən karwunde kəjjənə, tiyən kərma solo fandiynadə.

Nawi Adam-a İsa Almasiwu-a

12 Adə nangaro, jiri kam fallen[†] biwu duniaro ngayə biwuyən karmo ngaanadəə gai, ngainin karmodə am sammaro tatargaada, tayi sammə biwu cadənadəro.

13 Kawu Ala Attaura ciro, dunialan biwu mbeji, amma sa Attaura bawodən wowom gənadiyiwawo.

14 Adə yayə jaman Nawi Adamben tai Nawi Musayero kudero karmodə kələ am sammayən kərgə, har am biwuwa yestu Nawi Adambe-a camun cadənnidəmaa lejənə. Nawi Adamdə camuno ti fuwun kəndemadəyē.[‡]

[†] 4:18 4.18 Bad 15.5 * 5:9 5.9 bunjuyen - Karmonju kələ kəskayən nangaro. [†] 5:12 5.12 kam fal - Nawi Adam. [‡] 5:14 5.14 ti fuwun kəndemadə - Almasiwu.

¹⁵ Amma kənjodə ayaudə-a camun gəni. Ayau kam faldəye nangaro am ngəwu kasunoa, adəa kojənaro ser Alaye-a kənjo ser Isa Almasiwu kam faldəye-a am ngəwuro tasargaana.

¹⁶ Koro kənjodə awo ayau kam faldəye cuwudənədə-a camun gəni. Awoa shara ayau fal jəganadə wowom kiwudo, amma kənjo ayau kadaa jəganadə nanjire kiwudo.

¹⁷ Kam fal nangaro kəla ayau kam faldəyen karmo kəla am sammayen kərmai cunodi, adəa kojənaro am ser ngəwu-a kənjo nanjireye-a camoyimasodə Isa Almasiwu wotte kam faldəyen roa dasaane kərmai canodi.

¹⁸ Adə nangaro, jiri ayau kam falle am sammaro wowom cuwudidə gai, ngainin kəndo nanjireye kam falle am sammaro jiremaro waldu-a ro-a cuwudi.

¹⁹ Awoa ganambu kam fallen am ngəwu biwuwuro waljanadə gai, ngainin ga kam fallen am ngəwu jirewuro waljai.

²⁰ Koro ayaudə ngəwujoro Attaura kadio, amma na biwu ngəwujənadən, ser Alaye tia jauro kojiro ngəwuyeno.

²¹ Ngainin jiri biwudə karmolan kərmai cunodənədə gai, ngaiman ser Alaye nanjireyen kərmai cunode ro sawisoye Kəmande Isa Almasiwuyen cuwudi.

SER ALAYE BIWURO CADI WA? JAAWU BULUSSE

6

Biwuro no, Almasiwulan dəga

¹ To, awi gəle wulliyə? Ser Alaye ngəwujoro curo biwuyen wa dəgaiyē?

² A'a, təmmaro ngai gəni! Andi biwuro nuiyenadə, jiri fin gəle curodən koro dəgaiyē?

³ Wundunde yayero kasala sadde Isa Almasiwuro kəlsaənədə, karmonjuro kəlsaənaro nonuwwi wa?

⁴ Adə nangaro, kasala karmonjuro kəlsaənədəlan ti-a rokko sittərasənədə, ngainin jiri Almasiwudə daraja Bawadəyen karmolan cijənədə gai, andi ye kəndəgai bərin diye.

⁵ Karmonju-a camunno tiro kəldiyienədə, tabbato karmolan cidunju-a camunno tiro kəldiyiye.

⁶ Halnde caye dəgaiyenədə ti-a rokko kəskaro jajaanaro noniyena, duno biwuyedə baworo waljo, bare gadero karea biwuyero walliyendero.

⁷ Kam nunadə biwu-a firdane nankam kəlaye cuwandəna.

⁸ Almasiwu-a kallo nuiyenadə, ti-a kallo roa dəgaiyero mərsaniyena,

⁹ koro Almasiwu karmolan cijəna nangaro, gadero nuiwaworo noniyena. Kənduwo karmoyedə kəlanjun bawo.

¹⁰ Nonjudə, tilo lonno biwua baworo dioro kano, amma ronjuadə, Alaro daraja njoro roa dəgai.

¹¹ Jiri adəgənin nayi ye nuwe kənduwo biwuye kəlandon baworo waljəna ye, koro Isa Almasiwulan roa dəgawe Alaro daraja yiwi yero kəlandoa ngonowo.

¹² Adəma nangaro bare biwu kəla tiyindo nomayen kərmai cunode mangarnjua gawwi.

¹³ Bare tiyindo kare kida jirenambu dioye gai mukko biwuyero yakkuwwi, amma karmolan roa cinuwwadə, kəlandoa Alaro yowo, tiyindo ye kare kida nanjire dioye gai Alaro yowo.

¹⁴ Kənduwo biwuyedə gadero kəlandon bawo, nayidə fərdu wadayen gəni, fərdu ser Alayen dəgawi nangaro.

Kaŕeawa nanjireye

15 To, awi gæle? Andi færdu kænduwo wadayen gæni, færdu ser Alayen dægaiyenadæ, koro yaye biwu diye wa? A'a, tæmmaro ngai gæni!

16 Kamba garo tiro kaŕea gai kælando kewwa, ti gawidæye kaŕeawaro walluwiro nonuwwi wa? Biwu gadæ karmoro cadi, koro Alaa gadæ nanjire cuwudi.

17 Amma Alaa wusenijo! Nayi calan kaŕeawa biwuyedæ kærma karwundo samman alamdu jiri njasakkæranadæa gawe

18 biwu-a firduwe nankam kælæye fanduwe kaŕeawa nanjireyero walluwa.

19 Naptundo adamgænaye nangaro mana kamben manayekko. Jiri calan tiyindo tayirnambu so, nandiwi soro kaŕea gai kælando yiwe na kojænaro nandiwiro cadænadæ gai, adægainin kærma kaŕea gai tiyindo nanjirero yowo tayirro walloworo.

20 Sa nayi kaŕeawa biwuyedæn, nayi færdu kænduwo nanjireyen bawo.

21 Awowa duwon kærma tayia nangunuwidæ, sadæn awi faidanja wo? Awoa awo aniye leduwuramnja karmo.

22 Amma kærma biwu-a firduwe nankam kælæye fanduwe kaŕeawa Alayero walluwadæ, faidanjudæ tima nantayir wo, leduwuramnju ye ro sawisoye.

23 Awoa alwasi biwuyedæ karmo, amma kænjo Alayedæ Kæmande Isa Almasiwuyen ro sawisoye.

7*Misal lariusaye*

1 Kæramiya, nayi Attaura nonuwwasoro wulnjagakki, kam ronjualan, kænduwo wadayedæ kælänjun mennaro nonuwwi wa?

2 Misallo kamu kwaadæ tiro wadalan kælæada kwadæ ronjuamaa. Amma kwadæ kanoa, wadadæ kælänjun bawo.

3 Adæ nangaro kwadæ ronjua duwon kwa gade kidoa, tia kænjenamaro ngojai. Amma kwanju kanoa, wada adæ kælänjun bawo, kwa gade kido yaye, ti kænjenama gæni.

4 Kæramiyani, jiri adægainin nayi ye tiyi Almasiwuyen wadaro nuwwa, ngainin kam gadeyero walluwi, ti karmolan cijænadæyero, koro nema Alaro yakkiye.*

5 Sa hal tiyyelan† dægaiyenadæn, jarawande biwuye wada cæsangænadæ tiyindea cakke nema karmoye kekkiye.

6 Amma awo calan rosanadæ-a fir diye nuiyena nangaro, kærma wadadæ kæländen bawo, ngainin jawal cæye wada ruwuwadayen gæni, jawal bærin Ruhuyen wolodiya Alayero walliye.

Hal biwuye

7 To, awi gæle wulliye? Wada Attaurayedæ biwu wa? A'a, tæmmaro ngai gæni! Wadayen gænia, biwu nokkiwawo. Misallo ca wadaye: «Bare mangar dimmi,»† cænna, mangardæa asukkæni.

8 Amma biwudæ wadayen dama kiwandænnya, mangar jiri jiri karwu-niro kekko, wada bawonin biwu nuna nangaro.

9 Calan sa wada bawolan ronja kærgakko, amma wadadæ kadinniya, biwudæ roaro walje wudæ kanukko.

* 7:4 7.4 *nema Alaro yakkiye* - Alaro faidaaro walliye. † 7:5 7.5 *hal tiyye* - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujæna, koro curo biwuyen dægana. † 7:7 7.7 NL 20.17

10 Wada ro kudomadə wuro karmo sukkudo.

11 Biwudə wadayen dama cuwande wua jambase wadadəyen roro seso.

12 Adəgaima Attauradə tayir, koro wadanjudə tayir ye, jire ye, ngəla ye.

Karwunden biwua

13 To, awo ngəla adə wuro karmo wa sukkudo? A'a, təmmaro ngai gəni! Biwudəma biwuro fəledoro awo ngələdəyen kidanju karmoye wulan cədo, wadadəyen biwudə na kojənarə biwuro waljoro.

14 Wadadə awo Ruhuyero noniyena, amma wudə awo tiyiye, kərəa fərdu biwuyə gai saladəna.

15 Kəndonidəmaa asunəkkiwawo. Awoa awo raakkənadəa gəni, awo wakkənadəmaa dikki.

16 Awo wakkənadəa dikkia, wadadə awo ngələro ardinəkkəna.

17 Ngaima kərma wu gəni, biwu wulan dəganamadə awo ania cədi.

18 Wulan, wotte naptuni adamgənayelan, awo ngəla fima dəganniro nokkəna. Akko nia awo ngəla dioye nanin mbeji, amma duno tia dioye bawo.

19 Ngəla raakkənadəa dikkiwawo, amma diwi wakkənadə tima awo dikkidə wo.

20 Awo wakkənadəa dikkia, kərma wu gəni dikki, amma biwu wulan dəganamadə cədi.

21 Adə nangaro wada adəa wulan fandəkki: Awo ngəla dio raakkəna duwon, diwi ye nanin mbeji.

22 Karwunin wada Alayə tai dakke raakkəna,

23 amma wada laa gade tiyinin rukki. Wada adə wada hangalniyero kəriwu cəkkade wua kosoma wada biwuyə tiyinin dəganadəyē səddi.

24 Kuttuni, awo njunoduyə wu! Wundu gəle wua tiyi karmoye adəlan səmoyi wo?

25 Kəmandə Isa Almasiwuyen Alaa wuseniyo! Ai, hangalnin wada Alayə gakki, amma naptuni adamgənayelan wada biwuyə gakki.

8

Ruhu Alayen kəndəgai bərin dio

1 Adə nangaro kərma am Isa Almasiwua gawudəro wowom fima bawo,

2 dalilnjudə wada Ruhuyə duwon Isa Almasiwuyen ro njomadə wu-a wada biwuyə-a karmoyə-a firsane nankam kəlaye sina nangaro.*

3 Awo duwon wada naptu adamgənayə nangaro lawu rakce cədənndəa Ala kido. Biwu nangaro Tadanjua alama tiyinde biwumayə gainin juwajiye tiyilan biwudəro wowom gənayeyeno.

4 Adəa dionjudə, nanjire wada wuljənadə andi duwon naptu tiyiyen gəni, Ruhuyen dəgaiyenadəlan tədo.

5 Am duwon hal tiyiyen dasaanamadə hangalnja kəla awo tiyiyen kərga, amma am duwon hal Ruhuyen dasaanamadə hangalnja kəla awo Ruhuyen kərga.

6 Hal tiyiyedə karmo, amma hal Ruhuyedə ro-a nanlewa-a.

7 Awoa hal tiyiyedə kəlado Alayə, dalilnjudə wada Alayə jəgaiwawo, təmmaro rakce jəgaiwawo.

8 Am hal tiyiyəa gawudə rakcane ardiya Alayə cawandiwawo.

* 8:2 8.2 wu-a - Ruwuwa mukoye kureyedəyē laanja wu cani, laa ni cani, laa ye andi cani.

⁹ Amma nayidə hal tiyiye gəni, Ruhuyen kərgaw, Ruhu Alaye nayilan dəgana nangaro. Kam duwon Ruhu Almasiwuye tilan dəgannidə, tidə Almasiwuye gəni.

¹⁰ Almasiwudə nayilan kərgaa, tiyidə biwu nangaro nuna, amma Ruhudə nanjire nangaro ro ci.

¹¹ Koro ti Isaa karmolan cəsangənədəye Ruhunju nayilan kərgaa, daji ti Almasiwua karmolan cəsangənədə Ruhunju nayin dəganədəyen tiyindo nomadə yero ro cakki.

¹² Kərəmiya, adəma nangaro wajipnde mbeji, amma hal tiyiye dəgaro gəni,

¹³ awoa hal tiyiye dəgawwaa, nuwi, amma Ruhudəyen kəndo tiyiyedə yejuwwaa, roa dəgawi.

¹⁴ Am duwon Ruhu Alaye tayia simojimadə tayima tadawa Alayedə wo.

¹⁵ Ruhu fanduwwadə nayia kəreawaro gəni ngedo har walduwe rinuwidə, amma Ruhu nayia tadawa Alayero diomadəa fanduwwa, tilan kowo sammiiye: «Abba, Bawa!» niye.

¹⁶ Ruhu Alaye kəlanjudə karwunde-a rokko andi tadawa Alaye woro shedaji,

¹⁷ koro andi tadawadəro, andi ye warasawu, warasawu Alaye ye, wotte Almasiwu-a rokko warasawu. Ti-a kallo bone kiaiyea, ti-a kallo ye daraja fandiye.

Təma darajaye

¹⁸ Wuyenna bone jaman kərmayədə martawa daraja andiro fuwun fəlediyidəyea najiyiwawo.

¹⁹ Awowa alaktəna samma fəledu tadawa Alayea gangadaaro gurejai.

²⁰ Awo alakkadadə faida baworo kalaktəna, amma rawonjun gəni, Ala duwon tia kalakcənədə nangaro. Alaye rawonjudə tima

²¹ awo alakkada kəlanjudə nankəreə njəptuye-a firdane nankam kəlaye darajaa tadawa Alayedəyen nuwanju ye cuwandi.

²² Kua yaye awo alakkada samma kəla tilonna njəmje bone kənjambiye cairo noniyena.

²³ Awo alakkada runju gəni, andi duwon Ruhu Alaye nema burwoyero fandiyeədə, andi ye karwunden njəmmiye tadawa Alayero waldunde,† wotte tiyindea merududəa gangadaaro gureniye.

²⁴ Təma tayena adəlan njəkkawo fandiyea, awoa təma turuidə təma gəni. Wundu gəle awo curuidəa təmajj?

²⁵ Amma awo ruiyewawodəa təmaniyenaa, neddiye kanadilan tia gureniye.

²⁶ Koro ngaiman Ruhudə dawu nanlawundeyen banasagai, jiri moduwa ngəlaro diyedəa noniyende, amma Ruhudə kəlanju andiro mana wuldiwawolan Alaa sakkori.

²⁷ Ti awo karwun dəgana kuromadə nia Ruhuye nojəna, ti Ruhudə kəla awo Ala cəraanayen muminnaaro cukkori.

²⁸ Koro Ala am tia caraana ye, kəla fasalnjuyen bowojəna yero awi yaye ngəlaro cəddiro noniyena.

²⁹ Awoa am duwon Ala caman tayia nojənədə, tayi ye camuno Tadanjuyero waljaro kedarjəna, ti karu tadawa ngəwuyero waljoro.

³⁰ Tayi kedarjənədəa bowoyeno, koro tayi bowojənədəa jirewuro kido, koro tayi jirewuro cədənədəro daraja kaino.

† 8:23 8.23 tadawa Alayero waldunde - Ala damsane tadawanjuro walliye.

Kərawo Alaye

³¹ To, kəla awo aniyen awi gəle wulliyē? Aladə kaandea, wundu wadumandero walji?

³² Ti duwon Tadanjudəmaa koljenni andi samma nangaro cinadə, ndayin gəle andiro ti-a kallo awo samma serraro sadiwawo?

³³ Wundu am Ala kərejənaa ngadarji? Aladəma tayia jirewuro dioma wo!

³⁴ Wundu gəle ti duwon wowom gənajiyidə? Isa Almasiwudə tima nunadə wo, adəa kojənarə tima karmolan cijəna ye, kəmboram Alayen andiro Alaa sakkori yedə wo.

³⁵ Wundu andia kərawo Almasiwuye-a firsagai? Bone wa, ra kuttu, ra basari, ra kəna, ra kajəmunambu, ra masiwa, ra kashagar wa?

³⁶ Kitawulan ruwuwadadə gai:

«Ni nangaro andia dabdu sərambo roro seyesi.

Dimiya duwarambo njadoye gairo andia ngosana.»†

³⁷ Amma curo awo ani sammayen ti andia saraanadəyen kənnasarwumaa kojənarə walliyena.

³⁸ Tabbatto nokkəna, karmo bi ro, malaiyawa bi kərmaiya, lamarra kərmaye bi fuwuye, bi kənduwowa,

³⁹ awo sameye bi cidiye, bi awo alakkada gade fima rakce andia kərawo Alaye Kəmande Isa Almasiwulan tuwandidə-a firsaiwawo.

SER ALAYE WADUNJU BOWURO KALAKCI WA? JAAWU BULUSSE

9

Kadara Alaye Israyilawuro

¹ Almasiwulan jire wulləkki, kattuwu gəni, halni ye Ruhu Alayen shedasi,

² karwukutta kura-a jəktu ceriwawo-a curo karwuniyen fakki.

³ Ca yojia, kəramiyani jama tilon tambiyena nangaro* wu kəlani baskuwada ye, Almasiwu-a faiyada yero raakko.

⁴ Tayidə Israyilawu, koro Ala tayia dapce tadawanjuro cəde daraja ce aman ndəpcane Attaura so, kida ambəttuwuye so tayiro waduwa ngoyeyeno.

⁵ Kaariyadə kaanja, Almasiwudə ye kəla naptunju adamgənayen tayiyeman kadio, tima Ala sawisoro bargaa same awo fiyen yaye kərgadə wo! Amin.

⁶ Mana Alaye faida baworo waljəna wa? A'a. Awoa kaduwu Israyilaye samma gəni Israyiladə wo,

⁷ koro tadawa Nawi Ibrahimbe samma gəni kaduwunju wo. Alaye: «Am Isakuyen tasambidəmaa kaduwunəmlan bowojai,»† cəna.

⁸ Maana adəyedə tima tadawa tiyiye gəni tadawa Alayedə, amma tadawa waduyedəmaa kaduwuro ngojai wo.

⁹ Akko mana waduyedə: «Bəriminna kua gai isəkki, Saratu tada cambi.»†

† 8:36 8.36 Jaw 44.22 * 9:3 9.3 jama tilon tambiyena nangaro - Tayi ye njəkkawo cawandoro.

† 9:7 9.7 Bad 21.12 † 9:9 9.9 Bad 18.10, 14

10 Adə runju gəni, Rabeka ye kam fal kaarinde Nawi Isakuyen curo ngoyenniya,

11 kawu kawuwadə tasambe ngəla bi diwi cadiro, fasal Alaye kadarjənadə tabbaccuworo,

12 Rabekadəro: «Karudə kareə kannadəyero walji,»† yeno. Ngaiman fasal Alayedə kəla kidayen gəni, kəla ti bowojidəyən kərga.

13 Kitawulan ruwuwadadə gai: «Yakubaa raakko, Yesawua wayekko.»†

14 To, awi gəle wulliyə? Na Alayen jirenambua wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

15 Tiye Nawi Musaro: «Kam tiro kanjimari fəlegəkkidəro kanjimari fəlegəkki, koro kam tia njunokkidəa njunokki,»† cənna.

16 Adə nangaro rawo bi kowori kamben gəni, Ala kanjimari fəlejiyidəman kərga.

17 Kitawulan Alaye Fira'aunaro: «Dalil nia galanjəkkənadə, tima kənduwoni nilan fəlegəkkə, koro cuni dunia ngan culuworo,»† cənna.

18 Adəma nangaro kam kərəjənarə kanjimari fəlejiyi, koro kam kərəjənaye kəlanju kibbajiyi.

Wowom-a kanjimari-a Alaye

19 Daji niye wuro: «To, ngairo walyenoa, awiro kua yaye ayau gənajidə? Wundu gəle rakce rawonju wajidə?» nəme suworəmi.

20 Amma ni kam, ni wundu duwon Alaro mana kalakkəmidə? Awo tədandənadəyē ti tia cədandənadəro: «Awiro wua ngai sədəm?» cəni wa?

21 Duwuramma kənduwo kəla tulo kamatkadayen kalwo laa darajaa-laa ye daraja bawoa-a tandoye cədanni wa?

22 To, Ala gərgadunju fəledu-a dunonju isanoduwu-a cəraye tayi gərgadunjuyē duwon siduwuro dabbargadadəa jauro kanadilan mərjənaa, nda?

23 Adəa dionjudə, darajanju tərəm tayi kanjimariyē duwon darajaro dabbargadadəro isanoduwu cəraanaa, nda?

24 Andimaa curo yauidiya runjayan gəni, curo kərđiyayen bowosana,

25 curo kitawu Nawi Hosiyayen wuljənadə gai: «Tayī duwon jamani gənidəa jamanilan bowokki, ti duwon tərāannidə yēa tərāanalan bowokki.»†

26 Koro: «Na duwon tayiro: “Nayī jamani gəni,” wuljanadəman tayia tadawa Ala Kəndəgaimayelan bowojai.»†

27 Nawi Ishayayē kəla Israyilawuyen kowo sərce: «Tadawa Israyilayē nanngəwunja cidi kesa ci tekuyēa cadəna yaye, amnjayē ganama njəkkawo cawandi,

28 tussiwawo Kəmande dunia ngaro sharanju cotto kamjiyi,»† cənna.

29 Nawi Ishaya calan kawu wakkajidəro wuljənadə gai: «Ala Kəmande Martawama kaduwu laaa kolsaganniro walyenoa, andi bərnī Sodombe gairo walliyē, bərnī Gomorre-a camuniyena.»†

Kambərsenambu Israyilawuyē

30 To, awi gəle wulliyə? Kərđiya nanjire majannimasodə nanjire cawandəna, wotte nanjire kambərsēyēn isidə,

31 amma jama Israyilayē wada nanjireyē majaidəa cawandənni.

† 9:12 9.12 Bad 25.23 † 9:13 9.13 Mal 1.2-3 † 9:15 9.15 NL 33.19 † 9:17 9.17 NL 9.16 † 9:25 9.25 Hos 2.23 † 9:26 9.26 Hos 1.10 † 9:28 9.27-28 Ish 10.22-23 † 9:29 9.29 Ish 1.9

³² Awiro? Kambørselan gəni, kida diolan gai tia majana nangaro. Tayidə kəla kau talduyedən taljana,

³³ kitawulan ruwuwadadə gai: «Akko Siyonnin† kau talduye ye, takkalduma ye gənanəkki, kam tia‡ mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

10

¹ Kəramiya, awo jauro karwuni cəraana ye, moduwa dikki yedə, tima Israyilawu njəkkawo cawando.

² Jaumaro Alaa jagairo tayia shedanəkki, amma kəla noduyen gəni,

³ awoa nanjire Alayedəa nojannin nanjire kaanja majana, wotte nanjire Alayedəa kasaccane jaanni,

⁴ dalilnjudə Almasiwudə tima leduwuram wadayedə wo, wundu duwon kambərseadə nanjire cuwandoro.

Njəkkawo fando

⁵ Nawı Musa kəla nanjire wadalan isidəyən ngai ruwujəna: «Kam awo ania cədimadə tayiyen roa dəgai.»†

⁶ Amma nanjire kambørselan isidə ngai cəni: Bare karwunəmlan: «Wundu samero leji?» wotte Almasiwua saworo,

⁷ bi: «Wundu bəlaa daduram bawoaro jəpciyi?» wotte Almasiwua karmolan sangoro wulləmmi.

⁸ Amma awi gəle wuljidə? «Manadə karənnəm delnin, ti curo cinəmben ye, curo karwunəmben ye.»† wotte mana kambərseye mawoniyedə.

⁹ Cinəmlan «Isama Kəmadə wo!» nəme karwunəmlan Ala tia karmolan cəsangənarə kasatemma, njəkkawo fandəmi.

¹⁰ Awoa karwulaman kam mərsaje jiremaro walji, koro cilaman kasacce njəkkawo cuwandi,

¹¹ kitawulan ruwuwadadə gai: «Wundu duwon tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

¹² Awima yaudi-a yaudi gəni-a gayirji bawo, ti Kəma am dunia sammayedə tayi duwon tia bowojai sammaro jauro barga dəpciyi,

¹³ awoa: «Wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.»†

¹⁴ To, ndayin gəle ti mərsajənnidəa bowojai? Koro ndayin ti kəlanjun fanjənnidəa mərsajai? Koro ndayin mawoduma bawoa fanjai?

¹⁵ Koro tayia canode lejənnia, ndayin mawojai? Kitawulan ruwuwadadə gai: «Si am lawar kəji kudomasoyedə jauro shawa!»*†

¹⁶ Amma am samma gəni kawuri kəjidəa jaa. Nawı Ishayaye: «Kəmande, wundu kawurinde kasacco?»† cəna.

¹⁷ Ngaima kambərsedə kawuri fandayen isi, kawuri fandadə ye mana Almasiwuyen† isi.

¹⁸ Amma wuye: «Fanjanni wa?» nəkke korəkki. Tabbatto fanjana! «Kowonja dunia ngan nukcəna, mananja har ci dajiram duniayero lejəna.»†

† 9:33 9.33 Siyonnin - Jerujalemnin, wotte dawu jama Israyilayen. ‡ 9:33 9.33 tia - Almasiwu.

† 9:33 9.33 Ish 28.16 † 10:5 10.5 Lew 18.5 † 10:8 10.8 SK 30.14 † 10:11 10.11 Ish 28.16

† 10:13 10.13 Yow 2.32 * 10:15 10.15 Si am lawar kəji kudomasoyedə jauro shawa! - Kəndənjədə

awo bargaa. † 10:15 10.15 Ish 52.7 † 10:16 10.16 Ish 53.1 † 10:17 10.17 mana Almasiwuye

- Linjila. Kawuri kəji kəla Isa Almasiwuyen. † 10:18 10.18 Jaw 19.4

¹⁹ Amma wuye: «Jama Israyilaye asujanni wa?» nække korækki. Burwon Nawi Musaye: «Am jama gənia yakkəkke nandəri nayia njadai, jama hangal bawoalan faidadəkke njasakke gərganuwi,»† cənna.

²⁰ Daji ridu bawoaro Nawi Ishayaye: «Am wua masanni wua sewando, am wua saworənni kəlanı fəleyekko,»†

²¹ amma kəla jama Israyilayen tiye: «Dabdu sərəmbo jama ganambuma koro tuřumaro mukkonı sayeyekko,»† cənna.

11

Gapto Israyilawuye

¹ Adə nangaro korækki: «Ala jamanjua wayeno wa?» A'a, təmmaro ngai gəni! Wu kəlanıma Israyilama, kaduwu Nawi Ibrahimbe, jiri Biliyaminuye.

² Ala jamanju caman nojənadəa wəjənni. Ra, awo kitawu kəla Nawi İliyayen wuljəna, jiri sonju kəla Israyilawuyen Alaro cəddənədəa nonuwwi wa?

³ Tiye: «Kəmande, nawiyanəmbe ceyesəna, laya duwaduramməm wurjana, wu runıma gamməkko, koro wua njejoro masai,»† cənna.

⁴ Awi Ala jaawuro co? «Am fuwu Ba'allen* tungurumjanni dəwu tulur kəlanıro gənayekko,»† cənna.

⁵ Jaman kərmayen ye ngaima, am laa gana gapcana Ala sernjun kərejəna mbeji.

⁶ Amma kərenjudə kəla serren nangaro, tidə kəla kidayen gəni tədi. Adə gənia, ser Alayedə gadero ser gəni.

⁷ To, awi gəle? Jama Israyilaye awo majidəa cuwandənni. Adə yaye tayi duwon Ala kərejənədə cawandəna, tayi gadedəye Ala kəlanja kibbajəgəna,

⁸ kitawulan ruwuwadədə gai: «Ala karwunjaa jakcəna, tayiro sim caruiwawo ye, səmo fanjaiwawo ye cina, har kumaro.»†

⁹ Koro Nawi Daudaye: «Masənanja kel-a kutti-a takkal-aro waljo, nianja ye kəlanjaro waljo!

¹⁰ Simnja duwuaro waljo bare curunniro, ngawonja ye kullumbo nguwadaro waljo!»† cənna.

Kərdiyaye njəkkawo fando

¹¹ Daji korækki: «Jama Israyilaye taldunjadə, casurəna cijaiwawo wa?» A'a, təmmaro ngai gəni! Amma ayaunjayeman njəkkawodə kərdiyaro kadio, nandəri jama Israyilayea cədaro.

¹² Taldunjadə barga duniaro kikkudoa, koro njuronjadə barga kərdiyaro kikkudoa, balle Alaro waldunja!

¹³ Nayi fərdundo kərdidəro wulnjagakki, wu kəngayam kərdiyayedəro, kidanıdəa jajəngəkki,

¹⁴ ngainin kərəmıyana yakkəkke nandəri tayia cədaı, laanja njəkkawo cawandoro.

¹⁵ Tayia səgəriro njakkodə solo duniaye kiwudoa, awi gəle mowonja ye cuwudi? Karmolan roaro cidu, gəna?

¹⁶ Sadaa rungo nema burwoyedə tayirdəro, rungodə samma ngai, koro si kəskayedə tayirdəro, dələmbədə ye ngai.

† 10:19 10.19 SK 32.21 † 10:20 10.20 Ish 65.1 † 10:21 10.21 Ish 65.2 † 11:3 11.3 1Mai 19.10

* 11:4 11.4 Ba'al - Sənəm jama Kan'anaye. † 11:4 11.4 1Mai 19.18 † 11:8 11.8 SK 29.4; Ish 29.10 † 11:10 11.9-10 Jaw 69.22-23

17 Dɔlamba laaa kɛska jaitun fadoyen kamjane, ni ye dɛlam ya jaitun karaaye duwon tiro tannjagane, nuwanɛm si ambaduma ya jaitunndɛlan kiwandɛmba,

18 bare kɛla dɛlamba aniyen kɛlanɛm jajangɛm̄mi! Amma jajangɛmiro walyenoa, ni gɛni sidɛa ronɛmi, sidɛ nia ronjiro tange!

19 Daji niye: «Wua kɛskadɛro tansaaro dɛlambadɛa kamjana,» nɛmi.

20 Jiremaro, kambɛrsenambunja nangaro kamgera, amma nidɛ kambɛrsenɛm nangaro danɛmma. To, bare rokuramaro wallɛm̄mi, biya rine!

21 Ala dɛlamba alaladɛa koljɛnniwo walyenoa, ni yea sam kolnjiwawo.

22 Nanngɛla-a nanjau-a Alayea rui, nanjau kanji am casurɛnayan, amma nanngɛlanju kanjinɛmlan. Sai nanngɛlanjudɛlan dɛgamiya, adɛ gɛnia, ni yea kamnjai.

23 Koro tayi ye, kambɛrsenambulan dasaanniwo walyenoa, waldane tayia tanjai, na Alayen kɛnduwo tayia tanduye mbeji.

24 Nidɛ, dɛlam ya jaitun karaayelan kamnjane ya jaitun fadoyero tanngeyera, niro alala gɛni. Balle tayi dɛlamba kɛska fadoyedɛ, ya jaitun kaanjayero tanduwudɛ jau wa?

Israyila sammaye njɛkkawo fando

25 Kɛramiya, asɛr adɛa nonuwiya, raakko, bare ilmuwuro kɛlandoa ngonuwwi: Kɛlakibbu jama Israyilaye laanjaa cɛdana, har curo kɛrdiyayen nanngɛwunja samma† Alaro isairo.

26 Ngainin jama Israyilaye samma njɛkkawo cawandi, kitawulan ruwuwadadɛ gai: «Njɛkkayima Siyonlan isi, kaduwu Yakubaye-a awo nanmuminne gɛnidɛ-a faiji.

27 Adɛma aman tayi-a ndɛmmiyedɛ: Biwuwanja cinnɛkki.»†

28 Kanji kawuri kɛjidɛyen nayi nangaro tayidɛ kɛlado Alaye, amma kanji kɛre Alayedɛyen kaariyadɛ‡ nangaro tayidɛ taraana.

29 Awoa Ala kɛnjonju-a bowodunju-aa tɛmmaro faljiwawo.

30 Nayidɛ calan Alaa ganambuwo duwon kɛrma ganambunja nangaro nayia njunonjana.

31 Ngaiman tayidɛ ye kɛrma ganambuwo nangaro kanjimari fanduwwa, tayi ye kɛrma kanjimari cawandoro.

32 Ala kanjimarɛnju am sammaro fɛlejuworo, tayia cakke kosowu ganambuyero walyera.

33 Alaye nanrashidunju-a ilmunju-adɛ jaumaro kura, cinjama bawo! Wowomnju ye nodiwawo, jawalnju ye asudiwawo!

34 «Wundu gɛle nia Kɛmandeye nojo? Wundu gɛle galamanjuro waljo?»†

35 «Wundu gɛle burwon Alaro awo laa co, tiro cɛkkɛrɛmbiro?»†

36 Awoa awo samma tilan ye, tiyen ye, ti nangaro ye dɛgai. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

KɛNDɛGAI JAMA ISAA GAWUYE

12

Ibada jireye

† 11:25 11.25 curo kɛrdiyayen nanngɛwunja samma - Nanngɛwu kɛrdiyaye Ala kadarjɛnadɛ cotto tuwandɛna. † 11:27 11.26-27 Ish 59.20-21 ‡ 11:28 11.28 kaariyadɛ - Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a. † 11:34 11.34 Ish 40.13 † 11:35 11.35 Ayu 41.11

¹ Adə nangaro, kəramiya, kəla kanjimari Alayen nayia lowonjakki, tiyindo laya roa gai tayir ye, Ala ardijena yero yowo, ngaiman jiri wajipcənalalan tiro ambətkəwi, awoa adəma ambəttuwundo jireye wo.

² Bare camuno jaman adəyero walluwwi, amma hangal bərin ngonowo, faldənowo, ngainin awo Ala cəraana, wotte awo ngəla ye, təraana ye, kalkal yedəa asunuwi.

³ Kəla ser Ala sinadəyen wuye wundundo yayero wulgəkki, bare kəlandoa awo jussənaa kojənaro ngonuwwi, amma Ala wundundo yayero nuwanju kambərseye dagarjəgənədə gai, hangal ngəlan təmanowo.

⁴ Jiri andi tiyi falnin nasha ngəwu taiyena kidanja tilo gənidə gai,

⁵ jiri adəgainin andi ngəwu yaye, Almasiwulan andi tiyi fal, koro wundunde yaye nasha kamanjuye.

⁶ Kəla ser Ala sadənədəyen, kənjonde gadegade. Kam laa kənjonju nawinawi dioro walyenoa, duno kambərsenjuyen cədo.

⁷ Kida banayero walyenoa, kida adəa cədo. Alamdumaro walyenoa, alanjo.

⁸ Karwuro duno njomaa, duno co, bana njomaa, karwu tilon co, fuwumaa, kasaduario cunodo, koro kanjimərīmaa, karwu kəjiaro cədo.

Noduram jama Isaa gawuye

⁹ Kərawondodə nanmənafək bawoaro waljo! Awo diwidəa wanowo, awo ngəladəa taiwo.

¹⁰ Kattendon kərawo nanyaayanayelan tərəwowo, kamandoro daraja yowo, nayiro ngalworo ngonowo.

¹¹ Bare kasadulan lusurro walluwwi, nia ngonowo karwundo samman Kəmandea gaiwo.

¹² Təmandolan karwundo kəjijo, bone njalan neddowo, moduwa diolan dəgaiwo.

¹³ Məradu muminnaye gallowo, mukko yindin kusotto sawowo.

¹⁴ Am nayia basarņjanadəro barga dəpkənowo. Aaa, tayiro barga dəpkənowo, bare tayia baskunuwwi.

¹⁵ Am karwunja kəji-a rokko karwundo kəjijo, am cesiri-a rokko yirowo.

¹⁶ Kattendon hangalndo tilojo. Bare rokura diwwi, talaawaro kəldəgənowo. Bare kəlandoa rashiduro ngonuwwi.

¹⁷ Bare wundumaro kuttua kuttun yikkərəmbuwwi, amma hangal gənanowo awo duwon fuwu am sammayen ngəladəa dewo.

¹⁸ Yojia, nayiro mowonjiyiro walyenoa, am samma-a rokko nanlewan dəgaiwo.

¹⁹ Kərawowuni, bare kəlandoro koro mowuwwi, kollowo gərgadu Alaye dama cuwando, kitawulan ruwuwadadə gai: «Kəmandeye: “Wowom gənəduwudə kakke, wuma rəmbəkki,” cənna.»[†]

²⁰ Amma wadumanəm kənanjuuaa, awo kəmboye ye juwo. Ngudunjuuaa, awo kənjaye ye ca. Ngai dimilan kərimi kannua kəlanjuro lapkəmi.[‡]

²¹ Bare kolləme nandiwi ranjəgənni, amma awo ngəla diolan kəla diwidəyen nasardəne.

13

Fuwuwua ga

¹ Wundu yaye fuwuwu kərmai canodidəro dau koljuwo, kənduwo duwon Alayen isiwawodə falma bawo, koro tayi dasaanadəa Ala galajo.

² Adə nangaro kam fuwumaa ga wajimadə awo Ala galajənadəa ga wajəna, koro tayi wajanamadə wowom kəlanjaro gərjagai.

³ Awoa fuwuwudə am ngəla cadisoro gəni, am diwi cadisoro awo riduye wo. Fuwumadəa ridu raammi? To, awo ngəla de, ardiya nanjun fandəmi.

⁴ Tidə kidama Alaye nanlewanəm nangaro. Amma diwi dimiro walyenoa, tia rine, bowuro gəni kashagarnjuadə. Aaa, tidə Alaye kidamanju, tima rəmboma duwon gərgadu Alaye kam diwi cədənaro gərjiyimadə wo.

⁵ To, dolero fuwuwudəro dau kolgəwi, gərgadu Alaye rida runjuro gəni, sarīwu karwundoye nangaro.

⁶ Kəla adəyeman akki biyanuwidə, awoa fuwuwudə kidawu Alaye awo mukkonjaro cakkənaa kissagai.

⁷ Wundu yayero awo wajipnjudəa yowo. Akkia, akki biyanowo. Julaa, jula biyanowo. Martawaa, martawa yowo. Darajaa, daraja yowo.

Kərawo kəramiyaye

⁸ Wundu yaye kamanjua rawo gənia, bare wunduma tia awo laaro jəganni, kam kamanjua cəraanadə awo wadaye sammaa cədəna nangaro.

⁹ Wadawa ani: «Bare kənjəna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambarwu dimmi, bare mangar dimmi,»† koro wada gade samma curo mana adəyeman tuwandəna: «Kəmaskinəmba kəlanəm gairo raye!»†

¹⁰ Kərawodə diwi kamanjuro cəddiwawo. Kərawodə tima awo wadaye sammaa diodə wo.

Yim Almasiwuye karənjəna

¹¹ Jaman filan kərgaiyero nonuwwa. Sa kənəmłan ciduye cədəna, njəkkawodə kərma sa kasattu badiniyenadə yayero gərende del karənjəna nangaro.

¹² Bune ye kodu cədi, dunia wadu ye karənjəna. Kida duwuye waniyo, barimi nurre ngoniyu.

¹³ Kəndəgai jussəna kausu gairo diyo, kəlariwonambu-a sagarandu-alan gəni, kənjəna-a nanjane-alan gəni, koro lawala-a nandəri-alan gəni.

¹⁴ Amma hal Kəmande Isa Almasiwuyea ngonowo, bare mangar tiyiye galdu dabbarnuwui.

14

Bare kəraminəmbo shara yiddəmmi!

¹ Kam kambərsenju duno bawoa mukko yindin mowowo, bare kəla raayinjuyen kambiwu diwwi.

² Kam laa awo sammaa juwuiro mərsajəna, laa ye kambərsenju duno bawoadəro kərijjuwo runju juwui.

³ Bare kam juwuidə kam juwuiwawodəa rujənni, koro bare kam juwuiwawodə kam juwuidəa sharajənni, Ala kam juwuidə yea ardijəna nangaro.

⁴ Ni wundu duwon wolodi kam gadeyea sharanəmidə? Dajəna bi dajənni, adə awo kəmanjuyə, koro daji, na Kəmandeyen kənduwo tia isadaduwaye mbeji.

⁵ Kam laa yim laa yim gadea kojənaro təmajəna, kam laa ye yim samma tiloro təmajəna. Wundu yaye awo karwunjuyədəa tabbato kasacco.

⁶ Kam yimdəa jəgaimadə Kəmande nangaro jəgai. Kam juwuimadə ye Kəmande nangaro juwe Alaa wuseji. Koro kam juwuiwawomadə ye Kəmande nangaro juwuiwawo, Alaa wuseji.

⁷ Wunduma curonden kəlanjuro gəni roa dəgai, koro wunduma curonden kəlanjuro gəni nui,

⁸ dalilnjudə roa kərgaiyea, Kəmande nangaro dəgaiye, koro kanuiyea, Kəmande nangaro nuiye. Ngaima roa dəgaiye bi nuiye, andidə Kəmandeye.

⁹ Dalil Almasiwu nune walde roaro cijənadə tima Kəma am sanuna-a roa-a sammayero waljo.

¹⁰ To, ni, awiro kəraminəmbe sharanəmidə? Ra ni, awiro kəraminəmbe runəmidə? Awoa andi samma fuwu shararam Alayen daniye,

¹¹ kitawulan ruwuwadadə gai:

*«Kəmandeye: “Wu mbejidə jiredə gai,
ngurumngurum fi yaye fuwunin fidi,
koro təlam fi yaye wuma Ala woro sacci,” cənna.»†*

¹² Ngainin wundunde yaye kəla awo cədəna sammayen Alaro wuljiyi.

Bare kəraminəmbe yakkəme taljənni!

¹³ Adə nangaro bare gadero kattenden shara diyende, cuju adəyero nia ngonowo bare jawal kəramiyero takkal bi awo talduye gənağəwwi.

¹⁴ Kəma Isa nangaro nökkəna, koro tabbato ardinəkkəna, awo duwon ciduramnjun tayir gənidə bawo, amma kam duwon awo laaa tayir gəniro ngojənadə, tiro awodə tayir gəni.

¹⁵ Kəla awo bumiyen yakkəme karwu kəraminəmbe kuttayenoa, daji jawal kərawoyen luwumma. Bare kəla awo bumiyen kam duwon ti nangaro Almasiwu nunadə faccəgənni,

¹⁶ bi awo nayiro kəjidəro diwi wuljanni,

¹⁷ awoa nodo bargaa Alayedə awo kəmbo-a kənja-ayen gəni kərga, tidə awo nanjire-a nanlewa-a karwukəji-a Ruhu Alaye cuwudiyen kərga.

¹⁸ Kam nanwolodi Almasiwuro ngainin cəddidə, Ala tia cəraana, koro am ye tia ardijana.

¹⁹ Daji ngainin awo duwon nanlewa cuwudi ye, amba cakke kattenjan isadunoajagai yedəa maniyo!

²⁰ Bare kəla kəmboyen kida Alaye wurənəmmi. Awi yaye tayir, amma jawal kam gadeyero kəla awo juwuiyen awo talduye laa gənaduwudə, diwi.

²¹ Awo ngəladə tima da ngəro so, diben nja so, awo gade samman yakkəme kəraminəm taljidəa wadu.

²² Nidə, kambəse kəla awo aniyen tammadəa katte ni-a Ala-ayen rone. Barganju kam duwon kəla awo ardiyənəyen kəlanju sharajiwawodə.

²³ Amma kam shekkunjuadə, juwuiro walyenoa, Ala tiro shara kamjiyi, awo cədidə kambəseyen gəni kadio nangaro, koro awo kambəseyen isənni samma biwu.

15

Kəlanəmbe gəni, kamanəmbe ardiya mane!

† 14:11 14.11 Ish 45.23

¹ Andi kambørsende dunoada, ardiya kelandero mada gani, am kambørsenja duno bawoada nettu andiro wajimsaana.

² Wundunde yaye kambørse kamanjuyero duno njakkoro nanlewanju nangaro ardiya tiro majujo.

³ Awoa Almasiwuma ardiya kəlanjuro majəgənni, amma kitawulan ruwuwadada gai: «Radu am nia ranjaidəye kəlaniro casukkurəna.»†

⁴ Awo kuren kitawulan ruwuwada samma andia alamsaro ruwuyera, ngainin nettu yen, duno njo kitawuye yen təma fandiye.

⁵ Ala nettu-a duno-a njomadə cakko kəla Isa Almasiwuyen hangalndo tilojo,

⁶ ngainin karwu falnin ci tiloaro Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuyero daraja yiwi.

Almasiwudə təma yaudiya-a kərđiya-aye

⁷ Adə nangaro Almasiwu nayia njamowonadə gai, wundundo yaye kamanjua cəmowo, Alaro daraja tiro.

⁸ Nayiro wulnjagakki, jire Alaye fəleduro Almasiwu wolodi am kajaadayero walyeno. Adəa dionjudə, wadu duwon Ala kaariyero ngəjəgənadəa tabbaccuworo,

⁹ koro kərđiya ye kanjimari Alaye nangaro tiro daraja cadoro, kitawulan ruwuwadada gai: «Adə nangaro dawu kərđiyayen nia njungorəkki, cunəmbo aiya yegəkki.»†

¹⁰ Koro walde: «Nayi kərđiyaso, jamanju-a rokko kəji fannowo!»†

¹¹ Koro walde: «Nayi kərđiya samma, Kəmandedəa yungorowo! Jama samma tia congoro!»†

¹² Adəgaima koro Nawu Ishayaye: «Kaduwu Yisaiye isi, ti duwon kərđiyaa nodoro cijidə, koro timaro kərđiyadə təmanja casakki.»†

¹³ Ala təma njomadə nayiro karwukəji-a nanlewa-a samma kambərseyen na kojənarə njado, təmando kənduwo Ruhū Alayen ngəwuro tərğa.

LEWA DARYEYE

Kida Bulusse dawu kərđiyayen

¹⁴ Kəramiyani, nayi awo ngəlan kek təmbəruwwa ye, ilmu sammaa tawwa ye, koro ranguwe kattendon alamduwi yero wu kəlanı tabbatto nokkəna.

¹⁵ Adə yaye nayiro isatannjagakkoro kəla awowa laayen ridu bawoaro ruwunjagakkəna, Ala wuro ser sədde

¹⁶ kərđiyadəro kidama Isa Almasiwuyero walləkkəna nangaro. Kərđiyadə sadaa laa Ala arđijənarə walja, Ruhū Alaye tayia tayirro cədoro, rıman gai kida kawuri kəji Alaye dikki.

¹⁷ Adə nangaro Isa Almasiwuyen kidani Alaye dikki adən dalil awulo boye takkəna.

¹⁸ Awo Almasiwu kərđiya Alaa jaaro wuyen cədənədə gənia, awo gade wulləkkiwawo, mana-a kəndo-alan,

¹⁹ kənduwo alama so, awo ajabba soye yen, koro kənduwo Ruhunjuye yen adəa kido. Ngainin Jerujalemlan tai cidi Ilirikumbero* yadero dirikke kawuri kəji Almasiwuyədəa wulləkke tumogəkkəna.

† 15:3 15.3 Jaw 69.9 † 15:9 15.9 2Sam 22.50; Jaw 18.49 † 15:10 15.10 SK 32.43 † 15:11 15.11 Jaw 117.1 † 15:12 15.12 Ish 11.10 * 15:19 15.19 *cidi Ilirikumbe* - Kərye Rombe. Tidə adinnam bərnı Romben, koro yala lardu Gəresse kuyelan kərğa.

²⁰ Nianidə kawuri kajidəa na cu Almasiwuye koro yaye nojannin mawodu, bare kəla fərdu kam gade gənajənyen tandəkkəniro.

²¹ Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Am duwon tayiro mana kəlanjun wuljagannidə carui, koro am fanjannidə asujai.»†

Bulusse bərni Rombero leduro mada

²² Dəlwu adəma nangaro nandoro ngəwuro ledu raakkənəma fandəkke lekkəni.

²³ Amma kərma nani kidaye cidi anin gadero bawodə, koro saa kada nandoro leduro makkidə,

²⁴ sa kokke lardu Espaniyayero lekkiya, nayia njarukkiro təmačkəna, koro mərəduni sa ganaro nayia kuroye galləčkənyə ngawon, lardudəro lekkoro banasəgəwi yero təmačkəna.

²⁵ Kərmadəro Jerujalembə kida minnadəro njəddoro lekki,

²⁶ awoa kəramiya lardu Makidoniyaye-a Akayaye-ayedə talaawa mu-minna Jerujalemlan dasaanadəro bana laa kudoro ngəlaro caruna.

²⁷ Aaa, adəa nanngəlanjan kedo, koro wajipdə kəlanjan mbeji. Kərdiyadə curo awoa Ruhuyen nuwanja kewandəa, daji kanji kareyayen banadudə tayi yero wajipcəgəna.

²⁸ Adə nangaro, sa kida adəa yerəkke awo capcanadəa tayiro yikkiya, nandoyen lardu Espaniyayero lekki.

²⁹ Nandoro isəkkiya, barga Almasiwuyen cap isəkkiro nokkəna.

³⁰ Kəramiya, Kəmande Isa Almasiwu-a kərawo Ruhuye-a nangaro nayia lowonjakki, wu-a rokko məldənəwo wuro Alaa sukkorowo.

³¹ Ala wua mukko ganambuwo cidi Yahudiyayero səmowo, koro mu-minnadə bana tayiro Jerujalemlan yadəkkidəa kəjiro cawandoro moduwa dewo.

³² Ngainin Alaye cədia, nandoro karwu kəjiaro isəkki, nandon tustu fandəkki.

³³ Ala nanlewaye nayi sammalan dəga! Amin.

16

Lewa daryeye

¹ Kəraminde Ya Fibi banama jama Isaa gawu bəla Kankariyayedəa nayiro asunjagakki.

² Kəmande nangaro jiri muminnaro jussənalan tia mukko yindin mowowo, lamar fin yaye nayin mərədunjuadən tiro banagənəwo, tima am ngəwu wun kundenno bana sadəna nangaro.

³ Ya Bilkisu-a kwanju Akila-aa lewanowo, wu-a rokko Isa Almasiwuye kidawu,

⁴ tayi duwon roni nangaro kaanja caladənədə. Wu runi gəni, jama Isaa gawu fərdunja kərđi samma ye tayia arđijana.

⁵ Jama Isaa gawu fannjan captaisodə yea lewanowo. Afanitus raakkənədə lewanowo, tima Isaa gama burwoye cidi Asiyaye wo.

⁶ Meram nayi nangaro jaurə ngənəptənədə lewanowo.

⁷ Andaronikus-a Ya Yuniyatu-a, kəramiyani ye, sawawani kosoye yedəa lewanowo, tayidə dawu kəngayambayen nowada, koro wun burwonno Almasiwua jaana.

⁸ Amfiliyatus Kəmande nangaro raakkənədə lewanowo.

† 15:21 15.21 Ish 52.15

9 Urbanus sawande kida Almasiwuyen-a Sitakis raakkənədə-aa lewanowo.

10 Afalus Almasiwulan ardiyadadəa lewanowo. Am fado Aristabulussea lewanowo.

11 Kəramini Hirudiyanna lewanowo. Am Kəmaa gawu fado Narkisussea lewanowo.

12 Ya Tarafina-a Ya Tarafosa-a kida Kəmandeyen jauru ngənəptanadəa lewanowo. Ya Farsi təraanadəa lewanowo, ti ye kida Kəmandeyen jauru ngənəptəna.

13 Rufus kam Kəmande tia kərəjənədə-a yanju ti yani gai yedə-aa lewanowo.

14 Asinkərit-a Filegon-a Hermes-a Fatərobas-a Hermas-a kəramiya tayi-a rokkodə-aa lewanowo.

15 Filologus-a Ya Yuliyatu-a Niriyus-a yanjugəna kamuye-a Olimfas-a muminna tayi-a rokko samma-aa lewanowo.

16 Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo. Jama Almasiwua gawu samma nayia lewanjai.

17 Kəramiya, lowonjakki, am alamdu fanduwwadəa wajane yaktu cadimaso, takkal cakkimasoro hangaldənowo, tayiro kadənowo!

18 Am ani gai Kəmande Almasiwuro gəni, curonjamaro kida caddi, koro manakəjinja-a jajaktunja-an karwu am awo diwi asujaiwawoyedəa jambajai.

19 Lawar gandoyedəa wundu yaye nojəna. Nayi nangaro karwuni kəjjəna, amma kəla awo ngəlayen rashiduro walluwe kəla awo diwiyen biwu bawoaro walluwiya, raakko.

20 Ala nanlewaye tussənnin cidiya sindoyen Yiwulissa gərneji. Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

21 Timoti sawani kidayedə nayia lewanjai, adəgaima Lusiyas-a Jason-a Sosifata-a kəramiyanidə ye lewanjai.

22 Wu Tartiyus wotiya adəa ruwunəkkənədə* cu Kəmandeyen nayia lewanjakki.

23 Gayus ti duwon wu-a jama Isaa gawu samma-aye sosamandedə lewanjai. Erastus asusuma bəlaye kəraminde Kartus-a rokko ye lewanjai.

24 [Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dəga! Amin.]

Barga daryeye

25 [To, Alaro daraja tio, kəla kawuri kəji Isa Almasiwuye mawonəkkiyen kənduwo nayiro duno njoye nanjun mbeji. Koro kəla fasal Alaye kərdiyaa wujəna tən jaman kureyen jaktəna duwon,

26 kərma awo nawiya ruwujana nangaro jama duniaye sammaro bayinjije isanojanayen, koro wada Ala Sawisomaye, wada duwon tayi tia mərsaja jaaro cinadə yen,

27 Ala tilo nanrashidu cədanadəro Isa Almasiwuyen har abada abadinno daraja tio! Amin.]

* 16:22 16.22 wu Tartiyus wotiya adəa ruwunəkkənədə - Bulusdə wulduma, Tartiyusdə ruwuduma.

1 KORINTIWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Jamannjan bəрни Korintiyədə bəрни kura sawurwu ngəwua nangaro, nadən kabila so, adin so jiri jiri mbeji, koro kattuwu kamda so, jamba so, ndaldu so, risuwa so, kənjəna so kada ye mbeji. Bare awo ani jama Isaa gawudəa yaccanniro, Bulus kələdən wotiya adəa tayiro ruwuyeyeno. Karwunjaro duno ce tayiro Almasiwulan hangalnja-a nianja-a tilojo, kəlanja kida Kəmayero ngəlaro casakko yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-9)

Jaawu Bulusse kəla awo fanjənədəyen (1.10-6.20)

Jaawu Bulusse kəla awo tiro ruwujəgənədəyen (7.1-16.12)

Gala-a lewa-a daryeye (16.13-24)

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə

LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuyero walduro bowowada-a kəraminde Sastanisu-adə

² jama Alaye bəрни Korintiyen dasaana, wotte am duwon Isa Almasiwulan tayir ye, mumin yero walduro bowowadadəro, koro am na fin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuye Kəmanja ye, kaande yea bowojai samma yero:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Sawi yaye nayi nangaro Alania wusenəkki, dalilnjudə nayiro Isa Almasiwulan ser njadəna nangaro.

⁵ Jiri fin yaye mana samma-a ilmu samma-alan arsiyi jireye tilan fanduwwa,

⁶ sheda kəla Almasiwuyen dawundon tabbatkaadadə gai,

⁷ ngainin kənjə Ruhu Alaye falma nayia maunjannin fəledu Kəmande Isa Almasiwuye gangadaaro gurenuwi.

⁸ Ti kəlanju har sa njerorambero duno njade yim Kəmande Isa Almasiwuyen* sariwu bawoaro walluwi.

⁹ Ala amanma, ti duwon Tadanju Isa Almasiwu Kəmandədə-a rokko naptu nanyaanaye deworo bowonjanadə.

JAAWU BULUSSE KƏLA AWO FANJƏNƏDƏYEN

Yaktu jama Isaa gawuye

¹⁰ Kəramiya, cu Kəmande Isa Almasiwuyen nayia lowonjakki, nayi sammaye cindo tilojo, bare kattendon yaktu mbejiro waljənni, amma hangalndo tilojo, niando ye tilojo.

¹¹ To, kəramiyani, am fado Ya Kəlowuye wuro dawundon kambiwuaro wulsaana.

* 1:8 1.8 yim Kəmande Isa Almasiwuye - Kiyama.

¹² Awo wullækkidê tima wundundo yaye: «Wudê Bulusse,» laaye: «Wudê Afolusse,» laaye: «Wudê Kefasse,»[†] laaye: «Wudê Almasiwuye,» cæni.

¹³ Almasiwudê yakkada wa? Bulussa wa nayi nangaro kaska karmoyero jajaa? Ra, cu Gulussen wa nayiro kasala ngeddo?

¹⁴ Kærifus-a Gayus-aro gœnia, wundundomaro kasala yiddækkæniro Alaa wusenækkæna,

¹⁵ bare wunduma kasala nayiro cunilan njaddænaro wuljænniro.

¹⁶ Ase, am fado Istifanusse yero kasala yiddækkæna, amma tayin ngawon am gædero kasala yiddækkænaa nokkæni.

¹⁷ Almasiwu wua ambo kasala njæddoro gœni, kawuri kæji wulduwuro sunodo, koro mana nanrashiduyen gœni, bare kaska karmoye Almasiwuyedê bowuro waljænniro.

Almasiwudê nanrashidu Alaye

¹⁸ Am faccagaidæro kawuri kaska karmoyedê hangalnambu, amma andi njækkawo fandiyyedæro ti kænduwo Alaye,

¹⁹ kitawulan ruwuwadadê gai: «Nanrashidu rashiduwayedæa baworo dikki, ilmu ilmuwuyedê yea baworo kalangækki.»[†]

²⁰ To, nda kam rashidudê? Nda goni Attaurayedê? Nda manama jaman adæyedê? Ala nanrashidu dunia adæyedæa hangalnamburo kalakcænni wa?

²¹ Awoa nanrashidu Alayen am duniaye nanrashidunjalan tia nojannidê, Ala dælwu hangalnambu mawoniyedæyen kambærsewua njækkaworo ngælaro kiro.

²² Yaudiya alama cawori, am Gæresse ye nanrashidu majai,

²³ amma andi Almasiwu kæskaro jaadaa mawoniye, yaudiyaæro awo talduye, yaudiya gænidæro awo hangalnambuye.

²⁴ Amma am Alaye bowojenadê, yaudiya yen kal, yaudiya gœni yen kal, Almasiwudê kænduwo Alaye ye, nanrashidu Alaye ye,

²⁵ dalilnjudê awo na Alayen hangalnamburo caruidê kamba nanrashidun kojœna, koro awo na Alayen nanlawuro tæmajanadê ye kamba dunon kojœna nangaro.

²⁶ Kæramiya, bowodundo ruiwo: Kæla naptu nan'adamgænayen dawundon rashidu ngæwu bawo, kænduwoa ye ngæwu bawo, am darajaa ye ngæwu bawo.

²⁷ Amma Ala rashiduwaa nanguro cakkoro awo dunian hangalnambuyedæa kærejœna, am dunoaa nanguro cakkoro awo dunian lawudê yea kærejœna,

²⁸ koro awowa mennaa baworo dioro awo dunian batti ye, waada ye, bawo yedæa kærejœna,

²⁹ bare adamgœna fima fuwu Alayen awulo juwunniro.

³⁰ Tiyeman nayidê Isa Almasiwuyero walyew, ti duwon Alayen nanrashidundero waljænadê, nanjire-a nantayir-a merudu-an kundenno.

³¹ Ngainin kitawulan ruwuwadadê gai: «Kam awulo juwuimadê Kæmanden awulo juwo!»[†]

2

Kaska karmoye Almasiwuye mawodu

[†] **1:12 1.12** *Kefas* - Siman Biturus. Tælam Gæresselan cu Biturussedê Kefas, maananjudê kau. Koro 1Kor 3.22; 9.5; 15.5 mane. † **1:19 1.19** *Ish* 29.14 † **1:31 1.31** *Iri* 9.24

1 Wudə, kəramiya, sa nandoro isəkkənədə, mana nodu-a nanrashidu-
alan gəni asər Alaye wulduro kadikko.

2 Isa Almasiwu, ti duwon kəskaro jaadadəro kajia, awima gade
curondon nokkiwaworo nia ngökkəna.

3 Wudə, duno bawoa-a ridua-a lolodu ngəwua-alan nandoro kadikko,

4 koro kawurini-a mawoduni-adəa mana faiduye-a nanrashiduye-an
gəni, tabbattuwu Ruhu Alaye-a kənduwoye-alan kidəkko,

5 ngainin kambərsendodə nanrashidu kamben gəni, kənduwo Alayen
kərga.

Bayin Ruhu Alaye

6 Adə yaye curo am kambərsenjan wurajanayen mana nanrashiduye
wulliye, amma nanrashidu dunia adəye bi kənduwowu dunia adəye*
faccagaidəye gəni,

7 nanrashidu Alaye asər lan gəraada wulliye, nanrashidu duwon Ala
kawu dunia alaktiman darajandəro kədarjənədə.

8 Kənduwowu dunia adəye wundunjama adəa asujənni, ca asujanaa,
Kəma Darajayedəa kəskaro jajaganni.

9 Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Awo sim curunni, səmo
fanjənni, karwu kambəro ngaannidə, awo ania Ala am tia caraanaro
dabbarjəgəna.»†

10 Andiro Ala awo ania Ruhunjuyen isanosaa. Awoa Ruhudə awo
sammaa noduma, har awowa Alaye nodu jauadəmaa.

11 Wundu gəle awo karwu kamben dəganədəa nojo, ruhu kambe tilan
dəganadəro kajia? Ngaima Ruhu Alayero kajia, wunduma awowa Alaye
nojiwawo.

12 Andi ruhu dunia adəye gəni, Ruhu Alaye fandiye, ngainin kənjə
serre Ala andiro sadənədəa noniye.

13 Koro awo animaa mananiye, mana duwon nanrashidu kamben gəni,
Ruhu Alaye alamjənədəlan wulliye, awo Ruhuyedəa am Ruhuyedəro
fisərgəiye.

14 Kam Ruhu tilan dəgannimədə awo Ruhu Alayedəa kasacciwawo,
dalilnjudə tiro awo hangalnambuye, koro rakce asujiwawo, Ruhuyen
asudai nangaro.

15 Kam tilan Ruhu dəgaimadə awi yayea rijapci, amma ti kəlanjudəa
wunduma rijapciwawo.

16 «Wundu gəle nia Kəmandeye nojo, har tia galaji?»† Amma andidə nia
Almasiwuye taiyena.

3

Sawawa kida Alaye

1 Kəramiya, wudə rangəkke nayiro am Ruhu tayia simoji gairo manan-
jagakkəni, sai am hal tiyiye dasaana, wotte am Almasiwulan timal gairo.

2 Kəmbo gəni, kiam nayiro njadəkke yaw, ranguwawodəro. Koro yaye
tia ranguwawo,

3 kuamison nayi hal tiyiye kərgaw nangaro. Dawundon nandəri-a
lawala-aadə, hal tiyiye dəgawe kəla kəndəgai adamgənayen diwi, gəna?

4 Kam laaye: «Wu Bulusse,» laaye: «Wu Afolusse,» cəniya, kəndəgai
adamgənyaye diwwawo wa?

* 2:6 2.6 kənduwowu dunia adəye - Sedanna diwi diwi duwon am tayia jaanayen duniaa canodidə.

† 2:9 2.9 Ish 64.4 † 2:16 2.16 Ish 40.13

⁵ To, Afolusdæ wundu? Bulusdæ wundu? Tayidæ wolodiya tayiyen mærsanuwwadæ, Kæmande finja yayero kida cinadæ gai.

⁶ Wu nadækko, Afolus ketto, amma Ala cakke wurajo.

⁷ Adæ nangaro kam cænadamadæ-a cattimadæ-a awima gæni, sai Ala cakke wurajimadæ.

⁸ Kam cænadamadæ-a cattimadæ-a samma tilo, wundunja yaye alwasi kidanjuye kalkal cuwandî.

⁹ Andidæ sawawa kida Alaye, nayidæ ye kulo Alaye, tando Alaye.

¹⁰ Kæla ser Ala wuro sinadæyen, goni soro tandoye gai færdû gænayekko, kam laa gade kæladæn cædandi. Amma wundu yaye jîrî cættandiro hangal gænajo!

¹¹ Awoa wunduma rakce færdû gade gænajiwawo, ti gænaadadæro kajia, tima Isa Almasiwu wo.

¹² Wundu duwon kæla færdudæyen dinarlan, bi riwullan, bi kau tamanna tamannalan, bi kæskalan, bi kangalelan, bi kajæmlan tando cædimadæ,

¹³ kidanju federo culuwi, yim kiyamaa tia isanojiiyi, koro kannun kida wunduye yaye rijapte jîrinju fæledi nangaro.

¹⁴ Kam laaye kidanju cættandænadæ napkenoa, mukowa cuwandî.

¹⁵ Kam kidanju kannuye juwunadæ tia fucci. Ti kælanju njækkawo cuwandî, amma dawu kannuyen kojæna gai.

¹⁶ Nayidæ Fado Alaye ye, Ruhû Alaye nayilan kærga yero nonuwwi wa?

¹⁷ Kam laa Fado Alayea wuryenoa, Ala tia sijiyi, awoa Fado Alayedæ tayir, koro Fadodæ nayima.

¹⁸ Bare wunduma jambadænî. Kamndo laa kæla dunia adæyen kælanju rashiduro ngoyenoa, hangal bawoa gairo waljo, rashiduro waljoro.

¹⁹ Awoa nanrashidu dunia adæye na Alayen hangalnambu, kitawulan ruwuwadadæ gai: «Ala rashiduwa nanganjân cædai,»†

²⁰ koro: «Kæmande hangal rashiduwayedæ bowuro nojæna.»†

²¹ Adæma nangaro bare wunduma kæla kamben awulo juwunni, awoa awo samma kaando,

²² Bulus, bi Afolus, bi Kefas, bi dunia, bi ro, bi karmo, bi awowa kærmaye, bi awowa fuwuye. Ai, awo samma kaando,

²³ nayi ye Almasiwuye, Almasiwu ye Alaye.

4

Kida Kægayambaye

¹ Adægainin andidæa wolodiya Almasiwuye-a kistuwuwu asær Alaye-aro ngosa.

² Kæla adæyen dole kistuwumadæ amannaro waljo.

³ Wuyenna shara wuro sædduwiya, bi alkali adamgænaye laa sæddiya, awima gæni. Ai, kælanimarô shara yiddækkiwawo.

⁴ Kærwunilan særiwuarô tæmakkæni, amma adæ gæni wua jiremarô sædi, sharamanidæ Kæmande.

⁵ Adæ nangaro bare kawu sanju cædiro wundumarô shara yidduwwi, sai Kæmande isiya, ti duwon awo curo duwuyen gæraada ye fæleji, nia karwu kamben dægana ye federo cuttuluwidæ. Sadæn wundu yaye jajaktunju kalkal na Alayen cuwandî.

6 To, karamiya, kəndəgaindeyen bare awo kitawulan ruwuwadaa konuwuwo ɛworo, nanyi nangaro awo ania wu kəlani-a Afolus-aa wusana-ro ngokkəna. Ngainin wundundoma rokura cəde kam laaa cuju kam gadeyero jəgaiwawo.

7 Wundu amba konəmmaro nia njədo? Awi tamma duwon mowommi wo? Mowomma, awi nangaro mowommi gai awulo bumi?

8 Har kulluwwa! Har gariwunuwwa! Nayi andi-a rokko gəni maiyaro walluwwa! Ca maiyaro walluwwa, andi ye naye-a rokko kərmai nodiye!

9 Amma kuroniyen Ala andi kəngayambadəa na kəndaryeyero gənasaana, am duwon tayiro shara karmoye caddənədə gai. Fuwu duniya-a malaiyawa-a amso-ayen awo manayero walliyena.

10 Almasiwu nangaro andidə hangalnambuwo, amma nayidə Almasiwulan rashiduwa! Andidə dunonde bawo, amma nayidə dunonda! Nayidə darajaa, andidə ruwada.

11 Har kərməro kəna-a ngudu-a fanniye, kare dina luwadaa, babakkada, fado bawoa ye kərgaiye,

12 koro ngənəptiye mukkonden kida diye. Rarasaiya, barga dəpkəiye, basarsaiya, neddiye,

13 manakuttu andiro wulsagaiya, ser yiddiye. Andi jambo duniaye gairo walliyena, ngəbdula am sammaye gairo, har kumaro.

14 Nayiro adəa ruwudunidə, nayia nanguro njakkoro gəni, tadawani jairo raakkəna gai səmondo kasturo.

15 Awoa maləmba dəwu kada Almasiwulan fanduwi yaye, bawa kada gəni taw. Wuma kawuri kəjiyen Isa Almasiwulan bawandoro walyekko.

16 Adə nangaro nayia lowonjakki, misalni gaiwo.

17 Dalil adəro Timoti tadani jairo raakkəna ye, Kəmanden amanna yedəa juwangeyerakko. Tidə kəndəgaini duwon Almasiwulan dikke ndaran yaye, dawu jama Isaa gawu fiyen yaye yikkəraakkidəa nayiro isatannjagai.

18 Am laa nandoro isəkkiwaworo təmajane rokurawuro waljana,

19 amma Kəmande kasaccia, tussənnin nandoro isəkke rokurawu aniyə mananja gəni, kənduwonja nokki,

20 awoa nodo bargaa Alayedə manan gəni, kənduwon kərga.

21 Awi rawuw? Kaaa wa nandoro isəkki, ra kərawoa fəkka farakkan isəkki?

5

Kam diwidəa dawundon tuluwowo!

1 Dawundon kənjəna cadi cani fanniyena, koro kənjəna duwon jirinju na kərdiyayeman tədiwawodə: Har kam laa kamu bawanjuyea maji.

2 Koro rokura diwi! Karwukutta diwe kam awo adəa cədənədə dawundon tuluwwama ngəla wo!

3 Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, koro kəla kam awo adəa cədənədəyen wu mbeji gairo shara kamməkkəna,

4 sa cu Kəmande Isayen captuwiya, ruhuni ye kənduwo Kəmande Isayen kundenno mbeji duwon,

5 kam adəa mukko Yiwulissero yakkowo,* tiyinjua cejo, yim Kəmandea ruhunju njəkkawo cuwandoro.

* 5:5.5 mukko Yiwulissero yakkowo - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni.

⁶ Awulo bondodə ngəla gəni! Yis təngəri rungo sammaa isafujiyiro nonuwwi wa?

⁷ Nayidə rungo yis bawoa gai, yis dinadəa tuluwowo, rungo bərinno walowo, awoa ngəlaro Layande Njəkkayirambədə duwaada, tima Almasiwu wo.

⁸ Adə nangaro ngəmərīdəa diyoy, yis dina, wotte yis nankələdoye-a nandiyiye-alan gəni, burodi yis bawoa, wotte nantayir-a jire-alan diyoy.

⁹ Curo wotiyaniyen† nayiro jawal kənjənawuyen luwoworo ruwunja-gakkəna,

¹⁰ amma awo wuldu raakkənədə kənjənama dunia adəye gəni, bi mangarduma, bi ndalduma, bi sənəm gama, adə gənia, sai dunian luwuyiya.

¹¹ A'a, awo ruwunja-gakkənədə tima kam Isaa gama cəni duwon kənjənama, bi mangarduma, bi sənəm gama, bi raraduma, bi mbalma, bi ndaldumaa, bare tiro kəldəgəwwi, bare kam adəgai-a masənama diwwi.

¹² Awi lamboni am deyayedəa‡ sharaduro? Am curoyedəmaa sharanuwi, mare?

¹³ Am deyayedəa Ala sharaji. «Kam diwidəa dawundon tuluwowo!»†

6

Bare kəramindoa fuwu sharayero yaduwwi!

¹ Kamndo laa sonju kəla kamanjuyen cədanaa, ndayin na muminnayero gəni, na kərdiyayero lenuwe shara njaddidə?

² Ra, muminnadə duniaro shara caddiro nonuwwi wa? Koro nayima duniaro shara yidduwia, martawa lamar təngərimaa sharaduye nagəwwi wa?

³ Malaiyawaro shara yiddiyero nonuwwi wa? Balle lamarra dunia adəye?

⁴ Adə nangaro lamarra ani gai shararo tawwaa, awiro am duwon na jama Isaa gawuyen awima gənīdəro sondo yaduwidə?

⁵ Nangunoworo wulləkki. Ngaima rashidu dawundon rakce katte kəramiyayen shara kamji falma bawo wa?

⁶ Kərami laa kərami kamanjua shararo cadī, koro adə fuwu ganambuwuyen!

⁷ Adə walyeno yaye, shara kattendon diodə njurondo. Jirenambu nayiro njaddiyama ngalwo, gəna? Kəndando jawuiyama ngalwo, gəna?

⁸ Amma nayi kələndo jirenambu so, kənda bo so, har kəramiyamaro yidduwi!

⁹ Ra, jirenambuwo nodo bargaa Alayen warasa cawandiwaworo nonuwwi wa? Bare jambaduwwi! Am diwi, bi sənəm gawu, bi kənjənawu, bi kamukamu, bi luttuwu,

¹⁰ bi barwuwa, bi mangarduwu, bi mbalwu, bi raraduwu, bi jambawu fima nodo bargaa Alayea warasajaiwawo.

¹¹ Calan laandoma ngai. Amma nayia kasalnjana, tayirro walluwwa, koro cu Kəmande Isa Almasiwuyeyə-a Ruhu Alandə-ayen jirewuro waluwwa.

Tiyindolan Alaro daraja yowo!

† 5:9 5.9 wotiyani - Wotiya adə gəni, wotiya gade Bulus tayiro ruwujəgəna. ‡ 5:12 5.12 am deyaye - Am Isaa gawu gəni. † 5:13 5.13 SK 13.5; 17.7

12 «Awo samma wuro amardægəna,» nuwi, amma awo samma gəni faidaa wo. «Awo samma wuro amardægəna,» amma wu kolləkke awima sunodiwawo.

13 «Kəmbodə curoye, curo ye kəmboye,» nuwi, koro Ala tayi yindisoa baworo cədi. Tiyidə awo kənjənaye gəni, tidə Kəmandeye, koro Kəmande ye tiyiye.

14 Ala karmolan Kəmadəa cəsangəna, koro andi yea kənduwonjun sasangi.

15 Tiyindodə nasha Almasiwuyero nonuwwi wa? To, nasha Almasiwuye ngokke nasha jawarrero dikki wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

16 Ra, kam jawarro kəldəgənamadə ti-a rokko tiyi fallo waljanaro nonuwwi wa? Akko awo kitawu wuljənadə: «Tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

17 Amma kam Kəmandero kəldəgənamadə ti-a rokko ruhu fallo waljai.

18 Kənjənaro kadənowo! Biwu kam cədəna samma deya tiyiyen kərga, amma kənjənama tiyinjumaro biwu cəddi.

19 Ra, tiyindodə fado Ruhu Alaye, tidə nayin dəgana, koro Alayen isiro nonuwwi wa? Nayidə kaando gəni,

20 Ala nayia tamanlan njasuwuna. Adə nangaro tiyindolan Alaro daraja yowo!

JAAWU BULUSSE KĒLA AWO TIRO RUWUJAANADĒYEN

7

Kəla larusa so, niya soyen

1 Kəla awowa wuro ruwusuwwadəyen: «Kongwaye kamu ngodunambudəma ngəla wo.»

2 Amma kənjəna wadaro, kongwa fi yaye kamu ngojo, koro kamu fi yaye kwa cədo.

3 Kwadə kamunjuro wajipnju co, koro kamudə ye kwanjuro ngai cəddo.

4 Kamudə tiyinjulən kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kwanjuyen kərga. Ngaima kwadə ye tiyinjulən kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kamunjuyen kərga.

5 Bare wundundoma kamanjuro tiyinju dapcəgənni, sai kasadduwe kawu ganaro kələndo moduwa deworo faiduwiro kajia, daji kallo waldənowo, bare kəlariwonambundo nangaro Yiwulis nayia jaramnjan-niro.

6 Adəa wuldunidə, wada gəni, jawal laa.

7 Am samma wu gairo waljaiya raakkəna, amma kam fi yaye na Alayen kənjonju cəmowona, laa ngai, laa ye ngai.

8 Am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-adəro wulgəkki, naptu wu gailan dasaanama tayiro ngalwo.

9 Amma rakane kəlanja cariwiwawoa, niya cado, jarawadəroa niya diodəma ngalwo.

10 Am niya cadənadəro wada adəa yikki, wu gəni, amma Kəmande: Bare kamudə kwanju-a faidanni.

11 Amma kwanju-a faidanaro walyenoa, niya bawoa napco, bi kwanju-a soloda. Koro kwadə ye bare kamunjua dəpcənni.

† 6:16 6.16 Bad 2.24

¹² Am gapcanadëro wuma adëa wulgækki, Këmande gëni: Kërami laa kamu Isaa gama gëni cëdanaa, koro kamudë ti-a rokko naptu kasaccënaa, bare kamudëa dëpcënni.

¹³ Koro kamu laa kwa Isaa gama gëni cëdanaa, koro kwadë ti-a naptu kasaccënaa, bare kwadëa wajënni.

¹⁴ Awoa kwa Isaa gama gënidë kamunjuyen tayirro waljëna, koro kamu Isaa gama gënidë kwanjuyen tayirro waljëna. Adë gënia, yallando tayir gëni, amma ngainin tayidë tayir.

¹⁵ Amma ti Isaa gama gënidë faidu kirawoa, faida. Ngairo walyenoa, kërami kongwa bi kamudë tikkerënni, awoa nanlewan dëgaro Ala nayia bowongera.

¹⁶ Ni kamu, ndayin gële kwanëmba yikkagëmiro nonëmi? Koro ni kwa, ndayin gële kamunëmba yikkagëmiro nonëmi?

Wundu yaye naptunjun dëga!

¹⁷ Biya wundu yaye, Ala tia bowojënadë gai, naptu duwon Këmande tiro amarjögënadëlan dëga. Adëma wada jama Isaa gawu sammayero yikkidë wo.

¹⁸ Kam duwon sa tia bowojanalan kajanjuadë,* bare kajadënni waljënni. Ti jëmbëlëmlan bowojanadë,† bare kajadënni.

¹⁹ Kajadë awima gëni, kajanambudë ye awima gëni, wada Alaye ga faidaa wo.

²⁰ Wundu yaye naptunju sa tia bowojanadëyen dëga.

²¹ Ni karea duwon bowongeraa, bare suwoldëmmi, amma dama nankam këlaye fandëmia, faidadëne.

²² Kam ti karea duwon Këma tia bowojënadë, na Këmayen ti nankam këlaye cëdana. Jiri adëgainin kam duwon Këma tia nankam këlaye bowojënadë, ti karea Almasiwuye.

²³ Ala nayia tamanlan njasuwuna, bare karea kambero walluwwi.

²⁴ Këramiya, wundu yaye naptu duwon Ala tia bowojënadë na Alayen dëga.

Këla am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-ayen

²⁵ Këla ferowa kwa nojanniyen wada Këmandeye takkëni, amma kam duwon kanjimari Këmandeyen amannadë gai, kuro ni yikki.

²⁶ Awo rukkidë tima suwol kërmayedëro ngai naptudëma kambo ngalwo.

²⁷ Ni kamuaa, bare faidu manëmmi. Kamu bawoa, bare kamu ngonëmmi.

²⁸ Amma kamu ngonëmiro walyenoa, biwu dimmi. Koro fero kwa nojënni kwa cëdiro walyenoa, biwu cëdënni. Adë yaye am ani gai dunia adën bone casai, amma wudë adëro kanuwiya, raakko.

²⁹ Këramiya, awo wullëkkidë: Sa karënjëna. Kua adën fuwun am kamu cadanadë kamu cadanni gairo walja,

³⁰ am cesiridë ye cesiriwawo gairo walja, am karwukëji cadidë ye karwukëji cadiwawo gairo walja, am casuwidë ye awima cadanni gairo walja,

³¹ koro am dunia adën faidadaidë ye tiro duno cëdënni gairo walja, alama dunia adëye baworo tëdi nangaro.

³² Nayi suwol bawoaro walluwiya, raakko. Kam kamu cëdannidë awowa Këmayero suwolde jiri cëde ardiyanju cuwandoro maji.

* **7:18 7.18** kam kajanjuadë - Yaudi. † **7:18 7.18** ti jëmbëlëmdë - Kërdi.

³³ Amma kam kamuadē kēla awowa dunia adayero suwolde jiri cede ardiya kamunjuye cuwandro maji,

³⁴ hangalnju yaktēna. Koro kamu kwa bawoadē-a fero kwa nojennidē-a kēla awowa Kemandeyen suwoldai, tiyi yelan, ruhu yelan tayir napcaro. Amma kamu kwaadē kēla awowa dunia adayero suwolde jiri cede ardiya kwanjuye cuwandro maji.

³⁵ Adēa wuldunidē, katkun gēnaduwuro gēni, nayia banaduwuro, naptu jussēna dewo, hangal yaktēnnin Kēmandea gaiworo.

³⁶ Kam laa tēmajinjuro awo jussēnni cēddiro tēmajēnaa, koro jauro mēradunjua duwon lamardē ngai wajipcēnaa, awo cēraanadēa cēdo, niya cado, biwuro waljiwawo.

³⁷ Amma kam curo karwunjuyen nia dunoa ngojēna, tiro dolero waljēnni, rawonju, koro tia tēmajinju gai roduro karwunjun nia ngojēnadē, awo ngēla cēdi.

³⁸ Jiri adēgainin kam tēmajinju ngojēnadē awo ngēla cēdi, koro kam ngojēnnimadē adēa kojēna cēdi.

³⁹ Kamudē kwanju roaa tiro kēllaada, amma kwadē bawoyenoa, rakce kam cēraanaa niyaji, amma Kēmaa gamaro waljo.

⁴⁰ Amma wuyenna ngai naptudēma tiro bargaa wo, koro kuronin wu yelan Ruhu Alayea.

8

Kēla da sēnēmbō tinayen

¹ Kēla da sēnēmbō tinayen, andi samma ilmu taiyēnaro noniyēna. Ilmu dē kamba fujiyi, amma kērawodē dunoaro cēdi.

² Kam duwon kēlanjua awo laa nojēnaro ngoyēna, koroma jiri wajipcēnadē gairo nojēnni,

³ amma kam laa Alaa kirawoa, Ala tia nojēna.

⁴ To, kēla da sēnēmbō tinaa ngēroyen, sēnēm dunialan awima gēni ye, Ala tilodēro kajia, gade bawo yero noniyēna.

⁵ Awo alawa laa same yen kal, cidiya yen kal mbeji cani yaye, alawa kada-a kēmawa kada-a mbejidē gai,

⁶ adē yaye nanden Aladē tilo, ti Bawa, tilan awi yaye isi, ti nangaro kērgaiye, koro Kēmande Isa Almasiwudē ye tilo, tiyen awi yaye isi, tiyen kērgaiye.

⁷ Amma am samma gēni ilmu adēa cada. Laanja gumkiyaa cērinadēro har kērmaro da jagariya, sēnēmbō tinadē gairo jagari, koro karwunja kibbajēnnidē tayir gēniro walji.

⁸ Kēmbō gēni sasakke Alaa karēnniye. Bo waniyēa, tēgērdiyewawo. Buiyēa, tērgaiyewawo.

⁹ Amma hangal gēnanowo, bare nankam kēlayendo adē am lawudēa cakke taljanni.

¹⁰ Kam laa karwunju kibbajēnni duwon ni ilmuadē fado sēnēmben masēna dimi ngiroa, adē cakke da sēnēmbō tinaa jēgēriwawo wa?

¹¹ Ngainin kēla ilmunēmben kērami lawu duwon ti nangaro Almasiwu nunadē facciyi.

¹² Kēramiyandoro biwu ngainin yidduwiya, koro karwunja kibbajēnnidēa lorunuwiya, Almasiwumaro biwu kidduw.

¹³ Adēma nangaro da ngērodē cakke kēramini taljiro walyēna, gadero da ngērēkkiwawo, bare kēraminia yakkēkke taljēnni.

9

Awo kəngayambaro amardəgəna

¹ Wu kambe, gəna? Wu kəngayam, gəna? Isa Kəmandea rukkəni wa? Nayima gəna kidani Kəmandelan dikkənədə wo?

² Am gade nankəngayammidəa kasaccaiwawo yaye, fagat nandon wu kəngayam, Kəmandelan nayima tawa * nankəngayammi tabbacciyidə wo.

³ Adəma awo am ayau gənasagaidəro kalangəkkidə:

⁴ Kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye† taiyende wa?

⁵ Kənduwo kamunde Isaa gama-a rokko bəlawuroduye kəngayamba gade so, yaanawa Kəmaye so, Kefas so cadidə gai taiyende wa?

⁶ Wu-a Barnabas-a runde wa kənduwo kida dionambuyeye taiyende wo?

⁷ Wundu ngalte yaye kida sojiye cədi duwon wuɾinjulan ambadidə? Wundu ya inabbe kokci duwon tadanju caiwawodə? Wundu ləmannə cəneyi duwon kiam ləmannayədəa caiwawodə?

⁸ Kəla mana kamben wa awo ania wulləkki? Attaura ye ngai wuljənni wa?

⁹ Akko awo Attaura Nawi Musayen ruwuwadadə: «Bare dalo wastu cədi duwon cinjuro cambu yakəkəmmi.»† Ala daloro wa lambonjua wo?

¹⁰ Fagat andi nangaro adəa wulji, mare? Aaa, andi nangaro awo adə ruwuwadə: «Baremadə təmanjualan bare cədo, wastumadə ye nuwanju cuwandiro təmajə cədo.»

¹¹ Awowa Ruhuye karwundolan nadiyenadə, awo duniaye nandon kaladundedə awo laa kura wa?

¹² Am gade kənduwo nuwanja nandon mowoye cadanaa, andidə tayia kojənarə taiyena, gəna? Adə yaye kənduwo adəlan faidadiyende, curo jəktu fiyen yaye mərniye, bare kawuri kəji Almasiwuyədəro takkal fima yakkiyendero.

¹³ Am kida Fado Alayen cadidə kəmbo Fado Alayen jawui, koro am laya duwaduramnin kida cadidə nuwanja laya duwaduramdəlan cawandiro nonuwwi wa?

¹⁴ Jiri adəgai Kəmande wada ce am kawuri kəji mawodumaso kida kawuri kəjiyen awo kəndəgainjaye cawando cənna.

¹⁵ Amma wudə kənduwo aniye falnjamalan faidədəkkəni, koro nuwani fəndoro gəni awo ania ruwunəkki. Awulo boni cattuluwiro nukkənəma ngalwo.

¹⁶ Kawuri kəji wuldunidə dalil awulo boye gəni, wuldunjudə wəjimsəgəna. Kawuri kəjidəa wulləkkiwaworo walyenoa, kuttuni!

¹⁷ Awo adəa rawonin dikkia, alwasi fəndəkki, amma rawonin gənia, nanwakkil mukkoniro casakkəna.

¹⁸ To, awi gəle alwasini wo? Kawuri kəji wulləkkiyə kənduwo duwon kawuri kəji adə sinadən faidədəkkənin dero kənjoro.

¹⁹ Na am sammayen wu kambe duwon, ngəwunjaa mowokkoro kəlania kərəa tayi sammayero kalakkekko.

²⁰ Na yaudiyayen, yaudiya njəkkawo cawandoro, yaudi gairo walyekko. Na am fərdə wada Attaurayen dasaanayen, wu kəlani fərdə wadayen dəgəkkəni yaye, kam fərdə wadayen dəgəna gairo walyekko, am fərdə wadayen dasaana njəkkawo cawandoro.

* 9:2 9.2 tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidə. † 9:4 9.4 kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye - Alwasi. † 9:9 9.9 SK 25.4

²¹ Am wada cadannidëa mowokkoro, wu ye kam wada cëdanni gairo walyekko, amma wudë kam wada Alaye cëdanni gëni, fërdü wada Almasiwuyen kërgakko.

²² Na am lawuyen lawuro walyekko, tayi lawudë njëkkawo cawandoro. Adëgaima na am sammayen awo sammaro wallëkkëna, jiri fin yaye laanjaa yikkagëkkoro.

²³ Kawuri këji nangaro ani sammaa dikki, tilan nuwani fandëkkoro.

²⁴ Curo ngërëm siyen ngërëmgü samma ngërëmjai yaye, tilo lon ladadëa cuwandiro nonuwwi wa? Jiri diwe fanduwiro ngërëmmowo!

²⁵ Am bikkelan ngënëptaidë jawal samman këlanja cariwi. Tayidë ariawu kënnasarre dëgaiwawo moworo adëa cadì, amma andidë ariawu sawisoro dëgai moworo diye.

²⁶ Wudë kam na leduye bawo gairo gëni ngërëmmëkki, koro dambenidë kam kasam bakci gairo gëni bangëkki,

²⁷ amma bare ngawo kawuri am gadero wulgëkkënyen wu këlani curonjan baworo wallëkkëniro tiyini jaurö ngënëmmëkke këlani riwukki.

10

Misal këla turu Israyilawuyen

¹ Këramiya, adëa nonuwiya, raakko: Kaariyande samma cidiaya fofouyen dasaana, tayi samma bërëm faljane kojana,

² koro tayi sammaro curo fofoudë-a bërëmdë-ayen kasala cadde Nawi Musaro këlyeyera.

³ Tayi samma këmbö Ruhuyedëmaa gewo,

⁴ koro tayi samma kënja Ruhuyedëmaa kesa, awoa kau Ruhuye tayia jëgaidëyen casana, kau adë tima Almasiwu wo.

⁵ Adë yaye Ala ngëwunjaye këjinja fanjënni, koro karaa dëriro kaminnjaa tataryeyeno.

⁶ Lamarra ani andiro misallo walseyera, jiri awo diwi mangarjanadë gai, bare mangarniyendero.

⁷ Bare sënëm gawu amnja laa gairo walluwwi, kitawulan ruwuwadadë gai: «Jamadë këmbö-a kënja-aro napkera, koro bikke randoro ciyera.»[†]

⁸ Bare kënjëna diyende, amnja laa cade yim falnin am dëwu findin yakkun sanunadë gai.

⁹ Bare Almasiwua jarammiyende, amnja laa cade kadiya tayia ceyesënadë gai.

¹⁰ Bare karwukutta fëlenuwwi, amnja laa cade siduwuma tayia sijëgënadë gai.

¹¹ Lamarra ani tayiro misallo wakkajaana, koro sëmonde kasturo ruwuyera, andi duwon sa njëroramben dëgaiyënadë.

¹² Adë nangaro wundu duwon ti daadaro tëmajënadë bare curënnirowo hangal gënjajo!

¹³ Jaraptu am sammaa cuwandëna gënia, jaraptu fima nayia njawandënni. Ala amanaa, kolje dunondo kojënarö jaramnjaiwawo, amma jaraptu isiya, ranguwe nedduwiro jawal luwoye njadi.

Këla sënëm gayen

¹⁴ Adë nangaro, kërawowuni, sënëm garo kadënowo!

¹⁵ Nayirowo am hangalla gairo jandënjagakki. Nayi këlëndö awo wullëkkidëa sharanowo!

[†] 10:7 10.7 NL 32.6

¹⁶ Kɔnjaram bargaa ti nangaro Alaa wusenyedɛ, tilan gɛna bu Almasiwuyero kɛldiyiye? Koro burodi fɛsangiyedɛ, tilan gɛna tiyi Almasiwuyero kɛldiyiye?

¹⁷ Burodi fal dɛgadɛ, andi ngɛwu yaye, tiyinde falma, awoa andi samma burodi faldɛa ngɛriye.

¹⁸ Israyilawua tangowo: Tayi laya jagaridɛ laya duwaduramdɛro kɛldaana, gɛna?

¹⁹ To, awi wullɛkki? Da sɛnɛmbo tinadɛ-a sɛnɛmdɛma-a awo laa wo?

²⁰ A'a, amma layanjadɛ Alaro gɛni, sedannaro duwajagai. Sedannaro kɛldɛgɛwiya, raakkɛni.

²¹ Ranguwe kɔnjaram Kɛmaye-a kɔnjaram sedannaye-ayen yawwawo. Ranguwe tewur Kɛmaye-a tewur sedannaye-alan masɛna diwwawo.

²² Ra, yakkiye Kɛmaa nandɛri cɛdai? Tia dunon koniyena wa?

Awin yaye daraja Alaro tio!

²³ «Awi yaye amardɛgɛna,» amma awo samma gɛni faidaa wo. «Awi yaye amardɛgɛna,» amma awo samma gɛni kamba dunoaji.

²⁴ Wundu yaye awo ngɛla kɛlanjuro gɛni, am gadeyero majuwo!

²⁵ Awo haumadin caladi sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kɛlanjun kokoruwwi,

²⁶ «Dunia-a awowa curonjun dasaana samma-a Kɛmandeye,»† nangaro.

²⁷ Kam laa Isaa gama gɛni nayia donjane kasadduwe lenuwiya, awo fuwundoro casakkɛna sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kɛlanjun kokoruwwi.

²⁸ Amma kam laa nayiro: «Adɛ sɛnɛmbo tina,» cɛnia, kam nayiro isanonjaanadɛ-a sariwu karwuye-a nangaro bare buwwi.

²⁹ Karwu kaando gɛni, kaanju wullɛkki. Awiwo gɛle sariwu karwu kam gadeye nankam kɛlayeni sharaji?

³⁰ Alaa wusenɛkke bukkia, awiwo gɛle kɛla awo duwon ti nangaro Alaa wusenɛkkɛnadɛyen wua sharasai?

³¹ Buwi yen kal, yawi yen kal, awo diwi samma yen kal, awi yayea daraja Alayero dewo.

³² Bare yaudiya-a yaudiya gɛni-a jama Alaye-aa yakkuwe taljanni,

³³ wu ye jawal fin yaye ardiya am sammaye makkidɛ gai. Awoa wuro gɛni, am ngɛwuro awo faidaa makki, njɛkkawo cawandoro.

11

¹ Halnia gaiwo, jiri wu ye hal Almasiwuyea gakkidɛ gai.

Kɛla Alaro ambɛttuwu-a kɛla jakta-ayen

² Awi yayen wua tansuwe alamdu jiri nayiro njaddɛkkɛnadɛa ngɛlaro gawi nangaro nayia wusenjakki.

³ Adɛ yaye awo adɛa nonuwiya, raakko: Fuwuma kongwa sammayedɛ tima Almasiwu wo, fuwuma kamuyedɛ tima kwanju wo, koro fuwuma Almasiwuyedɛ tima Ala wo.

⁴ Kongwa duwon moduwa bi nawinawi kɛla jakkadaa cɛdidɛ fuwumanjua nanguro cakki.

⁵ Amma kamu duwon moduwa bi nawinawi kɛla kaadaa cɛdidɛ fuwumanjua nanguro cakki, kɛlanju tɛlarɛna-a kal wo.

† 10:26 10.26 Jaw 24.1

⁶ Awoa kamu kəlanju jakciwawoa, gərəpca. Kəla gərəptu bi larodə na kamuyen awo nanguyea, kəlanju jakco.

⁷ Kongwaye kəla jaktudə jussənni, ti camuno-a daraja-a Alaye nangaro, amma kamudə daraja kongwaye.

⁸ Awoa kongwa gəni kamuyen culuwo, amma kamu kongwayen culuwo.

⁹ Koro kongwaa gəni kamu nangaro alakca, amma kamudəa kongwa nangaro alakca.

¹⁰ Dalil adəro alama kənduwoye kəlanjun gənadudə malaiyawa nangaro kamuro wajipcəgəna.

¹¹ Adə yaye na Kəmandeyen kamudə kongwa-a faiyada gəni, kongwadə ye kamu-a faiyada gəni.

¹² Jiri kamudə kongwayen isənadə gai, kongwadə ye tambo kamuyen isi, adəgaima awi yaye Alayen isi.

¹³ Nayi kəlandoma sharanowo: Kamu kəla jakcənnin Alaa cuworidə jussəna wa?

¹⁴ Kəla kəndəgai duniayen, kongwaye kandurinjju kuruwua tiro awo nangua yaye,

¹⁵ kamuye kandurinjju kuruwuro řijiya, tiro awo darajaye, gəna? Awoa kandurinjjudəa jakturam gairo tiro cadəna.

¹⁶ Kam laa kəla adəyən kambiwudu cəraanaa, alamdu gade taiyende, jama Alaye gade gadeso ye cadanni.

Cammonja ngəla gəni

¹⁷ Amma kəla wada adəyən nayia wusenjakkiwawo, serro gəni, sernamburo captuwi nangaro.

¹⁸ Burwon cammo jama Alayero captuwiya, kattendon yaktuwua cani fakkəna, koro gana jirero ngokkəna.

¹⁹ Ai, sai kattendon yaktuaro waljiya, ngainin am curondon ardiyadadə nowadaro waljai!

²⁰ Ase, sa captuwiya, masəna Kəmaye gəni buwi.

²¹ Sa masənadəyən wundundo yaye namuje kəmbonju ngoje juwui, ngainin kam laa kənaa, kam laa ye sagarandəna.

²² A! Kəmba-a kənja-adəro fanndo bawo wa? Ra, jama Alayero rudu gənagəwe am awima cadannidəa nanguro yakkuwi? To, awi gəle nayiro wulnjagakki? Nayia wusenjakki? A'a, kəla adəyən nayia wusenjakkiwawo.

Masəna Kəmaye

²³ Awo Kəmandeyen mowokkənadəa nayi yero njaddəkkəna: Kəmande Isa bune tia sərəccaanadən burodi ngoje

²⁴ Alaro ardiyenniya, fəsakce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» cəna.

²⁵ Jiri adəgainin koro ngawo masənayen kənjaram ngoje: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada. Yimbi yaye tia yawiya, wua takturo dewo!» cəna.

²⁶ Awoa yimbi yaye burodidəa ngəruwe kənjaramdəyən yawiya, karmo Kəmandeye mawonuwi, har kawu walde isiro.

²⁷ To, kam jiri jussənnin burodidəa jəgəri bi kənjaram Kəmayen caidə tiyi-a bu-a Kəmandeyero biwu cəddo.

²⁸ Wundu yaye kəlanju jarapco duwon, ngainin burodidəa jəgəro, kənjaramdə yen ca.

²⁹ Awoa kam tiyi Kəmaye asujənnin jəgəri bi caidə, bonju-a kənjanju-ayen wowom kəlanjuro gərjiyi.

³⁰ Adəmaro curondon am ngəwu duno bawoa ye, dondi ye, kada ye sanuna.

³¹ Jiremaro kəlande jarammiyero walyenoo, andiro shara saddiwawo,

³² amma Kəmadə andiro shara saddiya, andia jawallo sasakki, ngainin am duniaye-a rokko andiro wowom gənasagaiwawo.

³³ To, kəramiyani, masəna dioro captuwiya, wundu yaye kamanjua gurejo.

³⁴ Kam laa kənanjuua, fadon juwo, ngainin captuwiya, nayiro shara njaddiwawo. Waldəkke isəkkiya, kəla awo gapcənədəyən gala yikki.

12

Kəla kənjowa Ruhu Alayen

¹ Kəramiya, kəla kənjowa Ruhu Alayen, curo nanjayillen dəgawiya, raakkəni.

² Sa nayi kərđiyadən, kolluwe jawal sənəm̄ba mana cadiwawoyero təmbalnjaanaro nonuwwa.

³ Adəmaro nayiro isanonjagakki, wundumaye Ruhu Alayen: «Isa baskuwada,» cəniwawo, koro Ruhu Alayen gənia, wunduma rakce: «Isama Kəma wo,» cəniwawo.

⁴ Kənjō jiri jiri mbeji, amma Ruhudə falma,

⁵ kida jiri jiri ye mbeji, amma Kəmadə falma,

⁶ koro kəndo jiri jiri ye mbeji, amma Aladə falma, ti duwon tayi sammaa am sammalan kidajidə.

⁷ Faida jamaye nangaro Ruhu Alaye kam fi yayen kənjō laan fəledi.

⁸ Kam laaro Ruhudəyən mana nanrashiduye cadi, laa yero Ruhudəyeman mana ilmuye cadi,

⁹ laa yero Ruhu faldəyeman kambərse cadi, laa yero Ruhudəyeman kənjowa amba ngaduye cadi,

¹⁰ laa yero awo ajabba ajabba dioye, laa yero nawinawi dioye, laa yero ruhuwaa gayirduye, laa yero təlam jiri jiri wulduye, laa yero təlamba fisarduye.

¹¹ Ruhu faldəma awo ani sammaa kidaje kam fi yayero kənjō kalkallo ci, jiri cəraanadə gai.

Tiyidə falma, nasha gadegade kada

¹² Jiri tiyidə falma, nashawanju kada, koro nashawa tiyiye samma ngəwu duwon, tiyidə falmadə gai, Almasiwudə ye ngai.

¹³ Yaudi yen kal, yaudi gəni yen kal, kareya yen kal, kambe yen kal, Ruhu faldəyən andi sammaro kasala sadde tiyi faldəro kəlsejera, koro andi sammaa sasakke Ruhu faldəyeman kiaye.

¹⁴ Awoa tiyidə nasha fal gəni, kada.

¹⁵ Siye: «Wu mukko gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

¹⁶ Koro səmoje: «Wu sim gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

¹⁷ Tiyidə samma simba, səmon fandudə ndaran? Samma səmoa, kinjan fandudə ndaran?

¹⁸ Amma Ala kəla rawonjuyen nasha fi yayea tiyilan gənayeno.

¹⁹ Tayi samma nasha falla, tiyidə ndaran?

²⁰ Awoa nashawadə kada, amma tiyidə falma.

²¹ Sim rakce mukoro: «Nin mərəduni bawo!» cəniwawo, kəla ye rakce siro: «Nin mərəduni bawo!» cəniwawo.

²² Ngai gəni, amma nashawa tiyiye lawuro caruidə jauru faidaa.

²³ Nashawa tiyiye duwon ruwadaro ngoniyenadəro jauru daraja yiye, koro nashawande nanguadəro ngəlaro kissiyiye,

²⁴ nashawande kuroro ngəladəro sai awo laa təddiya gəni. Amma Ala tiyidəa alakce nashawa daraja bawoadəro jauru daraja kaino,

²⁵ bare tiyilan yakta wakkajənni, amma nashawadə kattenjaro kissaa.

²⁶ Nasha laa jau fanjiya, nasha samma ye rokko jau fanjai. Nasha laa daraja cuwandiya, nasha samma ye rokko kəji fanjai.

²⁷ Nayidə tiyi Almasiwuye, wundundo yaye tiyidəye nashanju.

²⁸ Koro Ala curo jamanjuyen burwon kəngayamba galajəna, kənyindiyan nawiya, kənyakkuyen maləmba, ngawo adəyen kənjo awo ajabba ajabba dioye, daji kənjowa amba ngaduye so, banaduwuye so, nodoye so, koro kənjowa təlam jiri jiri jandeduye so.

²⁹ Tayi samma kəngayamba wa? Samma nawiya wa? Samma maləmba wa? Samma awo ajabba ajabba cadi wa?

³⁰ Samma kənjo isangaduwuye cadana wa? Samma təlambalan jandejai wa? Samma fisarjai wa?

³¹ Amma kənjowa ngalwodəa jauru rawowo! Koro nayiro jawal awi yayea kojənaa fəlenjagakki.

13

Jawal kərawoye

¹ Təlamba ambe-a malaiyawaye-alan jəndenəkki yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə nuktu suye kalala ngəwua bas.

² Koro nawinawi dikke asər-a ilmu-a sammaa asukke kambərse har kau kuruwu sənaktuye takkəna yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə awima gəni.

³ Koro kəndani takkəna sammaa sadaaro yikke tiyini ye warduro sərətəkəkki yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, riwani bawo.

⁴ Kərawodə kanadia ye, serra ye. Kərawodə, nandəri tia cədaiwawo, awulo juwuiwawo, rokura ye cədiwawo,

⁵ tidə awima candənni cədiwawo, kəlanjuro majiwawo, duwan gərgajiwawo, awo diwi karwun rojiwawo,

⁶ tidə kəla nandiwiyen karwukəji fəlejiwawo, amma kəla awo jireyen karwukəji fəleji.

⁷ Kərawodə awo sammaa gawurji, awo sammaa mərsaji, awo samman təmaji, awo samman necci.

⁸ Kərawodə təmmaro ceriwawo. Nawinawi diodə, baworo walji. Təlamba gaden mana diodə, ceri. Ilmudə, baworo walji.

⁹ Awoa ilmundedə ye cinjua, koro nawinawindedə ye cinjua,

¹⁰ amma awo kalkaldə isiya, sadən awo cinjadə baworo walji.

¹¹ Gananilan jəndenidə jənde tadaanaye, hangalnidə ye hangal tadaanaye, koro təmanidə ye tadaanaye. Wurayekkəniya, awowa tadaanayədəa kolyekko.

¹² Kərna misal kudərampen gainin buji buji ruiye, amma sadən sim-a sim-alan ruiye. Kərna nodunidə cinjua, amma sadən Ala wua kalkallo nosənədə gai kalkallo nokki.

¹³ Kërma awo yakku ani dasayi: kambərse-a tēma-a kərawo-a, amma tayi sammalan kərawodə tima kura wo.

14

Kēla nawinawi-a tēlam jiri jiri-ayen

¹ Kərawo manowo, kənjowa Ruhu Alaye fando jauru rawowo, masamanno nawinawi dio.

² Kam tēlam gaden jandejimadə ambo gəni, Alaro jandejiji, awoa wunduma awo wuljidəa asujiwawo, daliljudə Ruhu Alayen awowa asərre jandejiji nangaro.

³ Amma kam nawinawi cədimadə ambo jandejijiye tayia isadunoajiji, karwunjaro duno ci, kərawolan ronja ye isabojiji.

⁴ Kam tēlam gaden jandejimadə kəlanjuro duno ci, amma kam nawinawi cədimadə jama Isaa gawuro duno ci.

⁵ Nayi samma tēlamba gaden jandenuwiya, raakko, amma adəa kojənarə nawinawi diwiya, raakko. Kam nawinawi cədimadə kam tēlambalan jandejimadəa kojəna, kam laa fisarje jamadəro duno ci gənia.

⁶ To, kəramiya, nandoro isəkke nayiro wahayi so, ilmu so, nawinawi so, alamdu solan gəni, tēlambalan jandengeyerakkoa, awi gəle nayiro faidanju wo?

⁷ Awowa ro bawoa algaida bi kumbi gai kowonja kalkallo nukcawawoa, ndayin gəle awo fujai bi jajaidə asudi?

⁸ Koro kangadi kalkallo fujaiwawoa, wundu gəle kəriwuro dabbardi?

⁹ Nayi ye ngai. Tēlamndon mana kalkal gəni diwia, ndayin gəle awo wulluwidə asudi? Mana karaa dero yidduwi.

¹⁰ Dunian tēlamba jiri jiri kada mbeji, koro tēlam maananju bawoa falma bawo.

¹¹ Adə nangaro tēlambe maananju nokkəniro walyenoa, kamdəro kusottoro walləkkəna, kamdə ye wuro kusottoro waljəna.

¹² Nayi ye ngai. Kənjowa Ruhuyedəa fando jauru raawwa nangaro, awo jama Alayea isadunoajiyidəa ngəwuro manowo.

¹³ Adəma nangaro kam tēlam gaden jandejimadə kənjə fisarduye cuwandoro moduwa cədo.

¹⁴ Tēlam gaden moduwa dikki, ruhunidə moduwa cədəna, amma hangalnidə awimaro faidajənni.

¹⁵ To, awi gəle dikki? Ruhunin moduwa dikki, koro hangalni yen moduwa dikki. Ruhunin aiya njungoroye yekki, koro hangalni yen aiya njungoroye yekki.

¹⁶ Adə gənia, ruhunəmlan Alaa wusenəmiya, kam duwon awo ania nojənnidə awo wulləmmadəa asujiwawoa, ndayin gəle wusedunəmdəro «Amin!» cəni?

¹⁷ Ngəlaro Alaa wusenəmi yaye, kamanəmdəye karwunju dunoajiwawo.

¹⁸ Tēlamba gaden jandedun nayi samma konjakkəna nangaro Alaa wusenəkki,

¹⁹ amma dawu jama Alayen kalma dəwu mewu tēlamlan wulləkki yayero am gadea alamməkkoro kalma uwuma hangalnilan wulləkkiya, raakko.

²⁰ Kəramiya, kēla hangallen bare yallaro walluwwi. Kēla awo diwiyen yalla sananaro wallowo, amma kēla hangaldəyen rashiduwaro wallowo!

21 Akko awo Attauralan ruwuwadadē: «Kəmandeye: “Jama adəro am təlām gadeye-a ci kusottowaye-ayen jandegakki, amma adəson wua kərənsaiwawo,” yeno.»†

22 Ase, təlambadə naptu alamaye cadi, Isaa gawuro gəni, ganambuuro, nawinawidə ye ganambuuro gəni, Isaa gawuro.

23 Adə nangaro, jama Isaa gawu samma captane təlamba gaden jandejai duwon, am awo ania nojanni bi Isaa gawu gəni isane nadəro ngasayia, nayia joriyaro ngonjaiwawo wa?

24 Amma cammodən am samma nawinawi cadi duwon, kam Isaa gama gəni bi awo ania nojanni laa nadəro ngayia, tayi samma nangaro ti biwumaro tabbatto noji, tayi samma nangaro shara tia cə dai,

25 asər karwunjuye kaadaro walje, fəderyero təmde Alaro ambəcciyē: «Jiremaro Ala dawundon!» cəni.

Cammo jama Isaa gawuye sawiyada

26 To, kərəmiya, awi gai gələ? Captuwiya, wundundo yaye aiya njungoroye bi alamdu, bi wahayi cuwudi, bi mana təlamlan cədi, bi fisarji. Awo samma jamadəa isadunoajuworo tədo.

27 Am laa təlamlan jandejai, bare yindi bi yakku kojənarō mana cadənni, fal fallen cado, koro kam laa fisarjō.

28 Fisarduma baworo walyenoa, wundunja yaye dawu cammodəyen gəm cədo, kəlanju-a Ala-aro jandējuwo.

29 Nawiya yindi bi yakku mana cado, am gade ye manadəa gayirja.

30 Wahayi laa kam gade nadən napkadaro bayindiyia, burwoye mana cədidə gəm cədo.

31 Am samma cəro, duno cawandoro, nayi samma ranguwe fal fallen nawinawi diwi.

32 Nawiya ruhunja nawinawiyedəa cəriwi,

33 awoa Aladə Ala hangalsangoye gəni, Ala nanlewaye.

Jama muminna sammayen tədīdə gai,

34 kamuwadə curo cammoyen gəm cado, awoa jandedu tayiro amardəgənni, amma Attaura ye wuljənadə gai, kəngaaro napca.

35 Awo laa nodu caraanaa, kwawanjaa fadon caworo. Curo cammoyen kamuye mana diodə jaurō nangua.

36 Mana Alayedə nayilaman wa badiyeno? Ra, nayi rundomaa nanjaa?

37 Kam laa ti nawi bi tilan kənjō Ruhuyearō təmayenoa, awo ruwunja-gakkənadə wada Kəmandeye woro asujo.

38 Kam laa adəa kistuwuro wajia, tiro kissagaiwawo.

39 To, kərəmiyani, nawinawi dio jaurō rawowo, bare təlamba gaden jandedu dapkəwwi,

40 amma awi yaye jiri jussəna-a sawiyada-alan tədiro waljo.

15

Karmolan cidu Almasiwuye

1 Kərəmiya, kawuri kəji wulnjagakkənadəa isatannjagakki, kawuri kəji duwon mowuwwa ye, kəlanjun danuwwa ye.

2 Kawuri nayiro wulnjagakkənadəa ronuwia, tilan njəkkawo fanduwī. Adə gənia, bowu fatto kasadduwwa.

3 Awison fuwunno kawuri wu ye mowəkkənadəa nayiro njaddəkkəna: Kitawulan ruwuwadadə gai, Almasiwu biwuwande nangaro kano,

† 14:21 14.21 Ish 28.11-12

4 tia sittərayera, daji yimbe yakkua karmolan ciyeno, kitawulan ruwuwadadə gai.

5 Kefasso* fəleyaada, koro tayi mewun yindindəro,†

6 daji kəramiya yer uwumaa kojənaro na tilon fəleyaada. Ngəwunja har kuro mbeji, amma laanja ro carəmbəna.

7 Ngawo adəyen Yakubaro‡ fəleyaada, koro kəngayamba sammaro.

8 Daryerambo, kam sa cədəninin tambəna gairo, wu yero fəleyaada.

9 Kəngayamba samman wuma gana wo, wu kəngayamlan bowodu tikkəni, jama Alayedəa basarnəkkəna nangaro.

10 Amma awo walləkkənədə ser Alayen walyekko, koro serdəa bowuro gəni fəlesuwo. Ai, kəngayamba sammaa kojənaro ngənəptəkkəna, amma wu gəni, ser Alaye wulan dəganadə.

11 Adə nangaro wuro bi tayiro walyeno yaye, akko awo mawoniye kasadduwwadə.

Karmolan cidu am sanunaye

12 To, Almasiwu karmolan cijənaro mawojaidə, ndayin gəle amndo laa karmolan cidu bawo cani?

13 Amma karmolan cidu bawoa, Almasiwu ye cijənni.

14 Koro Almasiwu cijənni walyenoa, mawodundedə ye bowu, kambərsendodə ye bowu,

15 har Alaro shedawu kattuwuyero walliyena, dalilnjudə Ala Almasiwua karmolan cəsangəna niyena, amma am sanuna karmolan cijaiwaworo walyenoa, ase tia cəsangənni.

16 Awoa am sanunadə karmolan cijaiwawoa, Almasiwu ye cijənni.

17 Koro Almasiwu karmolan cijənnia, kambərsendodə faida bawo, koro yaye nayi curo biwuwandoyen.

18 Adəgaima am Almasiwu ye ro carəmbənədə ye faccaana.

19 Dunia adə runjumaro təmande Almasiwuro kekkiyea, dunia samman andima awo njunoduye wo.

20 Amma jiremaro Almasiwu karmolan cijəna, koro tayi ro carəmbəna sammayen tima burwon cijo.

21 Karmodə kamben isəna nangaro, karmolan cidudə ye kamben kadio.

22 Am samma Nawu Adamlan sanuidə gai, ngainin samma Almasiwulan ro cawandi,

23 amma kəwu kəwuro, burwon Almasiwu, daji kəndenjun am Almasiwu ye,

24 ngawo adəyen sa njerorambe cədi. Sadən Almasiwu maiya samma-a kərmai so, kənduwo so samma-aa baworo cəde kərmaidəa Ala Bawadəro ci.

25 Awoa Almasiwudə har kawu Ala kəladowanju sammaa cidiya sinjuyero cakkiri, sai kərmai cunodiya.

26 Kəlado daryeye baworo waljidə tima karmo wo,

27 awoa: «Ala awo sammaa cidiya sinjuyero cakkəna.»†

Amma tiye: «Awo sammaa cidijanjuo cakkəna,» cənnadə, farakko ti duwon awo sammaa cidijanjuo cakkənədə dawun bawo.

28 Koro sa awo samma cidijanjunno waljiya, daji Tadadə kəlanju cidiya ti awo sammaa cidijanjuo cakkənədəyero walji, ngainin Ala awo samman awi yayero walji.

* 15:5 15.5 Kefas - Biturus. † 15:5 15.5 mewun yindində - Kəngayamba Isaye burwoye. ‡ 15:7 15.7 Yakuba - Yaana Yahayaye gəni, yaana Isaye. † 15:27 15.27 Jaw 8.6

²⁹ Ngai duwon, am duwon cuju am sanunayero tayiro kasala caddēnadē, awi gāle maananju wo? Ca jiremaro am sanunadē karmolan cijaiwaworo walyenoa, awiwo cujunjaro kasala caddi?

³⁰ Andi ye, awiwo sa fi yaye tajirwan dēgaiyenadē?

³¹ Tabbat, kēla nayi kēramiyaniyen Kēmande Isa Almasiwulan awulo bonidē jiredē gai, yimbi yaye roni karmoro salamgēkkēna.

³² Bērni Afisayelan bundiya-a mēldēkkēnadē, awi kēla kuro kamben wuro faidanju wo? Ca am sanunadē karmolan cijaiwaworo walyenoa, «Nda buiyo yayiwo, bari nuiye nangaro.»†

³³ Bare jambaduwwi: Am diwi-a dēgadē hal ngēla bannaji.

³⁴ Hangalndoro waldēnowo, biwu dio kollowo, nangunoworo wullēkki: Laando Alaa nojanni.

Karmolan cidu tiyiye

³⁵ Amma kam laaye: «Ndayin am sanunadē karmolan cijai? Koro tiyi jiri fia caluwi?» cēne cuwori.

³⁶ Ni hangal bawoa! Awo nadēmmadē rijiwawo, sai nuiya duwon.

³⁷ Koro awo nadēmidē, kajim fuwun rijidēa gēni nadēmi, kasuni runju, bi algamaye, bi awo gadeye.

³⁸ Daji Ala tiro tiyi jiri cēraanaro ci, kasuni fi yayero jiri kaanju ci.

³⁹ Da tiyiye samma tilo gēni, kambe runju, lēmanne runju, ngudoye runju, buniye runju.

⁴⁰ Tiyiya sameye mbeji, cidiye ye mbeji, amma daraja tiyiya sameye-a cidiye-a gadegade.

⁴¹ Daraja kēngalle gade, kumballe gade, sillowuwaye gade, koro sillowuwadē ye daranja gadegade.

⁴² Cinowo am sanunayedē ye ngai. Karmolan tēnadēna, ro njēpciwawolan ciji.

⁴³ Daraja bawoalan tēnadēna, darajaalan ciji. Duno bawoalan tēnadēna, dunoalan ciji.

⁴⁴ Tiyi adamgēnayelan tēnadēna, ruhulan ciji. Tiyi adamgēnaye mbejidē, tiyi ruhuye ye mbeji.

⁴⁵ Kitawulan ngai ruwuwada: «Nawi Adam kam burwoyedē alau roaro waljēna.»† Adam daryeyedē ruhu ro njomaro waljo.

⁴⁶ Amma awo ruhuyedē awo burwoye gēni. Awo adamgēnaye burwon isi, daji awo ruhuye.

⁴⁷ Kam burwoye cidin tēnadēna, ti cidiye. Kam kēnyindiyedē, ti sameye.

⁴⁸ Jiri kam cidiyedē gai, tayi cidiye ye ngai. Koro jiri kam sameyedē gai, tayi sameye ye ngai.

⁴⁹ Jiri camuno kam cidiyedēro walliyenadē gai, camuno kam sameyedē yero walliye.

⁵⁰ Kēramiya, awo wullēkkidē tima tiyi-a bu-a nodo bargaa Alayea warasajiwawo, awo nomadē ye ro njēpciwawodēa warasajiwawo.

⁵¹ Fannowo, asēr laa wulnjagakki: Andi samma gēni ro rēmbiye, § amma andi samma falladaro walliye,

⁵² sam falnin, kēmēt simben, nuktu daryeye kangadiyen. Awoa kangadidē nukci, am sanunadē karmolan cijane gadero njēpcaiwawo, koro andi samma falladaro walliye.

† 15:32 15:32 Ish 22.13 † 15:45 15:45 Bad 2.7 § 15:51 15:51 andi samma gēni ro rēmbiye - Andi sammaye gēni kawu kōnde Kēmande Isayero nuiye.

⁵³ Adəgaima tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo waljo, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljo.

⁵⁴ Sa duwon tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo walji, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljidən, daji awo kitawulan ruwuwadadə wakkaji: «Karmoə kənnasar cundəna!»†

⁵⁵ «Karmo, nda kənnasarnəm? Karmo, nda kəniwunəm?»†

⁵⁶ Kəniwu karmoyedə biwu, koro kənduwo biwuyedə wada.

⁵⁷ Ala ti duwon andiro Kəmande Isa Almasiwuyen kənnasar sadidəa wuseniyə!

⁵⁸ Adəma nangaro, kəramiyani njaraakkənaso, dunoaro danowo, bare awima nayia təmbalnjanni, sawi yaye curo kida Kəmandeyen fuwu buiwo. Nonowo, Kəmandero ngənəptundodə bowuro waljiwawo.

16

Kəla wuri muminna Jerujalebero captuyen

¹ Kəla wuri muminaro captuyen, wada jama Isaa gawu lardu Galatiyayero yikkənadə gairo, nayi ye dewo!

² Mawuye yim burwoyeyə wundundo yaye kəla riwanjuyen awo laa ajajo. Daji isəkkiya, mərədu awo laa captuyeyə bawo.

³ Sa isəkkiya, am mərsanuwwadəa wotiya mukkonna juwagəkke kənjondodəa Jerujalemo caadi.

⁴ Ledunidə ye jussənarə walyenoa, daji tayi-a rokko leniye.

Bulusse nanjaro leduro mada

⁵ Ngawo lardu Makidoniayen kokkənayen, nandoro isəkki, lardu Makidoniayen kokki nangaro.

⁶ Waneye nandon kawu ganaro bi nangərimaro namməkki, ngainin ndara lekki yaye banasuwe bəlawuro dikki.

⁷ Awoa kərma kodu dikki runjun gəni kurondo raakko, dalilnjudə, Kəmande amarseyenoa, kawu ganaro nandon dəgakkiro təmani mbeji.

⁸ Amma har ngəməri Fentikoserə* bəni Afisayen namməkki,

⁹ cinna kida faidaaye wuro farakko fərəmsəgəna nangaro, amma waduwo ngəwua.

¹⁰ Timoti isiya, tiro kiskənowo ridu bawoaro dawundon napco, kida Kəmandeye wu gai cədi nangaro.

¹¹ Bare wunduma tia rujənni. Naniro isoro tia kələwan salammowo, kəramiya-a rokko gurekki nangaro.

¹² Kəraminde Afolusdə, nandoro kəramiya-a rokko lejaro jaumaro tia lowonəkkəna, amma kərma ledu sam cəraanni. Dama cuwandiya, leji.

GALA-A LEWA-A DARYEYE

¹³ Faadaro dəgaiwo, kambərsendon dunoaro danowo, karwundo gerowo, dunoaro wallowo.

¹⁴ Awo sammaa kərawolan dewo.

¹⁵ Istifanus-a am fannjuyeyə burwon lardu Akayayen Isaa kasaccana ye, muminaro kida njəddoro duno cadəna yero nonuwua. Kəramiya, nayia lowonəkkəna,

¹⁶ am ani gai gaiwo, am ngənəptane kida cadənadən kundenno.

† 15:54 15.54 Ish 25.8 † 15:55 15.55 Hos 13.14 * 16:8 16.8 ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənyaye kawu fiwua. KKI 2.1 mane.

¹⁷ Kənde Istifanus-a Fortunatus-a Akayikus-aye karwuni kəjjəna, dalil-njudə nayi bawo yaye, cujundoro waljana nangaro.

¹⁸ Awoa roni-a kaando-a jauro isabojaana. Am ani gairo bərsəm yowo.

¹⁹ Jama Isaa gawu lardu Asiyayedə[†] lewanjai. Akila-a Ya Bilkisu-a ye jaumaro Kəmande nangaro lewanjai, koro jama fannjan captaidə ye lewanjai.

²⁰ Kəramiya samma lewanjai. Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

²¹ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko.

²² Wundu duwon Kəmandea cəraannidə, baskuwadaro waljo! Kəmande, are![‡]

²³ Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

²⁴ Kərawoni Isa Almasiwu nangaro nayi sammalan dəga.

[†] **16:19 16.19** *lardu Asiyaye* - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. [‡] **16:22 16.22** *Kəmande, are!* - Ruwuwa mukkoje kureyedə kalma təlam yauidiyadiye «Maranatha!» ruwujana, maananjudə «Kəmande, are!»

2 KORINTIWU

Wotiya kënyindiye Bulusse jama Isaa gawu bërni Korintiyero ruwujëgënadë **Badiduram**

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyëa jama Isaa gawu bërni Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adëa tayro tussënni ngawo wotiyanju burwoyë ruwujëgënanayen ruwuyeyeno. Sadën këngayamba kattuwuyeso laa Bulus-a nankëngayamnjü-aa rujane mananju ye awima gëni wuljai. Ti bone cai. Adë nangaro wotiya adën Bulus nankëngayamnjüdë-a mananjüdë-a jirero fëleje dalil bone njanjuyedë, tima kambërsenju duno kaanjuro gëni, Almasiwuyero cakkoro yeno. Nonowo, jiri bone Almasiwu canadëa ni ye jaumaro yamidë gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngëwu fandëmi.

Akko nashawa curo wotiya adëyen dasaanadë:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-11)

Jaawu Bulusse këla waduwanjuyen (1.12-2.13)

Jaawu Bulusse këla kida aman bërinnen (2.14-7.4)

Bulus lardu Makidoniyyen (7.5-16)

Wuri capta talaawa Isaa gawu Jerujalembe nangaro (8.1-9.15)

Dabbarda kënde Bulusse kënyakkuyero (10.1-12.21)

Marmarea-a lewa-a daryeye (13.1-14)

Wotiya kënyindiye Bulusse jama Isaa gawu bërni Korintiyero ruwujëgënadë **LEWA-A ALAA WUSEDU-A**

¹ Wuma Bulus rawo Alayen këngayam Isa Almasiwuye-a këraminde Timoti-adë jama Alaye bërni Korintiyen dasaana-a muminna lardu Akayaye ngalan dasaana samma-aro:

² Ala Bawandë-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Ala ro boda sammayedëa wusedu

³ Bargaa Ala Bawa Këmandë Isa Almasiwuye, Bawa kanjimariye, Ala ro boda fiye yaye,

⁴ ti duwon basarinde samman ronde isabojiyidë. Adëa dionjudë, andi ye ro boda na Alayen fandiyanadëlan rangiye am basari fin yaye dasaanadëye ronja isabogëiye.

⁵ Jiri bone Almasiwu canadëa andi ye jaumaro yayiedë gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngëwu fandiye.

⁶ Basari kiyaiyëa, adë ro bodando-a njëkkawo fandondo-a nangaro, koro ronde boyënoa, bone yayienadëa nayi ye nedduwe yawwaa, rondo bodaro.

⁷ Koro tëmandë kanjindön dunoa, bonedën nuwando mbejidë gai, ro bodadë yen nuwando mbejiro noniyëna.

⁸ Këramiya, basari lardu Asiyayelan andia sawandënadëa nonuwiya, rayiye. Tai dajë dunonde koje, kutturo walsagane, har rondema fuddiyero tëmaniyëna.

⁹ Ai, andi këlandëman wowom karmoyë gai fanniyëna, ngaima tëmandë këlandën gëni, Ala am sanunaa cësangidën kërga,

¹⁰ ti duwon karmo jiri adən samowona, fuwu yen samoyidə, timaro təmande njəkkawoye kekkiye.

¹¹ Nayi ye moduwalan banasanowo, ngainin moduwa am ngəwuyen barga fandiye, kəladən andi nangaro Alaa wusejai.

JAAWU BULUSSE KƏLA WADUWUNJUYEN

Kənsio Bulusse fuwuro gərduwu

¹² Karwunde shedajənədə gai, andidə nanrashidu adamgənayen gəni, ser Alayen, koro karwu tiloa-a nantayir Alaye-alan kəndəgəi dunian diyena, masammanno nandon. Adəma dəlwi awulo bondeyedə wo.

¹³ Awo gade gəni nayiro ruwunjagaiye, sai awo kəranuwe asunuwi bas. Koro cotto asunuwiro təmakkəna,

¹⁴ calan ganaro asunuwwadə gai. Awo ruwunjagaiyedə tima yim Kəmande Isayen* nayidə dəlwunde awulo boyedə gai, andi ye dəlwundo awulo boye.

¹⁵ Adəa mərsanəkkəna nangaro, barga kawakyindi fandoworo nandoro burwon leduro raakko.

¹⁶ Ai, nandoyen lardu Makidoniyayero lekko, koro Makidoniyalan waldəkke nandoro isəkke cidi Yahudiyayero lekkoro banasəgəwiya, raakko.

¹⁷ Nia ngoduni adə, kəskero dikkəna wa? Ra, awo dikkidəa kəla hal kamben wa nianəkke wuye: «Aaa,» nəkke koro waldəkke: «A'a,» nəkki wa?

¹⁸ Ala amanmadə gai, kawurinde nandon mana jambaye gəni.

¹⁹ Isa Almasiwu Tada Alaye ti duwon wu-a Silas-a Timoti-a nandon mawoniyənədə awo jireye-a kattuwuye-a gəni, tilan kullum jirero waljəna.

²⁰ Ai, tilan waduwa Alaye samma jirero waljana, koro daraja Alayero tiyen andiye: «Amin!» niye.

²¹ Ala kəlanjuma andi-a nayi-aa Almasiwulan kəresane duno sade

²² tawanju gənasagane koro karwundero naptu rannero Ruhunju kekko.

²³ Wu kəla roniyeman, Aladəma shedamani wo, bare hangalndo sangəkkəniro bəрни Korintiyero waldəkke kənde wayekko.

²⁴ Kambərsendo raddiye gəni, amma karwukəjindoro sawawando kidayero walliyena, awoa kambərsendon dunoaro danuwua.

2

¹ Wu kəlani gadero nangi rəpta karwukutta kudoma njaddəkkiwaworo nia ngoyekko.

² Karwundoa yakəkke kuttajia, wundu gəle cakke karwuni kəjiji, kam yakəkke karwunju kuttajənədə gənia?

³ Dalil ngainin ruwunəkkənədə,* tima nandoro isəkkiya, bare kəla am tayiro karwunia isakəjiduwu wajipcəgənədəyən karwukutta dikkəni. Awoa kəla nayi sammayen karwukəji fakkidəa nayi ye fannuwiro mərsanəkkəna.

⁴ Basari kada-a jəktu karwuye-a simalo ngəwua-an nayiro ruwungeyerakko, karwukutta fannoworo gəni, nayia dama baworo njaraakkənaro nonoworo.

Bulusse biwumaro gawurduwu

* **1:14 1.14** yim Kəmande Isaye - Kiyama. * **2:3 2.3** dalil ngainin ruwunəkkənədə - Awo duwon Bulus tayiro curo wotiya gadeyen ruwujəgənədə.

⁵ Kam laa karwukutta kiwudoo, bare lamardæa na kojænaro wullækkænïro wu runïro gæni, jiri laan nayi sammaro ngekkudo.

⁶ Wowom jama mewu kam adægaidæro gænajaanadæ cædæna,

⁷ kærma cuju adæyero tia gawurnowo ronjua yakkowo bojo, bare na kojænaro karwukutta cannïro.

⁸ Adæ nangaro lowonjakki, kærawondo tiro fælegænowo,

⁹ awoa dalil ruwunjagakkænadæ, tima jaramnjakko gando curo lamar sammayen rukkoro.

¹⁰ Wundu duwon gawurnuwwadæa wu ye gawurnækkæna. Koro awo duwon gawurnækkænadæ, awo laa gawurnækkænaro walyenoa, nayi nangaro fuwu Almasiwuyen gawuryekko,

¹¹ bare Yiwulis andia jambasannïro, awoa nanganju noniyena.

Karwungai-a ro boda-a Bulusse

¹² Bærni Taruwassero kawuri kæji Almasiwuye mawoduro leyekkænïya, Kæmande wuro cinna kasægæna yaye,

¹³ kæræmini Titussa nadæn nagækkænï nangaro roni bojænïni, daji tayia alakælewakke lardu Makidoniyayero koyekko.

JAAWU BULUSSE KÆLA KIDA AMAN BÆRINNEN

¹⁴ Amma Alaa wuseniyo, ti duwon sawi yaye andia kænnsar Almasiwuyen fuwuro saadi ye, koro ndara yayero andiyen kala Almasiwua noduye tatarjiyi yedæ!

¹⁵ Awoa na Alayen dawu am njækkawo cawandiye yen, koro dawu am faccagaiye yen andima kawudi Almasiwuye wo,

¹⁶ am laaro andi kala karmoye karmo kudoma, am laa gadero kala roye ro kudoma. Wundu gæle martawa awo ania dioye najægæna wo?

¹⁷ Nonowo, andidæ am ngæwu mana Alayen riwa majaidæ gai gæni, amma am na Alayen isana gai, fuwu Alayen koro Almasiwulan manadæa curo tiloan mawoniye.

3

Kidawu aman bærinne

¹ Koro yaye kælande jajaktu badiniye wa? Ra, am laa gai wotiyawa shedaye mukkondon ruwuwada bi nayiro ruwuwadalan mæradundea wa?

² Nayima wotiyandedæ wo, karwunden ruwuwada, na am sammayen nowada ye, kæræada ye.

³ Nayidæ farakko wotiya Almasiwuye kidandeyen isæna, tadduwalan gæni, Ruhu Ala Kændægaimayen ruwuwada, allowa kauyen gæni, karwu kamben ruwuwada.

⁴ Fuwu Alayen kæla Isa Almasiwuyen adæma mærsadunde wo.

⁵ Andi kælande rangiye awo laa raktunden tædænaro wulliyewawo, raktundedæ na Alayen isi,

⁶ ti duwon andiro raktu kida aman bærin dioye sadænadæ. Amandæ arawuye gæni, Ruhuye, awoa arawudæ karmo cuwudi, amma Ruhudæ ro cuwudi.

⁷ Wada karmo kudoma* arawulan kæla allo kauyen ruwuwadadæ darajaaro walje har Israyilawu fækka Nawi Musaye yiyiljidæa rakcane cappo caruiwaworo waljænadæ, yiyildudæ koji yaye,

* **3:7 3.7 wada karmo kudoma** - Wada Attaura Nawi Musaye andia sasakke mæradunde njækkawoye asuniye.

⁸ ndayin gæle kida Ruhu Alayedə† tia kojənaro darajaaro waljiwawo?

⁹ Wada wowom gənadumadə darajaaro walyenoa, kida nanjire kudo-
madə tərgane tia darajalan jauru koji.

¹⁰ Adəgaima kəla daraja dama bawo adəyən daraja calan yiyiljide
awima gəni.

¹¹ Awo kodumadə darajaaa, awo dəgaidə tia darajalan koji.

¹² Təma adə gai taiyenadə, ridu falma taiyende,

¹³ Nawī Musa gai gəni, ti duwon bare Israyilawu njeroram awo
kodumayedəa carunniro fəkkanju battalan jakcənadə.

¹⁴ Amma hangalnjadə kibbajəna, har kuro sa aman caye kərajaiya, batta
adəma dəga, kadiwawo, Almasiwu baslan baworo walji nangaro.

¹⁵ Aaa, har kuro Attaura Nawī Musayea kərajaiya, batta laa karwunja
jakci.

¹⁶ Amma kam təmje Kəmandero waldiyaya, battadə kadi.

¹⁷ Kəmandedə tima Ruhudə wo, koro na Ruhu Kəmandeye dəganadən
nankam kəlaye kərga.

¹⁸ Andi samma fəkka kaadaa kudəram gai daraja Kəmandeye fəleniye,
darajalan daraja tərgaiaro faldiye camunonjuro walliye. Kəmande ti
Ruhudə cakke awo adə tədi.

4

Arsiyi curo kalwowa tuloyen

¹ Adə nangaro, kanjimari Alayen kida adəa moyiyenadə, təma kolliye-
wawo.

² Awowa gəraada-a nangua-a waniyena, jamba dio yen dəgaiyewawo,
koro mana Alaye yea falliyewawo, amma jiredəa federo fəleniye, ngainin
karwu am sammaye fuwu Alayen jirende shedajai.

³ Kawurinde jakkadaro walyenoa, na am faccagaidəyən jakkada.

⁴ Yiwulis mai dunia adəyedə hangal kasattunambuwyeya isakam-
bujəgəna, bare nur kawuri kəji daraja Almasiwuyedəa carunniro, ti
Almasiwudə camuno Alaye.

⁵ Andi kəlandea gəni, Isa Almasiwu tima Kəma woro mawoniye, andi
ye Isa nangaro kəreawando.

⁶ Ala duwon tiye: «Nur kuro duwuyen yiyiljo!»† cənnadə daraja Alaye
fəkka Almasiwuyen turuidə nodoro karwunden nurnju yiyiljəna.

⁷ Arsiyi adəa curo kalwowa tuloyen* taiyena, ngainin kənduwo ci
bawoadə nanden gəni, na Alayen isiro fəledi.

⁸ Kanji fin yaye andi curo jəktuyen, amma gərnəsanni, hangalnde
cijəna, amma təma kolliyende,

⁹ basarsai, amma Ala andia kolsanni, yapkaada, amma sidiyende.

¹⁰ Sawiso karmo Isaye tiyilan ngoniye, ro Isaye ye tiyinden fəleduworo.

¹¹ Awoa andi roadəa sawiso Isa nangaro karmoro sərənsagai, ro Isaye
ye tiyinde nomayen fəleduworo.

¹² Ngainin karmodə andilan kidanju cədi, amma rodə nayilan kidanju
cədi.

¹³ Kitawulan ruwuwadadə gai: «Mərsanəkkəna nangaro manayekko.»†
Kəladən, andi ye Ruhu kambərseye adəmaa taiyenadə, andi ye
mərsaniyena mananiye,

† 3:8 3.8 kida Ruhu Alayedə - Kida aman bərinne. † 4:6 4.6 Bad 1.3 * 4:7 4.7 kalwowa tuloye
- Tiyinde dunia adəye. † 4:13 4.13 Jaw 116.10

¹⁴ dalilnjudə ti duwon Kəma Isaa karmolan cəsangənədə andi yea Isa-a rokko sasange nayin kundenno fuwunjuro sawudiro noniyena.

¹⁵ Awo ani samma nayi nangaro, adəgainin ser Alaye tərgane am kadaro tatarjiyiya, tayia cakke Alaa ngəwuro wusejane tiro daraja cadi.

Kambərselan ro fando

¹⁶ Adəma nangaro təma kolliyewawo. Tiyyinde siduwu cədi yaye, ruhunde kun bərin bərinno walji.

¹⁷ Awoa basarinde kəske kərməyedə andiro daraja kura ye, sawisoye ye, cinjuma bawo yea dabbarsagai.

¹⁸ Simnde awo turuiro gəni, awo turuiwaworo fiyyiye. Ai, awo turuidə tussiwawo, amma awo turuiwawodə sawisoro dəgai.

5

¹ Noniyena, kəndəgairam dunia adəye wotte tiyyinde adə sidiyiya, samelan kəndəgairam sawisoye mukko kamben tədandəna gəni na Alayen taiyena.

² Ai, kəndəgairamnde adəlan nǝmmiye, kəndəgairam sameyelan jaktiyero mərədundeə,

³ jaktiyeya, dero walliyewawo.

⁴ Ai, jəktunde nangaro kəndəgairam adəlan nǝmmiye, řindiyoro gəni, cayea kojənarə jaktiyoro rayiyena nangaro, awo karmoyedəə rodə cundoro.

⁵ Aladəma andia awo adəro dabbarsaa, ti duwon Ruhunju ran gairo andiro sadənədə.

⁶ Adə nangaro sawiso karwunde geriye. Noniyena, tiyilan dəgaiyeya, andi na Kəmandeyen bawo,

⁷ awoa kurolan gəni, kambərselan dəgaiye.

⁸ Ai, karwunde tikkerəna, tiyilan dəgaiye yayero na Kəmandeyen dəgaiyeya, rayiye.

⁹ Amma andi tiyilan yen kal, tiyilan gəni yen kal, niandedə tima Kəmande kəjinde fanjo,

¹⁰ awoa andi samma kadu baworo fuwu shararam Almasiwuyen daniye, ngainin wundunde yaye alwasi awo tiyilan cədənaye cuwandı, ngəla yen kal, diwi yen kal.

Kida soloye

¹¹ Adə nangaro, maana Kəmande ridaye noniyenədə, amba jawallo njakko maniye. Na Alayen andi federo nowada, koro karwundo yen ngairo təmakkəna.

¹² Koro yaye fuwundon kəlande jajangiyewawo, amma nayiro dalil kəla andiyen awulo boye njadiye. Ngainin am duwon kəla awo karwuyen gəni, kəla awo sim curuiyen awulo jawuidəro awo kalaktuwuye fanduwı.

¹³ Hangalnde baworo walyenoa, Aladəma nangaro. Hangalnde kalkaljənarə walyenoa, nayi nangaro.

¹⁴ Awoa kərawo Almasiwuyedə andia simosai, adəə tabbatto noniyena: Kam fal* am samma nangaro nunadə, am samma sanuna,

¹⁵ koro am sammaro nonjudə, tayi roadə gadero kəlanjaro gəni, ti duwon tayi nangaro nune karmolan cijənədəro kəndəgai cadoro.

* 5:14 5.14 kam fal - Almasiwu.

16 Adəgaima adən fuwun wundumaa kəla kuro adamgənanayen ruiyewawo. Almasiwua calan kəla kuro adamgənanayen ruiyena yaye, kərma gadero tia ngainin ruiyewawo.

17 Adə nangaro wundu duwon Almasiwulan dəganamadə alaktu bərin. Awowa dinadə kojana, akko bərin isana.

18 Adə samma na Alayen isi, ti duwon Almasiwuyen kəlanjuro solosagane kida soloye andiro sadənadə.

19 Aladəma Almasiwuyen am duniayero biwuwanja gənajəgənnin tayi-a kəlanju-a soloje kawuri soloye mukkondero cakko.

20 Adə nangaro andi wakilla Almasiwuye, Ala andiyen bowodu cədi gai. Almasiwu nangaro lowonjaiye, Ala-a solodənowo!

21 Ala kam duwon biwu cədənnidəa andi nangaro biwuro kalakkeno, nanjire Alayedəa tilan fandiyo.

6

1 Andidə sawawa kida Alaye nangaro, nayia lowonjaiye, bare bowuro ser Alayedəa mowuwwi.

2 Awoa tiye: «Sa kalkalnin nia kəgənnjəkkəna, koro yim njəkkawoyea bananjəgəkkəna.»† Akko kərmama sa kalkaldə wo, kərmama yim njəkkawoye wo!

3 Kidandə sariwu bawoaro napcoro, jawal wunduyemaro takkal fimaa yakkiyewawo,

4 amma jawal fin yaye andi kidawu Alaye jireyero fəlediye, nettulan, basari njalan, curo jəktu so, masiwa soyen,

5 kowodulan, kosolan, hangalsangolan, ngənəptulan, faada dəgalan, kəmbo bonambulan,

6 nantayirren, ilmuyen, kanadi tayen, nandəgallen, Ruhu Alayen, kərawo nanmənafək bawoayen,

7 mana jireyen, kənduwo Alayen, bərimi nanjireye mukko kəmboram-a waila-ayen,

8 curo daraja-a darajanambu-ayen, curo adələmdu-a njungoro-ayen. Jambawu gairo ngosana yaye, andi jirewu,

9 nosanni gai yaye, ngələmaro nosana, nuiyena gai yaye, akko rondea, wowomsai gai yaye, roro seyesənni,

10 karwu jaadaa gai yaye, sawi yaye karwu kəjia, talaawa gai yaye, am kadaa gariwuro diye, awima tayiyende gai yaye, awiso kaandə.

11 Nayi Korintiwu, federo mana njaddiyena, karwunde farakko kaada.

12 Andi gəni nayia njasariyende wo, nayima karwundo kanuwe andia sasaraawwi wo.

13 Tadawani gairo nayiro jandenjagakki, kalkallo kalansanowo, nayi ye karwundoa farakko kanowo.

Fado Ala Kəndəgaimayedə

14 Bare kolluwe nayi-a ganambuwu-a lamarndo tilojənni. Nanngəla, awi lambonju nandiwiwo? Koro nurdə, awi lambonju duwuro?

15 Katte Almasiwu-a Yiwulis-ayen kəlakəl fi mbeji wo? Ra, awi Isaa gama-a ganambuma-a kəlji?

16 Fado Alaye-a gumkiya-a ardiya fi cada? Andima Fado Ala Kəndəgaimayedə wo. Alaye wuljənadə gai: «Dawunjan dəgakke dadanəkki, Alanjaro walləkki, tayi ye jamaniro waljai.»†

¹⁷ Adə nangaro Kəmandeye: «Dawunjan luwowo, səgəriro waldənowo, bare awima tayir gəni lenuwwi, daji wu ye nayia ardinjakki.»†

¹⁸ «Wu ye bawandoro walləkki, nayi ye tadawani-a ferowani-aro walluwi,»† yeno Kəmande Martawama.

7

¹ Adə nangaro kərawowuni, wadu ania ngosaanadə, kadawu tiyiye-a ruhuye-a fi yayen kəlande tulliyi, Ala ridalan tayir sərəmbo walliyo!

Karwukəji Bulusse kəla təmdu jama Isaa gawuyen

² Karwundo kasaganowo. Wundumaro jirenambu yiddiyende, wundumaro diwi yiddiyende, wundumaa jambaniyende.

³ Adəa wuldunidə, nayiro wowom gənaduwwuro gəni, calan wulləkkənədə gai, nayidə curo karwundeyen, karmo yen kal, roa yen kal, rokko dəgaiye.

⁴ Aman njadəkkənədə kura, awulo boni kəlandon ye kura, karwuni dunoajəna, basarinde samman tai dakke karwukəji fakki.

BULUS LARDU MAKIDONIYAYEN

⁵ Lardu Makidoniyaero kadiyendeya, tiyinde tustu cuwandənni, ndaran yaye basari yayiyena, deyan sai lawala, curon sai ridu.

⁶ Amma Ala ti duwon ro am karwunja duno bawoaye isabojijimadə kənde Titussen ronde isaboyeyeno,

⁷ koro kəndenju runjun gəni, ro boda kəlandon cuwandənədə yelan. Titusdə andiro məradundo wua kuroye-a sondo-a kəla wuyen koworindooa wulsaana. Adə nangaro cayea kojənarə karwukəji dikkəna.

⁸ Wotiyani* yakkəkke karwundo kuttajəna yaye, nadimməkkəni. Calan nadimməkkəna, wotiyadə sam ganaro rondo kuttajənarə rukkəna nangaro.

⁹ Amma kərma karwuni kəjjəna, karwundo kuttajənədəro gəni, amma karwukuttando cakke təmmuwwadəro. Awoa rawo Alaye kəlan kuttu fannuwwa, ngaima andi nangaro awima asarnuwwi.

¹⁰ Awoa karwukutta kəla rawo Alayedə kamba cakke nadimjənnin təmje njəkkawo cuwandi, amma karwukutta duniayedə karmo cuwudi.

¹¹ Akko ruiwo, karwukuttando kəla rawo Alayedə nayia njasakke kasadu-a kəlando mowo-a diwwa! Koro njasakke gərganuwwa, rinuwwa! Ase, məradu-a kowori-a shara rawo-a jaurə fəlenuwwa! Adəgaima jiri fin yaye lamar adəlan nayi biwu bawoaro kəlando fəlenuwwa.

¹² To, wotiya ruwunjagakkəna yaye, kam biwu cədənədə bi kam tiro biwu caddənədə gəni nangaro ruwuyekko, amma fuwu Alayen kasadu andiro sadduwidəa nonuwiro.

¹³ Adə nangaro ronde bojəna.

Ro bodandə adə ngawon, kəla karwukəji Titussen andi ye karwukəji cayemaa kojənarə diyena, nayi samma hangalnjuwa isabogəwwa nangaro.

¹⁴ Wudə fuwunjun kəlandon awulo bo gana dikkəna yaye, nanguro sakkuwwi. Jiri awo nayiro wulnjagaiyena samma jiredə gai, ngaima awulo bo fuwu Titussen diyenədə ye jirero waljəna.

¹⁵ Nayi sammaye gandodəa takciya, jiri ridu-a lolodu-an tia kapkəwwadə, kərawonju nayi nangaro tai dajə tərgai.

¹⁶ Awin yaye nayia mərsanjəkkənədəro karwukəji dikki.

† 6:17 6.17 Ish 52.11 † 6:18 6.18 2Sam 7.14 * 7:8 7.8 wotiyani - Wotiya laa gade duwon Bulus tayiro ruwujəgənədə. 2Kor 2.3 mane.

WURI CAPTA TALAAWA ISAA GAWU JERUJALEMBE NANGARO

8

Bana muminna bærni Jerujalembero kudo

¹ Këramiya, ser Alaye jama Isaa gawu lardu Makidoniyayero cadënadëa nayiro isanoduwu rayiye.

² Curo rijaptu kada jau fitten karwukëjinja ci bawo-a nantalaanja duno kojëna-a tasargane har nankëre tai dajane fëleyera.

³ Awo cadënadë dunonjalan har dunonjamaa kojënaro cadoro tayia shedanëkki, koro rawonjan

⁴ tayi ye bana muminnaro kudodëro* kangurno mukkonja njakkoye cawandoro jouro andia lowosera.

⁵ Awo tëmaniyenamaa kojënaro burwon Këmandero, koro rawo Alaye këlan andi yero këlanja kedo.

⁶ Adë nangaro, Titus kida serre adëa nandon badijënadë gai, tumojuworo tia lowoyeiye.

⁷ To, nayidë kambërse so, kawuri so, nodu so, kasadu so, kërawo nanden mowuwwa solan, wotte awo sammalan fuwunuwidë gai, ser adë yelan fuwunowo!

⁸ Wadaro gëni wullëkki, amma kasadu am gadeyen kërawondodë jireyero tabbatkëkki,

⁹ awoa ser Këmandë Isa Almasiwuye nonuwwa, ti gariwu duwon, nayi nangaro ngudiro walyeno, nayi ye nanngudinjudëyen gariwuro walloworo.

¹⁰ Këla lamar adëyen galani yikki, awoa nayiro faidaa, nayi duwon tën mënde awo adëa dio runju gëni, tia dio rawo badinuwwadë,

¹¹ kërma ye dionju tumogënowo. Jiri karwundo samman raawwadë gai, ngainin këla awo tawwadëyen tumogënowo.

¹² Karwu samman njodë këla awo kam cëdanniyen gëni, këla awo cëdanayen Ala ardiji.

¹³ Nayidë basari yawe am gade kasam cawandi gëni, lamar nankalkalle.

¹⁴ Kërma lëman ngëwu ganduwwadë, awo tayia maujënadëa yirgawi, yim laa ye ngëwudu lëmannjeyen awo nayia maunjanadëa casargai, adëgainin lamardë kalkalji,

¹⁵ kitawulan ruwuwadadë gai: «Kam ngëwu capcënadë tiro ngëwujëgënni, koro kam gana capcënadë ye tia maujënni.»†

Titus-a sawawanju kidaye-a

¹⁶ Alaa wuseniyo, ti duwon, kasadu nayiro njaddëkkidë gai, karwu Titusse yero nia nayiro njëddoye cakkënadë.

¹⁷ Titus Titus lowonedëa kasacce ti këlänju jouro kasaduadëro rawonjuman nandoro lejji.

¹⁸ Koro kërami duwon dawu jama Isaa gawu sammayen kidanju kawuri kajiye nangaro nowadadë ti-a rokko juwagëiye.

¹⁹ Adëa kojënaro, bana serre adëa yadiyeya, jama Isaa gawudë andia sasadduworu tia galayera, bana serre duwon Këmandëa njungororo ye, niande ngëla fëlejoro ye tiro kissiyiyedë.

* **8:4 8.4** *bana muminnaro kudodë* - Jama Isaa gawu lardu Makidoniyaye-a Akayaye-ayedë talaawa muminna Jerujalemlan dasaanaro bana laa juwaduro nijana. Rom 15.26 mane. † **8:15 8.15** NL 16.18

²⁰ Adāa diondedā, bare wunduma kēla kēnjo nankēreye adāro kistuwundeyen sarīwusanni,

²¹ awoa fuwu Kēmandeye runjun gēni, fuwu ambe yen awo ngēla dioro rayiye.

²² Koro kēraminde duwon gēnagēniro lamar kadan rijammiye kasad-
uaro tabbatkēiyenadāa tayi-a rokko juwaniye, koro kēрма nayia jaurō
mārsanjana nangaro cāyemaa kojānaro kasadunjua.

²³ Titusdā, ti sawani kidaye, wu-a ti-a nayi nangaro kida adāa diye.
Kēramiyandedā, tayi daraja Almasiwuyero kadunowu jama Isaa gawuyē.

²⁴ Adā nangaro fuwu jama Isaa gawudēyen am aniro sheda
kērawondoye so, dalil kēla nayiyen awulo bondeye soa fālegānowo.

9

Karwu kējiaro njo

¹ Kēla bana muminnaro kudodēyen, wotiya nayiro ruwunjagakkoro
mēradundo bawo,

² awoa kasadundodāa nokkēna. Kēladēn nayi nangaro fuwu Maki-
doniyawuyen* awulo bukke tayiro nayi Akayawudā† tēn mēnde dabbar-
duwwa nēkkēna, koro kasadundodā ngēwunjaro duno cina.

³ Amma kēramiyadāa juwagēkki, bare lamar adēlan awulo bonde
kēlandon bowuyero waljēnniro, koro wullēkkēnadā gai, nayi dabbar-
gadarō walloworo.

⁴ Am Makidoniyye wu-a rokko isiye nayia dabbarduwwi nanjayiyea,
kēla mērsadunde adēyen nangu fanniye, balle nayi.

⁵ Adā nangaro kēramiyadā wua burwosa nandoro leja kēnjo serre
duwon yiwi wulluwwadāa dabbarjaro tayia lowoduro ngēlaro rukkēna.
Ngainin dabbargadarō walji, koro awo doleye gēni, serre.

⁶ Adāa nonowo: Kam gana cēnadidā gana kalaji, koro kam ngēwu
cēnadidā ngēwu kalaji.

⁷ Wundu yaye karwunjun niajēnadā gairo co, karwukuttaalan bi
jēktulan gēni, awoa Ala kam karwu kējiaro cidāa cēraana.

⁸ Na Alayen kēnduwo nayiro barga serre sammaa dēptuwuyē mbeji,
kida ngēla samma na kojānaro deworo, sawi yaye, jiri fin yaye mēradundo
sammaa galji.

⁹ Kitawulan ruwuwadadā gai: «Nanjaijanjun talaawaro cina, nanjirenju
sawisoro dēgai.»†

¹⁰ Ti duwon nadomaro kasuni ci, burodī ye kēmboro cidā nayi yero
kasuni njade kawakce cakke nema nanjirendoye ngēwuji.

¹¹ Jaijaro walloworo, dēlwi fin yaye garīwuro njadi, koro adā cakke
muminnadā andiyen Alaa jaurō wusejai,

¹² dalilnjudā kida bana kudoye adā mēradu muminnaye runju gēni galji,
koro adā cakke Alaa wusedu jaurō ngēwuji nangaro.

¹³ Kawurī kēji Almasiwuyē yasarawē gawwadāro, koro nanjaija tayi-a
am samma-aro yidduwidāro, kēla bana kudo adēyen daraja Alaro cadī.

¹⁴ Ser ci bawoa Ala karwundoro cakkēnadāro, nayi curo karwunjayen
nangaro moduwa njaddi.

¹⁵ Kēnjonju wuldumaa kojēnadāro Alaa wuseniyō!

* **9:2 9.2 Makidoniyyawu** - Bulus lardu Makidoniyyayelan duwon wotiya adāa ruwuyeno. † **9:2 9.2 nayi Akayawudā** - Bēni Korintiyedā lardu Akayayen dēgana. † **9:9 9.9 Jaw 112.9**

DABBARDA KĒNDE BULUSSE KĒNYAKKUYERO

10

Bulusse kidanjua səriwodu

¹ Wu Bulus kəlani, wu duwon fuwundon nayiro rokura bawoa, nayin kuruwunna nayiro jau canidə, rokuranambu-a nanngəla-a Almasiwuye nangaro lowonjakki,

² marnowo, isəkkiya, bare sakkuwwe tayi duwon andi kəla hal tiyiye dəgaiye canidəro nanjau fəleduwu təmakkənədə fəlegəkkəni.

³ Tiyilan dəgaiye yaye, kəla hal tiyiye gəni kəriwu yikkadiye,

⁴ awoa bariminde kəriwuyədə tiyiye gəni, amma nanjan kənduwo Alaye bərnə gargadaa wurduye mbeji. Manawa rokurayea baworo diye,

⁵ angəsa samma Alaa nodu dəcıyidən kundənno. Nia fi yaye Almasiwua jəgəro, tia kosoma gəiro taye,

⁶ koro gandodə tabbattiyiya, ganambu samməro wowom gənəduwuro dabbardiyena.

⁷ Awo fuwundoyədə ruiwo! Kam laa kələnju Almasiwuyero ngojia, adə takco: Ti Almasiwuyədə gai, andi ye ngai.

⁸ Wudə kəla kənduwondə duwon Kəmande nayia wurduro gəni, duno njoero sadənədəyen ngəwuro awulo bukki yaye, nangukkiwawo.

⁹ Bare wotiyawanin nayia riduro njakko raakkənəro təmanuwwi,

¹⁰ awoa tayiye: «Wotiyawanju kurwowu ye, dunoa ye, amma ti dawundenna kamboi, mananju ye awima gəni,» canı.

¹¹ Kam jiri adə nojo, jiri andi dawundon bawo wotiyawayen mananiyədə gəiro, isiyeya, ngaima diye.

¹² Am duwon kələnja jajakcaidəro kəlände kalkalliyewawo bi ratlalgəiyewawo. Amma ngalduram kələnjayen ngaldane kattenjan rattaldaiya, hangalnja asujiwawo.

¹³ Andidə na kojənəro awulo buiyewawo, sai curo kidaram Ala andiro kamsaanədəyen, kidaram duwon har nayi yea nanjagaidə.

¹⁴ Kidaram kamsaanədə koniyewawo, nandoro isiyende gəiro, awoa andidə kawuri kəji Almasiwuyea har nandoro isiyena.

¹⁵ Na kojənəro wotte kəla kida am gadeyen awulo buiyewawo, amma təmandədə tima kambərsendo fuwu juwuiya, kidaramnde dawundon jəuro tərgai,

¹⁶ ngainin kawuri kəji har cidıya nayin fuwunnin dasaanəro mawoniye, koro kəla kida am gade kidaramnjan cadənayen awulo buiyewawo.

¹⁷ Amma kitawulan ruwuwadədə gai: «Kam awulo juwuimədə kəla Kəmandeyen awulo juwo,»†

¹⁸ awoa kam kələnju jajakcima gəni, kam Kəmandeye jajakcimədə ardiyada wo.

11

Bulus-a kəngayamba kattuwuye-a

¹ A! Hangalnambu gana laa nandon dio raakko, kanadi taiwo!

² Kələndon nandəri kərawoye dikki, nandəri kura adəye Alayen isidə, nayia kwa fallo niyaduwuro wadu ngokkəna, nayia fero kəlayakku tayir kwa nojənni gai Almasiwuro njoero.

† 10:17 10:17 Iri 9.24

³ Amma kadidə nanganjulan Auwaa jambajənədə gai, hangalndo ye Almasiwua karwu tiloa-a tayir-alan ga kolje jawal gade jəgairo rikkəna,

⁴ dalinjudə kam laa ise Isa mawoniyende laaa mawojia, bi Ruhu mowuwwadə-a gade bi kawuri kəji kasadduwadə-a gade mowuwia, mukko yindin tawi nangaro.

⁵ Adə yaye, kəngayamba kura ani wua awiman kosanni ro təməkkəna.

⁶ Manalan goni gəniro walyekko yaye, nodulan ngai gəni. Ai, jawal fin yaye, jiri fin yaye adəa nayiro fəlenjagaiyena.

⁷ Ra, nayia sapturo kəlania awimaro ngokkəni kawuri kəji dero wulnjagakkənədə, biwu wa dikko?

⁸ Kida nayiro njaddəkkoro jama Isaa gawu gade bətəramməkke* alwasi kasaddəkkəna.

⁹ Sa wu dawundon curo lambiyen dəgakkənədən, wundumaro kurwowuro walləkkəni, kəramiya lardu Makidoniyyen isane mərəadunidəa galjana nangaro. Awo samman nayiro kurwowuro walduwuro kəlania kanəkkəna, fuwu yen kanəkki.

¹⁰ Jire Almasiwuye wulan dəganədə nangaro, lardu Akayayen awulo boni adəa wunduma damsiyiwawo.

¹¹ Awiro adəa wulyekko? Nayia njaraakkəniro wa? A'a, nayia njaraakkənaro Aladəma nojəna.

¹² Awo dikkidəa koroma dikki, ngainin am duwon awulo bonjan dama andi-a kalkallo walduye majaidəro dama fando dapkəkki.

¹³ Awoa am ani gai kəngayamba kattuwuye, kidawu jambawu, kəlanjaa kəngayamba Almasiwuyero kalakcai.

¹⁴ Koro adə awo ajabbe gəni, Yiwulisdəma kəlanjua malaiya nurrero kalakci nangaro.

¹⁵ Kidawunju ye kəlanjaa kidawu nanjireye gairo kalakcaiya, awima gəni. Njeroramnja kəndonja-a kalkallo walji.

Bone nankəngayam Bulusse

¹⁶ Koro waldəkke wulləkki, bare wunduma wua hangalnambumaro ngosanni. Adə gənia, hangalnambuma gairo kasansənowo, ngainin wu ye gana laaro awulo bukki.

¹⁷ Awo kəla lamar awulo bo adəyen wulləkkidə, Kəmande gairo gəni, hangalnambuma gairo wulləkki.

¹⁸ Am kada kəla hal tiyyen awulo jawuidəro, wu ye awulo bukki.

¹⁹ Nayi rashiduwa duwon, karwu kəjiaro hangalnambuwua kasadduwi,

²⁰ awoa kam laa nayia kərearo kalannjaia, bi kəndando juwuia, bi nayilan faidadia, bi kəlanju jajakcia, bi nayia mərin bakcia, ase kasadduwi.

²¹ Wuldunidə nangua yaye, andidə dunonde ngai dioye bawo.

Awo duwon kam laa gade tilan ridu bawoaro awulo juwuidə, hangalnambuma gairo wulləkki, wu ye ridu bawoaro tilan awulo bukki.

²² Tayidə yauidya wa? Wu ye ngai. Tayidə Israyilawu wa? Wu ye ngai. Tayidə kaduwa Nawi Ibrahimbe wa? Wu ye ngai.

²³ Tayidə kidawu Almasiwuye wa? Jori gai wulləkki! Wu ye tayia kokkənaro ngənəptu so, koso so, kowodu so yakkəna, koro ngəwuro tajirwa karmoyen kadəkkəna.

* **11:8 11.8 bətəramməkke** - Bulus jama Isaa gawu gade jiremaro bətəramjəna wa? A! A'a, Bulus biwuma gəni bi barwu gəni. Wuri jama Isaa gawu gadeyen cəmowona nangaro, rakce dero tayiro kida cəddi.

²⁴ Gadegade uwuro baktu fidewuro fal bawo mukko Yaudiyayen yakkæna,

²⁵ yakkuro kalan bansana, fallo dongur kauye gægæmsaana, yakkuro læptu maaraye yakkæna, bune fal-a dabdu fal-a curo tekuyen dikkæna.

²⁶ Silan bəlawuro ngəwu dikkæna, akko masiwa bərambe-a jawalkorjimasoye-a mbeji, masiwa dawu kəramiyani jirinde tiloa-a kərdiya-ayen, masiwa curo bərnī-a karaa-ayen, masiwa kəla tekuyen, masiwa dawu kəramiya kattuwuyen.

²⁷ Njəmbaro-a ngənəwu-a, ngəwuro faada dəga-a, kəna-a ngudu-a, ngəwuro kəmbo bonambu-a, kaku-a kajəmunambu-a,

²⁸ awowa gapcana gade dawun bawo, wadu nguson kurwəwu jama Isaa gawu sammaro kistuwuye kəlanin mbeji.

²⁹ Wundu lawujo, wu ye lawunəkkəni wo? Wundua casakke taljo, wudə jaunju fakkəni wo?

³⁰ Dole awulo bukkiro walyenoa, kəla nanlawuniyen awulo bukki.

³¹ Ala Bawa Kəmande Isaye sawisoro bargaadə kattuwu gəni kamməkkīro nojəna.

³² Bərnī Damassen Mai Aretas gomnanjudə cakke wua taro bərnī Damaswuyedəa gureyera,

³³ amma taka laa garuyen curo jowoyen talarsane mukkonjun fərasəkko.

12

Kuro-a wahayi-a

¹ Awulo bodə dole. Faidanju bawo yaye, fuwu bukke kəla kuro-a wahayi-a* Kəmandeyen mana dikki.

² Kam laa Almasiwulan kərga nokkəna, ku kərwu mewu deri tia har same kənyakkuyero† kesado. Tiylan bi tiylan gəni nokkəni, Ala nojo.

³ Koro kam adə, tiylan bi tiylan gəni nokkəni, Ala nojo,

⁴ tia jannaro caade mana bayinduro yojiwawo wuldunja kambo daptəgəna fangeno.

⁵ Kəla kam adə gaiyen awulo bukki, amma nanlawuniro kajia, kəlanin awulo bukkiwawo.

⁶ A! Ca awulo bo raakkənaa, jire wulləkkidəro, hangalnambumaro walləkkiwawo. Amma kolləkkəna, bare awo nilan turui bi wulan fandi kojənarə wua awo laaro ngosanni.

⁷ Bare kəla wahayi jaurə ajabbadəyen kəlani na kojənarə jajangəkkənīro, kariyi laa tiyiniro casakkəna, wotte kadunoma Yiwulisse wua babaktuma, bare kəlani na kojənarə jajangəkkənīro.

⁸ Kəla adəyen wun tia cuttuluworo yakkuro Kəmandea lowoyekko,

⁹ amma tiye wuro: «Serni njədəna, curo nanlawuyen kənduwoni kalkallo fəledi,» yeno. Adə nangaro karwu kəjialan cayemaa kojənarə kəla nanlawuniyen awulo bukki, ngainin kənduwo Almasiwuye wulan dəgai.

¹⁰ To, Almasiwu nangaro nanlawu so, manakuttu so, masiwa so, basari so, kuttu so karwu kəjialan kasaddəkkəna, awoa sa wu lawudə, sadən wu dūnoa.

* **12:1 12.1** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənnin curuידə. † **12:2 12.2** *har same kənyakkuyero* - Same kənyakkuyedə loiloiram.

Kistuwu Bulusse jama Isaa gawu bærni Korintiyero

¹¹ Hangalnambumaro wallëkkëna, nayima wua sakkuw! Ca wua jajansuwwama wajipco, awoa wudë awima gëni yaye, këngayamba kura ani wua awiman kosanni.

¹² Kanadilan shedawa këngayambe alama so, awo ajabba so, kënduwo so dawundon tädëna.

¹³ Jiri fin gële nayia kojënaro jama Isaa gawu gadedëa ngurnoyekko, nayiro kurwowuro walnjagakkëni gënia? Jirenambu adëa gawursägënowo!

¹⁴ Akko nandoro këndeni kënyakkuyero dabbardëkkëna, nayiro kurwowuro wallëkkiwawo. Këndando gëni, nayimaa makki, awoa yalla gëni yanja-a bawanja-aye kurwowu ngojai, amma ya-a bawo-a kurwowu yallaye ngojai.

¹⁵ Wudë, rondo nangaro jauru karwu këjiaro këndani-a këlani-a yikki. Nayia rawonidë tärgeia, wua rawondo fuludi wa?

¹⁶ Ngairo walyeno yaye, nayiro kurwowuro walnjagakkëni, amma wu burwoadë, nangalan nayia ngedakko cani.

¹⁷ Am juwanjagakkënadëyen nayilan faidadëkkëna wa?

¹⁸ Titussa nandoro lejoro lowokke këramidëa ti-a rokko juwangeyerakko. Titus nayilan faidadëna wa? Wu-a ti-a hal tilon dëgäiyende wa? Jawalnde tilojënni wa?

¹⁹ Tussëna andi fuwundon këlande moyiye tëmanuwwa. To, kërawowunde, fuwu Alayen Almasiwulan mananiye, awo diye samma nayia isadunoaduwuro diye.

²⁰ Isëkkiya, waneye nayia jiri raakkënadë gairo gëni njawandëkki, nayi ye wua jiri raawwadë gairo gëni suwanduwiro rikkëna. Waneye lawala-a nandëri-a gërgadu-a këla rawo-a yarsëm-a tarwa-a rokura-a hangalsango-a mbeji.

²¹ Ai, waldëkke isëkkiya, Alani fuwundon nanguro sakke amndo kada duwon calan biwu cadëna, koro tëmJane tayirambu so, kënjëna so, nanjane so koljannidë nangaro karwuni kuttajiro rikkëna.

MARMAREA-A LEWA-A DARYEYE

13

¹ To, adë kënyakkuyero nandoro isëkkidë. «Mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiyi.»†

² Caman këndeni kënyindiyen wullëkkënadë gai, kërna wu bawodëan am calan biwu cadëna-a am gade samma-aro caye baworo walgëkki: Waldëkke isëkkiya, tayia kollëkkiwawo,

³ Almasiwu wulan manajidëye shedanju manuwidë. Tidë dawundon lawu gëni, kënduwoa.

⁴ Curo nanlawuyen tia këska karmoyero jajaana, adë yaye kënduwo Alayen roa dëgai. Andi ye tilan lawu, amma këndo nayiro njaddiyelan kënduwo Alayen ti-a rokko roa dëgäiyero ruwi.

⁵ Këlandoa rijammowo, kambërselan dëgawiro këlando ruiwo! Isa Almasiwu nayilan dëgairo asunuwwi wa? Ra, nayidë ardiyada gëni?

⁶ Andidë ardiyadaro asunuwiro tëmakkëna.

⁷ Bare awo diwi diwwiro Alaa koriye. Niandedë këlande ardiyadaro bayindu gëni, amma amso andia ardidënniro saruiro walyeno yaye, awo ngëla deworo.

⁸ Rangiyë jiredëa angërnüyewawo, amma këla jiredëyen daniye.

† 13:1 13.1 SK 19.15

⁹ Sa andi ye lawu, nayi ye dunoada, karwunde kajijana. Koro kændəgaindo kalkaljoro moduwa diye.

¹⁰ Dalil wu nandon bawolan awo ania ruwunəkkida, tima isəkkiya, bare kənduwo duwon Kəmande wurduro gəni, duno njoro sinadən nanjaunin faidadaəkkəniro.

¹¹ Daryerambo, kəramiya, karwundo kajijo!* Kændəgaindolan jawallo waldənowo, karwundon dunoadənowo, hangalndo tilojo, nanlewan dəgaiwo. Adəgaima Ala kərawo-a nanlewa-aye dawundon dəgai.

¹² Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

¹³ Muminna samma nayia lewanjai.

¹⁴ Ser Kəmande Isa Almasiwuye-a kərawo Alaye-a naptu nanyaana Ruhu Alaye-a nayi sammalan dəga!

* **13:11 13.11** *karwundo kajijo!* - Fisarduwu laaye: «Sai yim laa!» canı.

GALATIYAWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu

Galatiyayero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu lardu Galatiyayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, koro sa gana laa kawu sawari Jerujalemboro ruwuyeyeno. Bulus jama ani lardu Galatiyayen kəkəna, amma saptənaye ngawon, maləmba kattuwuye yaudiyaudi laa dawu jamadəyero ngasaye Bulus-a kawurinjua rarayera. Misallo kəla kaja-a ngəməri yauidiyaye-ayen dole kam wadawa Attaura Nawi Musayea jəga yera. Adə nangaro Bulus jamadəro wotiya adəa ruwuyiye wadawa Attaurayea galan gəni, Isaa mərsadu runjulan kam fuwu Alayen jiremaro walji yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu

Galatiyayero ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus kəngayam ambe gəni, bi adamgəna laayen gəni, wudə Isa Almasiwu-a Ala Bawa tia karmolan cəsangəna-ayen kəngayambo walyekko.

² Wu-a kəramiya samma wu-a rokkodə-a jama Isaa gawu lardu Galatiyayesor:

³ Ala Bawandə-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Almasiwudə biwuwande nangaro jaman diwi adəro andia sakkaworo kəlanju kaino, jiri Ala Bawandə cəraanədə gai.

⁵ Aladəmaro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Kawuri kəji gade bawo

⁶ Jiri duwaman ti duwon nayia ser Almasiwuyen bowonjanədəa kolluwe kawuri kəji gadea ga manuwidəa ajamməkkəna.

⁷ Ai, kawuri kəji gade bawo, amma am laa hangalndo casange kawuri kəji Almasiwuyədəa faldu caraana mbeji.

⁸ Amma wundu duwon kawuri kəji wulnjagaiyenədə-a gade wulnjagidə, andi bi malaiya sameyero walyeno yaye, baskuwadaro waljo!

⁹ Caman wulliyenədə gai, koro kərma ye waldəkke wulləkki: Kam laa nayiro kawuri kəji mowuwwadə-a gade wulduwu cədia, baskuwadaro waljo!

¹⁰ Kərma ardiya kambe ra Alaye makki? Ra, kərawo ambe makki? Ca kərawo ambe kua yaye makkia, wolodi Almasiwuyero walləkkiwawo.

Bulussa kəngayambo kəredu

¹¹ Kəramiyani, nayiro isanonjagakki, kawuri kəji wulləkkənədə kamben gəni kadio.

¹² Kamben gəni tia kiwandəkko bi kirəkko, amma Isa Almasiwu wahayilan* bayinsuwo.

* 1:12 1.12 *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənnin curuidə.

¹³ Naptuni caye curo adin yaudiyayen, jiri jama Alayea basardun basarnække siduwuro makkidæa fannuwwa.

¹⁴ Ada kaariyaniye jaumaro raakke roni yikkænadæro, curo jamandeyen am ngæwu kawunde tiloaa adin yaudiyayenin kokkæna.

¹⁵ Amma Ala tæn curo yaniyen wua kærese sernjun bowosæna. Ai, sa duwon ardije

¹⁶ Tadanjua kærdiyaro mawogækkoro tia wuro bayinsægænadæn, gannække amsoa sawarnækkæni,

¹⁷ bi Jerujalembo na tayi wun burwonno kængayambaro waljanadæro lekkæni, amma cidi Arabiyayero lekke daji waldække bærne Damassero nangadembo kergaakko.

¹⁸ Koro ngawo saa yakkuyen Jerujalembo Kefassa† noduro lekke ti-a rokko kawu wuriro napkeiye.

¹⁹ Yakuba yaana Kæmayero kajia, kængayam gade fimaa rukkæni.

²⁰ Awo ruwunjagakki adæ kattuwo gæni, fuwu Alayen tabbatkækki.

²¹ Daji cidi Siriye-a Kilikiyaye-aro leyekko.

²² Jama Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayedæ sadæn wua nosanni,

²³ adæ runjumaa wuljai fanja: «Kam calan andia basarsanadæ kærma kambærse duwon tia siduwuro majidæa ambo wuljiyi.»

²⁴ Adægaima wu nangaro Alaa congori.

2

Bulus-a kængayamba gade-a Jerujalembo

¹ Daji ngawo saa mewu deriyen waldække Jerujalembo Barnabas-a rokko leyekko, koro Titus yea ngokke yadækkæna.

² Awo Ala wahayilan fælesægæna nangaro leyekko, koro tayiro kawuri kæji kærdiyaro wulgækkidæa bayingeyekko, amma am duwon jama tayia fuwuwuro ngojanadæ runjaro, bare kida dikkæna-a fuwun dikki-a bowuro waljænni.

³ Amma Titus wu-a rokkodæ, ti kam lardu Gæresse* yaye, tia casakke kajadænni.

⁴ Lamar adæ kæramiya kattuwoye asærlæn cawudæna nangaro ciyeno. Kænsionjadæ, nankam kælæye na Isa Almasiwuyen fandiyenadæa særi cado andia kæræaro sadoro.†

⁵ Amma am aniro sa ganamaro dama yiyende, jire kawuri kæjiyedæ nayi nangaro dægæro.

⁶ Koro fuwuwudæ, naptunjaro lamboni bawo, Ala amba gayirjiwawo, awima kawuriniro casarganni.

⁷ Ai, jiri Ala kida am kajaadæro kawuri kæjidæa wulduwoye mukko Biturussero cakkænadæ gai, mukkonni yero kida jæmbælæmbaro wulduwoye cakkænadæa kero.

⁸ Awoa ti duwon Biturusso kænduwo kida kængayambe na am kajaadayen dioye cinadæ wu yero na jæmbælæmbayen kænduwo adæa sina.

⁹ Yakuba-a Kefas-a Yahaya-a tayi duwon fuwuwu jama Isaa gawuyelan nowadadæ ser Ala sæddænadæa asuyeranniya, wu-a Barnabas-aa mukko yindin samoye, andi na kærdiyayero leniyoro, tayi ye na am kajaadayero lejaro kasatkæra.

† **1:18 1.18** Kefas - Siman Biturus. Tælæm Gæresselan cu Biturussedæ Kefas, maananjudæ kau.

* **2:3 2.3** kam lardu Gæresse - Færdunju kærði jæmbælæm duwon, kajadænnin Isaa gamaro walyeno.

† **2:4 2.4** andia kæræaro sadoro - Andia jænsagane ada yauidiyaye gaiyeya, caraana.

¹⁰ Awo fallo andia seworo: Talaawaa tangiyo, adəma awo jauro dio raakkənadə.

Bulusse Biturusso njəkkado

¹¹ Amma Kefas bərnı Antakiyayero kadinniya, jirenju bawo nangaro federo tiro kikkadəkko.

¹² Kawu am laa na Yakubayen isaidəro, kərəmiya fərdunja kərđi-a rokko jawui. Amma kadiranniya, ngaworo walde tayi-a firdu badiyeno, kəwu am kajaadayedə[‡] rijəna nangaro.

¹³ Kərəmiya yaudiya garcanadə curo nanmənafəkñjuyen tiro kəllaadara, har nanmənafəkñjadə Barnabas kəlanjumaa leyeno.

¹⁴ Amma kəndonja kəla jire kawuri kəjiyedəyen cadiwaworo kirukkəniya, wuye fuwu tayi sammayen Kefasso: «Ni yaudi duwon kəndəgai yauidiyaye gəni kərdiyaye dimia, ndayin gəle kərdiyaa yakkəme kəndəgai yauidiyaye cadi?» yekko.

Kambərselan jiremaro waldu

¹⁵ Andi yaudiya katambiye, biwuwu kərđiya gəni.

¹⁶ Adə yaye kam wada Attauraye galan gəni, Isa Almasiwua mərsadulan jiremaro waljidəa noniyena. Andidə wada galan gəni, Almasiwua mərsadulan jirewuro walliyoro tia mərsaniyena. Awoa wada galan wunduma jiremaro waljiwawo.

¹⁷ Adəgaima Almasiwuyen jirewuro walduro maniyelan andi ye biwuwuro[§] asuseraa, Almasiwudə kidama biwuyero walji wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁸ Awo wurnəkkənadəa waldəkke tandəkkiya, wu wadaa ganambumaro fəledəgəkki, diye.

¹⁹ Awoa kəla wadadəyen wadadəro kanukko, Alaro dəgakkoro. Wu-a Almasiwudə-a rokko kəskaro jasaane kanukko,

²⁰ adən fuwun wu gəni dəgəkki, Almasiwu wulan dəgai. Kərma tiyilan dəgakkidə, Tada Alaye ti duwon wua səraye wu nangaro kəlanju cinadəa mərsakke dəgəkki.

²¹ Ser Alayedəa bowuro kalangəkkiwawo. Ca kam wada galan jiremaro waljia, Almasiwudə bowuro nuna.

3

Wada Attauraye-a kambərsə-a

¹ Nayi Galatiyawu hangal bawoaso, wundu nayia jawallan njattuluwo? Isa Almasiwua kəskaro jajagane nunadəro federo fuwundon fəlenjaana, gəna?

² Kolsənowo nayia awo fallo njaworəkko: Wada Attauraye galan ra kawuri kəjidəa fannəme mərsadulan Ruhu Alayea kiwanduw?

³ Nayi jaumaro hangal bawoa wa? Ngawo Ruhu Alayen badinuwwayen, kowuri kəlandoyen wa tumogəwi?

⁴ Bowu fatto wa bone ngaa kiaw? Jiremaro bowuro waljiwawo!

⁵ To, ti duwon Ruhunju njade dawundon awo ajabba ajabba cədidə awo ania wada gawwa nangaro wa cədi, ra kawuri kəjidəa fannuwe mərsanuwwa nangaro cədi?

⁶ Jiři Nawi Ibrahim Alaa mərsaje Ala ye tia jiremaro ngojənadə gai,[†]

[‡] 2:12 2.12 kəwu am kajaadayedə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

[§] 2:17 2.17 andi ye biwuwu - Yaudiyadə ye kərđiya gai biwuwu. † 3:6 3.6 Bad 15.6

7 nonowo, ngaima am kambərseadə tayima kaduwu Nawi Ibrahimbe wo.

8 Ala fuwun kərđiyaa kambərseyen jirewuro cədidəa caman kitawulan ruwuwada, kawudəro kawuri kəji adəa Nawi Ibrahimbo wuljəgəna: «Jama duniaye samma niyen barga cawandi.»†

9 Adəgaima am kambərseadə Nawi Ibrahim kambərsemadə-a rokko barga cawandi.

10 Am kida Attaurayero duno cadı samma baskuwada, dalıljudə kitawulan ruwuwada: «Wundu duwon awo curo kitawu Attaurayen ruwuwada sammaa jəgaiwawodə baskuwada.»†

11 Kam fima wada galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawodə fede, adə kitawulan ruwuwadadəro: «Kam jiremadə kambərseyen roa dəgai.»†

12 Ti wadadə awo kambərseye gəni, adə ye kitawulan ruwuwada: «Kam awo ania cədimadə tayien roa dəgai.»†

13 Almasiwu kəlanjuma cujundero baskuwadaro walje andia baskudu Attaurayen merusera, adə kitawulan ruwuwadadəro: «Wundu duwon tia kəskaro rojaanadə baskuwada.»†

14 Adəa dionjudə, barga Nawi Ibrahimbedə Isa Almasiwuyen kərđiya yero jərcuwo, andi samma Ruhı Alaye duwon Ala wadu ngoje andiro sadi cənnadəa kambərseyen fandıyoro.

Wada Attauraye-a wadu Alaye-a

15 Kəramiya, kəla misal kamben jandenəkki: Aman ndəpcane tabbaccagaiya, aman kambe yaye, wunduma baworo cədiwawo bi cərgaiwawo.

16 To, Ala Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro waduwadəa ngoyeyeno. Kitawuye kəla am ngəwuyen “kaduwuwaro” gəni, “kaduwunəmbo” kəla kam fallen cənna, kamdə Almasiwudəma.†

17 Akko awo wulləkkidə: Aman duwon Ala kuren tabbaccəgənadə, Attaura saa yer dewun fiakkun ngawon isəna tia baworo cədiwawo ye, wadu Alayedəa cinjiwawo ye.

18 Warasadə wada Attaurayen isia, daji waduyen isiwawo, amma Ala wadu ngoje sernjun tia Nawi Ibrahimbo kaino.

19 Adəgaia, awiro gəle wadadə? Biwuwa federo caluworo tərgəna, har kaduwu duwon tiro wadudəa ngojaanadə isiro, koro wadadəa malaiyawa mukko soloma laayero* kesakko.

20 Solomadə kam falle gəni, amma Aladə falma.

21 Attaura-a wadu Alaye-a duwundai wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Ca wada laa rakce ro cidə tinaa, daji jiremaro waldudə wada gayen tabbatto isəna.

22 Amma kitawudə cakke dunia nga kosowu biwuyero walyera, ngainin Isa Almasiwua mərsadulan am kambərseadə wadudəa cawandi.

23 Kawu jaman kambərseyedəro, wada Attaurayedə andia kosowu gai sadane rosana, har kambərse isidə ambo bayındiyoro.

24 Ngaima har kənsio Almasiwuyero Attauradə səriwomande, kambərselan jirewuro walliyoro.

25 Amma kərma kambərse isənadə, andi gadero mukko səriwomayen gəni.

Kareawa-a tadawa-a

26 Nayi samma Isa Almasiwua mərsaduyen tadawa Alayero walluwwa,

† 3:8 3.8 Bad 12.3 † 3:10 3.10 SK 27.26 † 3:11 3.11 Hab 2.4 † 3:12 3.12 Lew 18.5 † 3:13 3.13 SK 21.23 † 3:16 3.16 Bad 12.7 * 3:19 3.19 soloma laa - Nawi Musa.

²⁷ dalilnjudə wundundo yayero kasala njadde Almasiwuro kəlnjaanadə hal Almasiwuye lujəna.

²⁸ Yaudi bi yaudi gəni bawo, kareə bi kambe bawo, kongwa bi kamu bawo, na Isa Almasiwuyen nayi samma tilo nangaro.

²⁹ Koro nayidə Almasiwuyea, daji nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe, kəla wadudəyen warasawu.

4

¹ Awo wulləkkidə: Warasamadə tada wurajənni duwon, tidə kəma sammaye yaye, awima ti-a kareə-a gayirjiwawo,

² fərdu wakkilla-a cuwurangyu-ayen har sa bawanju kamjənadə isi-ro.

³ Ngaima sa andi tadawadə, andi ye kareə fərdu kənduwowa dunia adəa canodiyen.

⁴ Amma sadə kalkallo kidənniya, Ala Tadanju ti duwon kamuyen tambəna ye, fərdu kənduwo Attaurayen tambəna yedəa juwayeno,

⁵ am fərdu Attaurayen napcanadəa merujoro, ngainin andia tadawa Alayero damsai.

⁶ Nayi tadawa nangaro Ala Ruhu Tadanjuye karwundero juwajiye ngaye: «Abba, Bawa!» cəni.

⁷ Adəgainin ni gadero kareə gəni, tada. Ni tada nangaro, na Alayen warasama ye.

Hangal cidu Bulusse kəla Galatiyawuyen

⁸ Calan sa Alaa nonuwwidən, nayi kareəwa Alaye gəni, alawa kat-tuwuye.

⁹ Amma kərma Alaa nonuwwadə, ra adəa kojənaro Ala nayia non-janadə, ndayin gəle walduwe kənduwowa lawu-a faida bawo-a dunia adəyedəa gawe caye baworo kareənjaro waldu manuwidə?

¹⁰ Yim so, kəndawu so, jaman so, saa soa hangallayen gawi,

¹¹ har kida nandon dikkənadə bowuro waljiro nayi nangaro rikkəna.

¹² Kəramiya, lowonjakki, wu gairo wallowo, wu ye nayi gairo walləkkənadəro. Awima diwi wuro sədduwwi,

¹³ kasuwa laa tiyiye nangaro nayiro burwo sallammin mana kawuri kəjiye ngeddəkkoro nonuwwa.

¹⁴ Kasuwani nayiro kurwowu yaye, wasuwe njusuwwi, wua malaiya Alaye gairo, Isa Almasiwu kəlanju gairo semowuw.

¹⁵ Nda gəle karwukəjjindodə? Ca yojia, simndo kulainuwe siwiro shedanjakki.

¹⁶ Nayiro jire wulnjagakkənadəro kəladondoro wa walyekko?

¹⁷ Kəwu am kajaadayedə nayi nangaro ronja cadiya jauro caraana, amma nianjadə ngəla gəni. Andi-a nayi-a faidu majai, ngainin nayi ye tayi nangaro rondo yiwiya jauro raawwa.

¹⁸ Niadə ngəlaa, ro njo rawodə sawi yaye jauro ngəla, sa dawundon dəgakkəna runjun gəni.

¹⁹ Tadawani, bone kənjambiye nayi nangaro koro yaye waldəkke yakki, har hal Almasiwuye karwundon napciro.

²⁰ Waiyo! Wu kərma dawundon dəgakke jande jiri gade njaddəkkiya, raakko, kəlandon hangalni cijənadəro.

Aman yindi

²¹ Wulsəgənowo, nayi wada Attauraye ga raawwadə, Attauradəa asunuwwawo wa?

22 Awoa Nawi Ibrahim tada kongwa yindia, faldə kirnjuyen,* faldə ye kamunjuyen† cuwandənadəa kitawulan ruuwada.

23 Tada kirredə nia kamben katambo, amma ti tada kamunjuyedə waduyen katambo.

24 Adə misal: Kamuwa ani naptu aman yindiye cadi. Faldə kau kuruwu Sinaiye, kareə njamboma. Tima Hajaratu wo.

25 Hajaratudə naptu kau kuruwu Sinaiye cidi Arabiyayen dəganaye cədi. Tidə Jerujalem kərmaye,‡ tadawanju-a rokko nankarealan napcai.

26 Amma Jerujalem sameyedə§ kareə gəni, tima yande wo.

27 Awoa kitawulan ruuwada: «Ni kamu yambəmbawo, kəji fanne! Ni ngaltema bone kənjambiye fannəmmi, wulwuri yakke karwukəjinəm fəlene! Dalilnjudə tadawa kamu kwaa yayero kamu kolladayema ngəwu wo.»†

28 Kəramiya, nayi ye Isaku gai tadawa waduye.

29 Kuren kam nia kamben tambənadə ti Ruhuyen tambənadəa basarjənadə gai, kuma ye ngai.

30 Amma awi kitawuye wuljo? «Kirdə-a tadanju-a dune, tada kirredə tada kamu kir gəniyedə-a rokko warasa cuwandiawodəro.»†

31 Awo ani nangaro, kəramiya, andi tadawa kirdəye gəni, tadawa kamu kir gənidəye.

5

Wada Attauraye-a nankam kəlaye-a

1 Kambero walliyoro Almasiwu nankam kəlaye sedo. Adə nangaro dunoaro danowo, bare koro yaye dui nankareaye ngonuwwi!

2 To, fannowo! Wu Bulus nayiro wulnjagakki, kolluwe kajanjaia, Almasiwu awimaro faidanjagaiwawo.

3 Kam kolje kajajana fi yayero caye baworo wulgəkki, dolenjuro wada Attauraye sammaa garo kəlaro ngojəna.

4 Nayi wada galan jirewuro waldu manuwidə, nayi-a Almasiwu-a faiduwwa, ser Alaye fandoye jawal kolluwwa.

5 Andidə, Ruhu Alaye sasakke kambərselan təma jirewuro walduye warniyena.

6 Awoa na Isa Almasiwuyen kaja bi kajanambu awima gəni, kambərse kərawon fəledi bas faidaa wo.

7 Ngəlaro fuwu buwi duwon, wundu nayiro jire ga damnjaa?

8 Jamba adə ti nayia bowonjanadəyen gəni kadio.

9 Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi.*

10 Nayidə, Kəmande nangaro raayi gade gawwaworo mərsanjakkəna. Amma kam hangalndo cəsangidə wunduro walyeno yaye ajawu cai.

11 Kəramiya, wudə koro yaye kaja dio mawonəkkia, awiro gəle koro yaye wua basarsaidə? Adəgaia, takkal kəska karmoyedə baworo waljəna.

12 Ca am hangalndo casangidə tayi kəlanja adimbo cado!

Mangar tiyiye-a hal Ruhu Alaye-a

* 4:22 4.22 kirnjuye - Hajaratu. † 4:22 4.22 kamunjuye - Saratu. ‡ 4:25 4.25 Jerujalem kərmaye - Hajaratudə kir, koro naptu aman caye-a wada Attauraye-aye cədi. § 4:26 4.26 Jerujalem sameye - Saratu kir gəni, kamu, koro tidə naptu aman bərinne-a wadu Alaye-aye cədi. † 4:27 4.27 Ish 54.1 † 4:30 4.30 Bad 21.10 * 5:9 5.9 Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi - Alamdu kattuwuye jama ngaro tatardiya.

13 Kəramiyani, nayia nankam kəlaye fandoro bowongera. Adə yaye, bare nankam kəlaye adəlan faidaduwe niadiwi diwwi, amma wundu yaye kərawo fəlejiyialan kamanjuro nanwolodi cəddo.

14 Akko maana Attaura sammaye curo mana fallen: «Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!»†

15 Amma kattendo calluwe njanjanguwia, hangal gənanowo, bare nayi kəlando kəlandoa sigəwwi.

16 Awo wulləkkidə tima kollowo Ruhu Alaye simonja, daji mangar tiyyedəa galluwawo.

17 Mangar tiyye-a Ruhu-a tadiwawo, koro Ruhu-a mangar tiyye-a tadiwawo. Tayidə kattenjan duwunna, adə nangaro ranguwe awo raawwadəa diwwawo.

18 Amma Ruhudə nayia simonjaia, nayi fərdu wada Attaurayen bawo.

19 Kəndo tiyyedə farak, tayima kənjəna so, tayirnambu so, nanjane so,

20 sənəm ga so, kəmbafi so, nankemi so, lawala so, nandəri so, gərgadu so, kəla rawo so, taawanambu so, yaktu so,

21 mandəna so, sagarandu so, kəlarıwonambu so, awo gade tayi-a camunna. Burwon wulləkkənədə gai, koro yaye wulnjagakki, am awo ania cadidə nodo bargaa Alayedəa warasajaiwawo.

22 Amma hal Ruhu Alayelan tuwandidə tayima kərawo so, karwukəji so, nanlewa so, kanadi so, nanjaia so, nanngəla so, aman roda so,

23 rokuranambu so, kəlarıwo so. Kəla awo aniyen wada bawo.

24 Am Isa Almasiwuyedə mangar so, niadiwi so tiyyedəa kəskaro jajagane roro keyeso.

25 Ruhu Alaye ro sadənədə, kolliyo Ruhu Alayedəma andia simosa!

26 Bare rokurawuro walliyende, koro bare kattendero hangalsango so, mandəna so ngasaanni.

6

Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo!

1 Kəramiya, kam laa biwu cədi ruwia, nayi Ruhu Alayeadə rokura bawoalan tia kəla jawallero yakkowo. Amma bare nayi ye jaraptuwuwo hangal gənanowo.

2 Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo, ngainin wada Almasiwuye gawi.

3 Kam laa ti awima gəni duwon kəlanju awo laaro ngoyenoa, kəlanju jambajəna.

4 Amma wundu yaye kəndo kəlanjuyə curo. Daji kam gaden gəni, kəlanjuman dalil awulo boye cuwandi,

5 wundu yaye katkunnju kəlaro ngoji nangaro.

6 Kam tiro manadəa alamjagaidə awo ngəla sammaa kam tia alamjidə-a rokko dagarjo.

7 Bare jambaduwwi, wunduma rakce Alaro rudu gənajiyiwawo. Awoa awo kam cənadənədəmaa kalaji.

8 Kam mangar tiyinjuylan* cənadimadə tiyyen karmo kalaji, amma kam Ruhu Alayelan cənadimadə Ruhu Alayelan ro sawisoye kalaji.

9 Bare ngəla dioro yimbaryende, təma kolliyendea, sa təraanan kala diye.

† 5:14 5.14 Lew 19.18 * 6:8 6.8 mangar tiyye - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujəna, koro curo biwuyen dəgana.

¹⁰ Adə nangaro dama fandiyye, wundu yayero ngəla yiddiyo, masam-manno kəramiyande Isaa gawudəro.

Səmo kasta-a lewa-a daryeye

¹¹ Arawu kura kura ania ruiwo, wuma mukkonin ruwungeyerakko!

¹² Am mangar tiyiyen tayia ngəlawuro ngojaidə nayia dolero njasakke kajaduwi, amma bare kəska karmoye Almasiwuye nangaro tayia basar-janni basso adəa cadi.

¹³ Am kajaadadəma wada Attauraye jagaiwawo, amma kəla kajandoyen awulo jaworo kajaduwiya, carawo.

¹⁴ Amma wudə kəla kəska karmoye Kəmande Isa Almasiwuyen gənia, bare təmmaro awulo bukkəni. Kəska adən dunia ye wuro kano, wu ye duniaro kanukko.

¹⁵ Kaja bi kajanambu awima gəni, sai alaktu bərinno waldu.†

¹⁶ Am wada adəa jagai, wotte jama Israyila Alayedə, nanlewa-a kanjiməri-a cawandə!

¹⁷ Kua adən fuwun bare wunduma suwolsənni, wudə tiyinin balowa wu Isayero fəlejaidə mbeji nangaro.

¹⁸ Kəramiya, ser Kəmande Isa Almasiwuye nayilan dəga! Amin.

† 6:15 6.15 alaktu bərinno waldu - Wundu duwon Almasiwulan dəganamadə alaktu bərin. 2Kor 5.17mane.

AFISAWU
Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Afisayero ruwujægänadä
Badiduram

Bulus, ti kängayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Afisayero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adä wotiyawa kosolan ruwujänaye falnja. Awowa faidaa laaa këla njëkkawoyen asujaro, Bulus tayiro ruwujije Ala fasalnju njëkkawoyedäa andiro Almasiwulan isanosaana yeno. Curo ayaundeyen nuiyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalansana yeno. Adägaima am kuren Alan kuruwun dasaanadäa bu Almasiwuyen karënnjuro cawudäna.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Afisayero ruwujægänadä

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kängayam Isa Almasiwuyedä muminna amanna Isa Almasiwuye bærni Afisayen dasaanadäro:

² Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Barga Ruhu Alaye jiri jiri Almasiwulan

³ Bargaa Ala Bawa Këmande Isa Almasiwuye, ti duwon barga sameye jiri fi yayea Almasiwu nangaro andiro sadänadä.

⁴ Kawu dunia alaktiman tayir-a awo waada bawoa-alan fuwunjun dëgaiyero Almasiwulan andia këresera. Curo kërawoyen

⁵ këla ardiya rawonjuyen Ala Isa Almasiwuyen andia tadawanju daptuyero walliyoro kadasera.

⁶ Ala Tadanju cëraanadäyën andiro sernju darajaa sadänadäro tia yungoriyo!

⁷ Bunjuyen, këla sernju dama bawoyen, merusane biwuwande gawuryeno, ser duwon

⁸ Ala andiro nanrashidunju-a hangalkëjinju-a samman ci bawoaro saddänadä.

⁹ Ala asër rawonjuye këla karwukëjinju Almasiwulan niajënadäyën andiro isanosaana,

¹⁰ wotte fasal awowa same-a cidi-aye sammaa sanju cëdiya Almasiwulan këlläme captuyedä.

¹¹ Koro Almasiwulan warasa fandiya, Ala ti duwon nia rawonjuyelan awo sammaa cëdidë caman këla fasalnjuyen andia kadarsana nangaro,

¹² andi ye* burwo sallammin tëmandëa Almasiwuro yakkiyenadä darajanjua yungoriyoro!

¹³ Sa mana jireye wotte kawuri këji njëkkawondoyea fannuwe Almasiwua kasadduwwadën, Ala nayi yero† tilan Ruhunju njadi cënnayen tawanju gënangeyera.

* **1:12 1.12** *andi ye* - Yaudiya duwon Isaa gamaro waljanadä. † **1:13 1.13** *nayi ye* - Kërdiya duwon Isaa gamaro waljanadä.

14 Ruhu Alayedə naptu ran warasandeye cədi, har kawu nuwande merujiro, darajanjua yungoriyo!

Alaa wusedu

15 Adəma nangaro wu ye tən mana kəla Kəmande Isaa mərsadundo-a muminna sammaa kərawondo-ayen fakkənədən,

16 curo moduwaniyen nayia tannjakkiya, ngaltema nayi nangaro Alaa wusedu kolləkkəni.

17 Ala Kəmande Isa Almasiwuye, ti duwon Bawa Martawamadə, tia ngəlaro nonoworo hal nanrashiduye-a kəlafərəmbe-a nayiro njado,

18 koro sim karwundayea jawal nurnjuyero kajuwu, təma duwon tiro bowonjanadə ye, arsiyi warasanju darajaa muminnaye ye,

19 nankura kənduwonjuye kanji andi tia mərsaniyenaye yedəa nonoworo. Kənduwo adə tima duno duwon

20 Almasiwulan sa tia karmolan cəsange kəmboramnjun samelan napcənayen fəlejənadə wo.

21 Nadən Almasiwu jaman adə runjun gəni, fuwuye yen kərmai so, kənduwo so, duno so, raktu so samma-a cu tina samma-ayen same kuruwun napci.

22 Ala awi yaya cidiya si Almasiwuyero cakke tia fuwuma awo sammayero galaje jamanjuro kaino,

23 jama duwon naptu tiyinjuye cədi, koro curo tiyi adəyeman Almasiwu dəgai, ti duwon awi yaya jiri fin yaye cəmbəridə.

2

Karmolan roaro cidu

1 Nayidə ayauwando-a biuwuando-a nangaro nuwua,

2 koro calan tayilan dəgawe jawal dunia adəye ye, mai kənduwo karuwaye, wotte Yiwulis ti ganambuwa simoji kərgadə yea gawwa.

3 Andi samma ye calan dawunjan mangar tiyindeyen dəgaiye awo tiyinde-a hangalnde-a caraanaa diye, koro ngainin andi am gade gai tadawa gərgadu Alayero walliyena.

4 Amma Ala jauru kanjimarimadə, kərawo kuran andia saraana nangaro,

5 curo ayaundeyen nuyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalanseno. Serlaman njəkkawo kiwanduw!

6 Koro andia Almasiwun kundənno karmolan sasange na sameyelan Isa Almasiwu nangaro sasakke ti-a rokko nammiyena,

7 ngainin jamanna fuwuyen Ala nanngəlanju andiro saddənədəyen sernju ci bawoa Isa Almasiwulan fəleji.

8 Awoa serlaman kambərseyen njəkkawo kiwanduw, koro adə nayiyen gəni isi, tidə kənjo Alaye,

9 kidandoyen gəni, bare wunduma awulo juwunniro.

10 Andidə tando Alaye, kəndo ngəla Ala cəman dabbərjənədəa diyoro Isa Almasiwulan alansera.

Kam bərin fallo waldu

11 Adəma nangaro, nayi tambøyen kərdiyadə, am kəlanjaro kajaada canidə kuren jəmbələmlan bowonjai, tayi duwon kajanja tiyiye mukko kamben tədənadə. Tangowo, sadən

12 nayi Almasiwu bawolan dɛgawwa, nuwando jama Israyilayen bawo, nayi aman wadu Alayero kusotto, koro dunian tɛma ye tawwi, Ala yea nonuwwi.

13 Amma kɛrma Isa Almasiwu nangaro, nayi calan Alan kuruwun dɛgawwadɛa bu Almasiwuyen karɛnnjuro njawudɛna.

14 Ti kɛlanjuma nanlewande wo, tima jama yindidɛa* fallo cɛde tiyinjun garu duwunnedɛa wurjo.

15 Shara so, wada so Attaurayedɛa baworo kido, cuju jama yindi aniyero kɛlanjun kam bɛrin fal† alakkeno. Ngainin kattenjaro nanlewa cuwude

16 tiyi falnin kɛska karmoyedɛyen yindidɛa Ala-a soloje duwundɛa baworo kido.

17 Sa Almasiwu isɛnadɛn, nayi Alan kuruwun dɛgawwadɛro kawuri kɛji nanlewaye ngeddo, koro am karannedɛ yero ngai kiddo.

18 Tiyeman andi yindi samma Ruhu faldɛyen na Bawadɛyero ngawo kiwandiye.

19 Adɛ nangaro nayi gadero kusottowa bi sikudowa gɛni, nayi muminna-a rokko jama Alaye, am fannjuye,

20 fado duwon kɛla fɛrdu kɛngayambadɛye-a nawiyadɛye-ayen tɛdandɛnadɛ, koro Isa Almasiwu kɛlanjuma kau masammannedɛ wo.

21 Tilan fadodɛ nga ngɛlaro kɛlde fado tayir Alayero walji,

22 koro tilaman nayi ye fado Alayero walluwi, na duwon Ruhunjulan dɛgaidɛ.

3

Kida Bulusse dawu kɛrdiyayen

1 Adɛma nangaro wu Bulusdɛ nayi kɛrdiya nangaro kosoma Isa Almasiwuyero wallɛkkɛna.

2 Tabbatto lawar kɛla kida serre Ala wuro nayi nangaro sinadɛyen fannuwuwa,

3 Ala asɛr fasalnjuye wahayi laan isanosɛgɛna, kalmawa ganan wotiya adɛn ruwunɛkkanadɛ gai.

4 Kɛranuwiya, noduni asɛr Almasiwuyedɛa asunuwi,

5 asɛr duwon jaman kureyen adamgɛnaro isanodɛgɛnni, amma kɛrma Ruhu Alaye kɛngayambanju mumin-a nawiyanju-aro fɛlejɛgɛnadɛ.

6 Asɛrdɛ tima kawuri kɛji nangaro kɛrdiya yaudiya-a rokko warasawu, am tiyi tiloyedɛro waljana, koro wadu Isa Almasiwuyelan nuwanja cawandɛna wo.

7 Kɛla kɛnjo sernjuye Ala wuro kɛnduwoaro sinadɛyen kidama kawuri kɛji adɛyero walyekko.

8 Muminna sammalan wuma gana wo* yaye, Ala wuro ser adɛa sɛddo, kɛrdiyaro kawuri kɛji arsiyi ci bawoa Almasiwuyedɛa wulgɛkkoro,

9 koro am sammaro jiri Ala awiso Alaktumadɛ asɛr fasalnjuye tɛn kuren gɛraadadɛa isanogɛkkoro.

10 Ngainin kɛrma jama Isaa gawudɛyen nanrashidu tɛrɛm Alayedɛ fuwuwu so, kɛnduwowu so sameyero isanodiya.

11 Adɛma nianju sawisoye Isa Almasiwu Kɛmandeyen cɛdɛnadɛ wo.

12 Almasiwulan koro tia mɛrsaduyen ridu bawoaro na Alayero ngawo fandiye.

* 2:14 2.14 jama yindi - Yaudiya-a kɛrdiya-a. † 2:15 2.15 kam bɛrin fal - Jama Isaa gawu. * 3:8 3.8 wuma gana wo - Bulus kɛlanja awimaro ngojiwawo.

¹³ Adə nangaro nayia lowonjakki, bare kəla bone nayi nangaro yakkiyen təmando kolluwwi, awo animan daraja fanduwi.

Kərawo Almasiwuyea nodu

¹⁴ Adəma nangaro fuwu Bawadəyen tungurumməkki,

¹⁵ ti duwon jiriya same-a cidi-aye sammaro cu cinadə.

¹⁶ Kəla arsiyi darajanjuyen karwundoa cakko Ruhunjuyen kənduwoaro dunoajoro Alaa korəkki,

¹⁷ koro kambərseyen Almasiwu karwundon dəga, kibburo koktənowo curo kərawoyen nammoworo Alaa korəkki,

¹⁸ har muminna samma-a rokko ranguwe nanfarak so, nankuruwu so, nankura so, dadu so kərawo Almasiwuyedəa asunuwi,

¹⁹ koro kərawo duwon nodu sammaa kojəna adəa nonuwi, ngainin hal Alayen kek təmbəroworo tia korəkki.

²⁰ Ala duwon kəla kənduwonju andin dəganadəyen awo koriye bi təmaniyea kojənarə cədidə,

²¹ tiro curo jama Isaa gawu-a Isa Almasiwu kəlanju-ayen jaman fin yaye har abada abadinno daraja tio! Amin.

4

Kəlakəl jama Alaye

¹ Adəma nangaro wu Kəmandero kosomadə, nayia lowonjakki, bowodunju mowuwwadəro kəndəgai jussəna dewo!

² Rokura bawoa ye, nanlewaa ye, kanadia yero wallowo, kərawoalan kamandoa neddowo,

³ kowori dewo, kəlakəl Ruhu Alaye kəljanadəa nanlewayen dunoaro taiwo.

⁴ Tiyi falma dəga, koro Ruhu Alaye falma dəga, Ala nayia təma falmaro bowonjanadə gai.

⁵ Kəmande ye falma, kambərse ye falma, kasala ye falma,

⁶ koro Ala ye falma, Bawa am sammaye, awisoro kura wo, awison faidaduma, dawu awisoyen dəganadə.

⁷ Amma wundunde yaye ser kəla kənjo Almasiwu ngalje cinayen cuwandəna.

⁸ Akko awo kitawu wuljanadə: «Samero leyenniya, kosowu kada cuwude ambo kənjo jiri jiri kaino.»†

⁹ To, samero lejənadə, awi maananju wo, kəryeya kuruwu cidiya cidiye yero jəpcəna gənia?

¹⁰ Ti jəpcənadə tima same kuruwu yero awo sammaa cəmbəforo lejənadə.

¹¹ Timə kənjowa ambo cədde: laanjaa kəngəyambaro, laa nawiyaro, laa kawuri kəji mawoduwuro, laa səniya jama Alaye-a maləmbaro kido.

¹² Ngainin tiyi Almasiwuye dunoajoro, muminnadəa dabbarjane kidanja cadi.

¹³ har andi samma kəlakəl kambərseye-a Tada Alaye noduye-a so, nanrashidu so, hal tərəm Almasiwuye so nagəiye.

¹⁴ Daji andi gadero tadawa gairo walliyewawo, tadawa duwon təmbərīso ye cambaljai, buaso alamdu jiri jiriye ye cijane jauro fujai, nangaso ye tayia jambajaidə.

† 4:8 4.8 Jaw 68.18

15 Cuju adayero jire kerauwon wulliyo, jawal fin yaye wuraniyo camuno fuwumande Almasiwuyero walliyo!

16 Almasiwuyen tiyi saram kalkallo kaldi. Nasha fi yaye jiri jussanan kidajiya, nasha gadea cakke wurajai. Ngainin tiyi saramdɛ nanlewaaro walje wuraje kerauwon fuwu juwui.

Kɛndɛgai caye

17 Adɛ nangaro ngai wullakke cu Kɛmandeyen jauro lowonjakki, bare gadero kɛrdiya hangalnja faida bawoalan dasayidɛ gairo dɛgawwi!

18 Hangalnja duwuro waljɛna, nanjayilnja-a kɛlakibbunja-a nangaro ro Alayen nuwanja falma bawo.

19 Karwunja gayirjiwaworo walje awo diwi diwi mangarre ye cadɛna, koro caye kojɛnaro awo tayir gɛni jiri jiri ro kɛlanja casakkɛna.

20 Amma nayidɛ, awo kɛla Almasiwuyen njasakkɛranadɛ ngai gɛni!

21 Tabbatto kɛlanjuyen fannuwwa, koro jire Isalan dɛganadɛ gai, tiyen njasakkɛrana.

22 Daji kɛndɛgaido cayedɛa kollowo, naptundo caye mɛradu jambayea siduwuro cadidɛa wanowo,

23 hangal karwundayen bɛrinno wallowo,

24 naptu bɛrin nanjire-a nantayir-alan Ala-a camunno alaktɛnadɛa lunowo.

Kɛndɛgai bɛrin

25 Adɛma nangaro kattuwu kamdu wanowo, kamandoro jire wulgɛnowo, wundunde yaye nasha kamanjuye nangaro.

26 Gɛrganuwia, bare biwu diwwi. Koro gɛrgadundodɛ kawu kɛngal cukkuriro fasso.

27 Bare Yiwulisso dama yiwwi.

28 Barwu adɛn fuwun nambarwu dio koljo, cuju adayero mukkonjun ngɛlaro ngɛnɛpto, awo laa kam mɛradunjuaro njoye cɛdaro.

29 Bare manakuttu fima cindon culuwunni, sai awo mɛraduro faidaa ambo duno cakkidɛ, tayi fanjaidɛro ser cɛddoro.

30 Bare Ruhu Alayedɛa karwu kuttuaro diwwi, tima yim meruduyero nayiro tawa gɛnanjaa.

31 Awo kuttu-a hangalsango-a gɛrgadu-a kowo sango-a radu-a samma niadiwi nga-a rokko nayin kuruwunno waljo.

32 Kattendon am ngɛla ye, kanjimariwu yero wallowo, kamandoa gawurnowo, Ala Almasiwu nangaro nayia gawurnjanadɛ gai.

5

Tadawa nurre gairo dɛgaiwo!

1 Adɛ nangaro nayi tadawa tɛraanadɛ, hal Alayea ngonowo.

2 Kɛndɛgai kɛrawoye dewo, jiri Almasiwu andia saraye sadaa-a bu fidaa na Alayen kawudi kala kɛjiaro walje andi nangaro kɛlanju cinadɛ gai.

3 Amma bare kɛnjɛna, bi tayirnambu fi yaye, bi mangar diwi curondon wuldɛnni, muminnaro jussɛnni.

4 Koro mana kuttu, bi mana hangalnambuyɛ, bi batti wuldu nayiro jussɛnni, cuju adayero Alaa wusenowo.

5 Adɛa ngɛlaro nonowo: Kɛnjɛnama-a tayirnambuma-a mangarduma wotte sɛnɛm gamadɛ-a samma nodo bargaa Almasiwu-a Ala-ayen warasa fima cawandiwawo.

6 Bare wunduma mana bowuyen jambanjanni, awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwa cuwandi.

7 Adə nangaro bare tayiro kəldəgəwwi.

8 Calan nayi curo duwuyen, amma kərma Kəmandedəro nayi curo nurren. Tadawa nurre gairo dəgaiwo,

9 awoa nema nurredə awo ngəla-a kalkal-a jire-a sammalan kərga.

10 Rijammowo, awo Kəmande ardiyənadəa asunowo.

11 Bare kida faida bawoa duwuyero mukko yakkuwwi, cuju adəyero fisaddowo!

12 Awo gəraadan cadisodəa manadumaro nangua.

13 Amma awo fi yayea nur fəlejəgənədə federo culuwi,

14 koro awo fi yaye federo culuwunadə nurro walji. Adəma nangaro ngai wuldi: «Ni kənəm dimimadə, fanne, karmolan cine, Almasiwu nia wasnji.»

15 Jiri dəgawiro hangal gənanowo, am hangal bawoa gəni, rashidu gairo wallowo.

16 Dama fanduwwa fin yaye awo ngəla dewo, jaman diwin dəgaiyena nangaro.

17 Bare hangal kuttuaro walluwwi, amma rawo Kəmandeyedəa asunowo.

18 Bare diben yawe sagaranduwwi, halkuttaro cadi, amma Ruhu Alayen təmbəruwwaro wallowo.

19 Kattendon jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so dewo, Kəmande yero aiya njungoroye karwundo samman yegənowo.

20 Ala Bawaa sawi yaye awin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuyen wusenowo.

Kwawa-a kamuwa-a

21 Wundu yaye kamanjua ridu Almasiwuye nangaro jəga.

22 Kamuwa, kwawandoa gaiwo, Kəmandəa gawwadə gai.

23 Kwadə tima fuwuma kamunjuye wo, Almasiwu ye fuwuma jama Alayedə gai, jamadə tiyinju, koro tima Njəkkayimanju wo.

24 Jama Alaye Almasiwua jagaidə gai, kamuwa ye awin yaye kwawanjaa jaa.

25 Kwawa, kamuwandoa rawowo, Almasiwu jama Alayea cəraye tayi nangaro kəlanju cinadə gai,

26 ngainin jamadəro mana Alayen kasala cədde tayirro walyera.

27 Adəa dionjudə, jamadə balo so, murjoktu so, awo aniye camunonju soa gəni, nantayir-a awo waada bawoa-aro waljo, tia darajaalan kəlanjuro saduwuro.

28 Jiri adəgainin kwaso kamuwanjaa carawo, tiyinjaa caraanadə gai. Kam kamunjua cəraanamadə kəlanjua cərawo.

29 Awoa wunduma ngalte tiyinju wajənni, amma tia ambaje kissiyi, Almasiwu jama Alayero cəddidə gai,

30 awoa andi nashawa tiyi Almasiwuyedəma.

31 «Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərdiye tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

32 Tabbatto adə asər kura, mana adə kəla Almasiwu-a jamanju-ayen cədiro wulləkki.

33 Adə yaye wundundo yaye kamunjua kəlanju gairo cərawo, koro kamudə ye kwanjuro daraja co.

† 5:31 5.31 Bad 2.24

6

Yalla-a yanja-a bawanja-a

1 Yalla, Kɛmande nangaro mana bawando-a yando-aye gaiwo, adɛma kalkal wo.

2 «Bawanɛm-a yanɛm-aro daraja ye,» tima wada burwoye waduadɛ wo:

3 «Kɛndɛgainɛm kɛlewajo, kawunɛm dunian kuruwuro waljoro.»†

4 Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwe gɛrgajanni, tayia alamdu-a sɛmo kasta-a Kɛmandeyelan isawuragɛnowo!

Karɛawa-a kɛmawanja-a

5 Karɛawa, ridu-a lolodu-an karwu tiloan kɛmawando dunia adɛyɛa gaiwo, Almasiwua gawidɛ gai.

6 Bare sa njarui runjun nayia njarawo nangaro ngai diwwi, amma karɛawa Almasiwuyɛ gai rawo Alayɛa karwundo samman dewo.

7 Ambo gɛni, Kɛmande gairo karwu ngɛlan kida yiddowo.

8 Nonowo, kam duwon awo ngɛla cɛdɛnadɛ, karɛa yɛn kal, kambe yɛn kal, mukko Kɛmandeyɛn mukowa cuwandi.

9 Kɛmawa, nayi yɛ ngai karɛawandoro yiddowo, bare tayia wusanuwwi. Nonowo, ti duwon Kɛmanja-a kaando-adɛ samɛlan dɛgai, koro amba gayirjiwawo.

Barimiya Alayɛ

10 Daryerambo, Kɛmande-a kɛrmainju kura-alan duno fandowo!

11 Kɛla nanga Yiwulissen danoworo barimi Alayɛ sammaa ngonowo.

12 Adamgɛnaro gɛni, fuwuwu so, kɛnduwowa so, wurawa dunia duwua adɛyɛ soro mɛldiyɛ, koro sedanna diwi diwi sameyɛ yero mɛldiyɛ.

13 Adɛ nangaro barimi Alayɛ sammaa ngonowo. Ngainin yim diwidɛ ise awo sammaa diwe tumogɛwiya, ranguwe dunoaro danuwi.

14 Dunoaro danowo, jire Alayɛdɛa bel gai canjandoro yikkerowo, nanjiredɛlan sulwe gai jaktɛnowo,

15 dabbardɛnowo kawuri kɛji nanlewayɛdɛa sindoro suno gai yakkowo,

16 awiso yayɛn kambɛrsɛdɛa ngawa gai ngonowo, tilan ranguwe kɛniwua kannua Kɛladodɛyɛ* sammaa kalluwi,

17 njɛkkawodɛa jawa suyɛ gai yakkowo, koro kashagar Ruhuyɛdɛa taiwo, tima mana Alayɛdɛ wo.

18 Sawi yayɛ curo moduwando-a lowondo-ayɛn Alaa Ruhulan korowo, faadaro dɛgaiwo, nettulan muminna sammaro moduwa yiddowo.

19 Wu yero moduwa sɛddowo, Ala wuro kalmawa sio, ridu bawoaro mana asɛr kawuri kɛjiyɛdɛa wullɛkkoro,

20 wu duwon wakkil kawuri kɛjiyɛ sargalan sakkerɛnadɛ. Kawuridɛa ridu bawoaro jiri wajimsɛgɛnadɛ gairo wullɛkkoro Alaa korowo.

Lewa daryɛyɛ

21 Nayi yɛ lawar wua wusɛna-a awo dikki-aa nonoworo, Tikikus kɛramindɛ tɛraana yɛ, kidama amanna Kɛmandeyɛ yɛ awo sammaa nayiro wulnjagai.

22 Nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno coro tia juwanja-gakkɛna.

23 Ala Bawa-a Kɛmande Isa Almasiwu-adɛ kɛramiya sammaro nanlewa-a kɛrawo-a kambɛrsɛ-a cado.

† 6:3 6:2-3 NL 20.12; SK 5.16 * 6:16 6.16 *Kɛlado* - Yiwulis.

²⁴ Ser Alaye am Kɔmande Isa Almasiwua kɛrawo ceriwawon caraana sammalan dɛga!

FILIBIWU
Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Filibiyero ruwujægönadä
Badiduram

Bulus, ti kängayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Filibiyero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adä wotiyawa kosolan ruwujönaye falnja. Jamadä Bulusso ti kosolan duwon bana cadäna nangaro, tayia wuseduro wotiya adäa tayiro ruwuyeyeno. Koro jiri Isa awo Ala cëraanaa dioro këlanjua awima gëniro ngoje alama wolodi gairo waljönadä gai, Bulus ye hal Isaye jægane bone jiri jiri karwu këjiaro kasacci yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Filibiyero ruwujægönadä

Lewa

¹ Andima Bulus-a Timoti-a wolodiya Isa Almasiwuyedä muminna Isa Almasiwuye bærni Filibiyen dasaana samma fuwuwu-a banawu-an kundenno:

² Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Sawi yaye nayia tannjakkiya, Alania wusenækki.

⁴ Koro sawi yaye moduwa nayi sammaro njaddækkiya, karwu këjiaro dikki,

⁵ dalilnjudä yim burwoyen tai har këmmaro kudero curo kida kawuri këjidäyen wu-a rokko mukkondu yakuwwa nangaro.

⁶ Tabbatto ti duwon nandon këndo ngëla ngëssänadä har yim Isa Almasiwuyero* tumöjjiyiro nokkëna.

⁷ Nayi sammaa ngai taktudä wuro jussëna, nayi karwunilan nangaro. Awo kosolan kërgakko yen kal, kawuri këjidä sëriwonække tabbatkëkki yen kal, curo ser Alayen nayi samma wu-a rokko mukkondu yakuwwa.

⁸ Kërawo Isa Almasiwuyen nayi sammaa njaraakkënaro Ala shedamani.

⁹ Nodu-a asudu samma-an kërawondo ngëwuro tërgaro moduwa dikki,

¹⁰ ngainin awo ngëladäa gayirnuwe tayir-a biwu bawo-alan har yim Almasiwuyero dëgawe,

¹¹ Ala ye daraja-a njungoro-a cuwandro nema nanjireye duwon Isa Almasiwuyen isidä dama baworo karwundon napci.

Fuwumbui kawuri këjiye

¹² Këramiya, adäa nonuwiya, raakko, awo wua suwandänadä cakke kawuri këji fuwu juwuna,

¹³ har sojidi gomnaye ngan koro am gapcana samman wu Almasiwu nangaro kosolandäa nojana.

¹⁴ Koro wua kosoro sasakkëna nangaro, këramiyaye ngëwunja Këmalan duno cawande ridu bawoaro mana Alaye wuljai.

¹⁵ Laanja mana Almasiwuyea nandëri-a niadiwi-alan cadä, amma laa ye nia ngëlaan cadä.

* 1:6 1.6 yim Isa Almasiwuye - Kiyama.

16 Tayi ani kərawoyen mana cadi, wu na adən kawuri kəjidəa səriwonəkkiro nojanadəro.

17 Amma tayi toni kuttuni kosoye casargai cane nia ngəlaan gəni, niadiwin mana Almasiwuyea cadi.

18 Awi gəle? Jiri fin yaye nia ngəlaa yen kal, niadiwi yen kal, Almasiwuyey mana cadi. Adəyey kəjinju fakkena, koro kəjinju fakkin dəgakki.

19 Moduwando-a bana Ruhu Isa Almasiwuyey-a nangaro kəlani fandəkkiro nokkəna.

20 Kəla tabbattuwo təmaniyen awimaa nangukkiwawo, amma kərma, sawi yaye gai, roni yen kal, karmoni yen kal, federo tiyinin Almasiwuro daraja yikki.

21 Wudə, roniy dəgadə Almasiwu, karmonidə ye fandi.

22 Roa tiyilan dəgakkiro walyenoa, kidani faidaaro walji, amma finjaa kərenəkkimaro nokkəni.

23 Wu katte awo yindiyeen kimitkada. Saptəme na Almasiwuyeyen naptulan mərədunia, tima ngalwo,

24 amma roa tiyilan dəgakkenama nayi nangaro faidaa wo.

25 Adəa tabbatto mərsanəkkəna nangaro, kambərsədəlan fuwu buiwo karwundo ye kəjijoro namməkke nayi samma-a rokko dəgaiyero nokkəna.

26 Ngaiman sa nandoro waldəkkiya, wu nangaro dalil kəla Isa Almasiwuyeyen awulo boye caye baworo fandui.

Kawuri kəji nangaro dunoaro danowo!

27 Awo samməso ro ngalwodə, kəndəgai kawuri kəji Almasiwuyero jussəna dewo, daji isəkke nayia njarukki yen kal, isəkkiwawo yen kal, nia tiloan dunoaro danuwi ye, karwu tiloan kallo kambərsə kawuri kəjiyero ngənəptuwi yero fakki.

28 Bare awiman kolluwe waduwundo karwundo kamjanni. Adəma tayiro sheda siduwunjaye ye, njəkkawondoye yero walji, sheda duwon na Alayen isidə.

29 Almasiwu nangaro ser tia kasattuyey runju gəni, ti nangaro bone nja ye nayiro njadəna.

30 Nayi ye curo məlduyey dəgawi, jiri məldəkki ruwwadə gai, koro kərma məldəkki fannuwidə.

2

Rokuranambu Almasiwuyey

1 Adə nangaro, Almasiwulan karwundoro duno njo laa mennea, kərawolan ro boda laa mennea, Ruhulan naptu nanyaanyey laa mennea, kanjimari so, njunodu so laa mennea,

2 daji yakkowo karwuni tai dajo kəjijo: Hangalndo ye tilojo, kərawondo ye tilojo, halndo ye tilojo, niando ye tilojo.

3 Bare awima kəla rawon bi rokuran diwwi, amma rokura bawoalan nayiro ngalworo am gadea ngonowo.

4 Wundundo yaye awo kəlanjuyey runjuro gəni, am gadeyey yero kissuwo.

5 Hal duwon Isa Almasiwulan dəganadəa nayi ye ngonowo:

6 *Ti naptu Alayey duwon,*

Alaa kalkaldunjudəa awo dunon tayero ngojənni,

7 *amma kəlanjua awima gəniro kalakce*

*alama wolodiye ngoje
kam-a camunno walyeno.*

⁸ *Camuno kambe ngoyenniya,*

kəlanjua waje

har karmoro Alaa giya,

karmo duwon kəskaro tia jajagane nunadə.

⁹ *Adəma nangaro Ala tia na jaumaro darajaaro cade*

tiro cu duwon cu sammaa kojənadəa kaino,

¹⁰ *cu Isaye nangaro ngurumngurum fi yaye same-a cidi-a curo cidiyaye-alan fido,*

¹¹ *daraja Ala Bawadəyero*

təlam fi yaye ye Isa Almasiwudə tima Kəmadə woro wuljo!

Sillowu gai dunialan yiyildu

¹² Adə nangaro, kərawowuni, sawi yaye manani gawwadə gai, wu dawundon runju gəni, kəma ye wu bawoman caye baworo kida njəkkawondoyedəa Ala rida-a lolodu-an dewo,

¹³ Aladəma njasakke awo cəraanadəa kasadduwe diwidə wo.

¹⁴ Awi diwi yaye bare suwollan bi kambiwulan diwwi.

¹⁵ Ngainin nayidə tadawa Alaye taldu bawoa-a biwu bawoa-a awo waada bawoa-aro dawu jaman diwi-a karwu yeskada-ayen walluwe dawunjan sillowu gai dunialan yiyilluwi.

¹⁶ Mana royedəa dunoaro taiwo, daji wu ye yim Almasiwuyen* awulo bukki, kida-a ngənəptu-a bowuro dikkənidəro.

¹⁷ Wua kəla sadaa-a ibada-a kambərsendoyero bu fida gairo fisagai yaye,† nayi nangaro karwuni jaumaro kəjji.

¹⁸ Jiři adəgainin nayi ye karwundo kəjji, jiři kakke kəjjiidə gai.

Timoti-a Abaratus-a

¹⁹ Kəma Isalan təmanəkke Timotia tussiwawo nandoro juwanjagakki, wu ye lawarndo fakkiya, karwuni duno cuwandi.

²⁰ Ti gənia, kam laa gade karwunju tilo ti gai takkəni, kam duwon naptundo jiremaro karwulan rojidə,

²¹ dalilnjudə tayi samma awowa Isa Almasiwuye gəni, kaanja majai nangaro.

²² Amma hal Timotiye nonuwwa, tada bawanju-a rokko gai, kallo kida kawuri kəjjiyedəa diyena.

²³ Adəma nangaro, awo wua suwandidəa rukkiyama, tia nayiro juwanjagakkiro təmakkəna.

²⁴ Wu ye Kəmalan təmakkəna tussənnin nandoro waldəkke isəkki.

²⁵ Amma Abaratus kəramini, ti duwon sawani kidaye ye, məlduye ye, koro kəngayamndo curo məraduniyen bana kudomadəa nayiro kalaktuwuro ngəlaro kirukko.

²⁶ Nayia jaumaro kuroro cəraana, ti dondi fannuwwadəro hangalnju caa cijəna.

²⁷ Ngəima jaumaro dondijəna, har nui gairo. Amma Ala tia njunoyeno, ti runjuma gəni, wun kundənno, bare karwukuttaniri kuttu tərganniro.

* **2:16 2.16** *yim Almasiwuye* - Kiyama. † **2:17 2.17** *Wua kəla sadaa-a ibada-a kambərsendoyero bu fida gairo fisagai yaye*, - Kidanju-a bonenju-a nangaro, Bulus kəlanju tayiro misal kambəseyero waljəna.

²⁸ Daji jəktəgəkke tia nayiro kalanngeyerakko, kuronjuro karwundo jauro kəjji, wu ye bare karwukutta ngəwu dikkəniro.

²⁹ Adəma nangaro Kəmalan tia karwu kəjjiaro mowowo, am ti gairo daraja yowo,

³⁰ kida Almasiwuye nangaro karmo karənjəna, koro bana nayi wuro ranguwe sukkuduwwidəa sukkudoro ronju kilado.

3

Nanjire na Alayen isi

¹ Daryerambo, kəramiyani, Kəma nangaro karwundo kəjji! Awo calan nayiro ruwunjagakkənədəa waldəme ruwuduwwudə wuro kurwowu gəni, koro nayi yero faidaa.

² Kəriyasoro hangal gənanowo, tayi kidawu diwiso ye, tiyi kamdawuso* yedəro hangal gənanowo!

³ Andima am kajaada jireyedə wo, andi duwon Alaa Ruhunjuyen yungoriye ye, Isa Almasiwulan awulo buiye ye, koro hal tiyiyero njutkəiyewawo yedə.

⁴ Adə yaye wu ye dalilni hal tiyiyero njuttuwuye mbeji. Kam laa dalilnjuaa, wu tia kokkəna:

⁵ Tambəkkənaye kawu wuskua wua kajasera, wu Israyilama jiri Biliyaminuye yaudi kaduwu yauidiyaye, kanji Attaurayen Farisa,

⁶ kanji koworiyen jama Isaa gawua basarduma, kanji jireyen shara Alaye taldu bawoaro gama.

⁷ Amma awo wuro burwon fandidə, kərma awo ania Almasiwu nangaro asarro ngokkəna.

⁸ Aaa, Kəmani Isa Almasiwua noduye darajanjudə awi yayea kojəna nangaro, awo sammaa asarro ngokkəna. Ai, ti nangaro awi yayea fuddəkke tayia bowu fatto ngokkəna, wu ye Almasiwua fandəkkoro,

⁹ ti ye wua suwandro. Wudə wada Attauraye galan gəni, Almasiwua mersadulan jiremaro walyekko, nanjire duwon kambərseyen na Alayen isidə.

¹⁰ Almasiwu-a kənduwo karmolan cidunjuje-aa nodu raakko, koro curo bonenju njayen tiro kəldəgəkkiya, raakko, karmonjulən ti gairo walləkko,

¹¹ jiri fin yaye wu ye karmolan cidudəa fandəkkoro.

Fuwuro ga

¹² Adəa har fandəkkəna bi kalkal diomaro walləkkəna gəni wulləkki, amma Isa Almasiwu wua tai daje sədana nangaro, wu ye awodəa taro kowori dikki.

¹³ Kəramiya, tia har takkənaro təmakəni, amma awo fal dikki, awo ngawoyedəa cəpkəkke awo fuwuyedəa ngənəptəkke makki.

¹⁴ Ngainin lada duwon Ala Isa Almasiwuyen samelan fandoro bowosanədəa fandəkkoro məldəkki.

¹⁵ Adə nangaro, andi samma kambərseyen rashiduwadə, kuronde tilojo. Kəla awo laayen kuro gade tawwaa, Ala awo adə yea nayiro fəlenjagai.

¹⁶ Ai, awo nayiyenadən fuwuro gaiyo!

¹⁷ Kəramiya, misalni gawuro wallowo, koro am duwon ngai dasayidəa ruiwo, jiri misal fəlenjagaiyenadə gai.

* 3:2 3.2 tiyi kamdawuso - Am duwon sai kaja dimiya, njəkkawo fandəmi canidə.

¹⁸ Calan ngəwuro nayiro wulnjagakkənədə gai, kərma ye simmin simaloaro wulnjagakki, am kada kələdo kəska karmoye Almasiwuyero waljana mbeji.

¹⁹ Njeroramnja siduwu, alanja ye curonja, darajanja ye curo nangubawonjayan, koro hangalnja ye kəla awo duniayen kərga.

²⁰ Amma andidə am sameye, gangadaaro nadən kənde Njəkkayimayea gurenije, tima Kəma Isa Almasiwudə wo.

²¹ Kəla kənduwo duwon tilan awi yayea fərdunjuro cakkidəyeman tiyinde lawudəa alama tiyinju darajaa-a camunno cədi.

4

¹ To, kəramiyani njaraakkəna koro kurondo raakkənaso, nayima karwukəjini ye, darajani ye wo. Kərawowuni, Kəmalan dunoaro danowo!

Gala daryeye

² Ya Afodiya-a Ya Sinti-aa lowonəkkəna, Kəma nangaro hangalnja tilojo.

³ Aaa, sawani kidaye jireye, ni yea njuworəkki, kamu yindi aniro banagəne. Tayidə wu-a Kələmana-a sawawani kidaye gapcana cunja curo kitawu royen ruwuwadadə-a kallo kida kawuri kəjiyelan ngənəptana.

⁴ Sawi yaye Kəmanden karwundo kəjijo! Koro walləkke wulnjagakki, karwundo kəjijo!

⁵ Wundu yayero halngələndo fələduwo, Kəmadəye kəndenju karənjəna.

⁶ Bare kəla awiyeman hangalndo cijənni, amma curo awo fiyen yaye moduwa-a lowo-alan wusedun kundənno Alaro korondo isanogənowo!

⁷ Daji nanlewa Alaye nodu fi yayea kojənədə karwundo-a hangalndo-aa Isa Almasiwulan roji.

⁸ Daryerambo, kəramiya, awo jire so, awo darajaa so, awo kalkal so, awo tayir so, awo kərawoye so, awo kasatturo candəna so, awo laa ngəla bi njungoroye menna, awo ania tangowo!

⁹ Awo wulan riwwa ye, fanduwwa ye, fannuwwa ye, ruwwa ye sammaa dewo, daji Ala nanlewaye dawundon dəgai.

Bulusse Filibiwua wusedu

¹⁰ Koro walduwe kərawondo wuro fəlesuwwadəro Kəmalan juro karwuni kəjijəna. Ai, niadəa caman tawwa, amma dama tia fələduye fanduwwi.

¹¹ Məraduni gəni nangaro adəa wulləkki, awoa lamar curon dəgakkəna fi yayen kəlan dadu rikkəna.

¹² Curo lambiyen dəga ye nokkəna, curo larasuyen dəga ye nokkəna. Lamar fi yayen kəlan dadu rikkəna, curo kənayen bi kulduyen, curo larasuyen bi lambiyen,

¹³ Almasiwu duno sidəyen awo sammaa rangəkke dikki.

¹⁴ Adə yaye, jəktuniro mukko yakkuwwadə, awo ngəla diwwa.

¹⁵ Nayi Filibiwuso, nonuwwadə gai, kawuri kəji fannuwwadəye badiduramnjan, sa duwon lardu Makidoniayea kolləkəkənədə, nayi rundo gənia, jama Isaa gawuye falma wuro kəldəgəne lamar njo-a mowo-ayero mukko cakkənni.

¹⁶ Bəрни Tasalonikayelan dəgakkənaman, falla kojənaro awo məraduni galduye juwasuwwa.

¹⁷ Kənjo nandon mowokkoro gəni, riwa awo diwwadəyen fandoworo makki.

¹⁸ Ai, awo sammaa fandëkkëna, har adëmaa kojënaro tën kullëkkëna. Kënjö mukko Abaratussen siwwadëa mowökkëna. Tayidë kawudi kala këjia, sadaa duwon Ala kasacci ye, ardiiji yedë.

¹⁹ Koro Alani mërädundo nga yea këla arsiyinju darajaa Isa Almasiwuyen galji.

²⁰ Ala Bawandero har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

²¹ Muminna Isa Almasiwuye sammaa lewanowo! Këramiya wu-a rokkodë lewanjai.

²² Muminna samma lewanjai, masammanno tayi fado Kaisarren* dasaanadë.

²³ Ser Këma Isa Almasiwuye nayilan dëga!

* **4:22 4.22** *Kaisar* - Gomna Kura Rombe.

KOLOSIWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni

Kolosihero ruwujægänadä

Badiduram

Bulus, ti kängayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Kolosihero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adä wotiyawa kosolan ruwujänaye falnja, koro tilan alamdu laa kattuwuye këla Isa Almasiwuyen cassane jire këla Isayen ruwuyeno. Misallo Isa Almasiwudä camuno kalkal Ala turuiwawomaye, tilan Ala awo sammaa alakkeno, koro awi yayero burwonno ti mbeji. Jama Alayedä tiyinju, tima këlanju wo. Ala halnju tilan cëmbäre tiyen awo sammaa këlanjuro solojiyi.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni

Kolosihero ruwujægänadä

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kängayam Isa Almasiwuye-a Timoti këraminde-adä

² këramiya mumin-a amanna-a Almasiwulan bærni Kolosiheron dasaana-sodäro: Ala Bawande nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Nayiro moduwa njaddiyeya, sawi yaye Ala Bawa Këmande Isa Almasiwuyedäa wuseniye,

⁴ tən mana këla Isa Almasiwulan mërsadundo-a muminna sammaa kërawondo-ayen fanniyenadän,

⁵ tëma samelan nayi nangaro gënaadäro. Tëma adäye lawarnju curo mana jireye kawuri këjidäyen fangew,

⁶ kawuri duwon nayiro isänadä. Adägäinän kawuri këjidä rije nema cakke dunia ngaro tataridiyi, nando yen gai tən yim fannuwe jiremaro ser Alayedäa asunuwwadän.

⁷ Abafaras* sawande kidaye rayiyenadëman adäa kiriw, tidä curondon kidama amanna Almasiwuye,

⁸ koro andiro këla kërawondo Ruhulan isänayen wulseyera.

Kaala-a kida-a Almasiwuye

⁹ Adëma nangaro, andi ye tən yim fanniyenadän, ngaltema nayiro moduwa njäddo kolliiyende. Ala nayiro nanrashidu-a nodu-a Ruhunjuye sammalan rawonju jauru isanonjaaro koriye,

¹⁰ ngäinän këndögai fuwu Këmandëyen jussëna ye, ardijëna ye diwi, koro këndo ngëla samman nema yakkuwe Alaa nodulan fuwu buwi.

¹¹ Ala këla kënduwonju darajaayen duno njado, kanadi-a nettu dama bawo-aa fadoworo. Karwu këjjialän

¹² Bawadäa wusenowo, tima nayiro muminna-a rokko nuwando warasaye curo kërmainju nurrayen njadänadä wo.

* 1:7 1.7 Abafaras - Kam duwon jama Isaa gawua curo bærni Kolosiheron kökënadä.

¹³ Andia kænduwo duwuyen samoye curo kərmai Tadanju jauru cəraanayero sasakko,

¹⁴ Tadanjudəyən merusane biwuwande gawuryeno.

¹⁵ Almasiwudə Ala turuiwawomaye camunonju kalkal, tada karuye, awo alakəna samman tima fuwuma wo.

¹⁶ Tilan Ala awo sammaa alakkeno, awo sameye-a cidiye-a, awo turui-a turuiwawo-a, kuris kərmaiye so, raktu so, fuwuwu so, kænduwowu so, Ala awo sammaa tiyen koro ti nangaro alakkeno.

¹⁷ Awi yayero burwonno ti mbeji, koro tilaman awi yaye dəga.

¹⁸ Tidə kəla tiyidəye, wotte jama Alaye. Tima badiduramdə, tada karuye, burwoye karmolan cijənədə wo, ngainin awin yaye tima fuwuma wo.

¹⁹ Awoa Ala halnju tilan kek cəmbəforo karwunju kəjjije

²⁰ koro tiyen awo sammaa kəlanjuro solojuworo karwunju kəjjijəna, awowa cidiye yen kal, sameye yen kal, bunju kəskalan fidənədəyən nanlewa awi yayero kikkudo.

²¹ Nayidə kuren Alan kuruwun, koro karwundon kəladonju, kəndo diwi diowu nangaro,

²² amma kərma tiyilan nayia karmonjuyen kəlanjuro soloyeyeno, nayia tayir ye, awo waada bawoa ye, koro sariwu bawoa yelan fuwunjun saduwuro.

²³ Adə yaye kambəsendo ronowo, dunoaro tilan danowo, bare təma kawuri kəji fannuwwadəyedəa kolluwwi. Kawuri kəji adə dunia ngaro wuldəgəna, koro tiyeman wu Bulus kidamaro walyekko.

Bulus kidama jama Isaa gawuyə

²⁴ Kəla bone nayi nangaro yakkidəyən karwuni kəjjijəna, koro tiyi Almasiwuyə, wotte jama tia gawudə nangaro awo curo basari Almasiwuyen maujənədəa tiyiniilan tumogəkki.

²⁵ Kəla wada Ala wuro sinadəyən kidama jama Almasiwua gawudəyero walyekko, mana Alaye nayiro cotto isanonjagakkoro,

²⁶ wotte asər tən kuren adamgənarə gəraaada duwon, kərma mumin-nanjuro fəledəgənədə.

²⁷ Tayiro Ala dawu kərdiyayen arsiyi darajaa asər adəyēa isanoduwu cəraana, tima Almasiwu karwundon, təma darajayədə wo.

²⁸ Timaa mawoniye, wundu yayea hal tərəm Almasiwuyeealan saduwuro tayiro səmo kasta-a alamdu-a curo nanrashidu sammayen yiddiye.

²⁹ Adəa dioro, kəla kənduwonju wulan dunoajidəyən məldəkke ngənəptəkki.

2

¹ Jiri jauru nayi-a am bərni Lawudikiyaye-a am ngaltema turuiyende-aro məldəkkidəro nonuwiya, raakko.

² Məldunidə karwunja duno cuwando, kəlanja ye curo kərawoyen kəlja, koro arsiyi tərəm nodu tabbatte yea najaaro, ngainin asər Alaye asujai, wotte Almasiwu,

³ tilan arsiyi nanrashiduyēa-a nodu Alaye-a samma gəraadadə.

⁴ Adəa wuldunidə bare wunduma nayia mana kəjin jambanjanniro.

⁵ Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, naptundo sawiyada ye, Almasiwua gandon ngəlaro danuwwa yedəa rukke karwuni kəjjijəna.

Kəndəgai bərin Almasiwulan

⁶ Adə nangaro, Kəmande Isa Almasiwua kasadduwwadə, tilan dəgaiwo,
⁷ nayiro alamnjaanadə gai, tilan fərdundo gənanowo dunoadənowo,
karwundo curo kambərseyen kibbajo, koro jauru Alaa wusenowo.

⁸ Hangal gənanowo, bare wunduma kəla ada ambe so, kənduwowa
dunia adəye soyen nayia nanrashidu adamgənyaye-a mana bowuye-alan
jambanjanni, koro adə kəla Almasiwuyen gəni.

⁹ Awoa naptu Alaye nga tiyi Almasiwuyen kərga,

¹⁰ koro ti Almasiwudə nayia cappo njasambərəna, tima fuwuma kəla
kərmai so, kənduwo so sammayedə wo.

¹¹ Tilan nayi yea kajanjana, kaja mukko kamben gəni, kaja Almasiwuyen
halnde biwuyea cattuluwilan tədəna.

¹² Kasalalan ti-a rokko nayia sittərangera, koro ti-a rokko roaro ciyew,
kənduwo Alaye tia karmolan cəsangənadəa məršanuwua nangaro.

¹³ Nayi biwuwa-a kajanambu tiyindoye-a nangaro nuwwadə, Ala nayia
ti-a rokko roaro kalannjane biwuwandə sammaa gawuryeno.

¹⁴ Kakkadu kasuye wadawanju-a kallo andia wasanadəa cinje kəska
karmoyero jajiye baworo kido.

¹⁵ Ngainin fuwuwudə-a kənduwowadə-aa řinje nangu fanjane
kəskadəlan kəlanjan kənnasar kiwando.

¹⁶ Adə nangaro bare wunduma nayia kəla awo buwi so, yawi so, bi lamar
ngəməriye, bi kəndawu bəřinmi, bi yim tustuyen sharanjanni.

¹⁷ Awo ani kaudi awowa fuwun isaidəye bas, amma jiredə tima
Almasiwudə wo.

¹⁸ Bare am duwon rokuranambu kattuwuye jagaima so, malaiyawaro
ambəccagaima so, kuronja wuwuljaima so, hangalnja adamgənyaye faida
bawoa carayima sodə mukowando cattuluwunni.

¹⁹ Tayidə Almasiwu fuwuma tiyiyedəro kəldagane dasaanni. Tilan tiyi
səramdə jarnju-a kuwunju-ayen ngəlaro kəldi, koro Ala tia cakke wuraji.

²⁰ Almasiwu-a rokko kənduwowa dunia adəyero nuwwadə, awiro gəle
dunia adən dəgawi gairo wadanju gawidə?

²¹ «Bare ngonəmmi! Bare tambəmmi! Bare lenəmmi!»

²² Wada ani samma awowa faidadane faccagaidəa wuja, tayidə wada-a
alamdu-a kambe.

²³ Jiremaro wada ani adin kambe so, rokuranambu so, tiyiro jaulan
kistuwu solan alamanja nanrashiduyea, amma faidanja mərədu tiyiye
daptuwuye sulat bawo.

3

Kəndəgai bəřin lunowo!

¹ Adə nangaro, Almasiwu-a rokko cinuwwadə, awowa sameye na
Almasiwu kəmboram Alayen napcənadəa manowo!

² Awowa dunia adəyero gəni, awowa sameyero karwu yakkowo.

³ Awoa nuwua, koro rondo ye Almasiwu-a rokko na Alayen gəraada.

⁴ Sa Almasiwu tima rondo jireyedə fəlediyiya, daji nayi ye darajaalan
ti-a rokko fəleduwi.

⁵ Adə nangaro hal dunia adəye nayin dəgana sammaa yejowo: kənjəna
so, tayirnambu so, mangar diwi so, niadiwi so, arsiyi luwaptu, wotte sənəm
ga so.

⁶ Awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwua cuwandi,

⁷ koro nayi ye kəndəgai jiri adəgai calan sa curonjan dəgawwadən
kiduwo.

⁸ Amma kərma nayi gərgadu so, hangalsango so, awo diwi so, radu so, manakuttu cindoye so sammaa wanowo.

⁹ Bare kamandoro kattuwu kamgəwwi, dalilnjudə kəndəgaindo cayedəa kəndonjun kundenno wanuwe

¹⁰ Kəndəgai bərindeəa lunuwwa, naptu duwon nōdulan kəla camuno Alaktumanjuyen bərinno waljidə.

¹¹ Almasiwulan yaudi bi yaudi gəni bawo, kajaada bi jəmbələm bawo, sikudo so, kam kəla kadənni so, kareə so, kambe so bawo, amma Almasiwudə tima awi yaye, koro awin yaye wo.

¹² Adə nangaro, nayi duwon am mumin-a njaraana-a Ala kərenjanadə, kanjiməri so, nanngəla so, rokuranambu so, nanlewa so, kanadi so lunowo.

¹³ Wundundo yaye kamanjuro necco. Kam laa sonju kəla kamanjuyen cədanaa, gawurjo. Kəmande nayia gawurnjanadə gai, nayi ye ngai dewo.

¹⁴ Kəla awo ani sammayen kərawo lunowo, tima tayi sammaa kalkallo kəljo.

¹⁵ Ala nayi yea tiyi falnin* nanlewaro bowonjanadə gai, nanlewa Almasiwuye karwundoa cunodo. Koro sawi yaye Alaa wusenowo.

¹⁶ Mana Almasiwuye curo karwundayen ngəwuro dəga. Wundu yaye nanrashidu samman kamanjua alamjo, səmonju kasso. Jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so karwundon serraro Alaro yegənowo.

¹⁷ Awi diwi yaye, manan bi kəndon, awo sammaa cu Kəmande Isayen dewo, tiyen Ala Bawadəa wusenowo.

Kəndəgai bərin muminnyə

¹⁸ Kamuwa, kwawandoa gaiwo, fuwu Kəmandeyen jussənədə gai.

¹⁹ Kwawa, kamuwandoa rawowo, bare tayiro nanjau fəlegəwwi.

²⁰ Yalla, awin yaye mana bawando-a yando-aa gaiwo, adəma awo Kəmande ardiyənadə wo.

²¹ Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwwi, bare karwunja ban-nadənniwo.

²² Kareəawa, awo samman kəməwando dunia adəyēa gaiwo, sa njarui runjun nayia njarawo nangaro gəni, amma karwu tiloan Kəmandea riduaro dewo.

²³ Kida fi diwi yaye, ambo gəni, Kəmande gairo karwu ngəlan dewo.

²⁴ Nonowo, mukko Kəmandeyen warasadəa mukowaro fanduwi, Almasiwu Kəmadəmaro kida yidduwi nangaro.

²⁵ Awoa kam diwi cədimadə, tiro nandiwinjudəa kalakciyi, koro Ala amba gayirjiwawo.

4

¹ Kəməwa, kareəawandoa jawal kalkal jireyen taiwo, nayi ye Kəma samelan tawwadəa tangowo.

Gala daryeyə

² Moduwalan neddowo, tilan Alaa wusenuwiaro faadaro dəgaiwo.

³ Koro andi yero moduwa saddowo, Ala kawurɪnju nangaro andiro cinna kasaa, asər Almasiwuye wulliyo, asər duwon ti nangaro koson dəgakkənədə,

⁴ jiri wajimsəgənədə gairo tia isanogəkkoro.

* 3:15 3.15 tiyi falnin - Jama Isaa gawu.

⁵ Dawu am Isaa gawu gəniyen kəndəgai nanrashiduye dewo, dama fanduwwa fin yaye faidadənowo.

⁶ Manando sawi yaye serraro waljo, alama kəmbo mandanjua gai, jaawu jussəna kam fi yayero njoro nonoworo.

Lewa daryeye

⁷ Tikikus, kəraminde jauro rayiyena ye, kidama Kəmandeye amanna ye, sawande kidaye yedə lawar wua wusəna sammaa nayiro njadi.

⁸ Adəma nangaro nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno coro tia juwanjagakkəna.

⁹ Koro Onesim, kəraminde amanna ye, jauro rayiyena ye, amndoye faldə ye tia cadduwi. Awo na adən wakkaji sammaa wulnjagai.

¹⁰ Aristarkus sawani kosoyedə nayia lewanjai. Markus awanrawagəna Barnabassedə ye lewanjai, kam caman kəlanjun nayiro mananjaanadə, nandoro isia, tia ngəlaro kapkənowo.

¹¹ Isa kam tiro Justus canidə ye lewanjai. Curo yaudiya Isaa gawuro waljanayen tayi runjama sawawani kida nodo bargaa Alaye wo, koro roni isabojaaana.

¹² Abafaras, kamndo fal, kidama Isa Almasiwuyedə, lewanjai. Sawi yaye moduwanjun nayi nangaro məldi, rawo Alaye samman dunoaro kalkallo danoworo.

¹³ Awoa nayi-a am bəрни Lawudikiyaye-a Hirafolisise-a nangaro ngənəptiro tia shedanəkki.

¹⁴ Luka lowotor rayiyenadə lewanjai, Dimas ye ngai.

¹⁵ Kəramiya Lawudikiyalan dasaanadəa lewanowo, Ya Nimfa-a jama Isaa gawu fannjun captaidə-aa lewanowo.

¹⁶ Wotiya adəa dawundon kərajaiya, yakkowo dawu jama Isaa gawu Lawudikiyaye yen kəraja, koro nayi ye wotiya Lawudikiyayedəa dawundon kəranowo.

¹⁷ Akifus yero: «Kida Kəmande njinadəro hangal gənane tumogəne!» wulgənowo.

¹⁸ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko. Wu koson dəgakkənadəa tansowo. Ser Alaye nayilan dəga!

1 TASALONIKAWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Tasalonikawudə jama Isaa gawu bərin nangaro, Bulus tayi-a rokko sa ganaro napkeno. Amma yaudiya laa hangalsango casange tia duyeranniya, nadəa kolje bəlawə laayen koje bəрни Korintiyero leyeno. Tasalonikawudə bone casai nangaro, tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdənniro, Bulus tayiro kəla awo ngəlaro asujanniye ruwuyeyeno, masammanno kəla kənde Isa Almasiwuye-a yim Kəmaye-ayen.

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənədə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adə jama Ala Bawadə-a Kəma Isa Almasiwudə-aye bəрни Tasalonikayen dasaanasodəro: Ser-a nanlewa-a nayilan dəga!

Alaa wusedu

² Sawi yaye nayi samma nangaro Alaa wuseniye, koro curo mod-uwandeyen kəla nayiyen Alaa koriye.

³ Adəgaima dadu baworo fuwu Ala Bawandeyen kidando kambərseye-a ngənəptundo kərawoye-a Kəmande Isa Almasiwulan təmando dama bawoa-a tangiye.

⁴ Kəramiya Ala jauro njaraanaso, tima nayia kərenjaro noniyena,

⁵ dalilnjudə kawurinde kəji mana ciye runjun gəni, kənduwo-a Ruhū Alaye-a tartip-an nandoro isəna nangaro, jiri kəndəgai dawundon nayi nangaro diyenadəa nonuwwadə gai.

⁶ Nayi ye halnde-a hal Kəmaye-aa gawuro walyew, bone kada jauro yawwa yaye, karwukəji Ruhū Alayen tuwandənadən kawuridəa mukko yindin kimowuw.

⁷ Adə nangaro jama Isaa gawu lardu Makidoniya-a Akaya-ayen dasaana samməro misallo walyew.

⁸ Adəgaima mana Kəmaye nandoyen tatardəna, lardu Makidoniya-a Akaya-aye runjaro gəni, ndaran yaye Alalan kambərsendo nowadaro walje, hār mərədunde awo laa wulduye baworo walyeno.

⁹ Tayi kəlanja lawar kəlanden jiri nandon samowuwwadəa wuljai, jiri nayi gumkiya ga kolluwe jawal Alayero ngawuwe wolodiya Ala Kəndəgaima-a jirema-ayero walluwwa,

¹⁰ koro Tadanju Isaye kəndənju samelan gurenuwidəa wuljai, ti duwon Ala tia karmolan cəsəngəna andia ajawu Alaye isidəro* samoyidə.

* **1:10 1:10** *ajawu Alaye isidə* - Kiyama.

2

Kida Bulusse bærni Tasalonikayen

¹ Këramiya, nayi kèlando kèndende nandoro bowuro waljänniro nonuwwa.

² Calan bærni Filibiyen bone yayie jauro kuttu andiro fælesaana yaye, nonuwwadè gai, Ala banasagane ridu bawoaro tagariri ngèwu sasakkènason kawufinju kèji nayiro wulngeyeraiye.

³ Awoa galgaldandedè awo laa yeskada, bi tayirnambu, bi jambayen isanni,

⁴ amma Ala mærsasane mukkontero kida kawuri kèji wulduye cakkènadè gai, ardiya kambe gèni, ardiya Alaye madaro wulliyè, ti duwon karwunde jarapcidè.

⁵ Nonuwwadè gai, ngaltema mana jajaktuyen bi awo mangarduyen nandoro isiyende, Aladè tima sheda wo.

⁶ Daraja na amben maniyende, bi nandon, bi na am gadeyen.

⁷ Andi kèngayamba Almasiwuyedè, kènduwo adè nanden mbeji, amma cuju adèyero dawundon rokura bawoaro walliyena. Jiri ya tadawanju cæriwidè gai,

⁸ nayiro kisngeyeraiye. Aaa, nayia jaumaro njarayiyena nangaro, nayiro kawuri kèji Alaye runju gèni, har rondema njadiyeya, rayiyena.

⁹ Këramiya, kidande-a ngønæptunde-aa labudda tanguwi: Kawuri kèji Alaye nayiro wulnjagaiye duwon, bune-a kausu-aro kida kidiye bare wundundomaro kurwowu gèngægèiyendero.

¹⁰ Nayidè shedawu, Ala ye ngai, nantayir-a jire-a taldu bawo-aro dawu nayi Isaa gawuyen kèndægai diyena.

¹¹ Nonuwwadè gai, jiri bawa tadawanjuro kissiyidè gai,

¹² andi ye wundundo yayea lowoniye karwundoro duno yiye, koro rindaniye kèndægai fuwu Alayen jussèna dewo yeiye, ti duwon nayia nodonju bargaa-a darajanju-aro ngaworo bowonjanadè.

Mana Alaye mowo-a wadu-a

¹³ Adèma nangaro dadu baworo Alaa wuseniye, sa mana Alaye wulnjagaiyenadèa mowuwwadèn, tia mana kambe gai gèni, mana Alaye gai kimowuw: Tima jiremoro mana Alayedè wo, koro curo karwu nayi Isaa gawuyen kidanju cædi.

¹⁴ Nayidè, këramiya, jama Alaye Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayen dasaanadè gairo walyew, dalilnjudè kuttu duwon tayi na yaudiyayen casanadèa nayi ye mukko amndoyen yawwa.

¹⁵ Tayi yaudiya Kèma Isa-a nawiya-aa ceyesènadè andi yea jauro basarsèra. Awo Ala cèraanaa cadiwawo, kèladowa am sammaye.

¹⁶ Kèrdiyaro njèkkawo cawandoro mana yiddiyedèa andiro damsagai. Adè nangaro, biwuwanja dama baworo na kojènarò cadi duwon, daryer-ambo Ala tayiro ajawunju fæleyeyeno.

Bulus jama bærni Tasalonikayea kuroro mæradunju

¹⁷ Andidè, këramiya, kawu ganaro karwulan gèni, tiyilan nayi-a faidiyena. Turuiyewawo yaye, mæradu jaumaro sadane sim-a sim-alan nayia kuroro kiraiye.

¹⁸ Nandoro kènsioro kiraiye, wu Bulusdè falla kojènarò kènsioro ciyekko, amma Yiwullis andiro damseyera.

¹⁹ Yim Kèma Isa walde isiya, awi gèle fuwunjun tèmande-a karwukèjinde-a awonde awulo boye-a wo? Nayima, gèna?

20 Aaa, nayima darajande ye, karwukəjinde ye wo!

3

1 Adəma nangaro, kanadiniyewaworo walyenniya, runde bəрни Atinayen napturo ngəlaro ruiye

2 nayiro kambərsendon duno-a kowori-a njoro Timoti ti duwon kəraminde ye, kidama Alaye andi-a rokko kawuri kəji Almasiwuye wulji yedəa nandoro juwagəiye,

3 bare wundundoma basari ani nangaro hangalnju cijənni. Ai, nayi kəlando Ala andia awo aniro kadarsaanaro nonuwwa.

4 Andi nayi-a rokko duwon, nayiro burwomani bone ani andia sawandidəa wulngeyeraiye. Ngaima wakkayeno, nonuwwadə gai.

5 Adəma nangaro, kanadinəkkiwaworo walyenniya, Timotia nandoro lawar kəla kambərsendoyen fanduro juwayeyekko, bare Jaraptumadə nanga laan nayia jaramnjane ngənəptundədə bowuro waljənni.

Timotiye Bulusso lawar kudo

6 Amma Timoti nandon kərma nandero ise lawar kəji kəla kambərsendo-a kərawondo-ayen kiwudo. Koro andiro sawiso karwu kəjiaro tansawe andia kuroro raawwa yeno, andi ye nayia kuroro rayiyenadə gai.

7 Adəma nangaro, kəramiya, curo kuttunde-a basarinde-ayen kambərsendodə cakke karwunde duno kiwando.

8 Kərma nangadəmbo dəgaiye, Kəmalan dunoaro danuwi nangaro.

9 Karwukəjinde dama bawo fuwu Alayen kəlandon fanniyedə, ndayin gəle Alaa wuseniye?

10 Bune-a kausu-aro dama baworo moduwa diye, nayia sim-a sim-alan njaruiyo awo kambərsendon maujənadəa yirgaiyoro.

11 Ala Bawande kəlanju-a Kəmande Isa-a jawal nandoro kənsioye andiro fəlesaa!

12 Kəmande cakko kərawondo kattendo yen, am samma yero ngəwuro tərge, jiri kərawonde ye nayi nangaro ngəwuro tərgeanadə gai.

13 Karwundo yea cakko yim Kəma Isa muminnanju samma-a rokko walde isiya, fuwu Ala Bawandeyen tayir-a biwu bawo-aro waljo! Amin.

4

Kəndəgai tayir

1 Daryerambo, kəramiya, nayiro jiri ardiya Alaye madaro kəndəgai diwidəa alamgeyeraiye, koro ngai diwi. Kərma nayia njaworiye, Kəma Isa nangaro lowonjaiye, cayemaa kəjənaro dewo!

2 Awoa wada nayiro Kəma Isayen njadiyenadəa nonuwwa.

3 Awo Ala cəraanadə, tima tayirro waldundo wo. Adə nangaro kənjəna dio kollowo.

4 Wundundo yaye nantayir-a daraja-alan tiyinju riwo nojo,

5 mangar diwilan gəni, kərđiya duwon Alaa nojannidə gai.

6 Bare wunduma kəraminjua kəla awo adəyen jambajənni bi amannju juwunni, dalilnjudə Kəmadə am jiri ania cadimaro ajawu gənajiyi nangaro, nayiro burwomani wulnjagaiye səmondo kassiyenadə gai.

7 Awoa Ala tayirnamun gəni, nantayirnin dəgaro andia bowosera.

8 Adəma nangaro wundu duwon alamdu adəa wajimadə kamba gəni, Alaa waji, ti duwon Ruhunju nayiro njadənadə.

⁹ Kēla kēramiyaa rawoyen mēradundo awo laa nayiro ruwuduwuye bawo, dalilnjudā Ala kēlanju nayia kamandoa raworo alamnjana nangaro.

¹⁰ Kēramiya samma lardu Makidoniya ngayea raawwa, diye! Amma kēramiya, nayia lowonjaiye, cayemaa kojēnaro dewo!

¹¹ Nia ngonowo naptu nanlewaye manowo, awowa kaandoro kiskēnowo, mukkondon kida dewo, nayiro wada njadiyenadā gai.

¹² Ngainin fuwu am Isaa gawu gēniyen kēndēgai darajaa diwi, koro wundumaro njuttēgəwwawo.

Kēnde Kēma Isaye

¹³ Kēramiya, kēla am ro carēmbēnayen nonuwiya, rayiye, bare am gade tēmanja bawodā* gai karwundo kuttajēnniro.

¹⁴ Isa nune karmolan cijēnaro kasatkeiyēa, ngainin walde isiya, Ala tayi Isaa gawu ro carēmbēnadā ti-a rokko cuwudidā yea kasaddiyēna.

¹⁵ Mana Kēmayen adāa wulnjagaiye, andi duwon roa har kēnde Kēmayero dēgaiyedā tayi ro carēmbēnadā burwoniyeawo.

¹⁶ Awoa Kēma kēlanju bowodu kēnduwoyē-a kowo malaiya kurayē-a nuktū kangadi Alayē-alan samelan jēpce tayi Almasiwua gawu sanunadā burwon cijai,

¹⁷ daji andi roa dēgaiyedāa tayi-a rokko curo fofouyen sadane Kēmadāa samelan kapkēiye. Adēgaima sawisoro Kēma-a rokko dēgaiye.

¹⁸ Adā nangaro mana anin karwu kamandoyero duno yowo!

5

Faadaro dēgaiyo!

¹ Kēramiya, kēla sanju-a jamannju-ayen mēradundo awo laa nayiro ruwuduwuye bawo,

² dalilnjudā nayi kēlando yim Kēmayedā* alama barwu curo buneyen isi gai wakkajiro dam nonuwwa.

³ Sa amsoyē: «Nanlewa-a sēriwo-alan dēgaiye!» cani duwon, daji sadēman, alama bone kēnjambiye kamu curoa lejidā gai, siduwu laa tayia cuwandi, jawal kēlanja mowoye bawo.

⁴ Amma nayidā, kēramiya, nayi curo duwuyen gēni duwon yim adā barwu gai yekkinndo bawolan isidā,

⁵ nayi samma tadawa nurre ye, kausuye ye. Andi† buneye ye gēni, duwuye ye gēni.

⁶ Adā nangaro bare kēnēm diyende, am gadeso cadidā gai, amma faadaro dēgaiyo, dabbargadaro nammiyo!

⁷ Awoa am kēnēm cadisodā bune kēnēm cadī, koro am casane sagarandaisodā ye bune casane sagarandai.

⁸ Amma andi kausuyedā, dabbargadaro nammiyo, kambērsē-a kērawo-aa sulwe gairo yakkiyo, tēma njēkkawoyēa jawa suye gairo yakkiyo!

⁹ Awoa Ala andia ajawuro kadarsaganni, amma Kēmande Isa Almasi-wuyen njēkkawo fandiyyoro kadarsaana.

¹⁰ Tima andi nangaro no. Ngaima walde isiya, faadaro dēgaiye yen kal, kēnēm diye yen kal, sawisoro ti-a rokko dēgaiye.

¹¹ Adāma nangaro wundundo yaye karwu kamanjuyero duno co tayia dunoaro cādo, jiri diwidā gai.

* 4:13 4.13 am gade tēmanja bawo - Am duwon jawal Kēma Isaye jaannidā. * 5:2 5.2 yim Kēmayedā - Kiyama. † 5:5 5.5 andi - Jama duwon Bulus-a rokko jawal Kēma Isaye jaanadā.

Gala daryeye

¹² Kɛramiya, nayia njaworiye, am duwon kida dawundon cadi ye, kɛla Kɛmayen nayia njanodi ye, gala njadi yedɛro daraja yowo!

¹³ Kidanja nangaro kɛrawolan tayiro jaumaro bɛrsɛm yowo. Curondon nanlewan dɛgaiwo.

¹⁴ Kɛramiya, nayia lowonjaiye, sɛmo am lusur kida wajanasoyea kasowo, karwu am sakkadayero duno yowo, am duno ganaaro banagɛnowo, wundu yayero kanadiaro wallowo.

¹⁵ Hangal gɛnanowo bare wunduma kuttua kuttun cɛrɛmbɛnni, amma sawiso kamando-a kam gade-asoro awo ngɛladɛmaa njɛddoro manowo.

¹⁶ Sawiso karwundo kɛjijo,

¹⁷ dadu baworo moduwa dewo,

¹⁸ awiso yayen Alaa wusenowo, adɛma awo Ala nayiro kɛla Isa Almasiwuyen cɛraanadɛ wo nangaro.

¹⁹ Bare Ruhu Alayero kida dapkɛwwi,

²⁰ bare mana nawinawiyea runuwwi,

²¹ amma awi yayea rijammowo, awo ngɛladɛa mukko yindin taiwo,

²² koro awo diwi fi yayea wanowo.

²³ Ala nanlewaye kɛlanju nayia tayir sɛrambo njado, koro har kɛnde Kɛma Isa Almasiwuyero ruhundo-a rondo-a tiyindo-a samma biwu ba-woaro rojo!

²⁴ Ti nayia bowonjanadɛ amanna, koro adɛa cɛdi.

Lewa daryeye

²⁵ Kɛramiya, andi yero moduwa saddowo.

²⁶ Kɛramiya sammaa lewa kɛrawoyen lewanowo.

²⁷ Fuwu Kɛmandeyen nayiro wulnjagakki, wotiya adɛa kɛramiya ngaro kɛragɛnowo.

²⁸ Ser Kɛmande Isa Almasiwuye nayilan dɛga!

2 TASALONIKAWU

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeya jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotiyanju burwoyeyen ruwujəgənayen ruwuyeyeno. Tasalonikawudə kua yaye bone casai, koro awo kada kəla kəndə Isa Almasiwuye-a yim Kəmaye-ayen curo wotiyanju burwoyeyen asujanni nangaro, tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdənniro, Bulus tayiro ruwujijye dole kawu kəndə Isayedəro turu daryeye-a kəndə Mai Turumaye-a wakkaji yeno.

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adə jama Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwudə-aye bəрни Tasalonikayen dasaanasodəro:

² Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwudə-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Kəramiya, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuseduro andiro wajimsaana, jiri jussənadə gai, dalilnjudə kambərsendo cayema kojənarə fuwu juwui, koro kərawo duwon wundundo yaye kamanjuro fəlejiyidə ye tərgai nangaro.

⁴ Adəma nangaro andi kəlande na jama Isaa gawu gadegadesoyen nayi nangaro kəla nettundo-a kambərsendo-a curo basari so, bone so yawi sammayen awulo buiye.

⁵ Awo adə ye shara Alayea jirero fəleji, ngainin kəla awo aniyen Ala nayia martawaaro njade nodonju bargaarə ngawuwi. Jiremaro nayi ye nodonju bargaa nangaro bone yawwa.

⁶ Aladə jire: Am duwon nayiro kuttu fəlenjaanadəro kuttu fəlejiyi,

⁷ koro nayi kuttu yawwadəro tustu njadi, andi yero ngai. Sa Kəma Isa samelan malaiyawanju kənduwoa-a rokko ise duniaro fəlediyiya, adə wakkaji.

⁸ Dawu kannu cambiyen ise am Alaa nojanni-a am kawuri kəji Kəmande Isayea jaanni-aro wowom gənjijiyi,

⁹ wowom duwon təmmaro ceriwawo, na Kəmandeye-a dunonju darajaaye-an kuruwun.

¹⁰ Yim adən* isiya, muminnanju tiro daraja cadi ye, dawu am kasacanama sammayen tiro ambəccagai ye, sheda kəlanjun wulnjagaiyenadə kasadduwwa nangaro.

¹¹ Adəma nangaro sawi yaye Alandeye bowodunju mowo nayia martawaaro njadorə moduwa njaddiye, koro kənduwonjuyen mərədundo galjo nayia njasakko awowa ngəla so, kida kambərsəye so sammaa deworo tia koriye.

* **1:10 1.10** *yim adən* - Kiyama.

¹² Adəgainin cu Kəmande Isayedə nayilan daraja cuwandi, nayi ye tilan fanduwı, kəla ser Alande-a Kəma Isa Almasiwudə-ayen.

2

Mai Turuma

¹ Kəramiya, kəla kənde Kəmande Isa Almasiwuye-a nanjun captunde-ayen nayia njaworiye,

² bare kəla ruhu, bi mana, bi wotiya laa nanden gairo ise yim Kəmandeyedə* cədəna canidəyen hangalndo cijenni, bare karwundo ye kamdənni.

³ Bare wunduma jawal fiman nayia jambanjanni. Yimdə isiwawo, sai tuwu daryeyedə ise Mai Turuma siduwu kudomadə ye duniaro fəlediyi duwon.

⁴ Tidə awi duwon am tiro Ala canı bi sujada caddidəa waje tayi sammaa kojənarə kəlanju jajakci, har curo Fado Alayen napce ti kəlanjuma Aladə wo cəni.

⁵ Sa wu nayi-a rokko awo ania wulnjagakkənədəa ngessuwwa wa?

⁶ To, awo kərma tia rojənədəa nonuwwa. Sai sanju kadardəna cədiya duwon, duniaro fəlediyi.

⁷ Kənduwo asər tuɾuye adə kərma kidanju cədi, amma ti kərma tia rojənədə roji ngai duwon, har sai tia sənəkciaya.

⁸ Daji Mai Turumadə duniaro fəlediyi, ti duwon Kəma Isa fudu cinjuyen tia sijiye daraja kəndenjuyen tia baworo cədidə.

⁹ Mai Turuma kəla jiri Yiwulis kida cədiyen duniaro ise kənduwo so, alama so, awo əjabba kattuwuye so

¹⁰ jamba diwi jiri jiri so samma dawu am no cadisoyen faidadi, dalilnjudə tayi jire duwon njəkkawo cuwudidəa rawo wajana nangaro.

¹¹ Adəma nangaro Ala tayiro jamba kənduwoa laa juwajiye kattuwudəa kasaccai,

¹² ngainin am duwon jiredəa kasatturo wajane awo jire gənidəa jaanamaso sammaro wowom gənajiyi.

Kambəsendon dunoaro danowo!

¹³ Kəramiya Kəma jairo njaraanaso, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuseduro andiro wajimsaana, dalilnjudə Ala nayia tən badiduramin njəkkawo fandoro kərenjana, njəkkawo duwon kida Ruhunju isatayirduwuye-a jire kasattuye-ayen tuwandidə.

¹⁴ Koro awo aniro daraja Kəmande Isa Almasiwuye fandoro Ala nayia kawurinde kəjiyen bowongera.

¹⁵ Adə nangaro, kəramiya, dunoaro danowo, awo nayiro alamnjagaiyənədəa mana ciye yen kal, wotiyandeye yen kal, ngəlaro ronowo!

¹⁶ Kəmande Isa Almasiwu kəlanju-a Ala Bawande ti duwon sernjuyen andia saraye karwundero har abadaro duno so, təma ngəla so cadənədəa

¹⁷ karwundo yero duno cado kəndo ngəla-a mana ngəla-a ngason nayia dunoaro njado!

3

Andiro Alaa sakkorowo!

* 2:2 2.2 yim Kəmandeyedə - Kiyama.

¹ Daryerambo, kɛramiya, andiro Alaa sakkorowo, mana Kɛmadɛye ndararo yaye tatarduwo daraja cuwando, jiri dawundo yen wakkajɛnadɛ gai,

² koro Ala andia mukko kɛlado-a kam diwi-asoyen samowo, am samma gɛni kambɛrsenjaa wo nangaro.

³ Amma Kɛmadɛ amanna, nayiro duno njade nayia Kɛladodɛn* njariwi.

⁴ Wada nayiro njadiyenadɛa kɛrma ye, fuwun ye gawiro Kɛma nangaro mɛrsaniyena.

⁵ Kɛmadɛ kɛrawo Alaye-a nettu Almasiwuye-aro karwundoa simojuwo!

Sɛmo kasta kɛla nanlusurren

⁶ Kɛramiya, cu Kɛmande Isa Almasiwuyen wada njadiye, kɛrami duwon lusurro walje alamdu andilan fanduwwadɛa ga wajimadɛ, jawalnjun luwowo!

⁷ Nayi kɛlando jiri misalnde ga wajimnjanadɛa nonuwwa, dalilnjudɛ sa dawundon dɛgaiyenadɛn, lusurro walliyende,

⁸ bi kɛmbo wundumaye dero buiyende, amma bune-a kausu-aro ngɛnɛptiye kida diyena, bare wundundomaro kurwowuro walliyendero.

⁹ Kɛnduwo adɛa taiyende nangaro gɛni, amma nayiro misal gaye njoro awo ania kidiye.

¹⁰ Sa dawundon dɛgaiyenadɛman, wada adɛa nayiro ngeiye: «Kam kida wajɛnamadɛ bare kɛmbo juwunni!»

¹¹ Adɛ yaye dawundon am laa lusur kida cadiwawo, amma awowa bowuye jur cadɛ mbeji canɛ fanniyena.

¹² Am jiri aniro cu Kɛma Isa Almasiwuyen wada yiye, naptu nanlewayen kida cado kɛmbo kɛlanjaye jawo!

¹³ Nayidɛ, kɛramiya, bare ngɛla dioro yimbaruwwi.

¹⁴ Kam laa awo wotiya adɛn wulliyenadɛa jɛgaiwawoa, tiro hangaldɛnowo, nangu fanjoro jawalnjun luwowo!

¹⁵ Amma bare tia wadumandoro ngonuwwi, kɛramindo gai sɛmonju kassowo.

Lewa daryeye

¹⁶ Kɛma Nanlewama kɛlanjudɛ nayiro sawi yaye jiri fin yaye nanlewa njado! Kɛmadɛ nayi samma-a rokko dɛga!

¹⁷ Wuma Bulus lewa adɛa mukkonilan ruwuyekko. Curo wotiyawani sammayen adɛma ruwuni wo, ngaiman ruwunɛkki.

¹⁸ Ser Kɛmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dɛga!

* 3:3 3.3 Kɛladodɛ - Yiwulis.

1 TIMOTI

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, kosolan bəрни Romben alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen kərga. Kiluwunniya, lardu Makidoniyaero leje Timoti kambərselan tadanju jireyedəro wotiya adəa ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa Bulus sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja, koro curonjun gala kəla jama Isaa gawuyen kistuwuye mbeji. Bulusse Timotiro bəрни Afisayelan napco, alamdu jireye curo kawuri kəjiyen tuwandidəa jamaro alamjuwo yeno.

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus kam duwon wada Ala Njəkkayimande-a Isa Almasiwu təmande-ayen kəngayambo walləkkənədə

² Timoti curo kambərsenyan tədani jireyedəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Səmo kasta kəla alamdu kattuwuyen

³ Sa lardu Makidoniyaero lekkidən nia njuworəkkənədə gai, bəрни Afisayelan namme am laaro wada ye, bare alamdu gade cadənni,

⁴ bi nyari bowuye so, taye kaan kaarinne dadu bawo so jaanniro. Awo ani kida Alaye kambərselan isidə yayero kambiwu bowuye cawudi.

⁵ Wada adəye leduwuramnjudə tima kərawo duwon karwu tayir-a sariwu bawoa-a kambərsə nanmənafək bawoa-alan isidə wo.

⁶ Am laa jawal adəa koljane mana bowuyero ngasaana.

⁷ Maləmba Attaurayero waldu majaison, awo manajai ye, tabbaccagai yedəmaa nojanni.

⁸ Kam wadawa Attaurayelan ngəlaro fəidadiya, Attauradə awo ngəlaro noniyena.

⁹ Adəgaima wadadəa jirewuro gəni kedo, amma am diwi diowu so, tuřuwu so, Alaa ga waduwu so, biwuwu so, tayirnambuwu so, luwaptuwu so, am bawanja-a yanja-aa njejuwu so, kamceji so,

¹⁰ kənjənawu so, luttuwu so, kəreəa sawurwu so, kattuwu so, aman bowu so, am gade alamdu jireye waduwu so sammaro kedoro noniyena.

¹¹ Alamdu jireye adə curo kawuri kəji darajaa Ala bargayen kərgə, kawuri kəji duwon Ala mukkoniro cakkənədə wo.

Isaye biwuwua njəkkawo

¹² Kəmande Isa Almasiwu ti duwon karwuniro duno cakkənədə wusenəkki, dalilnjudə wua amannaro ngose kidamanjuro galasəna nangaro.

¹³ Wu calan Isaa bastuma ye, gawunjua basarduma ye, koro kam jau yaye, nodunambu-a kambərsenambu-alan ngai dikkəna nangaro kanjimari Alaye fəndəkke,

¹⁴ Kəmande sernju tərəm wuro fəlesiye, kambərsə-a kərawo-a Isa Almasiwulan dasaanədə yea kiwandəkko.

¹⁵ Mana adə awo mərsaduye ye, kibburo kasattuye ye: Isa Almasiwu duniaro biwuwua njəkkaworo kadio, koro curonjan wuma kuradə wo.

¹⁶ Akko dalil kanjimarinju wuro fəlesəgənədə: Isa Almasiwu wu biwuma kuradəlan kanadinju ci bawodəa misal gairo am duwon tia fuwun kasaccane ro sawisoye cawandidəro fəlejiyi.

¹⁷ Mai Sawisoma, təmmaro nuiwawo ye, turuiwawo yedə, ti duwon Ala tilodəro bərsəm-a daraja-a har abada abadinno tio! Amin.

¹⁸ Timoti tadani, kəla mana nawinawiye calan kəlanəmlan wuljanadəyen wada adəa mukkonəmbo yakkəkkəna, manadəlan məldu ngəlan məldəne,

¹⁹ karwunəmdəa kambərse-a sariwu bawoa-alan rone. Am laa awo ania wajane har kambərseja sulat faida baworo walyeno.

²⁰ Curonjan Himenayus-a Aleksanda-a mbeji. Caro bare gadero Alaa bassanniro tayia mukko Yiwulissero kekko.*

2

Gala kəla moduwəyen

¹ Burwo sallammin jama samma nangaro Alaa caworo, moduwa cado, lowoja, wusejaro tayia lowokki,

² koro maiya-a am kənduwoa samma-a nangaro Alaa caworo, naptu nanlewaye fandiyo, nanmumin-a bərsəm-a sammalan dəgəiyoro.

³ Adə ngəla ye, fuwu Ala Njəkkayimandeyen awo ardiduye ye,

⁴ ti duwon am samma njəkkawo cawando, jire ye nojaro cəraanadə.

⁵ Awoa Aladə fal, katte Ala-a am-ayen solomadə ye fal, kamdə tima Isa Almasiwudə wo,

⁶ ti duwon am sammaa merujoro kəlanju cinadə. Adəma sheda sanju kalkallan isənadə wo,

⁷ koro adəma nangaro Ala wua mawoduma ye, kəngəyam yero galaseno, kattuwu gəni, jire wulləkki, koro kəla kambərse-a jire-ayen maləm kərdiyaye yero galaseno.

⁸ Adə nangaro ndaran yaye kongwawa mukko tayir sapkadaa gərgadu bi kambiwu bawoaro moduwa cadiya, raakko.

⁹ Jiri adəgəinin kamuwa ye kajəmu candəna bərsəmğadaa kəlanja cariwiaro luja, jawu so, kare dinarre so, mursam so, kajəmu jairo tamanna solan gəni,

¹⁰ amma kəndo ngəlalan, kamuwa tayi Ala ridawuro bayindanadə gai.

¹¹ Kamudə curo kənga samməyen kədək napco alamdu kərənjo.

¹² Kamudəro alamdu bi kongwaa nodo amargəkkəni, biya gəm napco.

¹³ Awoa Ala burwon Adamba alakkeno, daji Auwa yea alakkeno.

¹⁴ Koro Adamba gəni, kamudəmaa Yiwulis jambaje biwumaro walyeno.

¹⁵ Amma kambərse-a kərawo-a nantayir-alan kəlanju cəriwiaro fuwu juwuia, kənjambiyen njəkkawo cuwandi.

3

Fuwuma jama Isaa gawuyero walda

¹ Mana adə jairo kibbu: Kam laa fuwuma jama Isaa gawuyero walduro mayenoa, kida ngəla cəraana.

* **1:20 1.20** *tayia mukko Yiwulissero kekko* - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni.

² Adə nangaro fuwumadə dole tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, kəla riwoma, kam hangalla, kəlanjuro kistuwuma, kusotto sosaduma, koro kam rakce amba alamjiro waljo.

³ Kənjama bi mukko kamboia gəni, kam rokura bawoaro waljo, nanlewan dəga. Bare kunguna rawomaro waljənni,

⁴ amma kam fannju ngəlaro cunodi ye, yallanju mananju fanjai ye, koro tiro daraja cadi yero waljo.

⁵ Kam fannjua nodo nojənnidə, jiri fin gəle jama Alayedəro kissiyyi?

⁶ Bare kamdə Isaa gama bərinno waljənni. Adə gənia, rokura tia cədanə womom Yiwulissero ngayi.

⁷ Koro dole am Isaa gawu gənisoye ngəlanju wuljairo waljo, bare diwinju wuljane kel Yiwulissero cukkurənni.

Banama jama Isaa gawuyero walda

⁸ Jiri adəgainin banawudə ye dole darajaaro walja, bare mana yindiaro waljanni, bi kənjama, bi riwa cukkowona bomaro waljanni.

⁹ Adəgaima asər kambərseyedəa karwu sariwu bawoalan roja.

¹⁰ Amma burwon tayia rijarpa, awima waada tayilan bawoa, daji kidanja banawuye cado.

¹¹ Jiri adəgainin kamuwadə ye darajaaro walja, bare diwi am gadeye wuljanni, amma kəlanja cariwə, koro awi yayen amannaro walja.

¹² Ti banamadə kam kamu fallaro waljo, koro yallanju-a fannju-a ngəlaro cunodiro waljo.

¹³ Adəgaima tayi duwon kidanja banawuye ngəlaro cadidə daraja ye cawandi, koro kambərsejəna Isa Almasiwuyen jauro duno ye cuwandi.

Asər nanmuminne

¹⁴ Təmani nanəmbo tussənnin kəndeye mbeji, amma awo ania niro ruwunjəgəkkidə,

¹⁵ duwan isəkkəniro walyenoa, jiri dole naptu am Alaye fannjuyen cadiyedəa nonəmi. Alaye fannjudə, tima jama Ala Kəndəgaimaye, wajila jireyedə wo.

¹⁶ Tabbat asər nanmuminnedə jauro kibbu:

*Ti Almasiwudə tiyilan bayindəna,
Ruhu Alaye ye ti jiremaro wuljəna,
malaiyawa ye tia caruna,
dawu jama kərdiyayen tia saccana ye,
dunia ngan tia kasaccana ye,
koro darajaalan tia samero camowona ye.*

4

Am laaye jawal kambərseyedəa koldu

¹ Ruhu Alaye farakko wuljəna, dunia daryejijya, am laa jawal kambərseyedəa koljane karuwa jambamaso-a alamdu sedannasoye-a jagai.

² Tayidə mənafəkka ye, kattuwu kamdawu ye, koro karwunja dangər lan balodəna gai.*

* **4:2 4.2** karwunja dangər lan balodəna gai - Naptu kuttu karwunjaye nangaro, rakcane gadero jire-a jirenambu-a gayirjaiwawo.

³ Niya dio-a kəmbo laa bo-a ambo dapcagai, kəmbo duwon Ala kambərsewu jire nojanama wusejaiaro camoworo alakcənədə.

⁴ Adəgaima awo Ala alakcəna samma ngəla, koro awima waduye bawo, kam Alaa wusejialan cəmojia,

⁵ mana Alaye-a moduwa-ayen awo samma tayirro walji nangaro.

Kidama ngəla Isa Almasiwuye

⁶ Awo ania karamiyadəro isanogəmiya, kidama ngəla Isa Almasiwuyero walləmi, kidama duwon mana kambərseye-a alamdu jireye jəgana-aa ngəlaro kərənjanədə.

⁷ Nyari bowuye faida bawoa wane, kəlanəmba nanmuminnin alamme!

⁸ Tiyi sangodə faidanju ganama, amma nanmumində awi yayen jairo faidaa, dalilnjudə kərmama yen kal, ro sawisoye yen kal, tabbat riwanju fandəmi nangaro.

⁹ Mana adə awo mərsaduye ye, kibburowo kasattuye ye:

¹⁰ Dalil ngənəptundeye ye, məldundeye yedə, tima Ala Kəndəgaimalan təmandea, ti duwon Njəkkayima am sammaye, masammanno am tia kasaccanamadə.

¹¹ Awo aniye kəlan wada ye, alamme!

¹² Bare wunduma nanjaironəm nangaro rudu fəlenjəgənni, amma am Isaa kasattuwudəro manalan, hallan, kərawolan, kambərselan, nantayirlan misallo walle.

¹³ Kawu waldəkke isəkkiro, jamaro kitawu Alaye kəraduwu-a kowori njo-a alamdu-aro ngəlaro kiskəne.

¹⁴ Bare kənjo serre karwunəmlan dəganadəa ngessəmmi, kənjo duwon amwurawa nawinawi cade mukkonja kəlanəmbo gənajagane mowomadə.

¹⁵ Awo ania jairo de ngənəptəne, ngainin am samma fuwu bonəmdəa federo carui.

¹⁶ Kəlanəm-a aləmdunəm-aro hangal gənane, bare tayia kolləmmi. Awo ania dimiya, kəlanəm-a am nia kərənnejaiso-aa yikkagəmi.

5

Gala kəla kamuwa kwa faccaanaayen

¹ Bare kiariro yikkadəmmi, bawanəm gai karwunjuro duno yakke, jairowa yea yanəmgənaso gairo tai,

² kəmurjowa yea yanəm gairo tai, ferowa yea nantayir sammalan yanəmgənaso gairo tai.

³ Kamuwa kwa faccaanaa jireyero kiskəne.

⁴ Amma kamu kwa faccəgənaa laa tadawa bi diwuwa cədanaa, burwo sallammın kəla am fannjayen Ala rida cəro tayiro kissaa, adə fuwu Alayen awo ardiduye.

⁵ Kamu kwa faccəgənaa jiremaro banama cədannidə təmanju Alaro cakkəna, koro bune-a kausu-a dadu baworo tia moduwa-a lowo-alan cuwori.

⁶ Amma kamu kwa faccəgənaa duwon naptunjun kəji fanda kəlanjuye majimadə, tidə ronjua yaye, nuna.

⁷ Awo aniye kəlan tayiro wada ye, bare awo waada tayilan tuwandənni.

⁸ Kam laa amnjuro masammanno am fannjuyero kissiyawowa, kambərsədəa angərje kam Alaa kasaccənnimaa nandiwın kojəna.

9 Kēla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayedən cu kamu hal adə gaiye runju ruwune: Ti kamu kərwunju firakku najəgəna ye, kwanju roalan amanju juwunni ye,

10 koro amso ngəlanju wuljai, maananjudə yallanjua ngəlaro isawu-rajəgəna ye, kusottowaa sosajəna ye, si muminneyedəa tuljəna ye, amsoro curo jəktunjayen banajəgəna ye, koro kəndo ngəla jiri fi yayea dioro kəlanju cakkəna.

11 Amma bare kēla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayedən cu kamuwa dawu dunonjayen dasaanayedəa ruwunəmmi, dalilnjudə mangarnja diwi cijiya, Almasiwua koljane niya dio majane

12 amannja burwon ndəpcanadəa kamjana nangaro wowom Alaye tayia cə dai.

13 Sa adə yen lawuro waljai ye, fado fadoro lejai ye. Adəmaa kojənaro kalala bowuye cade awo tayia casakkənniro ngasayi, koro awo tayiro wulduro candənnidəa wuljai.

14 Adəma nangaro kamuwa duwon kwa faccaanaa dawu dunonjayen dasaanadə niya cade yalla casambe fannjaro ngəlaro kissagaiya, raakko. Ngainin Kəladodə dama awo laa diwi wulduye cuwandiawo.

15 Curonjan laa jawallan caluwe kərma Yiwulissa gawuro waljana mbeji.

16 Kamu Isaa gama laa curo kəramiyanjuyen kamuwa kwa faccaanaa cədanaa, tayia banajuwo. Bare kurwowudəa jama Isaa gawuro koljəgənni, amma jama Isaa gawudə kamuwa kwa faccaanaa jiremaro banama cadannidəa banajaa.

Kəla amwurawa jama Isaa gawuyen

17 Amwurawa jamadəa ngəlaro canodidəro daraja kawakyindi tio, masammanno tayi duwon jauru kida mawodu-a alamdu-ayero ngənəptaidə.

18 Awoa kitawuye ngai wulje: «Bare dalo wastu cədi duwon cinjuro cambu yakkəmmi,»† koro: «Kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna,»† cəna.

19 Shedawu yindi bi yakku awo fal wuljaiyen gənia, bare ngadar kəla amwurawayen kasaddəmmi.

20 Tayi duwon biwu cadimasodəro fuwu jama sammayen yikkade, tayi gapcanadə rijaro.

21 Fuwu Ala-a Isa Almasiwu-a malaiyawa kərejənadə-ayen niro wada njikki, gayirdu baworo awo ania gai, bare awima curo kangurnoyen dimmi.

22 Bare gannəme mukko kəla ambero gənağəme tayia amwurawaro galanəmmi, bare ambo kəldəgəme biwu dimmi, kəlanəmba nantayirnin rone.

23 Bare gadero ingi runju yammii, diben ye gana yai, curonəm-a morimorinəm-a nangaro.

24 Am laasoye biwunja federo fəledane tayia na sharayero leduro burwojai, amma am laasoye biwunja ngawonja jagai.

25 Jiri adəgainin kəndo ngəla ngəla federo fəledai, koro tayi kərma fəledaiwawodəma ye rakcane tussənaro gəradaiwawo.

6

Kəla kareawa-a kəmawanja-ayen

¹ Käreawa samma kəmawanjaa darajaaro ngoja, bare am cu Alaye-a alamdundedə-a bassanni-ro.

² Käreawa duwon kəmawanja Isaa gawudə bare tayi kəramiya nangaro tayiro daraja njo koljanni, cuju adəyero tayiro kida jauru ngəlaro caddo, dalilnjudə am kidanjan riwa cawandidə kəramiya kərawowu nangaro. Awo ania alamme, jamadəye karwunjaro duno ye!

Kəla alamdu kattuwuye-a arsiyi jireye-ayen

³ Kam mana jireye Kəmande Isa Almasiwuye-a alamdu nanmuminne-a waje alamdu gade cədimadə,

⁴ tidə rokurama awima asujiwawo. Mangar diwi gasiptu-a kambiwu kəla kalmawayen dio-aye tilan kərga. Awo ani ye nandəri so, lawala so, lanna so, sariwu nankələdoye so,

⁵ koro kambiwu ceriwawo dawu jirenambuwo hangal yeskadaayero cuwudi. Am ani Alaa gadəa jawal arsiyi dioyero ngojana.

⁶ Amma Alaa ga-a mangar bawoan naptu-adə, tima arsiyi kura wo.

⁷ Awo awima duniaro kudiyende, koro awima ngoniyə tuluwiyewawo.

⁸ Adə yaye kambo-a kajəmu-a taiyena, adəma andia sadəna.

⁹ Amma am gariwuro waldu majaimasodə jarapta kel gai-a mangar diwi kəla bawoa gade kada-aro casukkuri. Daji awo ani ye tayia cadane təgəmbo faccagai.

¹⁰ Adəgaima kunguna rawodə tima fərdu awo diwi diwi jiri fiye yaye wo. Am laaso mangar adəlan jawal kambərseyedəa koljane karwunjaa kuttu kadan jayera.

Gala daryeye

¹¹ Amma nidə, kam Alaye, awo ania wane, jire-a nanmumin-a kambərse-a kərawo-a nettu-a rokuranambu-a mane!

¹² Məldu ngəla kambərseyedəlan məldəne, ro sawisoye duwon Ala tiro bowonjəna ye, ti nangaro fuwu shedawu ngəwuyen sheda ngəla dimma yedəa ngəlaro tai.

¹³ Fuwu Ala awi yayero ro njoma-a Isa Almasiwu Buntus Bilatusso ngəlaro sheda cəddəna-ayen wada njikki,

¹⁴ awima waada bawo bi sariwu bawoaro har yim Kəmande Isa Almasiwu fəlediyidəro awo adəa rone.

¹⁵ Fəleduwunjudə, Ala cakke sanju kalkallan wakkaji. Aladə ti runju tok Mai Kura bargaa wo, Mai maiyaye, koro Kəma kəmawaye.

¹⁶ Ti tilonjuma nuiwawo, curo nur laa kam fima rakce karənjawowoyen kərga, wunduma ngalte tia curunni, koro rakce tia curuiwawo. Daraja-a kənduwo sawisoye-a kaanju! Amin.

¹⁷ Gariwuwa dunia adəyero wada ye, bare rokura cadənni bi arsiyi duniaye tabbat bawoaro təma casakkənni, amma Alaro təmanja casakko, ti duwon kəji kələndeyero awisoa andiro sadimadə.

¹⁸ Wada ye, awo ngəla cado, kəndo ngəlan arsiyiwuro walja, koro jaija-a kərə-aro walja.

¹⁹ Adəgainin ro jireyedəa cawandoro arsiyi ngəla kəlanjaro ajaram kibbu dunia fuwuyero capcagai.

²⁰ Timoti, awo Ala mukkonəmbo cakkənadəa rone, bare mana faida bawoa so, kambiwu kattuwuye tiro ilmu cani so dimmi,

²¹ ilmu kattuwuye duwon am laaso jaane jawal kambərseyeə koljanadə. Ser Alaye nayilan dəga!

2 TIMOTI

Wotiya kənyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngəyam Isa Almasiwuye, nangadembo kosolan bəрни Romben kərga duwon, wotiya adəa Timoti kambərselan tadanju jireyedəro tussənni ngawo wotiyanju burwoye ruwujənayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja, koro wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja. Bulus tussiwawo nuiro nojəna nangaro, Timotiro curo awi yayen kəlanju cəriwo, bone njalan necco, kida kawuri kəji mawodumayedəa cədo, kida Ala tiro cina sammaa kalkallo tumojuwo cəne tiro duno kaino.

Wotiya kənyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəla wadu roye Isa Almasiwulan dəganayen kəngəyam Isa Almasiwuyero walləkkənədə

² Timoti tadani jauru raakkənədəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Bune-a kausu-a dadu baworo curo moduwaniyen nia tannjəkki duwon, Alaa wusenəkki, Ala duwon kida karwunin sariwu bawoalan tiro yiddəkkidə, jiri amwurawani ye cadənədə gai.

⁴ Simalonəmba* tangəkkiya, karwuni jauru kəjjoro nia kuroro jaumaro raakkəna.

⁵ Kambərsenəm nanmənafək bawoa tangəkki, kambərse duwon kakanəm Ya Luwusi-a yanəm Afiniki-alan burwon dəgana, koro kərma ni yen tabbatto dəganədə.

⁶ Adəma nangaro niro isatannjəgəkki, kənjə Alaye sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən† njinadəa ngəlaro dunoane!

⁷ Awoa Ruhū duwon Ala andiro sadənədə andia sasakke koiwuro gəni, kənduwo-a kərawo-a kəlarıwo-aaro walliye.

⁸ Adə nangaro bare kəla sheda Kəmandeye bi wu kosomanjuyen nangunəmmi, amma wuro kəldəgəne kənduwo Alayen kawuri kəji nangaro bone yai.

⁹ Awoa Ala kəndonde nangaro gəni, nianju-a sernju-a nangaro andia sakkaye naptu nantayirren dəgəiyoro bowosana. Sernjudəa Isa Almasiwuyen kawu dunia alaktənəman andiro sedo,

¹⁰ amma kərma kənde Njəkkayimande Isa Almasiwuyen fəlejəna. Tima karmodəa baworo kalakce ro sawisoye ceriwawoa kawuri kəjidəyen bayinjo.

¹¹ Kawuri kəji adəmaro Ala wua mawoduma ye, kəngəyam ye, maləm yero galaseno.

* **1:4 1.4** simalo - So. † **1:6 1.6** sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən - Kəndo adəyen Timoti kidama kawuri kəjjero waljəna.

¹² Adəma nangaro, wu ye kərma bone adəa yakkidə, amma nangukkəni, dalinjudə ti kasaddəkkənədəa nokkəna, koro kawuri kəji mukkoniro cakkənədəa har yimdəro[‡] rojiro jaumaro nokkəna nangaro.

¹³ Misal mana jireye wun fannəmmədəa ngəlaro tai, kambərse-a kərawo-a duwon Isa Almasiwuyen dasayidən.

¹⁴ Bana Ruhu Alaye andilan dəganadəyen awo ngəla mukkonəmbo cakkənədəa rone.

¹⁵ Nonəmma, tayi cidi Asiyayen dasaana samma wua kolsana, curonjan Fibolus-a Hermajiya-a ye mbeji.

¹⁶ Kəmande kanjimərinju am fado Onesifarussero fəlejuwo, karwuni ngəwuro isabojəgəna, koro wu koson dəgakkənaro nangusənni.

¹⁷ Bərnə Rombero kadinniya, wua tai dajə mase siwando.

¹⁸ Kəmande tia cakko yim adən kanjimərinju cuwando! Jiri bana ngəwu bərnə Afisayen sukkudənədəa ni kəlanəm dam nonəmma.

2

Soji amanna Isa Almasiwuye

¹ Nidə, tadani, ser Isa Almasiwulan dəganədəlan duno fande!

² Awo fuwu shedawu kadayen wulləkke fannəmmədəa mukko am amannaye rakcane am gade yero alamjagairo yakke.

³ Wuro kəldəgəne soji ngəla Isa Almasiwuye gai bone yai.

⁴ Soji fima kəriwu cədi duwon hangalnju awowa dunia adəyero cakkiwawo, dalinjudə ardiya kajallanjuyə maji nangaro.

⁵ Curo ngərəm siyen kam wadawa bikkeyedəa jəgaiwawoa, ariawu kənnasarre cuwandiawo.

⁶ Koro barema ngənəptumadə dole tima burwon nemalan nuwanju cuwandidə wo.

⁷ Kəla awo wulləkkənədəyen ngəlaro kəlanəm kore, Kəmadə niro nodu awo sammayəa nji.

⁸ Isa Almasiwua tange, ti karmolan cijəna ye, kaduwu Mai Daudaye ye, curo kawuri kəjidəyen wulləkkənədə gai.

⁹ Koro kawuri kəji adəma nangaro bone yakki, har wu kosoma gai sargalan sasakkerəna, amma mana Alayedə tikkeriwawo.

¹⁰ Adə nangaro curo awo sammayen kəla am Ala kərəjənasodəyen mərnəkki, ngainin tayi ye njəkkawo Isa Almasiwulan dəganədə-a daraja sawisoye-a cawandi.

¹¹ Mana adə juro kibbu: Isa-a rokko kanuiyēa, andi ti-a rokko dəgaiye.

¹² Mərniyēa, andi ti-a rokko kərmai diye. Tia angərniyēa, ti ye andia angərsai.

¹³ Amma aman bawoaro walliyēa, ti amanna dəgai, awoa ti rakce kəlanjua angərjiwawo.

Kidama ngəla Alaye

¹⁴ Jamadəro awo ania isatakkəne, fuwu Alayen səmonja kasse, bare kəla kalmawayen kambiwu cadənniro. Kambiwudə awimaro faida bawo, koro am tia kərənjənasodə faccagai.

¹⁵ Koworə de kam kida ngəla cədəna gai fuwu Alayen fəledəne, kidama duwon nangu ye tia cədaiwawo, mana jireye ye kalkallo alamjidə.

¹⁶ Amma mana bowuyē faida bawoaro kane, am duwon manawa aniro kəlanja casakkənasodə tayi-a Ala-ayē kattenja kuruwuji,

[‡] 1:12 1.12 har yimdəro - Kiyama.

17 koro mananjasodə tuno kura gai ndara yayero tatar diyi. Curonjan Himenayus-a Filitus-a mbeji,

18 tayidə jawal jireyedəa koljana, cinowo duniaye wakkajəna cane amsoye kambərsenja səbbaljai.

19 Adəson fərdu dunoa Ala gənajənadə cək daada, tawa* adə tiro bakkaada: «Kəmande am kaanjudəa nojəna,»† koro: «Kam duwon cu Kəmandeye bowojənamadə jawal diwilan culuwo!»

20 Curo fado kurayen tasa dinarre-a riwullaye-a bas gəni, kəskaye-a tuloye-a ye mbeji. Laanja darajaa, laa ye daraja bawoa.

21 Kam laa awo diwi ani samman kəlanju tuljiya, tasa darajaa gai tayirro walji, koro kəmanjuro faidaa ye, kəndo ngəla sammaro dabbargada ye.

22 Mangar diwi diwi nanjairoyedəro kadəne, am duwon Kəmandea karwu tayirnin bowojaimasodə-a rokko jawal jireye-a kambərseye-a kərawoye-a nanlewaye-adəa ngəlaro gai.

23 Amma kambiwu bowuye hangalnambuyedəa wane, lawala cuwudiro nonəmma nangaro.

24 Wolodi Alayedə bare lawala cədənni, dole wundu yayero rokura bawoa-a kanadia-aro waljo, koro kam rakce alamji ye,

25 rokura bawoalan waduwnjua jawallo cakki yero waljo. Waneye Ala tayiro dama təmduye ce nodu jiredəyeya cawandi.

26 Adəgaima hangalnja cawande kel Yiwulissen caluwi, awoa Yiwulisdə awo cəraana cadoro tayia cədana.

3

Hal amsoye jaman daryeyen

1 Amma adəa none, dunia daryejijya, jaman jau fit mbeji.

2 Amso kəlanja-a kunguna-a rawowuro waljai, koro kəla fəleduwu ye, rokurawu yero waljai. Alaa rajai, yanja-a bawanja-aye mana ngojaiwawo, koro sernambuwwu ye, tayirnambuwwu yero waljai.

3 Kərawo bawoa, karwu cələmba, ngadarwu, kəlarəwonambuwwu, kələdowa, awo ngəlaye kemiya,

4 aman bowu, karwu yeskadaa, rokura ngowadaa, koro awo karwunjaye Alaa kojənarə rawowuro waljai.

5 Alama nanmuminne fəlejai, amma kənduwonju angərjai. Am anin kuruwunno lene!

6 Curonjan laa fado fadoro ngasaye kamuwa kəske biwulan lapkada jarawa fi yayero kəlanja casakkənədəa jambajai.

7 Kamuwa ani sawiso cəri duwon, təmmaro rakkane jiredəa asujaiwawo.

8 Jiři Janes-a Jambara-a* Nawi Musaa ga wajənadə gai, am ani ye jiredəa ga wajai, am duwon hangalnja ye yeskada, kambərsenja ye faida bawoadə.

9 Amma fuwu jawuiwawo, jiři am yindi aniro wakkajəgənadə gai, wundu yaye hangalnambunjadəa federo asuji.

Gala daryeye

10 Nidə, alamduni-a kəndəgəini-a niani-a kambərseni-a kanadini-a kərawoni-a nettuni dama bawo-a sammaa gamma.

* 2:19 2:19 tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaida. † 2:19 2:19 KI 16.5 * 3:8
3.8 Janes-a Jambara-a - Kəmbafiwu Fira'aunaye.

11 Koro basari-a bone-a bærni Antakiya-a Ikoniya-a Listæra-ayen yakkænadæa nonæmma, amma Kæmandema tayi sammalan wua sækkawo!

12 Labudda wundu duwon Isa Almasiwua galan naptu nanmuminne dio cæraanamadæ basari cai,

13 koro am diwi-a jambawu-a nandiwin tasargai: Am gadea jambajai, koro tayi kælanjamaa jambajai.

14 Amma nidæ, curo awo rime kasaddæmmadæyen dægai. Am tia njasakkæranadæa nonæmma,

15 koro tæn ganænmlan kitawu Alayedæa nonæmma, kitawu duwon rake ilmu njade kambærse Isa Almasiwuyen njækkawo fandæmidæ.

16 Awo kitawulan ruwuwada samma sindu Alayen kadio, koro alamdu-a njækkado-a simodu-a curo jireyen njærgæro-a faidanju,

17 ngainin kam Alaye kændo ngæla fi yaye dioro cotto dabbargadaro walji.

4

1 Fuwu Ala-a Isa Almasiwu ti duwon am roa-a sanuna-aro shara cæddimadæ-ayen, koro kændenju-a kærmainju-a nangaro nia jauru lowonjækki,

2 mana Alayedæa mawone, sanju ngæla yen kal, sanju ngæla gæni yen kal dabbardæne, amba simone, tayiro yikkade, curo kanadi-a alamdu-ayen karwunjaru duno yakke.

3 Sanju cædiya, amso alamdu jireyedæa ngojaiwawo, amma kærifim sæmonjaye nangaro kælanjaro malæmba mangarnjaa galdawu capcagai,

4 koro suwordane jiredæa kærænduro wajane nyari kattuwaye jagai.

5 Amma nidæ, curo awi yayen kælanæm riwe, bone njalan nedde, kida kawuri kæji mawodumayedæa de, kida Ala njina sammaa kalkallo tumogæne!

6 Wudæ, roni bu fida gairo kærma fijai, wotte sani dunia adæa kolduye del karænjenja.

7 Mældu ngælan mældækkæna, ngæræmmi ye tumogækkæna, koro kambærседæ yea rokkæna.

8 Daryerambo æriawu kænnaaræ nanjireye, æriawu duwon Kæma ti sharama jireye yim adæn wuro sidæ gænaada mbeji, koro wu runiro gæni, am duwon kændenju karwu kæjiaro gurejai samma yero ci.

Mana Timotiro

9 Kowæfine duwan naniro are,

10 Dimas dunia adæa cæraanadæro wua kolse bærni Tasalonikayero lejæna, Karisha ye lardu Galatiyayero lejæna, koro Titus ye lardu Dal-matiyayero lejæna nangaro.

11 Luka runju nanin dæga. Markussa ngone naniro arowo, curo kidaniyen ti faidaa nangaro.

12 Tikikussa bærni Afisayero nodækkæna.

13 Isæmiya, barmusni fado Karpussen bærni Taruwassen kollækkænadæa sukkude. Kitawuwadæ yea sukkude, masammanno kitawuwa karawiyedæa.

14 Aleksanda kagælmadæ wuro kuttu ngæwu fælesægæna, amma Kæmadæ kæla kændonjuyen ti yero fælejyi.

15 Ni ye tiro hangal gænane, kawurindero tai daje takkal cækkæna nangaro.

¹⁶ Sa burwon kəlani moworo shararamnin dakkənadən, wunduma ise wuro banasəgənni, tayi samma wua kolsera. Bare Ala kəla adəyen tayia cuworənni!

¹⁷ Amma Kəmadə wu-a rokko daje kawurinjudəa kərđiya sammaro wulgəkke fanjaro wuro duno seno. Adəgaima wua ci ngamben səmowo.

¹⁸ Kəmadə wua kəndo diwi samman səməyi, koro kəlewa salai nodonju bargaa sameyero wua sadi. Tiro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

¹⁹ Wuro Ya Bilkisu-a Akila-a am fado Onesifarusse-aa lewane.

²⁰ Erastus bərnı Korintiyen napkeno, koro Tarofimus dondidəro tia bərnı Militussen kolyekko.

²¹ Kowərine kawu sa kakuye isidəro are.* Ebulus-a Pudens-a Linus-a Ya Kolodiya-a kəramiya samma-a nia lewanjai.

²² Kəmadə ni-a rokko dəga, sernju ye nayi sammalan dəga!

* **4:21 4.21** kawu sa kakuye isidəro are - Sa kakuyen bəlawuro tekuyen yojiwawo.

TITUS

Wotiya Bulusse Titusso ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Titusso alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja. Titusso bəlawə cuku Kərette samman jama Isaa gawuro amwurawaa galajuwo, kawuri kəji Alayea alamjo, karwu ambero duno co, koro ganambuwua kənduwoaro cəkkado yeno.

Wotiya Bulusse Titusso ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus wolodi Alaye ye, kəngayam Isa Almasiwuye ye, am Ala kərejənaye kambərsənja-a nodunja jireye nanmumin cuwudidə-aa dunoaduwoaro wua sinodo.

² Ngainin ro sawisoyen təmanjaa, ro duwon Ala ti kattuwu kamjiwawo kawu dunia alaktənaman ci cəne wadu ngojənədə.

³ Adəgaima sanju kalkal kidənniya, mawoduyen kawurinjə fəleyeno. Ala Njəkkayimande wadanju kida mawoduye adəa mukkoniro kekko.

⁴ Titus tadani jireye kambərsende tiloadəro: Ala Bawa-a Isa Almasiwu Njəkkayimande-adə niro ser-a nanlewa-a njado!

Fuwuma jama Alayero walda

⁵ Dalil nia cuku Kərettelan kolnjəkkənədə tima awo dioro gərcənədəa sawinəme bəla fin yaye amba amwurawaro galanəmi nangaro, wada niro njikkənədə gai.

⁶ Ti fuwumadə tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, koro yallanju ye kambərsəaro walja, amso ye tayia halkutta-a nan'ansi-aro ngadarjaiwawo.

⁷ Ti wolodi Alaye nangaro, dole awo waada tilan baworo waljo, bare rokurama, bi karwu jəa, bi kənjama, bi mukko kamboia, bi riwa cukkowona bomaro waljənni.

⁸ Amma tidə kusotto sosaduma, awo ngəla rawoma, kam hangalla, jirema, mumin, koro kəla riwoma yero waljo.

⁹ Mana kambərsəye tiro alamjaanədəa ngəlaro cəda. Ngainin rakce alamdu jireyen karwu am gadəyero duno ci, koro am alamdudəa wajana yero cəkkadi.

Alamduwu kattuwuye

¹⁰ Am turuwu ngəwu mbeji, mana bowumaso ye, jambawu ye, masammanno tayi kəwu am kajaadadəyen.*

¹¹ Cinja jange, dalilnjudə am fado kadaye hangalnja casange wuri jawal diwin madaro awo jussənni alamjai.

¹² Curo am cuku Kərettən nawinja laaye: «Kəretwusodə tayi sawiso kattuwumaso, bundi diwi gai, lusurra curocurowu,» cəna.

¹³ Sheda adə jire. Adə nangaro kambərsənjan dunoaro waljaro tayiro tai dane yikkade,

* **1:10 1:10** *kəwu am kajaadadəyē* - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

¹⁴ bare nyari yaudiyaye-a wada am jiredæa wajanasoje-a jaanniro.

¹⁵ Am tayirsodæro awo samma tayir, amma am tayir gæni kambærsenambuwusodæro awima tayir gæni. Hangalnja ye, karwunja ye samma tayir gæni.

¹⁶ Alaa nojana cani duwon, kændonjayen tia angærjai. Tayidæ haram-gada, ganambuwu, faidanja kændo ngæla fima dioje bawo.

2

Alamdu jireye

¹ Amma nidæ, awo kæla alamdu jireyen kalkaldæa alamme!

² Kiariyaso kæla fiwowu-a darajaa-a kèlanjaro kistuwuwu-aro walja, koro kambærsæ-a kèrawo-a nettu-alan dunoaro walja.

³ Jiri adægainin kèmurjowaso ye naptu darajaa jiri Ala cæraanadæa cado, bare diwi ambe wuljanni bi kareæa diben ngèwuyero waljanni. Awo ngælådæa alamja,

⁴ ngainin amidawasoro kwawanja-a yallanja-a rawo casakkarai.

⁵ Tayidæ ye kæla fiwowu, tayir, fadoro kistuwuwu, ngæla, kwawanjaa gawuro walja, bare anso mana Alayero rudu gènjaganniro.

⁶ Jiri adægainin jairowaso ye karwunjaro duno yakke kæla fiwowuro walja.

⁷ Ni kèlanëm awo samman misal kændo ngæla dioyero walle, koro alamdunëm ye jireye-a darajaa-aro waljo,

⁸ alamdu jireye duwon rakcane tiro cakkadiwawodæ. Daji wadumadæ nangu tia cædane, kèlanden rakce diwi fimaa wuljiwawo.

⁹ Kareawaso ye awin yaye kèmawanjaa jaa, awo karwunjaye cæraanaa caddo, bare mananjaa kambiwujanni,

¹⁰ bare ndaljanni, amma amannaro walja, awin yaye alamdu Ala Njèkkayimandeyedæro daraja cado.

¹¹ Awoa ser Alaye am sammaro njèkkawo cukkudidæ bayindæna,

¹² ser duwon awo nanmuminne gæni-a mangar dunia adæye-aa kolliyo jaman adæn kèlariwo-a nanjire-a nanmumin-alan dægaiyoro andia alam-sagaidæ.

¹³ Ngainin tæma bargaa ye, fæleduwu darajaa Alande Mai Kura-a Njèkkayimande-adæ Isa Almasiwuye yea gureniye.

¹⁴ Tidæ andia diwi fin yaye merusa jama kaanjuro sado jama duwon kændo ngæla dio rawowudæa tayirro kalakcoro andi nangaro kèlanjua kaino.

¹⁵ Awo ania alamme, karwu ambero duno ye, kænduwoaro tayiro yikkade. Bare kollæme wunduma nia runjænni.

3

Kændo ngæla dio

¹ Ammëmbo isatakkæne maiya-a fuwuwu-aro dau koljaa mananja ngoja, koro kændo ngæla fi yayea dioro dabbargadaro walja.

² Bare kæla wundumayen diwi wuljanni, nanlewan dasaa, am rokura bawoaro walja, koro wundu yayero sawiso hal ngæla fælejæa.

³ Awoa andi kèlande calan hangal bawoa, mana Alaye ngoniyende, fattiyiyena, kareawa mangar diwi so, duniaaram soje, nankælado-a mandæna-alan kèrgaiye, har am andia wasana, andi ye tayia waniyena.

⁴ Amma Ala Njèkkayimande sernju-a kèrawonju-a adamgènarò fàleyeyenniya,

⁵ andia sakkawo, kèndo laa nanjireye diyenarò gèni, kanjimarinju nangarò. Kènduwò Ruhunjuyen andia tulsane tambo bèrin-a kèndègai bèrin-aa andiro sedo.

⁶ Ruhù adèmaa Isa Almasiwu Njèkkayimandeyen andiro tai daje fiseyera.

⁷ Adèa dionjudè, sernjuyen andia jirewuro sadèna duwon, kèla tèma rò sawisoyen warasawuro walliyoro.

⁸ Mana adè jaurò kibbu, koro awo ania tabbatkèmiya, raakko, am Alaa mersajanamadè kèndo ngèla diorò kèlanja cadoro. Awo ani jaumarò ngèla ye, amsoro faidaa ye.

⁹ Amma kambiwu bowuye so, taye kaan kaarinne so, gasiptu so, lawala kèla wadawa Attaurayen soro kadène, awo ani bowu fat faida bawo nangarò.

¹⁰ Kam am gadea firjimadè, tiro sèmo kasta har yindiro yidde, daji ti-a faidunowo.

¹¹ None, kam jiri adègaidè jawal Alayen culuwuna ye, koro biwuwanjun wowom Alayedèa kèlanjuro cuwudèna ye.

Lewa daryeye

¹² Sa Artimassa bi Tikikussa nanèmbò nodèkkiya, koworine nagatto nanirò bèrni Nikafolissero are, nia sa kakuyea nadèn naptuye ngokkèna nangarò.

¹³ Koworine Jinas goni Attauraye-a Afolus-aa banagène, awima tayia maujènnin bèlawuro cado.

¹⁴ Amnde ye kèndo ngèla dio caro, ngainin rakcane mèradu jèkkada fi yaya galjai, koro kèndègainjadè dunian faida baworo waljiwawo.

¹⁵ Am wu-a rokko samma lewanjai. Ni ye am duwon kambørsenja nangarò andia saraanadèa lewane. Ser Alaye nayi sammalan dèga!

FILIMON

Wotiya Bulusse Filimonno ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa sawanju kidaye Filimon-a Isaa gawu fannjun captaisodə-aro alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja. Kareə Filimonne laa leje Bulussa kosolan najiye Isaa gamaro walyeno. Daji Bulus wotiya adəa Filimonno ruwujije kareanjudəa kəraminju juro təraana gairo mukko yindin cəmowo yeno, Kəmande Isa andia samoyidə gai.

Wotiya Bulusse Filimonno ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus Isa Almasiwu nangaro kosoma-a Timoti kəraminde-adə Filimon sawande kidaye rayiyenədə ye,

² Ya Afiya kəraminde ye, Akifus sawande məlduye ye, koro jama Isaa gawu curo fannəmben captaisodəro:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-adə nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Filimonne kambərsenju-a kərawonju-a

⁴ Curo moduwaniyen nia tannjəkkiya, sawi yaye Alania wusenəkki,

⁵ daliljudə Kəma Isa yea mərsanəmma, muminna yea raamma fakkəna nangaro.

⁶ Koro andi-a rokko mukkonəm njakko curo kambərsədəyen faidaaro waljo, ngainin awo ngəla fi yaye Almasiwulan taiyenədəa asunero Alaa korəkki.

⁷ Kəramini, kərawonəm cakke karwuni ye juro kəjjəna, roni ye duno cuwandəna, niyen karwu muminnaye bojəna nangaro.

Lowo Bulusse Onesim nangaro

⁸ Adəma nangaro, Almasiwulan niro wada awo jussəna dioye njoro rikkəni yaye,

⁹ kəla kərawoyen nia lowonjəkki. Wu Bulus kiari ye, kərma Isa Almasiwu nangaro kosoma yedə,

¹⁰ tadani Onesim nangaro nia lowonjəkki, ti duwon sargan tikkerəkkənalana bawanjuro walləkkənədə.

¹¹ Calan niro faidanjəgənni, amma kərma wu-a ni-a sammaro faidaa.*

¹² Tia niro kalannjəgəkki, ti duwon karwuni tia ngojənədə.

¹³ Tia nanin rodu raakkəna, wu kawuri kəji nangaro kosolan duwon, cujunəmbo wuro faidasuworo.

¹⁴ Adə yaye rawonəm bawoalan awima dio raakkəni, nanngələnəmdə dolero gəni, rawonəmbero waljo.

¹⁵ Waneye dalil ni-a ti-a kawu ganaro faiduwwadə, kərma tia sawisoro fandero,

¹⁶ gadero kareə gai gəni, kareəmaa kojənarə kərami təraana gai, masammanno nanin, ballema nanəmlan, naptunju adamgənaye yen kal, naptunju Kəmaa mərsadumaye yen kal.

* **1:11 1.11** *faidaa* - Maana cu Onesimbedə faidaa.

¹⁷ Wua sawanəm kidayero ngosəmmaa, ti yea wu gairo mukko yindin moye!

¹⁸ Koro niro awo laa kuttu ngiddoa, bi awo laaro tia gamia, kəlaniro gənaɡəne!

¹⁹ Wuma Bulus, mukkonin adəa ruwunəkki, rəmbəkki yekko! Kəla jiri ni kəlanəm ro sawisoye wuyen fandəmmadəyen awima wulnəgəkkiwawo.

²⁰ Aaa, kəramini, niyen Kəma nangaro ser adəa fandəkko, Almasiwulan karwuni isabogəne!

²¹ Manani gamiro mərsanəkkəna nangaro niro ruwunəgəkki, koro awo wulnəgəkkənadəmaa kojənaa dimiro nokkəna.

²² Koro jəpturam wuro dabbarsəgəne, moduwandoyen wua mukkon-doro sasakkiro təmani mbeji.

Lewa daryeye

²³ Abafaras sawani kosoye Isa Almasiwu nangaro nia lewanji,

²⁴ koro Markus-a Aristarkus-a Dimas-a Luka-a sawawani kidaye ye lewanjai.

²⁵ Ser Kəma Isa Almasiwuye nayilan dəga!

IBRANAWU

Wotiya Ibranawu Isaa jaanadëro ruwudëgënadë Badiduram

Wundu kitawu Ibranawuyëa ruwujö bi saa fi ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen tia ruwujënadëa noniyende, amma ti kam duwon mana Isayëa am Isa këlanjua fanjanayen cëmowonadëro noniyëna. Bare yaudiya Isaa gawu kambërsenjan casambarënni, ruwudumadë wotiya adëa ruwujë tayiro Isa Almasiwudë Ala ye, adamgëna ye nangaro, ti runju naptu solomaye kätte Ala-a adamgëna-ayen cëdi yëno. Koro Isa jiri fin yaye malaiyawa so, nawiya samma soa ngalworo fëleduro, karwunjaro duno cakke tayiro kambërselan dasaa, wuraja, kalkallo walja yëno.

Akko nashawa curo wotiya adëyen dasaanadë:

Alaye Tadanjuyen mana njëddo (1.1–4.13)

Isama rïman kura martawaa wo (4.14–10.18)

Sëmo kasta-a karwuro duno njo-a (10.19–13.19)

Lewa daryeye (13.20–25)

Wotiya Ibranawu Isaa jaanadëro ruwudëgënadë ALAYE TADANJUYEN MANA NJËDDO

¹ Kuren Ala gënaagëniro jiri gadegaden ci nawiyaen kaariyandëro mana cëddëna,

² amma jaman daryeye adën andiro Tadanjuyen mana seddo. Tia warasama awo sammayero kido, koro tiyen duniäa alakkeno.

³ Ti Tadadë yiyildu daraja Alaye, tima camuno kalkal naptunjuyedë wo, koro duniä ngasoa kënduwo mananjuyen roji. Ngawo adamgënaa biwuwalan tayirro kalakcënayen, samën këmboram Martawamayen napkeno.

Tadadë malaiyawaro kura wo

⁴ Kaalanju nantadaye warasajënadë cu malaiyawayero ngalwodë gai, tima tayiro kura wo.

⁵ Malaiyawaye finja gële Alaye ngalte tiro: «Ni Tadani, ku Bawanëmbo wallëkkëna.»[†] cëne wuljuwo, bi këlanjun: «Wudë Bawanjuro wallëkki, ti ye Tadaniro walji.»[†] cëne wuljö?

⁶ Koro walde sa karunju duniäro cuwudidën tiye: «Malaiyawa samma tiro ambëccaa!»[†]

⁷ Koro këla malaiyawadëyen tiye: «Malaiyawanjua ruhuworo cëdi, kidawunju yëa tëläm kannuyero cëdi.»[†]

⁸ amma këla Tadadëyen tiye: «Ala, kurisnëm kërmaiye sawisoro dëgai, koro kanëm kërmaiyedë tima nanjire wo.

⁹ Nanjire raamma, jirenambu wanëmma. Adëma nangaro Ala Alanëmdë nia këndawu karwukëjiyen amanëmbea kojënarö samngëno.»^{†*}

[†] 1:5 1.5 Jaw 2.7 [†] 1:5 1.5 2Sam 7.14 [†] 1:6 1.6 SK 32.43 [†] 1:7 1.7 Jaw 104.4 [†] 1:9 1.8-9

Jaw 45.6-7 * 1:9 1.9 këndawu karwukëjiyen samngëno - Jamannjan kamba kërenëme mairo galaduro, këndawu jaitunne këlanjuro fijagane samgeyera.

¹⁰ Koro tiye: «Nidə, Kəmande, badiduramnin fərdu duniaye gənayem, koro samedə ye kida mukkonəmbe.

¹¹ Tayidə sidagai, amma nidə dəgami. Tayi samma kajəmu gai dinjai, ¹² barmus gai tayia kərinəmi, gəmaje gai faldai, amma nidə faldəmbaworo dəgami, koro kawunəm ye dajiwawo.»[†]

¹³ Koro malaiyawaye finja gəle Alaye ngalte tiro: «Namme kəmborammiilan duwon, kəladowanəmbe si gənəduramməmbo dikki!»[†] cəne wuljuwo?

¹⁴ Tayi samma wolodiya ruhuye am duwon njəkkawo warasajaidəro kida njəddoro juwaada, gəna?

2

Njəkkawo kura

¹ Adə nangaro awo fanniyenaro ngəlaro hangal gənaniyo, bare sərniyəndero.

² To, mana malaiyawayen wuldənədə kibbu yedə, koro biwu so, ganambu so samma wowomnja jussənədə kələnjaro gərjaana yedə,

³ andi njəkkawo kuradəa waniyea, ndayin gəle kadiye? Njəkkawo adə, Kəmadə burwon tia mawojəna, am fanjanadə ye andiro tabbansaana,

⁴ koro Ala kələnju ye alama so, awo ajabba so, kənduwo jiri jiri so, kənjowa Ruhunjuye rawonjun dagardəna soyen tia shedajəna.

Fuwuma njəkkawo kura adəye

⁵ Leira kələnjun mananiyedə, cidiya si malaiyawayero gəni Ala tia kekko,

⁶ amma kam laaye na laan shedaje: «Awi kam duwon tia tangəmidə bi tada kambe tiro kiskəmidə?

⁷ Tia sa ganaro cidiya malaiyawayero kisagəm, tiro ariawu daraja-a martawa-ayea yakkəme

⁸ awo sammaa cidiya sinjujero kekkəm.»[†] Awo sammaa cidiyanjuro njakkodə, Ala awo cidiyanjuro cakkəna falmaa koljənni. Kərmədə awo sammaa cidiyanjun koro yaye ruiyewawo,

⁹ amma Isaa ruiye, kam duwon sa ganaro cidiya malaiyawayero cəsaanədə. Bone karmoye cana nangaro Ala tiro ariawu daraja-a martawa-ayea cakkəna. Ngainin karmonjudə, ser Alayen am samma nangaro nuna.

¹⁰ Ala duwon awo samma ti nangaro ye, tiyen ye dəganədə, tadawa kadaa* darajaro kudoro, fuwuma njəkkawonjayedəa bone njalan kalkallo dionjudə jussəna.

¹¹ Awoa ti tayirro kalakcidə-a tayi tayirro waljaidə-a samma Bawanja tilo. Adəma nangaro tayia kəramiyalan bowoduro nangujənni,

¹² tiye: «Cunəm kəramiyaniro wulgəkki, dawu jamayen nia njun-gorəkki,»[†]

¹³ koro: «Tiro təmani yakkəkki,»[†] koro walde: «Akkoni tadawa Ala sina-a rokko,»[†] yeno.

¹⁴ Tadawadə tiyi-a bu-aadə, Isa ye awo anilan nuwanjua. Ngainin karmonjuyen ti duwon kənduwo karmoye cədana wotte Yiwulisdə yea baworo cəde

[†] 1:12 1.10-12 Jaw 102.25-27 † 1:13 1.13 Jaw 110.1 † 2:8 2.6-8 Jaw 8.4-6 * 2:10 2.10 tadawa kada - Am duwon Isa Almasiwuyen tadawa Alayero waljanadə. † 2:12 2.12 Jaw 22.22 † 2:13 2.13 Ish 8.17 † 2:13 2.13 Ish 8.18

¹⁵ am duwon ridu karmoye nangaro kəndəgainja samman nankərean dasaanadə yero nankam kəlaye cina.

¹⁶ Awoa tabbato malaiyawaa gəni, kaduwu Nawu Ibrahimbea banajiyi.

¹⁷ Adəma nangaro dole jiri fin yaye kəramiyanjudə-a camunno walji, curo kida Alayen riman kura kanjimarima ye, amanna yero waljo, biwuwa jamadəye cinjoro.

¹⁸ Ti kəlanju jaraptəne bone canadə, nanjun kənduwo tayi jaraptaidə banaduwaye mbeji.

3

Isadə Nawu Musaro kura wo

¹ Adə nangaro, kəramiya muminna, nayi bowodu sameyen nuwandoadə, Isaa wunowo, tima kəngayam-a riman kura-a njasaraindeyedə wo.

² Nawu Musa curo jama Alaye sammayen amannadə gai, Isa ye ti duwon tia galajənadəro amanna.

³ Fado tandoma fadodəa darajan kojənadə gai, Isa ye Nawu Musaa darajan koduye martawanjua.

⁴ Awoa fado fi yayea kam cədadənəna mbeji, amma ti awo sammaa cədadənəmadə, tima Ala wo.

⁵ To, Nawu Musadə Alaye wolodi, curo jamanju sammayen amannaro walje naptu shedama awo fuwun wuldidəye kido,

⁶ amma Almasiwudə Alaye Tada, kəla jamanjuyen amanna, koro karwukibbande-a fərdū təmandeye-aa roniyea, andima jamanjudə wo.

Tustu laa jama Alaye

⁷ Adə nangaro, Ruhu Alaye wuljənadə gai: «Ku kowonju fannuwia,

⁸ bare karwundo janguwwi, jiri tufudən yim jaraptuyea karaan cadənadə gai,

⁹ na duwon kaariyando saa fidewuro kəndoni carunason wua rijamsane jaramsanadə.

¹⁰ Adə nangaro am jaman tiloa todəro gərgagəkke wuye: “Kullum karwunjan faccagai, jawalnidəa nojanni.”

¹¹ Daji gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»†

¹² Kəramiya, hangal gənanowo bare kamndo laa karwu diwi-a kambərsenambu-aaro walje Ala Kəndəgaimaa koljənni.

¹³ Yim tiro ku canison kattəndon dunoadənowo, bare jamba biwuye wundundomaa cakke karwunju jakənni.

¹⁴ Təmande burwoyedəa har njerorambo ngəlaro roniyenaa, na Almasiwuyen nuwande.

¹⁵ Wuldənadə gai: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi, jiri tufudən cadənadə gai.»†

¹⁶ Wunduso kowonju fanjanason tufu kedo? Tayi mukko Nawu Musayen Masarlan caluwuna samma, gəna?

¹⁷ Wundusoro Ala saa fidewuro gərgajəgənadə? Tayi biwu cade kaminnja karaan casurənadə, gəna?

¹⁸ Koro tayi ganambu cadəna gənia, wundusoro Ala tayi tustunjuro ngasayiwaworo kansi jəbbunadə?

¹⁹ To, kambərsenambudəro rakcane ngasaanni ro ruiyena.

4

¹ Adə nangaro, kua yaye wadu tustunjuro ngawoye mbejidə, hangal gənanayo bare kamndo laa tia fuccənniro.

² Awoa kawuri kəjidəa tayiro wuljaanadə gai, andi yero wulsaana, amma mana kawuridəye tayiro fəidajəgənni, tayidə kambərselan am fanjanadəro kəldaganni nangaro.

³ Andi kasaddiyenadə tustudəro ngayiye, kəlanjun wuljənadə gai: «Gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»[†] Adəson, kidawanju kawu dunia alaktənaman ceserəna.

⁴ Kitawuye na laan kəla kawu tulurdəyen ngai wuljəna: «Kawu tulurredən Ala kidanju samman tuskeno.»[†]

⁵ Koro walde na adə yen: «Tustunidəro ngasayiwawo!»[†] cənna.

⁶ Adə nangaro, am laaye tustudəro ngawo gapcənadə, koro am burwon tayiro kawuri kəji wuljaanadə ganambu nangaro tustudəro ngasaannidə,

⁷ jairo tussənaye ngawon Ala koro walde kawu laa tiro ku cani dabbarje ci Nawi Daudayen tiye: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi.»[†] cənna, calan wulliyenadə gai.

⁸ Ca Yoshuwa tayiro tustu cinaa, ngawon Ala mana kəla kawu gadeyen cədənni.

⁹ Adə nangaro jama Alayero yim tustuye gapcəna mbeji.

¹⁰ Kam tustudəro ngaanadə, Ala kidanjan tussənadə gai, ti ye kidanjan tussəna.

¹¹ Adə nangaro tustu adəro ngaworo kowori diyo, bare wunduma ganambu kaanja-a camun nangaro yessənni.

¹² Nonowo, mana Alayedə roa ye, fəidaa ye, kashagar təlam yindia fi yayero timia wo, tidə ro-a ruhu-a koro ndəwu-a buri-a yaktama, koro təma-a nia-a karwuye sharama.

¹³ Alau fima fuwu Alayen gəraada bawo, amma awiso farakko kaada curui, ti duwon andia kəndonde sammaro saworidə.

ISAMA RIMAN KURA MARTAWAA WO

¹⁴ Adə nangaro, rīman kura martawaa sameyen reje kojənaa taiyenadə, wotte Isa Tada Alayedə, njasaraindedəa rəniyo!

¹⁵ Awoa rīman kura nanlawunden rakce andia njunosaiwawo gəni taiye, ai, jiri fin yaye andi gai jaraptəna, amma biwu cədənni.

¹⁶ To, kuris Ala Sermayedəa ridu bawoaro karənniyo, kanjimari ye fandiyo, ser sa jəktuyen bana kudoma ye moyiyo.

5

¹ Riman kura fi yaye dawu amben kəreyadadə jama nangaro kəla awowa Alayen galaada, sadaa so, bu fida biwuwa nangaro so cədi.

² Koro rakce nodunambuwa-a am jawallan caluwuna-aro kissiyyi, ti kəlanju nanlawun dəganadəro.

³ Adə nangaro, biwuwa jamayero bu fida cədidə gai, kaanju yero dio tiro wajipcəgəna.

⁴ Wunduma kəlanjuro daraja adəa ngojjiywawo, sai Ala tia bowojiya, Nawi Harunaa bowojənadə gai.

⁵ Jiri adəgainin Almasiwudə daraja rīman kuraro walduye kəlanjuro ngojəgənni, amma ti duwon tiro: «Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna.»[†] cənnadə

[†] 4:3 4.3 Jaw 95.11 [†] 4:4 4.4 Bad 2.2 [†] 4:5 4.5 Jaw 95.11 [†] 4:7 4.7 Jaw 95.7-8 [†] 5:5 5.5 Jaw 2.7

⁶ na gaden tiro: «Ni rīman har abadaro, kaala Malkisadakayen,»† wuljəna.

⁷ Naptunju duniayen Isa kowo dunoa-a simalo-aa moduwalan ti duwon nanjun kənduwo tia karmolan njəkkawoyeadəa lowoji, koro nanmumin-njudəro Ala tia fangeno.

⁸ Ti Tada Alaye yaye, bone njanjuyen ga kiro.

⁹ Naptu kalkaldəa nayeyenniya, am tia jaana sammaro fərdu njəkkawo sawisoyero walyeno,

¹⁰ koro Ala tia rīman kuraro kaala Malkisadakayen galayeno.

Səmo kasta kəla jawal kolduyen

¹¹ Kəla adəyen awo wulduye ngəwu taiyena, amma bayindunjudə jau, nayidə fanduro lusurro walluwwadəro.

¹² Tussəna maləmbəro waldu nayiro wajimnjanason, nayiro alamdu budu mana Alayedəa nangadembo njikkəralan mərədunda. Kəmbo kibbulan gəni, kiamlan mərədunda.

¹³ Wundu duwon kiamlan dəganadə mana nanjireye asujiwawo, ti tadaana nangaro.

¹⁴ Amma kəmbo kibbudə am wurajanaye, tayi duwon hangalnjan kullum faidadane halnja awo ngəla-a diwi-a gayirduro alamgadadə.

6

¹ Adə nangaro, alamdu burwoye Almasiwuyedəa kolliyo, kəla awo kalkaldəyen fuwuro leniyo. Bare koro yaye fərdu gənaniye kida karmo kudomaə wanəme təndu so, Alaa mərəsadu so,

² alamdu kəla kasala-a mukko gənaduwo-a karmolan cidu-a wowom sawisoye-ayen kəlan mana diyende.

³ Alaye cədia, fuwu buiye.

⁴ Awoa am kəlanja fərəmde kənjo sameye casambe Ruhu Alayen nuwa cawande

⁵ mana Alaye so, kənduwo dunia fuwuyə soa kəjiro casambəna duwon

⁶ jawallan caluwunadə, waldəme tayia təmduro kalaktuwudə yojiwawo, dalilnjudə koro yaye Tada Alayedəa kəskaro jajagane farakko tia nanguro casakki nangaro.

⁷ Awoa cidi duwon ingi ngəwuro tilan cudure cane nema barewunjudəro faidaa cakkidə barga Alaye cuwandi,

⁸ amma kəriyi so, kajai so cakkia, faidanju bawo, baskuduro dabbargada, koro daryeramnin kannu cattai.

⁹ Kərəwowunde, ngai wulliye yaye, kəlandon awowa ngalwo mbejiro mərəsaniyena, wotte awowa njəkkawoye.

¹⁰ Ala jirenambuma gəni, kəndondo so, kida muminnaro yidduwe kərəwo cunjun fəlenuwwa ye, kua yaye fəlenuwi ye soa ngessiwawo.

¹¹ Koro təmando har njerorambo tabbacciyo wundundo yaye koworī adəmaa cədiya, rayiye.

¹² Bare lawuro walluwwi, amma tayi duwon kambərse-a kanadi-ayen wadu Alaye warasajaidəa gaiwo.

Wadu tabbat Alaye

¹³ Sa Ala Nawī Ibrahimbo wadu ngəjəgənadən, wunduma tia kojəna kəlanjun kansi boye bawodəro, kəlanjun kansi jəbbuwe:

¹⁴ «Tabbatto barga dəmnjəgəkke kaduwunəm isangəwugəkki,»† yeno.

¹⁵ Adəgaima Nawī Ibrahim kanadin gurejənyaye ngawon, awo Ala tiro waduro ngojəgənadəa kiwando.

¹⁶ Awoa amso kəla awo tayia kojənyayen kansi jawui, koro kansi tabbatdə kambiwunja sammaa baworo cədi.

¹⁷ To, Ala nanfaldunambu nianjuyedəa warasawu wadudəyero cayemaa kojənaro fəleduwu kiraanniya, kansilan tia tabbatkeyeno.

¹⁸ Ngainin kəla awo yindi faldaiwawoyen, koro kəlanjan Ala təmmaro kattuwu kamjiwawodə, andi duwon gəraduramdəro kasiye ngayiyenadə duno kura fandiye təma fuwundero cakkənadəa taiye!

¹⁹ Təma adəa sunu roye gai taiyena. Tidə tabbat ye, dunoa ye, koro ngawo juwadəyero ngayi.*

²⁰ Isa ye, ti duwon rīman kura sawisoyero kaala Malkisadakayen waljənadə, fuwunden leje andi nangaro nadəro ngaana.†

7

Kaala nanřiman Malkisadakaye

¹ Malkisadaka adə, ti mai bərnī Salambe ye, řiman Ala Mai Samemaye ye, ti duwon Nawī Ibrahim maiyadəa kəriwun juwe waldidən tia kapciye tiro barga dəpciye,

² koro Nawī Ibrahim tiro jakka awisoyea cinadə, burwon, maana cunjuye mai nanjireye, koro ti mai Salambe, maananju mai nanlewaye.

³ Tidə bawa, bi ya, bi kaariya cədanni, badiduram kawuye bi njeroram roye cədanni, amma Tada Alaye-a camunno waljəna, koro sawisoro řiman dəgai.

⁴ To, nankura kam adəyedəa ruiwo, ti duwon kaarinde Nawī Ibrahim tiro jakka ganimadəye cinadə.

⁵ Kəla Attaurayen tayi kaduwu Lewiye kaala nanřimanne cawandənadə wada mukko jamayen jakka mowoye cadana. Jamadə Nawī Ibrahimben tasambəna, wotte kərəmiyanja yaye, mukkonjan jakka camoyi.

⁶ Amma Malkisadaka ti duwon fərdunju tayilan bawodə mukko Nawī Ibrahimben jakka cə moye ti waduwadəa cəmwonadəro barga dəpkeyeno.

⁷ Shekkuma bawo gana kurayen barga cuwandi.

⁸ Kuro laayen am nowu jakka camoyi, amma kuro gadeyen ti roaro shedajanadə jakka cə moyi.

⁹ Koro ngai wulduro, Lewi jakka mowomadə Nawī Ibrahimben jakka biyajəna,

¹⁰ awoa sa Malkisadaka Nawī Ibrahimba kapcəgənyayen, tidə koro yaye curo tiyi kaarinjuyen.

¹¹ To, jamadə kaala nanřiman Lewiyen Attauraa camowona, amma kalkallo waldu tilan isənni. Adə nangaro řiman gade kaala Nawī Harunayen gəni, kaala Malkisadakayen culuwilan mərədua.

¹² Nanřimandə faldiya, dole wadadə ye faldi.

¹³ Awoa ti kəlanjun awo ani wuldənadə jiri Lewiye gəni, jiri gadeye, jiri duwon wundunjuma kida laya duwadurambe cədənnidə.

¹⁴ Tabbat Kəmande jiri Yahudayen kiluwo, koro Nawī Musa kəla řimanna jiri adəyen awima waljənni.

* **6:19 6.19** ngawo juwadəyero ngayi - Na jauro darajaa Ala dəgaidə. † **6:20 6.20** Jaw 110.4

15 Adə koro cayemaa kojənaro federo walji, řiman gade Malkisadaka-a camun fəlediyiya,

16 řiman duwon kəla ada kaan kaarinnen gəni, kəla kənduwo ro cewawoyen řimanno waljənədə.

17 Awoa sheda adəa kəlanjun cadi: «Ni řiman har abadaro, kaala Malkisadakayen.»†

18 Wada cayedə dunonambunju-a faidanambunju-a nangaro baworo waljəna,

19 awoa wadadə awimaa kalkallo kalakcənni, amma cujunjuro təma ngalwo mbeji, tiyen Alaa karənniye.

20 Koro awo adə kansi bawoalan gəni tədo. Awoa calan amso kansi bawoalan řimannaro waljana,

21 amma Isadə, Alaye tiro: «Kəmande kansi juwuna, koro təmdiawo: «Ni řiman har abadaro,»† cəne kansialan tia řimanno kido.

22 Kəla adəyen Isa aman ngalwodəa* tabbacciyi.

23 Koro am ngəwu řimanno waljana, karmoye tayia kidanjan kolje dasayiwawo nangaro,

24 amma ti sawisoro dəgai nangaro, nanřiman təmmaro faldiwawo cədana.

25 Adəmaro kənduwo am duwon tiyen Alaa karənjaidəa sawisoro njəkkawoye cədana, dalilnjudə ti sawi yaye tayiro moduwa njəddoro dəgai nangaro.

26 Řiman kura jiri adə gai taiyeya, jussəna: mumin, biwubawoma, tayir, biwuwu-a faidana, saməmaro kuruwunno sapcana.

27 Řimanna kura gade gai bu fida yimbi yaye diolan mərədunju bawo, burwon biwuwa kəlanjuyero, daji biwuwa jamanjuyero. Adəa sa kəlanju bu fidaro cinadən tilo lonno kido.

28 Awoa wadadə am duno bawoa řiman kuraro galaji, amma wadu kansiyə ngawo wadadəyen isənədə Tada har abadaro kalkallo waljənədə galaji.

8

Isama řiman aman ngalwoyewo

1 Awo wulliyə sammayə asuduram manandeyədə: Řiman kura adə gai samən kəmboram kuris kərmaiye Martawamayen napkadaa taiye,

2 wotte kidama na tayir leima jireye kam gəni, Kəmande kokcənədəye.

3 Awoa řiman kura fi yayea sadaa-a bu fida-a coro galajai, adə nangaro ti yero awo njoye fandodə wajipcəgəna.

4 Ca ti dunian kərgaa, təmmaro řimanno waljiwawo, řimanna kəla Attawuran sadaa njowu mbeji nangaro.

5 Tayidə kidawu kaudi awowa samən dasaanaye. Ala sa Nawi Musa leimədə cədandidən səmonju kassənədə gai: «Hangal gənane, awisoa kəla fasalnju kau kuruwun fəlenjəgəkkənədəyen tandel!»†

6 Amma kərma Isa soloma aman ngalwoyewo waduwa ngalwoyən tabbaccəgənədəyero waljənədə gai, kida tiro tinadə ye ngalwo.

7 Awoa ca aman burwoyewo* awima tilan maujəna baworo walyenoa, dalil aman kənyindiye laaa maduye bawo.

† 7:17 7.17 Jaw 110.4 † 7:21 7.21 Jaw 110.4 * 7:22 7.22 aman ngalwo - Aman bəřində. † 8:5

8.5 NL 25.40 * 8:7 8.7 aman burwoyewo - Aman cayedə.

⁸ Amma Ala jamanjuro ayau gɛnajiye: «Akko sa cɛde, jama Israyilaye-a jama Yahudaye-a aman bɛrin ndɛmmiye,» yeno Kɛmandeye,

⁹ «aman duwon kaariyanja-a yim tayia mukkoyen takke lardu Masarren tuluwukkɛnalan ndɛmmiyenadɛ-a camun gɛni. Kɛla amanniyen dasaanni nangaro, wu ye tayiro kiskakkɛni,» yeno Kɛmandeye.

¹⁰ «Akko aman ngawo yim aniyen jama Israyilaye-a ndɛmmiyedɛ,» yeno Kɛmandeye, «wadawani hangalnjaro yakkɛkki, karwunja yen ruwunɛkki. Alanjaro wallɛkki, tayi ye jamaniro waljai.

¹¹ Wunduma kamanjuro bi kɛraminjuro “Kɛmandɛa none!” cɛne alamjiwawo, gananja tamiya kuraro kudero tayi samma wua nosai nangaro.

¹² Jirenambunja njunonɛkki, biwuwanja ye gadero tangɛkkiwawo,»† yeno.

¹³ Aman bɛrin wuldunjudɛ, burwoyedɛa dinaro kalakcɛna. Koro awo duwon dina ye, sanju kojɛna yedɛ, baworo waldunju karɛnjɛna.

9

Na darajaa cidiye-a sameye-a

¹ Aman burwoyedɛn wadawa Alaro ambɛttuwuye-a na darajaa cidiye-a mbeji.

² Awoa leima ketando, curo ngimnju burwoye tiro na darajaa canidɛyen fatɛladɛ-a tewurdɛ-a burodi sadaayedɛ-a mbeji.

³ Ngawo juwa kɛnyindiyedɛn ngim kɛnyindiye tiro na jairo darajaa cani mbeji,

⁴ nadɛn kaaji njakkoram dinarredɛ-a sanduwu amanne tiyinja samma dinarlan jakkadadɛ-a mbeji. Curo sanduwudɛyen kalwo dinarre curon kɛmbo tiro man* canidɛa-a ka Nawi Harunaye fɛre cakkɛnadɛ-a allowa amandɛyedɛ-a mbeji,

⁵ samenju yen malaiyawa daraja Alaye na gɛrgadunju fastuyedɛa kaudi fefedonjayen jakcai mbeji. Kɛrmdɛro dama mana ani sammaa fal fallo bayinduye bawo.

⁶ Awo ani ngai dabbargadadɛ, ɛimanna nasha burwoyedɛro kullum ngasaye kidanja cadi,

⁷ amma nasha kɛnyindiyedɛro ɛiman kura runju saan fallo ngayi, koro bu bawoa ngayiwawo, bu duwon kɛlanju-a biwuwa jamaye nodunambunjan cadɛna-a nangaro cuwudidɛ.

⁸ Ruhu Alaye ngainin sa leima burwoye kua yaye mbejidɛ, jawal na jairo darajaayedɛ koro yaye isanodɛnniro farakko fɛleyeno.

⁹ Adɛ misal jaman kuyero, awoa sadaa-a bu fida-aa ɛimanna cadidɛ rakcane karwu ambɛttuwumayedɛa kalkallo kalakcawo.

¹⁰ Tayidɛ wadawa tiyiye, kɛmbo-a kɛnja-a kasala jiri jiri-aa wujana, har awo samma bɛrinno waljiro gɛnaada.

¹¹ Amma Almasiwu fɛledɛgɛna, wotte ɛiman kura awo ngɛla ngɛla isanaye. Curo leima duwon mukkon gɛni tɛdandɛna, maananju alaktu adɛye gɛni, leima burwoyedɛro kura-a tayir-a wodɛyero koje

¹² tilo lonno na jairo darajaadɛro ngaye bu dal so, kɛnna soyen gɛni, bunjuyen merudu sawisoye kimowo.

† 8:12 8.8-12 Iri 31.31-34 * 9:4 9.4 man - Kɛmbo samelan isɛnadɛ.

¹³ Ai, bu dal so, dalo soye-a buwu kænna karwudi wargadaye kæla tayir-nambuwayen jægærgadaa-a tiyi kambe tayir gænidæa tayirro kalakcairo walyenoa,

¹⁴ balle bu Almasiwuye, ti duwon Ruhu sawisoyen awima waada bawoan Alaro kælänju cinadæ, karwundea kida karmo kudoman tulji, ngainin andi ye Ala Kændægaimaro kida yiddiye.

¹⁵ Adæ nangaro Almasiwudæma soloma aman bærinne wo. Am bowowadadæ wadu warasa sawisoyea cawandi, dalilnjudæ karmonju tayia biwuwa duwon kæla aman burwoyen cadænadælan merujæna nangaro.

¹⁶ Lamar aman warasayedæ, sai aman diomadæ bawojænaro tabbattiyiwa duwon,

¹⁷ aman warasayedæ karmo bawoa, kænduwonju bawo, dalilnjudæ aman diomadæ ronjuamaa aman warasayedæ dunonju bawo nangaro.

¹⁸ Adæ nangaro aman burwoyedæma bu bawoan ndæptænni.

¹⁹ Nawî Musa, ngawo wada Attauraye fi yayeæ jama sammaro wuljægænayen, bu kænna so, dal soye ingi-a wulu kime-a kæska tængæri isop canî-an kundenno ngoje kitawu kælänju-a jama samma-aro jægæryiye

²⁰ tayiro: «Bu adæ aman duwon Ala nayiro ronoworo wulnjaanadæa tabbacciyi.»†

²¹ Jiri adægæinin leimadæ-a kalwowa ambættuwuye samma-aro budæa jægæryeyeno.

²² Kæla Attaurayen awo ngæwua bulan tayirro kalakcai, koro bu fida bawoa, gawara bawo.

Bu fida Almasiwuye

²³ Adæ nangaro, kaudi awowa samæn dasaanayedæa bu fida anilan tayirro kalaktu wajjpcænadæ, dole awowa sameye kælänjadæ bu fida ania kojænanal nayirro waljai.

²⁴ Awoa Almasiwu na darajaa mukko kamben tædæna, wotte kaudi awo jireyero gæni, amma samedæmaro kægawo, kærma fuwu Alayen andi nangaro fæleduworo.

²⁵ Koro samero ngawonjudæ, kælänjua ngæwuro bu fidaro njoro gæni kægawo, jiri rîman kura saa fi yaye bu kaanju gænian na darajaaro ngayidæ gai.

²⁶ Adægairo walyenoa, dole tæn alaktu duniayen sai ngæwuro bone caiya, amma akko tilo lonno njeroram jamannen kælänjua laya dionjulân biwudæa baworo dioro fæledægæna.

²⁷ Jiri kam fallo nuîro kadargada, koro ngawo adæyen sai sharadæ gai,

²⁸ ngæinin Almasiwu ye kælänjua biwu am ngæwuye ngoduro fallo cina, koro fuwun walde kænnyindiyero biwu nangaro gæni, am tia gangadaaro gurejaidæro njækkawo kudoro fælediyi.

10

¹ Attauradæ awo ngæla ngæla fuwun isaidæye camuno jireye gæni, kaudinja bas nangaro, tæmmaro rakce bu fidanju kullum saa fi yaye cadidæyen am ambættuwuro karænjaidæa kalkallo kalakciwawo.

² Adæ gænîa, ca ambættuwuwudæ tilo lonnin tayirro walyeraa, biwuwanja gadero takcannidæ, bu fida ania dio koldæna, gæna?

³ Amma bu fida anin saa fi yaye taktu biwuwaye mbeji.

⁴ Awoa bu dalowa-a dalla-ayen biwuwa cindudæ tæmmaro yojiwawo.

⁵ Adə nangaro duniaro kəndenjun Almasiwuye Alaro: «Bu fida so, sadaa so raammi, amma wuro tiyi dabbarseyem.

⁶ Laya rəmæsso wargada bi bu fida biwu nangaro karwunəm cəraanni.

⁷ Daji wuye: “Alani, akko rawonəm dioro kadikko, kitawulan kəlanin ruwuwadadə gai,” yekko.»[†]

⁸ Tiye: «Bu fida so, sadaa so, laya wargada so, bu fida biwu nangaro so raammi bi ardinəmmi,» wuljənayə ngawon, wotte awo kəla Attaurayen tədida,

⁹ koro walde: «Akko rawonəm dioro kadikko,» cəna. Awo kənyindiyedəa kokturo burwoyedəa cinji.

¹⁰ Koro rawo Alayen andi sadaa tiyi Isa Almasiwuyen tilo lonno tayirro walliyena.

¹¹ Riman fi yaye yim nguson daada kidanju bu fida təmmaro rakcane biwuwa cinjaiwawodəa cədiya cədi,

¹² amma Almasiwudə, ngawo bu fida biwuwa nangaro tilo lonno har abadaro cədənayen, kəmboram Alayen nəkəno,

¹³ koro kua adən fuwun kəladowanjua si gənəduramnjuro cadiro gureji.

¹⁴ Awoa sadaa falnin am tayirro waljaidəa sawisoro kalkallo cədəna.

¹⁵ Ruhu Alayedə ye andiro kəla adəyən sheda saddi. Tiye:

¹⁶ «Akko aman ngawo yim aniyen tayi-a ndəmmiyedə, yeno Kəmandeye, wadawani karwunjaro yakkəkki, hangalnja yen ruwunəkki,»[†] wuljənayə ngawon,

¹⁷ koro walde: «Biwuwanja-a nandiwinja-aa gadero tangəkkiwawo.»[†]

¹⁸ Gawara aniye tədənədə, sadaa biwu nangaro gadero tədiiwawo.

SƏMO KASTA-A KARWURO DUNO NJO-A

¹⁹ To, kəramiya, bu Isayen jawal duwon ridu bawoaro na jauru darajaaro ngawoyedəa fandiya,

²⁰ wotte jawal bərin ro fandoye juwayen maananju tiyinjuyen andiro fərəmsaana,

²¹ koro riman kura fuwuma jama Alaye yea taiyena.

²² Adə nangaro karwu tiloan, kambərse tartippan, karwu ye bulan jəjərjane hal diwin tayirdənalən, tiyi ye ingi tayir tuljənalən kərənnyo!

²³ Ti wadu ngojənədə amannadəro, njasarai təmandeyedəa dunoaro taiyo,

²⁴ koro kattendero kissiyiyo, kərawo-a kida ngəla ngəla-a dioro kowofiniyo!

²⁵ Bare ada am laaye gairo captundedəa kolliyende, amma kattendero duno yiyo, masammanno yimdə* kərəndu cədi ruwidəro.

²⁶ Awoa nodu jiredəyēa fandiya ngawon rawonden biwu diyēa, bu fida biwuwa nangaro gadero bawo,

²⁷ sai wowom jauru riduyē ye, kannu jau kəladowa Alayēa juwui ye guredu.

²⁸ Kam Attaura Nawi Musayēa wəjənəmadə kəla mana shedama yindi bi yakkuyen kanjimari cuwandənnin nui.

²⁹ To, kam Tada Alayēa ruje bu amanne tiyēn tayirro waljənədəa tayir gəniro ngoje Ruhu serredəa rəjənəmadə, wowom jiri fi todəa nandiwin kojəna tiro gənəjagaiya jussənarə təmanuw?

[†] 10:7 10:5-7 Jaw 40.6-8 [†] 10:16 10:16 Iri 31.33 [†] 10:17 10:17 Iri 31.34 * 10:25 10:25 yimdə - Kiyama.

³⁰ Awoa ti duwon: «Wowom gənaduwudə kakke, wuma rəmbəkki,»† koro: «Kəmande jamanjua sharaji,»† cənnadəa noniyena.

³¹ Mukko Ala Kəndəgaimayero ngawodə awo jauru riduye.

³² Jaman caye, sa duwon ngawo karwundo wassənayen bone yawe lawala kuralan nedduwwadəa tangowo,

³³ sa laan fuwu jamayen curo rudu-a basari-ayen dəgawwa, sa laan koro am tayiro adəgai caddənarə kəldəgəwwa.

³⁴ Awoa kosowua njunonuwwa, kəndando mowo ye karwukəjialan kasadduwwa, nayi kəlando kənda tia kojəna ye, sawisoro tussi ye tawwadəa nonuwwa nangaro.

³⁵ To, adə nangaro bare tabbattuwundodəa kolluwwi, tin mukowa jauru fanduwu.

³⁶ Nettulan mərədunda, ngainin, awo Ala cəraanadəa diwwaye ngawon, awo waduro ngojənadəa fanduwu.

³⁷ «Gana jəm cədiya, ti fuwun isimadə tussiwawo isi.

³⁸ Koro jiremanidə kambərseyen roa dəgai, amma ngaworo waldia, roni kəjinju fanjiwawo.»†

³⁹ Andidə tayi ngaworo waldane faccagaidəye gəni, tayi kambərselan njəkkawo cawandidəye.

11

Kambərse

¹ Kambərsedə, tima awo təmadənadəa tabbato ngodu, awowa taruiwadəa tartippo kasattu.

² Tilan kaariyande sheda ngəla Alayen cawandəna.

³ Kambərselan andi ye dunia mana Alayen alaktəna, wotte awo turuidə awo turuiwawolan tədənarə asuyeyiye.

⁴ Kambərselan Nawu Haabila sadaa duwon Kaabilayedəa kojənaa Alaro kikkudo. Kambərsejnu nangaro tia jiremaro ngojane sheda ngəla kiwando, Ala kənjonjudəa ardijənadəro. Koro ti nunama, kambərsejnu nangaro koro yaye mana cədi.*

⁵ Kambərsejnu nangaro Nawu Idərisa bare karmo curunniro tia samero sapkera, daji tuwandənni, Ala tia sapcəna nangaro. Awoa kawu saptunjudəro, Ala tia ardijənarə shedajana.

⁶ Kambərse bawoan ardidu Alayea fandodə yojiwawo, awowa kam Alaa karənjidə dole Ala mbeji ye, maduwunjuro mukowa ci yedəa kasacco.

⁷ Kambərselan Nawu Nuhu sa Ala tiro kəla awowa kua yaye taruiwawoyen gala cinadən Ala ridalan am fannjuyea njəkkaworo maara dabbaryeno. Ngainin duniaro wowom gənjayiye warasama nanjire duwon kambərselan tuwandidəyero walyeno.

⁸ Kambərselan Nawu Ibrahim, sa Ala tia na warasajidəro leduro bowojənadən, Alaa giya, koro na lejimaa nojənni yaye, leyeno.

⁹ Kambərselan cidi wadudəyelan sikudo gai napkeno, koro curo leimawayen Isaku-a Yakuba-a rokko warasawu wadu faldəyeman kasarga,

¹⁰ awoa bəрни fərdua duwon kurdumanju-a tandomanju-a Ala wodəa karwunju gureji.

† 10:30 10.30 SK 32.35 † 10:30 10.30 SK 32.36 † 10:38 10.37-38 Hab 2.3-4 * 11:4 11.4
kambərsejnu nangaro koro yaye mana cədi - Nawu Haabila nuna yaye, kambərseyen awo Ala cəraanadəa cəde sheda ngəla na Alayen kiwando. Ngainin shedanju mana saddi.

11 Kambørselan Saratu kəlanju, ti duwon cambiwawo ye, jauru kəmurjojana yedə, kaduwu cuwandiro walyeno, dalilnjudə ti wadu ngojanədəa amannaro ngojana nangaro.

12 Adə nangaro kam fallen, ti koro nuna gai, kaduwu sillowuwa sameye ngəwu gai, koro sim cidi kesa ci tekuyen komdiwawo gai kesambo.

13 Am ani samma awo wadudəye cawandənnin kambørsenjaa sanuna, amma awodəa kuruwuyen carune kəji fanjana ye, tayi kəlanja dunian kusotto-a sikudo-aro kasaccana ye.

14 Awoa am ngai manajaidə lardu gade kaanja majairo fəlejai.

15 Lardu koljanədəa takcairo walyenoa, ca dama walduye cawandəna,

16 amma cuju adəyero lardu ngalwo, wotte sameyero karwunja casakkəna. Adə nangaro Aladə tia Alanjalan bowojaidəa nanguijwawo, awoa tayiro bəрни laa dabbarjəgəna.

17 Kambørselan Nawi Ibrahim, sa Ala tia jarapcənadən, Isakua bu fidaro kaino. Ti wadudəa cuwandənədə tadanju tok tilodəa cina,

18 ti duwon kəlanjun Alaye: «Am Isakuyen tasambidəmaa kaduwunəmlan bowojai,»† cənnədə.

19 Ibrahimdə na Alayen kənduwo am karmolaman sangoye mbejiro təmayeno, koro misal gainin tadanjudəa ngainin kiwando.

20 Kambørselan Isaku Yakuba-a Yesawu-aro kəla awowa fuwun isaiyen barga dəpkeyeno.

21 Kambørselan Yakuba sa no cədidən ci kanjuyero njutkadaan Alaro ambəcciye tada Isuwuye fi yayero barga dəpkeyeno.

22 Kambørselan Isuwu kawunju njero cədidən kəla luwo Israyilawuyen jandeje wada kəla sillawanjuyen kaino.

23 Kambørselan, sa Nawi Musa tambənadən, yanju-a bawanju-a tia shawaro carune wada maiyedəa rijannin kəndawu yakkuro tia gərayera.

24 Kambørselan Nawi Musa sa wurajənadən tia tada fero Fira'aunayelan bowojaidəa waje

25 kəji fanda biwuye tussiwawo yayero jama Alaye-a rokko bone nja kəreyeno.

26 Simnju mukowadəro fijəgəna nangaro, rudu duwon kəla Almasiwuyen canədəa arsiyi Masarrero tamanna woro ngoyeno.

27 Kambørselan gərgadu maiye rijannin Masarnin kiluwo, koro ti turuiwawodəa curuna gairo dunoaro dayeno.

28 Kambørselan sala Burodi Yis bawoadə-a bu jəjərdadə-a kido, bare siduwuma tadawa karunjadəa lejənniro.

29 Kambørselan jamadə Bərəm Maliyayedəa cidi ngamdu gai rejane koyera, amma Masarwu ngai dio mayeranniya, tayia ingi giwo.

30 Kambərse nangaro jamadə kawu tulurro bəрни Jerikoyea dirijanaye ngawon, garu Jerikoyedə wurgada.

31 Kambørselan Rahab jawardə sisiduwudəa kəlewan kapcəgəna, ganambuwu-a rokko sidəgənni.

32 To, awi koro wulləkki? Ca mana kəla Gidiyon, Barak, Samson, Japta, Mai Dauda, Samaila, nawiya soyen dikkənaa, dama fandəkkiwawo.

33 Kambørselan tayidə larduwa kəriwun gəwondo, shara kamgera, waduwa kəwando, ci ngambayea jakkera,

34 kənduwo kannuyea samgeyera, timi kashagarrero kayera, dunon-ambunjan dunoaro walyera, kəriwun nankwa kedo, kəwuwa kəriwuye larduwa gadeyea duyera.

† 11:18 11.18 Bad 21.12

³⁵ Kamuwa amnja sanuna karmolan roaro cijanadæa tayiro kalakkeræ. Am laa ajawu kura kesa, karmolan cija ro ngalwo cawandoro afu fando wayera.

³⁶ Laa yero rudu fælejagane kirwon jajaryera, koro tayia særgalan tujane kosoro kesakko.

³⁷ Tayiro dongur kauye gægæpkeyera, tayia yindiro kamgera, kashagarlan roro keyeso, karawi dimiye-a kaniye-a luwadaa fofomgera, lambi-a jæktu-an kasarga, tayia basaryera.

³⁸ Duniadæma tayia roduro tinni, kalangasa so, kau kuruwu so, kul kauye so, bælaa cidiye solan bambaramgera.

³⁹ Tayi ani samma kambærsenjajen sheda ngæla cawandæna, amma awo Ala tayiro waduro ngojægænadæa cawandænni,

⁴⁰ Ala andiro awo laa ngalwo dabbaræsaana nangaro, ngainin andi bawolan naptu kalkaldæa najagaiwawo.

12

Isa kambærsendeye færdunju ye, kalkaldumanju ye

¹ Adæ nangaro, shedawu kada kadami andia dirisane kælsanadæ, andi ye takkal samma-a biwu budulan andia sadai-a waniyo, nettulan ngæræm andiro gænaaanadæa diyo,

² simnde Isa tima kambærsendeye færdunju ye, kalkaldumanju yedæro figæiyo, ti duwon karwukæji fuwunjun gænaada nangaro kæska karmoyedæa necce nangunjudæa awimaro ngojænnin kæmboram kuris kærmæiye Alayen næpcænadæ.

Bare tæma kolluwwi!

³ Bare yimbaruwe tæma kolluwwi, ti duwon mukko biwuwuyen nankælado canadæa tangowo.

⁴ Mældundo kæla biwuyen koro yaye har bundo fiduro cadænni.

⁵ Koro mana duno njoma nayiro tadawa gairo njaddænadæa ngessuwwa: «Tadani, bare njærgæro Kæmandeye kæskero ngonæmmi, koro niro njækkadiya, bare tæma kollæmmi.

⁶ Awoa Kæmande kam cæraanadæa cærgari, koro kam fi yaye tadanjuro cæmoyidæa kowoji.»†

⁷ Njærgærodæa neddowo, Ala tadawanju gairo njadai. Tada fi gæle bawanju tia cærgariwawodæ?

⁸ Njærgæro duwon wundu yaye tilan nuwanjudæ nandon bawoa, nayidæ tadawa gæni, ngæriwuwa.

⁹ Koro bawawande sasambænaye andia cærgærsane tayia bærsæmmiyenadæ, balle Bawa ruhuwayedæro daunde kolgæiye ro fandiye, gæna?

¹⁰ Tayidæ andia kawu ganaro jiri ngælaro caruna gainin cærgærsana, amma Ala faidandero cærgærsai, nuwande nantayirnjun fandiyyoro.

¹¹ Njærgæro samma sanjun kæji gæni, kutturo turui, amma ngawo adæyen tayi tilan alamgadadæye nuwanjadæ nanlewa so, nanjire so.

¹² Adæ nangaro mukkondo cæmbaræna-a ngurumngurumndo duno bawoa-a dunoaro dewo.†

¹³ Koro sindoro jawal cækkø yiddowo, ngainin ngurdiyidæ jau fanjiwawo, cunjuro ngæji.

Bare ser Alayea wanuwwi!

¹⁴ Am samma-a naptu nanlewaye dio-a nantayir-a manowo, awoa nantayirda bawoa, wunduma Kəmandea curuiwawo.

¹⁵ Hangal gənanowo, bare wundumaro ser Alaye fando tiyerənni, bare karwukutta fima cije suwolje tilan am kada tayir gəniro waljanni,

¹⁶ bare wunduma kənjənama bi tayirnambuma Yesawu gairo waljənni, ti duwon masəna tiloro warasanju nankaruye cəladənədə.

¹⁷ Nonuwwadə gai, darye, sa bargadəa warasaduro mayenniya, tia wayera. Simaloan majima, dama təmduye cuwandənni.

¹⁸ Nayidə awo rakce lediro gəni kadiw,* bi kannu jau fit so, duwu cələm pət so, nurnambu so, keyera kura so,

¹⁹ nuktu kangadiye so, kowo manaye so, kowo duwon am fanjane bare tayiro mana tərganniro lowoanədə.

²⁰ Ai, wowom adəa rakcane mərjanni: «Ləmanma kau kuruwudəa lejia, dongur kauye gəgəptalan roro ceyesi.»†

²¹ koro awo fəledənədə jaumaro riduye, har Nawi Musaye: «Karwukam sədane lolokki.»† yeno.

²² Amma nayidə kau kuruwu Siyonnero, wotte bəрни Ala Kəndəgaimaye, Jerujalem sameyero isuwwa, koro malaiyawa kada kadami-a ngəməri-a

²³ cammo jama karuye cunja samelan ruwuwadadə-a Ala alkali am sammaye-a ruhuwa am jirewuye kalkallo kalaktana-a

²⁴ na Isa soloma aman bərinne-a bu jəjərgada duwon bu Haabilayea faidan kəjənədə-aro isuwwa.†

²⁵ Hangal gənanowo, ti mana cədidəa bare wanuwwi. Tayi duwon ti dunian səmonja kassənamaa wajanadə kajanni adə, ti samelan səmonde kassənamadəa waniyea, ndayin gəle kaniye?

²⁶ Sadən kowonju cididəa jəjəkkeno, amma kərma wadu ngoje: «Fallo koro cidi runjumaa gəni, same yea jəjəngəkki.»† cənna.

²⁷ Mana adə: «Fallo koro,» maananjudə awowa jəjəkkadadəa baworo dio, wotte awowa alakkada, ngainin awowa jəjəktaiwawodə dasayi.

²⁸ Adə nangaro, kərmai jəjəktiawawo fəndiyənədə, Alaa wuseniyo, jiri ardijidən jairo darajaa-a ridua-alan tiro ambətkəiyo,

²⁹ «awoa Alandedə kannu juwui-a kal wo.»†

13*Kida na Alayen ardiyada*

¹ Kərawo nanyaanayen dəgaiwo.

² Bare kusottowaa sosadu kolluwwi, adəa diolan am laa nojannin malaiyawaa fannjan casaana.

³ Am kosolan dasaanadəa tangowo, nayi ye tayi-a rokko kosolan dəgawwa gairo, koro am basardanadə yea tangowo, nayi ye basari yawwa gairo.

⁴ Larusadəro wundu yaye daraja co, koro bare wunduma aman larusaye juwunni, Ala janewu-a kənjənawu-aro shara cəddi nangaro.

* **12:18 12:18** *nayidə awo rakce lediro gəni kadiw* - Kannu, duwu, keyera, kangadi, kowo. Awo riduye ani shedawa aman caye, wotte aman wadaye; NL 19-20 mane. Awo kəji kəjidə shedawa aman bərinne, wotte aman serre; aya 22-24 mane. † **12:20 12:20** NL 19.12-13 † **12:21 12:21** SK 9.19 † **12:24 12:24** *na Isa soloma aman bərinnero isuwwa* - Kawuri kəjidə isəna nangaro, ridu gadero bawo. † **12:26 12:26** Hag 2.6 † **12:29 12:29** SK 4.24

⁵ Hal kunguna rawoyero kadənowo, kəla awo tawwayen danowo, awoa Ala kəlanjuye: «Təmmaro nia kolnjəkkiwawo, təmmaro nia wanjəkkiwawo,»† yeno.

⁶ Adə nangaro ridu bawoaro andiye: «Kəmandədə tima banamani wo, awima rikkiwawo. Kamdə awi wuro səddi?»† niye.

⁷ Fuwuwundo nayiro mana Alaye wulnjaanadəa tangowo. Njeroram naptunjaye wunowo, kambərsenja gaiwo.

⁸ Isa Almasiwudə bikka ye, ku ye, har abadaro faldiwawo.

⁹ Bare kolluwe alamdu gade jiri jiri nayia jawallan njattuluwunni. Karwudə kəmbo bosolan gəni, serlan dunoajima ngəla wo. Ai, ada kəmbosoyedə am duwon tayia jagaimasodəro faidajagaiwawo.

¹⁰ Andidə laya duwaduram taiyena, tayi duwon leima Ala-a tadoramnin kida cadidə amari tia boye cadanni.

¹¹ Ləmanna duwon rīman kura bunja fiye na jairo darajaadəro biwu nangaro cuwudidə, danja ngawo bəlayen kannun warjai.

¹² Adə nangaro Isa ye jamadəa bunju kəlanjuyen tayirro kalakturo ngawo bəlayen* bone kiano.

¹³ To, luwiyo tia ngawo bəlayen nəgəiyo, rudu canadəa yayiyo.

¹⁴ Awoa dunia adən bərnī har sawisoro dəgai taiyende, amma bərnī fuwun isidəa maniye.

¹⁵ Adə nangaro tiyen Alaro sadaa njungoroye sawisoro yiddiyo, wotte cinden cunju kasaddiyo, tiro daraja yiyo.

¹⁶ Bare nanngəla-a nankərə-a dio kolluwwi, sadaa jiri aniye Ala kəjinja fanji.

¹⁷ Fuwuwundo dau kolgənowo, tayia gaiwo, am tayia cawori gairo rondo carīwi. Karwu kəjia cado, njəmjaialan gəni, adə nayiro faidanja-gaiwawo nangaro.

¹⁸ Andiro moduwa saddowo. Karwunden sariwu bawoa noniyena, naptunde samman kalkal dio rayiye.

¹⁹ Nayia lowonjakki, duwan nandoro waldəkke isəkkiro moduwa dewo.

LEWA DARYEYE

²⁰ Ala nanlewaye, ti duwon bu aman sawisoyen Kəmande Isa Səni Kura dimiyayedəa karmolan cəsangənədə,

²¹ rawonju deworo nayia awo ngəla sammalan dabbarnja, koro andilan awo tiro ardiduye Isa Almasiwuyen cəddo. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

²² Kəramiya, nayia lowonjakki, mana karwuro duno njoye adəa kasadowo, nayiro kalma ganān ruwunjakakkəna nangaro.

²³ Nonowo, kəraminde Timotia kosolan koljana. Tussənnin isia, ti-a rokko nayia njaruiye.

²⁴ Fuwuwundo samma-a muminna samma-aa lewanowo. Kəramiyande lardu Italiyayedə nayia lewanjai.

²⁵ Ser Alaye nayi sammalan dəga!

YAKUBA
Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro
tatargaadaro ruwujəgənədə
Badiduram

Yakuba, ti yaana Isa Almasiwuye, wotiya adəa alama saa mewu wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, tiro Yakuba Jirema cani, ti ye fuwuwu jama Isaa gawu bərnı Jerujalembe falnja. Wotiya adəa jama Alaye larduwa kərdiyayero tatargaadaro ruwuyeyeno. Curodən gala so, səmo kasta so kəla kambərse-a kəndəgai Isaa gamaye-ayen tayiro kiddo.

Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro
tatargaadaro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Yakuba wolodi Alaye-a Kəma Isa Almasiwuye-adə jiriya mewun yindin duniaro tatargaadadəro: Salam!

Kambərse-a nanrashidu-a

² Kəramiyani, bone jiri jiri nayia njawandiyi, awo jauru karwukəjiyero ngonowo,

³ awoa rijaptu kambərsendoyədə njasakke nedduwiro nonuwwa.

⁴ Amma nettudə kidanju cotto cədo, ngainin awima maunjannin wuranuwe kalkallo walluwi.

⁵ To, kamndo laa nanrashidu tia maujənaru walyenoa, Ala duwon jəkkadənnin am sammaro nanjajjaalan cimadəa cuworo, koro tiro ci.

⁶ Amma kambərselan shekku cakənnin cuworo, awoa shekkumadə təmbəri tekuye karuwaye kanji kanjiro təmbaljiyi-a camun.

⁷ Kam adə bare na Kəmandeyen awo laa cuwandiro təməjənni,

⁸ ti kam hangal yindia, awo cədi samman na tilon dəganni.

Talaa-a gariwu-a

⁹ Kərami talaadə darajanjudəro* awulo juwo,

¹⁰ ti gariwudə ye nangunjudəro awulo juwo, fəre kajimbe gai baworo walji nangaro.

¹¹ Awoa kəngal kannunjua jau fit culuwe kajim ngamji, fərenju ye rimje fidi, nanshawanju ye baworo walji. Jiri adəgainin gariwudə ye dawu kəndonjuyen baworo walji.

Rijaptu-a jaraptu-a

¹² Barganju kam curo jaraptuyen neccidə, awoa tia jarapcane nasardiya, ariawu roye† cuwandi, ariawu duwon Ala am tia caraanaro ci cəne wadu ngojənədə.

¹³ Bare wunduma sa jarawaye tia ngojiya, «Ala wua jaramso,» wuljənni, awoa Ala awo diwilan jaraptiwawo, koro ti kəlanju wundumaa jarapciwawo.

¹⁴ Amma kam fi yaye mangarnju tia cədane jambajiya, jarapti.

* **1:9 1.9** darajanjudəro - Ala tia jajakəna nangaro. † **1:12 1.12** ariawu roye - Amari na Alayen sawisoro dəgaye.

¹⁵ Daji mangardə curo ngojiya, biwu cambi, koro biwudə ye wurajiya, karmo cuwudi.

¹⁶ Kəramiyani njaraakkənaso, bare wunduma nayia jambanjanni!

¹⁷ Kəŋjo ngəla so, kalkal so samma samen na Ala Bawa nur alaktumayen jəpci, ti duwon faldiwawo ye, nanjun kaudi suworduma bawo yedə.

¹⁸ Rawonjuman Ala andi nema burwoye alaktunju sammaye gairo walliyoro, andia mana jireyen sesambo.

Mana Alaye fandu-a ga-a

¹⁹ Kəramiyani njaraakkənaso, adəa asunowo: Wundu yaye fanduro doiro waljo, bare duwan manajənni ye, gərgajənni ye,

²⁰ awoa gərgadu kamedə nanjire Alayea cuwudiwawo.

²¹ Adə nangaro awo waada so, diwi so sammaa wanowo, mana Ala karwundoro cakkənadəa rokura bawoalan mowowo, nanjun kənduwo nayia njəkkawoyea.

²² Bare kələndo jambanuwe mana Alayea kərənduwu basso walluwwi, tia gawuro wallowo!

²³ Awoa kam laa manadəa kərənɲi duwon jəgaiwawoa, ti kam fəkkanju kudəramlan curuna-a camun.

²⁴ Fəkkanju cure saptiyama, alama fəkkanjuyedəa ngeSSI.

²⁵ Amma kam duwon wada kalkal nankam kəlaye fandoyedəa kəla hangallayen cure tilan dəgai, koro awo fanjənaa ngeSSIwawo amma kəndo ngəla cədidə, tima kam awo cədi samman bargaro waljidə wo.

²⁶ Kam laa ti adinma cəni duwon cinju rojiwawoa, karwunju jambajəna, koro adinnju ye de sul.

²⁷ Adin jireye-a awo waada bawoa-a Ala Bawande ardijənadə: ngəniya-a kamuwa kwa faccaanaa-aro jəktunjan kistuwu ye, jarawa duniayero kadu ye.

2

Səmo kasta kəla amba gayirduyen

¹ Kəramiyani, Kəmande Isa Almasiwu darajamaa mərsanuwwadə, bare amba gayirnuwwi!

² Misallo kam laa kulum dinarre-a kajəmu shawa-aa cammondoro ngayi, koro kam laa talaa ye kajəmu dina kadawua ngayiro walyenoa,

³ kam kajəmu jauru shawaadəa ruwe tiro: «Are na adən ngəlaro namme!» nuwi, amma ti talaadəro: «Na todən dane!» bi «Cidin namme!» nuwia,

⁴ kattendon gayirnuwe sharawu niadiwiaro walluwwa, gəna?

⁵ Kəramiyani njaraakkənaso, fannowo, Ala am dunialan talaawadəa kambərselan gəriwuro waljaro, koro nodonju bargaa am tia caraanaro ci cənnadəa warasajaro kərəjəna, gəna?

⁶ Amma nayidə talaadəa runuwwa. Gəriwuwama gəna basarnjane shararambo njasadidə wo?

⁷ Koro tayima cu darajaa* tilan bowonjaidəa bassaidə wo, mare?

⁸ Wada nodo bargaa Alaye kitawulan ruwuwada: «Kəmaskinəmba kəlanəm gairo raye,»† cənnadəa gawia, jauru ngəla!

⁹ Amma amba gayirnuwia, biwu diwi, koro wadadə nayia ganambuwo wəwonnjai.

* 2:7 2.7 cu darajaa - Almasiwu. † 2:8 2.8 Lew 19.18

¹⁰ Wundu duwon wada Alaye sammaa jəgane falnin taljənədə sammaa jəganni-a kal wo.

¹¹ Awoa ti duwon «Bare kənjəna dimmi,»[†] cənnədə koro walde: «Bare wundumaa yejəmmi,»[†] yeno. To, kənjəna dimbawo yaye, amma kam yejəmmaa, wada ganambumaro walləmma.

¹² Adə nangaro manando-a kidando-aa am duwon tayia wada nankam kəlaye fandoyelan sharajaidə gairo dewo!

¹³ Awoa kanjimari bawoalan kam njunojiwawomadəa sharajai, amma kanjimariidəma wowombo kura wo.

Kambərse-a kəndo ngəla-a

¹⁴ Kəramiyani, kam laa kambərse njua cəni duwon kəndonjun fəlejiwawoa, awi faidanju wo? Kambərse njua tia cəkkayi wa?

¹⁵ Misallo kərami laa kongwa bi kamu jakturam ye bawoa, kəmbo kun barinne ye bawoaro walyenoa,

¹⁶ koro kamndo laaye tiro: «Kələwan lene! Ala jakturam-a kəmbo-a njo!» cəni duwon mərədu tiyinjuye galjiwawoa, awi faidanju wo?

¹⁷ Jiři adəgainin kambərse kəndonju bawoadə nuna.

¹⁸ Waneye kam laaye: «Ni kambərse namba, wu ye kəndonia,» cəni. Kambərse namba kəndo bawoa wuro fəlesəgəne, wu ye kambərse kəndonin fəlenjəgəkki.

¹⁹ Ala tiloro kasaddəmmədə, ngəla dimma. Sedannama kasaccane riduro lolojai.

²⁰ Ni hangal bawoa, kambərse kəndonju bawoadə faida baworo[†] isanonjagaiya, raam?

²¹ Nawı Ibrahim kaarindədə, sa tadanju Isakua kəla laya duwaduramben sadaaro cinadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

²² Rui, kambərse kəndonju-a rokko kidajana, koro kəndolan kambərsədə kalkallo waljəna.

²³ Ngaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkajəna: «Nawı Ibrahim Alaa mərəsajəna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno,»[†] koro tia amanma Alayelan bowoyera.

²⁴ Nonowo, kambərse runjun gəni, kəndolan Ala kamba jiremaro ngoji.

²⁵ Jiři adəgainin Rahab jawardə ye, sa kadunowudəa cəsaye jawal gadeyen salamje lejanadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

²⁶ Awoa tiyi sindu bawoa nunadə gai, kambərse kəndo bawoadə ye nuna.

3

Təlam roda

¹ Kəramiyani, bare ngəwundo maləmbaro waljanni, andi maləmbadəa nanjau kojənalalan sharasairo nonuwwa.

² Awoa andi samma fudu kadan talliye. Kam laa mananjun təmmaro taljiwawoa, ti kalkallo waljəna, koro rakce tiyinju samma yea roji.

³ Fərra awo rayiyena cadoro cinjaro rijam yakkiyeya, tiyinju samma yea yakkiye kanji rayiyenadəro lejai.

⁴ Koro maarawa ingiye ye ruiwo. Tayidə jauro kura duwon, karuwa dunoa tayia təmbalji yaye, maaramadə kəriduram təngəriman na cəraanaro kəriji.

[†] 2:11 2.11 NL 20.14; SK 5.18 † 2:11 2.11 NL 20.13; SK 5.17 † 2:20 2.20 faida bawo - Ruwuwa mukoye kureyedəye laanja faida bawo canı, laa ye nuna canı. † 2:23 2.23 Bad 15.6

⁵ Jiri adəgainin tələmdə ye awo jaurο təngəri, amma awulonju jaurο kura!

Koro jiri kannu təngəri dər kuraro kannu cəttaidəa ruiwo.

⁶ Tələmdə kannu! Dawu nashawa tiyindeyen tima fərdu jirenambu jiri fiye yaye wo. Tiyi sammaa bannaji, ro sammaro kannu cəttai, koro fərdunjulən kannu jaanamaye kərgə.

⁷ Awoa adamgəna bundi so, ngudo so, ləman nganjın gərdama so, alau ingiye so jiri fi yaya rakce roji, har tayia rojəna,

⁸ amma wunduma rakce tələmba rojiwawo! Tidə awo diwi təmmaro gəm napciwawo, sum karmoyen cəp cəmbəfəna.

⁹ Tilən Kəmande Bawadəa yungoriye, koro tilən am camuno Alayen alakkadaa baskuniye.

¹⁰ Ci tilodəman njungoro-a baskudu-adə caluwi. Kəramiyani, adə wajipcənni.

¹¹ Sim ingiye bəlaa falnın ingi kəji-a cəm-a fiyi wa?

¹² Kəramiyani, ya tarmuye rakce jaitun cakki wa? Ra, ya inabbe tarmu cakki wa? Sim ingi mandamanda ye rakce ingi kəji fijiwawo.

Nanrashidu Alaye

¹³ Wundundo nanrashidu-a hangal-aa wo? Kəndəgai ngələlən kəndonju rokura bawo nanrashidulan isidəa fəlejo!

¹⁴ Amma karwundon nandəri jau-a kəla rawo-a mennaa, bare awulo buwin jiredəa wanuwe kattuwu kammuwwi.

¹⁵ Adə nanrashidu samelən jəpcəna gəni, tidə duniaye, hal adamgənaye, Kəladodəye.

¹⁶ Na duwon nandəri-a kəla rawo-a dasaanadə, hangalsango-a kəndo diwi jiri jiri-a ye mbeji.

¹⁷ Amma nanrashidu sameyedə burwon tayir, daji nanlewa kudoma, rokura bawoa, solo rawoma, jaurο kanjimərima ye, serma ye, gayirdu bawoa, nanmənafək bawoa.

¹⁸ Nonowo, am nanlewa cawude nanlewan canadimadə nema nanjireye kalajai.

4

Sawa duniayedə kəladə Alaye

¹ Awi lawala so, kambiwu so kattendoro cuwudi? Məradundo diwiso karwundolan məldaidəman gəna isai?

² Awo laa raawwa duwon fanduwawoa, kam yejuwi. Koro awo laa mangarnuwwa duwon ranguwe fanduwawoa, kattendon kambiwu diwi ye, məlduwi ye. Alaa koruwwi nangaro fanduwawo.

³ Koruwi duwon fanduwawo, məradundo diwiso galduro niadiwin koruwi nangaro.

⁴ Nayi kənjənəmaso, nansawa duniayedə nankəladə Alayero nonuwwi wa? Adə nangaro wundu duwon sawa duniayero waldu cəraanamadə kəlanjua kəladə Alayero kalakci.

⁵ Ra, dalil bawoalan kitawuye: «Ruhunju karwundero cakəkənədəro kemi kasacciwawo,» cəna gəna təmanuw?

⁶ Amma Ala na kojənarə ser ci. Adəmarə kitawuye: «Aladə rokurawua wajəna, amma rokuranambuwuro sernju fəlejjiyi,»[†] cəna.

[†] 4:6 4.6 Kar 3.34

⁷ Adə nangaro Alaro dau kolgənowo, Yiwulissa wanowo, nayin ku-ruwunno cəgase leji.

⁸ Alaa karənnowo, ti ye nayia karənnjai. Nayi biwumaso, mukkondu kida biwuyen tullowo. Nayi curo yindiaso, karwundo tayirro kalangowo.

⁹ Karwukutta dewo, jajenowo, yirowo. Kasusundoa solan fallowo, karwukəjindoa karwukuttaro kalangowo.

¹⁰ Fuwu Kəmandeyen rokura bawoaro wallowo, ti ye nayia jajannjai.

Kəlandoa sharawu am gadeyero ngodu

¹¹ Kərəmiya, bare kattendon adələmduwwi! Kam duwon kərəminjua adələmji bi sharajidə wadadəmaa adələmje sharaji. Koro wadadəa sharanəmia, ni wada gama gəni, sharamanjuro walləmi.

¹² Ala wada njoma ye, sharama yedə tilo, ti duwon nanjun kənduwo njəkkawoye-a siduwuye-a mbeji. Amma nidə, ni wundu duwon kamənmba sharanəmidə?

Awulo bo

¹³ To, fannowo nayi duwon: «Ku bi bəri bəрни laaro leniye saa fallo nadən nammiye sawur diye riwa fəndiye.» nuwidə.

¹⁴ Awo bəri wakkajima nonuwwi. Rondodə awi? Nayidə bandəgəne fəledəne jəm cədiya, baworo waljidə gai.

¹⁵ Cujudəro: «Kəmande kasaccia, dəgəiye adə-a todə-aa diye,» wuldudə nayiro wajimnjaana.

¹⁶ Amma akko kəla rəkurandoyen awulo buwi, awulo bo jiri adəgai samma jauru diwi.

¹⁷ Nonowo, kam ngəla dio nojəna duwon cədənnimadə biwu cədəna.

5

Səmo kasta gəriwuwaro

¹ Nayi gəriwuso, fannowo, bone nayia njawandi nangaro yirowo, burwu yakkowo!

² Arsiyindo ye bannadəna, kajəmundu ye kanambe juwana,

³ karendo dinarre-a riwullaye-a yero diwuram cijəgəna, koro diwuramnja naptu shedaye njadde kannu gai tiyindo juwui. Jaman daryeye adəman arsiyi cammuwwa!

⁴ Akko ngənəwuram duwon kidawu kulondo kalajanaro njo wanuwwadə kəlandon so cədi, koro so kalawuyedə səmo Kəmande Martawamayedəro ngaana.

⁵ Dunialan curo larasu-a kəji fanda-ayen dəgawwa. Yim duwayero karwundoa kaisuaro diwwa.

⁶ Jiremaa sharanuwe yejuwwa. Kambiwunjaiwawo.

Kanadi ta

⁷ Adə nangaro, kərəmiya, har kənde Kəmayero kanadi taiwo! Akko baremadə nema tamanna kanadilan gureji, har dələwu burwoye-a daryeye-a cuwandiro.

⁸ Nayi ye kanadi taiwo, karwundoro duno yakkowo, kənde Kəmayedə del karənjəna nangaro.

⁹ Kərəmiya, bare kəla kamandoyen so diwwi. Adə gənia, Ala nayia sharanjai. Akko sharamadə cinnalan daada!

¹⁰ Kərəmiya, nawiya cu Kəmandeyen manajanadəa misal bone nja-a kanadi ta-ayero ngonowo.

¹¹ Akko am curo boneyen neccanadæa bargaaro ngoniyē. Kanadi Nawi Ayubayedæ yea fannuwwa, koro awo Kæmande tiro daryeramnin cæddænadæ yea ruwwa. Awoa Kæmandedæ njunoduma ye, kanjimærima ye.

¹² Awi yayero burwonno, kæramiyani, bare kansi buwwi, cu sameyen kal, bi cidiyen kal, bi awo gadeyen kal. Ngælanjudæ «Aaa,» bi «A'a,» wulowo. Adæ gænia, shara njadai.

Alaa koro

¹³ Kamndo laa bone cai wa? Alaa cuworo. Laa ye kæji fanji wa? Aiya njungoroye yejo.

¹⁴ Kamndo laa dondi wa? Amwurawa jama Alayea bowojo isa cu Kæmayen kælanjuro kændawu jaitunne fijagaiaro tiro moduwa caddo.

¹⁵ Moduwa kambæseyedæ kam dondidæa isangajiye Kæma tia cæsangi. Koro biwu cæðanaro walyenoa, gawara cuwandi.

¹⁶ Adæ nangaro biwundo amandoro wulgænowo, moduwa amandoro yiddowo, ngænin nganuwi. Moduwa kam jiremayedæ jauru kænduwoa.

¹⁷ Nawi Iliyadæ kam andi gai, koro bare ingi cudurænniro Alaa tai dajæ lowoyenniya, cididælan saa yakku kændawu arakkuaro ingi cudurænni.

¹⁸ Koro walde Alaa lowoyenniya, samelan ingi cudure cidi ye nemanju kekko.

¹⁹ Kæramiyani, kamndo laa jawal jireye kolje kamanju tia jawallo kalakce cakkiya,

²⁰ adæa nonowo: Kam duwon biwumaa jawallo kalakce cækkænamadæ ronju karmolan cækkaana, koro biwu kada jakcæna.

1 BITURUS

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Biturus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Lardu Asiyayedəro ku Tirki cani. Bone casaidə nangaro, Biturus ruwuje tayiro Isaa gawudə dunia adən sikudowadəro nanjan bone njadə ajap bawo yeno. Kənduwonja ye bawo, nanjirenja ye bawo, amma bone kawu ganaro casanaye ngawon, Ala kəlanju tayia isadunoajiyi, tayi ye darajanju sawisoyen dasayi.

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Biturus kəngayam Isa Almasiwuyedə sikudowa kəreyada lardu Fantusse-a Galatiyaye-a Kafadokiyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-aro* tatargaadaro,

² wotte nayi duwon Ala Bawadə caman nayia nonjana ye, Ruhunjuyen nayia jirewuro njadəna ye, Isa Almasiwua gaiwo jəjərduwu bunjuvelan tayirro walloworo kərenjana yedəro: Ser-a nanlewa-a nayin ngəwuja!

Təma roa

³ Bargaa Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuye! Kanjimərinju kuradəro karmolan cidu Isa Almasiwuyen andia sasakke bərinno təma roa laaro tambiyena.

⁴ Təma roadə tima warasa njərciwawo ye, tayir gəniro waljiwawo ye, koro rimjiwawo ye, nayi nangaro samelan gənaada wo,

⁵ nayi duwon kənduwu Alaye kambəseyen nayia njariwe nayiro njəkkawo jaman daryeyen fəlediyiro dabbargaadaa njaddidə.

⁶ Kəla awo aniyen, kərma kawu ganaro jarapta jiri jiri karwukutta fannuwi yaye, karwundo tai dajə kəjjinə.

⁷ Dalil jarapta aniyedə, tima kambəsendo tabbatto culuworo. Dinardə awo sidiyi yaye, tia kannun jarapcai, amma kambəsendodə dinarra tamanlan kojəna, koro yim fəleduwu Isa Almasiwuyen† jungoro-a daraja-a bərsəm-a cuwudi.

⁸ Tia ruwwi yaye, raawwa, kərma tia ruwwawo yaye, mərsanuwwa, koro karwukəji dama bawo wuldumaro yojiwawo ye fannuwi,

⁹ awoa leduwuram kambəsendoye, wotte njəkkawo rondoyedəa fanduwi.

¹⁰ Njəkkawo adə, nawiya duwon kəla ser kaandoro waljidəyen mananadə kəla tiyen majane hangallayen kekeworo.

¹¹ Ruhu Almasiwuye tayilan dəganadə kuren kəla bone Almasiwuye-a daraja ngawonjun jəgaidə-ayen manajəna, daji nawiya də kəla wundu-a jaman jiri fi-ayen manajənədə cacaworəna.

* **1:1 1.1** lardu Fantusse-a Galatiyaye-a Kafadokiyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-a - Kəryeya Rombe kureye. Tayidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kasarga. † **1:7 1.7** yim fəleduwu Isa Almasiwuyen - Kiyama.

¹² Ase, tayi kəlanjaro gəni, nayiro kida njaddənaro asuyera. Kərma Ruhu Alaye samən juwajanadəyən kawuri kəji adəa nayi yero wulnjaana, kawuri duwon malaiyawa tia noduro majaidə.

Kəndəgai tayir

¹³ Adə nangaro hangaldənowo, kəlando riwowo ser duwon yim Isa Almasiwu fəlediyi ya njadidəro təmando təgəmbo yakkowo.

¹⁴ Tadawa kəngaimaso gai, mangar diwi caye sa nodunambuyen dəgawwadəa wanowo,

¹⁵ amma ti nayia bowonjanadə tayirdə gai, nayi ye kəndəgaido samman tayirro wallowo,

¹⁶ dalilnjudə kitawulan ruuwada: «Wu tayir nangaro, tayirro wal-lowo!»[†]

¹⁷ Ti duwon gayirjiwawolan kida wunduye yaye sharajidəa Bawalan bowonwua, Ala ridalan kəndəgaido nansikudoyedəa dewo.

¹⁸ Nonuwwa, naptundo bowu kaariyandon warasanuwadəlan merungera, amma riwulla so, dinar so njəpcaiyen gəni,

¹⁹ bu Almasiwuyen, wotte bu darajaa tama balo so, awo waada so bawoaye gaiyen.

²⁰ Kawu dunia alaktiro Ala tia kədarjəna, amma jaman daryeye adən nayi nangaro fəledəgəna.

²¹ Tiyen nayidə Ala duwon tia karmolan cəsange tiro daraja cinadəa kasadduwwa. Ngainin kambərsəndo-a təmando-a Alalan kərga.

²² Jiredəa gawe amandoa nanmənafək bawoalan raworo kəlando tayirnuwwadə, kattendon karwu tiloan jauru tərawowo,

²³ bərinno tambuwwa nangaro. Tambondodə, kasuni njəpcimalan gəni, njəpciwawolan, wotte mana Alaye roa sawisoro dəgaidəyelan.

²⁴ Awoa:

*«Adamgəna samma kajim gai,
darajanju samma ye fəre kajimbe-a camun.
Kajimdə ngamji, fəredə ye curi,*

²⁵ *amma mana Alaye sawisoro dəgai.»[†]*

Mana adə tima kawuri kəji nayiro wulnjaanadə wo.

2

Jama tayir Alaye

¹ Adə nangaro niadiwi samma-a jirenambu samma-a nanmənafək-a nandəri-a yarsəm samma-a kollowo,

² timal tambo bərinna gai kiam jireye jalla wotte mana Alaye jauru rawowo, ngainin njəkkawondon wuranuwi,

³ ser Kəmayedəa ngəlaro tambuwwaro walyenoa.

⁴ Na Kəmayero arowo, ti duwon kau roa ambe wajana, amma na Alayen kəreyada-a bərsəmgada-adə.

⁵ Nayi kəlandoma kauwa roa gai tayilan fado Ruhuye cadandi, rımanna tayirro wallowo sadaa Ruhuye duwon Ala Isa Almasiwuyen ardijidəa yiddoworo.

[†] 1:16 1.16 Lew 11.44-45; 19.2 † 1:25 1.24-25 Ish 40.6-8

6 Awoa kitawulan tabbatkaada: «Akko Siyonnin kau masammanne kəreyada bərsəmba gənanəkki, kam tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

7 Nayi kambərsəndoadə, nandon kau adə bərsəmba, amma na kambərsənambuudəyən: «Kau duwon fado tandomaso wajənamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo,»†

8 koro: «Kau talduye ye, takkalduma yedə.»† Manadəa jaanni nangaro tayiro kadargaadadə gai taljana.

9 Amma nayidə kabila kəreyada, kəwu řimanna Mai Kuraye, jiri tayir, jama Alayero walluwwa. Ngainin kəndo kənduwoa ti duwon nayia duwulan luwowo nurnju ajabbaro ngawoworo bowonjanadəyedəa wulluwi.

10 Calan nayidə jama tilo gəni, amma kərma jama Alaye, calan njunonjanni, amma kərma njunonjana.

Kənduwowuro dau kolduwi

11 Kərawowuni, nayi kusottowa-a sikudowa-adə, nayia lowonjakki, mangar tiyiye nayiro kəriwu njakkadidəa wanowo!

12 Dawu kərđiyayen kəndəgai ngəla dewo, ngainin nayia diwi diowu gai adəlamnjaison, kəndonđo ngəladəa carune yim Kəma walde isiya, Alaro daraja cadı.

13 Kəma nangaro kənduwoma adamgənyaye fi yayero dau kolgənowo, mai yen kal, ti fuwumadəro,

14 gomnawaso yen kal, maidə tayia diwi diowuro wowom gənaduwuro, koro ngəla diowu yea jajakturo cunodənadəro.

15 Rawo Alayedə tima ngəla diolan hangalnambuwuro mananja nanjayilledəa dapkəwi.

16 Kambe gairo dəgaiwo, amma kəreawa Alaye gai bare nankam kəlayendodən faidaduwe nankəlado gəranuwwi.

17 Am sammaro daraja yowo, jama kəramiyayədəa rawowo, Alaa rinowo, mairo daraja yowo!

Misal bone nja Almasiwuye

18 Wolodiya, Ala rida samman bando ngimbaro dau kolgənowo, tayi ngəla-a rokura bawoa-a runjaro gəni, tayi diwi yero.

19 Hal Alaye nangaro, bone jussənni yame nettudə na Alayen ardiyada.

20 Biwu diwe nayia bannjane nedduwiya, awi jajaktuye diw? Amma ngəla diwe bone yawe nedduwiya, adə na Alayen ardiyada.

21 Almasiwu nayi nangaro bone canadəro, nayi yea adəmaro bowongera. Awoa nayiro misal kolnjaana, nayi ye sinjua gaiworo,

22 ti duwon biwu ye cədənni, jirenambu ye cinjun tuwandənnidə.†

23 Tia rarayeranniya, radu kalakcənni, bone kianniya, wusajənni, shara jire kamdumadəro kəlanju kaino.

24 Ti kəlanju biwuwande tiyinjun kəla kəskadəyən ngoyeno, andi biwuro nuiyenadən nanjirero dəgaiyoro. Lorunjuman ngayew.

25 Calan nayidə dimiya gai fattəgəwwa, amma kərma na ti Sənindo ye, rondoro Kistuwuma yedəyero walduwwa.

3

Kwawa-a kamuwa-a

¹ Jiri adəgainin kamuwa, kwawandoro dau kolgənowo, laanja manadəa jagaiwaworo walyenoa, mana bawoalan kəndəgai kamuwanjayen jawallo ngasayi,

² kəndəgaindo bərsəmba-a tayir-adəa carui nangaro.

³ Bare kwarando kala japta so, kare dinarre-a kajəmu shawa-a njakko so deyan turuiro waljənni,

⁴ amma hal gəraada karwuye so, nanshawa dinjiwawo wotte ruhu rokura bawoa ye, hangal bowadaa ye soro waljo, adə na Alayen jauru tamanna.

⁵ Ngainin kure kamuwa tayir təmanja Alaro casakkənadə kawara cade kwawanjaro dau kolyeyera,

⁶ jiri Saratu Nawi Ibrahimba jəgane tia kəmanjulan bowojənadə gai. Awo ngəla diwia, koro ridu fima kolluwe nayia njadannia, nayi ye ferowanjuro walluwi.

⁷ Kwawa, jiri adəgainin naptundo nanrokkoyedəa nanrashidun dewo, kamuwandoye dunonja kaandoa najəgənnidəro, tayiro daraja yowo, kənjo serra ro sawisoyedəa kallo warasanuwi nangaro. Ngainin moduwa diondo daptuwuro kanuwi.

Kəla nanjireyen bone nja

⁸ Daryerambo, nayi samma hangal tiloa-a njunodua-a kərawo nanyaaneyea-a kanjimaria-a rokura bawoa-aro wallowo,

⁹ bare diwia diwilan bi radua radulan rəmbuwwi, cuju adəyero barga warasanoworo barga dəpkənowo, adə dioro nayia bowonjanadəro.

¹⁰ Awoa:

*«Kam naptu kaji mada so, kawu ngəla kuro so cəraanamadə,
təlamnjua diwiro kajo, cinju ye bare jirenambu wuljənniro rojo,*

¹¹ *diwilan təmjo ngəla cədo, nanlewa majo tia kadujo,*

¹² *Kəmandeye simnjudə jirewua curui, səmonju ye moduwanja kərənji,
amma fəkkə Kəmandeyedə diwi diowua wajəna.»†*

¹³ To, kasaduaro ngəla dio rawowuro walluwia, wundu gəle nayia basarnjai?

¹⁴ Amma kəla nanjireyen bone yawiro walyenoa, bargando. Bare tayia rinuwwi bi karwundo kuttajənni,†

¹⁵ amma karwundon Almasiwua Kəmandero bərsəmmowo. Dalil təma nayin dəganadəye njaworiya, jaawu njoro kullum dabbargadaro wallowo,

¹⁶ adə yaye rokuranambu-a daraja-alan dewo, karwundo ye nayia sariwunjaiwawolan dəga, ngainin am kəla kəndəgaindo ngəla Almasi-wulan diwidəyen adəlamnjaiya, yarsəmnjadəro nangu tayia cədai.

¹⁷ Rawo Alayero walyenoa, diwi diolan yayero ngəla diolan bone njadə ngalwo.

¹⁸ Biwuwa nangaro Almasiwu ti jiremadə jirenambuwo tilo lonno bone kiano, na Alayero andia* sawudoro. Kanji tiyiyen tia roro ceyesəna, amma kanji Ruhuyen roaro casangəna,

¹⁹ Ruhudəlan leje ruhuwa jakkadadəro kawuri wulyeyeno,

† 3:12 3.10-12 Jaw 34.12-16 † 3:14 3.14 Ish 8.12 * 3:18 3.18 andia - Ruwuwa mukkoje kureyedəye laanja andia can, laa ye nayia can.

²⁰ tayi calan ganambuwwudə. Sadən, jaman Nawi Nuhuyen maaradəa cədanđi duwon, Ala kanadialan gurejəna. Maaradəlan am gana, wotte am wusku ingiyen njəkkawo kewando.

²¹ Ingi adə alama kasalaye, wotte tiyilan kadawu tuluwo gəni, karwu sariwu bawoalan Alaro jaawu njo. Kasala adə karmolan cidu Isa Almasiwuyen kərma nayia njakkayi.

²² Almasiwudə samero leje kəmboram Alayen kərga, koro malaiyawa so, kənduwowa so, kərmai so cidijanuro casakkəna.

4

Hal Almasiwuye ngodu

¹ Adə nangaro, Almasiwu tiyilan bone canadə, nayi ye halnjudəa ngonowo, dalilnjudə kam tiyilan bone canadə biwu-a faidana,

² ngainin kəndəgainju dunialan gapcanadə mangar tiyiyero gəni, rawo Alayero dəgai.

³ Rawo kərdiyaye calan diwe nanjane so, mangar so, sagarandu so, kəlarəiwonambu so, nancurocuroma so, sənəm ga waada solan dəgawwadə cədəna.

⁴ Koro nayidə gannuwe halkutta ci bawo adəlan tayiro kəldəgəwwidəa ajapcane nayia raranjai,

⁵ amma ti duwon am roa-a sanuna-aa sharaduro dabbardənadə kəla adəyen tayia cuwori.

⁶ Dalil adəyeman kawuri kəjidə am sanuna yero wuldəgəna, kəla adamgənayen tayia tiyilan sharajai yaye, kəla Alayen Ruhulan roa dasayi.

⁷ Njeroram awo sammaye kərənjəna, adə nangaro moduwa dioro am hangal kəjia-a kəla riwowo-aro wallowo.

⁸ Awi yayero burwonno kattendon kasaduaro kərawo fəledənowo, awoa kərawodə biwu kada jakci.

⁹ Mana kuttu diwwin amandoa sosanowo,

¹⁰ wundundo yaye kənjo laa cuwandənadə, kistuwuwu ngəla kənjo jiri jiri ser Alaye gai tilan faidaduwalan amandoro nanwolodi yiddowo.

¹¹ Kam laa mana cədia, kawuri Alaye wulduma gairo cədo, kam laa nanwolodi cədia, duno Ala cilan cədo. Ngainin awo samman Isa Almasiwuyen Alaa congori. Tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio! Amin.

Bone nja Isaa gawuye

¹² Kərawowuni, bare bone jau nayia rijapturo njawandənadəa ajamuwwi, awo ajabba laa wakkanjaanadə gai,

¹³ amma Almasiwuro kəldəgəwe bonenju yawidəro kəji fannowo, sa darajanju fəlediyiya, kəji dama bawo fannoworo.

¹⁴ Cu Almasiwuye nangaro nayia raranjaia, bargando, Ruhu Alaye darajaadə nayin napcidəro.

¹⁵ Bare wundundoma kamceji, bi barwu, bi diwi dioma, bi awo tia casakkənniro ngawoma gairo bone canni.

¹⁶ Amma kam laa ti kərista nangaro bone caia, bare nangu fanjenni, amma cu adə nangaro Alaro daraja co.

¹⁷ Sa jama Alayero burwon shara njəddoyedə cədəna, koro nanden badijia, awi gəle njeroram am kawuri kəji Alaye jaannidəye wo?

¹⁸ Koro:

«*Jiremadə kiaddin njəkkawo cuwandia, awi gəle ganambuma-a biwuma-aa cuwandi?*»†

¹⁹ Adə nangaro am rawo Alaye kəlan bone casaidə ngəla cado ronjaa mukko Alaktuma amannayero casakko.

5

Jama Alayero kistuwwu

¹ Wu amwurawaye kamanja ye, bone nja Almasiwuye shedama ye, daraja fuwun fəledilan nuwania yedə, amwurawa curondon dasaanadəro duno yikki:

² Bəri Alaye nandon dəganadəa newowo, amma dole gairo gəni, rawondon Ala cəraanadə gairo tayiro kiskənowo, koro riwa cukkowona boro gəni, kasadualan.

³ Bare tayi mukcondoro casakkənadəa radduwwi, amma bəridəro misallo wallowo,

⁴ daji Səni Kuradə fəlediyiya, ariawu darajaye dinjiwawo fanduwii.

⁵ Jiři adəgainin nayi jairowadə amwurawadəro dau kolgənowo. Nayi samma kattendon wolodi gai rokuranambu lunowo, awoa:

«*Aladə rokurawua wajəna, amma rokuranambuwwuro sernju fəlejiyi.*»†

⁶ Adə nangaro, sa jussənan nayia njasangoro, cidiya mukko dunoa Alayen rokura bawoaro wallowo,

⁷ suwolndo sammaa tiro yakkowo, nayiro kisnjagai nangaro.

⁸ Kəlando riwowo, faadaro dəgaiwo! Yiwulis kəladondodə ngam nukci gai dadaji, kam njundoye maji.

⁹ Kambərselan dunoaro danowo, bare tiro dama kolgəwwi. Nonowo, kəramiyando dunialan bone animaa casai.

¹⁰ Ala serma kəlanju, ti duwon Almasiwulan nayia darajanju sawisoyen dəgaiworo bowonjanadə, bone kawu ganaro yawwaye ngawon, nayia kalkallo njadi ye, tabbannjagai ye, isadunoanjagai ye, koro kolnjane yuruwwawo ye.

¹¹ Tiro har abadaro kənduwo tio! Amin.

Lewa daryeye

¹² Mukko Silas kərami amannaro ngokkənadəyen kalmawa ganan ruwunjakakke kowəri njadəkke mana adə ser Alaye jireyero tabbanjakakəna. Serdəlan dunoaro danowo!

¹³ Jama Isaa gawu kəreyada bəрни Babilayen* dasaanadə tadani Markusnin kundenno lewanjai.

¹⁴ Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo. Nanlewa nayi Almasiwulan dəgawwa sammalan dəga.

† 4:18 4.18 Kar 11.31 † 5:5 5.5 Kar 3.34 * 5:13 5.13 bəрни Babilayen - Misal bəрни Rombe. Jiři jama Israyilayedə kuren bəрни Babilayen nangaro bone jauro jau casanadə gai, jama Isaa gawudə ye bəрни Rombe nangaro bone jauro jau casai.

2 BITURUS

Wotiya kënyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujægənədə Badiduram

Biturus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotianju burwoyeya Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotianju burwoyeyə ruwujægənanayen ruwuyeyeno. Sadən ti kosolan bërni Romben, koro karmonju karənjəna. Wundusoro wotiya adəa ruwujægəna wuljənni, amma tiye tayiro hangal gənaja bare maləmba kattuwuyeyə-a alamdunja-a karənjanni yeno. Cujudəro dunoaro daja, jaman yeskada adən nodu jireye Alayedəa jaa yeno.

Wotiya kënyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujægənədə

Lewa

¹ Wuma Siman Biturus wolodi-a këngayam-a Isa Almasiwuyedə am duwon nanjire Isa Almasiwu Alande-a Njəkkayimande-ayen kambərsə kaande gai bërsəmba cawandənədəro:

² Nodu Alaye-a Isa Kəmandeyeyə-ayen ser-a nanlewa-a nayin ngəwuja!

Isaa gawuyeyə bowodunja-a kəredunja-a

³ Barga nodu ti duwon andia darajanju-a nanngəlanju-ayen bowosanadəyən, Ala kənduwonjun awo duwon ro-a nanmumin-aro wajipcəgəna sammaa sadəna.

⁴ Koro darajanju-a nanngəlanju-adən andiro waduwa bërsəmba-a jairo kura-a ngosaana. Waduwadə nayia njasakke njəptu duwon mangar diwi duniaro cuwudənədəro kanuwe hal Alayen nuwando fanduwu.

⁵ Adəma nangaro koworə ngəlaro dewo kambərsəndoro nanngəla yirgaiwo, nanngəladəro ilmu,

⁶ ilmudəro kəlarəwo, kəlarəwodəro nettu, nettudəro nanmumin,
⁷ nanmumindəro naptu nanyaana, naptu nanyaana yedəro kərawo yirgaiwo.

⁸ Awo awo ani nandon mbeji tasargaia, nayia njasakke nodu Kəmande Isa Almasiwuyeyən naptu bowuyeyə dio-a faida bawoaro waldu-aro kanuwu.

⁹ Amma kam duwon awo ani tia maujanadə kambu, kuruwu curuiwawo, biwuwanju cayelan tayirro waljənədə ngəssəna.

¹⁰ Adə nangaro, kəramiya, koworinowo bowodundo-a kəredundo-aa tabbatkənowo, awo ania diwiya, təmmaro talluwawo.

¹¹ Ngainin Isa Almasiwu Kəmande yeyə, Njəkkayimande yedəyeyə nodonju bargaa sawisoyədəro amari farakko ngawoyeyə fanduwu.

¹² Adə nangaro, awo ania nonuwwa yeyə, jire mowuwwadən tabbatkəwwa yaye, kullum nayiro isataktuwuro nia ngokkəna.

¹³ Naptuni samma kəndəgairam adən nayia isatannjagakkiya, kuronin jussəna.

¹⁴ Ai, Kəmande Isa Almasiwu isanosəgənədə gai, kəndəgairammi adəa tussiwawo kolləkki.

15 Koro kowori dikke ranguwe ngawo dunia adæa kollækkænayen sawi yaye awo ania tanguwi.

Daraja Almasiwuye-a mana nawinawi-a

16 Sa kænduwo-a kände-a Kæmande Isa Almasiwuye isanonjagaiyena, nyari nangan tædænaso gæni giyaiye, amma simndeman martawanjudæa kiruiye.

17 Sa Isa bærsæm-a daraja-aa Ala Bawadæyen cuwandænadæn,* kowo laa Daraja Martawaadæyen ise: «Adæma Tadani wo, tia jauro raakkæna. Tima karwuni jauro køjijuwo,» yeno.

18 Kowo samæn isænadæa andi kælande Isa-a rokko kæla kau kuruwu tayirdæyen fanniyena.

19 Adæa kojænaro mana nawinawidæa tabbatto taiyena. Har kawu dunia waje sillowu fajarre† karwundolan culuwiro, manadæa fatæla na duwua wassi gai hangallayen gawiya, jauro ngæla.

20 Burwo sallammin adæa nonowo, mana nawinawi kitawulan ruwuwada fima fisardu raayi kambero waljiwawo,

21 mana nawinawi fima ngalte rawo kamben isænni nangaro, amma Ruhu Alayæ amba simojije cu Alayen mana kedo.

2

Nawiya-a malæmba-a kattuwuye

1 Kuren dawu jama Israyilayedæyen nawiya kattuwuye ye caluwuna, malæmba kattuwuye dawundon caluwidæ gai. Malæmba ani asærlan alamdu siduwu kudoma cawudi, har Kæma tayia merujænadæa angærajane duwan kælanjaro siduwu gærjagai.

2 Am ngæwu nanjanenjæa jaane tayi nangaro jawal jireyedæa bassai.

3 Mangarnjan mana køjîn jambanjai. Tæn kuren wowomnja lawu gæni, siduwunja ye tussiwawo.

4 To, Ala malaiyawa biwu cadænæa koljænni, tayia kannu jaanamayero gærciye kawu yim sharayero sargalan tuje duwuro kekko.

5 Koro dunia kureye yea koljænni, sa ingi tufanaye jaman ganambuwuyedæro cuwudænadæn Nawi Nuhu nanjire mawodumadæa kam tulur-a rokko kiriwo.

6 Koro bæрни Sodombe-a Gomorre-adæ yea buwuro kalakce shara siduwuye cædde awo ganambuwuro fuwun wakkajiyidæa misallo kiddo,

7 amma Nawi Lutu jirema duwon kæla kændogai nanjane turumasoyen karwunju bannadænadæa kikkawo.

8 Ai, jirema adæ dawunjan dægane yim nguson kæla kændonja diwi curuna ye, fanjæna yedæyen karwunju jiremadæa basarji kægæ.

9 To, ngairo walyenæa, Kæmande muminnaa curo jaraptayen njækkawo ye nojænæ, am diwia yim kiyamaa sharaduro rodu ye nojænæ,

10 masammanno am mæradunja kadawualan curo kænjenayen dasaana ye, kænduwowuro rudu gænajagai ye.

Rokurawu kæla kibbua ani ridu bawoalan darajamasoa bassai,

11 amma malaiyawadæ, tayia duno-a kænduwo-alan kojana yaye, fuwu Kæmandeyen wowom bastuye tayiro gænajagaiwawo.

* **1:17 1.17** sa Isa bærsæm-a daraja-aa Ala Bawadæyen cuwandænadæn - Sa Isa darajanju Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aro fælejægænadæ. Mat 17.1-13; Mar 9.2-13; Luk 9.28-36 mane. † **1:19 1.19** sillowu fajarre - Isa Almasiwu. Tidæ karwu jama Isaa gawuye wastuma. WY 22.16 mane.

¹² Amma am ani ləmanna hangal bawoa tame siduwuro tasambəna-a camun, awo asujanni bassai. Koro tayi ye ləmannadə gai sidagai,

¹³ jiri am gadea basarjanadə gai, tayi yea basarjai. Kəlariwonambu kausulan diodə kuronjan awo kəji fandaye. Tayidə turno so, awo waada so, nayi-a rokkə jawune casaiya, jambanjadəye kəjinju fanjai.

¹⁴ Simnja sawiso kəla kənjənayen, biwu koljaiwawo, am kambərsenja duno bawoaa cadai, karwunja mangarlan alamgada. Tayidə tadawa baskuwada!

¹⁵ Jawal jireyen caluwe faccagane jawal Balaam tada Beyorrea jaana. Balaamdə alwasi jirenambuye cəraana,

¹⁶ amma ayaunjudəro tiro cakkadəna, koronju mana cədiwawo kowo kamben manaje nanjəri nawidəyero dapkeyeno.

¹⁷ Am ani sim ingiye ngamgada gai, tayidə fofou karuwaye cadəna gai, duwu cələm pət tayiro gənaada.

¹⁸ Mana bowu rokuraye cade am duwon kəndəgai jambayenin kiaddin fərestagaidəa mangar tiyiye so, nanjane soyen cadai.

¹⁹ Tayiro wadu nankam kəlaye fandoye ngojaana, amma tayi kəlanjama kareawa siduwuye, awoa kam awo tia nasarjidəye kareanju wo.

²⁰ Koro nodu Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayima yedəyen kadawu duniayero kajana duwon, waldane kadawu duniaye adəro kəlanja casakkia, tayilan nasardaia, naptunjadə cayemaa kojənarə kuttaji.

²¹ Jawal jireyedəa nojanalan wada tayir tayiro caddənadəa ga wadudəroa, jawaldəa ngaltema nojannima tayiro ngalwo.

²² Ai, awo karau jireye wuljənadə tayiro wakkajəgəna: «Kəri ye justun-juro waldəna,† alade kasaljana ye walde curo gajawayen fərwardəna.»

3

Wadu kənde Isa Almasiwuye

¹ Kərawowuni, kərma wotiya kənyindiye adəa ruwunjagakki. Tayi yindi samman karwundon taktu ngəla dəworə nayiro isatannjagakki,

² mana nawiya tayir kuren wuljanadə ye, wada Kəmande Njəkkayimadə ci kəngayamba nanjuro isanayen cinadə yea tangowo.

³ Burwo sallammin adəa nonowo, jaman daryeyen rudu gənaduwumasə rudunjaa isane mangarnja diwi jagai.

⁴ Tayiye: «Isa isi cəne wadu ngojənadə, nda ti? Tən kaariyande ro cəgəmbənayen, awo samma badiduram alaktu duniayen tədi gai fuwu gərji,» cani.

⁵ Amma nonjin awo anilan suwadai: Kuren same ye mbeji, dunia ye mana Alayen ingilan kiluwo ye, ingiyen tədo ye,

⁶ koro ingi adəma dunia cayedəa ləpce sijuwo.

⁷ Mana faldəman koro same-a cidi-a kərmayədə kannuro gənaada, wotte yim sharaye-a siduwu ganambuwaye-aro gənaada.

⁸ Amma kərawowuni, bare awo fal adəa ngessuwwi, yim fal na Kəmandeyen kərwu dəwu gai, koro kərwu dəwu ye yim fal gai.

⁹ Kəmande awo cədi cəne wadu ngojənadəa dioro nangərgədəi bawoa, am laa nangərgədəi ngojaidə gai, amma kanjindon kanadia, kam falma facciyiya, cəraanni, amma am samma tuwaro isaiya, kirawo.

¹⁰ Adə yaye yim Kəmandeyədə barwu gai isi, yim adən nuktu kuran same baworo walji, awo duwon tilan same-a cidi-a cadandənadə ye kannu

† 2:22 2.22 Kar 26.11

jau fit warje juwui, koro cidi-a awo kəladən tədəna-a samma baworo waljai.

¹¹ Awo ani samma ngai sidagaidə, naptu jiri fi gəle wajimnjaana wo? Kəndəgai nantayirre so, nanmuminne so dewo,

¹² kənde yim Alayedəa gurenowo, yakkowo duwan iso, yim duwon ti nangaro same kannun wardi, koro kannu jau fit awo tilan same-a cidi-a cadandəna sijiyaidə.

¹³ Amma kəla wadunjudəyen same bərin-a cidi bərin-a na duwon nanjire dəganadəa gurenaye.

¹⁴ Adə nangaro, kərawowuni, awo ania gurenuwidə, Ala nayia kadawu so, awo waada so bawoa nanlewan njawandoro koworinowo.

¹⁵ Bulus kəraminde rayiyenadə ye nanrashidu tiro tinadən nayiro ruwunjaanadə gai, kanadi Kəmandeyedəa njəkkaworo ngonowo.

¹⁶ Curodən awowa laa asudu jaua mbeji. Am alamdanni dunoaro dajannidə kitawuwa gadedəa faljaidə gai, mananju yea faljane siduwunja kəlanjaro gərjagai.

¹⁷ To, kərawowuni, awo adəa caman nonuwwadə, hangal gənanowo, bare jawallan luwo tufuwuye nayia lenjane dunon dadundodəlan yuruwwi,

¹⁸ amma ser-a nodu-a Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayimande yeyen wuranowo. Tiro kərma ye, har abada abadin yero daraja tio! Amin.

1 YAHAYA

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cəraana ye cani, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bəрни Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bəрни Afisayero leyeno. Curo jama Isaa gawuyen jəktu jiri jiri mbeji nangaro, Yahaya nadən tayiro ruwujije mana Alayea kasacca, kəndo jireye cado, koro Ala-a amanja-a yea carawo yeno.

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Kalma roye

¹ Awo tən badiduramnin dəgana, awo fanniyena, awo simnden ruiyena, awo lawarniye mukkonde lejəna, wotte lawar kəla Kalma royedəa nayiro wulnjagaiye.

² Rodə fəleyaada, koro tia ruiyena, koro tia shedaniye nayiro ro sawisoye Bawa-a rokko dasaana ye, andiro fəledəgəna yedəa wulnjagaiye.

³ Awo ruiye fanniyenadəa nayi yero wulnjagaiye, ngainin nayi ye andi-a rokko naptu nanyaanaye diye. Ai, naptunde nanyaanayedən Bawa-a Tadanju Isa Almasiwu-a rokko kərgaiye.

⁴ Awo ania karwukəjindedə* kalkallo waljoro ruwuniye.

Aladə nur

⁵ Awo na Isayen fanniyena nayiro wulnjagaiyedə, tima Aladə nur, koro tilan duwu təmmaro bawo.

⁶ Andi ti-a rokko naptu nanyaanaye diye niye duwon duwulan dəgaiyeyə, kattuwu kammiyena, jire diyewawo.

⁷ Amma nurlan dəgaiyeyə, ti kəlanju nurlan dəganadə gai, kattenden naptu nanyaanaye diye, koro bu Tadanju Isayedə andia biwu sammalan tayirro kalansai.

⁸ Biwunde bawo niyeyə, kəlande jambaniyena, koro jiredə andilan bawo.

⁹ Amma biwuwande wulliyeyə, tidə amanma ye, jirema ye, andiro biwuwande gawursagane jirenambu sammalan tayirro kalansai.

¹⁰ Amma biwu diyende niyeyə, tia kattuwumaro kalangiyeyə, koro mananju andilan bawo.

2

Almasiwudə ti Bawadəro kəlanden wulduwuma

* **1:4 1.4** *karwukəjindedə* - Ruwuwu mukkoye kureyedəye laanja karwukəjinde cani, laa ye karwukəjindo cani.

1 Njuriyani,* bare biwu diwuiro awo ania ruwunjagakki. Amma kam laa biwu cadiro walyenoa, ti Bawadæro kæländen wulduwuma taiyena, tima Isa Almasiwu jiremædæ wo.

2 Tima biwuwandedæro laya fastu gærgadu Alayero waljo, koro kaande runjaro gæni, dunia sammaye yero.

3 Wadawanju gaiyæa, ngainin tia noniyenaro asuniye.

4 Kam tia nojæna cæni duwon wadawanju jægaiwawodæ, ti kattuwuma, koro jiredæ tilan bawo.

5 Amma kam mananju ngojimadæ, jiremæro kæræwo Alayedæ tilan kalkallo walji. Ngainin andi tilan kærgaiyero noniyena.

6 Kam tilan dægai cænidæ, ti yero kændægai Isa cædænædæa dio wa-jipcægæna.

Wada bærin

7 Kæræwuwuni, wada bærin gæni, wada cayæ tæn badiduramnin fan-duwuaa ruwunjagakki. Wada cayæ adæ tima mana fannuwwadæ wo.

8 Adæ yayæ wada bærin ruwunjagakki, wada duwon Almasiwu yen jiræ, nayi yen jiredæ, dalinjudæ duwudæ kodu cædi, koro nur jireyedæ kærmamaro wassi nangaro.

9 Kam ti nurlan dægana cæni duwon kæræminjua wajænæmadæ koro yayæ duwulan kærga.

10 Kam kæræminjua cæraanæmadæ nurlan dægai, koro dalil talduyæ tilan bawo.

11 Amma kam kæræminjua wajænæmadæ duwulan kærga, koro curo duwuyen dadaji, koro na lejimaa nojænni, dalinjudæ duwudæ simnjua jækæna nangaro.

12 Njuriya, biwuwando kæla cunjuyen gawurnjaana nangaro nayiro ruwunjagakki.

13 Bawawa, ti tæn badiduramnin dægana[†] nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakki. Jairowa, Kælædodæn[‡] nasarduwwa nangaro nayiro ruwun-jagakki.

14 Tadawa sanana, Bawadæa nonuwwa nangaro nayiro ruwunja-gakkæna. Bawawa, ti tæn badiduramnin dægana[‡] nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakkæna. Jairowa, nayi dunoa, koro mana Alayæ nayin kærga, koro Kælædodæn nasarduwwa nangaro nayiro ruwunjagakkæna.

15 Bare dunia bi awowa duniayæa raawwi. Wundu duwon dunia cæraanæmadæ, kæræwo Bawayedæ tilan bawo,

16 awoa awo duniayæ samma, wotte mangar tiyiye so, mangar simbe so, rokura kændayæ sodæ Bawadæyen gæni, duniayen isi.

17 Dunia-a mangarnju-a baworo waljai, amma kam duwon rawo Alayæ cædimadæ sawisoro dægai.

Waduma Almasiwuyæ

18 Tadawa sanana, sa daryeyæ cædæna, koro waduma Almasiwuyæ[§] isi fannuwwadæ gai, kærma waduwa Almasiwuyæ kada isana, ngainin sa daryeyedæa asuniye.

19 Dawunden keluwo, amma tayi kaandæ gæni. Ca tayi kaandæa, andi-a rokko dasaana, amma luwonjadæ tayi samma kaandæ gæniro fæleji.

* **2:1 2.1 njuriyani** - Jama Isaa gawu. Koro 1Yah 2.12, 14, 18, 28; 3.7; 5.21 mane. † **2:13 2.13 ti tæn badiduramnin dægana[‡]** - Isa Almasiwu. ‡ **2:13 2.13 Kælædo** - Yiwulis. Koro 1Yah 2.14; 3.12; 5.18-19 mane. § **2:18 2.18 waduma Almasiwuyæ** - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadæ. Koro 1Yah 4.3 mane.

20 Amma ti Tayirdə nayiro Ruhunjua njadəna, koro nayi samma asunuwwa.

21 Jiredəa nonuwwi nangaro gəni, amma nonuwwa nangaro, koro kattuwu fima jireyen isiwawo nangaro nayiro ruwunjagakkəna.

22 Isama Almasiwudə woro angərjənəma gənia, wundu kattuwumadə wo? Kam Bawadə-a Tadadə-aa angərjənəmadə, tima waduma Almasiwuyedə wo.

23 Wundu duwon Tadadəa angərjənəmadə, Bawadə karwunjun bawo, amma wundu duwon Tadadəa kasaccənəmadə, Bawadə ye karwunjun kərga.

24 Nayidə, awo tən badiduramnin fannuwwadə nayilan dəga. Awo tən badiduramnin fannuwwadə nayilan dəgaia, nayi ye Tadadə-a Bawadə-alan dəgawi.

25 Akko awo sadi* cəne wadu ngojənədə: ro sawisoye.

26 Awo ania kəla am nayia jambanjane njawatkidəyen nayiro ruwunja-gakkəna.

27 Nayidə, Ruhunju nayiro njadənədə nayin dəgai, koro mərədundo alamduye bawo. Amma Ruhunju nayiro kəla awo sammayen alamnjagai, koro alamdunjudə kattuwu gəni, jire. Alamnjaanədə gai, Almasiwulan dəgaiwo.

Tadawa Alaye

28 To, njuriya, tilan dəgaiwo, ngainin fəlediyiya, fuwunjun riniyewawo, koro kəndenjun nangu fanniyewawo.

29 Tidəa jiremaro nonuwwadə, wundu duwon jire cədimadə ye Alayen tambənarə nonuwwa.

3

1 Akko kərəwo kura Bawadə andiro fəlesaanədə ruiwo, har andia tadawa Alayelan bowosai, koro andi tadawanjudəma! Dalil dunia andia nosannidə tia nojənni nangaro.

2 Kərəwowuni, kərma andi tadawa Alaye, koro awiro walliyedəa koroma fəledəgənni. Sa fəlediyiya, andi ti gairo walliyero noniyena, tia naptunjun ruiye nangaro.

3 Wundu duwon təma adəa tiro cakkənədə kəlanjua tayirro kalakci, ti tayirdə gai.

4 Wundu duwon biwu cədimadə wada ganambuma, biwudə wada ganambu.

5 Amma biwu ngojoro fəledəgənarə nonuwwa, koro tilan biwu bawo.

6 Wundu duwon tilan dəganədə biwu cədiwawo. Wundu duwon biwu cədimadə tia curunni ye, tia nojənni ye.

7 Njuriya, bare wunduma nayia jambanjane njawatkənni. Kam jire cədimadə jirema, ti kəlanju jiremadə gai.

8 Kam biwu cədimadə Yiwulisse, Yiwulisdə tən badiduramnin biwu cədi. Dalil Tada Alaye fəledəgənadə, tima kəndo Yiwulissədə siduwuro.

9 Wundu duwon Alayen tambənadə biwu cədiwawo, hal Alaye tilan kərga nangaro. Ai, rakce biwu cədiwawo, Alayen tambəna nangaro.

10 Ngainin tadawa Alaye-a tadawa Yiwulisse-a asudai: Wundu duwon jire cədiwomadə Alaye gəni, koro kam kərəaminju cəraannidə ye ngai.

Amandea rawo

* 2:25 2.25 awo sadi - Ruwuwa mukkoye kureyedəye laanja awo sadi cani, laa ye awo njadi cani.

11 Kawuri tən badiduramnin fannuwwadə, tima amandea rayiyo!

12 Bare Kaabila-a camunno walliyende, tidə Kəladodəye, koro yaananjua roro kejo. Awiro tia kejo? Kəndo kaanjudə diwi, yaananjuyedə ngəla nangaro.

13 Kəramiya, dunia nayia wanjanaro bare ajammuwwi.

14 Kəramiyadəa rayiyena nangaro, karmolan roaro walliyenaro noniyena. Kam duwon tilan kərawo bawomadə karmolan dəgai.

15 Wundu duwon kəraminjua wəjənamadə kamceji, koro kamceji fima tilan ro sawisoye dəganama baworo nonuwwa.

16 Ngainin kərawodəa noniyena: Isa andi nangaro ronju kaino, andi ye ronde kəramiya nangaro njodə wajimsaana.

17 Kam kənda duniaye cədana duwon, kəraminjua curo jəktuyen curui, amma tia njunojənnimadə, ndayin gəle kərawo Alayedə tilan dəgai?

18 Njuriya, mana-a təlam-alan gəni, kəndo-a jire-alan rayiyo!

19 Ngainin andidə jireyero noniyena, koro karwunde fuwunjun isabogəiye,

20 karwunde sarıwusai yaye, Aladə karwundero kura wo, koro awi yaye nojəna.

21 Kərawowuni, karwunde sarıwusaiwawoa, fuwu Alayen ridunde bawo,

22 koro wadawanju gaiye awo fuwunjun ardiyada diye nangaro, awi koriye yaye nanjun fandiye.

23 Wadanjudə tima cu Tadanju Isa Almasiwuyedəa mərsaniyo, koro wada sadənadə gai amandea rayiyo.

24 Kam wadawanju jəganadə tilan dəgana, ti ye tilan dəgana, koro Ruhunju sadənadəyeman ti andilan dəganadəro noniyena.

4

Ruhu Alaye-a ruhu waduma Almasiwuyeyə-a

1 Kərawowuni, nawiya kattuwuyeyə kada duniaro caluwuna nangaro, bare ruhu fi yayeyə mərsanuwwi,* amma tayi Alayeyə waro rijammowo.

2 Ngainin Ruhu Alayeyə nonuwi: Ruhu Isa Almasiwu tiyilan isənaro kasaccəna samma Alayeyə,

3 koro ruhu Isaa kasaccənni samma Alayeyə gəni. Tima ruhu waduma Almasiwuyeyə wo, ti duwon isiro fannuwwa koro kərmama dunian mbejidə.

4 Njuriya, nayidə Alayeyə, koro kəla nawiya kattuwuyeyə aniyen kənnasar fanduwwa, awoa ti nayin dəganadə ti curo duniyedəa dunon kojəna.

5 Tayidə duniyeyə, adəmaro manajaiya, mana duniyeyə manajai, koro dunia yeyə tayia kərənji.

6 Andidə Alayeyə. Kam Alaa nojənadə andia kərənsai, kam duwon Alayeyə gənidə andia kərənsaiwawo. Ngainin Ruhu jireyeyə-a ruhu jambayeyə-a asuniyeyə.

Aladə kərawo

7 Kərawowuni, amandea rayiyo! Kərawodə Alayeyə, koro wundu duwon kamanjua cəraanamadə Alayen katambo, koro Alaa nojəna.

8 Kam kamanjua cəraannimadə Alaa nojənni, awoa Aladə kərawo.

* 4:1 4.1 bare ruhu fi yayeyə mərsanuwwi - Am laa Ruhu Alayeyə, laa yeyə ruhu waduma Almasiwuyeyə. Koro 1Yah 4.2, 3, 6 mane.

⁹ Ngainin kərawo Alayedə dawunden fəledəgəna: Ala Tadanju tilo lokken ro fandiyo ro tia duniaro kinodo.

¹⁰ Kərawodə tima andi gəni Alaa rayiye, amma tidə andia saraye biwuwande nangaro Tadanju laya fastu gərgadunjuyero walduro kinodo.

¹¹ Kərawowu, Ala andia ngainin saraanadə, andi ye amandea rawo wajimsaana.

¹² Wunduma ngalte Alaa curunni. Amandea rayiyenaa, Ala andilan dəgai, koro kərawonjudə andilan kalkallo walji.

¹³ Adəgainin tilan kərgaiye, ti ye andilan kərgaro noniyena, Ruhunju andiro sadənadəro.

¹⁴ Andidə Bawa Tadanju Njəkkayima duniayero walduro juwajəgənarə ruiyena ye, shedaniye ye.

¹⁵ Wundu duwon Isama Tada Alaye woro kasaccənamadə, Ala tilan dəgana, ti ye Alalan dəgana.

¹⁶ Andi Ala saraanaro noniyena ye, mərsaniyena ye. Aladə kərawo, kam kərawolan dəganadə Alalan dəgana, Ala ye tilan dəgana.

¹⁷ Adəgainin kərawodə andilan kalkallo waljəna ye, yim sharayea riniyewawo ye, awoa Almasiwuye naptunjudə ngai, andi ye dunia adən ngai.

¹⁸ Kərawolan ridu bawo, awoa kərawo kalkaldə ridu duji. Ridulan wəwomba, koro kam rijimadə kərawolan kalkaljənni.

¹⁹ Ala burwon andia saraana nangaro, andi ye amandea rayiyena.

²⁰ Kam laaye: «Alaa raakkəna,» cəni duwon kəraminjua wəjənaa, ti kattuwuma. Kam kəraminju curuidəa cəraannidə rakce Ala curunnidəa cərayiwawo.

²¹ Akko wada tin fandiyanadə: Kam Alaa cəraanamadə kəraminju yea cərawo!

5

Kambərsedə kənnasar kəla duniayen

¹ Wundu duwon Isama Almasiwu woro mərsajənamadə Alayen tambəna, koro wundu duwon Bawaa cəraanamadə ti Alayen tambənadə yea cəraana.

² Akko jiri tadawa Alayea rayiyenaro noniyenadə: Alaa rayiye wadawanju gaiye.

³ Alaa rawodə tima wadawanju ga, koro wadawanjudə kurwowu gəni,

⁴ awoa wundu duwon Alayen tambənadə kəla duniayen kənnasar cuwandi, koro kənnasar duniaa nasarjənadə kambərsəndə.

⁵ Wundu gəle kəla duniayen kənnasar cuwandi, kam Isama Tada Alaye woro mərsajənadə gənia?

Sheda kəla Tadadəyen

⁶ Isa Almasiwudə tima ingi-a bu-ayen isənadə wo. Ingi runjuyen gəni, ingi-a bu-ayen isəna. Koro shedanjudə Ruhu Alaye, Ruhudə tima jiredə wo.

⁷ Sheda yakku mbeji:

⁸ Ruhu-a ingi-a bu-a, koro tayi yakkudə shedanja tilo.

⁹ Sheda kambe kasaddiyə, sheda Alayedə kambea kojəna, tima sheda duwon Ala kəla Tadanjuyen cədənədə wo.

¹⁰ Kam Tada Alayea mərsajənamadə sheda adəa karwunjun cədana. Kam Alaa mərsajənnimadə tia kattuwumaro kalakəna, sheda duwon Ala kəla Tadanjuyen cədənədə kasaccənni nangaro.

¹¹ Shedadə tima Ala andiro ro sawisoye sadəna, koro ro adə Tadanjun kərga.

¹² Kam duwon Tadaɗəa cuwandənamadə ro cuwandəna. Kam duwon Tada Alayea cuwandənnidə ro cuwandənni.

Ro sawisoye fando

¹³ Nayi cu Tada Alayea mərsanuwwadəro awo ania ruwunjagakkəna, ngainin ro sawisoye fanduwwaro nonuwwa.

¹⁴ Awo nanjun ridu bawoaro yasaraiyenadə tima awo laaa kəla rawonjuyen koriyea, andia kərənsai.

¹⁵ Koro awi koriye yaye kərənsairo noniyenadə, awo tia koriyenadəa fandiyyenaro noniyena.

¹⁶ Kam laa kəraminju biwu laa karmoro cadənni cədi curuiro walyenoa, Alaa cuworo, tiro ro ci. Adə kəla am duwon biwu karmoro cadiwawo cadidəyen. Biwu karmoro cadi mbeji, amma kəla biwu adəyen gəni cuwororo wulyekko.

¹⁷ Jirenambu sammadə biwu yaye, biwu laa karmoro cadiwawo mbeji.

¹⁸ Wundu duwon Alayen tambənadə biwu cədiwaworo noniyena, amma Tada Alayedə tia roji, koro Kəladodə tia lejiwawo.

¹⁹ Andi Alaye ye, dunia samma fərdu kənduwo Kəladodəyen dasaana yero noniyena.

²⁰ Koro Tada Alaye isəna ye, andiro hangal ti jiremadəa noduro sadəna yero noniyena. Koro andi ti jiredəlan kərgaiye, wotte Tadanju Isa Almasiwudəlan. Tima Ala jireye ye, ro sawisoye ye wo.

²¹ Njuŕiya, sənəmbo kadənowo!

2 YAHAYA

Wotiya kënyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujögönadä

Badiduram

Yahaya, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadë tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cëraana ye cani, koro Linjila këndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujëna. Këla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bërni Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadëa kolje bërni Afisayero leyeno. Curo wotiya adëyen Yahaya kamu laa këreyadaro gala cädde am gadea jauru cërawo, am jambawuro hangal gënajo yeno.

Wotiya kënyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujögönadä

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadë* kamu këreyada-a yallanju-aro:† Curo jireyen njaraakkëna, koro wu runi gëni, am jire nojana samma ye,

² dalilnjudë jiredë curonden dëgana, koro andi-a rokko har abadaro dëgai nangaro.

³ Jire-a kërawo-alan Ala Bawa-a Isa Almasiwu Tada Bawadëye-a andiro ser-a kanjimari-a nanlewa-a sadi.

Jire-a kërawo-a

⁴ Jiri Bawa andiro wada sadënadë gai, yallanëmbe laanja këndëgai jireye cadi nagëkkëna nangaro karwuni jauru këjiyeno.

⁵ To, kamu këreyada, kërma nia lowonjëkki, wada bërin gëni, wada tën badiduramnin taiyenadëa niro ruwunjögëkki: Amandea rayiyo!

⁶ Kërawodë tima wadawanju gaiyo! Tën badiduramnin fannuwwadë gai, wadadë tima kërawolan dëgaiwo!

⁷ Jambawu kada duniaro caluwuna, tayi duwon Isa Almasiwu tiyilan isënaro kasaccawwodë. Kam adë gai tima jambama ye, waduma Almasiwuye‡ ye wo.

⁸ Bare awo ngënäptiye fanduwwadëa fudduwwi, amma mukowa cap fadoworo hangal gënanowo!

⁹ Wundu duwon këla alamdu Almasiwuyen dëgannin fuwuro lejimadë karwunjun Ala bawo. Amma kam duwon alamdudëlan dëganamadë Bawa-a Tadanju-aa cuwandëna.

¹⁰ Kam laa alamdu adëa cuwudënnin nandoro isia, bare tia fanndon sawuwwi bi lewanuwwi,

¹¹ awoa kam tia lewajënadë kidanju diwidëro mukkonju cakki.

Lewa daryeye

* **1:1 1.1** amwurawaye falnjadë - Fuwuma laa jama Isaa gawu. † **1:1 1.1** kamu këreyada-a yallanju-aro - Jamanja Isaa gawuye. ‡ **1:7 1.7** waduma Almasiwuye - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadë.

¹² Awo ngəwu nayiro ruwuduwwuro takkəna duwon, kakkadu-a tadduwa-alan gəni, cujudəro karwukəjinde tai daje kəjijoro, nandoro isəkke sim-a sim-alan mananəkkiya, təmakko.

¹³ Yalla yanəmgəna kəreyadadəye[§] nia lewanjai.

[§] **1:13 1.13** *yalla yanəmgəna kəreyadadəye* - Jamanju Isaa gawuye.

3 YAHAYA

Wotiya kënyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujögönadä

Badiduram

Yahaya, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadä tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cëraana cani, koro Linjila këndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujöna. Këla ruwuduwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bërni Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadëa kolje bërni Afisayero leyeno. Curo wotiya adëyen Yahaya këlanjua Fuwumalan bowoje kam laa Gayus caniro gala cädde tiro kam amanna gai kidanju cëdo, këla rawowuro hangal gënjajo yeno.

Wotiya kënyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujögönadä

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadä* Gayus kam tëraanadëro: Jirelan njëraakkëna.

² Kërawomani, ronëm fuwu juwuidä gai, awi yayen fuwu bui ye, këlewa salainin dëgai yero moduwa njëddëkki.

³ Sa këramiya laa isane këla jirenëmben shedajanadën, jirelan këndëgai dimidä gai, wu ye karwuni jauru këjiyeno.

⁴ Ai, njuriyani† jirelan këndëgai cadi fakkiya, nanin karwukëji adëa kojëna bawo.

Mowowu-a waduwu-a

⁵ Kërawomani, awo këramiyaro yiddëmi samman, masammanno siku-dowaro, amannaro fëledëgëmma.

⁶ Fuwu jama Isaa gawuyen kërawonëmdëa shedajana. Jiři fuwu Alayen jussënalalan tayia banagëme bëlawuronja cadiya, jauru ngëla,

⁷ awoa awima na kërdiyayen camowonnin cu Isa Almasiwuye nangaro keluwo.

⁸ Adëma nangaro am jiři adëgaidëa banaduwo wajimsaana, ngainin jiredä nangaro sawawanja kidayero walliye.

⁹ Jama Isaa gawudëro‡ wotiya ruwunëkkëna, amma Diyotarifis, ti duwon wundunja yayea kojënaro këlanju ngodu cëraanadä, manande ngoduro wayeno.

¹⁰ Adë nangaro, isëkkia, diwi duwon këla andiyen manakuttu wuljiaro cëdidëa isatangëgëkki. Ai, këla adëyen dajënnin këramiyadëa cëmoyiwawo, koro am tayia mowo caraanadëro dapciye tayia jamadëlan cuttuluwi.

¹¹ Kërawomani, misal awo diwiye gëni, ngëlaye gai! Ngëla diomadë Alaye, diwi diomadë Alaa nojënni.§

* 1:1 1.1 amwurawaye falnjadä - Fuwuma laa jama Isaa gawuye. † 1:4 1.4 njuriyani - Jama Isaa gawu. ‡ 1:9 1.9 jama Isaa gawudëro - Jama Isaa gawu na Gayussen. § 1:11 1.11 Alaa nojënni - Ruwuwa mukkiye kureyedäye laanja Alaa nojënni cani, laa ye Alaa curunni cani.

¹² Dimitəriyusdə, wundu yaye kəlanjun mana ngəla wulji, jire kəlanjudəma ngai wulji. Andi ye tia shedaniye, koro shedandedə jirero nonəmma.

Lewa daryeye

¹³ Awo ngəwu niro ruwuduwuro raakkəna, amma tadduwa-a řisiwu-alan faidadəkkiya, raakkəni.

¹⁴ Tussənnin nia kuroro təmačkəna, daji sim-a sim-alan mananiye.

¹⁵ Nanlewa nilan dəga. Sawawande samma nia lewanjai. Sawande fi yayea lewane.

YAHUSA

Wotiya Yahusaye Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Yahusa, ti wolodi Isa Almasiwu ye, yaana Yakubaye yedə wotiya adəa am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwu tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Biturus curo wotiyanju kənyindiye ruwujənədə gai, Yahusa ye kəla jire səriwodu-a ganambu wadu-ayen ruwujəna. Adə nangaro tiye amnjudəro hangal gənaja bare maləmba kattuwu ye jamaro ngasaanadəa kasaccanni yeno.

Wotiya Yahusaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Yahusa wolodi Isa Almasiwu ye, yaana Yakubaye yedə am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwu tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro:

² Kanjimari-a nanlewa-a kərawo-a nayin ngəwuja!

Wowom maləmba kattuwu ye

³ Kərawowuni, kəla njəkkawo andi sammayedəyen nayiro kasaduro ruwudu wu raakkəna duwon, nayiro ruwunəme kambərse muminnaro tilo lonno tinadəro maldənoworo lowodu wajimsəgəna.

⁴ Awoa am laa asər lan ngasaana, wowom adə tən kuren tayiro kadargaadadə. Tayidə ganambu wu, ser Alandeyea nanjanero kalakcane Isa Almasiwu ti Mainde tilo lon ye, Kəmande yedəa angərjai.

⁵ Nayidə, awo ani sammaa caman nonuwuwa yaye, nayiro isatann-jagakkiya, raakko: Kəmande ngawo jamadəa cəkkaye lardu Masarren cəttuluwunadən tayi kambərsenambuwudəa siyeyeno.

⁶ Koro malaiyawa kaalanjan dajanni kəndəgairam kəlanjaye koljanadə, Kəmande tayia sərğa sawisoyen curo duwuyen shara yim kurayedəro rojəna.

⁷ Jiri adəgainin am bərni Sodombe-a Gomorre-a bəlamaskinjaye-a kəlanjaa kənjənarə sərəcəagane nanjane jiri gadea jaane misal am wowom kannu sawisoye casaidəro waljana.

⁸ Ngaima duwon ganambu wu ani ye kəla kənnasimnjayen tiyinja tayir gəniro kalakcai, kənduwowua wajai, koro darajamasoa bassai.

⁹ Ti malaiya kura Mikailadəma, sa kambiwu ye Yiwulis-a kəla kamin Nawi Musayen lawalajanadən, cinju mudu kaje shara radua tiro cəddənni, amma tiye: «Kəmande njəkkado!» yeno.

¹⁰ Amma am ani awo nojanni sammaa bassai, koro awo samma halnjayen ləmanna hangal bawoa gai nojanadə, tima tayia siji.

¹¹ Kuttunja, jawal Kaabilaye yea jaana, alwasi fandoro biwu Balaambe yero kəlanja casakkəna, koro turu Koraye yen sidaana nangaro.

¹² Am ani masənando nanyaayanen turno, nangujannin nayi-a rokko jawune casaiya, tayi kəlanja ambadai. Tayidə fofou ingi bawoa karuwaye təmbalji gai, kəskawa biyilan tada bawo məktane təgəmbə sanuna gai.

¹³ Koro tayidə təmbəriya jau tekuye cawuləkcai gai bilwu nangunjaye fijai, sillowuwa fofomjai gai duwu cələm pət har abadaro tayiro gənaada.

¹⁴ Nawi Idərısa ti duwon Nawi Adamnin tamiya kaduwu kəntulurredə kəlanjan nawınawi cəde: «Akkə Kəmande jamanju mumin dəwu kada kadami-a rokko isi,

¹⁵ am samməro shara kamjiye kəndonja ganambulan cadəna-a mana raduye sammaa biwuwu ganambuwu kəlanjun wuljana-aa biwuro wowomji,* cənna.

¹⁶ Am ani karwuwadamaso, karwukuttanja fəlejane mangarnja diwi jagai, cinja yen mana rokuraye wuljane riwa kəlanjaye fəndoro amba jajakcai.

Səmo kasta-a karwuro duno njo-a

¹⁷ Amma nayidə, kərawowuni, awo kəngayamba Kəmande İsa Almasiwuye wakkaji cəne calan wuljanadəa tangowo,

¹⁸ nayiro: «Jaman daryeyen am rudu gənaduwwamaso isane mangarnja diwi jagai,» yera.

¹⁹ Am anima yaktu kudowu wo, Ruhə Alaye cadanni, hal adamgənaye jagai.

²⁰ Amma nayidə, kərawowuni, kambərsəndo jauro tayirdəlan kəlando dunoagənowo, Alaa Ruhulan korowo,

²¹ kərawo Alayen kəlando ronowo, kanjiməri Kəmande İsa Almasiwuye ro sawısoye kudomadəa gurenowo.

²² Am shekkunjaadəa njuonowo,

²³ am laaa kannun taiwo tuluwowo yəkkawowo, laa yea Ala ridalan njuonowo, gəmajenja hal tiyiyen kadawuadəmaa wanowo.

Lewa daryeye

²⁴ To, ti duwon nanjun kənduwo nayia njuron kaduye ye, fuwu darajanjuyen karwukəji dama bawoa-a səriwu bawoa-alan saduwuye ye mbejidə,

²⁵ wotte Ala tilo Njəkkayimandedə, Kəmande İsa Almasiwuyen tiro daraja-a martawa-a kərmaı-a kənduwo-a tio, tən kawu jaman burwoyen, kərma ye, har abada yero! Amin.

* **1:15 1.14-15** *mana Nawi Idərısaye* - Mana adə kitawu laa tiro Enok canilan ruwuwada, kitawu duwon Bibəllan tuwandıwawodə.

WAHAYI YAHAYAYE

Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro

fæledægänadæ

Badiduram

Yahaya, ti kängayam Isa Almasiwuye, kitawu adæa ti kosolan cuku Batmossen duwon alama saa firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadæro fuwura Isa jauro cæraana cani, koro Linjila kændewuye-a wotiya yakku Yahayaye-a yea ruwujæna. Curo kitawu adøyen Isa Almasiwu wahayi laan tiro fælediye kawuæri kæla jama Isaa gawu tular lardu Asiyayen kiddo, koro mana kæla awo jaman daryeyen wakkaji ye, jiri awo ani kænduwonju-a kænna sarñju-aa tabbaccagai yeyen kido.

Akko lawarra curo kitawu adøyen dasaanadæ:

Badiduram (1.1-20)

Wotiya tular-a jama Isaa gawu tular-a (2.1-3.22)

Tamadæro samelan ambættuwu (4.1-5.14)

Karama tular (6.1-8.1)

Kangadi tular (8.2-11.19)

Jama Isaa gawu-a kænduwo diwiye-a (12.1-14.20)

Masiwa daryeye tular (15.1-16.21)

Siduwu bæni Babilaye (17.1-19.4)

Kænna sar daryeye (19.5-20.15)

Same bærin-a cidi bærin-a (21.1-8)

Jerujalem bærin (21.9-22.21)

Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro

fæledægänadæ

BADIDURAM

¹ Akko wahayi* Isa Almasiwuye, wahayi duwon Ala tiro awo tussiwawo fagat wakkajidæa am tia gawuro fælejuworo cinadæ. Ti ye malaiyanju laaa cunode wolodinju Yahayaro isanoyeyeno.

² Yahaya ye awo kæla mana Alaye-a sheda Isa Almasiwuye-ayen curuna sammaa shedayeno.

³ Bargaa kam mana kawuæri nawinawi adøyæa kæräjidæ, koro bargaa ye tayi awo tilan ruwuwadadæa fanjane ngojaidæ, dalilñjudæ sanju karænñjæna nangaro.

Lewa

⁴ Wuma Yahayadæ jama tular Isaa gawu cidi Asiyayero:† Salam! Ala duwon kærma ye mbeji, kure yen dægana, fuwu yen dægaidæ ser-a nanlewa-a njado! Ruhu tular fuwu kurisñju kærmaiyeen dasaanadæ ye ser-a nanlewa-a njado!

⁵ Koro Isa Almasiwu shedama amanna, karmolan burwon ciduma, koro maiya dunia sammayæa nodomadæ ye ser-a nanlewa-a njado!

Isa Almasiwu ti duwon andia saraana ye, bunjuyen‡ biwuwandelan sakkaana ye,

* **1:1 1.1** wahayi - Awo laa kænna sim gai Ala kamba cakke kænem cæðannin curuidæ. † **1:4 1.4** Asiya - Kæræ Rombe kureye. Tidæ curo cidi duwon ku tiro Tirki canidøyen kærğa. ‡ **1:5 1.5** bunjuyen - Karmonju kæla kækayen nangaro.

⁶ koro andia nodowu-a řimanna-a Ala Bawanjuyero sadəna yedə, tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadınno tio! Amin.

⁷ Akko curo fofouyen kənde cədi. Wundu yaye simnjun tia curui, har am tia sukcanadə, koro jama duniaye samma kəla tiyen casiri. Adəgaima. Amin.

⁸ Ala Kəmandeye: «Wuma burwoye wo, daryeye ye wo,[§] Martawama duwon kərma ye mbeji, kure yen dəgana, fuwu yen dəgaidə wo!» yeno.

Wahayi Yahayaye

⁹ Wu Yahaya kəramindo ye, kamando ye curo bone nja-a nodo bargaa-a nettu-a Isalan dasaanadəyen, kəla mana Alaye-a sheda Isaye-ayen cuku Batmos canilan kərgakko.

¹⁰ Ngai duwon, yim Kəmayea* Ruhu Alaye wuro jəmsiye kowo kura kangadiye gai ngawonin nukci fangekko.

¹¹ Kowodəye wuro: «Awo rumidəa kitawulan ruwune jama tulur Isaa gawu bəрни aniyero juwagəne: Afisa, Simirna, Birgamus, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya, Lawudikiya.»

¹² Daji wundu wuro manasiyiro kuroro suworgadakko. Suwor-gadakkəniya, fatəla dinarre tulur kirukko,

¹³ koro dawunjan awo laa adamgəna-a camun daada mbeji. Kajəmu kuruwu luwada, koro bel dinarre nganjinjuro tikkerəna.

¹⁴ Kəlanju-a kandurinjju-a bul fok wulu bul gai, simnju ye təlam kannuye gai.

¹⁵ Sinju ye kullo kagəlmadin cingada yiyiljiro kalakcənadə gai, kowonju ye ingi ngəwu dunoaro cəgasi gai.

¹⁶ Mukkonju kəmboramlan sillowu tulurra, cinjulan kashagar təlam yindia ngəlaro gallada luwo cədi. Fəkkanju ye jauru nurra kəngal kausu kəla dawuye gai.

¹⁷ Tia kirukkəniya, fuwunjun nukkəna gai bəp kirukko. Daji mukkonju kəmboram gənasiye wuro: «Bare rinəmmi! Wuma burwoye wo, wuma daryeye ye wo,

¹⁸ wuma Kəndəgaimadə wo. Calan nukkəna, amma akkoni har abada abadınno roa kərgakko. Adəgaima mukkonin cuwuram Karmo-a Leira-aye[†] takkəna.

¹⁹ Adə nangaro awo rummadəa ruwune, awo duwon kərma mbeji, koro awo ngawo awo aniyen wakkajaidə.

²⁰ Akko maana asər sillowu tulur mukkonni kəmboramlan rummadə-a fatəla dinarre tulurdə-ayedə: Sillowu tulur ani tayima malaiyawa jama tulur wua gawudəye wo,[‡] fatəla tulur ani ye tayima jama tulurdə wo,» yeno.

WOTIYA TULUR-A JAMA ISAA GAWU TULUR-A

2

Kawuři jama Isaa gawu bəрни Afisayero

§ 1:8 1.8 Wuma burwoye wo, daryeye ye wo - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruwuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a. * 1:10 1.10 yim Kəmayea - Ladu. Yim karmolan cidu Isaye taktuwuye. † 1:18 1.18 cuwuram Karmo-a Leira-aye - Kənduwo am sanunaa karmolan sangoye nanjun mbeji. ‡ 1:20 1.20 malaiyawa jama tulur wua gawudəye - Kəngayamba adamgəna, bi fuwuwu adamgəna, bi malaiyawa jireye. Koro WY 2.1, 8, 12, 18; 3.1, 7, 14 mane.

¹ «Malaiya jama wua gawu bærni Afisayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon mukkonju kæmboramlan sillowu tulur cædanamadæ, koro dawu fatæla dinarre tulurren dadajimadayero.

² Kændonæm-a ngænæptuwunæm-a nettunæm-a nokkæna, koro am diwia kasaddæmbaworo nokkæna. Tayi duwon kælanjaa kængayambaro ngojana, amma ngai gænidæa rijammæme jire gæniro rumma.

³ Kæla cuniyen neddæmma ngaworo waldæmmi, koro yimbaræmmi.

⁴ Amma diwinæm laa niro wulnjægækki, kærwonæm burwoyedæa kollæmma.

⁵ Adæ nangaro na yurummadæa tange, tæmme, kændo burwon dimidæa de! Tæmmæmbawoa, nanæmbo isække fatælanæmdæa nanjulan ngokki.

⁶ Adæ yaye nashanæm laa ngæla mbeji, kændo am Nikolawussa gawuyedæa wanæmma, wu ye wakkæna.

⁷ Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo! Kam kænnsar cuwandænamadæro amari tada kæska ro fandoye janna Alayen dæganadæa ngæroye yikki.»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Simirnayero

⁸ «Malaiya jama wua gawu bærni Simirnayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti burwoye ye, daryeye ye, ti nuna duwon roaro waljænamadayero.

⁹ Bonenæm-a nantalaanæm-a nokkæna, amma ni arsiyima. Am laa basnjairo nokkæna, kælanjaa yauidyaro ngojana, amma tayi ngai gæni, tayi jama dandal Yiwulisse.

¹⁰ Bare bone fuwun yamidæa rinæmmi. Akko Yiwulis nayia ri-japturo cakke amndo laaa kosoro casakke kawu mewuro bone yawi. Kæmbærsenæmdæa har karmoro tai, æriawu roye* njikki.

¹¹ Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo! Kam kænnsar cuwandænamadæa karmo yindiyedæa lejiwawo.»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Birgamussero

¹² «Malaiya jama wua gawu bærni Birgamussen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri kam duwon kashagar tælam yindia ngælaro gallada cædanamadayero.

¹³ Nanæm dægammæa nokkæna, na kuris Yiwulissedæ. Cuni ngælaro tamma, koro jaman duwon dæwundon na Yiwulis dæganalan shedamani amanna Antipassa roro ceyesænadæman wua mærsadunæm kollæmmi.

¹⁴ Amma diwinæm laa niro wulnjægækki, nanæmnin am laa alamdu Balaambe jagai mbeji, kam duwon Israyilawu da sænæmsoro tina jagaro ye, kænjenæ cado yero Mai Balakko bælaa tayiro laduwuro alamjægænadæ.

¹⁵ Ngaima nanæm yen am laa alamdu am Nikolawussa gawuyedæa jagai mbeji.

¹⁶ Adæ nangaro tæmme! Adæ gænia, tussænnin nanæmbo isække kashagar cinilin culuwidælan tayia lawalacki.

¹⁷ Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo! Kam kænnsar cuwandænamadæro kæmbo gæraada tiro man† canidæa yikki. Tiro kau bul laa ye kæladæn cu bærin ruwuwada, cu duwon kam cuwandæna gænia, kam gade nojænnidæa yikki.»

* **2:10 2.10** æriawu roye - Amari na Alayen sawisoro dægaye. † **2:17 2.17** man - Kæmbo samelan isænadæ.

Kawuri jama Isaa gawu barni Tiyatirayero

18 «Malaiya jama wua gawu barni Tiyatirayen dasaanadayero awo ania ruwugane: Akko kawuri Tada Alaye, ti duwon simnju talam kannuye gai, sinju ye kullo kagalmadin cingada gaidæ.

19 Kændonæm nokkæna: kæræwonæm so, kambærseænæm so, bananæm so, nettunæm so. Koro kidanæm kærmayedæ burwoyæ kojænaro nokkæna.

20 Amma diwinæm laa niro wulnjægækki, Jejabel‡ kamu kèlanju nawiro ngojænadæa kollæme wolodiyania alamje kænjàna cado da sænæmsoro tinadæa jagaro cæne tayia jawalnin cuttuluwi.

21 Tiro dama tuwa dioye yikkæna, amma kèla kænjànanjudæyen tuwa dioro cæraanni.

22 Akko tia dægæl kasuwayero figækki, koro am ti-a rokko kænjàna cadidæ, kèla kændonjuyen tuwa cadiwawoa, tayi yea yakkække bone jau fit casai,

23 koro tadawanju§ yea roro yejækki. Ngainin jama wua gawu samma wua awo karwun dægana kuromaro nosai, koro wundundo yayero kèla kændonjuyen kalkallo yikki.

24 Amma nayi barni Tiyatiraye gammuwuwa duwon alamdu diwi adæa gawwi, koro awo asær Yiwulisselan bowojaidæa ngonuwwidæ, nayiro wulnjagækki, kurwowu gadæ gènanjagækkiwawo,

25 amma awo tawwadæ* har isækkiro ngèlaro ronowo!

26 Kam kænnsar cuwande kændoni har njerorambo cædimadæro kænduwo kèla jama duniayen yikke,

27 buleya fafaldai gai, ka suyæa tayia cunodi,

28 wu ye kænduwo na Bawaniyen mowokkænadæ gai, koro sillowu fajarredæ† yea tiro yikki.

29 Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

3*Kawuri jama Isaa gawu barni Sardissero*

1 «Malaiya jama wua gawu barni Sardissen dasaanadayero awo ania ruwugane: Akko kawuri ti duwon Ruhu tulur Alayedæ-a sillowu tulurdæ-a cædanamadæyedæ. Kændonæm nokkæna. Amso nia roaro ngonjana yaye, ronæm bawo.

2 Faadaro dægai, awo gærcæna no cædidæa kibbagæne, kændonæm na Alaniyen kalkal gæniro rukkæna.

3 Adæ nangaro awo fannæme ngonæmmadæa tange rone, tæmme! Faadaro dægambawoa, barwu gai isækki, koro sa fin nanæmbo isækkiro nonæmbawo.

4 Adæ yaye nanæmnin barni Sardissen am laa kajæmunja bannajanni tayir kasarga mbeji. Kajæmu bulla wua sasadduwi, martawanjaa nangaro.

5 Ngainin kam kænnsar cuwandænamadæ kajæmu bul luji, koro tæmmaro cunju curo kitawu royen cinnækkiwawo, amma fuwu Bawani-a malaiyawanju-ayen ti kakke nækki.

6 Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

‡ 2:20 2.20 Jejabel - Tidæ kamu Ahab Mai Israyilayero walje Israyilawudæa jawalnin kittuluwo.

§ 2:23 2.23 tadawanju - Am alamdunjuja jaanadæ. * 2:25 2.25 awo tawwadæ - Alamdu jireye.

† 2:28 2.28 sillowu fajarredæ - Almasiwu kèlanju. WY 22.16 mane.

Kawuri jama Isaa gawu bærni Filadelfiyayero

⁷ «Malaiya jama wua gawu bærni Filadelfiyayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon tayir ye, jire ye, koro cuwuram Mai Daudaye cædanamadæyeda, wotte ti duwon kajija, wunduma jakciwawo, koro jakciya, wunduma kajiwawoda.

⁸ Kændonæm nokkæna. Akko cinna wunduma rakce jakciwawo kanjögækkæna. Dunonæm ganama, manani kasaddæme ngonæmma, koro cuni angærnæmmi.

⁹ Akko awo tayi jama dandal Yiwulisse, tayi duwon yaudi cani, amma kattuwu yaudi gænidæro yiddækkidæ: Yakkække isane fuwunæmlan tungurumjane nia njæraakkænaro nojai.

¹⁰ Manani nettuye kasaddæme ngonæmma nangaro, sa boneye adamgæna sammaa rijapturo dunia ngaro isidæn nia njæriwukki.

¹¹ Duwaman isækki. Awo tammadæa* ngælaro rone, bare wunduma ariawunæm kænnsaræ cæmowonniro.

¹² Kam kænnsar cuwandænamadæa tamarmari Fado Alaniyero dikke nadæn tæmmaro culuwawo. Tiyinjun cu Alaniye-a cu bærni Alaniye Jerujalem bærin samen na Alaniyen jæpcidæye-a cuni bærin-a ruwunækki.

¹³ Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Lawudikiyayero

¹⁴ «Malaiya jama wua gawu bærni Lawudikiyayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon tiro Amin cani ye, ti shedama amanna, jireye ye, koro færdu awo Ala alakæna sammæyæyeda.

¹⁵ Kændonæm nokkæna. Ni samsu gæni, kannua gæni. Ca nidæ samsu bi kannuaa, raakko!

¹⁶ Amma ni dægæsu, kannua gæni, samsu gæni nangaro, cinilan nia tæwanjækki.

¹⁷ Niye: “Wu gæriwu, arsiyi ngæwu fandækkæna, awima mausænni,” næmi, amma ni awo kanjimariye ye, njunoduye ye, ngudi ye, kambu ye, fætku yero nonæmmi.

¹⁸ Adæ nangaro nia galanjækki, nanin dinar kannun kidaada yuwe gariwuro walle.† Kajæmu bul ye yuwe tiyinæm jange, bare wunduma asærnæm curunniro. Koro karwun simbe ye yuwe samdæne sim fande.

¹⁹ Am raakkænadæro yikkadække yærgarikki. Adæ nangaro mældæne tæmme!

²⁰ Akkoni, cinna fadøyen baktu dikki. Kam laa kowoni fanje cinnadæa kajia, ngaakke ti-a rokko masæna dikki, ti ye wu-a rokko cædi.

²¹ Kam kænnsar cuwandænamadæro amargække wu-a rokko kurisni kærmaiyeen næpci, jiri wu ye kænnsar fandække Bawani-a rokko kurisnju kærmaiyeen nammækkænadæ gai.

²² Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

TAMADÆRO SAMELAN AMBÆTTUWU**4***Kuris kærmaiye samelan*

* **3:11 3.11** awo tammadæa - Alamdu jireye. † **3:18 3.18** gariwuro walle - Arsiyi jireye na Alayen fande.

¹ Ngawo adäyen akko cinna samen kaada kirukko, koro kowo duwon kangadi gai burwon manasiyi fakkänadäye wuro: «Are na adäro tadde, awo fagatto ngawo adäyen wakkajisodäa fölenjögökke,» yeno.

² Sadäman Ruhu Alaye wuro jëmseyeno. Akko samen kuris kërmaïye mbeji, koro kəmanju kəla kurisdäyen napkada kirukko.

³ Ti napkadadä camunonju alama kauwa tamanna jasfa-a karneliya-a gai, koro marama yemerod gai* kurisdäa dirije kəljəna.

⁴ Kuris kërmaïye gade findi deri kurisdäa dirijane kəljana, koro kəlanjan amwurawa findi deri kajəmu bul luwada kəlanjan ariawu dinarrea napkada mbeji.

⁵ Kurisdən fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi. Fuwu kurisdäyen fatəla tulus waskada casambi, tayima Ruhu tulus Alayedə wo.

⁶ Koro fuwu kurisdäyen awo laa bəram gai tiyen awo samma farakko turui kudəram gai mbeji.

Dawu kurisse-a dirinəmkəllenju-an alau roa dewu mbeji, tiyinja fuwu-a ngawo-a ngan sim kadaa.

⁷ Alau burwoyedə alama ngam gai, alau yindiyedə alama dalo gai, alau yakkuyedə fəkkanju fəkka kambe gai, koro alau dewuyedə alama ngarmu fardu cədi gai.

⁸ Alau roa dewu ani finja yaye fefedo arakku arakkua, fefedonja kəla-a cidiya-a ngan sim kadaa. Bune-a kausu-aro dadu baworo tayiye:

*«Tayir, tayir, tayir, Ala Kəmande Martawama,
ti duwon kuren dəgana, kərma ye mbeji, fuwu yen dəgaidə!» cani.*

⁹ Koro sa duwon alauwa roadə ti har abada abadinno dəgama kəla kuris kərmaïyen napkadamadəro daraja-a martawa-a wusedu-a cadiya,

¹⁰ amwurawa findi deridə ye fuwu ti kəla kuris kərmaïyen napkadamadäyen təmdane ti har abada abadinno dəgamadəro ambəccagane ariawunja cattuluwe fuwu kuris kərmaïyen gənajane tiro:

¹¹ *«Ala Kəmande, daraja-a martawa-a kənduwo-a fandonəmdə jussəna,
dalilnjudə awo sammaa alangəme, kəla nianəmben yojane alaktana
nangaro,» cani.*

5

Kakkadudə-a Tamadə-a

¹ Daji mukko kəmboram ti kəla kuris kərmaïyen napkadamadäyen kakkadu kuruwu kəriyada curonju-a ngawonju-a ngan ruwua na tulurlan karamalan tədana kirukko.

² Koro malaiya kənduwoa laa kowo dunoaro sapce: «Wundu kakkadudəa kadu-a karamanjudəa wuidu-aro martawaa wo?» cəne cuwori kirukko.

³ Amma wunduma samen, bi cidin, bi cidiya cidiyen kakkadudəa rakce kajiwawo bi curuiwawo.

⁴ Kəla wunduma kakkadudəa kadu bi kuroro martawaa tuwənnidäyen tai dakke so badiyekko.

* 4:3 4.3 jasfa-a karneliya-a yemerod-a gai - Jauro nurra.

⁵ Daji amwurawadäye falnja wuro: «Bare yirëmmi! Akko Ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedä* kënnasar cuwandëna, kakkadudë-a karamanju tulurdë-a kaji,» yeno.

⁶ Daji Tama laa alama duwaada gai kätte kuris kërmaiyedë-a alau roa dewudë-ayen dawu amwurawadäyen daada kirukko. Tamadë kangadi tulurra, koro sim tulurra. Tayima Ruhu tulur Alaye dunia ngaro juwaadadë wo.

⁷ Tamadë leje kakkadudëa mukko këmboram ti këla kuris kërmaiyeen napkadamadäyen ngoyeno.

⁸ Kakkadudëa ngoyenniya, alau roa dewudë-a amwurawa findi deridë-a fuwunjun tëmğadara. Wundunja yaye kumbi-a tasa dinarre kaajin tëmberëna-a mukkon cëdana. Kaajidë tima moduwa muminnayedë wo.

⁹ Adëgaima aiya bërïn yejane:

«Nidë kakkadudëa ngonëme karamanjudëa kaduro martawaa, dalilnjudë nia duwanjane bunëmlan jiri so, tëlam so, jama so, lardu so samman amba Alaro merunëmma nangaro.»

¹⁰ *Alandero tayia nodowu-a rimanna-aro dimma, koro dunialan kërmai canodi,» cani.*

¹¹ Ngai rukki duwon, kowo malaiyawa kada kadami kurisdë-a alauwa roadë-a amwurawadë-aa dirijane këljanaye fangekko. Nanngëwunjadë dëwuyë dëwunjuye dëwu.

¹² Kowo dunoro sapcane:

«Tama duwaadadë kënduwo-a arsiyi-a nanrashidu-a duno-a bërëëm-a daraja-a njungoro-a moworo martawaa!» cani.

¹³ Daji alauwa sameye-a cidiye-a cidiye-a tekuyo-a sammaye:

«Ti këla kuris kërmaiyeen napkadamadë-a Tamadë-aro njungoro-a bërëëm-a daraja-a kënduwo-a har abada abadinno tio!» cani fangekko.

¹⁴ Alau roa dewudäye: «Amin!» cani, koro amwurawadë ye tëmdane ambëtkëra.

KARAMA TULUR

6

¹ Rukki ngai duwon, Tamadë karama tulurdäye falnjaa kayenniya, alau dewudäye falnja kowo dunoa gërdu keyeraye gai: «Are!» cëni fangekko.

² Daji fër bul kirukko. Këmbamanju mukkon kabbia, tiro ariawu kërmaiye cade kënnasarma duwon kënnasar gade madaro leyeno.

³ Tamadë karama yindiyedëa kayenniya, alau yindiyedë: «Are!» cëni fangekko.

⁴ Daji fër gade kime kadio. Këmbamanjudëro kënduwo dunialan nanlewa tuluwoye-a amba yakkëme kattenjan njejoye-a kedo, koro kashagar kura tiro kedo.

⁵ Tamadë karama yakkuyedëa kayenniya, alau yakkuyedë: «Are!» cëni fangekko. Daji fër cëlëm kirukko. Këmbamanju mukkon sikella.

⁶ Dawu alau dewudäyen kowo laa nukce: «Yakke kilo fal algamaye tamannju dinariyus fallo waljo, kilo yakku sayirre ye tamannju dinariyus*»

* 5:5 5.5 ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedä - Kaala yindi Almasiwuyë. Maananjadë dunoa ye, kënduwoa ye. * 6:6 6.6 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldë alwasi kida kawu falle.

fallo waljo, amma diben-a kəndawu jaitunne-a bare lenəmmi!» cəni fangekko.

⁷ Tamadə karama dewuyedəa kayenniya, alau dewuyedə: «Are!» cəni fangekko.

⁸ Daji fər bidu kirukko. Kəmbamanjuye cu Karmo, koro Leira ye tia jəgai. Tayiro kənduwo kəla na duniadəye fal curo dewuyen kashagar so, kəna so, wowa so, bundiya karaa solan amba roro njejoye kedo.

⁹ Tamadə karama uwuyedəa kayenniya, cidiya laya duwaduramben ro am mana Alaye-a shedanja-a nangaro duwaadadəyēa kirukko.

¹⁰ Kowo dunoaro sapcane: «Kəma tayir-a jirema-a, har yimbiro am dunialan dasaanadəa sharanəme ngaye bundeye mowombawodə?» cane keworo.

¹¹ Daji wundunja yayero gəmajə bul cade tayiro gana tussa sai amanja kidawu, wotte kəramijanja tayi gai roro ceyesidəye nanngəwunja cəmbəriya duwon yera.

¹² Rukki ngai duwon, Tamadə karama arakkuyedəa kayenniya, cidi tai dajə loloyeno. Kəngal ye cələm pət ajaja kandurilan tədəna gairo walyeno, kumbal samma ye bu gairo walyeno,

¹³ koro karuwa dunoa ya tarmuyea bakce tadawanju bafənnidəa fiiji gai, sillowuwa sameye ye cidiro kesuro.

¹⁴ Same ye buji kərijai gai sulat baworo walyeno, koro kau kuruwu kuruwu-a cukuwa-a samma nanja dasaanalan sənakkadara.

¹⁵ Daji maiya duniaye-a wurawa jamaye-a kajallawa kəriwuyea arsiyiwu-a kənduwowu-a kareə so, kambe so samma-a curo kul kauyeso-a na kau kura kuraso-alan gəradane

¹⁶ kau kuruwu so, kura sodəro: «Kələndero fidəgənowo, fəkka ti kəla kuris kərmaiyen napkadamadəye-a gərgadu Tamadəye-aro gərasanowo!»

¹⁷ Yim kura gərgadunjayedə† isəna, wundu gəle rakce daji?» canı.

7

Am dəwu mian fidewun deri Israyilaye

¹ Ngawo adəyen malaiya dewu talgəmo dewu duniayen daada karuwa dewu duniayedəa bare kəla cidiyen bi tekuyen bi kəska fiyeman fujanniro rojana kirukko.

² Malaiya gade laa ye mukkon tawa Ala Kəndəgaimayea adinnamben samero tattu cədi kirukko. Daji kowo dunoaro sapce malaiya dewu kənduwo cidi-a bərəm-a bannaduyə cawandənəro:

³ «Bare cidi-a teku-a kəska-adəa bannanuwwi, sai wolodiya Alandeyero ngumnjan tawa gənayiyeya duwon!» yeno.

⁴ Daji am tayiro tawa gənajaanadəye nanngəwunja fangekko: Jiriya samma kaduwu Israyilayen am dəwu mian fidewun deriro tawa gənajaana.

⁵ Jiři Yahudayen dəwu mewun yindinno tawa gənayeyera, jiři Rubennen dəwu mewun yindin, jiři Gadden dəwu mewun yindin,

⁶ jiři Asherren dəwu mewun yindin, jiři Naptaliyen dəwu mewun yindin, jiři Manaseyen dəwu mewun yindin,

⁷ jiři Simiyonnen dəwu mewun yindin, jiři Lewiyen dəwu mewun yindin, jiři Issakarren dəwu mewun yindin,

† 6:17 6.17 yim kura gərgadunjaye - Kiyama.

8 jiri Jabulonnen dāwu mewun yindin, jiri Isuwuyen dāwu mewun yindin, jiri Biliyaminuyen dāwu mewun yindin.

Jama kada kadami duniaye samma

9 Ngawo adāyen jama kada kadami wunduma rakce komjiwawo kirukko. Tayidā am larduwa so, jiriya so, jama so, tēlamba so sammaye fuwu kuris kərmaiyedā-a Tamadā-ayen daada kajāmu bul lujana ye, mukkon ngēlai cadana ye,

10 kowo dunoaro sapcane:

«Njəkkawodə na Alande ti kəla kuris kərmaiye napkadamadə-a Tamadə-ayen isi!» cani.

11 Malaiyawa samma daada kurisdā-a amwurawadā-a alau dewudā-aa dirijane kəljana duwon, fuwu kurisdāyen tēmdane ngumnja cidin gēnajane Alaro ambəccagane:

12 *«Amin! Alandero njungoro-a daraja-a nanrashidu-a wusedu-a bərsəm-a kənduwo-a duno-a har abada abadinno tio! Amin!» yera.*

13 Daji amwurawadāye falnja wuro: «Am kajāmu bul lujana ani wunduso? Koro ndaran kadira?» cəne siworo.

14 Tiro: «Kəmani, nima nonəmma wo!» yekkəniya, wuro: «Am ani, tayima curo basari kura duniayedāyen caluwunasodə wo. Bu Tamadāyelan kajəmunjaa tuljane bullo kedo.

15 Adəma nangaro fuwu kuris kərmaiye Alayen daada bune-a kausu-aro Fado Alayen tiro ambəccagaiaro dasayi, koro ti kəla kuris kərmaiye napkadamadə kəndəgairamnjun tayia jakci.

16 Kua adən fuwun kəna so, ngudu so gadero fanjaiwawo, bi kəngal so, bi kausu jau fit so tayia lejaiwawo,

17 dalilnjudə Tama dawu kuris kərmaiye dəganadə səninjaro walje tayia sim ingi ro fandoyedəro cadi, koro Ala ye simalo sammaa sulat baworo simnjan cinji.»

8

1 Tamadə karama tulurredəa kayenniya, reda saye gairo same gəm kido.

KANGADI TULUR

2 Daji malaiya tulur fuwu Alayen daadadəa kirukko. Tayiro kangadi tulur kedo.

3 Malaiya gade mukkon kaaji wardaram dinarrea ise na laya duwadu-ramdāyen dayeno. Tiro kaaji kadaa moduwa muminna sammayen kundēno kəla laya duwaduram dinarre fuwu kuris kərmaiye dəganadāyen cakkoro kedo.

4 Kange kaajidāye moduwa muminnayen kundēno mukko malaiyadāyen fuwu Alayen tərən ciyeno.

5 Daji malaiyadə kaaji wardaramdəa ngoje kannu laya duwadu-rambedən cəmbəre duniaro gəpkeyenniya, keyera ye gəgərji, kowo ye nukci, dunia ye cuwaldi, koro cidi ye loloji.

6 Daji malaiya tulur kangadi tulurradə tayia fuduro dabbargadara.

⁷ Burwoyedə fuyeno, koro mafi-a kannu-a bu tayiro kəllaada-a duniaro fiyeyera. Duniadəye nanju fal curo yakkuyen kannu giwo, kəska yea fal curo yakkuyen kannu giwo, koro kajim kəri ye sammaa kannu giwo.

⁸ Malaiya yindiyedə fuyeno, koro awo laa alama kau kuruwu kannu cədana gai tekuro gəpkeyera. Ingi tekuyedəye ci fal curo yakkuyen buro walyeno,

⁹ alauwa roa curo tekuyen dasaanadə ye fal curo yakkuyen kasuno, koro maara ingiye fal curo yakkuyen ye təgəmbo bannaadara.

¹⁰ Malaiya yakkuyedə fuyeno, koro sillowu mafəndi laa kannu gai cambi kəla kuluwu fal curo yakkuyero, koro kəla sim ingiyero samelan kikkuro.

¹¹ Sillowu adəye cunju Cəm, koro ingiye ci fal curo yakkuyen cəm fokko walyeno, cəmbo waljəna nangaro am casanaye ngəwunja kasuno.

¹² Malaiya dewuyedə fuyeno, koro ci fal curo yakkuyen kəngalle-a kumballe-a sillowuwaye-a bakkerə, har nurnjaye ye ci fal curo yakkuyen duwu cələm pətto walyeno, koro nur kausuyedə ye ci fal curo yakkuyen wassənni, buneyedə ye ngai.

¹³ Rukki ngai duwon, ngarmu laa same kuruwun fərjiye kowonju fangekko. Kowo dunoaro sapce: «Kuttunja! Kuttunja! Kuttunja am dunialan dasaanadə, kowo kangadiye gapcana malaiya yakku fuwun fujaidə nangaro!» cəni.

9

¹ Malaiya uwuyedə fuyeno, koro sillowu laa samelan cidiro cukkurəna kirukko. Cuwuram ci bəlaa daduram bawoayedə* tiro kedo.

² Bəlaa daduram bawoadə kaje kange kagəlmadi kuraye gai tərən cije kange bəlaayedə kəngal-a kasam-aa cakke duwuro walyera.

³ Daji curo kangedəyen kawiyə caluwe duniaro tatargaadara. Tayiro duno kedo, duno kəlanji duniaye gai,

⁴ koro tayiro am duwon tawa Alayə ngumnjan bawoadə gənia, bare kajim duniaye-a kərijuwo-a kəska-a fimaa bannajanni yera.

⁵ Tayiro am ania njejoro gəni, kəndawu uwuro ajawu gənaduwwuro amari kedo. Jau ajawunjayedə alama jau kəlanjiye kamba jəgərəna gai.

⁶ Yim anin amso karmo majai, amma cawandiwwawo. Sanuiya, carayi, amma karmodə tayin kuruwunno cəgasi.

⁷ Kawiyə ani fərra kəriwuro dabbargada-a camun. Kəlanjan awo laa ariawu kərmaiye dinarre gaia, fəkkanja ye fəkka kambe-a camun.

⁸ Kandurinja kanduri kamuye gai, koro sherinja ye sheri ngambe gai.

⁹ Nganjinja sulwe suyen jakkada gai, koro kalala fefedowanjaye amalenkeya kəriwuye fər ngəwu gərjana lawalaro cakkasi gai.

¹⁰ Ngawarenja alama ngaware kəlanjiye gai karia, koro ngawarenjadən kənduwo kəndawu uwuro amba basarduye cadana.

¹¹ Malaiya bəlaa daduram bawoayedə mainja, tələm yaudiyaudin cunju Abaddon, tələm Gəresselan Afolliyon.†

¹² Masiwa burwoyedə kojəna, akko ngawo adəyen masiwa gade yindi gapco.

¹³ Malaiya arakkuyedə fuyeno, koro kowo laa koyo dewu laya duwaduram dinarre fuwu Alayen dəganadəyen nukci fangekko.

* 9:1 9.1 bəlaa daduram bawoa - Na duwon Yiwulis-a sedannanju-aa rojanadə. † 9:11 9.11 tələm yaudiyaudin cunju Abaddon, tələm Gəresselan Afolliyon - Cu yindi Yiwulisse, maananjuda Siduwuma.

¹⁴ Malaiya arakkuye kangadinjuadäro: «Malaiya dewu ci bäräm kura Yufaratten tikkeränadäa‡ wuine!» yeno.

¹⁵ Adägaima malaiya dewu har sa adä-a yim adä-a kändawu adä-a saa adä-aro caman dabbargadadäa leja adamgëna sammaye fal curo yakkuyen ceyesoro wuiyera.

¹⁶ Sojiyanja färwudäye nanngëwunjadä miliyo yer yindi, nanngëwunjadäa fangekko.

¹⁷ Akko alama fërra-a färwunja-a wahayilan rukkänayedä: Färwudä sulwe kime cit so, riwulla so, kurnum so casakkëna. Këla fërradäyeda këla ngambe-a camun, cinja yen kannu-a kange-a kau kannu kimejögëna-a caluwi.

¹⁸ Masiwa yakku anilan adamgënyaye fal curo yakkuyen keyeso: kannu-a kange-a kau kannu kimejögëna-a cinjan caluwidä.

¹⁹ Kënduwo fërrayedä cinja-a ngawarenja-alan kërگا. Ngawarenjadä kadi gai këlaa, tayilan amba basarjai.

²⁰ Amma adamgëna gapcana masiwa anin sanunnidä këla awo mukkonjan cadandänayen tuwa cadänni, koro sedanna-a gumkiya dinarre so, riwullaye so, kulloye so, kauye so, këskaeye so-aro ambëccagaidä koljanni, gumkiya duwon rakkane kuro-a fandu-a ledu-a cadiwawodä.

²¹ Koro kam njejo so, sagawu dio so, kënjëna so, nambarwu soyen tuwa cadänni.

10

Malaiya-a kitawu tängëri-a

¹ Daji malaiya gade dunoa samelan jërçi kirukko. Fofoulan jaktëna, koro maramalan këla këleyadaa. Fëkkanju këngal gai, siyelnju ye tamarmari kannuye gai.

² Mukkonjun kitawu tängëri kaadaa. Sinju këmboramdäa këla tekuyen gënjaye wailadäa cidilan gënyeno.

³ Kowo dunoaro sapce ngam ciri gai burwu kekko. Burwu kekänniya, radu tulurdä kowonja nukkerä.

⁴ Radu tulurdä nukkeranniya, ruwudu makki duwon, kowo laa same-lan nukce wuro: «Awo radu tulurdä wuljanadäa asërlan rone, bare ruwunëmmi!» cëni fangekko.

⁵ Daji malaiya këla teku-a cidi-ayen daada rukkänadä mukkonju këmboram samero sapce

⁶ këla ti har abada abadinno dägama, ti duwon same-a awowa curonjun dasaana-a cidi-a awowa curonjun dasaana-a teku-a awowa curonjun dasaana-aa alakënadäyën kansu juwe: «Kua adën fuwun guredu bawo!

⁷ Yim malaiya tulurre kowo nukcidän, kangadinju fujiya, asër Alayedä wakkaji, wolodiyanju nawiyadëro wuljögënadä gai,» yeno.

⁸ Daji kowo samelan nukce fakkënadä walde wuro: «Lene, kitawu kaada mukko malaiya këla teku-a cidi-ayen dajënadäyëdän moyel!» yeno.

⁹ Na malaiyadäyero lekke kitawu tängëridäa sio näkke kiworëkkëniya, wuro: «Akko tai ngäre! Curonëmlan cëm fokko walji, amma cinëmlan këji cön këmagän gai fannëmi,» yeno.

¹⁰ Kitawu tängëridäa mukko malaiyadäyën mowokke gigërëkko. Cinilan këji cön këmagän gai fangekko, amma gigërëkkëniya, curoni cëm fokko wälyeno.

‡ 9:14 9:14 malaiya dewu ci bäräm kura Yufaratten tikkeränadä - Malaiya dewu ani jauro diwi, koro Yiwulissa jagai.

¹¹ Daji wuro: «Koro yaye sai kēla jama-a larduwa-a tēlamba-a maiya-a gadegade kadayen nawinawi dimiya!» yeno.

11

Shedama yindi

¹ Daji kangale ka ngalduram gai sade wuro: «Cine, Fado Alaye-a laya duwaduramdā-a ngalle, koro am ambəttuwuwu curodān dasaanadāa komme!

² Amma balballa Fado Alaye deyan dāganadāa kolle, bare ngalləmmi, dalilnjudā tia mukko jama kərdiyayero casakkēna, koro kəndawu fidewun yindinno bərni tayirdā * guguwaccāi nangaro.

³ Shedamani yindidōro kənduwo yikke kawu dāwun yer yindin firakkunno ajaja luwadaa† nawinawi cadī,» yeno.

⁴ Shedama yindi ani, tayima ya jaitunne yindi-a fatēla yindi-a fuwu Kəma duniayen dasaanadā wo.

⁵ Kam laa tayia basardu cəraanaa, kannu cinjan culuwe kəladowanjaa rēmās juwui. Kam laa tayia basardu cəraanaa, dole jiri adəgainin nui.

⁶ Tayi yindi ani nanjan kənduwo samea jaktuye mbeji, bare jaman nawinawinjayedān ingi sameye cudurənniro, koro kənduwonja sa caraanalan ingia buro kalaktuye-a duniaro masiwa jiri fi yaye kudoye-a mbeji.

⁷ Sa shedanja njodā ceriya, bundi duwon bəlaa daduram bawoalan culuwimadā tayiro kəriwu cəkkade nasarde tayia roro ceji.

⁸ Kaminnjadāa farsam bərni kurayelan koljagai, bərni duwon tiro misallo Sodom-a Masar-a canī, na Kəmanjadāa kəskaro jajagane ceyesənadā.

⁹ Adəgaima am jamaye so, jiriyyaye so, tēlambaye so, larduwaye so kaminnjadāa kawu yakku redaaro carune sittəradu wajaī.

¹⁰ Am duniaye karmonjaye jaurō kəji fanjai, ngəməri karwukəjiye cadī, koro kattenja yen kənjoso cadī, dalilnjudā nawiya yindi ani tayiro ajawu gənjajaana nangaro.

¹¹ Amma ngawo kawu yakku redāa aniyen Ala tayiro ro fujiye cijane dayera, koro am tayia caruna samma jaurō riyera.

¹² Daji kowo dunoa laa samelan nukce tayiro: «Arowo na adəro taddowo!» cəni fangera. Kəladowanja tayia carui ngai duwon, curo fofouyen samero takkera.

¹³ Sadəman cidi jaurō loloje bərnidāye ci fal curo mewuyen wurde am dəwu tulur kasuno. Am gapcanadā karwunja tai daje kamde Ala Mai Samemaro daraja kedō.

¹⁴ Masiwa yindiyedā kojəna, akko masiwa yakkuyedā nagatto isi.

Kangadi tulurredā

¹⁵ Malaiya tulurredā fuyeno, koro kowo dunoa dunoa laa samelan nukcane: «Kərmai duniayedā Kəmandeye-a Almasiwunjuyē-aro walyeno, koro har abada abadinno kərmai cunodi,» yera.

¹⁶ Amwurawa findi deri fuwu Alayen kēla kurisnja kərmaiyeen napkadadā təmdane ngumnja cidin gənajane Alaro ambəccagane

¹⁷ tiro:

*«Kəmande Ala Martawama, ni kure yen dəgamma,
kərma ye mbejidā, wusenjiyena,
awoa kənduwonəm dunoa ngonəme kərmainəm*

* 11:2 11.2 bərni tayirdā - Jerujalem. † 11:3 11.3 ajaja luwada - Noduwuram lagaranne.

*nodo badinamma.
 18 Jama kərdiyaye gərgajəna,
 amma sa gərgadunəmbədə isəna.
 Aaa, sa am sanunaro shara njəddoye cədəna,
 sa duwon wolodiyənəm nawiyadə-a muminnadə-a am
 cunəm rijane njaana kuran ganən samma-aro
 mukowa yime am dunia bannajanadə
 siduwuyedə!» yera.*

¹⁹ Daji Fado Alaye samelan dəganadə fərəmde sanduwu amannjuyedə Fado Alayen turui kərga. Sadəman dunia ye cuwaldi, kowo laa ye nukcai, keyera ye gəgərji, cidi ye loloji, koro mafi kura kura ye cuduri.

JAMA ISAA GAWU-A KƏNDUWO DIWIYE-A

12

Kamu-a kadi mafəndi-a

¹ Daji alama jaumaro ajabba laa samelan fəleyaada: Kamu kəngallan jaktəna, cidiya sinjuyen kumballa, koro kəlanjuro ariawu kərmaiye sillowu mewun yindinnea.

² Kamudə curoa, curodə tia lejəna nanjauro burwu cakki.

³ Koro alama laa gade samelan fəleyaada: Kadi mafəndi kime cit kəla tulurra, kangadi mewua, koro kəlanju samman ariawu maila tulurra.

⁴ Ngawarenju sillowuwa sameye ci fal curo yakkuyen fəraje duniaro gəpkeyera. Kadidə ise kamu curo lejənədə cambiyama, tadanjudəa cundi cəne fuwunjun dayeno.

⁵ Kamudə tada kongwa kəmbo, tada duwon jama duniaye sammaa ka suyen* cunodidə. Koro tadadəa cadane na Alaye-a kurisnju kərmaiye-aro kesado.

⁶ Daji kamudə karaa dəfiro ngərəmgeno, na duwon Ala kawu dəwun yer yindin firakkunno tiro kistuwuyero dabbarjəganədə.

⁷ Daji kəriwu laa samelan wakkayeno. Mikaila-a† malaiyawanju-a kadidəa lawalayera. Kadidə-a malaiyawanju-a ye tayia lawalayera,

⁸ amma rakcane nasardanni, koro gadero samelan na cawandənni.

⁹ Kadi mafəndidəa duniaro gəpkeyera, ti duwon kadi kureye tiro Sedan koro Yiwulis cani, am duniaye sammaa jambadumadə. Tia duniaro gəpkeyera, malaiyawanjuwa tin kundənno gəpkeyera.

¹⁰ Daji kowo dunoa laa samelan nukce fangekko. Tiye: «Kərma njəkkawo-a duno-a kərmai-a Alaye ye, kənduwo Almasiwunjuyə yedə isəna, dalilnjudə ngadarduma ti duwon bune-a kausu-aro kəramiyandea fuwu Alayen ngadarjidəa cidiro gəpcaana nangaro.

¹¹ Kəramiyandədə bu Tamadəye-a mana shedanjaye-alan kənnasar kəlanjun cawandəna, koro har kərmoro ronja njo wajanni.

¹² Adəma nangaro, ni same-a nayi samelan dəgawwa-aso, kəji fannowo! Amma kuttundo, nayi cidi-a teku-aso, dalilnjudə Yiwulis jauro gərgaada nandoro jəpəcəgəna, kawu ganama tiro gəpcuworə nojəna nangaro,» yeno.

¹³ Kadi mafəndidə tia duniaro gəpcaanaro kirunniya, kamu tada kongwa cambənədəa kadudu badiyeno.

* **12:5 12.5** ka suyen - Kənduwoaro cunodi. † **12:7 12.7** Mikaila - Cu malaiya kura laaye.

¹⁴ Amma kamudə karaa dəri na kadidən kuruwunno farjo lejoro, fefedo yindi ngarmu jauro kuraye tiro kedo, na duwon tiro kərwu yakku redaaro kistuwuye dabbardəgənədə.

¹⁵ Daji kadidə cinjun ingi kuluwu cəgasi gai kamudəa cadoro ngawonjun fiyeno.

¹⁶ Amma cididə kamudəro banajiye fərəmde kuluwu kadi cinjun fiženədəa kiano.

¹⁷ Kadidə kamudəro jauro gərgəjiye cije kaduwunju gapcana, wotte tayi wada Alaye jaana-a Isaa shedajana-adəro kəriwu njəkkadoro leyeno.

¹⁸ Koro kəla cidi kesa ci tekuyen dayeno.

13

Bundi yindi

¹ Daji bundi laa tekudəlan culuwi kirukko. Tidə kangadi mewua, kəla tulurra. Kangadinjulən ariawu maila mewua, koro kəlanju fin yaye kaala Alaa bastuye ruwuwada.

² Bundi rukkənədə jəjərma gai, sinju ye bulduye gai, cinju ye ngambe gai. Kadi mafəndidə tiro dunonju-a kurisnju-a kənduwonju kura-aa kaino.

³ Kəlanju fal nuna gairo lorudəna yaye, ngajəna. Am duniaye samma bundidəa ajapcane jaane

⁴ kadidəro ambətkeyera, bundidəro kənduwo cina nangaro. Koro bundidə yero ambətkeyera, tayiye: «Wundu bundidə gai wo? Koro wundu tia rakce lawalaji?» canı.

⁵ Tiro ci mana rokuraye dime Alaa bastuye kedo, koro tiro amari kəndawu fidewun yindinno kərmai nodoye kedo.

⁶ Daji bundidə cinju kaje Alaa bastu badiyeno. Alaye cunju-a kəndəgairamnju-a amnju samən dasaana-aa baskeno.

⁷ Tiro amari muminno kəriwu yikkadəme kənnasar kəlanjan fandoye kedo, koro tiro kənduwo kəla jiri so, jama so, təlam so, lardu so fiyen yaye kedo.

⁸ Adəgaima am dunian dasaana samma bundidəro ambəccagai, am duwon cunja tən dunia alaktənayen curo kitawu roye Tama duwaadadəyen ruwudənnidə.

⁹ Kam səmonjuamadə fanjo!

¹⁰ Kam kədaranju kərearo waldudə fagatto tia cadane kərearo kalakcai. Kam kədaranju kashagarlan tia njejodə fagatto kashagarlan tia ceyesi. Akko sa nettu-a kambərse-a muminnoy.

¹¹ Daji bundi gade laa cididən culuwi kirukko. Tidə kangadi yindia ngəlaro gai, koro kadi mafəndi gai manaji.

¹² Kənduwo bundi burwoye sammalan fuwunjun faidade dunia-a am tilan dasaana-aa cakke bundi burwoye lorunju karmoyen ngajənədəro ambəccagai.

¹³ Koro alama ajabba ajabba cəde, har cakke kannu samələn cidiro fuwu amben jəpci yi.

¹⁴ Am dunian dasaanaro bundi kashagarlan loruwada roa dəganədəro gumki cadando cəne alama fuwunjun tiro amarjagane cədidəlan tayia jambaji.

¹⁵ Bundi yindiyədəro amari cade gumki bundi burwoyedəro ro cakke har mana cəde am tiro ambəttuwu wajana sammaa cakke ceyesi.

16 Koro bundi yindiyedə cakke am kuran ganan so, gariwun ngudin so, kamben karean so sammaye mukko kəmborambo bi ngumbo tawa gənaɟagai.

17 Ngainin kam tawadəa cədana gənia, wunduma rakce cuwuiwawo bi cəladiwawo. Tawa adə cu bundidəye bi lamba cunjuye.

18 Akko lamar nanrashiduye: Kam hangal kəjiadə lamba bundidəyea gayirjo! Lamba adə lamba kambe, koro lambanju yer arakkun firakkun lukko arakkun.

14

Tamadə-a jamanju-a

1 Daji kirukkəniya, akko Tamadə kəla kau kuruwu tiro Siyon canidəyen daada, koro rokkonjun am dəwu mian fidewun dewun ngumnjan cunju-a cu Bawanjuye-a ruwuwadaa.

2 Kowo laa ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, keyera jauro gəgərji so gai samelan nukci fangekko, koro kowo fakkənadə alama kumbiwu kumbinja jajai gai.

3 Fuwu kuris kərmaiyedə-a alau roa dewudə-a amwurawadə-ayen aiya bərin yejai. Tayi dəwu mian fidewun dewun dunian merujanadəro kajia, wunduma rakce aiya adəa cəriwawo.

4 Tayima am kamulan kadawu ngojannidə wo, tayidə tayir nangaro. Koro tayima am Tamadəa na leji sammaro jagaidə wo. Nema burwoye Ala-a Tamadə-aro cadidəro waljaro curo adamgənayen am ania merujana,

5 koro cinjalan kattuwu fima culuwunni, tayilan awo waada bawo.

Malaiya yakku-a kawurinja-a

6 Daji malaiya gade laa same kuruwun farji kirukko, nanjun kawuri kəji sawisoye am dunian dasaanaro njəddoro mbeji, wotte am lardu so, jiri so, təlam so, jama so sammaye.

7 Kowo dunoaro sapce: «Alaa rinowo, tiro daraja yowo, sanju shara njəddoye cədəna nangaro. Ti duwon same-a cidi-a teku-a sim ingiye-aa alakcənadəro ambətkənowo!» yeno.

8 Malaiya yindiye laa ye tia jəgane: «Sidəgəna! Bəрни kura Babilayedə sidəgəna, ti duwon jama duniaye sammaa cakke diben kənjənanju sukcəna yea casanadə,» yeno.

9 Malaiya yakkuye laa ye tayia jəgane kowo dunoaro sapce: «Wundu duwon bundidə-a gumkinju-aro ambəcciyey tawa ngumnjuro bi mukkonjuro gənaɟagaidə,

10 ti ye diben* dunoa ingilan tusadənni curo kənjaram gərgadu Alayero fijaana ken cai, koro fuwu malaiyawa Alaye-a Tamadə-ayen kannu-a kau kannu kimejəgəna-a kamdəa jawune ajawu cai.

11 Adəgaima kange ajawunjayedə har abada abadinno ciji. Bune yen kal, kausu yen kal, afu cawandiwawo, am duwon bundidə-a gumkinju-aro ambəccaana, koro wundu yaye tawa cunjuye tiyinjuro gənaɟaanadə!» yeno.

12 Akko sa nettu muminnaye, tayi duwon wadawa Alayea jaane kambərsenja Isalan rojanadə.

13 Daji kowo laa samelan nukci fangekko, tiye: «Adəa ruwune: Barganja am Kəmandelan dasaana adən fuwun sanuidə!» yenniya, Ruhu Alayeye: «Aaa, ngənəwunjan tussa, kəndonja tayia jəgai† nangaro,» yeno.

* 14:10 14.10 diben - Wowom Alaye. † 14:13 14.13 kəndonja tayia jəgai - Mukowa cawandi.

Kala duniaye

¹⁴ Daji kirukkəniya, akko fofou bul laa mbeji, koro kəla fofoudəyen ti Tada Kambe gai napkada, kəlanjun ariawu kərmaiye dinarrea, mukkonju yen tayida timiaa.

¹⁵ Malaiya gade laa Fado Alayen culuwe kowo dunoaro sapce ti kəla fofouyen napkadadəro: «Sa kalaye cədəna. Tayidanəm ngone kalane, nema duniayedə bafəna nangaro,» yeno.

¹⁶ Daji ti kəla fofouyen napkadadə tayidanju duniaro gəpciye nema duniayedəa kalayeno.

¹⁷ Daji malaiya gade laa Fado Alaye sameyedən kiluwo, ti ye mukkonjun tayida timiaa.

¹⁸ Malaiya gade laa nanjun kənduwo kəla kannuyen mbejidə laya duwaduramdən culuwe kowo dunoaro sapce ti tayida timiaa cədanadəro: «Tayidanəm ngone tadawa ya inabbe duniayedəa kamme, tadawanju basawuna nangaro,» yeno.

¹⁹ Daji malaiyadə tayidanju duniaro gəpciye tadawa ya inabbe duniayedəa kamje curo inab guwatturam kura gərgadu Alayedəyero fiyeyeno.

²⁰ Guwatturamdən ngawo bərnienyən guguwaccane bu tilan kiluwo, dadunju har rijam fərre, nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua.‡

MASIWA DARYEYE TULUR**15***Malaiya tulur-a masiwa daryeye tulur-a*

¹ Daji samelan alama gade kura ye, ajabba yea kirukko: Malaiya tulur masiwa daryeye tulurra, masiwa duwon tayilan gərgadu Alaye ceridə.

² Koro awo laa teku kudərambe kannu-a tusaada gai kirukko, koro kəla tekudəyen am duwon kəla bundidə-a gumkinju-a lamba cunjuyeyen-ayen kənnasar cawandənədə mukkonjan kumbiya Alayea daada.

³ Aiya Nawi Musa wolodi Alayedə-a aiya Tamadəyedə-aa yejane:

*«Ala Kəma Martawama,
kəndonəm darajaa jauro ajabba ajabba!*

*Ala Mai jama dunia sammaye,
jawalnəm nan'adal-a jire-aa!*

⁴ *Kəmande, wundu nia rinje niro daraja njiwawodə?*

Awoa ni tilonəmma tayir wo.*

*Jama duniaye samma isane fuwunəmlan ambənnjagai,
kəndonəm nanjireye fəleyaada nangaro,» cani.*

⁵ Ngawo adəyen Fado Alaye, wotte leima shedaye† samelan dəganadə fərəmgada kirukko,

⁶ koro malaiya tulur masiwa tularradə Fado Alayedən keluwo. Kajəmu linne bul fok lujana, nganjinjaro bel dinarre tikkerəna.

⁷ Alau dewu roadəye falnja malaiya tulardəro tasa dinarre tulur gərgadu Ala har abada abadinno dəgamayen fer casambəfəna kaino.

‡ 14:20 14.20 nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua - Kilometər yer yakku gai.

* 15:4 15.4 tayir - Ala Biwubawoma, am-a gade. † 15:5 15.5 leima shedaye - Na Ala-a tadoram.

⁸ Adəgaima daraja Alaye-a dunonju-a nangaro Fado Alayedə kangen kimbəro, koro wunduma rakce Fado Alayedəro ngayiwawo, sai masiwa tulur malaiya turredə wakkajane ceseriya.

16

Tasa tulur gərgadu Alayea

¹ Daji kowo dunoa laa Fado Alayen nukce malaiya tulurdəro: «Lenowo, tasa tulur gərgadu Alayedəa duniaro figənowo!» cəni fangekko.

² Burwoyedə leje tasanjudəa duniaro fiyeyeno, koro tuno kuttu ye, diwi ye am duwon tawa bundidəyeya tayiro gənajagane gumkinjuro ambəccagaidəlan keluwo.

³ Yindiyedə tasanjudəa tekuro fiyeyeno, koro ingidə bu alama kam nunaye gairo walje alauwa roa curo tekuyen dasaana samma kasuno.

⁴ Yakkuyedə tasanjudəa kuluwu so, sim ingiye so sammaro fiyeyeno, koro ingidə buro walyeno.

⁵ Daji malaiya ingiso kuromaye: «Ni jirema, ni duwon kure yen dəgama, kərma yen mbejidə, ni Tayirdə, awoa wowom ania kalkallo kamməmma.

⁶ Tayidə bu muminnaye-a nawiyaye-aa fijana, koro casaro tayiro bu yimmadə, jussəna,» cəni fangekko.

⁷ Koro laya duwaduramdən kowo laaye: «Aaa, Ala Kəmande Martawama, sharanəm jire ye, kalkal ye,» cəni fangekko.

⁸ Dewuyedə tasanjudəa kəngallo fiyeyeno, koro kəngaldəro kənduwo amba kannun warduye kedo.

⁹ Amdə kannu jau fitnin wargadara ye, cu Ala kəla masiwa aniyen kənduwoyedəa baskera ye, amma tuwa dime tiro daraja njo wayera.

¹⁰ Uwuyedə tasanjudəa kəla kuris kərmaiye bundidəyero fiyeyeno, koro na cunodi samma duwuro walyeno. Sərənnja nangaro amdə tələmnjaa sherin naljane

¹¹ jaunja-a tunonja-a nangaro Ala Mai Samemaa baskera, amma kəla kəndonjayen tuwa cadənni.

¹² Arakkuyedə tasanjudəa bərəm kura Yufarattedəro fiyeyeno, koro jawal maiya adinnambədəro dabbarduwuro inginju ngamgeno.

¹³ Daji ci kadi mafəndidəyən-a ci bundidəyən-a ci nawi katuwuyedəyən-a sedan yakku koko-a camun caluwi kirukko.

¹⁴ Tayidə sedanna alama ajabba ajabba diowu, na maiya duniaye sammayero lejane tayia kəriwu yim kura* Ala Martawamayədəro capcagai.

¹⁵ «Akkə barwu gai nanəmbo isəkki! Barganju kam duwon bare tiyinju dea dadaje jama asərnju carunniro faadaro dəgane kajəmunju lujənamadə!»

¹⁶ Daji sedannadə maiyadəa na tiro tələm yaudiyaudin Armagedon canidəlan capkera.

¹⁷ Tulurredə tasanjudəa kasambo fiyeyeno, koro kowo dunoa laa kuris kərmaiye Fado Alayedən nukce: «Cerəna!» yeno.

¹⁸ Daji fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi, cidi dama baworo kawu adamgəna alaktənaman ngaltəma loləjənniroləyeno.

* 16:14 16.14 yim kura - Kiyama.

¹⁹ Bærni kuradæ yakkuro yakte bærniya jama duniaye samma ye wurgadara. Adægaima Ala bærni kura Babilayedæa takce kænjaræm diben gærgadunju jau fittedæa tiro kaino.

²⁰ Cuku samma baworo walyera, koro kau kuruwu fima gadero turunni.

²¹ Mafi mafændi mafændi jaumaro kurwowu samelan kæla ambero cuduræna, koro masiwa mafiyedæro amdæ Alaa baskera, masiwa adæ jauru jau nangaro.

SIDUWU BÆRNI BABILAYE

17

Jawar kura-a bundi-a

¹ Daji malaiya tulur tasa tulurradæye falnja naniro ise wuro: «Are, niro wowom duwon jawar kura kæla ingi ngæwuyen napcænamadæro gænajagaidæa fælenjægækki.

² Maiya duniayedæ ti-a rokko kænjàna cadæna, koro am dunian dasaanadæ ye diben kænjananjuyelan sagarandana,» yeno.

³ Daji Ruhu Alaye wuro jæmsiye, wahayilan malaiyadæ wua karaaro suttuluwo, koro kamu laa kæla bundi kime citten napkada kirukko. Bundidæ tiy inju ngan cuwa gadegade Alaa bastuyen jakkada, kælanju tulur, kangadi mewua.

⁴ Kamudæ kajæmu kime cit lujæna, kare kawaraye dinar so, kari so, mursam solan tædæna cakkæna. Mukkonjun kænjaræm dinarrea curonjun awo jauru waada kænjananjuyelan cæmbæræna.

⁵ Ngumnjun cu asære ruwuwada: «BÆRNI KURA BABILAYE, YA JAWARRA SO, AWO WAADA DUNIAYE SOYE.»

⁶ Daji kamudæ bu muminnaye-a bu shedawa Isaye-a cane sagarandænaro kirukko. Tia kirukkæniya, jauru ajapkekko.

⁷ Amma malaiyadæye wuro: «Awiro gæle ajapkem? Asære kamudæye-a bundi duwon kælanjuro juwana kæla tulurra kangadi mewuadæye-a niro bayinjægækki.

⁸ Bundi rumma adæ kure yen dægana, kærma ye bawo, koro fuwu yen bælaa daduram bawoalan culuwe siduwuro leji. Am dunian dasaana duwon cunja curo kitawu royen tæn dunia alaktænaman ruwudænnidæ bundidæa caruiya, ajapcai, ti kure yen dægana, kærma ye bawo, koro fuwu yen walde isi nangaro.

⁹ Akko lamar hangalkæji-a nanrashidu-aye: Kæla tulurdæ kau kuruwu tulur duwon kælanjan kamudæ napcænadæ. Koro tayidæ mai tulur:

¹⁰ Uwunjaye kærmai ceræna, falnja kærma mbeji, falnja fuwun isi. Isiya, ngæwuro tussiwawo.*

¹¹ Bundi kure yen dægana kærma ye bawodæ, tidæ mai wuskuye, amma ti tulurdæye, koro siduwuro leji.

¹² Kangadi mewu rummadæ maiya mewu koroma kærmai cawandænni, amma sa fallo bundidæ-a rokko kærmai cawandi.

¹³ Tayi ani samma nianja tilo, kænduwonja-a kærmainja-a mukko bundidæyero casakki.

¹⁴ Tamadæro kærwiu cakkadi, amma Tamadæ kæla tayiyen kænnasar cuwandi, tima Kæma kæmawaye, koro Mai maiyaye wo nangaro, koro am tia jaanadæ bowowada ye, kæræyada ye, amanna ye,» yeno.

* 17:10 17.10 ngæwuro tussiwawo - Ala tiro kawu ganamaro kærmai nodo amarjiyi.

¹⁵ Koro malaiyadə walde wuro: «Ingi ngəwu na jawar napcəna rummadə, tayima jama so, cammo so, larduwa so, təlamba so wo.

¹⁶ Kangadi mewu rummadə-a bundidə-aso jawardəa wul wajai. Karenju sammaa camoye tia rinjai, koro danju jagare kannun tia rəməs warjai.

¹⁷ Awoa Ala karwunja cakke nianju dioro fandane kərmainja bundidəro cadi, har mana Alaye wakkajiro.

¹⁸ Kamu rummadə bəрни kura duwon maiya duniayea cunodidə,» yeno.

18

Siduwu bəрни Babilaye

¹ Ngawo adəyen malaiya gade jairo kənduwoa samelan jəpci kirukko, koro duniadə darajanjulən waskada.

² Malaiyadə kowo dunoo sapce: «Sidəgəna! Bəрни kura Babilayedə sidəgəna! Kəndəgairam sedannaye ye, jongo karuwa batti sammaye ye, jongo ngudo batti sammaye ye, jongo bundi batti waada sammaye yero waljəna,

³ dalilnjudə jama duniaye samma ye diben dunoo kənjənanjuyen casana, maiya duniaye ye ti-a rokko kənjəna cadəna, koro sawurwu duniaye ye arsiyinju na kojənayelan gariwuro waljana nangaro,» yeno.

⁴ Daji kowo gade laa samelan nukce: «Jamani, tilan luwowo! Bare biwuwanjuro mukko yakkuwwi bi masiwanju nayia lenjanni,

⁵ dalilnjudə biwuwanju har samero taccana, koro Ala ye ayauwanjudəa takcəna nangaro.

⁶ Jiri cədanadə gai, ti yero yiddowo, koro kəndonju kawakyindi tiro kalakkəgənowo, kənjaram dijənadəlan tiro kawakyindiro digənowo!

⁷ Jiri rokura ye cədanə, arsiyi ye na kojənarə capcənadə gai, yakkowo ajawu ca dama baworo karwunju kuttajo! Awoa karwunjun: «Wu mai kamuye, napkada kəрмаi nodəkki. Wu kamu kwa faccəgənaa gəni, koro lagaran təmmaro dikkiwawo,» cəni.

⁸ Adə nangaro curo kawu fallen masiwa tia cuwandi: karmo-a karwukutta-a kəna-a. Koro kannu tia juwe cotto sijiyi. Nonowo, Ala Kəmande wowom tiro gənajəgənadə kənduwoma!» cəni fangekko.

⁹ Daji maiya duniaye ti-a rokko kənjəna cade kəji arsiyinju dama bawoaye fanjanadə kange kannu tia juwuyedəa caruiya, kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri.

¹⁰ Ajawu tia cuwandənadə rijana nangaro, tin kuruwunin dajane: «Kuttu! Kuttu! Bəрни kura, bəрни kənduwoa Babilaye! Awoa curo sa fallen sharanəm isəna,» cani.

¹¹ Sawurwu duniayeso ye kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri, wunduma karenja gadero cuwuiwawo nangaro.

¹² Karedə dinar, riwulla, jəmma, mursam, yadi linne ngalwo, batta kime, shadda, batta kime cit, kəskawa buwuccai jiri jiri, awo sheri kəmagənnə so, kəska tamanna so, kullo so, su so, kau shawa solan təgarəna jiri jiri,

¹³ awowa jairo buwuccai, kare yajiye, kawudi so, fula samduye so, kaaji so, koro diben, kəndawu jaitunne, rungo, algama, dalo, ngəlaro, fər, amalənke, kərəa, ro kambe.

¹⁴ Tayiye: «Awo kəji con ronəm cəraana samma bawo faccaana. Karenəm tamanna tamanna yiyiljaidə faccaana, koro gadero fandəmbawo,» cani.

¹⁵ Sawurwu karedəyeso barga bərni adəyən gariwuro waljanadə ajawu tia cuwandənədə rijana nangaro, tin kuruwunin dajane kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri:

¹⁶ «Kuttu, kuttu, bərni kura, bərni duwon kajəmu linne ngalwo-a kime-a kime cit-aa lujəna, kare kawarayə dinar so, kari so, mursam solan tədəna cakkənədə!

¹⁷ Awoa curo sa fallen arsiyinju ani sammaa cotto sidəgəna!» Adəgaima wurawa maara ingiye so, bəlawurowu so, maarawu so, am barga ingiyen manəmbui cadi samma tin kuruwunin dajane

¹⁸ kange kannu tia juwuiyedə caruiya, yiljane: «Bərni fi bərni kura adə-a camun wo?» canı.

¹⁹ Katti kəlanjaro fijagane* kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri: «Kuttu, kuttu, bərni kura, arsiyinju duwon am tekulan maaranjaa sammaa gariwuro cədənədə! Awoa curo sa fallen tia cotto sijaana!»

²⁰ «Ni same ye, nayi muminna so, kəngayamba so, nawiya so ye, kəla tiyen kəji fannowo, Ala nayiro shara kəla tiyen njaddəna nangaro.»

²¹ Daji malaiya dunoa laa kau laa kau neduram mafəndi gai ngoje tekuro gərciye: «Adəgainin bərni kura Babilayedə duno bul foknin gərcai, koro gadero tuwandiawo.

²² Kumbi jadu so, aiya yedu so, algaida-a kangadi-a fudu so gadero curonəmnin fandiawo, saniama mukkoje jiri fima gadero curonəmnin tuwandiawo, kowo kau nedurambe gadero curonəmnin fandiawo,

²³ nur fatəlaye gadero curonəmnin wassiwawo, koro kowo mai larusaye so, njuduye so gadero curonəmnin fandiawo. Awoa calan sawurwunəmdə wurawa duniaye, koro sagawunəmlan jama duniaye sammaa jambanəme jawallan tuluwumma,

²⁴ koro curonjuman bu nawiyaye-a muminnyaye-a am dunia ngan ronja cattuluwunaye-adə tuwandəna,» yeno.

19

¹ Ngawo adəyən kowo kura laa alama am kada kadami captanaye gai samelan nukci fangekko. Tayiye:

«*Alleluya!** *Njəkkawo-a daraja-a kənduwo-a Alaye,*

² *awoa sharanju jire ye, kalkal ye.*

Jawar kura kənjənanjulən duniadə bannajənədəro Ala shara kamjəgəna, koro bu wolodiyanjuye†tia cuwore ngayənja cəmwona,» yera.

³ Koro caye gai kowo sapcane:

«*Alleluya! Kəngənju har abada abadinno samero tərən ciji,» yera.*

⁴ Daji amwurawa findi deridə-a alau roa dewudə-a təmdane Ala kəla kurisnju kərmaiye nəkadamədəro ambəccagane:

«*Amin. Alleluya!*» yera.

KƏNNASAR DARYEYE

Larusa Tamadəye

⁵ Kuris kərmaiye dən kowo laa nukce:

* **18:19 18.19** *katti kəlanjaro fijagane* - Noduwuram karwukuttaye. * **19:1 19.1** *Alleluya!* - Kalma tələm yauidiayudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † **19:2 19.2** *bu wolodiyanjuye* - Karmonja.

«*Alandea yungorowo, wolodiyanju samma, nayi duwon tia rinuwi kuran ganansoda!*» yeno.

⁶ Daji kowo kura laa alamanju jama kada kadami captana so, ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, gərdu dunoa keyeraye soye gai nukci fangekko. Tayiye: «*Alleluya! Ala Kəmande Martawama kərmai cunodi, diyey!*

⁷ *Kəji fanniyo,
karwu kəjiaro walliyo,
tiro daraja yiyo,
dalilnjudə sa larusa Tamadəye cədəna,
təmajinju ye dabbardəna nangaro.*

⁸ *Tiro kajəmu linne ngalwo bul fok yiyilji cade lujəna,» yera.*

Awoa kajəmu linne ngalwodə kəndo nanjireye muminnaye.

⁹ Daji malaiyadəye wuro: «*Ruwune: Barganja am duwon maskaru larusa Tamadəyero tayia dojanadə!*» yeno. Koro walde: «*Mana adə jiremaro Alaye,» yeno.*

¹⁰ Daji tiro ambəttuwuro fuwunjun təmgadakkəniya, wuro: «*Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, ni-a kəramiyanəm shedawu Isaye-a gai. Alaro ambətkəne! Awoa sheda Isayedəma mana duwon nawiyaadəə simojəgənadə wo,» yeno.*

Fər bul-a kəmbamanju-a

¹¹ Daji same fərəmgada kirukko. Akko fər bul mbeji. Kəmbamanjudəa Amanma-a Jirema-alan bowojai, koro jawal jireyen shara ye kamji, kəriwu ye cadı.

¹² Simnju təlām kannu cambiye gai, koro kəlānjun ariawu maila kadaa. Cu laa ti gənia wunduma nojənni ruwuwadaa.

¹³ Kajəmu bulan dallaada lujəna, koro cu Kalma Alayedəlan tia bowojai.

¹⁴ Kəriwuwu sameye kajəmu linne bul fok kadawu bawoa lujana, koro kəla fərfa bullen tia jagai.

¹⁵ Cinjunlan kashagar timia culuwi, ngainin tilan jama duniaye sammaa cacalji. Tayia ka suyen kənduwoaro cunodi, koro inab guwatturam diben gərgadu jau fit Ala Martawamayedən guguwacci.

¹⁶ Kəla kajəmunju-a dunonju-ayen cu adə ruwuwada: «*MAI MAIYAYE, KORO KƏMƏ KƏMƏWAYE,»*

¹⁷ Daji malaiya laa kəla kəngallen daada kirukko. Kowo dunoaro sapce ngudowa samən mareajai sammaro: «*Arowo, masəna kura Alayedəro captənowo!*

¹⁸ Da maiyaye-a da kajallawa kəriwuye-a da kəriwuwu kura kuraye-a da fərriye-a fərwinjaye-a da kambeye yen kal, kəreaye yen kal, kuran ganān am sammaye-aa ngərowo!» yeno.

¹⁹ Daji bundidə-a maiya duniaye-a kəwuwanja kəriwuye-a cijane ti kəla fərren napkadama-a kəriwuwunju-aro kəriwu njəkkadoro captana kirukko.

²⁰ Bundidəa keda, nawi kattuwuyedəa ti-a rokko, ti duwon fuwu bundidəyen alama ajabba ajabba cədəna ye, am tayiro tawa bundidəye gənajagane gumkinjuro ambəccaanadəa jambajəna yedə wo. Tayi yindiso ronjaa bəgəm kannuye kau kannuye kimejəgənaaro gəpkeyera.

²¹ Tayi gapcanadəa kashagar duwon ci ti kəla fərren napkadadəyen culuwimadən keyeso, koro ngudowa nga danja jagare kuljera.

20

Kərwu dəwu

¹ Daji malaiya laa mukkonjun cuworam ci bəlaa daduram bawoayedə-a sarga jauro mafəndi-aa samelan jəpci kirukko.

² Kadi mafəndi, wotte kadi kureye, ti duwon tiro Sedan koro Yiwulis canidəa cadane kərwu dəwuro sargadəlan kikkero.

³ Tia bəlaa daduram bawoadəro gəpçiye jakce kəladəro tawaa gənayeyeno, bare har kərwu dəwudə kojiro Yiwulis jama duniayea gadero jambaje jawallan cattuluwunniro. Ngawo awo aniyen dole sa ganaro tia koljane culuwi.

⁴ Daji kurissa kərmaiyea kirukko, koro kəlanjan am duwon tayiro Ala kənduwo shara kamduye cinadə napkadaa. Am duwon shedanja Isaye-a mana Alaye-a nangaro kəlanja kamjanadə yea kirukko. Am ani bundidə-a gumkinju-aro ambəccaganni, koro tawa bundidəye ngumnjaro bi mukkonjaro gənədəgənni. Roaro waljane kərwu dəwuro Almasiwu-a rokko kərmai kenodo.

⁵ Amma am sanuna gapcanadə roaro waljanni, sai ngawo kərwu dəwu ani kojanayen. Adəma cinowo burwoye wo.

⁶ Barganja koro tayir am cinowo burwoye adən nuwanjaasodə! Tayilan karmo yindiyedə kənduwonju bawo, amma řimanna Ala-a Almasiwu-ayero waljane kərwu dəwuro Almasiwu-a rokko kərmai canodi.

Ajawa Yiwulisse

⁷ Kərwu dəwu ani kojaiya, Yiwulissa kosonjun koljane

⁸ culuwe jama talgəmo duniaye dewulan dasaana, wotte am tayiro Gog-a Magog-a canidəa* jambaduro leje tayia kəriwuro cacapci. Nanngəwunjadə cidi kesa ci tekuye gai.†

⁹ Daji cidi ngaa jakcane isane jongo muminnayedə-a bərni Ala cəraanadə-a dirijane kəlyera, amma kannu samelan jəpce tayia rəməs giwo.

¹⁰ Yiwulis tayia jambajənadəa cadane bərəm kannuye-a kau kannu kimejəgənyaye-a na bundidə-a nawi kattuwuyedə-a dasaanadəro gəpkeyera, koro bune-a kausu-aro har abada abadinno ajawu casai.

Shara daryeye fuwu kuris kərmaiye bul kurayen

¹¹ Daji kuris kərmaiye bul kura-a ti kəlanjun napkadamadə-aa kirukko. Fuwunjun same-a cidi-a fatkeyera, koro gadero na cawandənni.

¹² Koro am sanuna kuran ganam fuwu kurisdəyen daada kirukko. Kitawuwa kayera, koro kitawu gade kayera, tima kitawu royedə wo. Am sanunadəro kəla kəndonja kitawuwadəlan ruwuwadəyən shara keddo.

¹³ Teku am sanuna curonjun rojənadəa kolje kəluwo, koro Karmo-a Leira-a ye am sanuna rojanadəa koljane kəluwo. Wundu yayero kəla kəndonjayen shara keddo.

¹⁴ Daji Karmo-a Leira-aa bərəm kannuyero gəpkeyera. Bərəm kannuyedə, tima karmo yindiyedə wo.

¹⁵ Wundu duwon cunju curo kitawu royen ruwuwada tuwandənnidə, ti yea bərəm kannuyedəro gəpkeyera.

SAME BƏRIN-A CIDI BƏRIN-A

* 20:8 20.8 am tayiro Gog-a Magog-a cani - Tayidə kərđiya ye, kəlado jama Alaye ye. † 20:8 20.8 nanngəwunjadə cidi kesa ci tekuye gai - Tayia komduro yojiwawo.

21

¹ Daji same bərin-a cidi bərin-a kirukko. Same burwoye-a cidi burwoye-adə baworo waljana, koro teku ye gadero bawo.

² Koro bərnı tayir tiro Jerujalem bərin canidəa samelan na Alayen jəpci kirukko. Bərnidə njudu kwanju nangaro kawara cədənədə gai dabbargada.

³ Kowo kura laa kuris kərmaiyedəlan nukci fangekko. Tiye: «Akko kəndəgairam Alaye na amben, koro tayi-a rokko dəgai. Tayi jamanjuro waljai, koro Ala kəlanju tayi-a rokko dəgai ye, Alanjaro walji ye.

⁴ Simalonja sammaa simnjan cinji. Kua adən fuwun karmo ye bawo, lagaran ye bawo, koro so dio ye bawo, bone nja ye bawo, dalilnjudə awowa cayədə baworo waljana nangaro,» yeno.

⁵ Daji ti kəla kuris kərmaiyen napkadamadəye: «Akko awo sammaa bərinno dio dikki!» yeno. Koro wuro: «Ruwune, awoa mana ani awo mərsaduye ye, jire ye,» yeno.

⁶ Koro walde wuro: «Cərəna! Wuma burwoye ye, daryeye ye wo.* Wuma badiduram ye, njeroram ye wo. Wu kam nguduadəro sim ingi ro fandoyen dero kənjaro yikki.

⁷ Kam kənnasar cuwandənamadə awo ania warasaji, koro wu Alanjuro walləkki, ti ye tadanıro walji.

⁸ Amma am koiwu so, aman bowu so, am haramgada so, kamceji so, kənjənawu so, boka so, sənəmgu so, kattuwu kamdawu samma sodə, nuwanja bəram kannuye-a kau kannu kimejəgənyaye-a.† Adəma karmo yindiyədə wo.»

JERUJALEM BƏRIN

⁹ Daji malaiya tulur tasa tulur masiwa tulur daryeyelan casambərəna mukonnadəye falnja ise mana sadde wuro: «Are, niro njudu wotte kamu Tamayedəa fəlenjəgəkki,» yeno.

¹⁰ Ruhı Alaye wuro jəmsiye wahayilan malaiyadə kəla kau kuruwu kura laayero sade bərnı tayir Jerujalembe samelan na Alayen jəpci fəleseeyeno.

¹¹ Bərnidə daraja Alayea nangaro jauru nurra alama kau tamanna tiyen awi yaye turui tiro jasfa canidə gai warak yiyilji,

¹² koro garu kura ye, kuruwu ye cinna ngaworam mewun yindinna. Cinnawadəlan malaiya mewun yindin mbeji, koro cinnawadəlan cu jiri mewun yindin tadawa İsrailayə ruwuwada ye mbeji.

¹³ Adinnamlan cinna yakku mbeji, yalalan cinna yakku, anəmlan cinna yakku, fədelan cinna yakku.

¹⁴ Garu bərnidəyedə fərdı mewun yindinna, koro kəlanjan cu mewun yindin kəngayam mewun yindin Tamadəyedə ruwuwada.

¹⁵ Malaiya wuro manasiyidə bərnidə-a cinnawanju-a garanju-a ngalduro mukkonjun ngalduram ka dinarrea.

¹⁶ Bərnidə kərkəm cək dewua, nankuruwunju-a nanfaraknju-a samma tilo. Malaiyadə tia ka ngalduramnjun ngalyenniya, ngal dəwu mewun yindin.‡ Nankuruwunju-a nanfaraknju-a dadunju-a samma tilo.

¹⁷ Ngəl kambelan, wotte ngəl malaiyayelan faidade garu bərnıyedəa ngalyenniya, ja mian fidewun deri.

* **21:6 21.6** *Wuma burwoye ye, daryeye ye wo* - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruwuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a. † **21:8 21.8** *nuwanja bəram kannuye-a kau kannu kimejəgənyaye-a* - Nadən har abada abadinno bone jauru jau casai. ‡ **21:16 21.16** *ngəl dəwu mewun yindin* - Kilometər dəwu yindi yer dewu gai.

¹⁸ Garudə kau tamanna tiro jasfa canilan tədandəna, bərnidə ye dinar ngalwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

¹⁹ Fərduwa garu bərnidəyedə kau tamanna jiri jirilan janeyada. Burwoyedə kau tamanna jasfa canilan janeyada, yindiyedə safirlan, yakkuyedə agetlan, dewuyedə yemerodlan,

²⁰ uwuyedə oniklan, arakkuyedə karneliyalan, tulurredə kərasolailan, wuskuyedə birillan, ləgarredə tofaslan, mewuyedə kərasofaraslan, mewun tilonnedə jasinlan, mewun yindinnedə amatislan.

²¹ Cinna mewun yindində mursam mewun yindin, finja yaye mursam fal. Farsam bərniyedə dinar ngalwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

²² Bərnidəlan Fado Alaye rukkəni, awoa Ala Kəmande Martawama-a Tama-adə tayima Fado Alaye bərnidəyedə wo.

²³ Bərnidə nur kəngalle-a kumballe-alan mərədunju bawo, awoa daraja Alaye nur gai tia wassəna, koro Tamadə ye fatəlanju.

²⁴ Jama duniaye samma nur bərnidəyedən kəndəgai cadi, koro maiya duniaye ye darajanjaa bərnidəro cawudi.

²⁵ Cinnawa bərniyedə kausu təmmaro jaktaiwawo, awoa bune nadən bawo.

²⁶ Daraja-a martawa-a jama duniaye sammaa curodəro cawudi.

²⁷ Dawu farsam gəni curodəro ngayiwawo, koro kam awo waada dioma so, kattuwuma so ye curodəro ngasayiwawo, sai am duwon cunja curo kitawu roye Tamadəyen ruwuwadadə.

22

Kuluwu ingi ro fandoye

¹ Daji malaiyadə wuro kuluwu ingi ro fandoye yiyilji kudəram gai tiyen awi yaye turui kuris kərmaiye Ala-a Tamadə-ayen culuwidəa fəleseyeno.

² Dawu farsam bərnidəyen ci yindi kuluwudəyen kəska ro fandoye mbeji. Saa fahnin kəskadə mewun yindinno tada cakki, kəndawu fin yaye tada cakki, koro kalunjudə jama duniayea isangaduwwuro faidaa.

³ Kua adən fuwun awima baskuwada bawo. Kuris kərmaiye Ala-a Tamadə-ayedə nadən dəgai, wolodiyanju ye tiro ambəccagane

⁴ fəkkanju carui, koro cunju ngumnan ruwuwada mbeji.

⁵ Kua adən fuwun bune bawo, koro nur fatəlaye-a kəngalle-alan mərədunja bawo, awoa Ala Kəmandədəma tayia wassi. Ngaiman har abada abadinno kərmai canodi.

Kənde Isaye

⁶ Daji malaiyadəye wuro: «Mana ani awo mərəsaduye ye, jire ye. Kəmande Ala Ruhunju karwu nawiyayero njakkomadə awowa tussiwawo dole wakkajaidəa wolodiyanjuro isanoduwwuro malaiyanjua kinodo,» yeno.

⁷ «Akkoni duwan isəkki. Barganju kam duwon mana nawinawi kitawu adəyeya fanje ngojənamadə.»

⁸ Wuma Yahaya awo ania fakke kirukko. Fakke kirukkəniya, fuwu malaiya awo ania fəlesəgənadəyen tiro ambəttuwuro təmgadakko.

⁹ Amma wuro: «Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, koro wu-a ni-a kəramiyanəm nawiyaadə-a am mana kitawu adən ruwuwada ngodawu-a samma tilo. Alaro ambətkəne!» yeno.

¹⁰ Koro walde wuro: «Bare mana nawinawi adəyedəa gəranəmmi, sanju del karənjəna nangaro.

11 Kam jirenambumadə jirenambunjun dəga, kam tayir gənidə ye tayirnambunjun dəga. Kam jiremadə ye jirenjun dəga, kam mumində ye nanmuminnjun dəga,» yeno.

12 «Akkoni duwan isəkki. Adəgaima alwasini kudəkke wundu yayero kəla awo cədənədəyen kalkallo yikki.

13 Wuma alfa ye, omega ye wo.* Wuma burwoye ye, daryeye ye wo. Wuma badiduram ye, njeroram ye wo.

14 Barganja am kajəmunja tuljana, ngainin amari kəska ro fandoyen ngəroye-a bərnidəro cinnanjuyen ngawoye-a cawandidə!

15 Tawar so, sagawuwu so, kənjərawu so, kamceji so, sənəngu so, am jirenambuwwu kattuwu rawowu samma so deyan.†

16 «Wuma Isa, nayi jama wua gawuro awo ania isanonjaaro malaiyana kinodəkko. Wuma Mai Daudaye fərdunju ye, kaduwunju yedə wo,‡ wuma Sillowu Fajarre Bul Fokdə wo.»

17 Ruhu Alaye-a njududə-aye: «Are!» cani. Kam fanjənamadəye: «Are!» wuljo. Kam ngudunjuamadə iso, koro kam cəraanamadə ingi ro fandoye dero ca!

18 Wundu duwon mana nawinawi kitawu adəyedəa fanjidəro shedagəkki, kam laa awo laaa mana adəro cərgaia, Ala tiro masiwa kitawu adən ruwuwadadəa gərjiyi.

19 Koro kam laa awo laaa mana nawinawi kitawu adəyedən cuttuluwia, Ala nuwanju kəska ro fandoye-a bəрни darajaadəye-a kitawu adən ruwuwadadəa cuttuluwii.

20 Ti awo ania shedajidəye: «Aaa, duwan isəkki,» cəni. Amin. Are, Kəma Isa!

21 Ser Kəma Isaye am sammalan dəga! Amin.

* 22:13 22.13 wuma alfa ye, omega ye wo - Təlam Gəresselan curo arawuwa sammayen alfa-a omega-adə arawuwa burwoye-a daryeye-a. † 22:15 22.15 tawar so, sagawuwu so, kənjərawu so, kamceji so, sənəngu so, am jirenambuwwu kattuwu rawowu samma so deyan - Am awo waada ania diowu dasayidə, tayiro bərnidəro ngawo amardəgənni. ‡ 22:16 22.16 wuma Mai Daudaye fərdunju ye, kaduwunju yedə wo - Isa Almasiwu, timaro Ala wadu ngojiye kəрмаi ceriwawo kaino.